AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS

ÁRVAHÁZI NAPTÁR

1929

SZERKESZTETTE:

KALASSAY SÁNDOR,
ÁRVAATYA.

KIADJA:
AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLET.

ÁRA:
50 cent

A naptár tiszta jövedelme az árvaházat illeti

"BOCSÁSSÁTOK HOZZÁM A KISDEDEKET."

Nyomatott a "MAGYARSÁG" nyomdájában, 117 Flowers Ave., Pittsburgh, Pa.

A legrégibb Trust Company Lancasterben.

Alaptőke - - - - - - - -	$ 250,000.00
Fölösleg - - - - - - - -	$ 1,700,000.00
Tartalék-forrásainak összege - -	$16,000,000.00

A jó gazdálkodás igazi bizonysága az előhaladás.

Az elvont elméletnek csak ugy van értéke, ha gyakorlati eredményeket tudunk felmutatni.

Csak az olyan Trust Company méltó arra, hogy a mások vagyonával gazdálkodjék, amelyik a maga vagyonával is jól tud gazdálkodni.

Harmincnyolc év — körülbelül egy ember öltő — alatt ez a Trust Company hétszer nagyobb összegü fölösleget gyüjtött, mint amekkora a saját eredeti és jelenlegi részvény-alap-tőkéje — és még sem mulasztotta el egyetlen egyszer sem a részvényeseinek járó osztalékok pontos kifizetését.

Igy gazdálkodnánk az ön betétjével is.

The Lancaster Trust Co.

36-38 NORTH QUEEN ST., LANCASTER, PA.

Egyesületünk forgótőkéjének kezelő bankja.

AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS

ÁRVAHÁZI NAPTÁR

1929

SZERKESZTETTE:

KALASSAY SÁNDOR,

ÁRVAATYA.

KIADJA:

AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLET.

ÁRA:

50 cent

A naptár tiszta jövedelme az árvaházat illeti

"BOCSÁSSÁTOK HOZZÁM A KISDEDEKET."

Nyomatott a "MAGYARSÁG" nyomdájában, 117 Flowers Ave., Pittsburgh, Pa. 53

FIRST NATIONAL BANK

LIGONIER, **PENNSYLVANIA.**

ALAPTŐKE $25,000.00
FELESLEG ÉS TARTALÉKALAP $75,000.00

Hivatalnokok:
R. R. WEAVER,
elnök.
L. B. WELLER,
alelnök.
C. G. GONDER,
pénztárnok.
J. W. CLOPP,
s.-pénztárnok.
J. C. WELLER,
s.-pénztárnok.

Igazgatók:
C. C. GONDER
LEMON BYERS
JAS. M. DAVIS
H. E. MARKER
H. J. PHILLIPI
R. B. WEAVER
L. B. WELLER

EZ A BANK MINDENEK FELETT AZT TARTJA SZEM ELŐTT, HOGY BETEVŐINEK MINDEN BANK ÜGYLETBEN SEGITSÉGÉRE L E G Y E N.

Szivesen ajánljuk azoknak, akik egy jó, konzervativ vidéki bankban óhajtják a pénzt kamatoztatni.

ÁRVAHÁZUNK EGYIK BETÉTI BANKJA.

Január

31 nap.

Régente:
Vizöntőhava

Télhó.

Boldog-asszony-hava.

	A hó napja	Protestáns naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
1	Kedd	**Ujév**	**Uj év**	Phil. 2:1-11
2	Szerda	Ábel, Béla	Jézus szent szive	I. Péter 4:12-19
3	Csütörtök	Béniámin	Genovéva sz.	Efezus 3. rész.
4	Péntek	Leona	Titusz	Zsoltár 24
5	Szombat	Simon	Telefor vt.	Zsoltár 98
1. Vas.		**Vizkereszt.** — Világosság a sötétségben. Ézsaiás 60:1-6. A keleti bölcsek. Máté 2:1-12.		
6	**Vasárnap**	Vizkereszt	**Vizkereszt**	János ev. 1:29-34
7	Hétfő	Attila	Lucián, Bazil	János ev. 1:38-51
8	Kedd	Szörény	Szörény	János ev. 2-ik rész
9	Szerda	Marcel	Julián vt.	János ev. 3-ik rész
10	Csütörtök	Melania	Vilmos pk.	János ev. 4-ik rész
11	Péntek	Ágota	Higin pk.	János ev. 5-i krész
12	Szombat	Ernő	Árkád vt.	János 6:1-25
2. Vas.		**Vizkereszt után első vasárnap.** — Az okos szolgált. Róm. 12:1-5. Jézus a tudósok között. Lukács 2:41.52.		
13	**Vasárnap**	Vidor	**Veronika**	János 6:27-71
14	Hétfő	Bódog	Hilár pk.	János 7-ik rész
15	Kedd	Loránt	Rem. szt. Pál	János 8:1-20
16	Szerda	Gusztáv	Marcell p. vt.	János 8:1:25-50
17	Csütörtök	Antal	Antal remete	János 9-ik rész
18	Péntek	Piroska	Piroska vt.	János 10:1-21
19	Szombat	Sára	B. Margit	János 10:22-42
3. Vas.		**Vizkereszt után 2-ik vasárnap.** — Keresztyéni kötelességeink. Róm. 12:6-16. A kánai menyegző. János 2:1-19.		
20	**Vasárnap**	Heidelbergi káté 1563	**Fab. Seb.**	Márk 1:1-20
21	Hétfő	Ágnes	Ágnes sz. vt.	Márk 1:21-45
22	Kedd	Artur	Vince vt.	Márk 2-ik rész
23	Szerda	Zelma	P. Raimund	Márk 3:1-19
24	Csütörtök	Tadé	Timót pk. vt.	Márk 3:20-35
25	Péntek	Pál megtérése	Pál fordulása	Márk 4-ik részt
26	Szombat	Polykarp. 155	Polycarp.	Márk 5-ik rész 6:1-16
4. Vas.		**Hetvened vasánap.** — Versenyfutás. I. Kor. 9:24—10-15. A szőlő-munkások. Máté 20:1-16.		
27	**Vasárnap**	Tertulian 220	**Aranyszáju sz. János**	Lukács ev. 3.
28	Hétfő	Károly	Nagy Károly	Lukács ev. 4.
29	Kedd	Etelka	Szal. Fer. et.	Lukács ev. 5.
30	Szerda	Márton	Martina sz.	Lukács 6:1-19
31	Csütörtök	Virgilia	Nol. Péter vt.	Lukács 6:20-49

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Utolsó negyed—2-án, d. u. 1 óra 44 perckor.
Uj hold—10-én, este 7 óra 28 perckor,
Első negyed—18-án, reg. 10 óra 15 perckor.
Hold tölte—25-ikén reg. 9 óra 9 perckor.

TAGJA-E MÁR AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLETNEK?

Ha nem tagja, ugy igyekezzék minél hamarább beállani ebbe az Egyesületbe, amely a magyar egyesületek között leghamarabb hozta be a korszerinti fizetést.

4% KAMATOT FIZET PÉNZBETÉTEK UTÁN.
100% PONTOS ÉS ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS.

Lépjen ön is ezen szilárd intézet pártolói sorába, - - - - - - - - - - - - - - mert

$ (dollár) az ön egyedüli és hüséges barátja. Takaritson most, hogy öreg napjait kényelmesen és gondtalanul élhesse át.

Forduljon bizalommal csakis ezen bank külföldi osztályához, hol nemcsak igérnek, hanem cselekednek is a munkásnép érdekében. --- Vidéki ügyfeleinkre különös gondot forditunk.

Közvetlen összeköttetés Magyarországgal és Csecho-Slovákiával.

TÓTH JÁNOS
KÜLFÖLDI OSZTÁLY VEZETŐJE.

A PONTOS KISZOLGÁLÁS BANKJA

THE DUQUESNE TRUST COMPANY

H. D. WILLIAMS, elnök.
L. H. BOTKIN alelnök.
J. R. DAVIES, Jr. alelnök és pénztárnok
ROBERT LAING, segéd-pénztárnok.
E. J. SCHORR, segéd-titkár

DUQUESNE, PA.

Az Amerikai Magyar Ref. Egyesület betéti bankja.

Február 28 nap.

Régente: Halakhava.

Télutó.

Böjtelő-hava.

	A hó napja	Protestáns naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
1	Péntek	Ignácz	Ignácz pk.	Lukács ev. 7-ik rész
2	Szombat	Karolin	**Gyertyasz. bold. assz.**	Lukács ev. 8-ik rész
5. Vas.		**Hatvanad vasárnap.** — Pál dicsősége a munkában és szenvedésben. I. Kor. 11:19—12-19. Példázat a magvetőről. Luk. 8:4-15.		
3	**Vasárnap**	Balázs	**Balázs pk. vt.**	Luk. 9:1-36
4	Hétfő	Veronika	Veronika	Luk. 9:37-62
5	Kedd	Ágota	Ágota	Lukács ev. 10.
6	Szerda	Dorottya	Dorottya sz. vt.	Lukács 11:1-36
7	Csütörtök	Tódor	Romauld ap.	Lukács 11:37, 12-12
8	Péntek	Aranka	Math. János vt.	Lukács 12:13-59
9	Szombat	Appollonia	Alex Cyrill hv.	Lukács 13:1-21
6. Vas.		**Ötvened vasárnap.** — A jó cselekedet dicsérete. I. Kor. 13:1-13. A vak meggyógyitása. Lukács 18:31-43.		
10	**Vasárnap**	Árpád	**Skolasztika**	Lukács 13:22-35
11	Hétfő	Dezső	Lourdi Sz. Mária	Lukács 14-ik rész
12	Kedd	Lincoln. szül. napja	Hushagyó kedd	Lukács 15-ik rész
13.	Szerda	Ella	Hamvazó szerda	Lukács 16-ik rész
14	Csütörtök	Bálint	Bálint áld. vt.	Lukács 17:1-19
15	Péntek	Zoltán	Fausztin vt.	Lukács 17:20-37
16	Szombat	Juliánna	Juliánna sz.	Lukács 18:1-30
7. Vas.		**Böjt első vasárnapja.** — Krisztus szolgái. II. Kor. 6:1-10. Jézus megkisértetése. Máté 4:1-11.		
17	**Vasárnap**	Konstantin	**Donat**	János 12:20-37
18	Hétfő	Simon	Simon pk.	Lukács 19:29—20:8
19	Kedd	Zsuzsánna	Konrád	Lukács 20:8—21:4
20	Szerda	Aladár	Elemér	Lukács 21:5-35
21	Csütörtök	Eleonora	Eleonora	Lukács 22:1-30
22	Péntek	Washington sz. napja	Péter sz.	Lukács 22:31-71
23	Szombat	Alfréd	Damniani Péter	Lukács 23-ik rész
8. Vas.		**Böjt második vasárnapja.** — Szent életre való buzditás. II. Thess. 4:1-7. A kananeus asszony. Máté 15:21-28.		
24	**Vasárnap**	Mátyás	**Mátyás ap.**	Márk 10:32-52
25	Hétfő	Géza	Walburga	Márk 11-ik rész
26	Kedd	Sándor	Margit	Márk 12-ik rész
27	Szerda	Ákos	Leander	Márk 13-ik rész
28	Csütörtök	Elemér	Roman ap.	Márk 14:1-54

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Utolsó negyed—1-én, reg. 9 óra 10 perckor.
Uj hold—9-ikén, délután 12 óra 55 perckor.
Első negyed—16-án, este 7 óra 22 perckor
Hold tölte—23-ikán este 1 óra 59 perckor.

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK KONGRESSZUSA által CHARTEREZETT TESTÜLET.
Uj fizetési táblázata alapján joga van, hogy bármelyik államban fiókot alapitson
Ez idő szerint minden nagyobb magyar lakta helyen van osztálya az Egyesületnek
Aki nem tag, tudakozódjék a legközelebbi osztálynál.

U. S.

Bank üzletét és Trust Co.-hoz tartozó ügyeit végezze ebben a hatalmas, nagy Pénzintézetben

Fiók irodáink a legteljesebb szolgálatot nyujtják a város külnegyedében lakó polgártársainknak.

THE UNITED STATES NATIONAL BANK

216 Franklin Street

Johnstownnak ez a legmodernebb Bankja, ahol minden alkalom meg van a legjobb szolgálatra. Takarék betétek.
Biztonsági szekrények.
Nőknek külön osztály.

THE UNITED STATES TRUST COMPANY

Külföldi osztály

206 Franklin Street

Egy teljesen berendezett pénzintézet általános üzletek lebonyolitására — és Trust Company — ilyen nemü megbizatások elvégzésére.

CAMBRIA CITY BRANCH

311 Broad Street

THE UNITED STATES SAVINGS & TRUST CO.

346 Greeve Street

Összes pénzalap 20,000,000.00 DOLLÁR.

Ugy a főirodában, mint a fiókban külföldi nyelveket beszélő hivatalnokaink vannak.

Márczius 31 nap.

Régente: Koshava.

Tavaszelő.

Böjtmás-hava.

	A hó napja	Róm. és uj gör. naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
1	Péntek	Albin	Albin pk.	Márk 15:1-15
2	Szombat	Lujza	Szimplicius hv.	Márk 15:16-47
9. Vas.	**Böjt 3-ik vasárnapja.** — István követői. Efezus 5:1-9. Jézus néma ördögöt üz ki. Lukács 11:13-28.			
3	**Vasárnap**	Kornelius	**Kunigunda**	Máté 20:17-33
4	Hétfő	Kázmér	Kázmér hv.	Máté 21ik rész
5	Kedd	Adorján	Özséb	Máté 22-ik rész
6	Szerda	Jenő	Perp. F.	Máté 23-ik rész
7	Csütörtök	Tamás	Aquinoi Tamás	Máté 24:1-31
8	Péntek	Zoltán	Szt. János hv.	Máté 24:32-51
9	Szombat	Franciska	Rom. Franciska	Máté 25-ik rész
10. Vas.	**Böjt 4-ik vasárnapja.** — Az igéretnek gyermekei. Gal. 4:21-31. Az ötezer ember megvendégelése. János 1:1-15.			
10	**Vasárnap**	Olimpia	**40 vértanu**	Máté 26:1-13
11	Hétfő	Aladár	Szilárd	Máté 26:14-35
12	Kedd	Gergely	Gergely pp.	Máté 25:36-56
13	Szerda	Rudolf	Szabin vt.	Máté 26:57—27:1-2
14	Csütörtök	Matild	Matild	Máté 27:3-31
15	Péntek	Kristóf	Longin	Máté 27:32-50
16	Szombat	Henriette	Heribert pk.	Máté 27::51-66
11. Vas.	**Böjt 5-ik vasárnapja.** — A mi főpapunk Zsid. 9:11-15. Jézust a zsidók megakarják követzni. János 8:46-59.			
17	**Vasárnap**	Gertrud	**Patrick**	János 11-ik rész
18	Hétfő	Sándor	Sándor, Ede	János 12-ik rész
19	Kedd	József	Szt József	János 13:1-30
20	Szerda	Hubert	Joachim	János 13:31—14 r.
21	Csütörtök	Benedek	Benedek ap.	János 15-ik rész
22	Péntek	Katalin	Katalin	János 16-ik rész
23	Szombat	Zsombor	Frumentius	János 17-ik rész
12. Vas.	**Virágvasárnap.** — Krisztus megaláztatása. Phil. 2:5-11. Krisztus bevonulása Jeruzsálembe. Máté 21:1-9.			
24	**Vasárnap**	**Virágvasárnap**	**Virág vasárnap**	Siralmak könyve
25	Hétfő	Mária	Gyümlöcsolt. b. assz.	Zsidók l. 8-ik rész.
26	Kedd	Manó	7 Fájd. Szüz	Zsidók l. 9-ik rész
27	Szerda	Hajnalka	Dam. János	Zsidók l. 10-ik rész
28	Csütörtök	Nagycsütörtök	Nagycsütrötök	János 6-ik rész
29	Péntetk	**Nagypéntek**	Nagypéntek	Lukács 23:32-49
30	Szombat	Nagyszombat	Nagyszombat	Zsidók l. 4.
13. Vas.	**Husvét vasárnapja.** — Krisztus a mi megváltónk. I. Kor. 5:6-8. Jézus feltámadása. Márk. 16:1-8.			
31	**Vasárnap**	**Husvét**	**Husvét**	Máté 28.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Utolsó negyed—3-án, reg. 6 óra 9 perckor
Uj hold—11-én, reg. 3 óra 37 perckor
Első negyed—18-án, reg. 2 óra 42 perckor
Hold tölte—25-én, reg. 2 óra 46 perckor.

A REFORMÁTUS EGYESÜLETBE NAGYON OLCSÓ A BELÉPÉSI DIJ.

TAGSÁGI DIJ HÁROM DOLLÁR.

A biztositásra a havi dij korszerint fizettetik az állami törvények által megszabott dij tételek szerint. — A biztositási dij: EZER DOLLÁR. A kiadott kötvények az uj fizetési táblázat szerint mindig értéket képviselnek.

A Pittsburghi Magyar Egyházak és Egyletek Bankja

Ez az erős bank, amelynek összvagyona több, mint NÉGY MILLIÓ DOLLÁR negyedszázados müködése alatt teljesen megnyerte a pittsburghi magyarság figyelmét és bizalmát. Nemcsak egyes magyarok választották ki maguknak ezt a bankot, ahol takaritott pénzüket tartják, vagy forgatják, hanem ezt a bankot választották ki hivatalos b e t é t i banknak a pittsburghi magyar egyletek is.

Nagyon büszkék vagyunk erre a kitüntetésre, amely elismerése a mi erősségünknek és megbecsülése a mi szolgálatunknak. Hálásak vagyunk magyar barátainknak a bizalomért és hüségért.

Készen vagyunk arra, hogy a magyaroknak minden segitséget megadjunk, a mit tőlünk telhetően megadhatunk.

Keressen fel bennünket minél gyakrabban.

Hazelwood Savings & Trust Company

Pittsburgh, Pa.

Április
30 nap.
*
Régente:
Bikahava.

Tavaszhó.
*
Szent-
György-
hava.

	A hó napja	Protestáns naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
1	Hétfő	**Husvét hétfő**	**Husvét hétfő**	Lukács 24:1-12
2	Kedd	Áron	Paul. Fer.	Csel. 2:22-47
3	Szerda	Keresztély	Rickard pk.	I. Kor. 15-ik rész.
4	Csütörtök	Izidor	Izidor pk	Római L. 6-ik rész
5	Péntek	Vince	Ferreri N. pk.	Római L. 8-ik rész
6	Szombat	Cölestin	Coelestin N. pk.	I. Kor. 3-ik rész
14. Vas.		**Hutvés utáni első vasárnap.** — A győzedelmes hit. I. János 5:4-12. Jézus megjelenik a tanitványoknak. János 20:19-31.		
7	**Vasárnap**	Herman	**F. Quas., Herman**	János 1-ső rész
8	Hétfő	Lidia	Dénes pk.	János 2-ik rész
9	Kedd	Erkhardt	B. Konrad	János 3-ik rész
10	Szerda	Zsolt	Ezekiel	János 4-ik rész
11	Csütörtök	Leo	Leo p. vt.	János 5-ik rész
12	Péntek	Gyula	Gyula p. vt.	János 6:1-40
13	Szombat	Ödön	Hermenegild	János 6:41-71
15. Vas.		**Husvét utáni 2-ik vasárnap.** — Krisztus példaadása. I. Péter 2:21-25. Jézus a jó pásztor. János 10:11-16.		
14	**Vasárnap**	Tibor	**F. 2. Miseric. Tibor vt.**	János 7-ik rész
15	Hétfő	Atala	Anasztázia	János 8:1-30
16	Kedd	Lambert	Lambert Ben. 2.	János 8:31-59
17	Szerda	Aniczét	Aniczet p.	János 9-ik rész
18	Csütörtök	Ilona	Appollonius vt.	János 10-ik rész
19	Péntek	Timon	Timon vt.	János 11-ik rész
20	Szombat	Tivadar	Tivadar. hv.	János 12-ik rész
16. Vas.		**Husvét utáni 3-ik vasárnap.** — Keresztyén kötelességek. I. Péter 2:11-20. Krisztus vigasztalja tanitványait. János 16:16-23.		
21	**Vasárnap**	Anzelm	**F. 3. J. Anzelm pk. vt.**	János 13, 14. rész
22	Hétfő	Szuterius	Szótér és K.	János 15-ik rész
23	Kedd	Béla	Béla pk. vt.	János 16, 17. rész
24	Szerda	György	György vt.	János 18-ik rész
25	Csütörtök	Márk	Márk ev.	János 19-ik rész
26	Péntek	Kilit	Kletus, Marc. vt.	János 20-ik rész
27	Szombat	Zita	Zita sz.	János 21-ik rész
17. Vas.		**Husvét utáni 4-ik vasárnap.** Talentumok, kötelességek. Jakab 1:16-21. Krisztus a vigasztalót igéri. János 16:1-15.		
28	**Vasárnap**	Valeria	**F. 4. Cant. Valér**	Zsidók l. 1, 2. rész
29	Hétfő	Albertina	Péter vt.	Zsidók l. 3, 4. rész
30	Kedd	Katalin	Siennai Kat.	Zsidók l. 5, 6. rész

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Utolsó negyed—2-án reg. 2 óra 29 perckor.
Első negyed—16-án, reg. 9 óra 9 perckor.
Uj hold—9-ikén, d. u. 2 óra 33 perckor.
Hold tölte—23-án, d. u. 4 óra 47 perckor.

A REF. EGYESÜLETNEK VAN BETEGSEGÉLYZŐ OSZTÁLYA IS.

Ebbe a tagok egy dollár havi dijént heti 10 dollár betegsegélyt kapnak.

A REFORMÁTUS EGYESÜLETNEK VAN GYERMEK OSZTÁLYA IS.

Ebbe a tagok gyermekei vétetnek fel 15 cent belépti és 15 cent havi dij fizetése mellett
A gyermekek elhalálozása esetén a szülők temetési dijat kapnak.

MIÉRT NE LEHETNE ÖN IS TAGJA A RÁKÓCZI MAGYAR BETEGSEGÉLYZŐ EGYLETNEK?

Cselekedetünkkel bizonyitjuk be családunk iránti szeretetünket. Helyesen gondolkozó család fő nem csak azt tartja helyes cselekedetnek, hogy a mindennapi élelmet és ruházatot megkeresse hozzá tartozói számára, hanem gondol arra is, hogy betegség, vagy halálozás esetén sem maradjon hátra anyagi gondok között az árván maradt család.

Aki figyelemmel kiséri az életet, az bőven talál példát az elmondottakról. Ezért arra kérünk minden magyart, gondoskodjon amig nem késő és ha még nem tagja a Rákóczi Magyar Betegsegélyző Egyletnek, akkor érdeklődjön felőle. Ez is magyar intézmény, amely már 40 éve hüséggel szolgálja tagságának érdekeit.

Tag lehet a fehér fajhoz tartozó minden 16 és 50 év közötti egyén.

Korszerinti fizetési táblázata lehetővé teszi minden munkásnak, hogy magának olyan összegü biztositást vegyen, amilyen megfelel. Haláleseti biztositás 500 dolláról 2000 dollárig.

Az egylet betegsegélyt fizet a betegség első napjától heti 7 dollárjával

Tagok gyermekei 1 éves kortól 16 éves korig vétetnek fel az ifjusági osztályba havi 20 centért, melyért 200 dollárig lesznek biztositva.

Az egylet vagyona az EGY MILLIÓ DOLLÁRT meghaladta.

Taglétszáma 14 ezren felül van. 106 százalékos fizetkőképes.

Érdeklődjön a meglevő osztályoknál, vagy irjon az alábbi cimre:

RÁKÓCZI MAGYAR BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET

624 BOSTWICK AVE., BRIDGEPORT, CONN.

Május 31 nap.

Régente: Ikrekhava.

Tavaszutó. Pünkösdhava.

	A hó napja	Protestáns naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
1	Szerda	Fülöp	Fülöp és Jakab	Zsid. 7-ik rész
2	Csütörtök	Zsigmond	Athanáz pk.	Zsid. 8-ik rész
3	Péntek	Irma	Szent Ker. Felt.	Zsid. 9-ik rész
4	Szombat	Florián	Florián vt.	Zsid. 10-ik rész
18. Vas.		**Husét utáni 5-ik vasárnap.** — Az igének hallgatói és celekvői. Jakab 1:22-27. Imádkozásra való buzditás. János 16:23-30.		
5	**Vasárnap**	Kocsárd	**F. 5. Rog., V. Pius p.**	Zsid. 11-ik rész
6	Hétfő	Frida	Dam. János	Zsid. 12-ik rész
7	Kedd	Napoleon	B. Gizella sz.	Zsid. 13-ik rész
8	Szerda	Gizella	Mihály főan. megj.	Zsid. 14-ik rész
9	Csütörtök	**Áldozócsütörtök**	**Áldozócsütörök**	Kolos. 1. Efezus 4.
10	Péntek	Antonius	Antonius pk.	János 15-ik rész
11	Szombat	Mamertus	Mamert pk.	János 16-ik rész
19. Vas.		**Mennybemenetel utáni vasárnap.** — Isten kegyelmének sáfárai. I. Péter 4:7-11. A Szent lélek bizonyságtétele. János 15:22—16:4.		
12	**Vasárnap**	Anyák napja, Pongrác	**F. 6. Exa. Pongrác**	János 1-ső rész
13	Hétfő	Szervác	Szervác	János 2-ik rész
14	Kedd	Bonifác	Bonifác	János 3-ik rész
15	Szerda	Zsófia	Szül. Szt. János vt.	János 4-ik rész
16	Csütörtök	Mózes	Nep. János vt.	János 5-ik rész
17	Péntek	Paskál	Paskál hv.	Joel 3-ik rész
18	Szombat	Erik	Venam vt.	János 17-ik rész
20. Vas.		**Pünkösd vasárnapja.** — A Szentlélek kitöltetése. Csel. 2:1-13. A vigasztaló Szentlélek. János 14:23-31.		
19	**Vasárnap**	**Pünkösd**	**Pünkösd**	II. Mózes 19. Gal. 3.
20	Hétfő	Bernát	Bernát	Gal. 5-ik rész
21	Kedd	Timót	Timot vt.	Római l. 12. rész
22	Szerda	Julia	Julius sz. k.	I. Kor. 13-ik rész
23	Csütörtök	Dezső	Dezső pk. vt.	Róm. 6:19-7.
24	Péntek	Eszter	Sz. Mária ker.	Római l. 8.
25	Szombat	Orban	Orbán pk.	II. Kor. 5-ik rész
21. Vas.		**Szentháromság vasárnapja.** A Szentháromság titka. Róm. 11:22-36. Jézus beszélgetése Nikodemussal. János 3:1-15.		
26	**Vasárnap**	Aladár	**Nérei Fülöp**	Csel. 1-2-ik rész
27	Péntek	Beda	Beda egyh. t.	Csel. 3-ik rész
28	Kedd	Emil	Ágoston pk.	Csel. 4-ik rész
29	Szerda	Maxim	Maxim pk.	Csel. 5-ik rész
30	Csütörtök	**Halottak napja**	**Urnapja**	Csel. 6-ik rész.
31	Péntek	Petronella	Petronella sz.	Csel. 7-ik rész

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Utolsó negyed 1-én, este 8 óra 26 perckor.

Első negyed—15-én, d. u. 3 óra 56 perckor.

Uj hold—9-én, reggel 1 óra 7 perckor.

Hold tölte—23-án, reg. 7 óra 50 perckor.

A REFORMÁTUS EGYESÜLET ALAPITOTTA MEG AZ ELSŐ ÁRVA- ÉS AGGMENHÁZAT.

Ezekbe az intézetekbe első sorban tagoknak a gyermekei, illetve az Egyesületnek tagjai vétetnek fel — de helyet találnak ott más Egyesületnek a tagjai is.

IGY SZOLGÁLJA AZ EGYESÜLET A MAGYARSÁGOT.

FORRÓ SZIV! MELEG OTTHON!

A becsületes és igaz szivnél nincs biztosabb tőke!

A Chicago Burnsidei Református Egyháznak két mindenkor becsületes és hü tagja, a baráti és tesvéri szeretetről ismert

Józsa Bálint és Józsa Géza

SZÉN NAGYKERESKEDŐK

csodálatos üzlet fejlődésének ez volt mindenkor s ez ma is a biztos alapja.

Rendeljen hát ön is szenet a

Burnside Coal Co.-nál

OFFICE:
9256 COTTAGE GROVE AVE.
Tel. Chesrtefield 0032

YARD:
94 UTCA ÉS BELT RY.
Tel. Chesterfield 1312

Kitünő anyagról s pontos mértékről mindig biztos lehet.

HŰ BARÁTSÁG! TESTVÉRISÉG!

Junius
30 nap.
Régente:
Rákhava.

Nyárelő.
Szent-Iván
hava

	A hó napja	Protestáns naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
1	Szombat	Jusztin	Phamfilius	Csel. 8-ik rész
22. Vas.	**Szentháromság utáni első vasárnap.** — Isten szeretet. I. János 4:16-21. Gazdag és Lázár. Lukács 16:19-31.			
2	**Vasárnap**	Anna	**F. 2. Bl. vt. Anna M.**	Csel. 9-ik rész
3	Hétfő	Klotild	Klotild	Csel. 10-ik rész
4	Kedd	Kerény	Kar. Ferenc	Csel. 11-ik rész
5	Szerda	Bonifác	Bonifác pk.	Csel. 12-ik rész
6	Csütörtök	Norbert	Norbert pk.	I. Péter 2:11-3
7	Péntek	Robert	Jézus sz. Szive	I. Péter 3:18-4
8	Szombat	Medárd	Medard pk.	I. Péter 4:17-5
23. Vas.	**Szentháromság utáni 2-ik vasárnap.** — Buzditás testvérszeretetre. I. János 3:13-18. A nagy vacsora. Lukács 14:16-24.			
9	**Vasárnap**	Gyermekek v., Felix	**F. 3. Prim. Primusz**	II. Péter 1:1-11
10	Hétfő	Margit	Margit kir.	II. Péter 1:12-2
11	Kedd	Barnabás	Barnabás ap.	Jakab 2-ik rész
12	Szerda	Klaudius	Ékesb. szt. János	Jakab 3-ik rész
13	Csütörtök	Tóbiás	Páduai szt. Antal	Jakab 4-ik rész
14	Péntek	Vazul	N. Vazul	Jakab 5-ik rész
15	Szombat	Vid	Vid. Jolán	Judás lev.
24. Vas.	**Szentháromság utáni 3-ik vasárnap.** — Keresztyén vigyázatosság. I. Péter 5:6-11. Az elveszett juh. Lukács 15:1-10.			
16	**Vasárnap**	Jusztin	**F. 4. Regiszti. Fer.**	Csel 13:1-12
17	Hétfő	Laura	Rainer hv.	Csel. 13:-3-52
18	Kedd	Arnold	Márk	Csel. 14-ik rész
19	Szerda	Gyárfás	Gyárfás vt.	Csel. 15-ik rész
20	Csütörtök	Rafael	Rafael vt.	Csel. 16-nk rész
21	Péntek	Alajos	Gonz. Alajos	Csel. 17-1-14
22	Szombat	Paulina	Paulin pk.	Csel. 17:15-18.
25. Vas.	**Szentháromság utáni 4-ik vasárnap.** — Várakozás az örökbe fogadásra. Róm. 8:18-23. A szálka és gerenda. Lukács 6:36-42.			
23	**Vasárnap**	Zoltán	**F. 5. Ediltrud**	I. Thess. 1-ső rész
24	Hétfő	Iván	Ker. Szt. János	I. Thess. 2:1-16
25	Kedd	Vilmos	Vilmos hv.	I. Thess. 2:17—3.
26	Szerda	János és Pál	János és Pál vt.	I. Thess. 4-ik rész
27	Csütörtök	László	László kir.	I. Thess. 5-ik rész
28	Péntek	Leo	Leo pp.	II. Thim. 1, 2:1-12
29	Szombat	Péter és Pál	**Péter és Pál**	II.Thim. 2:13—3
26. Vas.	**Szentháromság utáni 5-ik vasárnap.** — Az egyesség és szeretet kötelessége. I. Péter 3:8-15. A csodás halfogás. Lukács 5:1-11.			
30	**Vasárnap**	Pál emléke	**F. 6. Pál emléke**	Gal. 1:1-10

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Uj hold—7-én, reggel 8 óra 56 perckor.
Első negyed—14-én, hajnali 12 óra 15 p.
Hold tölte—21-én, éjjel 11 óra 15 perckor.
Utolsó negyed—29-én, éjjel 10 óra 54 perc.

A REFORMÁTUS EGYESÜLET TITKRA: MOLNÁR ISTVÁN.
Cime: 306 PAINE AVENUE, TOLEDO, OHIO.
AZ ÁRVAHÁZ ÉS MENHÁZ IGAZGATÓJA: KALASSAY SÁNDOR.
Cime: DRAWER P, LIGONIER, PA. TELEPHONE 133-J.
Tessék ide fordulni felvilágositásért!

Fütőkészülék beállítás

Csövezés előállitása

Egészségügyi csövezés, gőz, vizfütés, szakképzett és állami vizsgálattal biró mesteremberek által készitendő.

Ilyen képzettséggel biró egyéneket alkalmaz

Stanton-Barnhart cég

JOHNSTOWNBAN, PENNSYLVANIA

Ez a cég készitette el teljes megelégedésre az Árvaházban berendezett vizfütési készülékeket

EGYHÁZAKNAK, EGYLETEKNEK és magán egyéneknek szivesen ajánljuk.

CIM:

STANTON-BARNHART

PLUMBING AND HEATING

JOHNSTOWN, PENNSYLVANIA.

Julius 31 nap.

*

Régente: Oroszlánhó.

Nyárhó.

*

Szent Jakab hava.

	A hó napja	Protestáns naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
1	Hétfő	Tibold	Jézus szt. vére	Csel. 18:12.
2	Kedd	Ottokár	Sarlós B. Assz.	Gal. 1:11.
3	Szerda	Kornál	Jácint	Gal. 2:15
4	Csütörtök	Függetlenség napja	Ulrik pk. hv.	Gal. 3:15
5	Péntek	Sarolta	Zak. Antal	Gal. 4-ik rész
6	Szombat	Ézsaiás	Ézsaiás prof.	Gal. 5, 6-ik rész.
27. Vas.		**Szentháromság utáni 6-ik vasárnap.** — Krisztusban való élet. Róm. 6:3-11. A törvény igaz betöltése. Máté 5:20-26.		
7	Vasárnap	Eszter	**F. 7. Ciril**	I. Kor. 1-ső rész
8	Hétfő	Teréz	Erzsébet kir.	I. Kor. 2-ik rész
9	Kedd	Lukrécia	Veronika	I. Kor. 3, 4:1-4
10	Szerda	Amália	Amália	I. Kor. 4:5—5:1-8.
11	Csütörtök	Zoltán	Pius p. vt.	I. Kor. 5:9, 6.
12	Péntek	Izabella	Gualb. J. vt.	I. Kor. 7-ik rész
13	Szombat	Jenő	Anakl. pk vt.	I. Kor. 8, 9-ik rész
28. Vas.		**Szentháromság utáni 7-ik vasárnap.** — A bünnek zsoldja és Istennek ajándéka. Róm. 6:19-23. Jézus megvendégeli a sokaságot. Márk 8:1-9.		
14	Vasárnap	Karolin	**F. 8. Bonaventura**	I. Kor. 10:11-1
15	Hétfő	Henrik	Henrik cs.	I. Kor. 11:2.
16	Kedd	Ruth	Karmel B. A.	I. Kor. 12:1-30
17	Szerda	Elek	Elek h. v.	I. Kor. 12:31—13
18	Csütörtök	Frigyes	Frigyes pk. hv.	I. Kor. 14-ik rész
19	Péntek	Emilia	Paulcai. Cince	I. Kor. 15:1-34
20	Szombat	Illés	Jeromos hv.	I. Kor. 15:35-16
29. Vas.		**Szentháromság utáni 8-ik vasárnap.** Fiak és örökösök. Róm. 8:12-17. Óvás a hamis prófétáktól. Máté 7:15-23.		
21	Vasárnap	Dániel	**F. 9. Dániel pr.**	Csel. 19:11
22	Hétfő	Mária Magdolna	Mária Magdolna	II. Kor. 1:1-22
23	Kedd	Lenke	Appolinar vt.	II. Kor. 1:23—2
24	Szerda	Krisztina	Krisztina sz. vt.	II. Kor. 3—4:1-6
25	Csütörtök	Jakab	Jakab ap.	II. Kor. 4:7—5:10
26	Péntek	Anna	Anna assz.	II. Kor. 5:11—6, 7:1
27	Szombat	Olga	Pantaleon	II. Kor. 7:2
30. Vas.		**Szentháromság utáni 9-ik vasárnap.** — A keresztyének intése. I. Kor. 10:6-13. Az igazságtalan szolga. Luk. 16:1-9.		
28	Vasárnap	Ince	**F. 10. Ince.**	II. Kor. 8-ik rész
29	Hétfő	Márta	Márta sz.	II. Kor. 9-ik rész
30	Kedd	Judit	Judit vt.	II. Kor. 10-ik rész
31	Szerda	Ignác	Loy. Ignác	II. Kor. 11-ik rész

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Uj hold 4-én, este 10 óra 40 perckor.

Első negyed 12-én, éjjel 1 óra 1 perckor.

Hold tölte 20-án, reggel 4 óra 42 perckor.

Utolsó negyed 27-én, d. u. 3 óra 2 perckor.

JULIUS AZ ARATÁS HÓNAPJA:

Ha majd aratás végeztével betakaritják az életet, jussanak eszükbe a LIGONIERI MAGYAR ÁRVÁK, juttasson nekik ki-ki tehetsége szerint a bőségszarujából.

Bottal ütheti a nyomát

pénzének, ha gondját nem viseli!

JÓL FIGYELJEN!

Sok időbe kerül, mig a szegény ember 100 dollárt összekuporgat, hát még mennyi ideig tart, mig félretett centjei és kvóderei ezer dollárra rugnak. Ne várjon addig, amig száz vagy ezer dollárra felgyül a pénze: elköltheti, elégthet, hiénák martalékává lehet, fosztogató rablók kezére juthat, ha a ládafiában, a szalmazsákban őrzi vagy a lajbizsebben hordozza. — Biztos bankban helyezze el a pénzt, ahol ment minden veszélytől és még kamatot is fizetnek utána.

A Ligonier National Bank

WESTMORELAND MEGYE EGYIK LEGERŐSEBB BANKJA

SZIVESEN FOGAD AKÁR KICSINY, AKÁR NAGY TAKARÉK BETÉTET — POSTA UTJÁN IS.

Rendelkezésre álló alap: **másfél millió dollár.**

THE NATIONAL BANK
OF LIGONIER PENNA.

G. C. FRANK,
elnök.

R. S. KEFFER,
pénztárnok.

HENRY S. DENNY,
alelnök.

E. C. McKELVEY,
segédpénztárnok.

J. W. BARKLEY,
alelnök.

T. O. SEATON,
segédpénztárnok.

AZ ÁRVAHÁZ BETÉTI BANKJA.

Augusztus 31 nap.

Régente: Szűzhava.

Nyárutó. Kis-asszonyhava.

	A hó napja	Protestáns naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
1	Csütörtök	Vasas Péter	Vasas szt. Péter	II. Kor. 12:1-18
2	Péntek	Gusztáv	Lig. Alfonz	II. Kor. 12:19—13
3	Szombat	Hermina	István vt.	Csel. 20:1-3
31. Vas.	**Szentháromság utáni 10-ik vasárnap.** — Szellemi ajándékok. I. Kor. 12:1-11. Jézus megsiratja Peruzsálemet. Lukács 19:41-48.			
4	**Vasárnap**	Domonkos	**F. 11. Domonkos**	Róm. 1:1-17
5	Hétfő	Oszvald	**Havi Boldog Assz.**	Róm. 1:18-31
6	Kedd	Berta	Urunk szineyált.	Római l. 2. rész
7	Szerda	Ibolya	Kajetán vt.	Római l. 3-ik rész
8	Csütörtök	László	Cirjék vt.	Római l. 4-ik rész
9	Péntek	Emőd	Román vt.	Római l. 5:1-11
10	Szombat	Lőrincz	Lőrincz vt.	Római l. 5:12-21
32. Vas.	**Szentháromság utáni 11-ik vasárnap.** — Az Isten kegyelme. I. Kor 15:1-10. A farizeus és publikánus. Lukács 18:9-14.			
11	**Vasárnap**	Zsuzsánna	**F. 12. Zsuzsánna**	Római l. 6-ik rész
12	Hétfő	Klára	Klára sz.	Római l. 7-ik rész
13	Kedd	Ipoly	Berch. János	Római l. 8:1-15
14	Szerda	Özséb	Özséb áld.	Római l. 8:16-39
15	Csütörtök	Mária	**Nagy Boldog Assz.**	Róm. 9:1-13
16	Péntek	Ábrahám	Rókus hv.	Róm. 9:14-33
17	Szombat	Anasztáz	Jácint hv.	Római l. 10.
33. Vas.	**Szentháromság utáni 12-ik vasárnap.** — A törvény és az evangyélium. II. Kor. 3:4-11. A siket-néma meggyógyitása. Márk. 7:21-37.			
18	**Vasárnap**	Ilona	**F. 13. Ilona csász.**	Római l. 11-ik rész
19	Hétfő	Huba	Tuluzi Lajos	Római l. 12-ik rész
20	Kedd	István	**István király**	Római l. 13-ik rész
21	Szerda	Sámuel	Bernát ap.	Római l. 14-ik rész
22	Csütörtök	Menyhért	Timot vt.	Róm. 15:1-13
23	Péntek	Farkas	Ben. Fülöp	Róm. 15:14-33
24	Szombat	Bertalan	Bertalan	Római l. 16-ik rész
34. Vas.	**Szentháromság utáni 13-ik vasárnap.** — A hit igéretei. Gal. 3:15-22. Az irgalmas szamaritánus. Lukács 10:23-37.			
25	**Vasárnap**	Lajos	**F. 14. Lajos király**	Csel. 20-ik rész
26	Hétfő	Izsó	Zefirin	Csel. 21-ik rész
27	Kedd	Gebhard	Kal. József	Csel. 22, 23-ik rész
28	Szerda	Ágoston	Ágoston pk.	Csel. 24, 25-ik rész
29	Csütörtök	János	Ker. János fejv.	Csel. 26-ik rész
30	Péntek	Róza	Limai Róza	Csel. 27-ik rész
31	Szombat	Pulina	Raimond hv.	Csel. 28. rész

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Uj hold—4-én, este 10 óra 40 perckor.

Első negyed—12-én, reg. 1 óra 1 perckor.

Hold tölte—20-án reggel 4 óra 42 perckor.

Utolsó negyed—27-én, d. u. 3 óra 2 perc.

AUGUSZTUS: VÉGE AZ ARATÁSNAK.

Azt tartja a magyar példabeszéd, hogy: ki mint vet, ugy arat. Gondoljon minden amerikai magyar a betegséggel járó öregkorra és arra, mivel tartozik az övéinek. A REFORMÁTUS EGYESÜLET tagjai jól vetnek, mert a maguk részére betegségelyt, övéik részére 1000 DOLLÁR biztositási segélyt szereznek.

Az amerikai magyarság Ligonierban
épitette meg a szeretet várát.

Dr. BALÁS BÉLA

orvos és sebész

KISINGER BUILDING,
BROWNSVILLE, PENNSYLVANIA.

**Ha az árvákat szivünkre öleljük,
mosolyba szépül a könny!**

PETRASH LAJOS

ügyvéd és jogtanácsos

Irodái:

1040 GUARDIAN BLDG.
8917 BUCKEYE ROAD
CLEVELAND, OHIO

Városi tanácsos.

D H. ROBB

VILLANYSZERELŐ

Az árvaháznak
egyik munkása.

LIGONIER,

Pennsylvania

Szeptember 30 nap. * Régente: Mérleghava

Őszelő. * Szent-Mihály-hava.

	A hó napja	Protestáns naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
35. Vas.	**Szentháromság utáni 14-ik vasárnap.** — A test munkája a lélek gyümölcse. Gal. 5:16-24. A tiz bélpoklos. Lukács 17:11-19.			
1	**Vasárnap**	Egyed	**F. 15 Egyed**	Efez. 1:1-14
2	Hétfő	Rebeka	Jusztus	Efez. 1:15—2:1-10
3	Kedd	Albert	Mansvet pk.	Efez. 2:11—3
4	Szerda	Rozália	Rozália sz.	Efez. 4:1-17
5	Csütörtök	Viktor	Juszt. Lőrincz	Efez. 4:18
6	Péntek	Zakariás	Zakariás pr.	Efez. 5, 6:1-9
7	Szombat	Regina	Kassai vt.	Efez. 6:10
36. Vas.	**Szentháromság utáni 15-ik vasárnap.** Vetés és aratás. Gal. 5:25—6:10. Isten és Mammon. Máté 6:24-34.			
8	**Vasárnap**	Mária	**F. 16. Kis. Bold Assz.**	Kolos. 1-ső rész
9	Hétfő	Ádám	Klaver Péter	Kolos 2, 3:1-4
10	Kedd	Erik	Tol. Miklós hv.	Kolos. 3:5—4
11	Szerda	Teodora	Protat	Philemon lev.
12	Csütörtök	Guido	Mária neve	Philip 1:1-26
13	Péntek	Loránt	Notburga	Philip 1:27—2
14	Szombat	Szerénke	Kereszt felm.	Philip 3, 4
37. Vas.	**Szentháromság utáni 16-ik vasárnap.** — Pál imádsága a keresztyénekért. Ef. 3:13-21. A naini özvegy. Lukács 7:11-17.			
15	**Vasárnap**	Nikodemus	**F. 17. Nikodemus**	I. Thim. 1-ső rész
16	Hétfő	Edit	Kornél p. vt.	I. Thim. 2-ik rész
17	Kedd	Ottó	Lambert pk.	I. Thim. 3, 4.
18	Szerda	Tamás	Kup. József	I. Thim. 3:14—4:10
19	Csütörtök	Vilma	Január vt.	I. Thim. 4:11—5-16
20	Péntek	Frederika	Euszták vt.	I. Thim. 5:17
21	Szombat	Máté	Máté ap.	I. Thim. 6-ik rész
38. Vas.	**Szentháromság utáni 17-ik vasárnap.** — Egységre való hivás. Efez. 4:1-6. A vizkórságos meggyógyitása. Lukács 14:1-11.			
22	**Vasárnap**	Móricz	**F. 18. Móricz vt.**	Titus 1-ső rész
23	Hétfő	Tekla	Tekla sz. vt.	Titus 2-ik rész
24	Kedd	Gellért	Gellért pk.	Titus 3-ik rész
25	Szerda	Farkas	Kleofás	II. Thim. 1-ső rész
25	Csütörtök	Jusztina	Ciprián vt.	II. Thim 2-ik rész
27	Péntek	Adalbert	Adolf vt.	II. Thim. 3-ik rész
28	Szombat	Vencel	Vencel kir. vt.	II. Thim. 4-ik rész
39. Vas.	**Szentháromság utáni 18-ik vasárnap.** — Testvériességre való hivás A nagy parancsolat. Máté 22:34-46.			
29	**Vasárnap**	Mihály	**F. 19. Mihály főangy.**	Zsid. l. 1-ső rész
30	Hétfő	Jeromos	Jeromos	Zsid. l. 2-ik rész.

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Uj hold—3-án, reg. 6 óra 48 perckor.
Első negyed—10-én, este 5 óra 57 perckor.
Hold tölte—18-án, este 6 óra 16 perckor.
Utolsó negyed—25-én, este 9 óra 7 perckor

SZEPTEMBER, AZ UJKENYÉR HAVA.

Ujkenyér idején elmélkedjék minden amerikai magyar arról a magyar vérségi és testvérkötelékről, mely a LIGONIERI MAGYAR ÁRVÁKHOZ füzi! Akiknek van, adjanak az uj kenyérből, akik méltók az adományra.

First National Bank

COR. FIFTH & WALNUT STREET,

McKEESPORT, PA.

A FEDERAL RESERVE BANK TAGJA.

Összes alap 12 millió dollár.

EZ A BANK McKeesport városának a legrégibb és legnagyobb bankja. Ha még ön nincs a mi tizenkétezer betevőnk között, akik teljesen meg vannak elégedve a mi szolgálatainkkal: ugy önnek is szivesen ajánljuk fel a mi szolgálatainkat.

BANKUNK a törvényes kamatlábat fizeti a betétek után. Takarékbetét már egy dollárral kezdhető.

BANKUNK AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLETNEK B E T É T I BANKJA.

AZ EGYESÜLET INTÉZMÉNYEINEK
TOVÁBBI SIKEREKET KIVÁNUNK.

Október
31 nap.
•
Régente:
Bökölyhava

Őszhó.
•
Mindszent-
hava.

	A hó napja	Protestáns naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
1	Kedd	Aladár	Remig pk.	Zsid. 3, 4-ik rész
2	Szerda	Luczián	Őrangyalok	Zsid. 5-ik rész
3	Csütörtök	Jairus	Kandid vt.	Zsid. 6-ik rész
4	Péntek	Ferenc	Assisi St. Ferenc	Zsid. 7-ik rész
5	Szombat	Aurel	Placid vt.	Zsid. 8-ik rész
40. Vas.		**Szentháromság utáni 19-ik vasárnap.** — Az uj ember felöltözése. Eféz. 4:22-28. A gutaütött meggyógyitása. Máté 9:1-8.		
6	**Vasárnap**	Elfrida	**F. 20. Bruno**	Zsid. 9:1-14
7	Hétfő	Amália	Olvasós B. A.	Zsid. 9:15-28
8	Kedd	Etelka	Magy. N. A.	Zsid. 10:-1-18
9	Szerda	Dénes	Dénes pk.	Zsid. 10:19-39
10	Csütörtök	Gedeon	Borgia Fer.	Zsid. 11-ik rész
11	Péntek	Kálmán	Placidia sz.	Zsid. 12-ik rész
12	Szombat	Miksa	Miksa vt.	Zsid. 13-ik rész
41. Vas.		**Szentháromság utáni 20-ik vasárnap.** — A lélekkel való megtelés. 5:15-21. A királyi mennyegző. Máté 22:1-14.		
13	**Vasárnap**	Ede	**F. 21. Kálmán vt.**	Máté 3-ik rész
14	Hétfő	Helén	Kaliszt p. vt.	Máté 4:1-22
15	Kedd	Teréz	Terézia sz.	Máté 4:23—5:12
16	Szerda	Gál	Gál ap.	Máté 5:13-32
17	Csütörtök	Hedvig	Hedvig assz.	Máté 5:33-48
18	Péntek	Lukács	Lukács ev.	Máté 6-ik rész
19	Szombat	Nándor	Alk. Péter	Máté 7-ik rész
42. Vas.		**Szentháromság utáni 21-ik vasárnap.** A keresztyén fegyverzet. Eféz. 6:1017. A királyi ember fiának meggyógyitása. János 4:46-54.		
20	**Vasárnap**	Irén	**F. 22. Vendel**	Máté 8:1-17
21	Hétfő	Orsolya	Orsolya sz.	Máté 8:18-34
22	Kedd	Előd	Krodula sz. vt.	Máté 9-ik rész
23	Szerda	Kap. János	Kap. János.	Máté 10-ik rész
24	Csütörtök	Salamon	Rafael főa.	Máté 11-ik rész
25	Péntek	Vilma	Alae Margit	Máté 12-ik rész
26	Szombat	Dömötör	Dömötör vt.	Máté 13-ik rész
43. Vas.		**Szentháromság utáni 22-ik vasárnap.** — Az igazságosság gyümölcsei. Phil. 1:3-11. Az adós szolga. Máté 18:23-35.		
27	**Vasárnap**	Szabina	**F. 23. Szabina**	Máté 14-ik rész
28	Hétfő	Simon Judás	Simon Judás	Máté 15-ik rész
29	Kedd	László	Narcisz pk.	Máté 16-ik rész
30	Szerda	Kolos	Rod Alfonz	Máté 17-ik rész
31	Csütörtök	**Reformáció napja**	Farkas pk.	Máté 18-ik rész

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Uj hold—2-án, este 5 óra 19 perckor.
Első negyed—10-én, d. u. 1 óra 5 perckor.
Hold tölte—18-án, reg. 7 óra 6 perckor.
Utolsó negyed—25-én, reg. 3 óra 21 perc.

OKTÓBER HÓ ŐSZI ESŐJE

ejtse gondolkodóba mindazokat a magyarokat, akik nem tartoznak magyar egylethez: mi történik majd, ha a nyirkos, ködös, esős őszi idő kikezdi az egészségüket? Mi történik ha a betegség ágyhoz láncolja őket? A REFORMÁTUS EGYESÜLET gyámolitója, segitője, támogatója betegségbe eső tagjainak.

Telektulajdonosok

értékesitsék befektetéseiket.

Ha kifizetett telke van azonnal forduljon hozzánk és mi rövid ideig abban a helyzetben vagyunk, hogy becseréljük kifizetett telkét **uj 4--5 vagy 6 szobás házra.**

Házaink FARRELL--SHARON kerületben vannak, amiket saját telepeinkre épitünk.

Jó munka alkalom, harmincegy kisebb-nagyobb gyártelep van ott, ahol mindenféle munkát találhat. --- Iskolák, templomok mindenféle nemzetiség részére.

OTT VAN A WESTINGHOUSE
UJ GYÁRTELEPE, AMELY
EZER ÉS EZER UJ MUNKÁS
NAK NYUJT MEGÉLHETÉST.

Gyermekei részére a legjobb alkalmat nyujtja a Farrell-Sharon kerület.

500 vagy 1000 dollár lefizetés szükséges a ház nagysága szerint, a többit pedig fizetheti havonta, mint a lakbért.

The Guarantee Construction Co.

American Bank Bldg.,
második emelet.

GRANT, ST.,
PITTSBURGH, PA.

FRANK MÉSZÁROS, igazgató.

November 30 nap.

Régente: Nyilashava.

Őszutó. Szent-András-hava.

	A hó napja	Protestáns naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
1	Péntek	Marianna	**Mindenszentek napja**	Máté 19-ik rész
2	Szombat	Győző	**Halottak napja**	Máté 20:1-16
44. Vas.		**Szentháromság utáni 23-ik vasárnap.** — Az ellenségtől való óvás. Phil. 3:17-21. A császár és az Isten. Máté 22:12-22.		
3	**Vasárnap**	Hubert	**F. 24. Hubert**	Jel. 1-ső rész
4	Hétfő	Károly	Bor. Károly	Jel. 2-ik rész
5	Kedd	Imre	Imre herceg	Jel. 3-ik rész
6	Szerda	Lenard	Lenard hv.	Jel. 4, 5, 6-ik rész
7	Csütörtök	Rezső	Engelbert	Jel. 7, 8, 9:1-12
8	Péntek	Gottfried	Gottfried pk.	Jel. 9:13—10, 11 rész
9	Szombat	Tivadar	Tivadar vt.	Jel. 12, 13-ik rész
45. Vas.		**Szentháromság utáni 24-ik vasárnap.** — Isten ismeretében és kegyelmében való növekedés. Kol. 1:9-14. Lairus leánya. Má. 9:16-26.		
10	**Vasárnap**	Luther Márton	**F. 25. Avel. András**	Jel. 14:1-13
11	Hétfő	Márton	Márton pk.	Jel. 14:14
12	Kedd	Jónás	Márton pk. vt.	Jel. 15-ik rész
13	Szerda	Szaniszló	K. Szaniszló	Jel. 16:1-8
14	Csütörtök	Klement	Jozafát vt.	Jel. 16:9.
15	Péntek	Lipót	Getrud sz.	Jel. 17-ik rész
16	Szombat	Ödön	Ödön pk. hv.	Jel. 18-ik rész
46. Vas.		**Szentháromság utáni 25-ik vasárnap.** Megnyugvás. I. Thess. 4:13-18. Az utolsó itéletről. Máté 24:15-28.		
17	**Vasárnap**	Hugó	**F. 26. Cs. Gergely**	Jel. 19:1-10
18	Hétfő	Ottó	Odo vt.	Jel. 19:11
19	Kedd	Erzsébet	Erzsébet	Jel. 20:40
20	Szerda	Jolán	Val. Felix	Jel. 21:1-8
21	Csütörtök	Ilona	Bold. Assz. Bemu.	Jel. 21:9, 22
22	Péntek	Cecilia	Cecilia vt.	96-ik Zsoltár
23	Szombat	Kelemen	Kelemen vt.	145-ik Zsoltár
47. Vas.		**Szentháromság utáni 26-ik vasárnap.** — Az uj ég és uj föld. II. Péter 3:3-14. Azutolsó itéletről. Máté 25:31-46.		
24	**Vasárnap**	Emma	**F. 27. János**	Márk 6:7-29
25	Hétfő	Katalin	Katalin vt.	Márk 6:30-56
26	Kedd	Árpád	Kondrád vt.	Márk 7:1-23
27	Szerda	Elemér	Virgil pk.	Márk 7:24-37
28	Csütörtök	Piroska	István ap.	Márk 8-ik rész
29	Péntek	Noe	Szaturnin	Márk 9-ik rész
30	Szombat	András	András	Márk 10:1-31

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Uj hold—1-én, reg. 7 óra 1 perckor. Hold tölte—16-án, este 7 óra 14 perckor.

Első negyed—9-én, reg. 9 óra 10 perckor. Utolsó negyed—23án, d. e. 11 óra 4 perc.

Uj hold—30-án, éjjel 11 óra 48 perckor.

A NOVEMBERI HAVAS, HIDEG IDŐ

bekopogtat a LGONIERI MAGYAR ÁRVAHÁZBA is. Mi tagadás benne, egyiknek cipőre, másiknak meleg alsóruhára, harmadiknak meleget adó gunyára, télikabátra van szüksége. Aki a jólét adta meleg ruhával védekezik a tél hidege ellen, gondoljon azokra, akiknek nincsen. Akinek szerető szive és érző lelke van: az juttat a nincstelen kicsinyeknek.

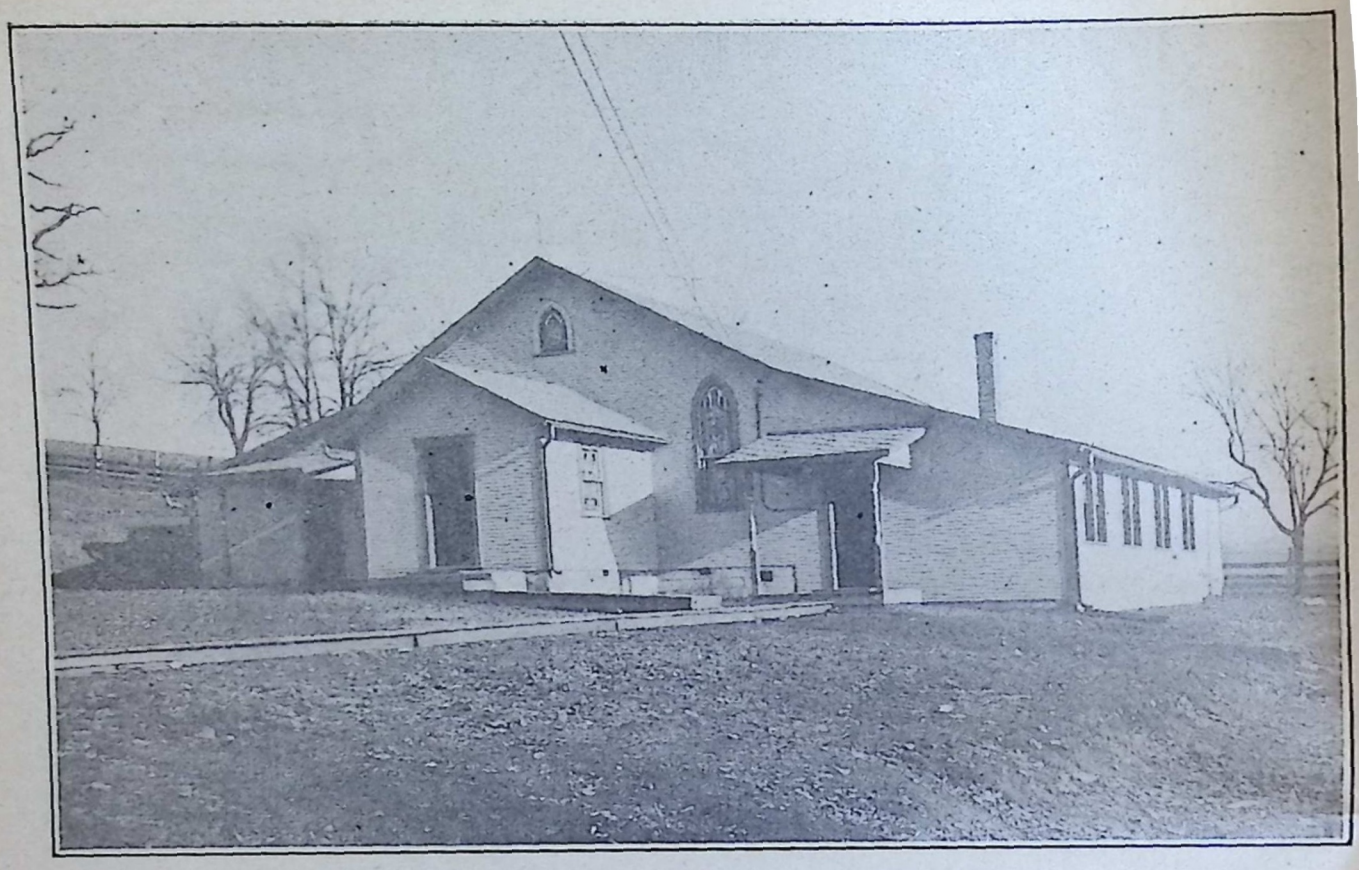

Az árvaházi imaház és iskola.

A kisebb gyermekek otthona.

Deczember

31 nap.

*

Régente:

Bakhava.

Télelő.

*

Karácsony-

hava.

	A hó napja	Protestáns naptár	Róm. és uj gör. naptár	Bibliai lecke
48. Vas.	**Advent 1ső vasárnapja.** — A kegyelem napja. Római 1. 13:11-14. — Krisztus bevonulása Jeruzsálembe. Máté 21:1-9.			
1	**Vasárnap**	Natália	**A. 1. Eligius**	Példab. 8-ik rész
2	Hétfő	Aranka	Bibinana vt.	I. Móz. 2:4-25
3	Kedd	Olivia	Xav. Ferenc	Márk 19:1-12
4	Szerda	Borbála	Borbála sz. vt.	Efez. 5:22-33
5	Csütörtök	Vilma	Szabbas	I. Kor. 7-ik rész
6	Péntek	Miklós	Miklós pk.	I. Móz. 3-ik rész
7	Szombat	Ambrus	Ambrus pk.	I. Móz. 8, 9-ik rész
49. Vas.	**Advent 2-ik vasárnapja.** — A reménység igéje. Róm. 15:4-13. — Krisztus második eljövetele. Lukács 21:25-36.			
8	**Vasárnap**	Ágota	**A. 2. Mária szep. fog**	Csel. 17:15-34
9	Hétfő	Joakim	Fourier Péter	I. Móz. 15-ik rész
10	Kedd	Judit	Melkiades p.	V. Móz. 5-ik rész
11	Szerda	Lehel	Damáz hv.	II. Móz. 12-ik rész
12	Csütörtök	Gabriella	Ottilia	V. Móz. 27-ik rész
13	Péntek	Luca	Luca sz.	Róm. 7-ik rész
14	Szombat	Benő	Nikáz pk. vt.	IV. Móz 16-ik rész
50. Vas.	**Advent 3-ik vasárnapja.** — Isten titkainak sáfárai. I. Kor. 5:1-5. — Keresztelő János fogsága. Máté 11:2-10.			
15	**Vasárnap**	Valéria	**Ad. 3. Valerian**	Ézsaiás 40-ik rész
16	Hétfő	Etelka	Albin	I. Péter 1:3-12
17	Kedd	Lázár	Lázár	II. János 7-ik rész
18	Szerda	Auguszta	Gracian	Joel. 3-ik rész
19	Csütörtök	Viola	Pelagia. K.	Jer. 23-ik rész
20	Péntek	Teofil	Timot M.	Jer. 31-ik rész
21	Szombat	Tamás	Tamás ap.	Ezsa. 52:13
51. Vas.	**Advent 4-ik vasárnapja.** — Öröm és Béke. Phil. 4:4-7. — Keresztelő János bizonyságtétele. János 1:19-28.			
22	**Vasárnap**	Zeno	**Ad. 4. Zeno vt.**	János 3:23-36
23	Hétfő	Viktoria	Viktoria	Ézsa. 42-ik rész
24	Kedd	Ádám és Éva	Ádám és Éva	Ézsa. 11:1-10
25	Szerda	**Karácsony**	**Karácsony**	Ézsa. 9:2-7
26	Csütörtök.	István vt.	István vt.	Ézsa. 41-ik rész
27	Péntek	János	János ap.	2-ik Zsoltár
28	Szombat	Gerzson	Aprószentek	Ézsa 49-ik rész
52. Vas.	**Karácsonyi utáni első vasárnap.** — Öröm és Béke. Gal. 4:1-7. — Simeon jövendölése. Luk. 2:33-40.			
29	**Vasárnap**	Dávid	**F. Tamás pk.**	Róm. 8-ik rész
30	Hétfő	Jonathan	Anisz.	I. Kor. 8:1-6
31	Kedd	Szilveszter	Szilveszter.	90-ik Zsoltár

A HOLD VÁLTOZÁSAI:

Első negyed—4-én, reg. 4 óra 42 perckor.
Hold tölte—16-án, reg. 6 óra 38 perckor.
Utolsó negyed—22-én, este 9 óra 27 perc.
Uj hold—30-án, este 6 óra 42 perckor.

DECEMBER ÉVZÁRÓ HÓNAPBAN

a dolgait meghányó-vető ember számadást készit és jóelőre kitervezi, hogy a következő esztendőben ugy sáfárkodjék keresményével, hogy jusson is, maradjon is. A gondos magyar ember ilyenkor magát betegség ellen, háznépét halál esetére biztositja. A REFORMÁTUS EGYESÜLET a legjobb, legolcsóbb és legpontosabban fizető magyar egylet Amerikában.

Az árvaházban konfirmált ifjak 1928-ban.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK UJ ELNÖKE.

Mióta az Egyesült Államok területén élek – soha sem volt olyan izgalmas és érdekeszitő az elnökválasztási mozgalom, mint az mely a mult év November első keddjén olyt le. Nagyon érdekes és szinte a késhegyig menő volt az a küzdelem is, a mely 895-ben folyt le, — ám akkor nem olyan érdések állottak előtérbe, mint most, akkor a "full diner pale" — jelszavaival voultak fel a republikánusok, mert bizony a emokrata Cleveland idején, bizonyára a ám tariffa miatt, olyan inségesek voltak az lők, hogy az szinte megdöbbentő volt. Azrt mondom, hogy bizonyára a vám tariffa olt az oka a nagy inségnek, mert én még ttam vasuti sineken ezt a felirást: "Diósyvőr."

Most nem politikai és gazdasági kérdések llottak egymással ellentétbe, hanem a **vallás és prohibició.** Ez utóbbi azonban bárnemennyire szeretnék is sokan főkérdésnek el tüntetni, ebben a küzdelemben csak másodrendü kérdés volt, Azzal ugyanis mindenki tisztában volt, hogyha a demokrata jelölt **Al. Smith** lett volna is megválasztva, egymában nem lett volna képes arra, hogy a prohibicióra vonatkozó törvényt megváltoztassa. Az ilyen italkérdés nem is szerepelhet, mint döntő tényező egy ilyen nagy fontosságu kérdésben.

Ezért egész nyugodtan állitom, hogy a **vallási** kérdés volt az ütközetben a döntő tényező. Akár helyes — akár nem helyes: de nt hagyomány, hogy az Egyesült Államok elnöke csak protestáns egyén lehet. Nincsen erre irott törvény. A szólásszabadság hazájában ilyenről szó se lehet. De törvénnyé tette a hagyomány s ezt a törvényt akarták az ország szavazó polgárai, amiben azt a törekvést, hogy ne protestáns, — ez esetben római katholikus ember, kerüljön az elnöki székbe.

Valamikor jó 15 esztendővel ezelőtt egy kerületi gyülés után, kimentünk Pittsburghban a Johnston Ave. lábánál elterülő hegyek közé. Egy szép tisztás, árnyas helyen pihentünk meg s azokkal, a kik velem voltak, nagyon érdekes dolgokat beszéltünk s már akkor rámutattam arra, hogy az a vallási kérdés, amely valamikor megrázkódtatta az egész Európát, egy, vagy más formában itt is jelentkezni fog. És jelentkezett. Az erők összemérése megtörtént s a protestantizmus diadalmaskodott. Az első kisérlet után azonban több is fog következni.

A választási küzdelemből **Herbert C. Hoover került ki.**

A megválasztott elnök egész pályafutása legmagasabb tisztségre való eljutása ismét fényes tanubizonysága annak, hogy az Egyesült Államok a legmesszebbmenő lehetőséget nyujtanak azoknak, akik olyan kincseket szereznek maguknak, amelyeket a rozsda és a moly meg nem emésztenek s a lopók ki nem ásnak és el nem lopnak.

Herbert C. Hoover Iowa államnak, Cedar megyéjében, West Branch területén született, ahol az édes apja a kovácsmesterséget folytatott. Az édes anyja, Hulda Minthorn volt. Az apa olyan volt, mint a többi kovács mesteremberek. Szorgalmas, erős akaratu, erős testü, de lelke gyöngéd, szeretettel teljes, akihez a környékbeli farmerek teljes bizalommal fordulnak s tőle mindig jó szót és tanácsot kapnak. Az édes anyja, mint tanitónő munkálkodik a comunitásban, — de a férje mellett kinálkozó nyugalmas otthonért elhagyja a sok veszödséggel járó tanitónőséget és a kovács otthonának lesz őrző angyala, boldogitó forrása. A boldog házasságból három gyermek született. Két fiu és egy leány — s ez a boldog kis család nagyon kevés időt töltött el boldogan. Alig nehány év mulva, **Jesse Hoover** az édes apa eltávozik a minden élőknek utján s alig három év mulva, amikor Herbert még csak kilenc éves volt, követte az édes apát az édes anya is.

Az elmaradt három árvát a rokonság vette gondjaiba s Herbert egyik nagy bátyjához, Allen Hooverhez került. Alig két év mulva anyai nagybátyja vette pártfogásába, aki Newbergben, Oregonban telepedett meg —

s a gyermek Herbert itt vettette meg alapját nagy tudásának.

Iskoláinak elvégezése után az akkor még egészen gyermekkorát élő **Leland Egyetemre, Palo-Altoba került 1891-ben,** hol egyenesen a mérnöki pályára készült. Hogy nem valami nagy készültséggel ment az egyetemre semmise bizonyitja jobban, mint az, hogy algebrából, mértanból kétszer kellett vizsgáznia s az angol nyelvből is csak feltételesen vétetett fel a tanulók közzé.

Azt hiszem, hogy ez a körülmény a legnagyobb hatással volt ambiciójának a felkeltésére — ugyhogy, amikor befejezte tanulmányait — osztályának a legjobb tanulója volt s mint ilyen teljes felkészültséggel került ki az életbe. Ismereteit azonban ezután is gyarapitotta, ugyhogy a szakmájában egyik kiváló tekintély lett.

Pályája kezdetén nagy nehézségekkel kellett küzdenie. Az első munkaadója, Janin előbb csak 50 dollárt fizetett neki havonként, de egy év alatt ezt a fizetést 250 dolárra emelte fel. Ő küldte Ausztráliába — ahonnan később Khinába került, ahol épen a Boxer lázadás idejében munkálkodott, mint a bányák és vasutak főigazgatója.

Hoover 1899-ben, mielőtt átment volna Khinába, visszajött az Egyesült Államokba. Visszahozta a szive. Még Palo-Altoban az egyetemen ismerkedett meg **Lou Henryvel** — egy Iowa államból való, de Montereyben lakó leány tanulóval. Az ismeretségből a legmélyebb, a legtisztább szerelem fejlődött ki — s a fiatal asszony követte férjét Khinába s világnak mindazon részébe, ahol a férje megfordult.

A háboru idején — már Londonban onálló irodája volt s mikor a háboru kitört Walter H. Page a londoni nagykövet magához kérette s azt bizta reá, hogy bonyolitsa le annak a 200 ezer amerikainak az ügyét, akik a háboru kitörésekor Európába rekedtek. ....

És lebonyolitotta. — Aztán jöttek a többi megbizatások, amelyek közül a legnagyobb volt a háboru által tönkretett, elzülesztett Európának a segitése, az éhezők táplálása, a segitségre szorultaknak a megsegitése. Hoover Amerikának a szivét képviselte ebben az időben. Minden szenvedő nemzet — közöttünk szülőhazánk is ehez a szivhez folyamodott, ennek az embernek a kezét fogta meg s ez a sziv meghallgatta, ez a kéz felemelte.

Csoda-e, hogy a mostani republikánus pártnak ő lett az oszlopa, a vezére, zászlajának a diadalmas vezére, akinél nagyobb győzelmet még egyetlen republikánus vezér sem aratott?

Az Egyesült Államoknak minden lakosa, ugy tekint a megválasztott elnökre, akinek higgadt, bölcs itélete, nagy látóköre hozzá fognak járni ahoz, hogy elnökségének az ideje, — a legnagyobb virágzásnak legyen a korszaka.

Adja Isten, hogy azok a reménységek, a melyek nemcsak az emberek, hanem Isten is hozzá füzött — mind megvalósuljanak s a neve legyen áldott név azok között a nevek között, a melyek a nemzetek sorsát Isten akaratából igazgatják.

Az amerikai magyarságnak boldog ünnepeket kivánok

BERKES JÁNOS

INGATLAN FORGALMI ÉS BIZTOSITÁSI IRODÁJA.

Épitkezési ügyekben szakavatott tanácscsal szolgál.

405 APOLLO BUILDING

238 FOURTH AVENUE,

PITTSBURGH, PA.

Bogár Lajos.

1886—1928.

Minden életnek meg van az értéke. Ez az érték lehet nagyobb vagy kisebb, de az életnek a boldogsága épen attól függ, hogy az ember a maga életét minél értékesebbé tegye.

Jézus ezt a gondolatot a talentumokról szóló példázatban fejezte ki.

Mindnyájunknak okosan kell gazdálkodnunk a reánk bizott talentumokkal, különben életünk értéktelen élet lesz.

Az a kérdés, hogy mik az életnek az értékei?

Egészen bizonyos, hogy nem azok a kincsek, amelyeket a lopók kiásnak és ellopnak, hanem azok, amelyek mindörökké megmaradnak.

Az igaz ember és tegyük hozzá, hogy Krisztusnak minden igaz tanitványa teljes tudatában van annak, hogy az életét azért nyerte, hogy az élete egy értékes élet legyen s ezért teljes hüséggel törekedik arra, hogy mindazt a reménységet, amelyet Isten hozzá füz, teljesen betöltse.

Erre törekedett a mi, most megsiratott halottunk, eltemetett kedves barátunk, szolgatársunk BOGÁR LAJOS.

Különböző helyekre állitotta őt Istennek akarata, de mindegyik helyen egyetlen egy gondolat vezérelte, lelkesitette. Ez a gondolat pedig az volt, hogy "KÖZÜLÜNK SENKI SE ÉL ÖNMAGÁNAK ÉS SENKI SEM HAL ÖNMAGÁNAK, MERT HA ÉLÜNK, AZ URNAK ÉLÜNK; HA MEGHALUNK AZ URNAK HALUNK MEG!"

Életének akármelyik szakában, akármelyik munkakörben látom őt: mindenütt és mindenkor ezt a vezérlő gondolatot látom ragyogni az életében. Igazi pásztor volt, akihez hivei teljes bizalommal és folytonosan növekedő szeretettel ragaszkodtak. Jöhettek hozzá a napnak bármely szakában, ő kész volt arra, hogy azt a szolgálatot, amelyet el kell végeznie, elvégezze a legjobb akarattal és azza a hüséggel, amely megkönnyitette a sokszor nagyon nehéz szolgálatot.

Ennek a hüséges szolgának köszönhető, hogy vezetése alatt a toledói magyar református egyház az amerikai magyar református egyházak mintaképe lett. Nemcsak a felnőttek, hanem a gyermekek és ifjak élete és az egyházhoz való ragaszkodás olyan, aminőt egyetlen egy egyházunkban sem tudunk ilyen mértékben megtalálni. Az ifjuság lelki gondozásának a szükségességét ő már évekkel ezelőtt felismerte s teljes erővel törekedett arra, hogy az atyák munkája hiába való ne legyen! A konfirmált ifjakat nem engedte ki vezető keze alól. Felismerte azokat a módokat, amelyek lehetővé tették, hogy az ifjak, akik az ő vezetése alatt lettek egyháztagokká: meg is maradjanak egyháztagoknak. Ennek a célnak az elérésében egyik hathatós eszközül használta fel a vasárnapi iskolát, a melynek a berendezése, vezetése mintaszerü. Megértette egyház alapitó elődjének a jelszavát, hogy a leghatalmasabb és a legegyszerübb eszköz a szülék megtartására: a gyermekek nevelése. Az igy növelt, az igy gondozott ifjuságból fejlődik ki, a buzgó, régi munkásokkal együtt egy olyan gyülekezet, amely csakugyan nem magának, hanem a Jézus Krisztusnak él!

Ez a gyülekezet az, amely nem csak arra törekedett, hogy a templomban élje a maga vallásos életét, hanem kivitte azt a minden napi életbe. Toledóban is, mint minden más magyar telepen ve-

gyesen élnek a mi testvéreink. Római és görög katholikusok, zsidók és más vallás felekezethez tartozó testvérek. De egyetlen egy amerikai magyar kolóniában sem élnek a mi testvéreink olyan szép összhangban, egyetértésben, mint Toledóban. Bizonyos, hogy ehhez a példaszerü helyzethez nagyban hozzájárult Bogár Lajosnak az egyénisége, az egész életére kiható jelszava. Nem önmagának élt, hanem Jézusnak. Az az élet, amelyet az Urnak élt, szinte lenyügözte, lebilincselte azokat, akik vallási kérdésben nem voltak vele egy véleményen. Mindenkinek a meggyőződését tiszteletben tartotta, senkit nem kárhoztatva, őszintén, becsületesen végezve munkáját, nemcsak azokat tartotta meg, akiket az Ur reá bizott, hanem nagy hatással volt a mások megtartására is.

Amerikai képzettségü lelkész volt. Középiskoláinak elvégzése után jött az Egyesült Államokba s itt, ahol egyideig az édes atyja is lelkészi szolgálatban volt: Bloombfielden szerezte meg a lelkészi oklevelet. Korán felismerte, amit még ma sem akarnak sokan felismerni, hogy az amerikai magyar reformátusság jövendőjére — s én azt hiszem jelen helyzetére néve is, — sokkal fontosabb, hogy az amerikai kapcsolatokat minél szorosabbá tegyük, mint az, hogy ebből magunkat önként, teljesen kiszakitsuk. Nem önmagának élt akkor sem, amikor ezeket a kapcsolatokat kereste és a legerősebbé fejlesztette. A toledói egyház nem csupán egy magyar református egyház lett az ő vezetése alatt, hanem a toledói protestáns egyházaknak egyik legerősebb egyháza, amely résztvett a városnak a vallásos életében! Nem egy elszigetelt magyar egyház, hanem olyan, amelyet ismernek az egész városban s a melynek a tagjait a legszivesebben alkalmazzák nem csak a gyárakban, hanem sok helyen, egészen bizalmi állásban is!

Amerikai képzettsége azonban nem akadályozta meg Bogár Lajost abban sem, hogy az amerikai magyarság életéből általában és különösen a magyar reformátusság életéből ki ne vegye azt a részt, amely őt méltán megillette. Különösen akkor lett tényezővé ebben a mi részekre tagolt egyházi életünkben, mikor RÉVÉSZ GIZELLÁT, 1922-ben feleségül vette. Ugy érezte, hogy az ő jelszava egyenesen elkötelezi őt arra, hogy ebbe a sok keserüségtől szántott, bőséges könnyekkel beharmatozott magyar mezőre is be kell vinni azt a tudatot, hogy az az értékes élet, amelyet Jézusban élünk, itt van a legnagyobb szükségünk arra, hogy életünkkel bizonyitsuk meg, hogy nem önmagunknak élünk!

Zenei ihletettsége összhang után vágyódott. Tudta, hogy az összhangban a sokszor ellentétes hangnemek is alkotó szerepet töltenek be. Ezért vágyott arra, hogyha nem élhetünk is egységes magyar református életet, legalább arra törekedjünk, hogy egymás mellett békességben, összhangban éljünk.

Ezt a törekvését nagyon sokan megértettük. Odaállottunk melléje és igyekeztünk segiteni nagy céljainak a megvalósitásában.

Ám az élete derékban ketté tört!

Mintha derült égből csapott volna a villám alá: ugy hatott mindenkire, — hiszem még ellenfeleire is — nem várt halál hire. Jubileumra készült. Ez a munka minden idegét lekötötte. Azzal a betegséggel szemben, amelynek a tőrét már régen hordozta testében: nem tudott elég erős lenni. Elment. Mély gyászt, bánatot hagyva maga után, nem csak ifju özvegye és három kicsiny árvájának az életében, hanem a toledói magyar reformátusság és az egész magyarság, valamint az egész város életében.

Az amerikai magyarság életében minden értékes életre szükség van! Egy ilyen szükséges, értékes élet fejezte be földi pályafutását Bogár Lajosban. Ezért lett a gyász egyetemes gyásszá, a vesz-

teség nem csupán a család, az egyház, hanem az amerikai magyarság veszteségévé.

Ez a veszteség azonban a legnagyobb nyereség lehet a mi számunkra!

Azok a virágok, amelyek ravatalát körülvették semmivé lesznek. Az ő helyét más foglalja el, de ő mégis itt marad, itt van velünk, velünk lesz, mert életének az értékei nem vesznek el. Dusan fognak ezek kamatozni, mert szüntelen inteni fognak bennünket arra, "hogy erősen álljunk, mozdulatlanul, buzgólkodván az Urnak dolgaiban mindenkor, tudván, hogy a mi munkánk nem hiábavaló az Urban."

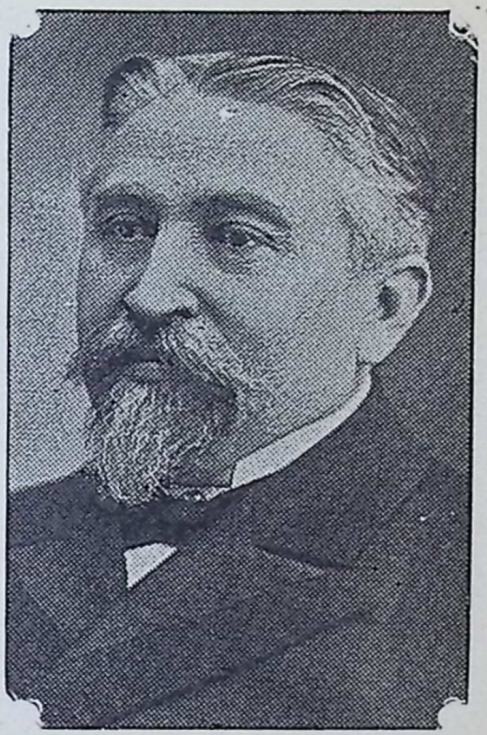

KOVÁCHY MIKLÓS ISTVÁN.

1896-ban, amikor Bridgeportba mentem át, álkoztam Kováchy Miklós Istvánnal legször. A legelső találkozáskor megszeretn őt, megszerettem a családját s oda áltam melléje, de ő is mellettem állott szünlemül.

Ebben a mi nagyon sokszor rideg és önző águnkban olyan nagy szükségünk van ndnyájunknak arra, hogy érezzük, hogy aki ott van az oldalunk mellett, olyan yén,, aki megosztja eszméinket, magáévá eksizik tenni gondolatainkat és segit valalyen nagy célnak az elérésében.

Közelebbről akkor ismerkedtem meg ezzel nemes fenkölt lelkü családdal, amikor a ládnak a legidősebb fiát, **Kováchy M. örgyöt Hazeltonban** megkonfirmáltam. gi, boldog idők, küzdelmes esztendőknek nden baja, minden szenvedése feledve van, ezekre az időkre visszagondolok.

Úgy érzem, hogy Kováchy Miklós István tének az utolsó esztendeit is azok az emlagyogták be, a melyek ugy bele világitanak a sirfelé haladó életbe, mint a leszálló nap fénye megvilágitja a rohamosan következő éjszakát.

Látom őt most is magam előtt küzdeni, fáradni, harcolni a mindennapi kenyérért, a nagy családért, a mely benne tanulta megismerni, hogy mit tesz szeretni. Megtanulta benne és általa, **hogy a szeretet áldozat.** Áldozat nélkül nincsen szeretet, szeretet nélkül nincsen élet.

Aztán látom, amint egyszer kijön hozzám, üde kék szemében ott van a lelkesedés lángja, a nemes elhatározás, amint ott ülünk a bridgeporti , bizony kicsiny, bizony szükös paróchiának pince helyiségében levő irodájában s előadja, hogy ő pap, Istennek szolgája szeretne lenni.

Ismerem a fajtámat, tudom a törvényt s még se mertem lelohasztani a kedvét, hanem megigértem, hogy segiteni fogom. Haza ment. Pápán humanusan gondolkozó emberek fogadták, segitették s mire visszajött, akkor én már Pittsburghban voltam.

1903 őszén a Reformed Church belmissziói bizottsága előtt már ott van a kérése, hogy alkalmazzák amerikai lelkészi szolgálatra. Hallgatás, töprengés, — most már meg lehet mondani, legfőképen azért, mert a család nő tagjai római katholikusok. Végre sikerül,

minden akadályt elháritani — s 1903 karácsonyán már Pittsburghban együtt végezzük a szent szolgálatokat. Ezt a telet együtt töltöttük a Bates Streeten. Nagyon kellemes, boldog idők voltak ezek a Bates streeti lelkész lakáson. Még a dermesztő hideget se éreztük annyira mint máskor. Melengetett bennünket a szeretet, egymás megbecsülése.

Szerettei bizonyára emlékeznek arra, hogy miként beszélt a pittsburghi káplánságáról.

Aztán kivittük az életbe, — **Dillonaleba** — s onnan tovább, egy-egy állomásra, ahol épiteni és alkotni kellett.

Az élete folytonos tevékenység volt. Pihenni nem tudott és nem is akart. A legutolsó időkig szolgálni akarta a Mestert, akit önként választott magának.

Itt van egy könyve előttem. Jegyzetek vannak benne. Nehezen olvasható irása, nem fáraszt. Emlékeztet. És emlékezni jó.

Az élet alkonyán ez a mi napunk. Belevilágit a jövendőbe is. Ki tudja meddig tart ez a jövendő?

Szép volt életének alkonya. Senkié se olyan szép nagy magyar Amerikában mint az övé. A Krisztus lelkétől megihletett család szerettel övezi körül megőszült fejét, megsimogatja a szivét s ugy gondozzák, ugy ápolják, mint az édes anya a gyermekét. Ez a nagy család egy lélek — együtt érez, együtt örül és együtt szenved.

A szenvedése, a sirnál, a koporsónál való fájdalma menyei megnyugvás. A szemekben könnyek fakadnak fel, — de ezek a könynyek a szivet harmatozzák be.

Legyen ez a szerény késői megemlékezés egy virágszál abban a koszoruban, a melyet a család évről-évre kivisz annak a sirjára, akinek emlékezte áldott.

Legyen áldott: amig magyar szivek élnek Amerikának a földjén.

JÓ ÉJSZAKÁT . . .

Bogár Lajos halálára irta:

Dr. Pólya László.

Mert szép a Szép, mert jó a Jó örökre...
Hogy hajnalát a holnap ráköszöntse
A százbaju ma minden bánatára:
Embert találni, köztünk jár az Isten!

A nap könnyében felmosolygó este
A mese ágyát, hogyha megvetette,
A Szép, a Jó teritett asztalára:
Elébem tette Lelke kenyerét is.

Világa mellett elhagyott az árnyam,
Ha Nála jártam, gazdagabbá váltam.
A reménységet végselyembe szőtte,
Földi szentség volt a magyar előtte.

Szivét hajtotta a Hit zsámolyára,
Életét tette árva, bus fajára
S dolgozott érte — más ha már lefekszik —
Napfelkeltétől nemcsak naplementig.

....Mikor az érzés a szót már nem állta,
Felsirt az éjben "kedves" orgonája
S kik huzzák terhét a sors balkezének:
Felfigyeltek rá a gazdag szegények.....

A templom ajtón amikor kiléptünk,
Magyar imádság találkozott vélünk.
Csak ennyi volt: Csendes jóéjszakát!

....A Szép, a Jó honában odaát:
Bogár Lajos, Csendes jóéjszakát!.....

Keresztyén ember imádsága,

melyben azért esedezik, hogy az Isten házát szorgalmasan látogató lehessen

Irta: **Vincze Károly,** cartereti lelkész.

Mindenható Isten, Atyám az Ur Jézus Krisztusban! Te szent parancsolataid legszentebbjei közé foglaltattad, hogy hat napon át munkálkodjunk, a hetediket pedig megszenteljük. (II. Móz. 20,8-11.) És ha a Te törvényedből egyetlen pontocska vagy egyetlen jóta sem mulhatik el, mig be nem teljesedik (Máté ev. 5-18), mennyivel kevésbbé szeghetnénk meg büntetés és kárvallás nélkül eme legnagyobb parancsolataid egyikét?!

Őrizz hát engem, őrizö Pásztorom, és hiv Oltalmazóm, hogy parancsolatodat megtartsam és a napot, melyet Te megszenteltél, én is megszenteljem. Kiváltképen szenteljem meg azt a Te imádásod házának felkeresésével és ott a Te szent Felségednek a több hivek seregével együtt való igaz imádásával. Tudom ugyan, hogy a magános lélek buzgólkodását is kedvesen veszed, bárhonnan forduljon is Hozzád, de a hivek együttes tisztelete felülmuja azt méltósággal. Azért, ha jön a vasárnap és a Te gyülekezet által való imádásod órája, irányitsd az én lépteimet a Te házadba és hárits el előlem minden akadályt, mely onnan viszszatarthatna.

Tégy szabadossá a munkától. Oszd be nékem a magam és családom megélhetését biztositó munkát ugy, hogy azt parancsolatod szerint hat napon át elvégezhessem és a hetediken megszünhessek tőle. És a hat nap munkájának gyümölcséből juttass eledelt a mi asztalunkra a hetediken is, amint pusztában vándorló népedet elláttad mannával külön munka nélkül a hetedik napra is. (II. Móz. 16,22-30.) Hogy igy a gondjaimra bizottak jóléte felőli aggodalmaskodás nélkül foglalatoskodhassam a Te tiszteletedben.

És ha Te megadod éledelünket és ruházatunkat, az annak a jele, hogy szerinted nyugodtan megszünhetünk a hetedik napon való munkálkodástól. (I. Tim. 6-8.) Óh Uram, őrizz meg engem akkor attól, hogy sorsommal való elégedetlenségtől és a világi kincsek szerfelett való kivánásától ösztönöztetve, kényszerités nélkül, magam vegyem magamra az igát és szánt szándékkal áthágjam parancsolatodat. Juttasd akkor eszembe szent Fiadnak azon szavait, amelyekkel az ilyen folyton aggodó, örökké elégedetlen, szünet nélkül világi kincsekért tülekedő embereket igyekezett a Mammon karjaiba eséstől visszatartani, mondván: "Ne gyüjtsetek magatoknak kincseket a földön, hol a rozsda és a moly megemészti, és ahol a tolvajok kiássák és ellopják; hanem gyüjtsetek magatoknak kincseket mennyben, ahol sem a rozsda, sem a moly meg nem emészti, és ahol a lopók ki nem ássák, sem el nem lopják." "Ne aggodalmaskodjatok, és ne mondjátok: Mit együnk? vagy: mit igyunk? vagy: Mivel ruházkodjunk? Mert mindezeket a pogányok kérdezik. Mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mindezekre szükségetek van. Hanem keressétek először Istennek országát és az Ő igazságát és ezek mind megadatnak néktek." (Máté 6,19-20, 31-33.) "Meglássátok, hogy eltávoztasssátok a telhetetlenséget; mert nem vagyonnal való bővölködésben van az embernek az ő élete." (Luk. 12-15.) Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkében pedig kárt vall! (Márk 8-36.) Juttasd eszembe, idvességemnek féltőnszerető Istene, szent apostolodnak azt a mondását is: "Valóban nagy nyereség az Istenfélelem megelégedéssel. Mert semmit sem hoztunk a világra, világos, hogy semmit ki sem vihetünk; de ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele. Akik pedig meg akarnak gazdagodni, kisértetbe, meg tőrbe és sok esztelen és káros kivánságba esnek, melyek az embereket veszedelembe és romlásba meritik. Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme: mely után sóvárogván némelyek eltévelyedtek a hittől és magokat általszegezték sok fájdalommal." (I. Tim. 6, 6-10.)

És ha se szükségszerü, se pénzszomjból vállalt munka nem tartana vissza szent házadtól, ne engedd, Uram, azt sem, hogy valami más elvonjon attól .

Ne engedd, hogy annyira urrá legyen rajtam a testi lustálkodás, hogy én akkor is ágyban heverjek, vagy rendetlenül és öltözetlenül otthon üljek, amikor minden jóérzésü keresztyén az Isten házában hálaáldozatokkal áldozik Néked.

Attól is őrizz meg, Uram, hogy részegitő italok szakasszanak el az Isten-tiszteleten való részvételtől. Ments meg, Uram, engem attól, hogy csak részegitő italok mértékletlenebb használata különböztesse meg nálam az ünnepnapot a hétköznapoktól. Es kiváltképen ünnepnapokon emlékeztess arra, amit szent apostolod által mondasz: "És meg ne részegedjetek bortól, amiben kicsapongás van, hanem teljesedjetek be Szent Lélekkel." (Ef.-lev. 5-18.)

Ne engedd, Istenem, azt sem, hogy olyan gyermekeknek való okok is visszatarthassanak a templomba menéstől, mint az időjárás változása. Mert valami gyarló azoknak a keresztyénsége, akinek télen hideg, nyáron meg meleg van arra, hogy templomba menjenek. Vajjon mi történne az emberekkel, ha Te is csak jó időben gondoskodnál rólunk, mint a hogy sokan közülünk, csak jó időben akarnak imádni Téged?

Kimélj meg attól is Uram, hogy családi háboruság dulja fel és tegye alkalmatlanná tiszteletedre lelkemet. Add, hogy lakozzék abban a hajlékban, amelyben én élek, szeretet és jó békesség. Ne verje fel az én hajlékom csendességét veszekedésnek, káromkodásoknak, siró gyermekeknek zaja akkor, midőn a föld kerekségéről zsoltárok zengése, imádságok illata kell, hogy szálljon trónusod felé, jóillatu áldozat gyanánt.

Azért is dorgáld meg az én lelkemet, ha valamelyik felebarátommal való ellenkezésemet próbálnám lelkem mentegetésére felhozni szent házad kerüléseért. Vesd szememre, hogy azáltal csak bünösségemet sulyosbitanám, mert a Krisztus parancsolta megbocsátás helyett csak a gyülöletbe fagyasztanám még jobban bele a lelkemet és méltatlanná tenném magamat arra, hogy Te is megbocsásd nekem az én sok vétkeimet.

Azzal se engedd elaltatnom szent házad elhanyagolása miatt vádoló lelkiismeretemet, ha talán Anyaszentegyházamban nem történik minden az én tetszésem szerint. Láttasd be velem, hogy az Anyaszentegyháznak nem az én tetszésem a szabályozója, hanem a Te felséges szent igéd és őseinknek az unokák hitét is megkötő hitvallásai és az ezekkel megegyező szellemü egyházi törvény. Ismertesd be velem, hogy azoknak, akik az egyház sorsát irányitják, nem az én tetszésemet kell első sorban keresniök, hanem a Tiedet, mert Neked kell inkább engedniök, mint embereknek. Azt se engedd elfelejtenem, hogy amint testi édes anyámnak engedelemmel tartoztam, épenugy engedelemmel és tisztelettel tartozom lelki édes anyám: az Anyaszentegyház iránt is. És amint szives örömmel megcsókolnám édes anyám áldott kezét, amellyel fenyitett, hasonlóképen hálás örömmel kell fogadnom és az irántam való igaz szeretet jeléül kell vennem azt is, ha lelki édes anyám: Anyaszentegyházam megdorgál. Haragoskodás, templomból való tüntető elmaradozás helyett tehát adj belém engedelmes, az előljárók iránt tiszteletteljes és az Anyaszentegyház boldogulásáért imádkozó keresztyéni lelkületet.

Tartóztass meg attól is, hogy világi szórakozások vonjanak el szent Felségednek a gyülekezetben való imádásától. Te Uram, nem irigyled az emberek örömét. Sőt Te vagy az, Aki öröm-hirt, evangyéliumot adtál nekik, a melyben hirdeted, hogy szent Fiad áldozatul adásával elvetted rólunk haragodat és kiszabaditottad őket az örök halál örök gyötrelmeiből örök örömre. És az ember az egyetlen teremtésed, aki csendes mosolygással, boldog, hangos nevetéssel tud kifejezést adni örömének. Te tehát nem irigyled örömeinket. De átkozott minden olyan szórakozás, minden olyan örvendezés, amely azért a néhány órai tökéletlen örömért, amelyet nyujtani tud, mennyei jussunkban rövidit meg bennünket.

Óvj meg engem a rossz barátoktól és gonosz rokonoktól is, Istenem. Keményitsd meg velük szemben akaratomat, hogy ne birjanak eltántoritani annak a templomnak a lá-

látogatásától, amelyben az én Anyaszentegyházam, az én Te tőled rendelt leki édes anyám, a Magyar Református Egyház gondoskodik lelkemnek igéddel és sákramentomoddal való táplálásáról. És ha Atyám, vagy anyám, vagy testvéreim, vagy nőtestvéreim lennének is, akik más felé igyekeznének huzni, akkor is inkább a Te irántad és a Te általad lelki édes anyámul kirendelt Anyaszentegyház iránt való hüség győzedelmeskedjék felettem. "Ha a bünösök el akarnak csábitani téged — szól a Te igéd — ne fogadd beszédöket." (Péld. II.-10.)

Ne engedd lelkemet beleesni abba a bünbe sem, én erős Istenem, hogy mások előtt való szégyenkezésből ne menjek szent templomodba, nyilvánosan dicsérni Téged és okulni a Te igédből. Juttasd eszembe szent Fiad szavait: "Valaki szégyel engem és az én beszédemet e parázna és bünös nemzetség között az embernek Fia is szégyelni fogja azt, mikor eljő az Ő Atyja dicsőségében a szent angyalokkal" (Márk 8-38). És ne engedj soha abba a tévedésbe esnem, hogy világi tudományokban való jártasságom és müveltségem miatt nincs szükségem a templom járásra. Sőt éppen azzal mutassam meg értelmes voltomat, hogy belátom és gyakorlom igéd igazságát: "Az Urnak félelme feje a bölcsességnek; és a bolondok azok, akik az erkölcsi tanitást megutálják.". (Péld. I-7.)

Ha pedig tetszett Felségednek, hogy szegénység keresztje nehezedjék reám, akkor se engedd, hogy a Sátán azt arra használja fel, hogy lebeszéljen általa a közönséges Istentiszteletek látogatásáról. Te nem szép ruhákat látni jelensz meg ott, ahol ketten, vagy hárman összegyülnek a Te nevedben, hanem lélekben és igazságban imádókat keresel magadnak. (Ján. ev. 4-23.) Tégy engem, Uram, ilyenné és akkor nem panaszkodom!

Főképen pedig őrizz meg engem a hitetlenségből, Uram, akik elvetnek Téged, mi reménységük lehet azoknak?! Ne, Uram, ne büntess a hitetlenekkel, hogy ne legyek a sirba szállókhoz hasonló!

Oltalmazz meg, szent Atyám, attól is, hogy olyan kietlen helyre vetődjem, ahol nincsenek hiveid, nincsen evangyéliumodat hirdető Anyaszentegyház. Oltalmazz meg helyről-helyre való vándorlástól, emberek közül kizáró, törvény kezére juttató bünöktől. És ne engedd azt megtörténni, hogy valamikor is azért ne dicsérhetnélek Téged az én Anyaszentegyházam templomában, hogy annak valami baja, a gyülekezetnek valami változása, a Te szolgádnak valami akadályoztatása lenne. Hanem legyen nekem mindig jó alkalmatosságom és jó lelkem, a Te imádásodra.

Végül pedig, ha Te is ugy látod javamra valónak, őrizz meg engem hosszas betegségektől, melyek házadtól elszakasztanának. Adj nekem elégséges erőt és egészséget arra, hogy házadba járhassak és ott a magam szükségein kivül a szegény betegekért is imádkozhassam.

És ha mindezekben meghallgatsz, amint hiszem, hogy meghallgatsz, hallgass meg még egyben, édes jó Istenem. Hallgass meg abban a kivánságomban, hogy templomba-járásom legyen Reád nézve dicsőséges, reám nézve hasznos és épületes. Ha bemegyek szent templomodba, áldd meg az én bemenetelemet; fogadd el ott tiszteletemet; hallgasd meg kedved szerint való könyörgéseimet; bocsásd meg büneimet; erősitsd meg a jóra akaratomat; elégitsd meg az én lelkemnek éhségét, oltsd el szomjuságát, vigasztald meg minden bánatát, és Szent Lelked által tedd olyan tiszta, boldog keresztyén lélekké, amelyik már itt a földön érzi a mennyország kibeszélhetetlen örömeit.

Szent Fiadnak, ama megöletett Báránynak és örökkéélő Királynak nevében. Ámen.

Az árvák kenyere.

Irta: **Csontos Béla,** loraini lelkész.

Máté ev. 25. rész, 40. v.

Amerikába érkezésem után alig egy-két nappal részesültem abban a szerencsében, hogy a ligonieri árvaházat megláthattam. Enélkül talán félretettem volna a vintondalei lelkészi hivatal irattárában talált néhány árvaházi naptárt, de a látás kiváncsivá tett s alig hittem, hogy időt nyerjek a naptárak végiglapozására. Olvasni akartam arról az erőfeszitésről, amely létrehozta ezt a nagyszerü intézményt, az egyletekről, egyházakról és magánosokról, amelyek és akik áldozatkészségükkel fentartják s a csöndes, de annál mélyebb és maradandóbb hatásu munkáról, mely az árvaház falai között végbemegy.

Talán azért volt olyan nagy öröm számomra látni az árvaházat s azért akartam megismerni fokozott érdeklődéssel, mert magam is árva sorban nőttem fel. Öt esztendős voltam, amikor egymásután veszitettem el szüleimet s ha árvaházban nem is voltam, Isten és Általa az emberek jóvoltából cseperedtem fel. Jobban tudom, mi az árva sora, mint azt, hogy mi a sora a szülőkkel biró gyermeknek s jobban ismerem azokat az érzéseket, a melyek egyik embert a másik segitésére és felkarolására inditják, mint azokat, amelyek szülőt és gyermeket füznek össze eltéphetetlen kötelékekkel. Nem éreztem soha és nem érzek tudatos gyermeki hálát, mert nincs ki iránt érezzek, de annál jobban érzem az árva háláját a jóltevőkkel szemben. Ciceró, a nagy római államférfiu Krisztus előtt száz évvel mondotta, hogy a szeretetben az a sajátságos, hogy ingyen jut hozzá az ember. Én is ingyen jutottam hozzá, semmiféle testi rokonság nem füzött jóltevőimhez, különösebb szolgálatot nekik sohasem tettem, mégis védelmükbe vettek és felsegitettek. Az árvák kenyerén nőttem föl, és ingyen, emberi ellenszolgátatás nélküli kenyéren.

Mert az emberi szivet ugy alkotta meg Isten, hogy szánalmat, részvétet érez az elhagyottal szemben s az érzések törvénye szerint csak abban talál megnyugvást és örö[m], ha adakozó szeretetébe fogadja. A keresz[tyén] ember ad, mert Istent szereti s ebből a sz[eretet]ből folyik az Ő kicsinyeinek s az elhag[yo]taknak segitése. Ugy tekinti az alamizs[nát], mint az Urnak hozott áldozatot, nem vár [el] és elismerést, mert épen saját jócselekedet[ét] tekinti Isten iránti mérhetetlen hálája sze[rint] kifejezésének. Nem a nevét akarja ismer[ni] tenni, nem keresi a nyilvános köszönetet, [hanem] épen cselekedetével köszöni meg Istennek, [hogy] ha eléggé meg nem köszönhető kegyel[me], hogy érette Egyszülött Fiát elküldötte. [Mert] hogyha minden javát Istennek adná is, [nem] volna elég ahhoz képest, amit Istentől ka[pott]. Elkötelezte magát Isten az ember min[den]vel. Ezt az elkötelezést érezték az első [ke]resztyének, akik egymást annyira önzetl[enül] segitették, hogy a pogányok igy kiáltot[tak] fel: "nézzétek csak, mint szeretik egym[ást], ugy bánnak egymással, mintha édes testv[érek] volnának egymásnak s készek egymásért [meg] is halni." Ezek az első keresztyének istent[isz]teleteik végeztével elővették a szükségben [le]vők, az özvegyek és árvák névjegyzékét s [rend]kéntes adományokkal, u. n. szeretetadom[á]nyokkal látták el őket. Ha volt közöttük [va]laki, aki semmit, vagy nagyon keveset tu[dott] adni, bőjtölésre hivták fel, hogy igy azt, a[mit] mindennapi eledeléből megtudott vonni [el] gától, adja a szükölködő testvéreinek. Né[ha] néha az egész gyülekezetet felszólitották ily[en] bőjtölésre. Ezt az elkötelezést érezte Luth[er], aki egyetlen szükölködőt sem tudott elut[así]tani, aki hozzáfordult, még ha ezért gyüri[ket] helyhét s egyébb drágaságait kellett is el[adó]logositania, vagy eladnia. Ezt érezte Kálv[in], anyaszentegyházunk nagy reformátora, [és] az Irások alapján kimutatta, hogy az ig[azi] egyház kötelességei: az Igét tisztán hirdet[ni], a sákramentumokat helyesen kiszolgálni, [a] gyülekezetben fegyelmet gyakorolni s szeg[ény]ségyeket és árvákat gondozni. Ezek nélk[ül]

m is tudott egyházat elképzelni. Az ő nyomkain kiván haladni a mi óhazai református yházunk is, amely egyházi törvényekben bézkedik az elhagyott szegények, árvák és ttegek gondozásáról s ahol ilyenek vannak, t árva és szegény-gondnok beállitását is elndeli. Ezt az elkötelezést érezte a történem minden idejében minden jó keresztyén és zi ma is. A ligonieri hegy felől az az üzenet áll az amerikai magyarság felé, hogy szükg van ma is sokakra, akik észreveszik az wákat és érzik ezt az elkötelezést Istennel és llük szemben.

Hadd kérdezzelek meg téged, kedves olvasó, clod-é, kik azok az árvák? "Oh, hogyne cdnám", mondod magadban, hiszen ismersz em egyet személyesen. Rokonságodban, iserőseid és szomszédaid között láttál már árt s e sorok olvasói között is akad nem egy, künek ez a neve: árva. Ugye, megesett a szied rajtuk, s végig ömlött lelkeden valami rró rokonszenv. Sajnáltad, hogy nincsen pja, anyja, vagy elvesztette mindakettőt: az elő anyai szeretetet, s a mindenről gondosodó édesapát. De a fájó érzést enyhitette az tudat, hogy akadt valaki, aki pótolta a heüket s az árva nem volt elhagyott. De látál-e már árvát, aki nem tekinthetett bizakodó érzéssel egy rokonra vagy ismerősre sem, akit em ölel át az édesanya kihült és elföldelt két arja helyett másik két szerető kar, láttál-e ár igazi árvát, akinek senkije nincs. Ha látál„ ugye valami parancsoló szükséget éreztél: hát adni rá, meleg étellel kinálni meg, szép óval, édes biztatással s simogató szeretetedel gondoskodni róla. De amit nem tudsz megni egymagad, negyed, tized, huszadmagadal elvégzed. Nyitva állanak az árvaház kaii, ahol kenyeret, meleg otthont és ruhát adak nekik, abból, amit ti nyujtotok számukra. Illyen boldog lelki öröm tudni azt, hogy a te ományodból hófehér párna lett, melyre lejtja fejét egy kicsiny árva, a másikéból rucska, mely befedi mezitelen testét, a harmaikéból egy darab kenyér, mely táplálja az elgyottat. Mi lenne azokkal az árvákkal az erikai magyarság százainak az adakozó retete nélkül? Hány veszhetne el étlen, omjan, hány járna mezitelenül, kéregetve, koldulva, hány lenne az utca szemétje, a társadalom alja? Hány nőne fel testi lelki tudatlanságban? És van hajlék, drága meleg otthon, van nevelés és van az árváknak kenyere. Ha reájuk nézel, azt hinnéd, hogy Istennek legboldogabb teremtményei. Piros arcukról megelégedettség sugárzik, nevető szemükből azt olvasod, mintha boldogabbak lennének, mint sok gyermek, akinek van édes anyja, ruházatuk tiszta és rendes, amikor oly sok gyermek jár rongyosan, akinek édes apja van. Mi tette lehetővé, hogy a ligonieri hegyen 100 árvának otthona és kenyere van? A te szerető szived, amely megdobbant érettük s a tiéddel együtt sok száz magyaré.

Eszedbe jut, mert eszedbe kell jutni hogy neked mennyit ád az Isten naponként. Milyen nagy adománya Istennek a te jóléted. A kenyér, mely meg nem fogyatkozik asztalodon, a kényelem, melyben élsz, a szerető szivek, a kik körülvesznek, az édes otthon, mely feléd borul. Próbáld meg elszámlálni Istennek egyébb jótéteményeit! Nem tudod felsorolni ugy, hogy ajkadról fel ne törjön a kiáltás: mily jó vagy te Uram, ime nekem mindent megadtál, még többet is, mint amennyit érdemeltem s mint amennyire szükségem van. Oh tudom, hogy azért adtál nekem olyan bőségesen, hogy én is adjak annak, akitől elvettél valakit, akitől elvettél mindent.

És eszedbe jut, hogy mindezeknél Istennek még gazdagabb jóságáról beszél az, hogy te nem vagy árva. Mi lenne, ha te árván nőttél volna fel? Eljutottál volna-é oda, ahol vagy? Akadtak volna-e akinek megesik a szive rajtad? Ruháztak, tanitottak volna-é? Megfogták volna-é a kezedet és vezettek volna-é ebben a világban, ahol oly könnyü eltévedni. S a szivedbe költözött hála megnő, mint a tenger árja. Ezt az ajándékot nem tudod megfizetni. Istennek még akkor sem, ha mindenedet odaadod, mert az édes anya mindent pótol, de az édesanyát nem pótolja semmi. Mit tegyél hát? Boldog örömmel nyujtol az árváknak, amennyit csak tudsz azért, hogy neked van édesanyád.

Azután ránézel saját gyermekeidre, akiknek arcáról rád mosolyog az élet: mi lenne, ha árván maradnának? Vidám kacagásuk betölti

a tágas otthont: vajjon kacagnának-é ha lehunynád szemedet örök álomra? Öledbe ülnek s csókjaikkal árasztanak el; karjaiddal átfonod őket s ugy érzed, mintha angyali szárnyak suhognának feletted: oh hová lenne mindez a boldogság, ha elköltöznél ebből az árnyékvilágból? Milyen jó hogy élsz! A hála érzése duzzasztja a lelkedet, mint a szél a kifeszitett vitorlát. S egyszer csak könnybelábbad a szemed, gyermekeidet jobban magadhoz szoritod, dolgossággal telt életed poharába belecsorog a fájdalom cseppje: eszedbe jutnak az árva gyermekek, akik nem érzik mindezt a sok örömet, akiknek nem jutott rész ebből a

Csontos Béla.

megmérhetetlen boldogságból. Könnybeborult szemed előtt rámutat Isten az árvákra s ezt mondja neked: ezek is az én kicsinyeim, mint a te gyermekeid. Ha igazán szereted a tieidet, szeresd ezeket is és segits eloszlatni életük egéről a bánat és szomoruság felhőit!

S ha könnyitettél rajtuk, ugy érzed, mintha a magadéinak adtál volna. De még többet is érzel. A legnagyobb jót önmagaddal gyakoroltad, mert örömedet nem lehet pénzzel megfizetni és megvásárolni. Az az érzés fog el, amire ezekkel a szavakkal utalt Jézus: jobb adni, mint venni. De Jézussal is jót teszel, ha jót teszel az elhagyottal és árvával. Erről irta Tolsztoj, a hires orosz iró "Ahol az Isten, ott a szeretet" c. gyönyörü elbeszélését. Avgyéjics Mártonról, egy suszterről szól ez a történet, aki elvesztette feleségét és gyermekeit s egyablakos pincelakásban élte igen becsületes életét. Egy darabig zugolódott, szeretett volna meghalni, de egy földije meggyőzte arról, hogy azért nem szereti az életet, mert saját örömére akar élni; élne csak Istennek és embertársainak javára, más volna az élete. A földi megvetette vele az Uj Testamentumot. Kezdetben csak ünnepnap, később mindennap olvasta. Élete csendes és vidám lett s örömet talált benne. Az evangéliumi történetek olvasása felett elmélkedni szokott s megütődött Simon viselkedésén, akinek Jézus ezeket mondotta: "Bejövék a te házadba, az én lábaimnak vizet nem adtál, ...engemet meg nem csókoltál, ...olajjal az én fejemet meg nem kented". "Óh, ha én hozzám jönne" — mondotta Avgyéjics — "vajjon én is igy tennék-e?" Egy este, mikor már elszunyókált, hallja, hogy valaki az utca felől kiáltja: "Márton, Márton! Nézz ki holnap az utcára, eljövök! Nem látott senkit, de a hangot hallotta. Másnap csendesen készült e vendégfogadásra, háza tájját szépen rendbe hozta. Hozzáfogott a munkához s ki-ki nézegetett az ablakon. Sokan elmentek az ablak előtt. Nagy sokára egy kiszolgált vén katonát lát rongyos csizmában, a

mint havat seper. Lapátját a falhoz támasztotta, pihenőt tartott s a dermesző hidegben melengette magát. Avgyéjics ugy érzi, hogy csalódott, mert ő Krisztust várja s ime csak egy kiszolgált vén katona. De azért behivja megmelegedni, megkinálja jó forró teával. Közben ki-ki néz az ablakon, a katona észreveszi idegességét, megkérdi az okát, mire Ávgyéjics elmondja az este történteket. A katona lassan elmegy. A suszter tovább várja Jézust. Megint sokan elmennek, végre egy szegényesen öltözött nő megáll háttal az ablaknak, szakadozott ruhájával próbálja jobban betakarni karján levő kicsiny, didergő gyermekét, közben csititgatja, de a gyermek mindig keservesebben sir. Avgyéjics kimegy, behivja s leülteti az asszonyát. Megosztja vele szegényes ételét s mig az asszony eszik, ő vigyáz a gyerekre. Az asszony elmondja élete sorát, miközben sulyos könnycseppek hullanak alá a szeméből. Katona férje meghalt, ő szolgálni volt kénytelen s mikor megszületik a kicsi, kiadják az utját. Azóta nyomorog. Tegnap vitte zálogba a utolsó meleg kendőt. A suszter meleg ruhát ad neki, meg egy ócska kendőt. Az asszony sirva köszöni meg a jóságát s áldja a susztert, hogy kinézegetett az ablakon s őket észrevette. Avgyéjics elmondja, hogy ő bizony nem hiába nézeget ki az ablakon, mert ő Jézust várja. Az asszony csak ennyit mond rá; meglehet, hogy eljön, a kis gyerekét ölébe véve bucsuzik. Avgyéjics bucsuzóul még 20 kopejkát ad az asszonynak egy kis tejre. Majd tovább dolgozik és tovább bámul.

Az este leszáll. Befejezi a munkáját s előveszi az evangéliumot s eszébe jut az álma. S mint gondolatokba mélyedve ül a könyv fellett, hátamögött mintha mozogna s lépegetne valaki. A sötét szögletben mintha emberek állodogálnának s mintha szólnának hozzá: "Márton, Márton, hát nem ismertél meg engemet?" "Kit", — kérdi. "Engem, hiszen én vagyok," — válaszolt az ismeretlen. S kilépett a szögletből a vén, kiszolgált katona s hálásan nézett rá, s aztán eltünt. Majd ujra hangot hall: "Ez is én vagyok" s megjelent s mosolygott felé egy asszony és nevetett egy gyermek. Ezek is eltüntek. Avgyéjics felvidult s tobább olvasta az evangéliumot. Szemei ezekre a szavakra vetődtek: "mert éheztem és ennem adtatok, szomjuhoztam és innom adtatok, jövevény voltam és befogadtatok" Majd tovább olvassa: "Bizony mondom néktek, amennyiben megcselekedtétek eggyel az én kicsinyeim közül, én velem cselekedtétek meg". És Avgyéjics megértette, hogy az ő álma nem csalódás volt, megjelent neki valóban Jézus és látá. Őt.

Te is Jézussal teszel jól, ha az árvákkal jót teszel. Mennyei seregek hálaéneket zengenek odafenn s dicsérik az Urat, Aki általad is egygyel megszaporitotta az árvák kenyeréről gondoskodók seregét.

És száz árva naponkénti imádságban ad hálát jóságodért a ligonieri hegyen s imádkozik éretted. Megköszönik Istennek, hogy a te szivedet is feléjük forditotta. A susogó fákon éneklő madarak eszükbe juttatják Őt, Aki eltartja az ég madarait, pedig azok nem vetnek én nem aratnak, sem csürbe nem takarnak. Ha kilépnek, az ezer meg ezer tarka virágokkal boritott rét egy néma prédikáció arról, hogy az, Aki a mezőfüvének és liliomainak növekedést ad, holott ezek sem munkálkodnak és nem fonnak és ugy ruházza őket, hogy Salamon minden dicsőségében sem öltözködött ugy, mint ezek közül egy. Pedig a mezőnek füve ma van, holnap elszárad és a kemencébe vettetik. S ha ezekről igy gondoskodik, nem sokkal inkább gondoskodik-é az árvák kenyeréről!

Imádkozz hát érettük, hogy adja meg nekik is a mindennapi kenyeret s ennek egy darabja legyen a te jó szivvel nyujtott adományod!

Áldozó Csütörtök

Irta: **Vincze Károly,** cartereti lelkész.

Hiveink könnyelmüsége, az amerikai élet tulzsufoltsága, az amerikai keresztyénség rossz példája egy tartalomban gazdag keresztyén ünnepünk elvesztésével fenyeget bennünket. Ez az ünnep az Áldozócsütörtök. Évről-évre szomoruan kell látnunk, hogy menynyire veszit ez ünnepi jellegéből és mennyire közeledik mindinkább ahoz, hogy belevesszen a közönséges hétköznapok sorába.

Pedig teljes elvesztése roppant veszteségünk volna. Megszünne hirdetési alkalma és emlékeztetője lenni olyan központi keresztyén igazságoknak és tényeknek, amelyeket kár nélkül feledésbe merülni hagyni nem lehet.

Hogy ez állitásunkat igazoljuk és az áldozócsütörtököt a magunk számára megmenteni igyekezzünk, felsorolunk néhány bizonyitékot arra, hogy az áldozócsütörtök megünneplésre méltó ünnep.

I.

Ezen a napon tette az Ur a tanitványokat apostolokká.... azaz kiküldötteké. Addig csak tanitványok voltak, akik csak esetről-esetre kaptak az Urtól felhatalmazást arra, hogy másokat is tanitsanak. Most egy egész életre szóló megbizást nyernek: "Elmenvén tanitsatok minden népeket" .... "a földnek mind végső határáig" (Máté 28:19; Ap. Csel. 1:8). És ezen a felhatalmazáson mulott, hogy a Krisztus tanitása az egész világon ismeretessé váljon; ezen mulott, hogy a tanitványok még a Szent Lélek birtokában is felmerjenek állani és egyházat fundálni; ezen mulott, hogy a tanitványok Krisztus munkája jogos és törvényes folytatóinak tudták magukat. Röviden ezen mulott, hogy ma Egyház van és mi annak tagjai vagyunk. Azon, hogy tanitványait a maga munkája törvényes folytatóivá, a maga apostolaivá tette az Ur. Áldozócsütörtökön.

II.

Áldozócsütörtökön szerzette az Ur a szent keresztséget. Azt a keresztséget, amely több tekintetben különbözik a Keresztelő János keresztségétől. Ezt a keresztséget a teljes Szentháromság-egy-Isten nevében kellett végezni, a Jánosét nem. A János keresztségét meg lehetett ismételni, de a Krisztus által szerzett keresztséget nem. Az előbbit maga Pál apostol megismételte Efézusban (Ap. Csel. 19:1-7), de az utóbbiról ugyancsok ő mondotta, hogy amint egy a testünk, egy a lelkünk, egy az Ur, egy a hit, egy az Atya, azonképen egy a keresztség is (Ef. 4:4-6). Ezt az Atyának, Fiunak, Szentléleknek nevében végzendő és megismételhetetlen keresztséget, tehát a mi Anyaszentegyházunk által is gyakorolt keresztséget szerzette az Ur Jézus az Ő mennybemenetele napján, mikor igy szólott tanitványaihoz: "Elmenvén azért, tegyetek tanitványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiunak és a Szent Lélek nevébe" (Máté 28:19). Végrendeletszerüen szerzette ezt is, mint az uriszentvacsorát. Olyan pillanatban, amikor a tanitványok fokozott figyelemmel csüngtek minden szaván és fokozottan kötelezve érezték magukat arra, hogy minden szavának engedelmeskedjenek. És ezáltal is kidomboritotta azoknak jelentőségét az Ur.

III.

Áldozócsütörtökön szakadt el a földtől a testté lett Ige. Még a halál és feltámadás csodáján keresztülment formájában sem maradt a mi földi viszonyainkhoz alkalmazott érzékeinek világában. Tanitványaitól "elszakadván, felviteték a mennybe" (Luk. 34:51). Az isteni üdvtervnek sorsdöntő szakasza lezáródott. A szemmel való látás helyébe lépett a hittel való látás. Az Ő személyes igehirdetése helyébe léptek az egyházi szolgák. A Vele való közösség ápolására beállittattak a sákramentomok. Megérett az idő az üdvjavakkal Krisztus parancsai értelmében sáfárkodó egyház kialakitására. Szóval az áldozócsütörtök a mi korszakunk kezdete, amely fog tartani mindaddig, amig az Ur ismét eljövend.

IV.

.Az Ur Jézus Krisztus isten-emberi termé-
etében ezen a napon magasztaltatott fel a
ii emberi természetünk. Nem jelenlegi for-
ájában, hanem ugy, amint a feltámadás
odáján átesett. Romolhatatlan ifjuságban,
eplőtelen szépségben és örök életre képes
őben. Igy kibirja az Isten közelségét. Jé-
sban az emberi természet is áttört azokon
elhőkön, amelyek Őt a tannitványok szeme
csütörtök elhanyagolásával ezt az igazságot a maga legtermészetesebb hirdetési alkalmától megfosztani?! És magunkat megszégyeniteni?

V.

Áldozócsütörtökön vitte be Jézus értünk való áldozatát az igazi szentek szentjébe: az Atya Isten szine elé. A régi zsidó istentiszteleti cselekmények között a legünnepélyesebb,

Vincze Károly.

ől eltakarták (Ap. Csel. 1:9). És ez zálog
künk arra, hogy bár emberek vagyunk,
ykor mi is hasonló felmagasztalásban né-
esülünk, mint amilyenben Krisztus részе-
lt. Egykor mi is "elragadtatunk..... a felhő-
m az Ur elébe és.... mindenkor az Urral le-
ünk" (I. Thess. 4:17). Jézus maga azt mond-
hogy ha elmegy és helyet készit szá-
mkra, akkor ismét visszajön és magához
sz minket, ahogy ahol ő van, mi is ott le-
ünk. (Ján. 14:3.) Nincsen-é ebben hatal-
s vigasztalás?! Nem kár volna-é az áldozó-
a legfélelmetesebb volt az a pillanat, amikor a főpap belépett a szentek szentjébe, hogy bevigye oda a kárpiton kivül megölt áldozat vérét, engesztelésül Izráel bünéért. Ez azonban csak árnyéka volt az elkövetkezendő valóságnak. (Zsid. 10:1). Az igazi Főpap a Krisztus. Aki önnönmagát áldozta a világ bünéért a kereszten. És áldozócsütörtökön belépett az igazi szentek szentjébe "mint egy megöletett Bárány" (Jel. 5:6), kinek "ártatlan vére" egyik temetési énekünk szerint "értünk illatozik". Sebhelyes teste, amelyet a

hitetlen Tamásnak is megmutatott, megjelen az angyalok seregében, akik szent megdöbbennéssel csodálják azt a szeretetet, amely az Isten Fiával ezeket a sebeket elviseltette. Bár ők ennek a szenvedésnek olyan foku jótéteményét nem vették, mint mi, emberek, mégis imádatra ragadja őket annak látása. (Olv. Jel. 5 rész és Zsid. 9:1-8, 11-15.) Vajjon nem illik-é nekünk is szent örvendezéssel örvendezni azon a napon, amelyik erre az igazságra különösen felhivja a figyelmünket?

VI.

Hát az nem szolgáltat-é okot a nap jókedvvel való megünneplésére, hogy ezen a napon nyerte el az Ur Jézus az Ő sok szenvedésének teljes jutalmát? "Üle az Istennek jobbjára" (Márk 16:19, Jel. 3:21). Vége a nyomoruságnak ,a megaláztatásoknak, az árvaságnak, a halál hatalma alá vettetésének. Krisztus mostantól kezdve király. Ur az Atya Isten dicsőségére, aki előtt minden térdnek meg kell hajolni, mert neki adatott minden hatalom mennyen és földön (Fil. 2:9-11; Máté 28:18). Elért oda, ahova való tartozása és vágyakozása földi sátorozása napjaiban is gyakorta vonzotta magányos hegytetőkre és puszta helyekre. Visszatért oda, ahonnan jött vala: az Atya jobbjára, az Atya keblébe (Ján. 1:18). Hü hivei pedig, akik nem restek és nem közömbösök az Ő felmagasztaltatása napját megünnepelni, buzgón éneklik áldozócsütörtökön:

"Jobbján szent Atyádnak
Tégedet imádnak
A mennyország polgári;
Látják dicsőséged,
Mely körülvesz téged,
E föld minden határi.
Mi is leborulunk,
Kérvén: tégy ott rólunk
Szent Atyád előtt vallást;
Félelminket vedd el,
Nyerj nekünk vigasztalást!"
Esedezéseddel

(Magyarországi uj énekeskönyv 61-ik dics. 2. verse.

VII.

Végül arról se feledkezzünk meg, hogy drága igéretek tétettek és ujitottak meg számunkra ezen a napon.

1. Megigértetett ujra a Szent Lélek. "Vesztek erőt, minekutána a Szent Lélek eljő reátok" (Ap. Csel. 1:8).

2. Megigérte Krisztus, hogy bár testben nem lesz velünk, mégsem hagy magunkra. "És imé én tivéletek vagyok minden napon a világ végezetéig" (Máté 28:20). Erre célozva éneklik az ő hivei:

"Bár nem látunk szemeinkkel,
De hitünkkel megtapasztalunk."

3. Angyalai megerősitették azt a korábbi igéretét, hogy vissza fog jönni. "Ez a Jézus, aki felviteték tőletek a mennybe, akképen jő el, amiképen láttátok őt felmenni a mennybe". (Ap. Csel. 1:11).

- - - -

Ime, ez röviden az áldozócsütörtök által leszögezett üdvtények és üdvigazságok summája. Mondja most már valaki, akiben csak egy parányi keresztyénség is van, hogy kis dolgokért van az áldozócsütörtök! Képzelje ezekután bárki is, hogy minden különösebb károsodás nélkül elhanyagolhatja az áldozócsütörtök megünneplését, az istentiszteletnek ezen a napon való gyakorlását! Mondja és képzelje és csalja meg magát. Mert önmagát csalja minden, valaki abban a gondolatban volna. Öncsalás és önkárositás helyett inkább hallgassunk tehát lelki édes anyánkra: Anyaszentegyházunkra és legyünk buzgók az Áldozócsütörtök megünneplésében akkor is, ha az egész világ másképen cselekedne.

"Közelebb Istenhez!"

Jelenések könyve 11-ik rész, 15-17-ig. és 19.

Az Amerikai Magyar Református Árvaház Templomszentelési ünnepén november hó 29-én, Thanksgiving napján tartott templomszentelési beszéd.

Tartotta: **Varga Lajos,** pittsburghi ref. lelkész.

Szeretett Testvéreim, atyámfiai az Ur Jézus Krisztusban!

Amidőn e helyen megállok és Istennek kegyelméből elsőnek hirdethetem itt előttetek a szent Igét — ugy érzem, hogy amit most mondanom kell, azt nemcsak a ti számotokra kell mondanom, akik feljöttetek e nagy birodalomnak erre a kicsiny magyar oázisára, hanem lelki szemeim előtt látnom kell az egész amerikai magyar református népet és hozzájok is kell szólanom, mert ez a hely az amerikai magyar református nép dobogó szive. Hozzátok és hozzájuk nem szólhatok másképp, mint az Ige által.

János apostol a mennyei jelenések könyvének irója az ő látomásában erről a gyarló földről felemelt bennünket az égbe, hogy megláttassa velünk is a mennyet ugy amint ő maga látta azt elragadtatásában.

Ha felmegyünk egy hegyre és lenézünk arra a falura vagy városra, amelyben évekig laktunk — egészen uj képet nyerünk arról. Eltünnek belőle az emberek, eltörpülnek a házak, a gyárkémények, még a templom tornya is alacsonyabb lesz és csodálkozunk, alig hiszszük, hogy az a város az, amelyben mi oly régóta élünk.

Ha este a városban járunk csak lámpásokat, poros utcákat, homályba burkolt szürke házakat látunk, de ha egy magasan fekvő uton száguldó autóból tekintünk le este a városra — ugy tünik fel mintha az ég csillagai ragyognának odalent.

Ha felmennél New Yorkban egy felhőkarcoló 65-ik emeletére s alátekintenél a népes utcákra — nem hallanád a zajt, elcsendesül a vásári zsivaj — azt hinnéd, hogy csak egy hatalmas hangyaboly nyüzsög odalent.

Turisták beszélik ezt, sőt egyszer magam is tanuja voltam annak a csodálatos jelenségnek, hogy amint egy nyári délután igyekeztem feljutni egy hófedte erdélyi hegycsucsra — sötét fellegek közeledtek, vihar fenyegetett s amint haladtam feljebb, egyszer csak látom, hogy alattam villámok cikáznak, hallom hogy a menny dörög s a terhes fellegek záporban mossák a hegyoldalt. Ahol állottam tisztán, ragyogóan sütött a nap. A vándor áll a ragyogó fehérszinü hegyormon csodálkozva, elmélyedve, — ut már nem vezet tovább, testét feljebb már nem viheti, de ugy érzi, hogy a lelke szabaddá lesz s száll tovább, feljebb — oda, ahol János apostol járt látomásában, fel a mennybe ahhoz "Aki van, Aki volt s Aki eljövendő." Éreztem ott a hegyormon, csak még szavakban nem tudtam kimondani, hogy "E világnak országai a mi Urunkéi és az Ő Krisztusáié lettek, aki örökkön örökké uralkodik."

Vajjon mit érezhetett a bátor-szivü repülő Lindbergh, amikor magas hegyormok, fellegek, országok, világrészek és tengerek felett repült sebes szárnyon éjjel és nappal?! Bizonyára eltörpült lelkében a földi jutalom és dicsőség amellett a magasztos szent érzés mellett, hogy Isten kezében, Istenhez közelebb van.

Óh jertek hát velem Testvéreim az Ige szárnyain fel ide a Mória hegyére az Istenhez közelebb. Minél többször jövünk fel ide, annál inkább otthon érezzük magunkat itt s midőn elmegyünk mindannyiszor egy parányival jobbá lesz a szivünk.

I. Amikor még munka alatt állott e templom — két izben láttam s ugy hatott reám mintha egy épülőfélben levő hatalmas repülőgép előtt állanék, mely két szárnyával, arccal arra a ház felé néz, ahol az apátlan, anyátlan

gyermekek első enyhelyet találtak, hogy annak a lakóit is magával vigye a menny felé.

És most amint itt állok — látom benne ülni mind őket, itt ül Mória hegyének ősz prófétája, itt ül lábainál az ő népe e gyermek sereg, akiket a világ árváknak nevez és mi magunk is, kik itt letelepedtünk mint vándor vendég utasok.

Hirtelen ugy tünik fel, mintha most én lennék ebben a gépben a kormányos, holnap az ősz próféta, holnapután más és megint más, de mindez csak látszat, mert nem én, nem ő és nem más, hanem Istennek Igéje az az erő, mely megeleveníti ezt a gépezetet, meglebbenti a szárnyait és viszi a benne letelepedett szomjuhozó lelkeket Isten szine elé, hogy halljják az Ő Atyai szavát s megismerhessék a szövetség ládáját.

II. A gép mindegyik szárnyára egy-egy mennyei üzenet van felirva. Olvassuk el az elsőt. Ez az üzenet, ez az Ige először nektek szól, titeket elevenit meg kedves gyermek testvéreim. Azt olvassuk arról az egyik szárnyról, hogy: "Ti nem vagytok árvák." Azt mondottam előbb, hogy titeket a világ árváknak nevez és most hozzá teszem, hogy igazságtalanul, mert ti nem vagytok árvák. Az árva rongyos, mezitelen, ti pedig ékesen felöltözöttek vagytok. Az árva éhes, nincs ki neki egy falat kenyeret adjon s egy pohár vizet meritsen, titeket bőségesen táplálnak. Az árva fütetlen szobában didereg, meleg takarója sincsen, titeket kényelmes meleg szobában szeretettel takarnak be. Az árvát nincs aki megcsókolja, megölelje, titeket szerető testvérajkak csókolnak, jóságos karok ölelnek. Az árvát az ág is huzza, titeket szerető magyar szivek emelnek föl s igy ti nem is lehettek árvák.

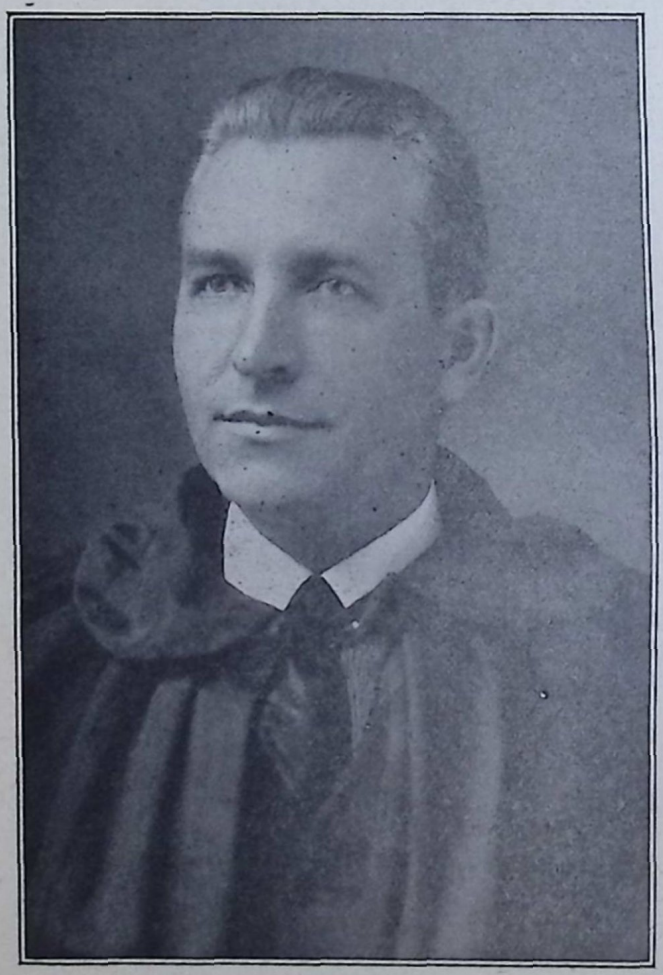

Varga Lajos, Pittsburghi lelkész

Majd ha megnövekedtek, szárnyra keltek s átadjátok helyeteket más gyermek-testvéreiteknek, hagyjátok örökségül nekik ezt a

mennyei üzenetet, hogy ti nem vagytok árvák s ők sem lesznek árvák itt.

III. A másik szárnyra irott Ige nekünk szól Testvéreim s igy hangzik: "Ti Isten munkatársai vagytok." Isten akkor emelte legmagasabbra az embert, amikor munkatársának hivta el. Elvette e gyermek apját, a kenyérkeresőt, egyiknek elszólitotta a szerető édes anyját s ugyanakkor meginditotta a ti sziveteket. A ti asztalotokra fehér kenyeret gazdag áldásokat rakott, hogy a szükségben levőknek ti is adjatok. Felöltöztetett ékesen mint a mezők liliomait, hogy ti is betakarjátok a mezitelent. Drága családi tüzhelyet adott nektek, boldog családi kört, hogy annak a melegét és áldását ide is elküldjétek, hogy megtanuljuk mindannyian: "Jobb adni, mint venni." Nincs e földön lakó emberek számára Istennek drágább, magasztosabb üzenete, mint az, mely e szárnyra van irva: "Ti Isten munkatársai vagytok."

IV. Van egy harmadik üzenet is, nem a szárnyakra, de a gép testére van irva egy drága név mindnyájunk számára: Krisztus.

Mi az Ő testével és drága vérével megváltottak vagyunk. Ő az Ő testével és vérével kötött számunkra uj szövetséget Istennel. Krisztus hiv, szálljatok be e házba, jertek velem mindannyian, repülni fogtok mint a saskeselyük és nem fáradtok el. Veszélybe kerülhet a gép, de ne féljetek ti kicsiny hitüek ha én veletek vagyok. Én meggyőztem e világot, meggyőztem a halált is s végezetre a ti sziveteken kell győzelmet vennem. Krisztus szól hozzátok e hajlékban, szálljatok velem én népem, én vezetni foglak titeket győzelemről győzelemre. Emelkedjetek fel, jöjjetek velem és lássátok meg: "E világnak országai ami Urunkéi és az Ő Krisztusáié lettek, aki örökkön örökké uralkodik." Jertek és lássátok meg és csodáljátok meg az Ő szövetségének ládáját az Ő templomában, mely tele van drágalátos ajándékokkal és csodálatos nagy szeretettel.

Szeretett Testvéreim! Nem én szólottam néktek, hanem általam a Krisztus. Boruljatok le, mint az a huszonnégy vén, akiket János apostol látott Isten előtt ülni az Ő királyi székeiben és esének az ő orcájukra és imádák az Istent. Boruljunk le mi is mindnyájan és kérjük Őt, a Mindenhatót, a Krisztus nevében kérjük, hogy ebben az Ő dicsőségére épitett hajlékban kezdje el az Ő országlását és szentelje meg azt. Hálát adunk Néked Uram, mert egyedül Tiéd a dicsőség.

H. E. VANCE

PÉKMESTER

Az árvaháznak
a szállitója.

LIGONIER,

Pennsylvania

A HIT

jó cselekedet nélkül

MEGHALT.

MAGYAR
COLUMBIA ÉS VICTOR LEMEZEK
Rendelésre bárhova szállitjuk az U. S.-be.

PHILLIPS MUSIC STORE

24. E. 3rd Street,
Bethlehem, Penna.

Magyar recordokban és zongorákban a legnagyobb raktár az Egyesült Államokban.

Ötven éves lelkészi jubileum.

Ötven esztendő. Egy egész emberi élet. Hány életnek a szövétneke alszik ki egy ilyen hosszu idő alatt, hány emberi élet tér meg ahoz, akitől eredetét vette.

Ötven év nagyon hosszu idő. Mennyi bánat sebzi meg az embernek a szivét ennyi idő alatt s megannyi sok nehéz kereszt szakad az embernek a vállaira, amig ezt a hosszu időt átéli.

Ötven esztendő: szolgálatban, Istennek és embereknek a szolgálatában eltöltve nem közönséges emberi élet, hanem Istennek olyan ajándéka, amelyet csak azok nyernek Ő tőle, akik méltók a szolgálatra.

Tegze László a passaici magyar református lelkész ennyi időt töltött el Istennek és embereknek a szolgálatában. Istennek kiválasztott embere, aki nem tört meg a reá szakadt fájdalmak sulya alatt, erős vállai nem hajlottak meg a kereszt alatt, mert lelkében mindig ott zengett az ének, a felemelő, a vigan szóló ének:

"Ha rám nyavalyát ereszt,
Rajtam lévén a kereszt,
Bárhogy könnyitsem nincs módom,
Ellene nem zugolódom!"

Nagy fájdalmak, nehéz keresztek szakadtak reá s ő még sem fáradt meg, hanem minél nehezebb volt a szenvedés: annál jobban adta magát Istennek és embertestvéreinek a szolgáltára. Élőhalottá lett az, aki megosztotta vele az életnek a terheit s ő annál jobban, annál igazabbaan tudta vigasztalni a bánattal teljes szíveket, minél többször kellett kiüritenie a keserü pohárt. Ott áll egyetlen fiának a sirjánál és nem törik össze, — halad tovább a vigasztalásnak az utján — s akik reá tekintenek: azok megvigasztalódnak, mert érzik, hogy senkinek nincsen olyan bánata, mint az övé.

Csodás erő van a szenvedésekben.

Minden csapás, minden szenvedés egy-egy lépcső abban a lajtorjában, amely az örökkévalóság felé vezérel.

Ez a gondolat, mint üde reggeli harmat száll a lelkemre, amint Tegze Lászlóra s az ötvenesztendős szolgálatára gondolok. A mi szolgálatunk a legnehezebb szolgálat. Ég felé vezető ut mindazoknak a számára, akik Isten gyermekeinek hiszik és vallják magukat.

Ennek a szolgálatnak a nyomán nem az a legnagyobb áldás, hogy gyülekezetek szerveződjenek, templomok épüljenek: hanem az, hogy az ember szíveket meg lehet győzni arról, hogy az ember élete, Istennek a valódi temploma.

Az ötvenesztendős lelkészi szolgálatnak ez a legszebb jutalma. Azok, akik igaz tisztelettel, mélységes szeretettel, soha el nem muló nagyrabecsüléssel ott voltak ezen a lelkészi jubileumon: nem az embert, hanem a szolgálatot a cél felé való futást, a szabályszerü küzdést s az elért diadalmat ünnepelték. Ezek azok az értékek, amelyeket nem hervaszt el az idő, amelyek annál értékesebbek lesznek, minél előbb haladunk az időben az örökkévalóság felé.

1928 December 2-ika volt az a nap, amelyet az amerikai magyar reformátusság ünnepnappá avatott. Ez a nap volt Tegze László lelkészi szolgálatának az 50-ik évfordulója. Nem tudom, hogy hány gyülekezetben imádkoztak a mi Nestorunkért, nem tudom hány gyülekezetben állitották oda mint a szolgálatnak a mintaképét: de azt tudom, hogy az én szivem imádkozott érte s a lelkemben még jobban megerősödött az iránta való szeretet s megbecsülés.

Istennek ez a kiválasztott embere született 1856-ban Május 19-ikén Fertős-Almás községben, Ugocsa megyében és ugyanott a szülői védőszárnyak alatt növekedve végezte elemi iskoláit. Majd az 1866. év szeptember havában a máramarosszigeti gimnáziumba iratkozott be és mind a nyolc osztályt itt végezve, az érettségi bizonyitványt az 1874-ik év junius havában nyerte el. Itteni iskolai időszaka alatt tagja volt az Ifjusági Önképzőkörnek, könyvtárnoka az ifjusági könyvtárnak és a négy alsó gimnáziumi osztálynak énekvezére. Az 1874-ik év szeptember havában a debreczeni főiskola theologiai tanfolyamára iratkozott be,

mely iskolai folyamot az 1878-ik év junius havában végezte el. Itt tagja volt a theologiai Önképzőkörnek, az énekkarnak és a deák tüzoltóegyletnek. Az 1878-ik év december hó első vasárnapján, foglalta el a nagybányai (Szatmár) ref. egyházban a segédlelkészi állást, hol az elemi fiuiskola három felső osztályát is vezette és emellett az ugyanott levő róm. kath. gimnázium négy alsó, majd mind a nyolc osztályában a vallástan tanára volt. Segédlelkészi oklevelét az 1879-ik év április havában nyerte el Debrecenben és ugyanott a második vagyis lelkészi bizonyitványt az 1880-ik év ugyancsak április havában. Időközileg több lelkészi állásra meg lett hiva, de ezeket el nem fogadta. Az 1882-ik év április havában a verbőci ref. egyház választotta meg lelkészének, mely állást négy évig töltötte be, mignem az 1886-ik év április havában szülőföldjére hivatott meg egyhangulag, melyet szintén 19 és fél évig viselt. E két időszak alatt két és fél választási időszakon át, 15 évig, mint a máramarosi és ugocsai református egyházmegye egyik lelkészi tanácsbirája munkálkodott.

Az 1905-ik év október havában a magyarországi Főtiszteletü és Mélt. konventi elnökség jóváhagyása mellett foglalta el az Egyesült Államokban, Michigan államban az akkor még delrayi ref. lelkészi állást, hol a tervbe vett templom épitését következő tavasszal megkezdték, ugy hogy annak alapkőletételi ünnepe az 1906-ik év május havában, felszentelési ünnepélye pedig ugyanazon év szeptember havában történt. A delrayi egyházból az 1909-ik év május havában a passaici (N. J.) ref. egyház választotta meg egyhangulag lelkésznek, amit ugyanezen év junius hó első napján el is fogadott és azóta, tehát 19 év és hat hónapon keresztül itt müködik és igy összes lelkészi munkássága 50-ik évét folyó év december hó második napján tölti be.

Lelkészi müködése alatt a passaici ref. egyház anyagi és szellemi téren szép fejlődést mutat. Az egyházban a szellemi élet előmozditása céljából minden évben meg van a nyári magyar, majd vasárnapi iskola és ezek mellett szépen fejlődik az ugynevezett "Christian Endeavor Society". Az egyház anyagi vagyonának értéke 55—60 ezer dollár és terhe $12,500. A templomot adósság nem terheli, mert az itt jelzett adósság az 1927-ben épitett négy családos ház épitéséből ered és csak arra van bekebelezve. Lelkészi müködését három vezérfonal irányitotta. Nem feledte el soha, hogy nemcsak lelkész, de ember, testvér és magyar egyaránt. A passaici magyar ref. női egylet önképzőköri osztályának 18 éven át elnöke és tiszteletbeli elnöke, mely önképzőköri osztály ma 900 kötet, magyar jeles irók által irott müvel rendelkezik; célja tudományos vagy társadalmi dolgok felolvasása, szavalatok, ének, zene és szinmüvek előadása és ezek által a nemzeti szellem ápolása.

Csoda-e, ha 1928 december 2-ika ünnepe volt nemcsak az amerikai magyar reformátusságnak, hanem az egész magyarságnak is. "Az alkonyi fény"-nek meg vannak a maga szépségei és értékei, épen ugy, mint a kelő napnak. Az "Alkonyi fény" csodás szépsége, ragyogása megsimogatja a szenvedő embereket s megnyugvásra, bizodalomra, soha el nem muló reménységre tanit.

Áldott ünnep ötven esztendő papi jubileum Amerikában!

Hitték-e az uttörők, a szétszórt csontokat összeszedők, hogy ilyen jubileumot is meg fognak érni?

De hogy hitték — de most boldogok, mert láttak.

Ebből a látásból uj reménység származnak s akik még reménykedni tudnak, kezökben tartják a jövendőt!

Ezzel a gondolattal vigasztaljuk egymást, épitse egyik a másikat, az atyafiak pedig becsüljék meg mindenkor azokat, akik közöttök fáradoznak s mint azt most is megcselekedték.

Ez a szolgálatnak az egyedüli jutalma itt a földön!

A new yorki első magyar ref. egyházban konfirmált ifjak.

Az amerikai magyar nők történelmi hivatása.

Irta: **Takaró Gézáné.**

Ezeréves hazánk történetében a nőknek mindig nagy horderejü szerep jutott. Voltak idők, amidőn a legkritikusabb pillanatokban hős lelkü nők rettenthetetlen bátorsága és önfeláldozása, vagy csodás nagylelküsége és áldozatkészsége mentette meg az országot. Ha dicsőséges mutunk lapjait forgatjuk és elvonulnak előttünk nemzetünk legjobbjai, páratlan hősnőink, igazi nagyasszonyaink, valami csodálatos, titokzatos érzés kél életre bennünk. Méltók szeretnénk lenni hozzájuk és követni vágyunk őket. Mint amikor a hamu alatt pislogó zsarátnokba belekap a szél és nyomában felloban a tüz, ugy hat a mi sokszor szunnyadó lelkiismeretünkre lánglelkü hősnőink ragyogó példája. Szinte ellenállhatatlan erővel ragad magával, mig nem teljesen urrá lesz felettünk a tennivágyás. De ez a lelkesedés gyakran csak szalmaláng. Hirtelen ellobban és igy értéktelen. Pedig ha valamikor, ugy most égetően nagy szüskég volna komoly, szivós és kitartó lelkesedésre és áldozatos munkára.

Immár tiz esztendeje, hogy Trianon sziklasirba zárta az ezeresztendős Magyarországot, drága szülőhazánkat. Él-e olyan magyar e föld kerekén, akinek ez ne fájna? Akinek ne tépné kinzó szenvedés a szivét, ha arra gondol, hogy az a temető, ahol szerettei pihennek, ma már idegen föld? Lehet-é, szabad-é tovább is néma fádalommal, vagy csendes megadással türni a világtörténelemnek az egyik legnagyobb igazságtalanságát?

Magyarországi nőtestvéreink, — bár ezer gonddal, bajjal és nélkülözéssel küzdenek — egy erőteljes mozgalmat inditottak, egy hatalmas világpropagandát, hogy az egész világon szétszórtan élő magyar nőket a szeretet erejével egyesitsék egy közös zászló alá, a magyar felbonthatatlanság eszméjének a megerősitésére.

Nagy várakozással és reménységgel tekintenek most felénk hazulról, kedves amerikai nőtestvéreim. Arra kérnek, hogy mi, akiket a Gondviselés arra predesztinált, hogy ebben a nagy, hatalmas, virágzó országban éljünk és dolgozzunk, használjuk fel most ezekben a történelmi időkben agyunk és szivünk minden erejét és tehetségét, hogy közös édesanyánk, Hungária uj életre kelhessen.

Amerika volt az egyetlen állam, amelyik az igazságtalan trianoni békeszerződést nem irta alá. Természetes tehát, hogy most elsősorban is a mi támogatásunkra és befolyásunkra tarthatnak igényt. De a mi munkánk folytán számitanak az amerikai nőkre is, mert tudják, hogy "Amerika élethivatásának tartja a müvelt világ két eszményéért küzdeni: a békéért és a szabadságért."

Három nagy kötelesség vár reánk, amerikai magyar nőkre most ezekben a nagyjelentőségü időkben.

Elsősorban is őszinte megértő testvéri szeretettel kell a szivünkre ölelni — társadalmi és felekezeti különbség nélkül, — minden magyar nőtestvérünket, a lelki integritás szent célja érdekében. Most már igazán itt a legfőbb ideje, hogy félretegyünk minden képzelt sérelmet, érzékenykedést, hiuságot, kicsinykedést és üres vitatkozást. Mert ha tovább is csak egymás hibáit keressük és egymás ellen harcolunk, menthetetlenül elpusztulunk. De ha a testvéri szeretet ereje eggyé kovácsol, akkor megacélosodnak elernyedt izmaink és feltámadunk.

Második nagy kötelességünk Istenbe és a magyar jövendőbe vetett hitünk erejével meggyőzni az amerikai közvéleményt arról, hogy: "Nem, nem, soha." Minden alkalmat meg kell ragadnunk, hogy odatárhassuk a világ elé azt a szörnyü igazságtalanságot, hogy Trianon elvette területünk 72 százalékát és három és

félmillió szinmagyar testvérünket helyezte idegen uralom alá. Fel kell ismernünk végre a kedvező amerikai közvéleménynek hordere-jét és rendkivüli jelentőségét. Minden amerikai magyar nő tartsa lelkiismeretbeli kötelességének azt, hogy a magyar igazság szószólója legyen itt, ebben a hatalmas államban.

Végül a harmadik szent kötelességünk gyermekeink, ifjuságunk, lelkébe beleoltani az integer Magyarország eszményét. Amerikai magyar édesanyák, ne feledjétek el, hogy tőletek függ a magyar jövendő! Drága élet-bimbókat bizott rátok a jóságos Isten. Fogékony szivükbe vissétek be szülőhazánk szeretetét, tanitsátok meg őket nemzetünk nagyjaiért lelkesedni és Magyarország feltámadásáért imádkozni. Akkor nem fog keserü szemrehányás érni benneteket soha, hogy egyik legnagyobb kötelességeteket vétkes könnyelmüséggel elmulasztottátok. Hanem bizakodó reménységgel tekinthettek a jövőbe, mert az a mag, amit kicsinyeitek lelkébe elültettetek, meg fogja teremni gyülmölcsét a maga idejében.

Méltó büszkeséggel töltheti el mindnyájunk lelkét az a tudat, hogy szülőhazánk igazságának "harcos apostola", Lord Rothermere, nagy örömmel vállalta el e Nőszövetség fővédnökségét. Az ő személye már magában elég garancia arra, hogy ez a hatalmas világpropaganda eredményes lesz.

Kedves amerikai magyar nőtestvéreim, ébredjetek történelmi hivatásotok tudatára. A cselekvés ideje elérkezett. Teljesitsétek szent kötelességeiteket és álljatok tömegesen a magyar igazság zászlaja alá.

A 69-ik utcai Első Magyar Ref. Egyház vasárnapi iskolájának tanitói kara.

Felső sor balról-jobbra: Mészáros Erzsébet, Takaró Erika, Szakács Juliska, Domby Dénes. Kulár Emma, Spenyovics Ágnes. — Alsó sor balról-jobbra: Szuhay Józsefné, Péter Antalné, Rev. Péter Antal, Takaró Gézáné, Nagy Irmuska.

Az amerikai magyarság történelmi hivatása.

Irta: **Dr. Tóth Sándor,** lancasteri magyar tanár.

A mult század nyolcvanas és kilencvenes éveiben Magyarországon roppant méreteket öltött a kivándorlás, melynek főiránya Amerika volt és benne az Egyesült Államok. Mikor a magyar állam ráeszmélt e vérveszteség káros voltára: megpróbálta a kivándorlás megakadályozását. Valamennyire sikerült is csökkentenie a kivándorlók számát, de azért ez a nagy népvándorlás mégis eltartott egészen a világháboruig és bizonyos, hogy a háboru után még nagyobb méreteket öltött volna, ha Amerika idejében be nem csukja kapuit az ó-világ idekészülő milliói előtt.

Hogy mik voltak a kivándorlás okai, azt most nem vizsgáljuk. De annál inkább érdekel bennünket az a kérdés, hogy mi lehetett Istennek a célja azzal, hogy ezt a nagy népmozgalmat megengedte? Mert semmi kétségünk sincsen afelől, hogy Isten akaratának is része volt benne. Ha egy hajszál a fejünkről, egy verébfióka a fészkéből le nem eshet az Ő tudta és akarata nélkül: mennyivel kevésbbé szalkadhatott le Ő nélküle hazája törzséről az a millió magyar, aki a kenyérnek összetört botja helyett a vándorbotot vette a kezébe és megindult Kossuth apánk után nyugat felé, az óceánon át, uj hazát keresni. És mert az a mi feladatunk, hogy megkeressük és megtaláljuk Istennek akaratát és magasra feltartsuk népünk elé, mint Mózes emelte fel a rézkigyót a pusztában, hogy meggyógyuljon tőle, valaki csak ránéz: próbáljuk keresni azt a nagy kérdést: mit akart Isten azzal, hogy egy millió magyart hozott ki ide ez uj hazába?

A háboru előtt bizony nem volt könnyü erre a kérdésre feleletet találni. Amit most tisztán láthatunk: azt akkor még senki sem láthatta, éppen ugy, mint a vándor nem láthat tul a roppant ködön, mely utjára ráereszkedett. Odahaza a mindent könnyen vevők föllényesen mosolyogtak, mikor a nemzet elveszitett tizedéről volt szó: hull a férgese, mondták gunyosan. Pedig hogy nem a férgese hullott: azt azóta az amerikai magyarság bőven beigazolta. Az anyagelvüek csak a nagyszerü gazdasági alkalmakat látták e kérdéssel kapcsolatban: az amerikai gyáros meg bányatulajdonos a kitünő munkás-anyagot, az ujamerikás magyar pedig a pompás kereseti alkalmat: hamar pénzt csinálhat, és vagy hazamegyen, földet venni, vagy a családját hozatja ki és itt telepszik le véglegesen, uj életet kezdeni. De akik magasabbra néztek az egyéni, családi vagy gazdasági problémáknál: azokat ilyen beszédek soha meg nem nyugtathatták.

Szemeink előtt folyt le az a tiszteletreméltó és érdekes kisérlet is, amely itt Amerikában is meg akarta tartani a magyart magyarnak, az idők végezetéig, vagy legalább is addig, mig a magyar visszatelepszik az ó-haza földjére, bizonyára meggazdagodva és itt szerzett kincseivel együtt, valahogyan olyanformán, ahogyan a zsidók költöztek vissza Egyptomból Kanaánjukba. A kisérlet véget ért, bár ma is van közöttünk egy olyan csoport, melynek magyarországi vezére még mindig arról álmodozik, hogy a magyarokat éppen ugy visszatelepiti Magyarországba, mint ahogyan az Árpád-házbeli királyok telepitették a kunokat meg a bessenyőket és egyéb népfajokat. Hiszen ha ez olyan könnyü volna! Van-e amerikai magyar, akit boldoggá nem tenne az a gondolat, hogy hazamehet ősei földjére? Mennyi tragédiának lett már oka a magyar léleknek ez a kiirthatatlan visszavágyódása! Nagyon közeli példák állanak előttünk erre nézve. Tragédia lett a lélek legszentebb vágyából azért, mert **az amerikai magyar,** ha visszatelepülne, **csak ugy lehetne boldog és elégedett odahaza, ha azok a viszonyok, melyek őt onnan kikergették, olyanokká változnának, amilyenek azok, amik őt ittmarasztják.** Jól mondta azt előttem, rögtön a háboru után, egy ma már nagyon előkelő állásu magyar államférfi: az amerikai magyar ne jöjjön haza; nem kivánatos, hogy hazajöjjön; mert ha hazajön: itthon mindennel elégedetlen, mindenért panaszkodik, lázong; elrontja az itthonlévőket is, de önmaga sem lesz többé soha elégedett, boldog. Igaza volt. És ez elégedetlenségnek nemcsak az életmód-beli különbségek az okai, bár ezek is kétségtelenül részesek benne. Uj hazájában a magyar száz vgy kétszáz évvel előbbre él otthoni véreinél. A modern technika minden vivmányát teljes

A clevelandi east sidei konfirmáltak csoportja.

mértékben kihasználja élete könnyebbé tételére. Munkaalkalmai és munkabérei összehasonlithatatlanul kedvezőbbek. De e gazdasági különbségek mellett sokkal kedvezőbbek életének kulturális és valláserkölcsi feltételei is. Tehát nemcsak emberi jólétének a szinvonala sokkal magasabb, hanem emberi jogainak az élvezete is. Csoda-e hát, ha ily körülmények között nem tudna ujra visszahelyezkedni régi életmódjába? A haladásra teremtett léleknek általában nehéz visszafelé menni; de különösen nehéz ez a haladásra oly kiválóan alkalmas léleknek, amilyen a magyar, kit egy amerikai barátunk minden európai bevándorló között a legamerikaiasabbnak nevezett el, annyira hasonlónak találta haladó szellemünket az övékhez. De mindennél inkább az emberi jogok teljessége és ezek között is szabadságszeretete tartja itt a magyart. Az amerikai szellem ezt sokkal nagyobb mértékben kielégiti, mint sok otthoni lélek-börtön, melyből a szabad gondolat csak tekintélyek járma alatt görnyedve járhat ki, de akkor is folytonosan beleütközik a cim- és rangkórságok szomoru bilincseibe. Petőfi nem birt ily bilincsek között élni: egész nemzetét ellenük lázitotta, még legnagyobb kincseit is odadobta az óhajtott szabadságért: szerelmét felajánlotta, életét feláldozta. Az amerikai magyarnak, sajnos, még ezeknél is többet kell adnia érte áldozatul: rajongva szeretett szülőhazáját.

Korán kidőlt közülünk egy vezetésre termett lánglelkü társunk, kinek a lelke ezeken a problémákon hasonlott meg önmagával. Pedig milyen szépeket álmodott! Elábrándozott azon a lehetőségen, hogy ha már a szegény amerikai magyar nem mehet haza olyan kedve szerint való országba, amilyenre itt talált: inkább jöjjön ide utána az egész nemzete, az egész fajtája! Hogyha szomszédai annyira megirigyelték tőle ezeresztendős hazáját: ám keressen magának egy másik Árpádot s nézzen uj haza után, mint ezer esztendővel ezelőtt, mikor a bessenyők dulták fel etelközi tanyáját. Sokszor elmerengett ez az én tragikus sorsu barátom azon a délibábos képen, hogyan fogadná be a jó Uncle Sam a magyar nemzetet is csakugy, mint annak idején egyik legnagyobb fiát, Kossuth Lajost befogadta: hiszen mindig helyet adott az üldözöttnek, a menekülőnek. Nyugati rónáin milyen szépen elférne még tizmillió magyar: a megfogyatkozott mezei népesség legkitünőbb pótlásaként. Külön magyar állam az Unióban: ez volt a szegény honát sirató, helyét nem lelő léleknek a vergődő álmodása.

Pedig ő nem érte meg szülőhazája nagy elbukását. Ha most élne: vajjon nem jutna-e eszébe az ó-testamentum legszebb része, a József története? És nem nyilallna-e lelkébe megdöbbentő erővel a kérdés: vajjon nem fog-é megismétlődni a történelem? Vajjon nem jöttünk-e mi is szállás-csinálónak az uj Egyptomba, a világ leggazdagabb országába, a kicsi legszebbikből, a mi elszegényedett Kanaánunkból, amin most marakodnak az irigy szomszédok, mig apáinkat és testvéreinket sorvasztja az éhség, nyomoruság, inség!? Nem zörget-é szüntelenül a mi gazdag élestáraink ajtaján is az óceánon átnyuló kéz: édesanyánk könyörgő keze? És az ujjak, melyek egykor oly áldott-szeliden simogatták orcánkat, nem markolnak-é bele a szivünkbe, az elkeseredés keselyü-erejével, hogy a lelkünket érezzük utána szakadni, és az életünket adnánk oda érte, ha ugy tehetnénk, mint József: ideköltöztethetnénk magunkhoz az öreg, elaggott Jákóbot, az ő egész házanépével egyetemben, és "nyakába borulnánk és sirnánk az ő nyakán sok ideig".

— Megállj, szegény bujdosó-testvérem, megállj! Jó uton jársz, csak el ne tévedj! Igen: te is József vagy, Józsefnek küldött ki téged is az Isten a magyar Kanaánból! Az ujkori Egyptomba, a világhatalom legcsucsára: Amerika Egyesült-Államaiba. Busultál, hogy milyen kicsiny vagy, milyen szegény vagy? Látod, József is az volt, mikor elkerült az apja földjéről. De látod mivé lett? Első emberré uj hazájában! A Faraó után a legnagyobb urrá! Olyan nagy hatalommá, hogy uj hazája segitségével jóltevője lehetett egész nemzetségének, boldoggá tehette az egész Izráelt. És vajjon nem neki köszönhette-é a zsidó faj, hogy négyszázharminc esztendővel később boldogan indulhatott Kanaán visszafoglalására? Mózes és Józsué munkája lehetetlen lett volna a Józsefé nélkül.

Mi tette Józsefet első emberré az országban? Esze és Istenfélelme. Sok keserüségen kellett neki keresztül mennie, sok kisértést legyőznie, még a gyalázatot is elszenvednie, — de Istenben vetett bizodalma soha meg nem ingott, szorgalma meg nem fogyatkozott, esze nem pihent: kitartó munkával mindig feljebb és feljebb emelkedett, mig csak el nem érte a legmagasabb polcot, ahol polgártársai ugy megszerették, hogy rajta keresztül és ő érette még népét is kedvükbe fogadták.

Amerikai magyarság: lásd meg tisztán e példából a te hivatásodat!

Neked is emelkedned kell uj hazádban, önmagad, uj hazád és magyar fajod érdekében egyaránt. Uj hazád szent szolgálatot vár tőled: mutasd meg, ki vagy, mit érsz, bizonyitsd be képességeidet és légy uj hazádnak hasznos polgára, munkás fia. Miként József előtt Egyptom: ez az ország is kinyitja előtted minden ajtaját; nincsen elzárva előtted az ut akár a legmagasabb polcig is; érvényesülésed itt igazán csak töled függ és Isten kegyelmétől; Isten pedig megáldja az emberi munkát. Önmagadnak is csak hasznod lesz e munkából: előmeneteled életmódodat javitja, jóléted növeli, családodnak, egyházadnak, a társadalomnak mind előnyére lesz. De ezekre a szempontokra most nem kivánok kiterjeszkedni, holott ezek is mind fontosak; most csak azt óhajtom hangsulyozni, hogy elesett szegény fajodnak is szüksége van reád. Az elhagyott és megkinzott édesanya csak belléd veti egyetlen, utolsó reményét, idegenbe költözött édes fiába, aki hozzá képest jó módba jutott, az ő fekete kenyere helyett fehér kalácsot eszik, Jákóbéhoz képest Józsefé a sorsa már is. Azon kell lennünk, hogy tovább is kövessük a József példáját.

Mi volt a József emelkedésének a titka? Istenfélelem és müvelődés. Ezen az uton nemcsak utólérte, de el is hagyta uj hazája népét. Ezen a téren mi is hátrább vagyunk uj hazánk népénél. Előbbre kell törnünk, hogy megismerjen, megértsen és megszeressen minket és rajtunk keresztül és mi érettünk még szerencsétlen fajunkat is. Mennél több szolgálatára leszünk uj hazánknak: annál nagyobb hálájára számithatunk. Mennél jobb és hübb fiai leszünk: annál nagyobb rokonszenvet fog érezni a magyarság iránt. Mennél magasabbra segitjük emelkedni: annál magasabbra emelkedik vele együtt a magyar becsület és igazság is.

Ez emelkedésnek ma sem más az utja, mint a melyen József járt: az Istenfélelem és a kulturális kimüvelődés utja. A legnagyobb magyar szerint is "a kimüvelt emberfő a nemzet igazi hatalma". **Mennél több kimüvelt magyar főre van nékünk szükségünk itt Amerikában, hogy amerikai magyarságunk megfelelhessen történelmi hivatásának:** ODA EMELKEDNI KULTURÁLIS, GAZDASÁGI TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI TÉREN HOGY UJ HAZÁNKNAK ROKONSZENVÉT MEGNYERHESSÜK ÉS KELLŐKÉPPEN ÉRTÉKESITHESSÜK ELTIPORT SZÜLŐHAZÁNK ÉS MÉLTATLANUL ÜLDÖZÖTT MAGYAR FAJUNK JAVÁRA.

Az én hitem szerint erre a feladatra hozott ki bennünket ide az Isten.

Ezen az uton járva, önmagunknak, az amerikai magyarságnak használunk legelőször emeljük szinvonalát, fokozzuk jólétét, kimelyitjük a lelki életét. De áldást hozunk vele uj hazánkra is: kincseit fokozzuk a mieinkkel nagyságát növeljük a mi kicsinységünkkel és kaput nyitunk neki a történelem legnagyobb gyalázatának a jóvátételére, mit tudtán kivül az ő segitségével követtek el.

Ne mondja nekem azt senki, hogy ez nem szabad; ne ámitson itt minket néhány gyáva magyar azzal, hogy nekünk ez tilos. Irországot az amerikai irek szabaditották fel Chechoszlovákiát az amerikai csehek és tótok teremtették meg; sőt a századok óta alvó nagy óriást, Chinát is, az itt kimüvelt emberfők ébresztették fel. Egy dolog igenis tilos: háborut szitni, harcba próbálni vinni az Unio népét; ezt még Kossuth Lajosnak sem sikerülhetett. De a jobb és igazságosabb jövőért a kultura fegyvereivel, a tudás feltárásának békés eszközeivel harcolni itt nemcsak szabad, hanem egyenesen ez ország klasszikus hagyományaiból folyó szent kötelesség is.

Emelkedned kell, amerikai magyarság, emelkedned, önmagad, uj hazád, szerencsétlen fajod érdekében egyaránt. Fiaidat kimüvelt magyar főkké kell kiképeztetned. Nem egyet, kettőt, százat, ezeret, hanem valamennyit, aki erre alkalmas. Kimüvelt emberfőkké kell őket kiképeztetned, mert ez a nemzet igazi hatalma. De magyar főkké, hogy a te történelmi nagy hivatásodat, amerikai magyarság, ők végezhessék be: a Józsefek. Akiknek, faji szempontból, nem az a feladatuk, hogy ideköltöztessék a magyar nemzetet, sem pedig az, hogy visszavándoroltassák az amerikai magyart, — hanem az, hogy **mennél igazibb, mennél mélyebb és mennél tartósabb barátságot szőjjenek az amerikai és a magyar nemzet között.**

Két egyleti Jubileum.

Mind a két jubileum Clevelandban folyt le. Az egyik május 13-ikán a West Sideon — a másik szeptember 2-ikán az East Sideon. Mindkettő Református egyletnek a jubileuma, volt. Az első Clevelandi U. S. Magyar Református Férfi és Női Egylet — husz éves jubileuma. A másik a Clevelandi Magyar Református Ifjusági Betegsegélyző Egylet 25 éves munkálkodásának a megünneplése volt.

Aki figyelemmel kiséri az amerikai magyarság munkálkodásának a történetét, azok kétségtelenül meglátják azt a nagyon jellemző tényt, hogy a mi népünk nem elégszik meg azzal, hogy gyülekezeti életet éljen, hanem törekszik arra, hogyha bizonyos korlátok között is, de a maga hitét jó cselekedetekkel bizonyitsa meg. Ezért csaknem minden egyházközségünkkel kapcsolatban ugynevezett betegsegélyző, halott eltakaritó egyletek, munkálkodnak. Ezeknek az egyleteknek a munkálkodása mindig nagy jelentőségü volt, de az különösen a jelenben.

Ez az oka annak, hogy az ilyen jubileumi ünnepségeket mi ma nem azzal a szemmel nézzük, mint néhány esztendővel ezelőtt. Ezek a jubileumi ünnepségek: nem hattyu dalok, — hanem minden esetben komoly intelmek a jelenben élők számára a jövendőt illetőleg. Ha ezek az ünnepélyek csak arra valók volnának, hogy alkalmat adjanak egy ünnepi összejövetelre, egy kis barátságos beszélgetésre, mulatozásra: akkor ezeknek nem volna semmi értelme. Arra ezek a jubileumok — még ha nem is ugy tervezték azokat, — nagy szolgálatokat tesznek a jövendőnek. **Ez a szolgálat pedig nem egyébb, mint az, hogy felhivják az ifjuságnak a figyelmét arra, hogy ha élni akarunk — ugy a fiaknak az apák nyomdokain kell járni.**

Kezünkben ennek a két jubiláló egyletnek a kinyomatott története. Beszélő történet ugy az egyik, mint a másik. És mi tudjuk, hogy mind a kettő a hozzánk legközelebb eső igazságokat bizonyitja.

A 20 éves jubileumát ünneplő Westsidei Magyar Ref. Férfi és Női Betegsegélyző Egylet 1907 november 29-ikén alakult meg, néhai Erdei Károly lelkésznek a kezdeményezésére, — s a legszebb cselekedete volt, amit kellőképen alig is lehet hangsulyozni, hogy 1915-ben az east-sidei legrégibb református betegsegélyző Egyletnek a tagjait felvette — s nem engedte meg, hogy a régi tagok azért, mert jót cselekedtek, — elveszitsék biztositásaikat. Ez az Egylet is, mint minden más református Egylet hiven kivette a maga részét a magyarságnak, és Clevelandnak minden közös munkájából. Tagjai tekintet nélkül arra, hogy marad-e nekik, minden nemes magyar célt szivesen segitettek. Templomok, iskolák, árvaházak, nyomorba jutottak, szenvedő hadi foglyok, az egylettől soha nem távoztak el üres kézzel. A könyörülő szeretet vezette mindenkoron.

A lefolyt husz év alatt tagjainak a segélyezésére kifizetett 15,044.51. — Magyar intézmények támogatására 3,698.21. A saját feltartására elköltött 1,249.09. A jubileumkor készpénzvagyona volt 4,016.55.

Beszélő számok ezek — s bizonyságot tesznek azok mellett, akik az egyletet megalapitották, feltartották — s érdekében még áldozatokra is készek voltak.

A west-sidei egyház ifjusága — oh milyen szép ifjuság ez — erősitse meg ezeknek a számoknak a beszéde s lépjen arra az atyák által kitaposott utra s igyekezzék arra, hogy hitét jó cselekedetekkel bizonyitsa meg.

* * *

A másik jubiláló egylet a Clevelandi Magyar Református Betegsegélyző Egylet. Müködési Köre Cleveland városának a keleti részére terjed ki. Itt szervezték meg az első magyar református egyházat 1893-ban. Az egészen természetes volt, hogy az egyház kebelében megalakultak az egyletek s ezek között természetesen a férfi betegsegélyző egylet. Ez volt a természetes alakulat, mert a bevándorlás első éveiben a férfiak voltak többségben. Asszonyok csak kevesen voltak.

Ez a régi betegsegélyző Egylet nem értette meg, hogyha felmaradását biztositani akarja: idején csatlakoznia kell a már megalakult és szépen munkálkodó **Református Egyesülettel.**

A clevelandi magyar református ifjusági egyletnek jubileumi képe.

A pittsburghi egylet megértette ezt a nagy igazságot s igy a régi egylet, a mely több, mint három évtizedre tekinthet vissza, s igy felmaradását biztositotta.

A clevelandi első egyletnek a westsidei egyletbe való beolvasdását nagyban elősegitette az a körülmény, hogy az ifjusági egylet megalakult s ezzel volt elvágva, a régi egyletnek az életgyökere. Hiszen a mi problema ma: az probléma volt a multban is. Ha az ifjuság foglalja el az apák helyét, ugy minden egylet, minden testület előbb-utóbb kiöregszik és munkáját nem tudja tovább folytatja.

A másik dolog, amire épen ennél a jubileummál akarom felhivni a figyelmet az, hogy az illyen egyleteknek összes tagjaikkal már régen csatlakozniok kellett volna a Református Egyesülethez, a mely lépés által a tagok magukat ezer dollárra biztositották volna. Emellett az egylet maga célját, mint betegegélyző szépen teljesithetné.

Ez az ifjusági egylet 1903-ban alakult — s ma 438 tagja van. Készpénzvagyona 13,896.03

Az ifjusági egylet is ott volt minden nemes magyar mozgalomnál. Kivette részét a lefolyt 25 esztendő minden nagyobb mozgalmából s szivesen segitett. ahol segiteni kellett s adott, ahol adni kellett. Az egyház munkájából is kivette a maga részét.

Midőn ezekről a jubileumi ünnepélyekről a legnagyobb szeretettel, lelki örvendezéssel emlékezem meg. Legyen szabad felvetnem azt a gondolatot, hogy az ilyen jubileumi ünnepségek volnának a legszebb alkalmak arra, hogy az árvaházzal szemben is lerójják, egyházak, egyletek és magánosok az ő kötelességeiket s állitsanak maguknak olyan emléket, ami mindörökké megmarad.

Nem volna-e szép, ha most azzal zárhatnám be ezeket a sorokat, hogy a jubiláló egyletet — ilyen és ilyen alapitványokat tettek.....

Gondolkozzunk e felett az eszme felett. Halgassa meg mindenki, aki vezér, szószóló azt a kérést, amit itt fejezek ki: **Minden jubiláló egyén, egyház, egylet, egyesület egy-egy akár milyen csekély árvaházi alapitvány tevésével tegye jubileumát maradandóvá.**

Ez lesz az igazi jubileum és magvetés.

Az ÁRVAHÁZ az amerikai magyar közélet legértékesebb alkotása.

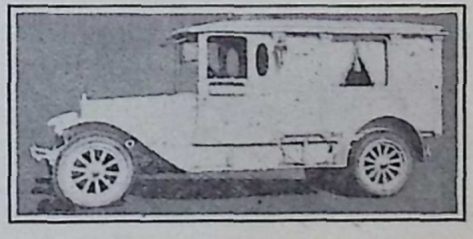

DELI JÁNOS

Egyedüli magyar üzletember, aki a Cleveland West Sidei magyarságnak éjjel-nappal rendelkezésére áll.

Fényes automobolik bármilyen alkalomra jutányos áron

PHONE: MELROSE 1767

4605 BRIDGE AVE., CLEVELAND, OHIO.

A HUSZ ÉVES ALPHAI EGYHÁZ.

Alphán, New Jersey államnak ebben a kis falujában nagyonkorán telepedtek meg magyarok. Az itteni cement gyárba, a legnehezebb munkától se félő magyarokat szivesen alkalmazta, szinte kezdettől fogva a gyárnak a vezetősége. Csak nem azt lehet mondanunk, hogy Alphának az ős lakosai magyarok voltak.

A magyarok között az egyházi munkát a mi népünk kezdette meg. Alpha elég közel van New Yorkhoz s igy abban az időben, a mikor 1904-ben megalakul a magyarországi egyháznak az első egyházmegyéje, boldog emlékezetü: Kuthy Zoltán, 1904 december 7-ikén megalapitja az alphai gyülekezetet, a melynek első lelkésze **Dömény Zoltán** lett, aki ebben az időben érkezett meg Magyarországból.

Ám **Dömény Zoltán** csak egy pár napig maradt, ebben az akkor még egészen kicsiny telepen, ahol bizony nem igen volt meg még akkor az életnek igen sok kényelme. Dömény Zoltán innen Sharonba, Pennsylvánia államnak ebbe a szép gyár városába ment át.

A gyülekezetnek első rendes lelkésze **Ujlaky János** lett, aki mint daisytowni lelkész fejezte be szép időre kiterjedő életét. Ujlaky János, négy eztendeig vezette ennek a gyülekezetnek az életét — s az ő idejében vásárolt a gyülkezet templom telket felépitette a templomot.

Ujlaky János idejében, sőt bizonyosan előbb is, nagy harcok dultak itt is a hovatartozandóság kérdése miatt, — s végre is a gyülekezet többsége a mellett döntött, hogy a presbyteriánus egyház segitségét veszi igénybe s igy Ujlaky János után kevés ideig **Rompl** Rudolf szolgált a gyülekezetben, mig 1910 aug. elsején egy olyan lelkészt kapott a gyülekezet, aki két évig szolgált a gyülekezetben. Ez a lelkész volt **Dézsy Károly**, aki Beaverfallson halt meg pár esztendővel ezelőtt. A hosszabb ideig egy vezér alatt levő nyáj megerősödött, annyival is inkább, mert a hazai egyház feladta itteni munkáját, a gyülekezet ebben az időben a templomon levő adósságát kifizeti, — s megépiti szép, modern lelkész lakását.

Dézsy Károly után Tóth Mihály, a mos[t] detroiti lelkész foglalta el az alphai lelk[és]z állást, aki már arra törekedett, hogy a gy[ü]lekezetnek a vasárnapi iskolája, ifjusági k[ör] nőegylete megszerveztettek, — s ma is á[l]dá[s] munkát folytatnak Isten nagy nevének a d[i]csőségére.

Tóth Mihály 1922 julius 1-ig vezette az alphai gyülekezetet s ekkor a gyülekezet a lenlegi lelkészt **Szabó Andrást** választotta m[a]g lelkészének. Az ő vezetése alatt a gyüleke[zet] egyike lett a legerősebb magyar gyülekezetnek. A gyülekezet tagjai istenfélő, templ[om]szerető, áldozatkész keresztyének. Békess[é]gben, szeretetben munkálkodnak együtt. Presbyteriánus egyházban levő magyar gyülekezetek között az alphai gyülekezet az e[gy] gyülekezetek egyike. Van rendesen megszervezett vasárnapi iskolája, ifjusági köre, am[e]nemcsak szociális, hanem épitő keresztyén munkát is végez. Több mint száz tagból á[ll]ó nőegylet vezet a jótékonyság terén. Minden nemes, jótékony magyar mozgalomból kiveszi a maga osztályrészét. És a mit a legelsőnek kellett volna emlitenünk, a gyülekezetben lyan magyar nyelvü nevelés, van, amit a keleti egyházak között csak néhány helyen lehet megtalálni. A gyülekezet nemcsak Alphán gondoskodik a gyermekek magyar nyelvü neveléséről, hanem Eastonban és Philippsburgban és Martins Creeken is — egyszóval az egész vidék magyar gyermekseregének alkalmat ad arra, hogy megtanulják az édes anyanyelvet.

Ez a gyülekezet ünnepelte 1927 szeptember hó 5-ikén fennállásának a husz éves évfordulóját. Az ünneplés nemcsak vissza tekintés volt a multba, hanem a jövőbe való betekintés. Nagy elhatározásoknak a forrása — nagy kötelességek teljesitésére való fogadalom tétel.

Adja Isten, hogy a mint meglátta a gyülekezet a jövőnek a nagy feladatait, a reánk váró kötelességeket: ugy igyekezzék forgolódni a reá bizottakban, hogy közülünk egy is el ne veszen, hanem mi bennünk és mi általunk is épüljön Istennek országa s legyen nagyobb annak dicsősége.

A BEAVER FALLSI ÉS NEW BRIGHTONI EGYHÁZ.

Az itt letelepedett református magyarok egyházi jellegü törekvései az 1904-ik esztendőig nyulnak vissza. Jó igyekvésüket kezdettől nagy szeretettel támogatta a magyarországi ref. egyház tanitásaival és hitelveivel egy alapon álló s az amerikai kálvinisták egyik legtekintélyesebb egyháza: a presbyteriánus egyház. Az egyházmegyei hatóság Schódle Gy. Ádámot, az allegheny-i theológia akkori növendékét bizta meg a gyülekezet vezetésével, ki több izben látogatott el Bearver Fallsra s 1904 december havától kezdve magyar istentiszteleket tartott az angol presbyteriánus templomban. Három év leforgása alatt a gyülekezet annyira megerősödött, hogy 1907 május havában elhatározta, hogy templomot szerez magának. Beaver Fallson a 3-ik Avenuen levő templomépületet megvásárolták és miután mintegy 1200 dollár költséggel átalakittatott, 1908 január 28-án avattatott fel ünnepélyesen.

Ez emlékezetes esemény után Almássy Lajos vezette az egyház ügyeit mindaddig, mig a shenangói egyházmegyéből megalakitott beaveri egyházmegye felállitása miatt az itteni magyar reformátusok ügye az uj egyházmegye kezébe nem került.

Az uj egyházmegye belmissziói bizottsága Bogár Lajost hivta meg a gyülekezet gondozására. Az uj lelkész állását 1909 julius 11-én foglalta el. Megérkezése után az egyházi élet az eddiginél is nagyobb lendülettel fejlődött, amit érthetővé tesz az a körülmény, hogy a lelkész állandóan a hivek között tartózkodhatott.

A gyülekezet anyagi gyarapodása is oly mérvü volt, hogy az 1910 év első felében a templom belső berendezésének költségeit meg erőltetés nélkül tudta fedezni.

A hivek kérésére még ugyanezen év okt. 23-án az egyházmegye 63 taggal szervezte meg az egyházat és Bogár Lajos lett az egyház első beiktatott lelkésze.

1917 jan. hóban Bogár Lajost a toledói ref. egyház lelkészéül megválasztotta, ki a meghivást elfogadta és február 1-én eltávozott Toledóba. Két hónapig lelkész nélkül volt az egyház, s ekkor több pályázó közül, Gerenday Lászlót választotta meg, de aki csak egy hónapig vezette az egyház ügyeit. Ezután Dézsy G. Károly lett az egyház lelkésze, ki három hónap alatt nemcsak 80 uj taggal szaporitotta az egyháztagok számát, hanem az egyház képes volt lelkészlakot vásárolni 4000 dollárért és felét 2000 dollárt, összegyüjtve, kifizették az örvendező hivek.

1923 március 2-án a buzgó lelkipásztor eltávozott az élők sorából. Az egyház ismét lelkész nélkül maradt, de csak rövid ideig. Az 1923 április 29-én tartott közgyülésen a gyülekezet egyhangulag megválasztotta Varga Lajost a lelkészi állásra. Varga Lajos vezetése alatt az egyház szépen fejlődött, különösen az ifjusági és nőegyleti téren. 1927 március hóban Varga Lajost a pittsburghi ref. egyház megválasztotta lelkészének, ki a meghivást elfogadta és eltávozott. Ez után 11 pályázó közül a gyülekezet április 3-án egyhangulag megválasztotta Tóth Tibort, a bloomfieldi szeminárium szénior theológusát, ki a meghivást elfogadta és a megüresedett állást elfoglalta. A beiktatási ünnepély 1927 junius 19-én szép ünnepség keretében folyt le.

A multban kifejtett buzgó munka és áldozatkészség megteremették az áldásos gyümölcsöt ugy, hogy ma már lelkészlakunk tehermentes és a templom épületünkre csak 500 dollár kamatmentes adósságunk van. Volt idő, amikor az angol egyházmegye évi 800 dollárral járult hozzá a lelkészi fizetéshez; ma már csak évi 100 dollár segélyt kapunk. Egyházunk elhatározta, hogy a templomot átrenováltatja és egy gyönyörü iskolai és társadalmi helyiséget épittet alá, amely Isten segitségével most tavaszra készül el. Ezek mind a tényeges fejlődésnek a jelei! Hálával tekintünk vissza az Ur kegyelmére, de kezünket az eke szarvára teszük erős elhatározással, hogy a jövőben még inkább fogunk munkálkodni, hogy egyházunk minden nagy célt megvalósitson Istennek dicsőségére!

Tóth Tiborné.

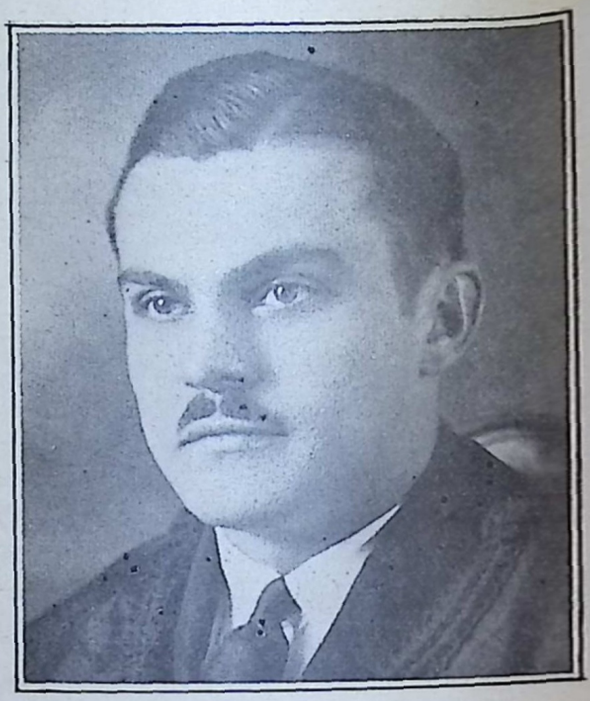

Tóth Tibor, beaverfallsi lelkész.

A beaverfalls-new brightoni nőegylet.

A Chicago, Ill., Burnside-i Magyar Ref. Egyház 15 éves története.

TÖRTÉNELMI ELŐZMÉNYEK. 1913—1923.

A magyarság csoportos letelepedése Chicagoban még a mult század végére tehető. Az első bevándorlók a south chicagoi nagy acél gyár környékén raktak uj fészket uj hazájukban, az élet nehéz küzdelmei között fájóan sóhajtozva az idegenből az elhagyatott édes otthon után. De természetes hajlamánál fogva vallásos népünknek talán a hétköznapi, egészséget őrlő nehéz munkánál is terhesebb volt a vasárnap csendes némasága, hogy nem elégithették ki lelkeik vágyát buzgó éneklésben, imádkozásban és az Isten igéjének hallgatásában. A barát nélküli, elhagyatott magyar valóban éhezte és szomjuhozta szent hitének wigasztaló, erősitő, gyógyitó balzsamát. Eleinte összejöttek egyes magyar fészkekben és zengedezték busan magyar zsoltárainkat majd mikor számuk évről-évre növekedett, mem tudtak tovább ellenállani vágyuknak, hogy egyházat szervezzenek, templomot épitsenek és saját nyelvükön hallják hirdetni a vallás élet adó igéit.

Ez ügynek legbuzgóbb szószólója, a terv kivitelének fáradhatatlan munkása a south chicagoi egyháznál ma is vezér szerepet vivő s Chicagoban és az egész magyar Amerikában köztiszteletnek örvendő **Benkő Ferenc** volt. Akkori barátaival, hitsorsosaival mindent elkövetett, hogy nyugaton megalkossák az első magyar ref. egyházat.

A kibontott zászló alá tömegesen csoportosultak a hivek Chicago és környékéről és a **Reformed Church in U. S A.** segitségével megallapitották az 1898-ik évben a So. Chicagoi Magyar Református Egyházat, melynek első lelkésze Nt. Harsányi Sándor volt, majd őt Nt. Nánássy Lajos, Nt. Kovächy M. István és Nt. Jezerniczky Aladár váltották fel.

A kezdetben kicsiny gyülekezet csakhamar tulnőtte határait s rövid egymásutánban bocsátotta el éveken át hüségesen gondozott gyermekeit, hogy rakjanak uj fészket maguknak s alakitsák meg a Chicagoban és környékén virágzó magyar ref. gyülekezeteket.

A gondozó édes anyának, a south chicagoi egyháznak eme hüségét soha nem feledhetik s nem is feledik e ma már hatalmassá lett gyülekezetek.

Chicago-Burnsidei s West Pullmani település.

A south chicagoi telepről csakhamar kezdtek a mi magyarjaink terjeszkedni Chicagonak déli részében Burnsideon és West Pullmanon. Burnsideon leginkább a nagy magyar sikságról bevándoroltak s különösen a szabolcsi s beregi kuruczoknak utódai, West Pullmanon pedig a régi Magyarország felső részéről, legnagyobb részt Abaujból bevándoroltak és az erdélyi székelyek telepedtek le. Mindezek lelke mélyén ott élt a mélységes vallásos érzés, melyet ugyszólván az anyatejjel szivtak magokba s ott csengett fülökben is az ős-magyar zsoltár, mellyel édes anyjok ringatta őket csendes álomba s lelkök nek öröklött vallásossága erkölcsi életüknek itt is ékessége lett és az mind e mai napig.

Ezek az uj települők a south chicagoi egyháznak mind hiv és buzgó tagjaivá lettek s a század első évtizedében már annyira elszaporodtak, hogy a south chicagoi Isten tiszteleteket többen látogatták Burnside és West Pullanról mint a helyben lakó gyülekezeti tagok. Igy kezdett lassan-lassan köztudatba menni át az a vágy, hogy külön egyházzá szervezkedjenek.

A külön egyház alakitása vágyának hatalmas lendületet adott az 1912 évben az a körülmény, hogy ez idő tájban folyt legerősebben a testvérharc az amerikai és a magyarországi egyházak fennhatóságai alatt álló gyülekezetek, de különösen azok lelkészei között. A harc szele Chicagoba is elért és mert az akkori south chicagoi lelkész, Jezerniczky Aladár nem vihette át az amerikai egyháztól gyülekezetét a magyarországihoz és mert megértette a burnsidei és west pullmani hivek vágyát, lemondott south chicagoi lelkészi állásáról, hogy minden idejét egy uj egyház

alakitásának szentelje Burnsideon. A lelkészszel a burnsidei és west pullmani tagok is kiváltak a south chicagoi gyülekezetből 1912 november havában.

Szervezkedés Burnsideon.

Az első szervezői gyülést a lelkész vezetése alatt 1912 november 24-én tartották meg az uj egyházzá alakulni kivánó tagok.

A jelenlevők kimondották, hogy a so. chicagoi templomban 1912 január 14-én kimondott azon határozatot, hogy a központban uj templom épittessék, csak ugy valósithatjuk meg, ha a burnsidei és west pullmani hivek uj egyházat szerveznek.

Kimondatott határozatként az is, hogy az alakulandó uj egyház a Magyarországi Református Egyház fenhatósága alatt álljon.

Az alakulást a Nyugati Magyar Egyházmegye esperese tudomásul vette s a tagok összeirását elrendelte 1912 december 18-án.

1913 január 20-ra az összeirás és a tagok ajánlása a templom alapra megtörténik, mit az egyháztanács bejelent az esperesi hivatalnak. Meg lett ajánlva 3,019 dollár.

1913 Február 11-én Nt. Kalassay Sándor esperes az egyházat megalakitottnak jelenti ki az egyház hiveivel tartott közgyülésen és azt bekebelezi a Magyarországi Egyházi fennhatóság alatt álló Nyugati egyházmegyébe Chicago és Környéki Magyar Ref. Egyház név alatt.

Az esperes által hivatalosan is megalakitott egyház legfontosabb és legnagyobb feladatához kezd, mikor március 12-én kiküldi a Gasparik József, Kovács József és Komjáthi Jánosból álló bizottságot templomhely választására s az általok ajánlott jelenlegi templomhelyet 60 láb fronttal a március 14-iki gyülés meg is vásárolja 1,520 dollárért, és az egész vételárt augusztus 18-ra ki is fizeti.

Az 1914-ik évre megválasztott uj elöljáróság az uj templom rajzot már április 15-én bemutatja a közgyülésnek, mely elrendeli a pályázat meghirdetését.

A május 31-iki gyülés az épitkezés megkezdését és az alapkő letételi ünnepélyt junius havára tüzi ki azzal a megjegyzéssel, hogy az épitkezés tovább folytatását illetőleg majd azután fog határozni. E határozat értelmében az épitkezés kezdetét veszi 1914 junius hó 26-án. Vállalkozó nincs, hanem napszámos munkásokkal a lelkész vezetése mellett a kőmives munkát **Puhalák József,** az ács és asztalos munkát pedig **Fülöp József** végezik.

Az alapkő letételi ünnepély 1914 augusztus 23-án az összes magyar egyletek részvételével lett megtartva.

A templom ünnepélyes felszentelése 1915 május 2-án történt meg.

A templom megépitése azonban nem hozta meg az egyháznak azt a fejlődést, amelyre méltán reméltünk ettől az egyháztól. Meg volt a fejlődésre minden kellék, csak egy hiányzott: a békesség. Nem lehet itt felsorolnunk azokat az okokat, amelyek ezt előidézték, de Jezerniczky Aladár lelkész végre is megunta az örökös civódást s 1921 December elején lemondott. Később ugyan lemondását vissza akarta vonni, de az esperes a gyülekezet életére nézve azt tartotta fontosnak, ha a lemondás érvényben marad. Igy a lelkészi állás üresedésben volt, amikor Kalassay esperes 1922 februárban Boros Jenö garyi lelkészt kérte fel a gyülekezet beszolgáltatására, ki a békesség utját keresve tanácsolta a gyülekezetnek az egyház hovatartozandósága ügyének rendezését, melegen ajánlva 15 évi személyes tapasztalat után a Reformed Churchel való egyesülést. Igy történt, hogy amikor március 1-én, 1922-ben megjelentek a gyülekezet körében a szabályszerüen összehivott közgyülésen az Egyesült Államokbeli Református Egyház képviselői és Kalassay esperes a közgyülés 101 szavazattal 3 ellenében kimondta a Reformed Churchöz való csatlakozást és az egyházi felsőbbség a gyülekezetet azonnal be is kebelezte megigérvén, hogy az egyház az uj felsőbb hatóság alatt ugyan azon jogát és szabadságát tartja meg, amit hazai egyház alatt élvezett, sőt anyagilag még nagyobb támogatásban fog részesülni, ha szükség ugy kivánja, mint eddig s vagyonával teljesen szabadon rendelkezik, a nyujtott segélyért pedig az egyház tagjaitól mást nem kiván, minthogy jó keresztyének legyenek s azokká neveljék utódokat is.

Ugyanez a közgyülés megválasztotta és meghivta Boros Jenő garyi lelkészt az egyhá

Boros Jenő lelkész és családja.

lelkészéül, ki a meghivást azon megegyezéssel fogadta el, hogy ugyanakkor a Chicago West Side-i testvér egyháznak is, mely eddig is az ő vezetése alatt állott, lelkésze lehessen. A két gyülekezet erre nézve megegyezvén, testvéries érzésben fejlődött a közös lelkész vezetése alatt, mindkettő megtartván a teljes függetlenségét, az 1926-ik év szeptember haváig, mikor a lelkész a west sidei állásáról lemondott, hogy egyedül burnsidei gyülekezetét szolgálja.

Az uj lelkész április 1-én foglalta el uj állását, mely nap nagy fordulatot jelentett az egyházi életben.

A harcok ekkor még nem ültek el teljesen. A volt lelkésznek voltak számos hivei, ami nem is lehetett másként 9 évi itteni müködése után. Ezekkel ő gyakran gyüléseket tartott s az egyháztól ezeket elvonta. Az egyház előljárói védelmi harcba kivánták lépni és kérték az uj lelkészt a harc folytatására, de ő szüntelen azt hangoztatva, hogy "Nem erővel, nem hatalommal, hanem az Ur lelke által!" a harc helyett a munkásság terére lépett, iskolákat, énekkarokat szervezett, felvilágositott, békitett. Példáján lelkesültek az egyház tagjai. Vasárnapról-vasárnapra az üres templom ujra megtelt és az egyházi élet uj lendületet nyert aránylag nagyon rövid idő alatt.

Egyházi életünkben azelőtt soha nem tapasztalt lelki örvendezések között köszöntött be az 1923-ik év. A lelki élet mezején a pusztaságot viruló tenyészés váltotta fel, iskoláink megteltek tanulni vágyó gyermeksereggel s ugy kicsinyeink, mint ifjak a vezető, a lelkész neje körül csoportosultak, ki nekik valódi anyjokká lett. Az élet nehéz harcában elfáradt férfiak a férfi énekkarban üditették fel sziveiket. A Nőegylet előbbeni buzgóságát megkétszerezve fejtette ki áldásos tevékenységét. A Református egyletben is ujra éledt a bizalom s örömmel sietett az egyház segitségére a tervezett lelkészlak épitésében. A vihar után a béke áldásos napfénye kélt fel az egyház élet egén s ragyog azóta is szüntelen.

A csoda szép előhaladás és siker arra inditotta a south chicagoi egyházat, hogy 1923 február 6-án egy hármas tagu bizottság áll kérje a burnsidei és west chicagoi társegy házakat, hogy vegyék be So. Chicagot is testvéries közösségbe. A kérést mindkét gy lekezet örömmel teljesitette, mivel az egyh lelkésze is hajlandó volt magára vállalni nagy felelősséggel járó munkát és megalak a Chicagoi Társegyházak szövetsége, mely éven át mind szorosabbra füzte a szeretet k telékét a társegyházak hivei között. A neh munkára a lelkész mellé a lelkész nejét később Bodor Dániel hittanhallgatót, a so bendi gyülekezet közszeretetben álló jelenl lelkipásztorát alkalmazták a társegyház és megindult az a virágzó fejlődés, melyn tartamát a három egyház fénykora kezdet nek nevezhetjük, mely idő alatt a so. chica egyház felemelte templomát és lelkészlak igen szép iskola és társadalmi helyet nyer ezáltal, a west sidei gyülekezet pedig teki télyes pénzalapot gyüjtött templom épüle nek megujitására.

E társas viszony az 1926-ik év végén szü meg, mikor a lelkész sulyos betegsége köve keztében, erősen megviselve a nehéz mun által, lemondott a south chicagoi és west sid lelkészi állásáról. Az előbbenit Nt. Garay Ge rővel, az utóbbit Nt. Hankó M. Gyulával tö tötte be az illető gyülekezetek meghivás mely gyülekezetek a buzgó lelkipásztorok ve zetése alatt azóta is igen szépen virágozna mindnyájunk örömére.

A békesség a fejlődés utja. Ezt bizonyit az egyház története. 1923-ban lelkés lakást épit. 1924-ben a templomot ujonnan b rendezi, kifesti. 1926-ban orgonát épit 52 dollár értékben s 1927-ben szép vaskeritéss veszi körül az egyház birtokát. Minden es tendőnek meg van ime a maga terhe s mi den feladatot megoldva, hogy amikor elérk zett az 1928-ik esztendő, az oltáron a hál adás tüze magasan loboghatott fel. Volt rá ok. Hat éven át 38163.07, tehát évente 63 dollárt áldozott a gyülekezet Isten dicső gére.

Istennek legyen érte hála! A buzgólko előljáróknak és áldozatkész tagoknak kösz net! Az egyház, egyletei, szervei fejlődjene gyümölcsözzenek. Ad multos annos.

Az Egyház presbyteriuma 1923-ik évben.

Confirmáltak csoportja 1928-ban.

EGY ÉVKÖNYVBŐL.

Komjáthy Ernő s. árvaatyát tudvalevőleg a Connecticut állambeli Bridgeportról hivta el a Ref. Egyesület vezértestülete a mostani uj állásába. A "bridgeporti, Conn. és vidéki magyar ref. egyházat" (a State Streeten) ő szervezte meg annakidején s csaknem egy negyedszázadig volt Bridgeporton e gyülekezetnek a hüséges lelkipásztora.

Komjáthy Ernő — mint lelkész — igen szép munkát végzett a bridgeporti reformátusság életében e hosszu idő alatt. Egyházát külsőleg s belsőleg nagyszerüen kiépitette s ez ma egyike a legszebb gyülekezeteinknek.

Az utóbbi években igen szép és tartalmas Évkönyvekben számolt be mindig egyházának müködéséről. Az 1926—27-ről kiadott Évkönyvei különösen is értékesek s méltán tarthatnak számot minden jó ref. keresztyén gyülekezet figyelmére, mert a speciális amerikai helyzetünkre vonatkozó nagyon tanulságos igazságok is vannak azokban.

Az 1927-ről szóló egyházi Évkönyvét már akkor irta és állitotta össze, mikor az árvaházi munkára elhivatott. A gazdag tartalmu Évkönyvben különösen szép és megható a gyülekezetétől való elköszönése. Bár "a kéz elfáradt s le is tehetné a tollat", de — irja tovább — "a távozni készülő jogot kér és formál, hogy szóljon, intsen, figyelmeztessen és tanitson az elválás nehéz pillanataiban is".

A távozás a régi megszokott helyről, környezetből fáj a távozónak, de azért nem a kesergő bánkódás üli meg a szivét, hanem szinte apostoli hittel és lelkesedéssel biztatja, inti, tanácsolja a szivéhez nőtt, szeretett gyülekezetet.

Olyan komolyak és értékesek ezek az intések és tanácsok az amerikai egyházi életünk jövő szempontjaiból, hogy református testvéreink és gyülekezeteink okulására érdemesnek tartjuk itt is megörökiteni azokat az alábbiakban.

—

"Én hiszek a Keresztyén Anyaszentegyház magasabb erkölcsi rendeltetésében, fenségesebb lelki hivatásában. Ezért sehogy sem fogadom el azt az elvet, mely az egyházakat világias szórakoztató központtá alacsonyitja le.

Böszörményi István
Bridgeport-State streeti egyház lelkésze.

Jakab apostol mondja ezeket a jellegzetes szakat: "Valaki azért akar e világnak barátja lenni, az Istennek ellenségévé lesz". Sajnos, a világi dolgokkal ugyis tulságosan bővelkedünk. Az egyház nem állhat be hát ezek szekértolójának vagy versenytársának.

Nem tudom elhinni, hogy a dollár-hajszában kifejlett ilyen egyházi müködés a végeredményben bárhol is üdvösséges lehetne, sőt határozottan az a felfogásom, hogy "ahol több az Ige, ott több a tett is." Ahol mélyebben szántunk, ott több és jobb lesz a terms. Ahol az Ige ereje hatékonnyá válik, ott biztos és egészséges alapon nyugszik az egyház fundamentuma, ott nincsen szükség külső injekciókra, ott a belső lelki kényszer alkotó erővé, tetté válik.

Az első intelmem az hát a gyülekezethez,— hogy az egyház tekintélyét, lelki méltóságát óvják és védjék meg minden elvilágiasodás ellen. Ne törődjenek azzal, hogy másutt mit csinálnak, hogyan "müködnek". Az egyház neve alatt soha ne engedjenek meg semmiféle világias hejehujázást. Amennyi hasznot hoz ez dollárban, kétszer annyit visz el lelkiekben és erkölcseikben. Tudom ugyan, hogy máról-holnapra nem lehet ujjászületni s egyelőre nem igen van mód arra sem, hogy az

A bridgeporti-state streeti egyház magyar iskolája.

egyházakat teljesen meg lehessen tisztitani a rájuk tapadt sok földi salaktól, de erre kell törekedni. Ezért ha az egyes szervek rendeznek is valami világias dolgot az egyház körében, itt is az az elv legyen uralkodóvá, hogy amit csinálnak, ne csak papiron, hanem a valóságban is szép és jó legyen. Minél ritkábban tartani valamit, de annál szebben és jobban legyen az előkészitve. Ha már nem lehetünk meg az egyházi életünkben az ilyen világias dolgok nélkül (ami elég szégyen reánk, keresztyénekre), legalább szükitsük a kereteket. És tapasztalatból mondom, hogy az a bizonyos anyagi eredmény igy is meg lesz majd, még talán nagyobb mértékben, mintha örökösen mulatozásban és estélyezésben nyilvánul meg egy gyülekezet életmüködése. A legjobb gyógyszer lenne szerintem ezek ellen mindenütt, ha a rendszeres adakozásokat vezetnék be az egyházaknál, hogy ne szoruljanak azok a bálok és piknikek jövedelmére. Hiszem, eljön ennek is az ideje. Amikor eljön, ne idegenkedjék tőle senki, sőt fogadja örömmel, mertt ezzel csak a saját gyülekezete erejét fogja növelni s a Krisztus földi egyházának tekintélyét és méltóságát emelni s erősiteni.

A másik, amit szivére kötök a gyülekezetnek, az, hogy a gyermek- és ifjusági munkát mindenek fölé helyezze, ha jövőt is akar élni. Ne a mult feszegetése vagy egyéb kicsinyességek uralják és irányitsák a lelkeket. Az Amerikában született és nevelkedett gyermekeknek más a mentalitása, mint a miénk volt. Az ifjaknak is más az igénye, vágya, mint a miénk volt otthon, a kis falusi környezetben. S ha meg nem adjuk nekik azt, amire lelkileg s testileg szükségük van, semmi esetre sem fognak vonzódni közénk; sőt, mihelyt kikerülnek a szülei szárnyak alól, elfordulnak tőlünk s eltünnek szemeink elől az amerikai élet forgatagában. Bárki legyen is azért az utódom, jó szivvel tanácsolom, hogy erre a munkára fektesse a lehető legnagyobb gondot. Ne törődjön még az esetleges rosszakaratu gáncsoskodásokkal sem. A gyülekezet pedig ott álljon mindenkor a lelkésze mellett e mu kában. Nem tudok még elképzelni sem olya lelkészt, aki rosszat akarna gyülekezeténe Ezért nem is az oktalan beszédekre és tap tatlan kritizálgatásokra van szükség egy gy lekezetben, mert igy épiteni nem, hanem cs pártoskodni és rombolni lehet. Segitő szere tetre és megértő, békés, jóakaratu támog tásra vár a vezető mindig az egyházi mun jában. Különösen is akkor, amikor sokak sz mében talán némi ujitásnak látszik ez a m ka és egyesek nem is tudják, vagy akarj látni annak üdvös és hasznos voltát az uj é körülményeink között.

Gyermekeinket s ifjainkat sem lehet m gunkhoz füzni és kötni, ha nem tapasztalj részünkről a szeretetet és jóakaratot, ha n látják tőlünk az egyház megbecsülését, a k resztyéni jó példát minden téren. Talán se sem találta még jobban fején a szöget, m az az egyszerü, derék magyar testvérem, a nemrégen az egyletek egyesitéséről irott c kében szóról-szóra ezeket mondja: ".... has talan gyülésezünk, bálozunk, a mi fiaink i születtek s bizony nem jó szemmel nézik mi viharos gyüléseinket, nem vonzódnak oda Bizony mondom, nagy igazsága van ennek a én atyámfiának! — Mert viharos gyülésekk (tudjuk, mit jelent ez) s egyébb hasonló vi tuskodásokkal valóban nem lehet az ifjuság sem oda vonzani, sem megtartani az egyletek ben. De még kevésbbé lehet ezt elérni eg egyházban. — Oktalan veszekedésekkel erőszakoskodó példamutatásokkal csak e ijeszteni lehet a másként gondolkodó és é ifjuságot magunktól. A gondos kezek mu káját, az ifjuság templomtiszteletét pedig eg ugynevezett "viharos" közgyüléssel a tem lomban tönkre lehet tenni, le lehet rontani.

Okos megértés, józan bölcseség, jóakara szeretet, jó példát mutató magaviselet azo bn csodákat mivelhet ezen a téren. Ezt tegy ezt mutassa a gyülekezet, akkor lesz ifjusá akkor lesz jövője!"

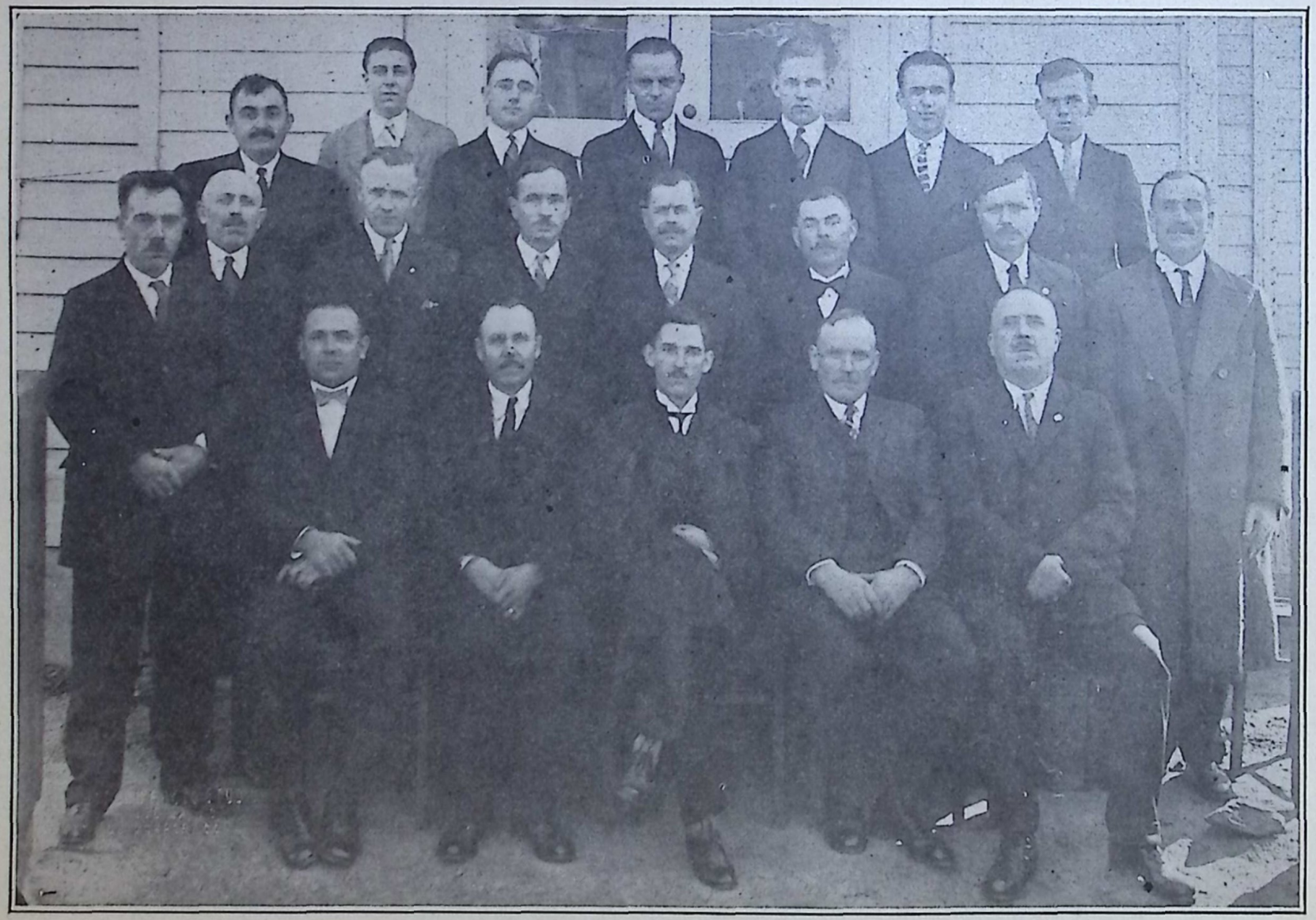

A fairfieldi, Conn. egyház Consistoriuma.

A FAIRFIELDI, CONN. MAGYAR REF. EGYHÁZ.

Ez a Bridegport tőszomszédságában, Fairfield villapark részén lévő egyház csak alig két éve: 1926 November 21-én szerveztetett önálló egyházzá. Alakulásáról s a szervezés utáni első évről már bővebben megemlékeztünk mult évi naptárunkban, igy talán sokak szemében felesleges fényüzésnek tünhet fel, ha most is igénybe vesszük a naptár hasábjait, de, mint a szerkesztő ur irta: "a gyertyát nem azért gyujtják, hogy véka alá tegyék".....

Legutolsó jelentett eseményünk volt a paróchia vétel, ujjá épités és annak ünnepélyes felszentelése. Az e körül kifejtett munka, buzgalom, Istennek sokszorosan megpróbált segitsége ujult reménységre hangolta a kis gyülekezetet, ugy hogy szembszállhatott a megoldásra váró problémák rengetegével. Egyházunk férfi tagjai, de különösen előljárói pihenésre és szórakozásra szánt idejük nagy részét áldozták fel, hogy az azelőtt elhanyagolt propertyn rendet teremtsenek. Dombokat elhordtak, gödröket betöltöttek, évtizedes gyomokat kiirtottak s a templomot és paróchiát szép léckeritéssel vették körül. Ez utóbbi munkához az impulzust az akkori algondnok, Vincze Mátyás adta meg, ki mintegy 350 láb hosszra elegendő lécanyagot ajándékozott.

Az egyház későbbi anyagi előhaladásában oroszlánrész illeti meg Gaul G. János presbiterünket, aki az egyház iránti áldozatkész szeretetének kimutatását azzal kezdte meg, hogy megboldogult hitvetársa emlékére a templom belső részének és berendezésének kifestésére 200 dolláros adományt tett. A belső festés után rövidesen mestert hozott ismét és kifestette a templom külsejét is, majd pedig a templomra és az egyház bérházára tette a ereszcsatornát csináltatott. Fejedelmi ajándék számba megy ez a mi magyar egyházi viszonyaink között ,mert bizony a mi tehetősebb embereink nagyon ritkán szokták figyelembe venni a "keresztyén sáfárság" gondolatát, hogy t. i. ők csak vagyonkezelői azoknak a földi javaknak, melyeknek tényleges tulajdonosa a Mindenható Isten; — sőt hozzátehetjük, sokan közülök egyenesen visszanulnak a gyülekezeti élettől. Gaul B. J testvérünk nemcsak áldozatkészségével nem egyházias életével is példaképül hat.

Március 4-én Ifjusági Egyesületünk éves jubileumát ülte, mely szép müsoru avatási ünnepéllyel volt egybekötve. Prériumunk ugyanis számukra dijtalanul gedte a bérház földszintjét, melyet buzgtal embereink sajátkezüleg alakitottak zülük kerülvén ki minde nmunkához a séges szakember. Gyüjtött pénzükön a szobába egy pool-asztalt s az olvasó s mintegy 250 kötetnyi magyar és angol ből álló könyvtárat állitottak s a mellett szerelés és az átalakitás anyagszámlát zették.

Közben maga a gyülekezet is tevékdett az egyház anyagi épitésében. A lom közönséges ablaküvegei a célnek tetikai izlésnek megfeleőbb opál-üvegge réltettek fel. A számlát 23 egyháztag Ugyanakkor presbitereink kifizettek az költségeket, melyek egy a templom hzátára felszerelt bronz jelzőtábla készit felmerültek.

Tavasz jöttével kezdetét vette több egyháztag közremüködésével a pa környékének feltörése, begyepesitése kirozása. Nyár elején a parochiára uj csatornát, a bérházra uj tetőt csináltat egyház, Juliusra pedig elkészült a temp parochia körüli cement járda is. Itt a latokat szakember vezette ugyan, de k és dicséretes munkát végeztek esténkén háztagjaink is, — mig a nyári iskola m dési idejére nőegyeti tagjaink buzgól zunkra készült egy hátsó garádics a r lyébe s mondhatnánk, most már ingat teljesen rendben van, ha csak a baseme kerülhetetlen plaszterozására nem gond

Az egyház szellemi életét leghivebbe házi kalauzunk tükrözi vissza, mely Istentisztelet minden vasárnap és ün délelőtt 10, délután 3 órai kezdettel, nati héten keddtől kezdve minden este, körülmények között minden szerda es tatik. Minden vasárnap délelőtt vasár

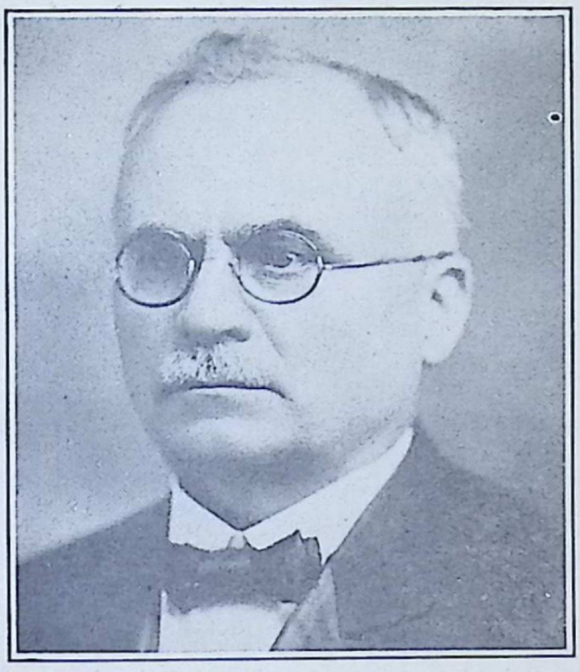

Gaul B. János.

kola, minden szombaton 9-12-ig a public school növendékek részére vallásoktatás; Julius és Augusztus hónapokban mindennapos magyar iskola. Szerda estéken a vasárnapi iskolai tanitók előkészitők órája; az egyház minden testületénél rendes havi gyülés; a Nőegyletnél minden csütörtökön kézi munka- és ének óra van, ifjaink pedig minden este nyitva levő otthonukat látogatják vasárnap. mindig megtelik ugy a templom, hogy rendes padokon kivül pótszékeket kell állandóan bent tartanunk. Az istentiszteleteken a gyermeke is mindig jelen vannak, igy már kis korukban megszokják a templom rendszeres látogatását.

A vasárnapi iskola ez évi átszervezése óta különösen szép eredményeket produkál. A 129-es létszámból csaknem mindig százon felül vannak jelen s az általuk adott persely elég gyakran megközeliti a 3 dollárt. A roll és megjelenési létszám az év folyamán állandó növekvő tendenciát mutatott, ugy hogy a növendékeknek kb. egy harmada a legutóbbi negyedévben egyszer sem hiányzott. Nyári iskolánkba a nem ref. gyermekekkel együtt 135 növendék járt s nyilvános vizsgájukon szép előhaladásról tettek bizonyságot. Szombati iskolánk azonban már több megértésre tarthatna számot a szülők részéről, amennyiben azt az elmult esztendőben csak 82 gyermek látogatta s azok közül is többen könnyü lélekkel vettek egy-egy mulasztást.

A Nőegylet legintenzivebben munkálkodó testülete az egyháznak. Tiszteletes asszony vezetése alatt nemcsak az egyházért való munkálkodásban, összejövetelek tartásában, hanem a jótékonyság gyakorlásában is elől járnak. Tetemes összeget és ruhanemüeket gyüjtöttek a sztrájkoló bányászok segélyezésére; az árvaház részére állandó évjáradékot szavaztak meg és részt vesznek a helyi jellegü jótékonysági akciókban is. A mult évben 1000 dolláron felüli összeget fizettek be adomány cimén az egyház pénztárába.

A nagy taglétszámmal rendelkező egyházakhoz tartozók szemében talán kicsinyes dicsekvésnek tünhet fel mindezeknek felsorolása, de szerintünk nagy teljesitmény ez a kis fairfieldi egyháztól, melynek az összes családtagokat beleszámitva csak 139 konfirmált tagja van s amely nemcsak a kezdet eme nehézségeivel birkózott meg, hanem sok kiadása mellett 600 dolláron felül letörlesztett adósságából is! Isten iránti mélységes hálával nézünk a multra és az Ő segedelmébe vetett hittel tekintünk a jövőbe, tudván azt, hogy aki elkezdette bennünk a jót, véghez is viszi az Ő nagy neve dicsőségére.

Urbán József, ref. lelkész.

A jókedvü adakozót szereti az Isten.

CAFE BOULEVARD

102 E. 4th Street,

Bethlehem, Penna.

Magyar konyha, pontos és mérsékelt kiszolgálás.

A detroiti magyar ref. egyház története.

Irta: **Tóth Mihály** lelkész.

Forgatom az elavult irásokat. Kutatom bennök azt az uralkodó vonást, mely végighuzódik a detroiti magyar református egyház történetén s megszabja fejlődésének irányát, vagy iránytalanságát. Ez az uralkodó vonás a szakadatlan harc, szünni nem akaró egyenetlenkedés.

Igen könnyü lenne rámutatni egyes emberekre, mondván: ez és ez az ember volt az oka a kellemetlenségnek, az egyenetlenkedésnek. Ám az a harc, mely csaknem megszakitás nélkül izgatta a detroiti református egyházban a kedélyeket, nem emberek harca volt, hanem az elvek harca.

Hová tartozzunk? Hova csatlakozzunk? Az amerikai egyházhoz-e, vagy pedig a hazai egyházhoz? Ezek a kérdések állandóan ott lebegtek az egyház tagjai előtt s közülök igen sokan ugy gondolkoztak, hogy akkor fognak a helyes uton haladni, ha szerves kapcsolatot keresnek valamelyik amerikai egyházzal s itt próbálják megalapozni az egyház biztos jövőjét. Ismét mások a hazai egyházzal való szerves kapcsolatnak voltak lelkes hivei s hallani sem akartak az amerikai testvérekkel vló közös egyházi életről.

Tagadhatatlan, hogy mindkét árnyalatnak volt valami igazsága, az az mindkét árnyalat becsületesen hitte azt, hogy neki van igazsága. Akik a hazai egyházzal keresték a kapcsolatot, azok amellett érveltek, hogy csak abban az esetben maradhatnak meg jó magyaroknak, ha a magyarországi református egyháznak lesznek tagjai és megtagadnak minden közösséget az amerikai testvérekkel. Akik pedig az amerikai egyházzal kerestek kapcsolatot, azok azzal érveltek, hogy az ő és az ő gyermekeik jól felfogott érdeke azt kivánja, hogy szoros kapcsolat létesittessék köztük és az amerikai testvéreik között. Itt élnek Amerikában. Azért jöttek nde, mert nem tudtak Magyarországon megélni. Egy szebb, egy boldogabb jövőnek az alapját vetették meg egyénileg is itt Amerikában az amerikaiak között. Ha az egyén könnyebben tudott itt biztos jövőt teremteni önmagának is, meg gyermekeinek is, bizonyára, mint erkölcsi, mint vallásos testület is könnyebben boldogulnak az amerikai testvérekkel egy táborban, mint azoktól elszigetelve. Nem kivánja azt senki tőlük, hogy tagadják meg magyarságukat. Sőt az amerikaiak maguk vetnék meg legelső sorban azt a magyart, aki a saját faját, a saját nemzetiségét megtagadná s arra gyalázatot hozna. Ők ugy vélekednek, hogy aki magyarnak nem volt jó, az nem lesz jó amerikainak sem. Ők nem kivánnak egyebet, mint azt, hogy aki köztük letelepedett, az becsülje meg azokat az intézményeket, amelyeket ők alkottak. Tiszteljék annak az országnak a törvényeit, amelyben kenyerüket keresik. Legyenek megértői annak a szellemnek, amely ezt az országot nagygyá és hatalmassá tette. Ennyit kiván tőlük Amerika és semmi többet.

Persze, akik azzal a szándékkal jöttek át Amerikába, hogy itt töltenek pár esztendőt s ez alatt becsületes törekvéssel és lankadatlan szorgalommal egy kis vagyonkát szereznek, azután visszavándorolnak az elhagyott édes hazába, azok ugy gondolkoztak, hogy nincs nekik semmi szükségük az amerikai testvérekkel való érintkezésre. Nincs nekik szükségük arra, hogy elsajátitsák ennek az országnak a hivatalos nyelvét, megismerjék szokásait, beleéljék magukat az amerikai szellembe. Egy-két esztendő az egész, amit itt akarnak tölteni. Aztán mennek vissza, hogy ujra elfoglalják nádfödeles kis házikójukat ott valahol a Duna-Tisza táján, vagy a hegyes-völgyes Kárpátok alján. Kis vagyonkájuk felszabadul az ősi teher alól. Talán néhány holdacskát még szereznek is hozzá s boldog elégedettségben élik majd le hátralevő napjaikat

az apai örökségen. Dehogy is gondoltak ők arra, hogy itt fognak ragadni, hogy gyermekeik szokásban is, érzésben is, szellemben is már annyira amerikaiak lesznek, hogy nem is tudnának mások lenni. Erre ők mind nem gondoltak és csak egész természetes, hogy, amikor arról volt szó, hogy egyházilag hová tartozzanak, akkor a magyarországi református egyház felé fordult a tekintetük.

Nem akarunk követ dobni a magyarországi református egyházra sem azért, mert átnyult Amerikába és beleavatkozott az amerikai magyar reformátusság egyházi életébe. Kárt, igen sok kárt tett ezzel. De minden eseménynek az inditó okát kell néznünk és az eseményt ennek alapján kell megbirálnunk.

A magyarországi református egyháznak szándéka nemes volt: megtartani az Amerikába szakadt magyart minden áron magyarnak. Kalapot kell emelnünk a magyarországi református egyház eme szándéka és törekvése előtt: Mert hiszen szép lenne az, ha a világ minden táján szét szórt magyarságot az idők végtelenségéig mind meg lehetne tartani magyarnak s amikor aztán szellemileg is, lelkileg is, meg anyagilag is meggazdagodott, akkor visszairányitani oda, ahonnan jött, hogy kincseivel gazdagitsa szülötte hazáját. Nagyon szép lenne ez. Ám mi akkor is tudtuk, amint ma is tudjuk, hogy ez lehetetlenség. Az amerikai népiskoláknak oly ellenállhatatlanul erős a beolvasztó képességük, hogy az a magyar gyermek, aki egyszer ezeket keresztül járta, ezeknek szellemét magába szivta, soha nem lesz más, csak amerikai.

Aztán meg azt is tudtuk, hogy ezzel a törekvéssel mi egyetlen jó barátot sem szerzünk magunknak az amerikaiak között, ám ellenséget annál többet. Már pedig ha itt kell megadnunk Amerikában s az amerikaiak között kell élnünk nekünk is, meg gyermekeinknek is: a saját jól felfogott érdekünk az, hogy szerezzünk magunknak barátokat az amerikaiak között, hogy igy könnyebben el tudjunk gazdaságilag is, társadalmilag is közöttük helyezkedni.

Tehát a magyarországi református egyház nem ismerte az amerikai viszonyokat, amikor beleavatkozott az amerikai magyar reformátusok dolgaiba. Mert ha ismeri, akkor bizonyára nem zavarta volna meg békés, nyugodt életét. Hagyta volna, hogy keresse meg lelki életének a szükségeit is ott és azok között, ahol és akik között testi szükségleteinek kielégitését oly bőséggel megtalálta.

A detroiti református egyház már kezdetben, már alakulása pillanatában e közzé a két malomkő közé került s husz éven keresztül állandóan őrlődött. Az irások bizonyitják, hogy soha sem volt egészen tisztában önmagával. Hivatalosan a hazai egyházhoz tartozott, de az egyház tagjai között időről-időre fel-felmerült az amerikai egyházhoz való csatlakozás gondolata. És ez a vágy sokszor oly erős kifejezésre talált, hogy egyesek készek lettek volna még az egyház tönkretételére is, ha ez által a hazai egyház fenhatósága alól megszabadulhattak volna és csatlakozhattak volna az amerikai egyház fenhatósága alá. És ha sokszor a gyülekezet szabad kezet nyer, ha esperesi leiratok utján el nem mozditják állásukból az egyház tisztviselőit: bizony a detroiti református egyház nem 1921-ben került volna amerikai fenhatóság alá, hanem vissza került volna már egy fél évvel megalakulása után, mert hiszen igazában amerikai fenhatóság alatt született is meg.

Tulajdonképen az egyház megalakulásának az ideje sem 1904, december 14-ike, mint azt a rendelkezésünkre álló iratok bizonyitják. Hiszen a gyülekezetnek már jóval azelőtt meg volt a chartere. 1904, október 21-én már megjelentek néhányan az egyház tagjai George G. Scott közjegyző előtt avégből, hogy a chartert aláirják. Október 22-én már megkapják a chartert s 27-én aztán az állam székhelyén, Lansingban, hivatalosan is bejegyeztetett az egyház, mint törvényesen megszervezett gyülekezet, ezen a néven: "THE MAGYAR REFORMED CHURCH OF DELRAY, MICHIGAN." Sőt 1904, augusztus elsején 2900 dollárért megvásárolta a mai templomtelket a jelenlegi lelkészlakással egyetemben.

Talán érdemes lesz, ha ide iktatjuk, hogy az egyház alapitó tagjai közül kik irták alá a chartert. Ime: Czövek János, Vasi Lajos, Vá-

rady Gábor, Füredi Lajos, Tamás Pál, Bolla János, Rákay Bertalan, F. Porcs János, Porcs István, Kolláth Károly, Szaniszló András, K. Porcs János, Deli György, Németh József, Kovács Sándor és Süle József.

A fentiek közül tudomásunk szerint csak Tamás Pál, Rákay Bertalan, Porcs István, Kolláth Károly, K. Porcs János élnek ma Detroitban s valamennyien tagjai az egyháznak. A többiek vagy elhaltak már, vagy pedig eltávoztak Detroitból s tartózkodási helyük, legalább előttünk ismeretlen.

Az utolsó három aláíró: Németh József, Kovács Sándor és Süle József lutheránus vallásuak s amint tudjuk, még ma is élnek s a lutheránus egyháznak lelkes tagjai. Abban az időben, sőt még nyolc esztendőn keresztül is, a lutheránus testvérek a reformátusokkal egyetemben közösen építgették Istennek országát. Ma már a lutheránus testvéreknek is is van szépen virágzó gyülekezetük.

Az alapitó tagok a charterben világosan kimondják, hogy a Heidelbergi Katekizmust fogadják el hitük alapjául, mint a melyben a Biblia igazságai a legtökéletesebben vannak egybefoglalva. Valószinü, hogy a chartert Nt. Harsányi István, az akkori toledoi lelkész fogalmazta, aki a Reformed Church fenhatósága alá tartozott s a detroiti testvéreknek az egyházalapitásban segédkezett.

Rendkivül érdekes lenne tudni azt, hogy mikor döntöttek a detroiti magyar reformátusok a templomtelek és a lelkészlak megvásárlása ügyében s mikor fogadták el a charter szövegét és általában véve mikor mondották ki először, hogy egyházközséggé alakulnak? Mert, hogy 1904. december hó 14-ike előtt is gyüléseztek, az egészen bizonyos. Sőt e dátum előtt már ki kellett, hogy mondják egyházközséggé való alakulásukat is. Mert hiszen másként templomtelket nem vásárolhattak volna, chartert nem vehettek volna ki. Ám az 1904, december hó 14-ét megelőző eseményekről semmi néven nevezendő irásunk nincs, kivéve a chartert. Ez sem az eredeti, hanem csak hiteles másolata a Lansingban bejegyzett eredeti charter-szövegnek.

Mivel tehát nincs hivatalos irásunk arról, hogy mikor kezdődött Detroitban az egyházi munka, hogy tulajdonképen mikor a[l]meg a detroiti református egyház, kén[y]nek vagyunk a törvényes megalakulás [é]mául elfogadni 1904. december 14-ikét.

E napon jelent meg Nt. Kuthy Zoltán, [t]yorki ref. lelkész, esperes, Dömény Z[o]sharoni lelkész kiséretében, a detroiti m[a]reformátusok között. Közgyülést tart [s]Megigéri nekik, hogy abban az esetb[en]csatlakoznak a hazai egyházhoz, kapn[a]dollár ingyen segélyt, kapják a lelkész [f]sének tetemes részét és kapnak négy [é]lékos hosszu lejáratu kölcsönt a templ[o]téshez, amit aztán 30 esztendő alatt apr[ó]letekben fizethetnek vissza. Az egyház az alapon kimondja a hazai egyházhoz csatlakozását, mint ilyen, megalakultnak vánitja ki magát s nyomban meg is vá[l]lelkészéül Dömény Zoltánt. Ezzel aztán indult a detroiti református egyház az uton, amelyen bizony volt elég görönggyvolt virág is, sőt gyümölcs termés is, mészen vagyona ma megér kétszáz ezer d

Dömény Zoltán körültekintő lelkiismeséggel kezdett az egyház kiépitéséhez. nehézséget talált abban, hogy nem v[an]egyháznak saját temploma. A lelkész dóan panaszkodik amiatt is, hogy ne[m]gyülnek be a tagsági dijak. De a legnagynehézséget mégis abban találta, hogy az[a]ház tagjai között állandóan kisértett az rikai egyházhoz való visszacsatlakozás. vek János, aki első gondnoka volt az egnak ,alig néhány hónapi hivataloskodása lemond állásáról és nyiltan kijelenti, h[ogy]az ameriaki egyházhoz való csatlakozás hive. Czövek János csak ott követett el hogy felfogásának minden áron, még az ház tönkretétele árán is, érvényt akart rezni. Felfogását többen osztották s csaszen természetes, hogy ilyen körülmények zött az egyház élete nem mutatott béke arcot s a fejlődés utján is csak igen lass ladhatott előre.

Amint a jegyzőkönyvekből kivehető, a ház vezetősége a lelkésszel és Kuthy esperessel egyetemben állandóan tartott tól, hogy a lelkek mélyén ott élő ama hogy vissza kellene csatlakozni amerik

A new brunswicki magyar ref. egyház nyári iskolája.

hatóság alá, valóra fog válni. Épen azért Kuthy Zoltán közbenjárására 1905 augusztus havában, az egyházközségi gyülés uj charter kivételét határozza el. — Az uj charter mellett azt az érvet hozta fel az esperes ur, hogy a detroiti Református Egyház nem a Reformed Church fenhatósága alá tartozik, hanem a magyarországi református egyház fenhatósága alá. Már pedig az eredeti charter akkor készült, amikor az egyház Harsányi István, toledoi ref. lelkész vezetése mellett, tehát a Reformed Church fenhatósága alatt állott.

Az uj charter kivételéből azonban soha sem lett semmi. Ehelyett aztán 1906, december 14-én, az elkallódott charternek szereztek meg hivatalos másolatát. Ma is ez van birtokunkban. Ennek a charternek az alapján kezdték meg a templomépités munkálatait is.

A templomépitésre vonatkozólag a tervezgetés már 1905-ben megkezdődött. Julius hó 18-án tartott templomépitési presbiteri gyülésen Dömény Zoltán lelkész, már a tervrajzot is bemutatja. Ez a gyülés a templomépitő bizottságba a lelkész mellé beválasztja Ficsor Lajost, G. Veres Istvánt és Szaniszló Istvánt. Szép reményekre jogositó munka indul meg ekkor. A hazai református egyház folyósitja az 500 dolláros ingyen segélyt, megszavazza a szükséges kölcsönt is a templomépitéshez, a lelkész fizetéskiegészitését is rendesen kiutalja. Boldog reménységgel tekintenek most már az egyház tagjai a közel jövőbe, amikor már saját templomukban hangzik fel ajkukról az Istent dicsőitő szent zsolozsma.

Ám az örömbe keserüség vegyül nemsokára. Dömény Zoltán megunja a szünni nem akaró egyenetlenkedéseket és 1905. szeptember havában megválik állásától. Visszamegy Magyarországba.

Az egyház nem sokáig marad lelkész nélkül. 1905. november másodikán ugyanis megérkezik Tegze László, akit a dunamelléki egyházkerület Detroit számára küldött ki lelkészül. A gyülekezet nagy örömmel fogadja uj lelkészét s az uj lelkész vezetése mellett legelső és legfőbb kötelességének tartja a már tervbe vett templom megépitését. A templom rövid tiz hónap alatt el is készül és 1906. szeptember 16-án egyszerü, de mégis magasztos felavatási istentisztelet keretében átadják hivatásának.

Az lett volna most már a természetes, ha az egyház rohamos fejlődésnek indul. Szó sincs róla. Fejlődött az egyház, de valamikép pen mégsem annyira, mint azt joggal el lehetett volna várni. A lelkész állandóan panaszkodik, hogy "nem elég a havi bevétel a folyó kiadások fedezésére." Végre aztán Tegze László 1909. május hó 22-én állásáról lemond s Passaic, N. J.-be távozik.

Ez időtől számitva öt hónapon keresztül nem volt az egyháznak lelkésze. Ha nincs a nyájnak pásztora, elszéled. Bizony a detroiti református egyház csaknem ugy járt ez idő alatt, mint a pásztor nélküli nyáj. Templom adóssága meg volt, sőt váltóadósság is terhelte. Fizetési kötelességének nem tudott eleget tenni. Bizony már azon a ponton állott a gyülekezet, hogy a templomát a fennálló váltó adósságba el fogják árverezni.

Az isteni gondviselés azonban ott segit, ahol a veszedelem legnagyobb. Dr. Kacziány Géza philadelphiai lelkész meghallván, hogy a detroiti gyülekezet lelkész nélkül van, — megjelent Detroitban és a gyülekezetnek felajánlotta szolgálatait. Az árva gyülekezet kapvakapott az alkalmon s nemcsak hogy szivesen fogadta Kacziányt, de még a Presbiteriánus fenhatóság alá is kész volt véle menni. Hogyne, hiszen igen sok egyháztag régi vágyának teljesülését látta benne.

Dr. Kacziny Géza mögött egy hatalmas valláserkölcsi testület, a Presbyteriánus Közegyház állva, a bank a váltóadósságot nyomban megujitotta s megmenekült az egyház az templomépület elárverezésétől.

Ám ez az állapot nem sokáig tartott, mert Kuthy Zoltán Detroitba rendelte Borsos István utazó lelkészt avégből, hogy minden áron ragadja ki az egyházat Dr. Kacziny kezéből és a presbiteriánus fenhatóság alól.

Borsos István 1909. szeptember 28-án megjelenik Detroitban és a templomot nyomban birtokába veszi. Szeptember 30-án egyháztanács gyülést tart s erős kézzel és elszánt bátorsággal nyul bele az egyház életébe. Hiába tiltakozik az egyház gondnoka, Ficsor Lajos, hogy a detroiti egyháznak nincs Borsos

A south bendi egyháztanács.

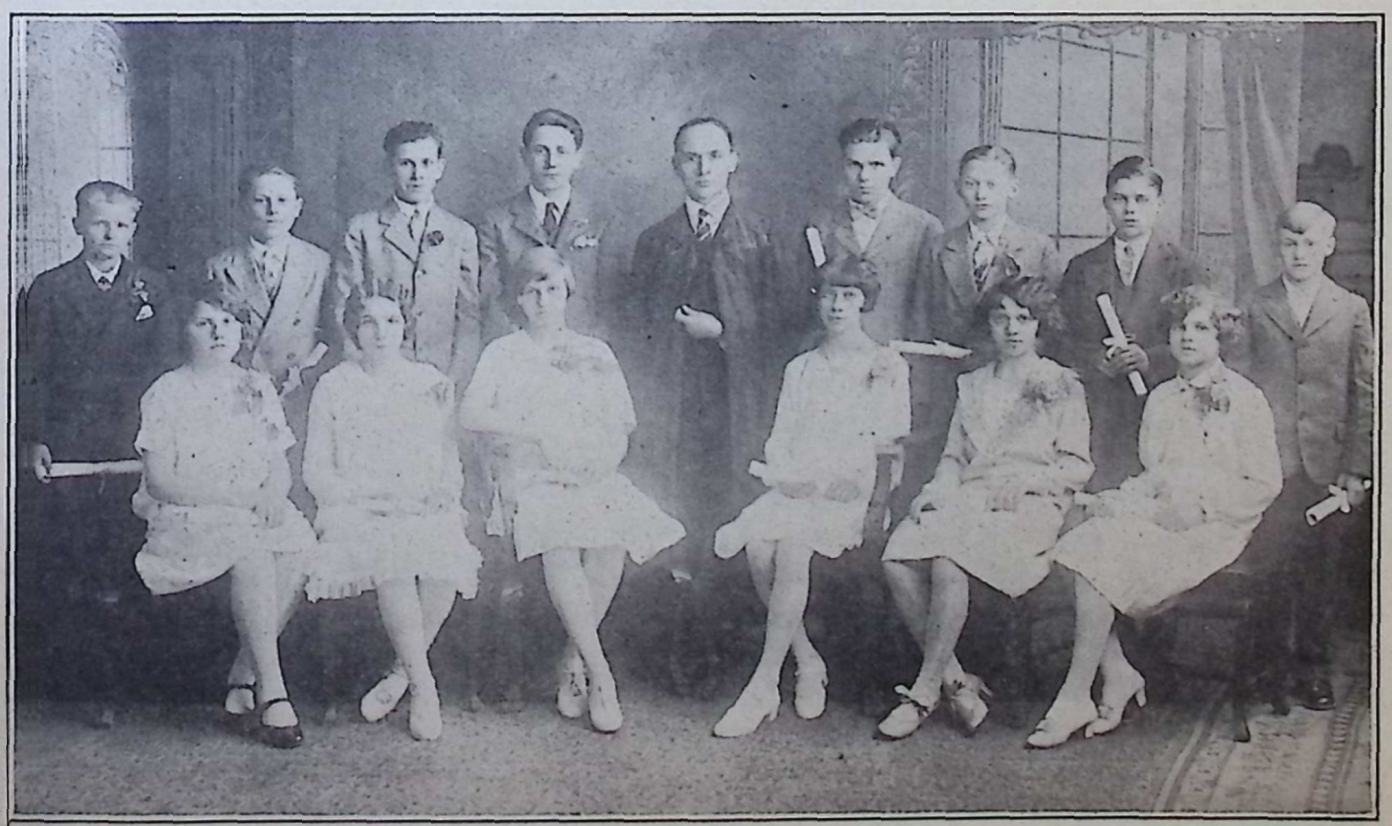

A south bendi egyházban konfirmált ifjak.

tiszteletesre szüksége, mert nekik van lelkipásztoruk, Dr .Kacziány személyében. Ők — ugymond — hazai egyházat nem ismernek, nekik Báró Bánffy nem parancsol, itt Michigan állam törvényei az irányadók. Hiába volt mindez. Borsos István a gyülést egyszerüen felfüggesztette s kijelentette, hogy a Dr. Kacziány elnöklete alatt hozott határozatok érvénytelenek. Bejelentette azt is, hogy Ficsor Lajos, Kolláth Károly és Ribár Lajos ellen fegyelmi eljárást indit. Nem sokára ezután megérkezik az esperesi leirat is, amelyben Ficsor Lajos gondnokot az esperes állásától felfüggesztette s helyette Borsos István egyszerüen kinevezte gondnokul Szaniszló Mihályt.

Ezzel aztán ismét csak megkezdődik a huza-vona, az egyenetlenkedés, amelynek alapja a hovatartozandóság kérdése. Borsos István azonban a hazai egyház politikájának erős kézzel szerez érvényt s minden ellentállást elnyom. Hallatlan szigorral kezeli azokat az egyháztagokat és tisztviselőket, akik nem hajlandók követni azt az irányt, amelyet ő a gyülekezet elé szab. Ennek az erőskezü politikának meg is volt a hatása. Az amerikai testvérekhez való csatlakozásnak a gondolata éveken keresztül nem jut kifejezésre.

Az egyház Borsos István vezetése alatt rohamos fejlődésnek indul s rövid időn belül Amerika egyik legnagyobb magyar református egyházává növi ki magát.

1912-ben a lutheránus testvérek kiválnak a gyülekezetből s külön egyházzá szervezkednek.

1914-ben a munka már annyira felszaporodott, hogy a lelkész mellé segédlelkész beállitása vált szükségessé. Most már a két lelkész munkakörét kiterjeszti a szomszéd magyar telepekre is. Igy alakul meg Borsos István idejében a flinti magyar református egyház, aztán meg a kalamazooi egyház. A gyermekek tömegesen kezdik látogatni a magyar iskolát s megszervezik tehát a tanitónői állást. Borsos István inditványára beállitják a mindennapos iskolát. A magyar tanitók mellé angol tanitókat alkalmaznak. Megvásárolják a South utcai iskolatermet nyolcezer dollárért s nagyszerü lendülettel folyik a nagy munka.

Virágzó énekkar, női egyesület ,ifjusági kör alakul s minden téren felpezsdül az egyházi élet.

Két szomoru körülmény játszik ekkor közre, hogy az egyházi élet teljes kifejlődését megakadályozza. Egymásután két segédlelkésze volt az egyháznak s a lelkész és segédlelkészek között a viszony bizony nem a legbarátságosabb volt. Persze, hogy a lelkész és a segédlelkész egymást meg nem értése, egyenetlenkedése kihatott az egyház életére is. Átragadt a gyülekezeti tagokra is. Ugy gondolkoztak, hogy hát ha szabad a lelkészeknek, miért ne lenne szabad nékünk? A példaadást követték a tagok. És bár mind két segédlelkész távozott, a gyüléseken a megszokott formában folytak a tárgyalások ez időtől fogva csaknem szakadatlanul. Ezt meg kellett éreznie az egyháznak és meg is érezte. A virágzásnak indult egyházi élet bomladozni kezdett.

Egy másik körülmény pedig az volt, hogy a mindennapos iskola beállitása nagy terhet rótt az egyház tagjaira. Az iskola épület fenntartása, a tanitók fizetése az egyház jövedelmét nemcsak hogy teljesen felemésztette, de nem volt olyan hónap, amikor a bevétel fedezte volna a kiadásokat. — Az eszme nagyon szép volt. Hiszen boldog lehet az az egyház, amelyiknek az amerikai public schoolokkal egyenrangu mindennapos iskolája van. Igy például nagyon boldogok lehetnek a katholikus egyházak, amelyek közül csaknem mindeniknek van virágzó iskolája. Borsos István a katholikus egyházakat vette példának. Ne mszámolt azzal a körülménnyel, hogy a katholikus iskolákban apácák tanitanak havi 15 dollárért, mig a mindennapos református iskolában egy tanitónak legalább 150 dollárt kell fizetni. Ha tehát valaki e téren fel akarja venni a katholikusokkal a versenyt, akkor tizszer akkora terhet kell az egyháznak magára vállalni. Ezt pedig sokáig egyetlen magyar református gyülekezet sem birja el.

Nem birta a detroiti református egyház sem. De meg nem is volt érdemes. Mert a mindennapos iskolának csak akkor lenne értelme, ha legalább felerészben magyarul lehetne benne tanitani. Ám az állami törvé-

: naponta csak egy órát engednek ma-
ul tanitani. Ennyiért pedig nem érde-
erején felül hozni áldozatokat egy gyü-
zetnek sem. Különösen nem érdemes ak-
ha egy órai magyar tanitásra igy is
együjthetjük gyermekeinket a public
ol utáni időben.

hát bent az egyházi életben a gyülé-
n folyt a nem éppen épületes vitatko-
állandóan. A legcsekélyebb és igazán
téktelen dolog is elég volt arra, hogy
gyháztagok hol egymásnak, hol pedig a
sznek essenek s egy vallási testülethez
méltó jeleneteket idézzenek elő. Más-
meg ott volt az egyház anyagi elvér-
Mert bár bevétel volt, évente 15—20
dollár, a folyó kiadásokat azonban az
áz soha sem volt képes fedezni. Hónap-
ónapra szedték fel a kamatnélküli köl-
ugyannyira, hogy utóljára az egyház
csaknem minden tagjának tartozott 10,
00, 100 dollár kamatnélküli kölcsönnel.
kor már az egyháztagok meguntak a
t, a bankokhoz folyamodott a vezető-
s egymásután szedték fel a váltókölcsö-
t, mig végre, mert fizetni az egyház nem
tt, eljutott oda, hogy hitele teljesen ki-
llt s nem volt Detroitban egyetlen egy
sem, amelyik hajlandó lett volna ezer
rt az egyháznak kölcsönözni. Jusson
lkbe, hogy ez az anyagi elvérzése az egy-
ak az alatt az idő alatt, a háboru alatt
mt, amikor emberemlékezet óta a nép
ban keresett s annyi volt minden em-
lk a pénze, hogy azt sem tudta, hogy
csináljon vele.

lamit tenni kellett, ezt mindenki
te:. Éppen ebben az időben merült fel
merikai egyházhoz való csatlakozás kér-
A háboru következtében Magyaror-
annyira leszegényedett, hogy többé a
egyház még csak nem is gondolhatott
hogy fentartsa az amerikai missziót.
gynevezett Tiffini egyezmény alapján
átadta a fenhatósága alatt levő összes
ilkai magyar református egyházakat az
ilkai Református Egyháznak gondozás
t.. A detroiti református egyház 1921.
ber hó 21-én mondja ki, hogy a többi gyülekezetek példáját követve eleget tesz a Konvent óhajának és csatlakozik a Reformed Church-höz.

E pillanattól kezdve uj korszak következik az egyház életében. Borsos István, aki többször megigérte már, hogy állásáról lemond, most aztán le is mondott s az egyházat, mint beszolgáló lelkész vezette tovább.

1922. junius 11-én a- gyülekezet megválasztja Tóth Mihály alphai, N. J. ref. lelkészt lelkészéül. Tóth Mihály állását 1922. julius elsején foglalja el s bizony nem valami rózsás körülmények között találja az egyházat.

Tóth Mihály legelső és legfőbb feladatának azt tekintette, hogy anyagilag talpra állitsa az egyházat. Megszervezte a női egyesületet, az énekkart, az ifjusági kört, a vasárnapi iskolát. Minden téren pezsgő, uj élet indul meg. Az egyház jövedelme hónapról-hónapra örvendetesen emelkedik ugyannyira, hogy másfél hónap mulva a kamatnélküli kölcsönök visszafizetését is megkezdhettük. Az egyház hitele teljesen helyreállott s már 1923. április havában abba a helyzetbe jutottunk, hogy a Bank of Detroit hajlandó volt tizenháromezer dollár betáblázott kölcsönt adni avégből, hogy ebből kifizetgessük az egyház különböző váltóadósságait s igy minden adósságunkat, a mi akkor kerek tizenháromezer dollárt tett ki, egy helyre konvertáljuk. A banktól a tizenháromezer dollárt meg is kaptuk 1923. április 2-án. Hat hónap alatt ebből is letörlesztettünk ezerötszáz dollárt.

Az anyagi téren elért sikerek nagy és merész gondolatot szültek az egyház vezetőségének a lelkében. Jön 1924. Ebben az esztendőben lesz az egyház husz éves. Ezt az évfordulót meg kell ünnepelni. Milyen nagy cselekedet lenne a legméltóbb arra, hogy a husz éves jubileumi ünnepélyre feltegye a koronát? Szabadulni kell az adósságtól! Ez volt a vágya minden egyházát igazán szerető tagnak. 1923. őszén tehát kitüztük a jelszót: adósságmentes egyház 1924-ben! Meginditottuk a nagy mozgalmat. Elneveztük jubileumi tizezerdolláros adósságtörlesztésnek. — Igaz, hogy akkor még tizenegyezer ötszáz dollár adósságunk volt, de a jobb hangzás

kedvvéért csak tizezer dolláros adósságtörlesztésnek neveztük. Ajánljon minden egyháztag legalább huszonöt dollárt erre a célra, amit aztán egy év leforgása alatt tetszésszerinti részletekben letörleszt. A jubileumi ünnepünkön elégetjük az adósságlevelet.

A mozgalom gyönyörü lendülettel indult meg s minden jel arra mutatott, hogy Isten segitségével tervünk még a reménységünket is felülmuló sikerrel fog keresztül menni.

Ám a jóságos Isten jónak látta, hogy megpróbáltatásokat bocsásson reánk. 1924. március havában tanitót választottunk. Magyarországit. Oklevelest. Ilyenre vágyott már régóta a gyülekezet. Hadd legyen meg a kedve! A tanitó május elsejére meg is érkezett. Az utiköltségét, még a zsebpénzét is megfizettük az utolsó centig. Nagy örömmel fogadta a gyülekezet s nagy szeretettel vette körül. Legnagyobb sajnálatunkra azonban négy hónap mulva el kellett bocsátanunk. Az egész dolog azonban nem ment olyan simán, mint ahogy én leirom. Ez a tanitói kérdés félelmetes zavarokat idézett föl egyházunk beléletében s munkálkodásunkat teljesen megbénitotta. A tizezer dolláros adósságtörlesztési mozgalomról még csak beszélni sem lehetett. Eljött a husz éves évforduló 1924-ben, de mert az adósságot nem tudtuk ekkorra összehozni, a jubileumi ünnepélyt bizonytalan időre elhalasztottuk.

Közbejött még egy másik esemény is. Az egyház lelkészét megválasztották az Amerikai Magyar Reformátusok Lapja szerkesztőjéül. Lelkész látván az egyház beléletében a tanitói kérdés által felidézett zavarokat, ugy gondolta, hogy jobb lesz félre állania s elfogadta a szerkesztői állást s hat hónap mulva lelkészi állásáról hivatalosan is lemondott.

A viharok azonban nemhogy csendesedtek volna, hanem még inkább nagyobb és szélesebb hullámokban kezdtek terjedni — ugyannyira, hogy a lelkész jónak látta a lemondását visszavonni, mert félő volt, hogy távozása esetén az egyház teljesen tönkre megy. A gyülekezet szivesen vette a lelkész visszamaradási szándékát s 1925. május havában nagy lelkesedéssel választotta vissza lelkészévé.

Ezzel aztán a viharok jórészt le is csillapodtak s ujra lehetett jubileumi ünnepélyről, adósságtörlesztésről beszélni. Az elaludt mozgalmat uj életre keltettük. Az egyház vezetősége szent lelkesedéssel dült neki a nagy munkának s 1925 novmberében megünnepelhettük az egyház fennállásának husz éves évfordulóját méltó pedig ugy, hogy adósságlevelünket elégettük. A szükséges pénzösszeg ugyanis az összes adósságok kifizetésére az utolsó centig összegyült.

Nagy volt az öröm a detroiti református egyház minden tagjának lelkében. Hogyne, hiszen van az egyháznak közel százezer dollárt megérő vagyona s teljesen adósságmentes. A gondviselő Isten iránt érzett szeretettel, háláadatossággal gondolt minden egyháztagunk az elmult három esztendőre s ennek fáradhatatlan munkájára. Három esztendő alatt ugyanis kifizettünk tizenhat ezer ötszáz dollár adósságot. Szép, igen szép eredmény volt ez! S mi imádságos lélekkel dicsőitettük érte a jóságos Istent.

Egy élni és alkotni akaró gyülekezet azonban nem maradhat sokáig tétlenül. Az adósság kifizetése után alig telt el egy esztendő, már is felmerült egyiknek is, másiknak is lelkében az a gondolat, hogy épületeinkkel valamit tenni kellene. Elavult, régi és a mai kornak nem megfelelő alkotmányok ezek. Valamikor nagyszerü lehetett. De ma már a gyülekezet mintegy kinőtt belőlük. South utcai iskolatermünk rozoga s csaknem düledező fészerben levő épület. Szinte félünk már benne idő-ni. Templomunk is meglehetős viselt állapotban van. Lelkészlakásunk pedig csaknem lakhatatlan. Hátha jó lenne épitkeznünk?

Ez a gondolat egyre erősebben és merészebben tör magának utat a gyülekezet tagjainak sorában. Az elhatározó lökést azt megadta egy kedvező alkalom. South utcai iskolatermünkre vevő akadt: a Szent László-római katholikus egylet. Az adásvevési szerződést 1927. április elsején meg is kötöttük ugyanennek a hónapnak 24-én aztán a gyülekezet óriási többséggel s nagy lelkesedéssel mondja ki, hogy uj iskolát, uj templomot uj parókiát épittett. Ugyanez a közgyülés megbizza a presbiteriumot azzal, hogy késztesse el a tervet egy olyan épületcsoport

ely a mi viszonyainknak és körményeink-
: teljesen megfelel, de százötven ezer dol-
nál nem kerül többe.

Az egyház vezetősége nagy lelkesedéssel
hozzá a nagy, a nemes, de egyben merész
v megvalósításához. Dr. Kovách Jenő épi-
zmérnököt megbizza a terv elkészitésével
nemsokára árlejtést is hirdet. Közben az
ház vezetői kölcsön után néztek. Kiszámi-
tuk, hogy tervünk megvalósításához leg-
esebb száz ezer dollár kölcsön szükséges.
sszas utánjárás s teljes négy hónapig tartó
gyalások után a Bank of Detroit fel is ajánl
kilencven ezer dollárt. Tudtuk, hogy ez
m elég, de mégis neki fogtunk az épitkezés-
s 1927. szeptember negyedikén megtettük
első kapavágást.

Dr. Kovách Jenő, aki az elkészitett tervek
ján az épitkezést megkapta, amerikai pon-
sággal és gyorsasággal fogott az épitéshez
llytatta azt, oly rohamosan, hogy 1927. no-
mber 4-én már az alapkő szentelési ünnepé-
nket is megtarthattuk. December 14-én a
kész már beköltözhetett az uj lelkészla-
ba. 1928. január elsején már megtartottuk
uj nagyteremben az első szinielőadást. 1928.
uár 22-én aztán nagy és fényes ünnepsé-
keretében megtartottuk a templomszen-
ési ünnepélyt is és egyben összes épületein-
átadtuk rendeltetésüknek.

Közben a Reformed Church Belmissiói Ta-
esa segitségünkre sietett nemcsak azzal,
gy adósságaink, tehát kilencven ezer dollár
kamatjának a felét magára vállalta, hanem
all is, hogy megszavazott egyházunk szá-
ra tizezer dollár hosszu lejáratu kölcsönt
százalékos kamat mellett.

A régi parókiát sajnáltuk megsemmisiteni.
gwettük tehát a szomszéd üres telket négy-
r nyolcszáz dollárért. Áthuzattuk rá. Be-
tuk téglával. Csináltattunk belőle egy két
ádos modern házat, mely a segédlelkész-
és az egyházfinak fog majd idővel lakásul
galni.

Az összes épitkezésünk kerekszám százhu-
ezer dollárba került. Ebből eddig hu-
ötezer dollárt fizettünk ki, tehát ebben a
natban egyházunknak van százezer dol-
lár adóssága, amit évenkint lassacskán tör-
lesztenünk kell.

A mult sikereiért legyen Istené az érdem, nem a mienk. Mert Isten nélkül mi semmire sem vagyunk képesek. Istennel azonban biz-ton tekinthetünk egy szebb és boldogabb jö-vőbe!

A legjobban felszerelt
MAGYAR NYOMDA
Detroitban
A RAPID PRINTING CO.
NYOMDÁJA.
7911 W. JEFFERSON AVE.
DETROIT, - - - - MICH.

FODOR GYULA,
tulajdonos.

Az Amerikai Magyar Református Egyesületnek van gyermekosztálya is. Tagja-e már az Ön gyermeke ennek az osztálynak?

FRANK PIFF
MAGYAR SZÓDÁS
318 E. 5th Street,
Bethlehem, Penna.

A Homesteadi Egyház 25 éves jubileuma.

Irta: **Horváth Sámuel** lelkész.

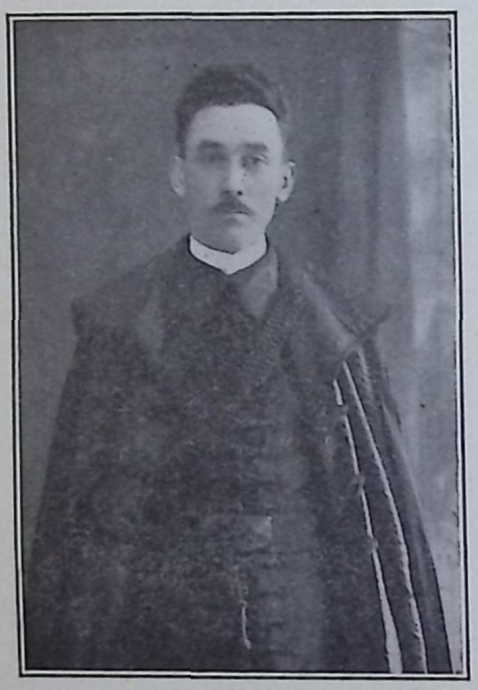

Horváth Sámuel lelkész.

Tavaszi szellő lágy mosollyal köszöntötte az embereket. Mindenütt virág fakadás, rügyek megindulása jelezte egy csodás uj időnek a közeledését. Tündér kezek festették, ékesitették a természet templomát. A vándor magyar lélek mélyen betekintett a titkokat rejtő nagy világba, letörölve árvaságának bus könnyeit, virágnyilásban, lombfakadásban sejtette saját maga jövőjének, fajának, hitének reménység tavaszát. Szive hurjain áthullámzott a vágyódás, az alkotás érzése, elindult, hogy a tavasz aranysugarainál összeszedje hitének, szeretetének, reménységének drága köveit, amiből oltárt épitsen, ahol minden vándor magyar megállva mondhassa el: "Biz e hely nem egyéb, mint Isten háza és a mennyország kapuja." Ilyen érzések, ilyen gondolatok hozták létre a homesteadi egyházat és templomot.

Pünkösdi rózsák tüzpiros szine ékesitette a magyar kerteket. De nemcsak a magyar kezek által gondozott kertek rózsái gyult lángszinekbe, hanem az embersziv is kész a keresztyén világ nagy ünnepéhez — pü kösdhöz. Ekkor történt, hogy Homestead egyik protestáns templomban először szó meg a harang a magyar testvérekhez, imá az Örök Ige forrásához hivta a fáradt magy lelkeket. És mint az első pünkösdkor, ugy m is ihletés, megszentelődés, együtt akarás L ke szállta meg az ujvilág vándorait és mega pitották a homesteadi egyházat, megépitett az amerikai magyarok egyik legszebb tem lomát.

A homesteadi ref. egyház megalakulása hát a Pünkösdi Lélek szent ajándéka s enn a révén könnyen megérthető missziói na feladata. Vannak Amerikában sokkal nagyo és népesebb magyar egyházak, de nincs m egy másik magyar ref. egyház, amelyik oly széleskörü missziói munkát végzett volr mint a homesteadi, amelyik egy másik álla határáig terjesztette ki áldásos munkáját vándor magyarok között. Ennek az egyhá nak segitő erejével növekedett fel hat magy református egyház.

Huszonöt esztendő nagyon keveset szám egy egyház életében, különösen akkor, amik odahaza, szülőhazánkban száz és száz éve templomokkal, intézményekkel dicsekedh tünk. Mégis azt kell mondanunk, hogy it Amerikában tulsokat számit egynegyed szá zad esztendő. Rettenetes sok küzdelem, a meg pattanásig feszitett áldozatkészség, a kör lötte zuhogó iparvilág, a minduntalan válto környezet döntő befolyással birt a magy ságra. A sok irányba hadakozó és harcoló e ket mely nyelvi, vallásos, kulturális, és tár dalmi irányokban pazarlódott el, csak ugy hetett konzerválni, hogy a magyarság isn felvegye és tovább fejlessze genetikus kul rális és vallásos élet kapcsolatát. Ebből az helyezkedésből kiindulva épitse ki az ujvilá

homesteadi magyar
református templom
s lelkészlakás.

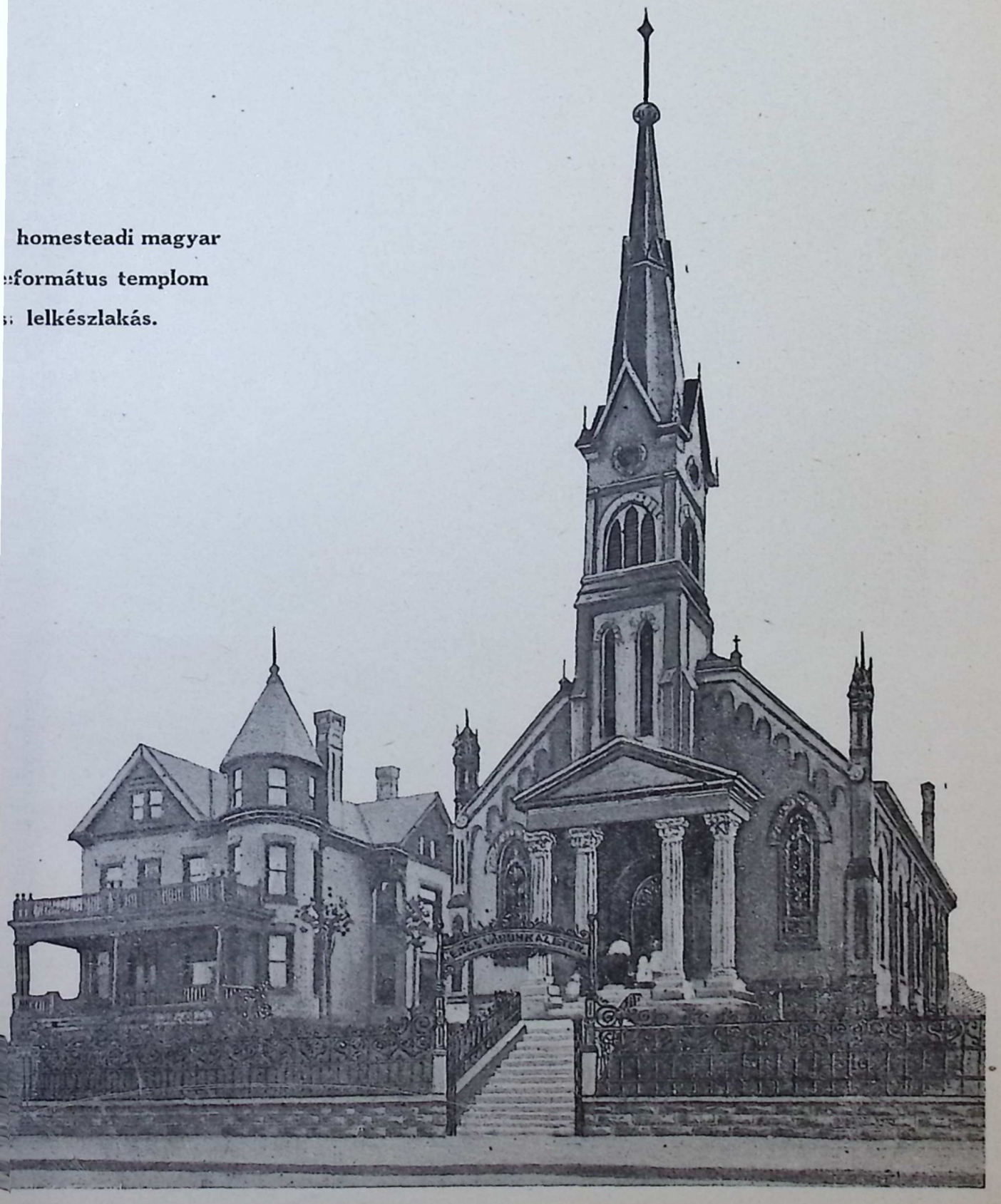

hoz alkalmazkodó viszonylagos szálakat. Az amerikai magyarság egyházi szempontból tekintve, fele idejét külföldi tartózkodásának alapvető berendezkedő munkára szentelte. Csoda-e tehát, ha az első évtized a megpróbáltatás nehéz sulyát mérte arra a népre, mely csak átmeneti, bizonytalan időre helyezkedett el, de a későbbi történelmi kialakulás azonban tényezőként beékelte az ujvilág közösségébe?!

A homesteadi református egyház 1903-ban alapittatott meg hivatalosan Nt. Harsányi Sándor ref. lelkész bölcs vezetése alatt, ez időt megelőzőleg azonban már tiz évig volt egyházi és egyleti élete a közellevő magyar ref. egyházzal kapcsolatosan. Az egyház megalakulását nyomban követte a templom épitése, Bocskay harangok beszerzése, nagy orgona, templom kerités, a parochiát pedig készen vásárolta meg a gyülekezet. Azóta pedig gyönyörü szép fekvésü temetőt és iskolatelket vásárolt az egyház. Ma az egyház vagyona meghaladja a százezer dollár értéket.

De nemcsak a gazdasági gyarapodása szembetünő, hanem történeti jelentősége is kiemelkedő a homesteadi egyháznak. Amennyiben kezdettől fogva az amerikai református egyházzal lépett közösségbe. Itt próbálta ki versenyképes erejét a magyar református élet a maga külső és belső berendezkedésével, világnézetével. Az együvé való kapcsolódásnak egyetlen láncszeme, alkotmányos törvénye volt a "szeretet." Egymást segitettük, mert elég korán felismertük egymásban a testvért és az együvé tartozás sajátos lehetőségét. És az amerikai nép ezeken az egyházakon keresztül ismerte meg a magyar nép jellemét, értékét, kulturáját. Igy állt a homesteadi egyház negyedszázadon keresztül a törzsgyökeres magyar faj kulturájának, nemzeti eszméknek áldozatkész szolgálatában.

A másik történeti vonása egyházunknak a nevelés. Kezdettől fogva felismerte egyházunk a magyar gyermekek lelkében azt a drága örökölt kincset, amit nem csak őrizni kell, hanem fejleszteni, értékelni. A magyar gyermekek vallásos és nemzeti értékelés szempontjából magas szinvonalu iskoláztatást nyertek, hogy a magyar kultureszmék élő erők maradhassanak. A homesteadi ref. egyház az elsők sorában állt, magyar tanitók alkalmazásával. Nevelt is olyan magyar ifjuságot, melyre büszke lehet az amerikai magyarság. A nevelés módszere és alkalmazása különböző csoportokban történik gyermekek és ifjak közt: A vasárnapi iskola nyolc tanitó vezetése alatt. A nyári és időközi iskola. Konfirmandusok csoportja. Cserkészek, lányok klubbja. Ifjuságikör, mely kizárólagosan magyar irodalom, zene, hagyományok fejlesztésével foglalkozik. Keresztyén ifjusági egyesület két csoportban. Énekkar. Varró klub.

A homesteadi ref. egyház örömmel eltelve ünnepelte meg negyedszázados jubileumát, mert a Gondviselő Isten sokszorosan áldotta meg ezt a gyülekezetet. Atyai szent keze védte, segitette, irányitotta huszonöt éven keresztül. Meg is látszik az egyház életén, melyet mindenkor a testvéri szeretet, egyetértés és a békességre való törekvés hatott át. Ezért gazdag ez az egyház a lelki kincsekben, a történelmi események lefolyásában. Mindezekért pedig magyar szivünk imádkozó érzésével mondjuk: **"Soli deo gloria."**

P. A. Telefon: 16-J

SZEPESSI BÉLA

MÉSZÁROS
HENTES ÉS
FÜSZERKERESKEDŐ

Fő célja jó portéka mellett lelkiismeretes, pontos kiszolgálás. Különösen ajánlja háznál készitett, hazai izlés szerint: kolbász, hurkát és sajtot.

1129 RAVINE STREET,
Munhall, Pennsylvania.

A homesteadi vasárnapi iskola.

A Független Amerikai Magyar Református Egyház.

Közli: **Daróczy Sándor,** főesperesi titkár.

A Független Amerikai Magyar Református Egyház (röviditve: F. A. M. R. E.) legutolsó ismertetése az 1927-ik évi Árvaházi Naptárban közöltetett. E tudósitás a F. A. M. R. E.-at, mint egy egyházmegyével biró egyháztestet mutatta be. Az azóta eltelt két esztendő alatt nagyot fejlődött az Egyház. Mig 1927-ben egyházközségeink száma 11, lelkészeink száma pedig 8 volt, ma az egyházközségek száma 17, a lelkészeké pedig 13. Az egy egyházmegye két egyházmegyévé oszlott s ezek felett megalapittatott az első egyházkerület.

Helyénvalónak tartjuk rövid ismertetését adni annak a történeti folyamatnak, amelynek eredményeként a F. A. M. R. E. teljesen kiépitett közegyházi alakulata áll előttünk.

A csatlakozás után függetlenül maradt egyházközségek érezték azt, hogy jövőjük és fejlődésük biztositása érdekében szervezkedniök kell. E szervezkedési kisérletek már az 1922-ik esztendőben megnyilvánultak. Az első határozott lépés azonan csak 1923 augusztus havában tétetett meg. Ekkor ugyanis a trentoni egyházközség meghivására több független gyülekezet törvényes képviselői gyülést tartottak a trentoni templomban. E gyülés nem mondotta ugyan ki a F. A. M. R. E. megalakitását, de megtette azokat az intézkedéseket, amelyek alapján aztán a végleges szervezkedés az 1924-ik esztendő december havának 9-ik napján, Duquesneben, Pa. megtörténhetett.

A trentoni gyülés egy ünnepélyes nyilatkozatot bocsátott ki tárgyalásainak eredményeként. Ebben a nyilatkozatban leszegezte a fő elveket, amelyek a szervezkedést hivatva voltak irányitani. Megszabta továbbá azokat a formákat, amelyek szerint a szervezkedési munka tovább vitessék s határozatainak végrehajtására egy ideiglenes tisztikart választott meg.

A gyülés határozatai alapján egy törvénytervezet dolgoztatott ki, amely minden egyes egyházközséghez leküldetvén, ugy az egyházi tanácsokban, mint közgyülésekben részletesen letárgyaltatott és csekély módositásokkal elfogadtatott. Ezek után tartatott meg a 1924-ik évi duquesnei alkotmányozó és közgyülés, amely az Egyház megalakitását egy hangu határozattal kimondotta; az egyházközségek által elfogadott Törvénykönyvet megszentesitette; s az Egyház első tisztviselőkarát állásába ünnepélyesen beállitotta.

A szervezkedés megtörténte, amelynek ismertetése az 1927-ik évi naptárban olvasható s az igy megindult egyházi élet a F. A. M. R. E. rohamos megnövekedését vonta maga után. Megszaporodott az egyházközségek száma. Ujabb és ujabb lelkészek kihozatala vált szükségessé. Már az 1927-ik évi new yorki egyházmegyei közgyülés komolyan foglalkozott azzal a gondolattal, hogy az Egyház további kiépitésére, az Egyház alkotmányában lefektetett elvek alapján a lépéseket megtegye. Bár végleges intézkedés nem történt, kimondta a közgyülés, hogy felhatalmazza az egyházmegye esperesét arra, hogy szükség esetén bármikor alkotmányozó gyülést hivhasson össze, ha azt az egyházak kérelmeznék. Az 1928-i esztendő augusztus havában a mckeesporti egyház egyháztanácsa alkotmánymódositó javaslatot terjesztett be az esperesi hivatalhoz az egyházmegyének két egyházmegyére való osztása s ezek felett az egyházkerület megalakitása tárgyában. A mckeesporti egyháznak az alkotmánymódositó javaslat tárgyát a végrehajtás módozatait megvilágositó beadványát, mint egyházi fejlődésünk érdekes dokumentumát, itt adjuk:

"Nagytiszteletü Esperes Ur! A mckeesporti független magyar református egyházi tanácsa a következő tisztelettelteljes kérelmet illetve inditványt terjeszti elő:

Tekintettel Független Amerikai Magy

Sebestyén Endre főesperes.

Református Egyházunk számbeli és erkölcsi megerősödésére, amelyért egyedül Istené legyen a dicsőség, továbbá arra az időbeli és anyagi hátrányra, amellyel jelenleg egy egyházmegyéből álló Egyházunk igazgatása jár, valamint Törvénykönyvünk I. Tc. 6-ik paragrafusára, amely kimondja, hogy jelenlegi legmagasabb önkormányzati joggal biró testületünk, az egyházmegye mellett a többi egyházmegye, a kerület és végül a zsinat is megalkotandó, s mivel egyháztanácsunk legalább két egyházmegye, s az ezekből alakult Egyházkerület, mint Egyházunk legmagasabb önkormányzati joggal biró testületének megalkotására az időt elérkezettnek látta, erre vonatkozólag alkotmánymódositó javaslatot nyujtott be az esperes urhoz.

Tekintettel arra, hogy egyháztanácsunk meg van győződve arról, hogy ezen alkotmánymódositó javaslata olyan gondolatot fejez ki, amely minden egyházközségünkben csak elfogadásra találhat s arról is, hogy ennek alapján az alkotmányozó gyülés ki fogja mondani egyházmegyénk két egyházmegyéből álló Egyházkerületté való á alakulását, kérjük a nt. Esperes Urat, m tóztassék felszólitani a kebelbeli egyh községek tanácsait arra, hogy a megalk tandó két egyházmegye esperesi és gon noki állására szavazataikat hozzák meg azokat az Alkotmányozó Gyülés megnyi sa előtt juttassák el egyházmegyénk ezi szerinti lelkészi jegyzőjéhez: nt. Vincze K rolyhoz, 175 Pershing Ave., Carteret, N.

Törvénymódositó javaslatunk szer egyházközségeink a következő beosztás alkotnák a két egyházmegyét:

Keleti Egyházmegyénkbe tartoznán 1. perth amboyi, 2. cartereti, 3, trento 4. dunelleni, 5. cliff-side-shady-sidei, 6. n yorki, 7. philadelphiai, 8. scrantoni és 9. f mingtoni anya-, illetve társ és leányegyh községek.

Nyugati Egyházmegyénkbe pedig: 1. d quesnei, 2. mckeesporti, 3. donorai, 4. lee burgi, 5. youngstowni, 6. fairporti, 7. d roiti, 8. rapid cityi anyaegyházközségek

Meg kell jegyeznünk, hogy abban az es ben, ha alkotmánymódositó javaslatun

A duquesnei alkotmányozó gyülés tagjai.

az Alkotmányozó gyülés nem tenné magáévá és Egyházkerületté való alakulásunkat nem mondaná ki, a megejtett szavazások érvényteleneknek fognak tekintetni.

Mivel a megalakitandó Egyházkerületben a püspöki hivatal beállitását a jövő feladatának tekintjük, javaslatunk az, hogy az Egyházkerület legfőbb tisztségeiül az egyházkerületi főesperesség és egyházkerületi főgondnokság állittassák be és pedig olyan formán, hogy ezen állások viselésével egyházmegyénk ezidőszerinti esperese és gondnoka bizassanak meg, tekintettel már csak arra is, hogy szolgálati idejök, amelyre hivatalaikra megválasztattak, csak két év mulva fog letelni." Aláirva: Daróczy Sándor, lelkész. Balogh Gábor, gondnok. Járdánházy Lajos, jegyző.

Eme beadvány alapján alkotmányozó és közgyülés hivatott össze Trentonban 1928 szeptember 4-én, amely csekély módositásokkal az alkotmánymódositó javaslatokat elfogadva, megalakitotta a F. A. M .R. E. első egyházkerületét két egyházmegyével.

Az alkotmánymódositó javaslat természetesen érintetlenül hagyta a hitvallási alapokat, hiszen a F. A. M. R. E. erőteljes fejlődése épen abban leli magyarázatát, hogy szigoruan biblikus, hogy a II. Helvét Hitvallást és a Heidelbergi Kátét nem lomtárba való ereklyéknek tekinti, hanem az azokban lefektetett hitigazságokat igyekszik a gyakorlati életbe is átvinni. Igy érintetlenül maradt és mindvégig érintetlenül is fog maradni egyházi törvénykönyve első törvénycikk első rész 3. paragrafusa, amely a következőképen hangzik:

"A Független Amerikai Magyar Református Egyház önkormányzattal biró, önálló egyházi szervezet, mely hittani tekintetben teljesen azonos a Magyarországi Református Egyház felfogásával; elfogadja a II. Helvét Hitvallás és a Heidelbergi Kátét."

Hasonlóképen érintetlenül maradt pl. nevezett törvénycikk első rész 10. paragrafusa is:

"Az egyházközségek, jelen törvények határozmányai szerint szabadon rendelkeznek vagyonuk felett."

Bodnár István, egyházkerületi főgondnok.

A módositások semmi egyebek, mint a meglévő keretek bővitése. A trentoni rendkivüli alkotmányozó és közgyülésig az Egyház legmagasabb önkormányzati joggal biró testülete az egyházmegye volt, az elfogadott módositás által a legmagasabb önkormányzati joggal biró testület az egyházkerület lett, ennek megfelelően módosult az adminisztrációs és birósági testületek és eljárások is.

A trentoni gyülés, amely e módositásokat elfogadta és életbe léptette, nem csak a F. A. M. R. E. tagjai, de általában az egész amerikai magyarság életében is korszakalkotó fontosságu. Hogy eme gyülésen sorsdöntő események történtek, meg lehetett érezni a gyülés lefolyásán is. Magyar-Amerikában aligha volt gyülés, amelyet nagyobb fegyelem, komolyság, figyelem, világosfejüség és imádságos hangulat jellemzett volna, mint a trentoni. Szinte érezni lehetett, hogy maga a Szent Lélek Isten az, aki az elméket és sziveket irányitotta.

A gyülés kimondotta az addig egy egyházmegye kettéosztását s igy a Keleti és Nyugati Egyházmegyék megalakulását.

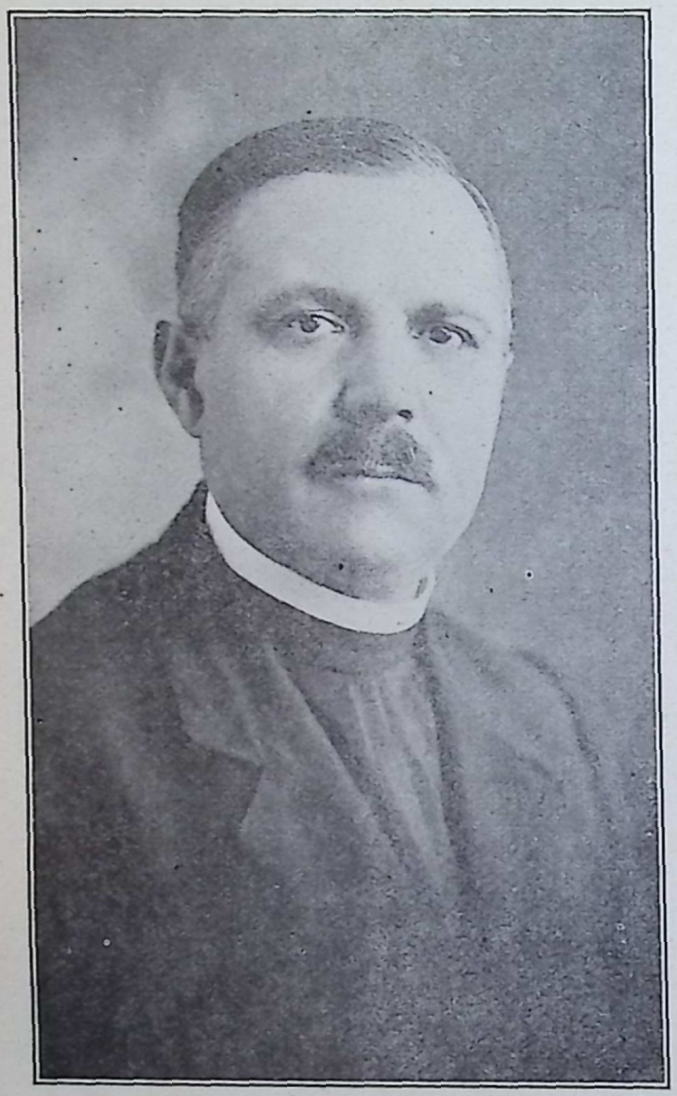

Dr. Nánássy Lajos
a keleti egyházmegye esperese.

KELETI EGYHÁZMEGYE.

A keleti egyházmegyébe a következő anya-, társ-, illetve leányegyházközségek tartoznak: Trenton, Perth Amboy, Carteret, Philadelphia, Scranton, New York, Cliffside-Shadyside, Flemington, Dunellen. Ebben az egyházmegyében New Jersey, New York és Pennsylvánia államok vannak képviselve. Tisztikara, amelyik a tanácsbirói karral még kiegészitésre vár, a következőképen alakittatott meg: esperes: Nánássy Lajos perth amboyi lelkipásztor, gondnok: Péntek Miklós trentoni egyháztanácsos, papi jegyző: Vincze Károly, cartereti lelkipásztor, világi jegyző: Kardos József new yorki gondnok, pénztárnok pedig Dudás János a cliffside-shadysidei egyház jelenlegi

Péntek Miklós egyházmegyei gondnok.

gondnoka. Egyházkerületi gyülési képviselők papi részről: Vincze Károly cartereti lelkipásztor, világi részről: Sarkady Lajos trentoni egyháztanácsos. A tisztviselők mindannyian esküt tettek az alkotmányra. Ez az egyházmegye hálaadás napján (Thanksgiving day) tartotta rendes gyülését.

NYUGATI EGYHÁZMEGYE.

A nyugati egyházmegyének a következő anyaegyházközségek a tagjai: Duquesne, McKeesport, Donora, Leechburg, (Pa.-ban) Youngstown, Fairport, (Ohio), Detroit (Mich.), Rapid City, (So. Dakota.) Sok viharral kiállott, erős független öntudatu egyházközség valamennyi. Még a legegyszerübb tagjukban is benne van a független mozgalom terjesztésére irányuló missziói szellem. Választott és esküdt tisztikara, mely a tanácsbirói karral még szintén kibővittetik, a következő képen alakult meg: esperes: Borsy-Kerekes György youngstowni lelkipásztor, gondnok: Szendrey István leechburgi egyháztanácsos, papi jegyzője: Daróczy Sándor mckeesporti lelkipásztor, világi jegyzője: Szalkó József duquesnei főgondnok, pénztárnoka: Koós Lajos a mckeesporti egyház tb. gondnoka. Egyházkerületi kiküldöttek pedig: Marton Sándor

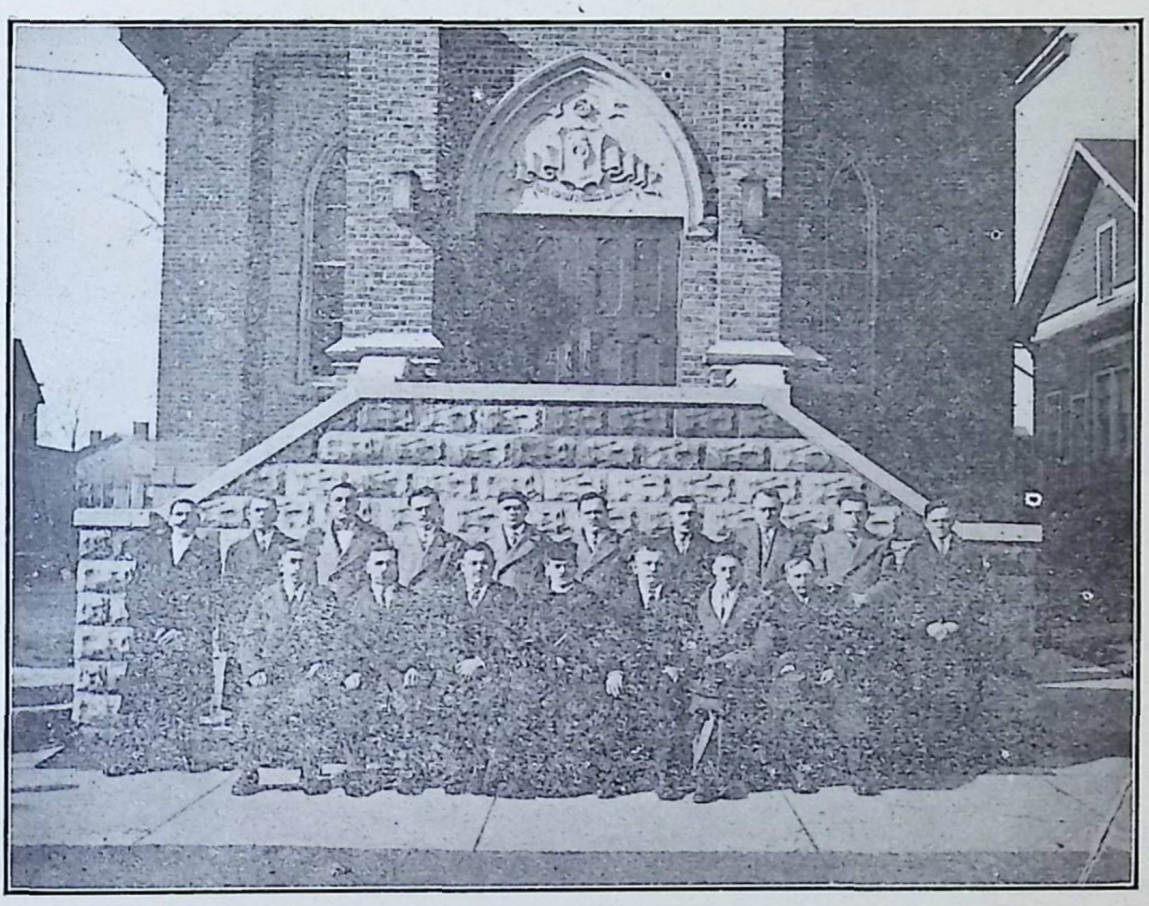

A cartereti egyháztanács.

A cartereti nyári iskola.

Borsy-Kerekes György esperes.

donorai lelkipásztor és Kovács Elek youngstowni egyháztanácsos. A nyugati egyházmegye gyüléseit minden tavasszal, később meghatározandó napon fogja tartani. A legközelebbit az egyházkerületi gyüléssel együtt Leechburgban.

AZ EGYHÁZKERÜLET.

A régi egyházmegyéből szervezett nyugati és keleti egyházmegyék az egyházkerületben kapcsolódnak egybe, mint magasabb egyházi közösségben. Az egyházkerület (diocese) megalakulásának a kimondása jogilag teljesen kiépitett "közegyházzá" tette a Független Amerikai Magyar Református Egyházat. 1928 szeptember 4-én az amerikai magyar reformátusság egy lelkes csoportja megtette azt, amit egykor a német, a holland reformátusok, valamint a skót-ir presbiteriánusok megtettek, azaz, miként ezek, ugy a magyar reformátusok is megalakitották a magok külön közegyházát.

Az egyházkerület felesküdött vezetősége a következő lett; Főesperes: főtiszteletü Sebestyén Endre; főgondnok: főérdemü Bodnár István Perth Amboyból; papi főjegyző: nagytiszteletü Vincze Károly cartereti lelkipásztor; világi főjegyző: Kovács Elek Youngstownból. Az egyházkerületi tanácsbirói kar beállitás közel jövő feladata.

Az alkotmányozó gyülés meghatározta egyes egyházi tisztviselők hivatalos cimét Eme jórend és fegyelem érdekében hozott tározat szerint a főesperes megszólitása hivatali cime: főtiszteletü; az egyházkerü főgondnoké: főérdemü; az espereseké és egyházkerületi főjegyzőjé: nagytiszteletü; egyházmegyei gondnoké és az egyházkerü világi főjegyzőé: nagyérdemü; a lelkipás roké: tiszteletes és az egyházközségi g nokoké: érdemes.

Az egyházkerületnek meg van a maga p tára, amelybe minden **egyházmegye** saját pénztára járulékainak egyharmadát köt beszolgáltatni.

Az egyházi közalap (domesztika) a m egészében az egyházkerület kezelésébe m át. Ennek vagyoni állapota jelenleg több, m ezer dollár. Mind a közalapnak, mint az e házkerületi pénztárnak a kezelésével egye az egyházkerület főérdemü főgondnokát b meg az egyházkerületi gyülés.

A kerület évenként fogja tartani a m gyülését és pedig hol az egyik, hol a m egyházmegyei gyülés helyén és idején.

Az első alakuló gyülés kábel utján kösz tötte a Magyarországi Református Egy Konventjét és Lord Rothermere-t, ezálta bizonyságot téve a hazai Egyház és Magy ország iránti igaz érzéseiről.

A F. A. M. R. E. hitelveit, egyházkormá zatát, szokásait tekintve szigoruan mag református lévén, csak természetes, hogy külsőleg is kifejezésre juttatja. Az 1927. egyházmegyei közgylüés az Egyház jel cimerképül a dicső emlékü nagy fejedel Bethlen Gábor által 1629 julius 13-án or ga magyar református lelkipásztorain azok utódainak adományozott jelvényt vá totta. Egyházunk küzdő egyház lévén, m cimerkép szavai is találnak reá: "Art Marte Dimicandum", (Tudománnyal és hő séggel küzdjünk!)

Egyházunk arra is törekedett, hogy az ház komolysága a papi öltözködés tené megnyilvánuljon. Ebből a célból Egyhá minden egyes papja számára kötelezővé

z u. n. ORLE. papiruha beszerzését. A gyüle-ezetek áldozatkészségéből ezek a ruhák még z év elején beszereztettek, ugy hogy pl. a ew yorki Kossuth-szobor leleplezésen részt-ett független magyar református papok már

ra, hogy egy-két évet valamelyik amerikai főiskolán eltölthessenek, tudásukat öregbithessék. Főkép az utiköltség az, amivel Egyházunk eme theológusoknak segitségére siet s erre is szolgál a már szintén emlitett Egyházi Köz-

A perth amboyi egyház alapitó tagjai.

e: diszruhákban jelentek meg az ünnepé-m.

A bevezető sorokban már érintettük, hogy a A. M. R. E. hazai theológusokon is szokott i teni az által, hogy lehetővé teszi számuk-

alap, amelyet a hivek önkéntes adománya tart fenn és gyarapit.

A Független A. M. R. E. nagy gondot fordit az Egyház belső épitésére. Templombajárás, Urvacsorájával való élés, áldozatkészség tekin

tetében minden magyar református egyháztest között elsőségre törekszik. Egyházi fegyelem tekintetében is mintául szolgálhat. Az urvacsorájával élők száma legalább másfélszer akkora egy-egy évben, mint a lélekszám. Az

mációi előkészitése lassanként minden gyüle kezetünkben közel egy évre kezd kiterjeszte ni. A megkonfirmált ifjak mindenütt Konfir máltak Egyesületében tartatnak s igy elejé vesszük annak, hogy az Egyházzal való ka

A perth amboyi egyháztanács.

áldozatkészség fejenként legalább 35 dollár. Az egyházi belső munka minden gyülekezetben intenziv. Gyermekek vallásos és magyar oktatásban rendszeresen részesülnek hetenként legalább öt órán. A gyermekek konfir-

csolatuk megszünjék. Gyülekezeteink egym után kezdik bevezetni a cserkészetet. Az if Ifjusági Egysületekben, a nők Nőegyesület ben, a férfiak Férfikörökben végeznek áldá keresztyén munkát. Csak igy magyarázh

meg az a fejlődés, amellyel a kegyelmes Isten a F. A. M. R. E.-t megáldotta.

Az Egyház lélekszáma 7000, tiszta vagyona közel 400,000.00 1927 évi összbevétele (kölcsön nélkül) 90,000.00, ez évi összbevétele meg fogja haladni a 100,000 dollárt.

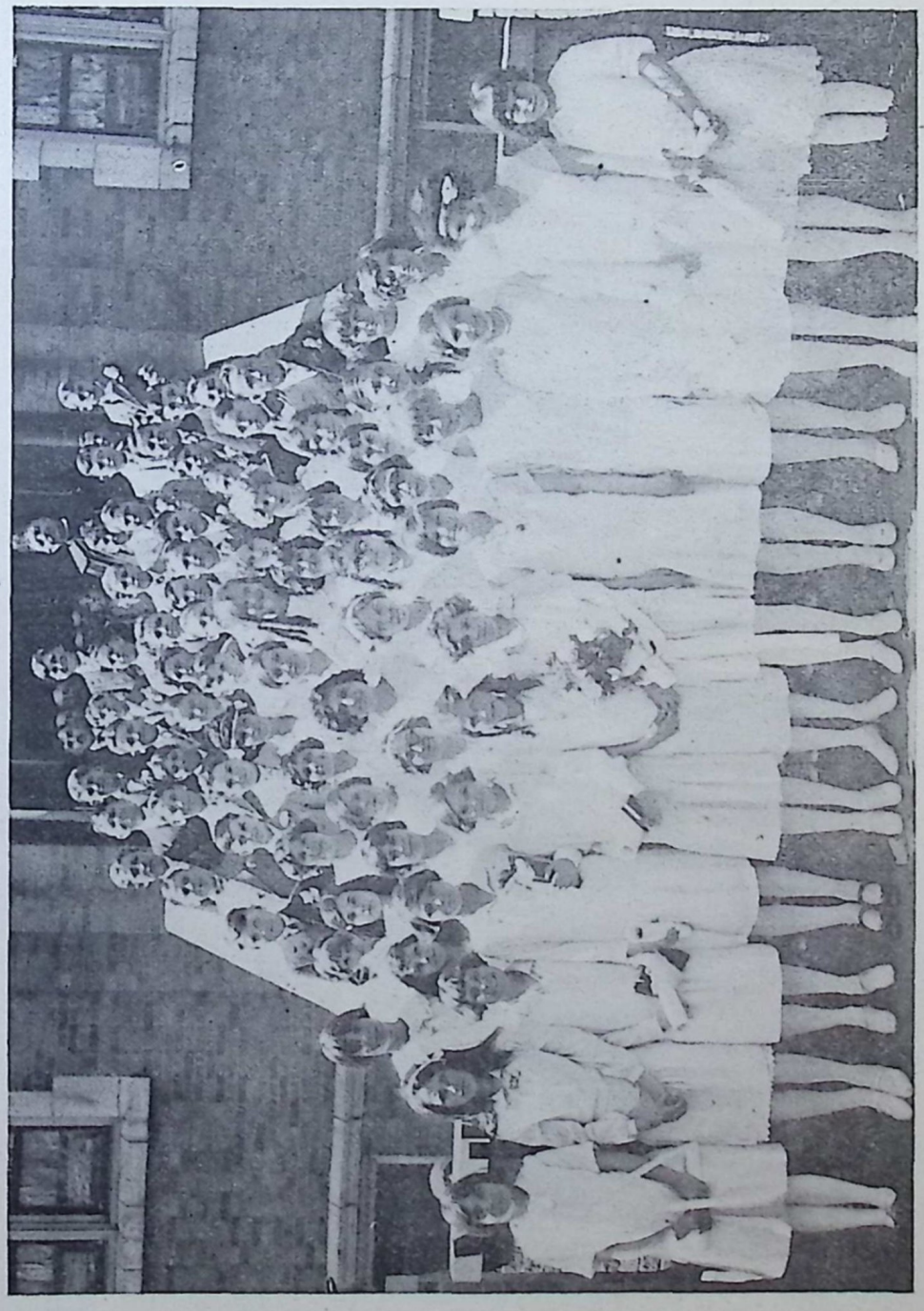

A perth amboyi konfirmált ifjak.

Az Egyház lelkészei mind magyarországi képesitésüek, akik közül többen tanulmányaikat még itt is tovább folytatták. Érdekes dolog, hogy a mostani lelkészi kar fele a debreceni Kollégiumból került ki. A lelkészek majdnem mind irodalmi tevékenységet is fejtenek ki, főleg egyházi téren a "Magyar Egyház" hasábjain, amelyet társasági alapon az Egyház lelkészei tartanak fenn. A "Magyar Egyház" havonként 32 oldalas, januártól kezdve 36 oldalas folyóiratként jelenik meg, 2000 példányban. Egyetlen célja csupán: a magyar református vallás terjesztése és védése. Mivel nem haszonalapra van fektetve, ép ezért az előfizetési dija csak egy dollár egy évre. A Magyar Egyház az európai magyar református egyházi lapokkal összehasonlitva is az elsők között van.

A független egyházmegye alakuló gyülése.

A donorai nyári iskola.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Magyar szivekhez
Verődjön dalom
Szálló zsoltárom.
Magyar pap kobza
Törte dalokba
Zengő szivek közt
Magyar oltáron.

Zsoltáros papnak
Ajka mig reszket
Hord nagy erővel
Nehéz keresztet.

De zeng a zsoltár
És száll az ének
Azokhoz, akik még
Biznak, remélnek.

Zsoltárors papnak
Vére se volna
Oltárán drága:
Csak magyar Husvét
Volna a bére
Kihulló vére,
S szerelme ára.

L. W. DARR AND COMPANY

ÉPITKEZÉSI
VÁLLALKOZÓ

Mindenféle épület anyagból a legnagyobb raktárt tartják fenn.

Az árvaháznak a szállitói.

LIGONIER, Pennsylvania.

SZÜLEIM.

Irta: SZABÓ LÁSZLÓ.

ÉDESANYÁM.

I.

Éneklő ház, már hangja kedves,
Hallom s szemem pillája nedves,
Halkan zokogva visszazengem
És Istenhez szépül a lelkem.

Imádkozó ház: gazdag élet,
Ne félj, az Ég kegyelme véled,
Sziv, mely arany Igében fürdött,
Magában hordja itt az üdvöt.

Ez gazdagit meg minden szivet,
Istentelent s Istenhez hivet,
Szövétnekét sir meg nem oltja,
Tiéd az élet! — Krisztus mondja.

II.

Anyám korán kelt és az ágyat
Mig megvetette, hangja áradt,
Mint hü pacsirta szállt az égnek
Ódon zsoltár, zengő dicséret.

Kórust zengett hozzá a lánya,
Mig rendbe jött kis háza tája;
Jószág körül kint férfi döngött
S nagy áhitattal bibelődött.

Készen a tölgyfa asztal mellett
Egész család egybe sereglett,
Nagybecsü Könyvhöz ült le bizvást,
Olvasott vagy hallgatott Irást.

Hálát adván Isten nevének,
Hogy elverte szörnyét az éjnek,
Szállt a magasba, hullt a porba,
A baktert is kapunkba vonta.

III.

A hajnal pirkadón virrad fel,
Halk léptekkel megáll a bakter,
Bunkós botján kalapja fészkel,
Átkulcsolja kérges kezével.

Az ablakon kihull az ének,
Ősz üstökén szállong a vénnek,
Szeméből nagy könnycsepp szivárog,
Én ide — mond — templomba járok.

Enyhet ad ez sok bu-bajának,
Megköszöni áldott anyámnak;
Néha panaszra görbül ajka,
Fölsir a testi, lelki bajra:

"Ha éjszakán tán bünbe estem,
Itt ujul meg törődött testem,
Már e kapu nékem csak oltár,
Bus lelkemhez nőtt itt a zsoltár.

Csak az a nagy háborus liszta
Eltünt fiam adná még vissza,
Végnapjaim is egyre késnek,
Nem lesz vége a szenvedésnek."

Anyám halkan vigaszra zendül
Sok-sok csalódásán keresztül,
Balzsam szava igy jut a célhoz:
Mi a mienk a Krisztuséhoz!

Napjaimat csak Benne élem,
Az inségest, ha jön, segélem,
Hogy bus lelkemben kárt ne valljak,
Szivem minden árvát kihallgat.

Hányszor kél fel esdeklő vágyam,
Hogy fiam lássam, ki hazátlan,
De végtére megnyugszom abban,
Hogy ő az, kit Istennek adtam.

Hát téged is mért ront a bánat?
Az ég ellen ki mer, ki támad?
Fiára nézz, vérében ennek
Egy hőst adtál bus nemzetednek!

Örömkönnyet sirván bandukol
A vén bakter a fényes uton,
Mindenkinek beszéli égve:
Anyám a Krisztus büszkesége!

IV.

Óh, kedves kis falusi házak,
Égig emel a bu s alázat,
Mint sasfészek, kőszirten épül,
A hit benne hegyekké szépül.
Oh, anyasziv, mézédes ujak,
Mily boldog, ki szavadra hallgat,
Erő a földön, fény az égben,
Örök dal a gyermek mesékben!

ÉDESAPÁM.

Meleg lelkü volt, ritka hanggal;
Járkáltunk a gazdag mezőben,
Arany rózsát dobált a hajnal
A regg elé. A nap kelőben.

Kicsordul a gyönyör a szivünkből,
Égre sugárzott lelkünk titka,
Dallá verte vissza az ürből
A csengve forgó csepp pacsirta.

Szótlan megállt, az égre nézett,
Hallottam szive dobbanását,
Imázó lelkü bronz igézet,
Mithoszban láttam hősi mását.

Megszépitett csicsergő kedve, —
Apám egy lépést tett előre,
Sóhaj lebbent s buzgón rebegte:
Tanulhatunk hitet belőle!

Izmos kezét vállamra tette,
Jóságos kéz: fenyitő kincsem!
Átömlött rajta tiszta lelke,
Szivem zokogta: Isten! Isten!

Fölkelt a nap s az ég mosolygott,
Szélben futott a buza-tábla,
Fénycsók ragyogta át a tornyot,
Harang-dalt szórt szét a határba.

Szemünk falunk tornyán révedt,
Alázat vert le minden gőgöt,
Életcélom talált ott révet:
Örökre Istenhez szegődött.

AZ ÁRVA.

Irta: BÖSZÖRMÉNYI JENŐ.

Az öldöklés megszünt. A harci zaj elült. A könnyel és vérrel agyonöntözött föld nagyot lélekzett.

A város végén nádfedeles, rogyadozó ház buslakodik. Szomoruan néz a világba. Valahányszor viharfelhők futkároznak az égen: mindannyiszor rémülettel tekintget fel reájjuk. Azt hiszi, hogy az életére törnek. Pedig dehogy! A viharnak is van szive. Egyik-másik elbizakodott háztetőt megtépázza ugyan néha-néha ,de ezt az öreg fészket nincs lelke összedönteni. Megtehetné, az bizonyos. Elég erős hozzá. De mi lenne akkor abból az öregasszonyból, aki benne lakik? Hova menne szegény?

Az ágyuk elnémultak. A harcosok hazavonultak. A düledező viskóba uj lakó költözött. Alig több három esztendősnél. A szegény öreg nem lesz igy olyan elhagyatott. Most már ketten vannak. Igaz, hogy csak egy szobájuk van. Egyetlenegy. Földes szoba. De azért pompásan elfér benne egy kis leány, meg egy öreg néni. Zsuzska, meg az öreganyja.

A háboru elmult. A világ tovább háborgott. A népeket gyülölet szaggatta. A városvégi lhajlékban azonban áldott béke honolt. És mult az idő. A csöppség napról-napra okosabb lett. De egy dolgot sehogysem értett meg. Miért hullanak nehéz könnycseppek az öreganyja szeméből, mikor a zsoltárjából kikeresgél valami képet és azt sokáig nézegeti. Majd sóhajt, egyre sóhajt. Azután elénekel egy-két zsoltárt. Bánatosan, halkan, tört hangon.

Nem nyughatott. Addig mesterkedett, mig meg nem látta a képet. Csakugyan szép. Már szebb nem lehet. Daliás huszár van rajta. Ugyan ki lehet? No, majd tudja a nagyanyja.

Előkerült ismét a kép. Együtt nézték.

— Látod, galambom, hogy mosolyog reád?

— Látom.

— Sipka van a fején. Virág a sipkáján. Látod?

— Látom.

— A gallérján meg csillag. Nem is egy.

— Látom.

— A mellén meg mekkora ezüst pénz. Tudod-e, kitől kapta?

— Kitől?

— A tábornok ur tüzte a mellére a csata legkellős közepén.

— És nem mondott neki semmit?

— Dehogy nem! Azt mondotta: Derék huszár vagy!

— Kardja is van?

— Van. Hogyne volna. Még sarkantyus csizmája is.

— És kicsoda ez a huszár?

— A te édesapád! — szólt elcsukló hangon az öregasszony.

— Az édesapám! Az édesapám! — ujjongott Zsuzska.

Másnap megint elővették. Majd: mindennap megnézték a képet.

— Hol van most az édesapám? — kérdezte egy alkalommal a kis leány.

— Hol van? Idegen országba került. Idegen temetőben piheni a háborut. Csupa-virág mindig a sirja. Hófehér márványból van a sirköve. Aranybetükkel irták rá: Itt nyugszik Nagy János. A Zsuzska édesapja.

— Az én nevem is rajta van?

— Igen. Aranybetükkel.

Zsuzska nemsokára megismerkedett egy másik képpel. Véletlenül esett ki a zsoltárból. A földön találta meg. Hanem ez már nem olyan mosolygós. Ravatal a képen. A ravatalon fiatal asszony. Halálra-sárgult az arca. Lecsukódva a szeme. Imára összekulcsolva a keze. Fekete a fejkendője. Fekete a ruhája. Szegény halott. Ugyan ki lehet?

— Ez a te édesanyád, szegény. Nyugodjon. A halál kegyetlenül összetörte. Amig élt: nem volt nála szebb. A haja aranyszőke volt. Szeme kék, mint az ég. Hangja csengő, mint dalos madáré. Szive áldott, drága sziv. Keze dolgos, áldott kéz. Senkit soha meg nem bántott. A te édesanyád.

— Az én édesanyám! Hát ő hol van? Messze? Nagyon messze?

— Lelke az égben, teste a temetőben. Ha elmulik a tél és megint tavasz lesz: meglátogatjuk a sirját. Telehintjük fehér rózsával. Bizony! Vonatra ülünk és meg sem állunk Pestig.

Ettől kezdve mindig készülődtek. Az ut azonban mindig elmaradt. Pedig harmadik tavasz közelgett már.

Egyik reggelen azt mondták az árvának, hogy másik városba viszik. Árvaházi növendék lesz belőle. Elbucsuzott hát az öreganyjától, a szomszédoktól, meg a mezitlábas kis rongyosoktól, akikkel annyit játszadozott az utca porában, meg a mező virágai közt. Fényes palotába került. Ki gondolta volna, hogy még ilyen is van a világon? Hogy az árvát ennyire szeressék!

Fény és napsütés volt az uj élete, de az otthoni földes szobát csak nem felejtette el. Az öreganyja minden esztendőben meglátogatta. Ilyenkor mindaketten jól kisirták magukat. És megnyugodtak utána.

Hanem egyszer levelet irt a szomszédasszony. Meglátszott a betükön, hogy mennyire reszketett a keze. Mintha néhány könnycsepp nyoma ott volna a papiron. Azt irja, hogy ha látni akarja még egyszer az öreganyját, akkor siessen haza. Mert már nem sokáig viszi szegény.

Még aznap este otthon volt.

— Óh, csakhogy még egyszer láthatlak, — örvendezett a nagybeteg. Itt a zsoltároskönyv. Az édesanyádé volt. Itt a daliás huszár képe. Itt a másik: a ravatalos kép. Ez mind a tied. Azonkivül itt van ez a vékony ezüst lánc, meg ez a tizkoronás arany. Édesanyád bizta reám. Megőriztem, mint drága kincset. Ez a jussod, kislányom. Most már boldogan halok meg, mert láttalak és kiadtam az örökségedet.

És boldogan halt meg.

Az árva hazautazott. Az állomástól még elég messze-ut az árvaház. Elgondolkozva haladt az utcán. Egyik házfalon hirtelen óriási plakát ötlött a szemébe. A városi tanács felhivása az. A jobbmóduakat hivják fel arra, hogy adakozzanak az inségeseknek. A nyomor rettenetes. Segiteni kell.

Zsuzska arra gondolt, hogy ha valaki, hát ő jobbmódu. Az árvaházban mindene megvan, amit szeme-szája kiván. Kezében az édesanyja zsoltárja. A két fénykép. Az ezüst lánc. Az arany. Igen! ő jobbmódu! A felhivás tehát neki is szól.

A városháza elé ért. Befordult a kapun. Felment a lépcsőn, mely az emeletre vitt és belépett az inségesek ügyét intéző tanácsnok szobájába.

— Kérem szépen, — kezdette a mondókáját, — olvastuk a felhivást. Ezt az aranyat az édesanyám küldi. Tessék szivesen fogadni.

— Hogy hivják édesanyádat? — kérdezte a tanácsnok.

— Nagy Jánosnénak hivják.

— Hol lakik?

— Lelke az égben, teste a temetőben.

— Hát akkor nem ő adja.

— De igen. Az édesanyám küldi.

Közben előkelő urak jöttek be a hivatalba. Az árváról elterelődött a figyelem. Különben az aranyat már odaadta. Azt is megmondta, hogy ki küldötte. Nyugodtan haza mehet. Miért várakozzon tovább? Elköszönt és az árvaház felé vette utját.

Mikor megérkezett: valamennyi leányka megölelte és összecsókolta. Mennyi mindent kérdeztek tőle. Alig győzte szóval.

Akkor éjszakán azonban csodálatos álma volt. Édes, gyönyörü álom.

Az árvaház előtt sétálgatott. Egyszer csak daliás huszár terem előtte. Sipka van a fején. Virág a sipkáján. Csillag a gallérján. Szinaranyból. Érdemrend a mellén. Az, amelyiket a tábornok ur tüzött a mellére a csata legkellős közepén. Kard az oldalán. Sarkantyu a csizmáján. Milyen ismerős az arca. Mellette meg fehérruhás fiatal asszony. A haja aranyszőke. Szeme kék, mint az ég. Kezének bársonyos az érintése. Szive áldott, drága szív.

— Kit teccenek keresni? — kérdezte az árva.

— Nagy Zsuzskát jöttünk meglátogatni, — felelték egyszerre mind a ketten.

— Édesapám! Édesanyám! Hát itt vannak! Hozzám jöttek. Jaj, megszakad a szivem örömemben.

A daliás huszár erre olyan keservesen kezdett el zokogni, hogy azt leirni nem lehet. A fehérruhás asszony azonban mosolygott.

— Kislányom! — szólt szeliden — kimondhatlan örömet szereztél nekünk, hogy az aranyat az inségeseknek adtad. Amig a szivedben szeretet él: addig soha nem leszel árva. Tudod-e?

— Igen. Tudom.

— Mi most visszaindulunk. Mennünk kell.

— Óh, ne menjenek még! Csak egy percig maradjanak még!

Nagy Jánosék nem maradhattak. Megcsókolták a lányukat és indulni kezdtek. Átmentek az utca másik oldalára. A daliás huszár, szegény Nagy János szakadatlan zokogott. Utközben is. A fehérruhás asszony, a Zsuzska édesanyja azonban vissza-visszatekintgetett. Integetett. Áldást küldött. És mosolyogva bucsuzott az árvától....

A legtisztábban készitett patent és receptes orvosságok gyógyszertára, hol mindenféle hazai orvosság is kapható a

GYARMATHI JÓZSEF

GYÓGYSZERTÁRA

1350 BROADWAY

GARY, IND.

Segitsük egymást emberek
Ma még nekem, holnap neked
Az élet tánca vig, szabad,
Ma még hallatszik vig szavad,
Holnap, talán, ki tudja hol
A halál teste rád hajol.

CXXXVII. ZSOLTÁR.

Hogy a babiloni vizeknél ültünk,
Soha még ugy nem fájt, Uram, a lelkünk;
Sirattuk az ősi szent Siont,
Az elveszett hazát, a drága hont,
A nagy bunak, bubánatnak miatta,
Hegedünket függesztettük füzfákra.

Kik minket ott bus rabigába zártak,
Vig éneket tőlünk hiába vártak
Hogy mondhattunk volna mink éneket,
Mikor szivünk a butól elepedt;
Mint az árnyék bolyongtunk a fák alatt,
Csak a testünk: a lelkünk otthon maradt.

Óh, hogy fájt a szivünk akkor utánad
De azt mondtuk: hadd sorvasszon a bánat.
Inkább ne lássalak több soha
Óh Jeruzsálemnek szent városa,
Inkább nyelvem az inyemhez tapadjon,
Idegenben, mint vig dalra fakadjon.

Oh, mikor még mink is boldogok voltunk,
Magunktól is énekeltünk, danoltunk,
De most szemünk, szivünk a multba vész:
Felejteni, óh, mert olyan nehéz!
Ha én rólad, Sion, elfelejtkezem
Felejtsen el éngem az én jobb kezem.

Hogy lobogott szemünkben a gyülölet:
Rontsad! Rontsad! ne hagyj kövén más követ
Oltárit is pusztitsd el előle
Népét vidd el rabul messze földre....
S hol a Sion szent templomoddal állott,
A hely, Uram, siralomvölggyé vált.

Igazságos Isten, te azt a napot
Feledésbe menni többé nem hagyod,
Amely minket gyászba öltöztetett
Babiloni vizekhez ültetett
A sok könnyért, amit hulattak velünk,
Babilonnak te fizess meg Istenünk!

A columbusi, O. konfirmáltak osztálya 1928-ban.

AZ ERŐS FIU.

Irta: CSÜRÖS ISTVÁN.

A BUCSUZÓ ATYA.

Szeptember végén vagyunk. Alkonyodik. Csendes szellő rezegteti az udvari hársak sárguló leveleit. Távolból a hazatérő nyáj kolompja hallik. A tornáczon ócska karosszékben ül a beteg lelkipásztor. Togája végig begombolva, hátán keresztbe kötve meleg kendlője. Egyik keze a szék támláján pihen, másikkal ölében nyugvó, ép most becsukott bibliáját tartja. Szelid kék szemei különös fényben ragyognak, arcán gyenge pir jelenik meg. Időnként felköhög. Tekintete egy 9-10 éves fiu mozdulatát kiséri. Erős, fejlett fiu ez, magas homlokkal, egyenes testtartással. Ijjat tart kezében, maga készitette játékfegyvert. 30-40 lépés távolból hársfák törzseit veszi célba. Most ujra ujjongva szólal meg: "Édes apám, édes apám! látta? Ugy-e jól eltaláltam! És milyen messziről?! Milyen erős ez a mogyoróvessző! Ugy-e máskor is elmegyünk a tatárvágásba? Ugy sajnálom, hogy nincs itthon Pali. Vajjon mit szólna hozzá? Ugy-e neki sohase volt ilyen erős ijja? Édes apám, mikor jön haza Pali? Azt igérte mikor elment, hogy hazajön karácsonyra. Már három karácsony mult el azóta s még mindig nem jött vissza."

A beteg ember arca elkomorul, fájdalmas sóhaj tör fel melléből. Kezével magához inti a gyermeket s halkan igy kezdi beszédét: "Fiam! Pál bátyád haza többé nem jön, ne is várd őt! Elfelejtkezett Istenről, elhagyott bennünket, világgá ment. Ne is emlitsd őt többé. Fájdalmat okozol ezzel. Most másról szeretnék beszélni veled. Látod azt a különös alaku levelet ott a fa tövében. Menj, hozd ide!" A fiu egy-két pillanat mulva már ott állott, tenyerében tartva a szakadt falevelet. "Most — folytatta a beteg — nézz figyelmesen e levélre! Tudod-e, hogy milyen fának a levele?" "Cserfalevél" —mondá a fiu. "Vajjon hogy került ide, hisz udvarunkon cserfa nincs?" "Az éjjeli vihar verte le s sodorta ide az erdőből. Fiam! ép igy szakittattam le én is egykor a gömöri nagy hegyek alján családomnak századok óta viruló fájáról és sodortattam ide a bércek hazájába. Kenyerem javát már megettem. Anyád elhalt, bátyád, elsőszülött fiam, elhagyott s most én készülök elhagyni téged."

Itt heves köhögési roham szakitotta félbe a beteget. A gyermek sirva borult apja nyakába s zokogva mondta: "Ne hagyj itt, édes apám, mi lesz velem, ha te is elmégy!?"

A beteg magához ölelte gyermekét, fejét megsimogatta. Orcáján forró könycseppek peregtek le. Aztán mély áhitattal mondá: "Édes fiam! ne sirj, ezen már nem lehet változtatni. Érzem, hogy napjaim meg vannak számlálva, a kegyelmes Isten magához szólit a bujdosásból, s hiszem, hogy velem lesz az átkelésnél, s a tulsó partra karjain visz át. De téged még itt maraszt, veled céljai vannak. Gondja lesz rád, táplálni fog, szárnyaival fedez be téged és szolgálatába állit. Jer, imádkozzunk!"

A gyermek csendesen térdére ereszkedett, atyja ölébe hajtva fejét. A beteg sovány, erezett kezeit a fiu fejére téve, hangosan és bensőleg imádkozott, ott az eresz alatt, a tornácon. Hálát adott az Istennek mindazért, a mit vele életében cselekedett, az Ő hatalmas kezébe tette le a gyermek sorsát s végül megáldotta a gyermeket. Aztán a gyermek imádkozott. Ugy a mint máskor is szokták. Az imádság rövid volt és zokogásba fult. Nehány nap mulva reggeli álomból azzal a hirrel verte fel Jósákt a harangozó felesége, hogy a tiszteletes ur meghalt.

JÓSKA A GRÓFI UDVARBAN.

Jószivü asszony volt Klári grófné. Szerette gyermekeit, jól bánt cselédeivel. Buzgó és bőkezü asszony volt. Soha el nem maradt a templomból, mig lábai birták. És nem volt szegény a faluban, a kire gondja ki nem terjedt. Különösen becsülte a most elhunyt predikátort, a kit ő hozott Bethlenszentmiklósra

s kicsi kentelki parochiáról. Amint eltemették Vályi Jánost, azonnal az udvarba hozatta a kis Jóskát, az árvát, s a számtartó házához adta, lelkére kötvén a számtartónénak, hogy ugy gondozza, mint saját gyermekét. "Az Isten vegye el a gyermekeimet, ha nem bánok vele ugy, még jobban, mint a tulajdon gyermekeimmel," mondta Demeterné asszony, mikor a kegyelmes megbizatást átvette, s könnyes szemekkel csókolgatta össze a szegény árvát. "Ugy, ugy, kedves Demeterné, látja szegénynek se apja, se anyja, se rokonai." Aztán mikor a gyermek kiment, hozzátette: "Tizenkét véka buzával, két tehéntartással több jár ki ezentul az urának, az árvát pedig én ruházom."

A Demeter fiuk kisebbek voltak, mint Jóska és örültek, hogy Jóska hozzájuk került. Szerették őt, szivesen játsztak vele. Demeter gazda is szerette. Az apját is nagyrabecsülte. A napok szépen, csendesen teltek. Ugy látszott, hogy az árva jó otthonra lelt s a Demeter család is egy kedves taggal szaporodott. Történt azonban, hogy október közepe táján szüretre hazajött a legnagyobb Demeter fiu, Gábor, a kit szeptemberben vitt fel először apja a vásárhelyi kollégiumba. Gábor egy évvel volt idősebb Jóskánál. Nem volt rossz fiu, de szeretett dicsekedni. Mindjárt az első nap kitünt azonban, hogy Jóska jobban tudja a declinatiokat, coniugatiokat, noha nem járt még kollegiumba, s csak annyi latin tudománya volt, a mennyit apjától tanult. Ez fájt Gábornak, de még jobban az édes anyjának. Annyira fájt, hogy másnap a reggelinél Jóskának kisebb csésze tej jutott. Délben már ráütött a Jóska kezére, hogy miért veszi ki a csirkéstálból a legjobb falatot. Pedig csak szárnya volt. Gábor sem nyughatott. Egyik kihivása a másikat érte. Jóska azonban türelmes és erős volt, már a mennyire egy ekkora fiutul kitelt. Türelmes annyiban, hogy az apró bosszantásokra rá sem hederitett. Még akkor is tudott magán uralkodni, a mikor Gábor vakmerően azt kockáztatta meg, hogy a Jóska apja nem tudott ugy latinul, mint az ő praeceptora. Noha ez már nagyon fájt. Erős volt, mert amikor Gábor birokra hivta ki, hirtelenében ugy földhöz teremtette az elbizakodot ellenfelet, hogy annak volt mit tapogatnia. De a mikor ezt a jelenetet a konyhaajtóból Demeterné asszony meglátta, vér a fejébe, esze onnan sietve el és messze száll fogta a seprüt s annak nyelével Jóskát alapo san megtestelte. A gyermek restelkedett, bo csánatot kért, de nem sirt. Annál jobban ord tott Gábor. A megsértett anya ugy érezte hogy a büntető igazságszolgáltatás még ne végezte el dolgát. Megeresztette nyelvét — óh, micsoda nyelv volt az! ha hallottátok volna, nem kivánjátok vala látni! — s aztá megfeszitette emlékező tehetségét. Jóska je lentéktelen botlásait, szóra sem érdeme ügyetlenkedéseit fertelmes vétkekké, undorit bünökké futta fel. Kiterjeszkedett a néh tiszteletesné s a boldogult predikátor eddi alig számon tartott gyarlóságaira. Célzáso történtek arra, hogy az igazhitü kálvinistá józan gyülekezetébe némely jött-ment kép mutató vándor apostolok tolakodtak be, a ki megfertőztették az igaz tudományt. Sajá gyermeküket is elüzték, pedig oh milyen szé derék ifju volt, hogy csüngött rajta a fal apraja-nagyja. Inkább az maradt volna meg mint ez az ördög fajzatja! Mint valami ner várt jégverés boritották el szitkai és ünne pélyes gyanusitásai a szegény árvát. A lár mára odaérkezett Demeter gazda is azonn megfutamodott a csatatérről, vivén kopasz dó fején hallgatagon nem annyira a sebhe lyeket, mint inkább a "sehonnai, fogadatla prókátor, részeges kancsó" s más ehhez ha sonló, válogatott, de se nem ékes, se nem szo katlan cimeket.

Csak az időközben odasántikáló öreg gró né tudta a megbontott rendet és egyensuly némileg helyreállitani. Nosza! sirva omlo kezére Demeterné asszony s megváltozot olvadékony és fájdalmas hangon panaszol el keserveit, Jóska viselt dolgait, amelyekne fele sem volt igaz, s a mi igaz volt, az se ugy volt, ahogyan a vádló elpanaszolta. grófné csendesitette Demeternét, megdorgá ta Jóskát, megsimogatta Gábort s a béke lá szólag helyreállt.

De oh be megváltozott e naptól fogva szegény Jóska élete! Demeterné asszony sz mével nézte mindenki Jóskát. Ezt a szem pedig elhomályositotta a harag. Még a kisel gyermekek is rákaptak Jóskára. Mindent r fogtak. Tudták, hogy akkor hitelre találna Sanda szemmel nézett rá a kulcsárné, az in

sok, a frajla, a mosóleányok, a béresek, az egész udvar, az egész község. Falu csufja lett és falu szégyene. Még az öreg grófné is, a ki pedig nem volt olyan könnyen befolyásolható, hitelt adott annak, a mit mindennap hallott mindenkitől, innen is, onnan is, hogy Jóska haszontalan, lusta, verekedő, feleselő, lkeményszivü, hálátlan gyermek, a ki még "Uram bocsáss" tulajdon jóltevőjét, Klári grófnét is szidalmazza. Ugy van, hiába csodálkoztok ti jószivü, hálás kétkedők! Vannak tanuk, a kik ezt saját füleikkel hallották. A dédelgetett, kedves fiu odajutott, hogy nem akadt barátja, egyetlen szószólója sem! Milyen jó azonban, hogy nem emberek intézik életünk sorját. És milyen jó, hogy ezt tudta a beteg predikátor s épen ezért nem is szólt semmit fia felől senkinek is, csak annak az Egyetlennek, a kiről hitte, hogy kérését meghallgatja. Ez ideig ugyan még nem látszott, hogy meghallgatta volna, ugyebár bethlen-szentmiklósi emberek. Talán meg is rövidültek karjai? Valóban Elfelejtkezett volna az ő hüséges szolgája könyörgéseiről?

JÓSKA BUJDOSIK.

A Bethlen-udvar béresei fáért mentek a magy erdőbe, arra Dicsőszentmárton felé. Jóska velök ment. Demeter gazdától kéredzett el, szándékosan nem szólt az asszonynak. A fiu lassan ballagott a szekerek után. Eszébe jutott utolsó sétája édes apjával. Azóta mennyi levél lehullott a fákról és mennyivel sárgábbak, mint voltak szeptember végén. Eszébe jutottak édes apja szavai a vándor falevélről, mit vihar sodort le fájáról. A béresek már megállottak a szekerekkel, már javában hozzáláttak a fa átrakásához. Nem sokat törődtek a gyermekkel. Az pedig ment, ment, elmerengve a hulló falevelen, családja pusztulásán, rá-rágondolva Pali bátyjára, a ki talán épp ily árván, egyedül üzetik tova, mint ő. Mindig beljebb haladt, mindig messzebb a rengetegbe. Csak nagykésőn vette észre, hogy immár egyedül járja az erdőt, hogy eltévedt. Szétnézett, sehol senki és semmi. Se vad, se ember, se hajlék. Csupán az ut, a mely tovább vezet, s a zörgő falevelek az uton és ut mellett, az ő hangos, elválhatatlan barátai. Lassanként ugy tetszett, mintha a levelek százai ezrei mind felkerekednének s kisérnék őt vándorutján. S mintha folyton nőne e kiséret s mindig tarkább és szinesebb lenne. És mindig mélyebb az avar. Az ut is mind jobban elveszett. Már-már nem is ut volt, hanem csak amolyan csapás, amelyen vaddisznók s szarvasok törtetnek át a forráshoz szomjuk csillapitására. De azért nem tért vissza. Ugy érezte, hogy valami parancsoló ösztön kényszeriti a továbbmenetelre. Bárhova jusson is ki az erdőből, rosszabb helyre nem mehet, mint a honnan jött. Meggyorsitotta lépteit. Majdnem futva menekült. Megizzadt járásában, megéhezett. De azért le nem ült, meg nem pihent. És nem volt mit enni. Majd lesz, gondolta. A ki késő ősszel a hollófiakat táplálja, mikor felkiabálnak hozzá az ő fészkeikből, az ő neki is ád kenyeret. Óh egész bizonyosan ád. De hol és mikor?

Csendes szél suhant át a rengetegen. Jóska megrezzent. Izzadt testén hideg futott át. Mégis nem kellemes dolog ilyen egyedül lenni, hajlék és kenyér nélkül?! Az erdő mindig homályosabb lett, noha még alig volt dél. Időnként nehéz árnyék feküdt rá a rengetegre. Gomolygó sötét felhők vonultak át feje felett, idomtalan foszlányaikkal az óriás bükkök és cserfák égnek meredő ágaival ölelkezve, majd ismét kibontakozva. A szél egyre jobban erősödött, félelmesebben zugott az erdő. Száraz galyak töredeztek le a fákról. A szél leveleket, galyakat, most apró, majd folyton növekedő, mindjobban sürüsödő hópelyheket vágott a fiu arcába. Jóska! Jóska! talán visszatérnél? Meleg szoba vár, ebédet is adnak, talán szánakozik is valaki rajtad? Demeter gazda megbocsát! Soha, soha! felelte vissza Jóska hangosan, mintegy válaszul a titkos intésre.

De mi ez? Visszhang? Mintha hangokat hallott volna. Megállt, figyelt. Szétnézett. Aztán összerezzent. Jobbra tőle, a mennyire kivehette, két emberi alak halvány körvonalai tüntek fel a fák között. Szeretett volna elfutni, elrejtőzni. Nem tudott. Lábai, mintha megdermedtek volna. A következő pillanatban már késő volt. A sürü hóhullásból, mint valami áttetsző fehér kárpit mögül, sátoros cigányok alakjai bontakoztak ki. Nehéz zsákokat cipeltek hátukon. Rákiáltottak a megijedt gyermekre. Letették terhüket s vállon ragadták. Vallatták, hogy kicsoda? mi járat-

ban van, hova megy? Jóska zavaros feleleteket adott. A cigányok szót váltottak egymással valami érthetetlen, idegen nyelven. Aztán megprancsolták, hogy menjen közöttük az uttalan uton, havas avaron. Kiséröi a dicsőszentmártoni határban letelepedett cigányok voltak. Éjszakai cirkálásból tértek vissza a lopott holmival. Nem sokáig kellett menniök, jó félórai gyalogolás után kiértek az erdőszélre, a hol labagó tüzláng mellett örömrivalgás és csodálkozás fogadta az érkezőket. Nagy volt a karaván. Jóskát azonnal körülfogták a villogó szemü rajkók. Tanácskozásra gyültek össze a felnőttek.

Nemsokára egy sápadt fiatal cigányasszonyt vezettek hozzá. Az kézen fogta, bevezette rongyos sátrába. Szótlanul helyet mutatott neki egy vacokba. Majd odahajolt a nyoszolya felé, a hol egy 6 évesnek látszó fiucska feküdt betegen, lázban égő arccal. Siránkozva emelte fel tekintetét és karjait anyjához. Anyja ölébe vette, csititgatta, altatni próbála. Vézna, fekete jószág volt a gyermek. Fényes fekete szemei minduntalan lecsukódtak. De nem tudott elaludni. Anyja gyakran letette, majd ismét felvette. A gyermek egyre jajgatott. Az anyai ölből a földre kivánkozott, onnan ismét vissza az anyjához. Nehéz kór gyötörte. Hiába volt az anyának minden kisérlete, jóakarata. Az asszony nagyon kifáradt a hordozgatásban. Már alkonyodott, a mikor hirtelen kihivták. Letette kis betegét, rongyaival betakargatta s otthagyta.

Jóska mindeddig egy szót sem szólt. Fáradt, éhes és szomoru volt. Eszébe jutott a tékozló fiu, aztán Pali bátyja. Majd vigasztalóbb képei jelentek meg. Látta Jákóbot a puszta kövön feküdni, aztán Dávidot a bujdosásban. A kis cigányfiu eközben lassan felemelkedett s nagy fekete szemeivel rábámult Jóskára, a ki szánakozva, szeretettel fordult felé. A beteg fiu fonnyadt ajkával rámosolygott. Tetszett neki a vendég, a szép, fehér arca, a nyájas tekintete. Egyszerre csak fájdalmas nyöszörgéssel Jóska felé tárta ki karjait. Jóska odasietett, ölébe vette, szólongatta, himbálgatta. És nem hiába. A beteg le nem vette róla szemei. Jóska dudolni kezdett a gyermeknek, az ismét rámosolygott. Jóska megszólalt: "meg fogsz gyógyulni, játszani fogunk." A beteg hálásan tekitett rá. Jóska elmondta, hogy ő is volt beteg, olyan nehéz beteg, mint ő, s Isten meggyógyitotta. Isten mindenkit meg tud gyógyitani, még a vakokat és sántákat is. Lassanként ugy beletalált magát a szerepébe a kis diakonus, hogy elfelejtkezett saját nyomoruságáról, és oly jó esett neki a kis cigányfiu vonzódása. Letett a gyermeket, betakarta ,mellé kuporodott halkan tovább dudolt. A beteg szempillái mindig nehezebbek lettek s egyszer csak elaludt. Nemsokára halkan belépett a cigányasszony. Kenyeret és sült hust tett Jóska elébe, a ki mohón kapta el és mohón ette meg az ételt. Az asszony leült a másik sarokba s hosszas és különös szemekkel nézte a jövevényt, de engedte, hogy ott maradjon beteg fia mellett.

A lakmározó cigányok lármája alább hagyott. Csupán nehány kiváncsi rajkó zajgott még, a kik a tüz világánál Jóskához is bekardikáltak, hogy szemébe kacagjanak s aztán sietve fussanak fekhelyökre. Lassan-lassan elcsendesedett a tábor. Csak a tüz világa pislákolt most már, mutatójául az előbbi zajos életnek s biztatóul azoknak, kik nem tudnak vagy félnek aludni. — Jóska szemére nem jött álom, a beteg gyermek is felrezzent Jóskára vetette szemeit s aztán tovább szendergett. Egyszer csak felült piszkos nyoszolyáján s halkan susogva azt kérdezte Jóskától: "Kicsoda az Isten, a kiről beszéltél, honnan tudod, hogy meggyógyitja a betegeket?" "Apámtól tudom" felelte Jóska. "Hol van a te apád?" "Istennél!" volt a felelet. "Mikor jön érted?" füzte tovább a beteg. "Ő nem jöhet értem, majd én megyek hozzá ha Isten ugy akarja." "Én szeretném látni az Istent" mondta most hirtelen a beteg. "Őt most nem láthatjuk, de beszélhetünk vele. Ő meghallja, ha megszólitjuk." "Beszélj hát vele, hogy halljam mit beszélsz?" Jóska összefogta kezeit s halk hangon imádkozott. Kérte az Istent, hogy gyógyitsa meg a beteg gyermeket s viseljen gondot ő rá is. A kis cigánygyerek csodálkozással nézte az imádkozó idegent s hosszu szünet után megkérdezte, vajjon beszélhetne-e ő is az Istennel. Jóska azt mondta, hogy beszélhet. Mindenki szólhat hozzá, a gyermekeket meg különösen szereti s meghallgatja kéréseiket. Ezt Jézustól tudja. A kis beteg összefogta kezét

A pittsburghi, Pa. konfirmáltak osztálya 1928-ban.

ugy a mint Jóskától elleste, lesütötte szemeit és sietve mondta: "Isten, adjál egy fehér lovat nekem, olyat, a milyen Joczónak van!" Halk nevetés hangzott a sátor mélyén. Az anya, a ki közben felébredt s tanuja volt a történeteknek, nevette el magát, hallva a furcsa imádságot. Fölkent, odament a gyermekekhez. Ölébe vette s össze-vissza csókolta kis porontyát. Aztán leült Jóska mellé, gyermekét térdeire, jobb kezét Jóska fejére tette és igy szólt: "Az Isten áldjon meg idegen, bárki légy. Érzem, tudom, hogy most már meg fog gyógyulni a gyermek, te az Isten követe vagy, ne félj, nem fog bántani senki. A cigányasszony nem hálátlan ahhoz, a ki jót tesz vele." Aztán elhallgatott, könnyek gördültek alá sáppadt, sovány arcán. Kevés szünet után most már mélyen alvó gyermeket fogta, letette nyoszolyájára, odasompolygott Jóskához, megfogta kezét s halkan, de erélyesen rászólt: "jer velem!" Aztán óvatosan kivezette a sátorból, a sátor háta mögé került s a hóval lepett mezőn át a hold világánál sietve vitte a közeli falu végéig, ott a kertek alján át, a falu tulsó végére. Ott .aztán megmutatta az utat, a melyen át a másik falut legkönnyebben elérheti. Megcsókolta a gyermek homlokát, egy garast nyomott kezébe s e szavakkal bocsátá utnak: "Menj, siess, mig beáll a virradat. Közöttünk rosszul menne dolgod, siess testvéreid közé. Isten legyen veled fehér arcu fiu!" Azzal otthagyta s futva ment vissza a kertek alján.

Jóska ott maradt a hidegben, Oláh-Kocsárd határában, fázva, álmatlanul, egyedül. Még volt annyi ereje, hogy eleget tegyen a cigányasszony parancsának. Gépiesen ment előre, de érezte, hogy nem sokáig birja. Addig ment, mig megvirradt. Egy falut pillantott meg maga előtt. Maros-Csapó volt. Elkerülte a falut. Letért egy mezei ösvényre, amely egy keritetlen szérüskerthez vezette. Itt egy elhagyatott csürre talált. A csürben urasági kocsik, szánkók, azokban szalma, ócska pokrócok. Felmászott egy kocsiba, belefeküdt a szalmába, egy rossz pokróccal betakarta fázó tagjait s elaludt. Sokáig és mélyen aludt. Egyhuzamban 24 órát. Csak másnap reggel ébredt fel. Szorongató éhséget érzett. Ételt kell szereznie minden áron. Feltápászkodott. Alig tudott menni. Valósággal meggémberedtek lábai. Iszonyu volt a hideg. Csak most érezte hogy kibujt éjszakai buvóhelyéből. Hamarjában tájékozta magát. Kezeit megdörzsölte ellenkező irányban, mint amerről tegnap jö eliramodott. Egy-kettőre elérte a Maros p vét. A folyó be volt fagyva, a harmadnapi hideg megállásra késztette a vizet. A mar parton egy csárda állott. Eszébe jutott a c gányasszonytól kapott garas. Gondolta, b megy, talán kap valami ennivalót. De félele fogta el a küszöbön. Hátha szegénylegény rejtőznek a csárdában s megölik őt. Am igy tünődik a parton álldogálva, hát lát hogy egy öreg ember jön vele szembe a tul partról a Maros jegén át, hátán általvetőv Köszöntötte az öreget, aki szivesen viszonta. Kérte az öreget, adjon neki egy kis k nyeret. Az öreg letette iszákját, kivett bel egy jókora darab kenyeret, egy kevés sz lonnát s odaadta a gyermeknek. Aztán besz getni kezdettek. Az öreg elmondta, hogy V sárhelyről jön, ahol a leányát látogatta me aztán vásárolt is egyetmást. Beszéde al Jóskának nagyszerü gondolata támadt. Ő elmegy Vásárhelyre. Hátha beveszik a k legiumba? Ha Demeter Gábor birja a gra maticát, hát ő is birja. Aztán hátha ott v Pali bátyja. Igaz, hogy édes atyja azt mond hogy felejtse el Palit, de hátha Pali megté azóta? A tékozló fiu is megtért.

A gondolatot tett követte. Az öreg elm gyarázta az utat. A fiu megköszönte jóság s nekiindult a jégnek. Könnyen ment a dolo a jég szilárd és érdes volt. Mikor már a tul-parton volt, akkor jutott eszébe, hogy hát az uton cigányokkal találkozik, avagy keres uthoz ér s eltéved? A jég biztos, a folyó med jó menedék, a Maros jó kalauz a városig. Vis szafordult hát s nekivágott a folyón felfe Utközben egy, a folyóba fagyott fatönkre t s megfalatozott. Majd tovább folytatta utj Kora délután már messziről látta a vás helyi tornyokat. Szive bizalommal telt me gyorsabban vert.

ORBÁN MESTER.

Egy sereg jegen csuszkáló fiut talált a v ros végén. Szóba állt velök. Kiderült, hogy kollegiumból való kis diákok. Valamennyi v sárhelyi lakos.

A vidékiek már hazamentek. Karácso

szombatja volt. Kérdezősködött a fiuktól Pali bátyja felől. A fiuk nagyot néztek. Egy fecsegőbb fiu azonnal előadta, hogy a kérdezett eminens tanuló, szép, derék diák volt, a kis diákok szeme-fénye, de már évekkel előbb valami rossz fát tett a tüzre, mert kicsengették a kollegiumból. Néhányan s maga a beszélő is még emlékszik rá. Az egész város sajnálta, de a tanárok kérlelhetetlenek voltak. Mintha villámütés érte volna, ugy megdöbbent ez ujságon szegény Jóska. Most értette meg atyja szavát. Szégyen, kétség, csalódás egymást kergették lelkében. Csalódottan és restelkedve hagyta ott a kis csapatot, s céltalanul botorkált az utcákon. Előbb még ugy gondolta, hogy beállit a kollegiumba s jelentkezik felvételre, talán nem utasitják el. Most már ezt — ugy gondolta — nem teheti. Ujjal mutatnának rá a diákok: "Ennek a bátyját csapták ki." Nem, ezt nem teheti.

Bolyongásaiban elfáradva, csüggedten, dideregve ült le egy polgárház kapualjába. Nem sokáig ülhetett ott. Nyilt a kapuajtó s egy kövér, hatalmas termetü férfi lépett ki rajta. Jóska ijedten ugrott fel. El akart szaladni, de az ember rákiáltott: "Állj! ki fia vagy?" Jóska megállott s mivel nem szokott és nem tudott hazudni, az egyenes kérdés elől nem térhetett ki. "Hát aztán miért nem mégy haza Bethlenszentmiklósra?" "Meghalt édes apám, nincs otthonom" — volt a válasz. Az ember tovább faggatta. Jóska mindig többet árult el élete történetéből. Az ember mindig kivánesibb s hova-tovább szivesebb lett. Mikor a gyermek a történet végére érkezett, Orbán mester karon fogta s e szavakkal: "jer be, szállást adok éjszakára, hisz itt megvesz az Isten hidege", bevezette a kapun, végig vitte a széles tornácon, s a konyhaajtóban megállva, igy szólt sürgő-forgó feleségéhez: "Asszony! Mindig azon busultál, mióta a gyereket eltemettük, hogy nincs fiunk, imhol hoztam egyet, Isten küldte karácsonyi ajándékul!" Az asszony felpattant: "Még csak az kéne. Megbolondult kend?! Nem kell nekem senki csavargó kölyke" s ezzel becsapta a konyhaajtót. Csakhogy Orbán mester nem az az ember volt, akit szándékától egykönnyen elltérit az asszonyi szó. Kettőzött buzgalommal tolta be a meleg szobába a vonakodó fiut. Leültette. Kalácsot tett elébe, dióval rakta tele zsebeit. Szives szóval tartotta. Aztán kiszólt a szomszéd szobába, ahol az inasok — timármester volt Orbán uram — épen a mühely tisztogatásával voltak elfoglalva. "Te Miska! szaladj ezzel a korsóval a kutra, hozz vizet, tölsd tele a mosdót. De siess! mert hátrakötöm a sarkadat". Ez utóbbi biztatást már nem hallotta a fürge emberke. Már nyikorgott a kut, már locscsant a viz, s ehol már szappan, kendő, mosdó, minden készen várta az árva csavargót. "Te ugrifüles, nem látod, hogy ennek a ruhának kefe kell. Hát kétszer mondjon az ember mindent, te cserzetlen bivalybőr, te! Hát hiába neveltelek!?" Mire befejezte mondókáját, már a kefe is elvégezte dolgát. Miska pedig ott állott ujabb parancsra készen, egyenesen, mintha nyársat früstökölt volna. A csak némileg kiengesztelt mester azonban, mintha ujabb olaj öntetett volna a tüzre, még hangosabban rivalt rá: "Mit bámulsz gyerek! hát nem hallottad, hogy csizmára is van szüksége ennek a vándornak. Szaladsz azonnal Mózes mesterhez, megmondod, hogy tiszteltetem, aztán instálom, hogy küldjön át három pár csizmácskát, gyereknek valót, kisebbet, nagyobbat is, hogy válogatva választhassuk ki a legjobbat. Az árát majd lefizetjük finom borjubőrrel". Mint a puskából kilőtt golyó, ugy rohant el a Miska gyerek. Mire a vendég megmosdott, már ott voltak a szép, fényes csizmák.

Ezzel aztán ki is beszélte, ki is haragudta magát egész napra Orbán mester. Egész estve hallgatott. Átvette tőle a szót Borcsa asszony. Volt mit hallgatnia a mesternek. Különösen az uj csizmák bántották a takarékos asszonyt. Mindent megtett karácsony estve nagyobb tiszteletére, hogy kihozza a sodrából könnyelmü férjét, aki minden csavargót felszed s elrontja a karácsonyi békességét. Orbán mester azonban olyan süket volt, mint a föld. Nagy füstfelhőket eregetett pipájából s csodálatos hidegvérrel fogadott minden ujabb támadást. Csak olyankor szólalt meg, ha Borcsa asszony kiment a konyhába, biztatván a vendéget, hogy csak egyék bátran, vegyen többet a tálból, nem olyan rossz asszony az ő felesége, mint a milyennek látszik, csak ki kell beszélnie magát.

Jóskán fogott a jó szó, kiérezte különben is, hogy e különös házban durva külső és durva modor megett sok szeretet honol. S ha bántotta is a folytonos perpatvar, szive mélyén hálával fogadott minden gondoskodást. Eszébe jutott, hogy Demeterné csókokkal fogadta volt s a végén elüzte a háztól, hogy Judás csókkal árulta el Jézust, hogy Joáb ölelésre tárt kezekkel döfte a dárdát Abner bordái közé.

A vendégszoba az öregek hálószobájának tőszomszédságában volt, csak egy ajtó választotta el attól. Ide vetett szép, tiszta ágyat Jóskának tulajdon kezeivel az öreg mester. Régen tette ezt, talán először, mióta Benkő tiszteletes összeeskette élete párjával az öreg templomban. Most azonban kénytelen volt vele, Borcsa asszony felmondta a szolgálatot, mérgében lefeküdt s ott hánykolódott ágyában.

Még akkor is hánykolódott, amikor a bethlehemes pásztorok az ablak alatt megcsattintották ostoraikat s ott pattogtak egy jó fertály óráig olyan gyönyörüségesen, hogy Orbán mester örömében sirva fakadt s csak azért nem gondolt a bethlehemi pásztorokra, mert előbb az ujtott eszébe, hogy ennyi pattogással a hegyekből és a Maros mentiből hány gulyát és nyájat lehetne összeterelni s menynyi finom bőrt lehetne abból kicserezni, s hogy megszégyenitené ő ezzel a sok drága portékával a havasalföldi meg moldvai timárokat, akiknek olyan nagy becsülete van a vásárhelyi csizmadia-céh előtt. Aztán gondolatai azokra az egymásután szakadatlanul következő karácsonyestvékre terelődtek, amelyeket átélt, s amelyek némelyikén ugy 25—30 esztendővel ezelőtt hej be csendesen töltötte ő Borcsájával az időt. Bezzeg akkor nem zavarta a csendet ugy közvetlenül az ablak alatt a pásztorok ostorcsattogása, csak a szomszédok megtisztelt udvaráról hallott át, mint kivánt ünnepeltetés e neki oly édes zene. Eszébe jutott, hogy mily jól esett, mikor először jöttek ő hozzá a pásztorok. Akkor lett atyamestere a timárok céhének. Aztán titkos örömmel állapitotta meg, hogy a pattogtatás ideje mindig nőtt. Előbb csak ép hogy rágyujtottak a pásztorok, aztán mindig több és több jutott neki s mindig kevesebb a szomszédoknak.

Erre a gondolatra hangosan felkacago[tt] szivből, igazán. Hanem aztán elszégyelte m[agát] gát s önmagáról, aki oly alkalmas talaj[t] hiuságnak és kárörömnek, aaz örökkévaló s[egí]tségre gondolt, a Jézusra, aki nem kedv[elt]zett magának. Mire végiggondolta mindezt még ennél többet is, amit dehogy tudna leir[ni] hiven még Gyöngyösi is, akkorra már elh[al]gattak s tovább mentek a pásztorok is, t[u]ván azt, hogy a fizettség igen bőséges lesz [a] kalomadtán, de madárlátta köszönet lesz [a]mihez nem secundál a Borcsa néne.

Mikor Orbán mester már kedvére kizs[ák]mányolta a karácsonyestvének e ránézve [a] mérhetetlenül gazdag emlékeit s az izgalm[ak]tól némileg lecsendesült: lefeküdt s édes[ded] álom lett urrá felette. Nem is ébredt fel, c[sak] késő reggel, amikor már világos volt. De[r]nap ragyogott be az ablakon, már amenny[ire] a jégvirágos egyszeres ablakon, amelyen s[ok]szélyes összetételü rajzok voltak kivehet[ők] áttörhetett a napsugár. Épen azon gondol[kod]zott a mester, hogy vajjon a virágos mező[n] angyalok vagy pásztorok alakjai láthatók. Már-már az utóbbi felé hajlott, az esti ost[or] pattogás még mindig a fülébe csengvén, a[z]kor érzéki csalódásából az ajtón belépő B[or]csa asszony fehérkötényes, fehér főkö[tő] alakja rázta fel. Az asszony arca szokat[lan] derüt s jóságos szelidséget tükrözött viss[a] a mi mindjárt az első pillanatban enyhitett valóra ébredést. Mikor aztán Borcsa nén[e] legszelidebb hangnemben 'Boldog karácso[nyt] kivánva közeledett hozzá s megölelte, m[ajd] csókolta az ő édes májszterét, Orbán me[ster] alig hitt szemeinek s ugy tetszett, hogy a [te]virágos mezőben mégis csak angyalok s[zá]nak ide s tova. "András, te értelmes em[ber] vagy, mindig gondoltam, de most aperte[m] mondom," szólott az asszony. Most már a[z] leit tapogatta András mester. Nem tu[dt] hinni e hangoknak. Azt hitte álmodik. P[e]most igazán a valóságot élte. "Te ember! a gyereket nem engedjük el többé a házu[k]tól. Valóban Isten küldte karácsonyi ajá[n]kul. Most már én is hiszem ezt". De erre [a] felugrott ágyából a mester s össze-vissza c[só]kolta Borcsa nénét. "Borcsa! Borcsa! te v[agy] a legszebb asszony az egész világon!"

Most pedig, kedves olvasóm, mivel An[dr]mesternek ugyis sok időbe kerül az ün[ne]

A magyarországi zarándok-utban részt vett lelkészek és dr. Vasady Béla sárospataki theol. tanár.

Melegh Gyula, mckeesporti lelkész. **Dr. Vasady Béla**, **Bakay Árpád**, akroni lelkész, **Horváth Sámuel**, homesteadi lelkész, **Vasváry Ödön**, west-clevelandi lelkész.

öltözködés, hagyjuk magára a mestert s iparkodjunk addig megérteni Borcsa asszony véleményének hirtelen megváltozását. Említettük már, hogy Borcsa asszony a mult estve sokáig hánykolódott ágyában. Már éjfélt ütött az utca is elcsendesedett s még mindig nem tudott elaludni. Vajjon a lelkiismeret vagy a harag nem hagyta aludni? Jó volna tudnunk, de Borcsa néni nehezen volna ez iránt megkérdezhető. Másfél századja elköltözött immár az élők közül, a vásárhelyi temetőben nyugosznak földi maradványai. Tény azonban, hogy azon az éjszakán nem jött álom szemeire. A nagy csendességben egyszerre csak hangokat hall. Szép, tiszta, csengő gyermekhangokat. Borcsa néni felült és hallgatózott. A hangok a vendégszobából jöttek. Sietve magára kapta meleg kendőjét s az ajtóhoz uopózott. A kulcslyukon világosság szürődött át. Borcsa néni kiváncsian illesztette szemét a kulcslyukhoz. Uram fia! a csavargó gyermek az ágyban felülve összekulcsolt kezekkel imádkozik. Borcsa néni óvatosan az ajtóhoz szoritotta jobb fülét, a ballal nem értett olyan jón. A gyermek imájából még hallotta az utolsó sorokat: "Gyógyitsd meg Atyám azt a kis cigányfiut, a ki a mult éjjel először beszélt veled. Védd meg a cigányasszonyt, hogy ne kelljen értem szenvednie. Oltalmazd ezt a hajlékot, a hol menedéket találtam. Vedd el a néni haragját én rólam. Bocsáss meg a Palinak, a Jézus nevében kérlek. Amen."

Borcsa néni mélyen megindulva s a mi több, felette szomoru szivvel tért vissza ágyába. Most már igazán nem tudott elaludni. Azaz hogy előbb sem tudott, de most már egészen bizonyos az, hogy az Isten Lelke nem hagyta aludni. Az munkálkodott benne. Alig szürkült, már talpon volt s első dolga az volt, hogy fát, forgácsot hozott be a konyhából s lábujjhegyen osont be a vendégszobába, hogy meg ne zavarja a gyermek álmait. A mécses még mindig égett. Máskor kikapott volna a mester, hogy égve hagyta. Most rendkivül bölcs embernek itélte férjét. Hát hogy is ne! ha elaludt volna ez a kurta életü mécses, akkor minek a világánál leste volna meg tüzgyujtás után Borcsa néni, hogy hogy is néz hát ki az a csavargó gyermek. "Milyen szép, milyen kedves, milyen jó arca van az én kis fiacskámnak', mondogatta, vagyis inkább gondolta magában. Szemei a csizmákra estek. Fogta, kivitte a konyhába, Miska kezébe nyomta, azzal a kemény parancsolattal, hogy legalább is olyan fényes legyen, mint a májszter uré, ha már olyan csinos és olyan rángcos nem lehet. És itt egy pillanatra elkomorult az asszony arca. Nyilván azokra a sehonnai csizmadialegényekre gondolt, a kik Mózes szomszéd házánál ingyen eszik a kenyeret, mert a helyett, hogy a mesterségüket végeznék becsülettel, a diákokkal akasztják sösze magukat. Mig a diákok igy egyszerre, váratlanul Borcsa asszony kegyeibe jutottak, azalatt Miska is elvégezte és pedig derekasan a reábizottakat. Kapott is akkora libacombot s akkora kalácsot reggelire, a milyet inasemlékezet óta sem segéd, sem inas ennél a háznál nem kapott, de talán még ebben az utcában sem, noha legalázbb egy tucat mester lakott itt egymásmellett. Czupantott is Miska akkora csókot a ténsasszony kezére, hogy tán még a szomszédok is meghallották volna, ha karácsony reggelének kedves örmei s foglalatoskodásai érzékeiket szokatlanul le nem kötötték volna.

A KOLLÉGIUM KAPUI MEGNYILNAK.

Jóska bizony elkésett a templomból. Nem volt a ki felköltse a szegény gyermeket, vagy joban mondva, volt valaki, a ki gondoskodott arról, hogy a kedves gyermek alaposan kipihenje fáradalmait. Nem ugy a mester. Ma az első harangszóra elindult. Feleségének le kére kötötte, hogy bőséges és gazdag ebéd legyen, a varga béles se hiányozzék ám, azután szokatlanul gyorsan, már a mennyire a szük nadrág s ünnepi csizma engedte, lépkedett fel a várba. Még alig nehányan álldogáltak a czinteremben, ő már ott volt és éles szemekkel figyelte a jövőket. Nem annyira a mestereket, a kiknek üdvözlését alig fogadta vagy észre sem vette, hanem a diákokat. Mikor aztán a diákok jöttek, persze a togatus sok közül senki sem volt ott, hiszen azok mind legatioba mentek, nyájasan karon fogta a kis diákok közül a legnagyobbat. Sokáig sugdosott vele, egész addig, mig a predikátorok s az ünnepi legatus jöttek. Aztán méltóságos mozdulattal, mint az egy céhmesterhez illett foglalta el székét a templomban. Hanem bi-

zony egész isteni tisztelet alatt nem igen figyelte a predikációt, a mit igen rosszul tett, hanem folyton a professzorok, meg a publicus praeceptorok széke felé tekingetett, annyira, hogy az már illetlenség számba is ment. Meg is botránkozott volna ezen Borcsa néni, ha jelen van, de hát ki veheti rossz néven egy asszonytól, a ki ujból megbizatott az anyai tiszttel, hogy ma megtalált fia mellett otthon maradt. Orbán mester alig várta, hogy vége legyen a predikációnak, sietett kifelé, s integetett a fent jelzett diákszemélynek is, hogy csak jöjjön. Ott kin aztán a nehézkesen, de önérzettel kifelé lépegető öreg professorok és praeceptorok soraiból diákbarátja segitségével kihalászott magának sebtiben egy fiatal, de mégis nagybajuszu praeceptort, tiszteletes Demjén Márton uramat s nagy hajlongások között elé terjesztette alázatos instánciáját, hogy nagyon megtisztelve érezné magát ő is, meg felesége is, ha ebédre menne hozzájuk a szent ünnepen. Nem soká kellett kérni a jó embert. Kapott az alkalmon. Igy történt, hogy Orbán mester másodmagával s különös jókedvvel érkezett haza. A pincéből a legjobb borokat hozatta fel, ebéd után a legjobb pipájából kinálta meg a praeceptor urat, a ki mellékesen megjegyezve, a grammaticának volt a tanitója, s a ki már ebéd előtt értesült Orbán mester önzetlen szándékairól s ebéd közben tudomást szerzett Jóska latin tudományáról is. Mire a nap lehanyatlott, Orbán mester és a tiszteletes ur bizalmas kettesben elvégezték az elvégzendőket, hogy világosabban szóljak, Jóska felvétele a kollégiumba befejezett tény lett. Nem könnyü feladat volt ez Orbán mesterrre nézve. Szivesebben tárgyalt volna hét izben is a régini, vagy a vásárhelyi mészárosokkal szakmájabeli tractákban, mint csak egy izben is literátus emberrel. De a Jóska ügyét isteni megbizatásnak vette, az pedig a legnagyobb kitüntetés halandó emberre nézve s jaj annak, a ki kitér előle. Jól tudta s átérezte ezt Orbán mester, noha a kollégiumban csak az elementariát végezte el.

1760. január 4-én a kollégium kapui, a melyek néhány év előtt örökre bezárultak Jóska bátyja előtt, megnyiltak Jóska előtt. Jóska átlépte a kollégium küszöbét s nem is vált meg tőle végleg csak akkor, a midőn mint kimustrált senior Hollandiába ment tudománya öregbitésére. És nem látott soha szükséget e hosszu esztendők alatt. Az első pár csizmát sok pár csizma követte, mert a csizmák elkopnak és elszakadoznak, sok kenyeret is fogyasztott el, de a liszt és a kovász soha ki nem fogyott a kamrából, a Borcsa néni keze nem fáradott el, sok szeretetet is vett igénybe, de az sem fogyott el; mert a csizma, a kenyér és a szeretet sosem fogy el ott, a hol hittel imádkoznak. Jóska pedig sohasem felejtette el, hogy mi az ő ereje titka.

A fák sokszor elhullatták leveleiket azóta, hogy Jóska otthonra lelt a marosvásárhelyi timármesternél. Orbán mester és Borcsa néni is megfehéredtek, lelkük is minden falevél hulláskor jobban és jobban megérett, elkészült egy jobb és szebb hazába való elköltözésre. Aztán elköltöztek. A bucsunál ott volt Miska, a ki azóta mester lett és örököse Orbán mesternek. Ott volt Jóska, a backamadarasi lelkész. Aztán Jóska is, Miska is atyáikhoz tértek, a fa tovább hullatta levelét, az idő kereke sokat forgott azóta, egészen mostanig. Most ujból ősz van. Hulló faleveleket sodor tova a hideg szél.

Egy-egy roham belevág a százados avarba, s ehol feltárja előttünk a régen elhullottakat, mint a hogy Isten is feltárta előttem ez őszön a régiek emlékezetét, a Jóska emlékezetét. Mert nem kitalált történet ez, testvéreim! Egy öreg asszony, a ki fázik már s miközben készül itthagyni a földet, nagyon szeret felmelegedni az ősi kandalló kialvó tüzénél s látni, ha már a jelent nem láthatja, a multnak fel-fellobbanó fényinél, beszélte ezt nékem nemrég, a mikor egy messzi utról jött hir emlékezete gazdag tárházából előhivta a Jóska történetét.

Ez a Jóska az én szépapám, a beteg predikátor a Vályi család Erdélybe szakadt ágának a feje. A történet magva tehát igaz Én csak korszerü keretet próbáltam hozzáadni és a hézagokat valószerü adatokkal kitölteni.

És most befejezvén az elbeszélését, szabad legyen a krónikásnak tenni egy pár megjegyzést. Jóska elveszett bátyjáról egyszer nagy későn jöt valami hir. Az a hir, hogy meghalt s egy drága mivü órát hagyott örökül öcscse Pál nevü fiának. Az óra meg is érkezett és sokáig ketyegett a szentbenedeki parochia ódon szekrényén figyelmeztetve az unokákat

arra, hogy az idő eljár. Az órák, a napok, az évek és századok leperegnek az örökkévalóságba, a melyiket a hátunk mögött hagyunk; de az, a ki a lepergett perceket, órákat, napokat és éveket az Istennel tölti el, a ki lelkének horgonyával, hitével az örökkévaló mozdithatatalan Istenbe kapaszkodik, a ki megjelent a Krisztusban, az látni fogja a boldog örökkévalóságot, a melyik előttünk van; a ki pedig élte kimért idején a világhoz kapcsolja magát, a melyiktől előbb-utóbb el kell szakadnia, az látni fogja a kárhozat örökkévalóságát, a mely szintén előttünk van.

Phone: 2196

ROSENBERG BROTHERS

TEMETÉSRENDEZŐK.
AMBULANCE
SZOLGÁLAT.

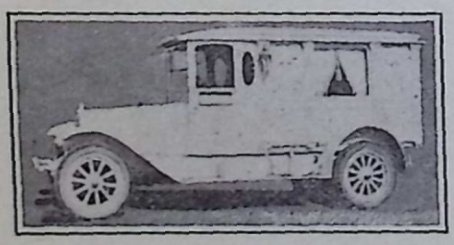

AZ E. G. JENKINS UTÓDAI

Azokat kérdezze, akiket
mi szolgálunk ki.

ELYRIA,
OHIO.

Az itteni magyarság
támogatását kéri.

A TÉKOZLÓ FIU.

Vala egy embernek két fia, — rég hajdan,
Akik fürödhettek édes tejben, vajban.
Akiknek az apjuk mindent megvett volna,
A mi drágaság volt a földön, a boltba'.

Akik még köznap is, uj ruhában jártak,
A minőben király, császár fia jár csak,
A kik télen, nyáron hókalácsot ettek,
A kiket szülői soha meg nem vertek.

A kik kényre s kedvre éltek a világban,
A kik aludhattak puha, meleg ágyban.
Mégis, mégis egyik! A kisebbik.... Vásott
A szülői háztól menekülni vágyott.

Elmenni világgá.... messze — olyan tájra,
Hol a szülői szem nem nézi s nem látja,
Hol szabadon szállhat virágról, virágra,
A hol vig zeneszó s habzó kehely várja.

* * *

És mondá az atyjának:
"Add ki apám a jussomat!
Gazdaságra, hirre vágyom!
Megúntam már magam' itthon,
Hogy Ur legyek — alig várom!

Gyermek vagyok!.... Csak báb vagyok,
Édes anyám kis babája!
Azt akarja, hogy ott legyek
Minduntalan a nyomába'.

Miként hajdan kis korómban,
Imádkoztat minden este,
Néha, néha még mesél is,
Hogy az álom jobban esne!

De nem esik jól az álom!
Csak fetrengek én az ágyba'.
Hir, dicsőség, és gazdagság
A lelkemnek édes álma!

Megveszem a nagy világot!
Én leszek az Ur a földön.
Ugy élek, mint hal a vizben,
Rózsavizben uszom s fürdöm.

Bársony ruha fedi testem,
Szól a zene nappal, éjjel,
Hadd szálljon a hirem, nevem
A világban szerte-szjjel!

* * *

Ne hagyj el, ne menj el,
Édes fiam! lelkem!
Ne busitsd, szomoritsd
Az én fájó lelkem!
Fiatal vagy te mg!
Ugyszólván csak gyermek!
Jobb lesz neked itthon;
Jobb, ha meg is verlek.

Még ha nem ennél is
Napjában, csak egyszer;
Még ha megszidnálak
Napjában ezerszer!
Még ha ringyben, rongyban
Járatnálak téged,
Akkor is jobb dolgod
Lenne itthon néked!

Maradj honn kis fiam!
Eltartalak ingyen,
Ha szemem lehunyom....
Tied lesz majd minden.
Ne hagyj el, ne menj el,
Édes fiam! lelkem!
Ne busitsd, szomoritsd —
Az én fájó lelkem!!

* * *

Hasztalan volt tehát minden!
A rossz fiu elment, mégis
Megsiratta, megsajnálta
A legkisebbik cseléd is
Egyik, másik, elkisérte,
Sirva-riva, a határig;
Rimánkodtak: térjen vissza,
Ne maradjon el sokáig!!

Egy kis fecske elkisérte,
Hivogatta vissza-vissza,
De a gyermek, a rossz gyermek
Még csak nem is nézett vissza.
Az apai örökséggel
Futva, futott csak előre.
Meg sem állt, mig az áldott nap
Nem jutott a lemenőbe'.

És lefeküdt, egy fa alatt
Erdő szélben, szines réten
Egy kis madár danolgatott
Feje felett gyöngyen, szépen.
És elaludt. Meg se moccant!
Még a nap is fel nem ébredt!
Felsóhajtott s imádkozott,
Jó magában: igy beszélget:

"Mégis bánom, hogy eljöttem,
Hogy elhagytam jó apámat!
Szánom, bánom, hogy ott hagytam
A jó, puha meleg ágyat,
Jaj! de most már vége, vége!
Vissza, haza én nem térek.
Nagy Ur leszek! Gazdag leszek!
Éjjel, nappal, vigan élek!

* * *

És elindult és meg-megállt,
Ezerszer is visszanézett.
Meg-megbotlott, sóhajtozott.
A rossz fiu szive vérzett.
De sóhaja elhangzott a'
Végtelen nagy pusztaságba'.
Igy jár a ki tanács nélkül
Indul el a nagy világba.

* * *

Szól a zene, nappal, éjjel
Heje-huja járja.
A tékozló a bolondját,
Az utolját járja.

Mind elfogyott az örökség;
Még csak kenyér sincsen.
Óh, ha csak Te nem könyörülsz
Rajta óh jó Isten!

Igy jár, aki nem hallgat az
Apja szép szavára.
Előbb-utóbb koldusbot lesz —
Hetykesége ára.

Barátai mind elhagyják,
Rá ajtót se nyitnak.
Kigunyolják s kinevetik
A kik vele ittak.

* * *

Ne bizd el hát fiam magad,
Ne légy kevély, ne légy hetyke.
A tékozló fiunak a
Példája a legjobb lecke.

Ne tékozold el a pénzed,
Ne légy korhely,.... ingyenélő.
Légy szorgalmas, takarékos,
Becsületes — Istenfélő!

* * *

Támada nagy éhség,
Ott, abban a helyben,
A hol a tékozló
Fürdött vajban, tejben.

A hol a pénzt szórta,
Mint a szél a polyvát.
Gyötri vala éhség
A rossz fiu gyomrát.

Elmenvén szolga lett,
A ki Ur volt hajdan.
Őrize disznókat,
Moslékkal élt majdan'.

Megverte az Isten,
Kinos szörnyü módon.
A mért nagy lábon élt
Vesztegető módon.

* * *

Magába tért végre,
Felsóhajtva ekkép:
Bár csak most is otthon
Jó apámnál lennék,
Kinek a béresi
Jó kenyeret esznek.
Engemet maholnap
Sötét sirba tesznek.

Felkelvén elmegyek
Jó apámhoz vissza!
Mielőtt letennék
Testemet a sirba!
Megkérem alásan
Bocsásson meg nékem!
Megvallom s megbánom!
Minden bünöm s vétkem!

* * *

Lelke már otthon van,
Hazaszállt jó régen.
Édes jó apjával,
Beszélget ilyképen:

"Vétkeztem ellened,
Édes apám, lelkem!
Nem vagyok méltó hogy, —
Fiadnak hivj engem.

Tégy engemet olybá'
Mintha béres lennék!
Engedd meg énnékem,
Hogy azokkal ennék.

Megszolgálom én még!"
De tovább nem birta
Két szemét a fiu
Egészen kisirta.

* * *

És mikor meglátta
A fiut az apja,
Esvén a nyakába,
Az ölébe kapja.
Csókolja százszor is,
Ezerszer is, aztán
Könnye csordul végig
Apja, fija arcán.

Tulkokat ölének,
Lakoznak nagy vigan.
"Csakhogy az én fiam,
Haza jött; itthon van".
Szóla vala igyen
A fiunak apja:
"Feltámadott, a ki
Meg vala már halva"!

* * *

Ki számlálhatná meg,
Csillagoknak számát?
Ki beszélhetné ki
A szülék jóságát
Senki.... Csak az Isten....
Csak az a jó Isten!
Ki előtt elrejtve
Semmi, semmi sincsen!

Te oltád szivünkbe,
Ezt a nagy szerelmet,
Hogy az apa bünös
Fiának megenged.
Hogy a tékozlót is
Ölelésre várja.
Kapuját, két karját —
Előtte kitárja!

* * *

Az öröm de nagy lett
Az apai házba',
Még a kis fecske is
A szárnyait rázta.

Még a legkisebbik
Cseléd is "hujjázott",
Csak egy lény volt aki
Szomorkodott.... fázott!

A tékozló bátyja
Beteg volt mérgében.
Az irigység fészket
Rakott a szivében.

És kitört belőle
A szörnyü nagy méreg:
Minek is jött vissza
Ez a hitvány lélek!

Óh! ez a "mihaszna!"
E "tékozló" gyermek....
Ki előtt megnyilnak
Ismét majd a termek!

A kinek az apja
Lakodalmat készit,
A kinek talán még —
Uj palotát épit?

Bár csak meghalt volna,
Ne jött volna vissza
Ez a korhely, aki
Mindenét megitta.

"Én apám parancsod,
Soha meg nem szegtem!
S miként e "tékozlót"
Nem szeretsz ugy engem!

"Csak egy kis gödölyét
Nem adtál még nékem!
Hogy az, — barátimmal —
Mulatságul légyen!

Ennek a korhelynek
Leöleted tulkod....
Közöttünk a békét
Megrontod, s megbontod"!

* * *

Kérlelgeti apja:
"Fiam! édes lelkem!
Ne busitsd, szomoritsd
Ez örömnap lelkem!

Velem vagy te mindég,
Tied minden marhám,
Vig kedvvel kell lenned
Öcséd lakodalmán.

"Ki elveszett vala,
Feltaláltuk ujra!
Örömöt hozott a
Jó Isten a bura".

* * *

Ki számlálhatná meg csillagoknak számát?
Ki beszélhetné ki a szülék jóságát?
Senki csak az Isten....
Kinél több s jobb nincsen!

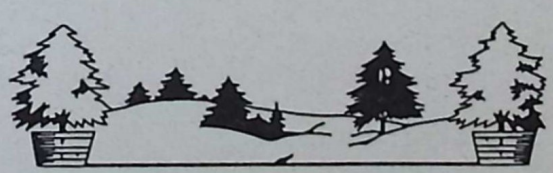

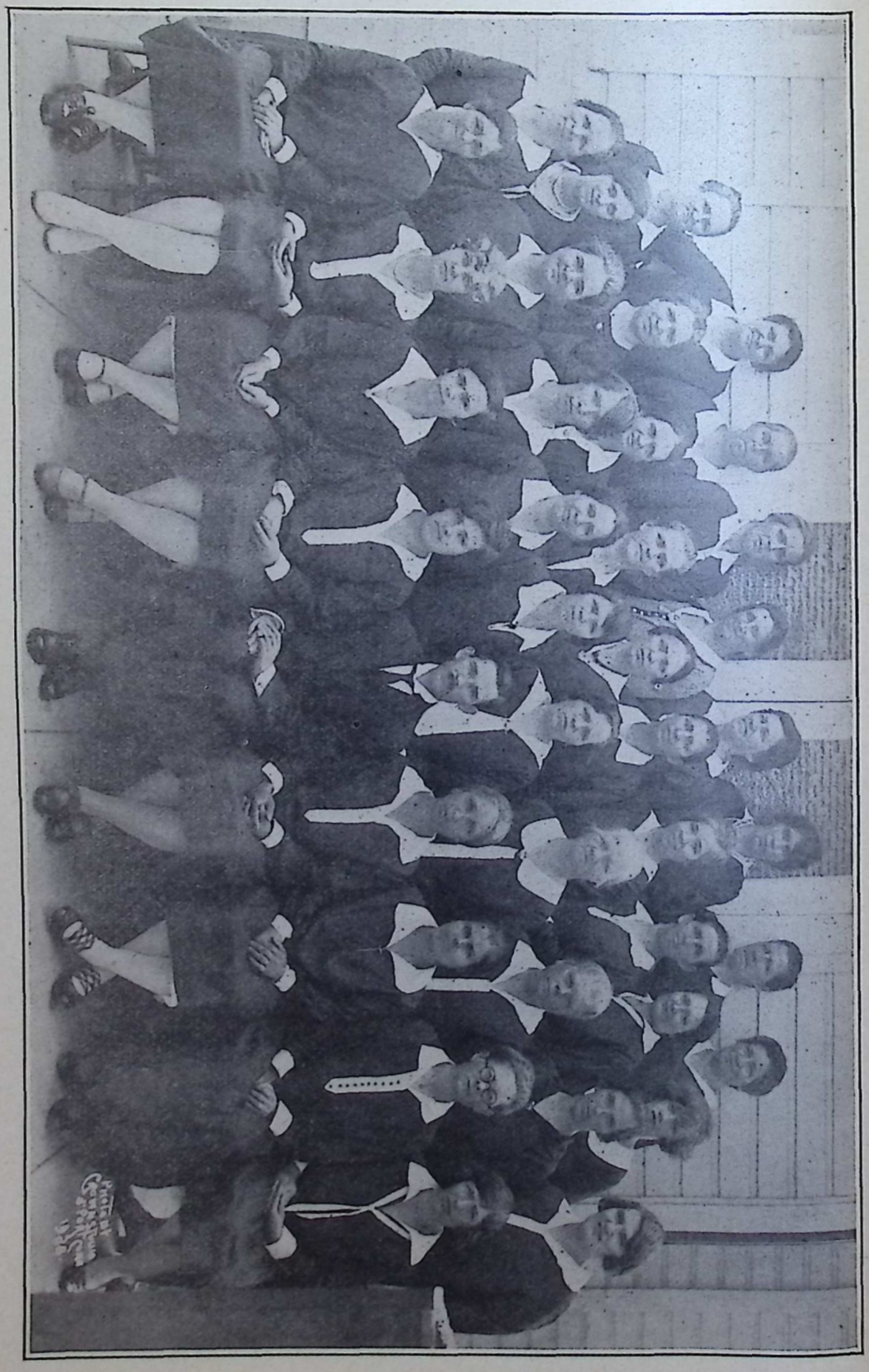

A fairfieldi, Conn. Egyház Nőegylete.

Katóka kívánsága.

— Életkép. —

Öt éves volt. Katalinnak keresztelték annakidején, de csak Katókának nevezték. Ezen a néven becézte őt az egész kis város, ahol apja törvényszéki elnök volt.

Olyan volt, mint egy kis harmatos, üde virágbimbó, melynek a napsugárra és levegőre van szüksége. Ott is tipegett egyre a sétányokon, a virág-ágyak körül nevelőnője oldalán.

De a legnagyobb boldogsága mégis az volt, mikor bemehetett játszani az egykori dajkájához, a jó Kati nénihez, a fogházőr feleségéhez. Ilyenkor elkisérte őt néha a foglyokhoz is, mikor enniva'ót vittek azoknak a cellákba, s a szegény rabok mosollyal üdvözölték a kis Katókát minden alkalommal. Szerették őt s ugy éreztek, hogy ilyenkor egy-egy napsugár lopódzott be szomoru sziveikbe s még szomorubb celláikba.

A jó Kati néni szoknyájába fogódzva, ma is végigtipegte vele a cellákat s a raboknak csókokat intett bucsuzóul. Nem azért, mintha nagyon sajnálta volna őket (hisz ő még nem értette meg a szomoru helyzetüket), hanem azért, mert mosolyogtak rá, ami jól esett az ő kis szivecskéjének s igy inkább hálából intette feléjük a csókokat.

Annál nagyobb volt hát a csodálkozása és meglepetése, mikor az egyik sötét cellában, a sarokba huzódva, egy siró embert látott.

— Miért sirsz bácsi? kérdi gyermekes kedveskedéssel.

— Eredj, te gonosz fajzat! kiáltott rá durván a rab.

A kis Katóka szép szemei egyszerre könnyekkel teltek meg. Életében először szóltak hozzá ilyen gorombán. S most már az elkényeztetett gyermekek akaratosságával — kis lábával dobbantva — kiáltotta a rab felé:

— Akarom tudni, hogy miért sirsz?!

A rab férfi fenyegetőleg beszélt hozzá s ezeket mondá:

— Tudni akarod?.... Nos, jó, hát tudd meg, te gonosz fajzat.... Nekem is van egy kis lányom.... olyan, mint te.... Beteg volt.... éhes és fázott.... Nem volt pénzem, hogy kenyeret vegyek neki.... Hát loptam.... Ezért zártak ide.... S a te apád lesz, aki kimondja rám az itéletet, hogy tolvaj vagyok, mert loptam és szigoru büntetést érdemlek.... Mintha bizony az én helyemben ő nem ugyanugy cselekedett volna, ha igazán szeret tégedet.... Dühömben és felháborodásomban csak sirok, mert nem tehetek semmit.... És téged is csak utálni tudlak, mert az apád lánya vagy.... Takarodj innen!....

A jó Kati néni ijedten vonszolta el a cellától a kis Katókát, aki e pillanattól kezdve olyan lett, mintha megnémult volna. Szomoru lett, mint a szárnyatört kis madár. Nem kellett neki a játék, nyalánkság s órákig ült néha elmélázva, eltünődve, mint a nagyok. Mintha kicserélték volna a kis csacska Katókát, egész szótalanná vált e jelenet után.

Szülei is megrémültek. Valami lappangó betegségtől tartottak s mindent elkövettek, hogy ennek utját vágják és imádott kis Katókájuk sápadt arcocskájára visszatérjen ujból a mosoly, a vidám öröm, a gyermekes csacskaság.

Épen Karácsony, a Szeretet ünnepe közeledett. Gondolták, majd az ő kis szivecskéjébe is meghozza az ünnep a vágyat, az élet sugarát. Apja, anyja ott álltak ágyacskája mellett, mikor felébredt, s biztató, meleg szeretettel szóltak hozzá:

— Mit kivánsz, drága gyermekünk, hogy a kis Jézuska hozzon neked? Talán egy nagy, szép, beszélő hajas babát? vagy....

— Nem, nem! szólt közbe hirtelen a kis Katóka.

— Hát mit drága szivecském, mit? suttogta szeretettel az édes anyja.

A kis Katóka hirtelen komoly szemekkel tekintett jó szüleire s igy szólott:

— Azt kivánom, hogy az a szegény ember visszamenjen a kis lányához, akit ugy szeret, mint ti engem.

Miféle szegény emberről beszélsz? kérdezte az apja. Majd mikor megértette, miről van szó, szinte leverten mondotta:

— Lehetetlen gyermekem!.... Ezt te nem érted.... Az az ember lopott és....

— Te nem lopnál, ha én éhes volnék? vágott közbe a kis Katóka.... Akkor te nem szeretsz ugy engem, mint az a bácsi a kis lányát?

A törvényszék elnöke, az édes apa lehajtotta a fejét s elgondolkodott.... Bizonyos, hogy lopna, bünre vetemednék ő is, ha arra kerülne a sor, csakhogy drága kis leányát megóvja az

éhségtől s annak fájdalmas perceitől.... És egyszerre csak átölelte a zokogó kis lányt és valami felemelő örömmel szólt hozzá:

— Ne sirj, drága kis Katóm! Megkapod, amit kívánsz!.... És a kis Katóka ezután ismét dalolni kezdett....

Másnap tárgyalás volt a törvényszéken. Kemenes János, egy szegény zöldségárus ügyét tárgyalták, aki lopásra vetemedett. És a rendszerint nagyon szigoru elnök — mindenki nagy ámulatára — felmentette a vádlottat.

— Felmentem, uraim, a vádlottat, — mondta az elnök—, mert eddigi fogságával eleget bünhődött. Igaz, hogy lopott, de csak ugy és azért, ahogyan és amiért én is lopnék és Önök is, ha beteg gyermekünk részére egy falat kenyerünk sem volna a háznál. Uraim, a kis Katóka leányom karácsonyi ajándékául kérem Önöktől a vádlott szabadlábra helyezését, aki épen olyan édes apa, mint én vagy Önök....

A birák és a közönség könnyeztek. A vádlott is sirt és boldog volt, hogy ujból láthatja kis leányát.... Katóka pedig — aki szintén ott ült a tárgyaló teremben, csak mosolygott mindenkire, mint a reggeli napsugár.

Kimenet a folyosón mindenki hálásan nézett rá, ő pedig csókokat intett a felvidámult közönség felé. Majd a szegény megszabadult rabhoz tipegett és lábujjhegyre állva igy suttogott hozzá:

— Majd elhozod hozzám, bácsi, a kis lányodat. Adok neki meleg ruhát, meg kalácsot. És az egyik babámat is neki adom.

A szegény férfi pedig könnyezve a boldogságtól, engedelmet kért, hogy megcsókolhassa őt.

A kis Katóka boldogan tért haza édes apjával, aki neki kedesebb ajándékot karácsonyra nem is adhatott volna annál, hogy teljesitette a kivánságát és a szegény édes apát visszaadta kis leányának.

Igy hozott a kis Katóka kivánsága másoknak is boldogságot a Szeretet nagy ünnepén. S mindig boldogan gondolt arra a csókra is, melyet a megszabadult rabtól kapott, mert ez a csók a szegények szivének áldását hozta meg a számára egész életében.

Átdolgozta: **K. E.**

JÖJJÖN CALIFORNIÁBA EGYHÁZUNKHOZ!

Los Angelesi Első Magyar Református Egyház,
950 E. 45 Street, Los Angeles, California.
First Magyar Reformed Church of Los Angeles,
950 E. 45 Street, Los Angeles, California.

ALAPITTATOTT: 1926 AUGUSZTUS 1.

Lelkész cime: Rev. ALBERT HADY, 950 E. 45 St., Los Angeles California.

Egyház gondnok cime: Mr. JOHN DÉCSMÁN, 3029 E. Hill St., Huntington Park, Calif.
Pénztáros cime: Mr. GUSTAVE HÓMÜLLER, 2720 E. Slauson Ave. California Park. Cal.
Nőegyleti elnök: Mrs. JULIUS VRANA, 1016 E. 73th St., Los Angeles, California.
Ifj. Kör elnöke: Miss HELEN E. DÉCSMÁN, 3029 E. Hill St., Huntington Park. Calif.

Lelkész és a tisztviselők bárkinek szivesen válaszolnak ha komoly ügyben érdeklődik California iránt. Postabélyeg csatolása szükséges!

Ha Californiában jár, szivesen látjuk Istentiszteleteinken, vasárnapi iskolánkban, vasárnap délelőtt fél tiztől 12 óráig! Aki teheti, mint kiránduló is látogassa meg ez öröknyaru, csodásan szép országot! Los Angeles a maga több mint egy millió lakosával és elragadó szépségével is érdemes a megtekintésre és letelepedésre!

TIMÓTHEUS.

Irta: **BAJA MIHÁLY.**

Övezzétek vállamra a palástot,
Aztán hadd menjek, járjam a világot.
Hadd menjek véle, édes Jézusommal,
Vezessen ő, kit követek bizonynyal.
Ti, kik az Irást magyarázgatjátok:
Mit nekem a ti bölcs okoskodástok!
Sötét a kép, mit igy utamról nyertem,
Jöjj, Krisztusom, jöjj és vezess te engem!

Hadd ülök oda, lábaid elébe,
Hadd nézzek tiszta, kék szemed egébe,
S mikor szent lelked mélységét kitárja,
Dagadjon lelkem, mint a viznek árja.
Forrjon, buzogjon vágyaktól hevülten,
Hadd álljak melléd bátran, lelkesülten
S keljek nyomodba örömtől repesve:
Megyek, Uram, vezess, kezem kezedbe!

Tudom, nem érünk cifra csarnokokba,
Tövisre lépünk s égető homokba.
Ajkunkat mig a szomjuság epeszti,
Nem lesz, ki oltsa szeretettel, senki.
Káprázatos kincsét elénkbe tárván,
Hogy elcsábitson, megkisért a sátán.
De mi megállunk, bátran, nem remegve,
Megyek, Uram, vezess a küzdelembe!

Követni foglak. Mélység és magaslat,
Sem ég, se föld el tőled nem szakaszhat.
Buban, örömben lelkem csak tevéled,
Te vagy az ut az igazság, az élet!
Követni foglak! életben, halálban
Te légy vezérem millió tusában.
Érted, Uram, kié vagyok egészen —
Az élet is, óh, az se drága nékem.

A béketürés szép, szelid galambja
Fészkét a szivem közepébe rakja.
A megbocsájtó szeretet virága
Illatozzék a lábaim nyomába.
De ha az Urnak szentelt csarnokába
Tort ül a hitetlen kufárok tanácsa
S istentelen gőg nevet a szemembe,
Adj, Uram, akkor korbácsot kezembe!

Tegyünk csodát. A zugó tenger árján
Vegyünk erőt. Fakadjon a szivárvány!
Öntsünk olajt az özvegy korsajába,
Lakjék jól a szükölködő, az árva.
Változzék borrá a viz a kehelyben,
Lázár, ki meghalt, uj életre keljen,
Lásson a vak és járjanak a sántak....
Gyerünk, Uram, már hallom a hozsánnát!

Mi lesz bérünk? Ott, a holdvilágon
Judás alakját már lappangni látom.
Kezét Pilátus már előre mossa,
Nehéz kereszt a vállunk porba vonja.
S kiért magunkat odadjuk cserébe,
Feszitsdmeget kiált az Isten népe!
De ha munkánknak igy leszen csak ára,
Gyerünk, Uram, vezess a Golgotára!

A SIP.

Irta: NAGY BÉLA.

Lacika kilépett a kapun.

Kis csizmái alatt csikorgott a töretlen, frissen hullott hó s arcába hideg, havas szél csapott. Egy pillanatra még megállott. Hósapkáját mélyebben fejére huzta s nyakába akasztott korcsolyájának szijját még egyszer gondosan szemügyrevéve, kezeit zsebébe mélyesztette és azután nekivágott a hótengernek.

A hó sürü pelyhekben hulldogált alá. Azonban a szél, mintha csak haragudott s irigyelte volna a tiszta ,fehér takarót a kopár földből, árva erdőtől: dühösen, süvöltve száguldott, kavarta, vitte föl ujra a magasba, majd meg ismét egy helyben forogva emelt láthatatlan magasságu oszlopot a fehér hóból. Néha-néha megcsendesedett, hogy azután még nagyobb erővel éledjen ujra.

A körülfekvő hegyeket a sürün hulldogáló hópelyhek, mintha nagy fehér fátyolba burkolták volna s ha a pajkos szél néha fellebbentette a mozgó leplet, mesés ország ragyogott mögötte, melyben a hóval boritott hatalmas sudár fenyők, mint ragyogó koronával, csillogó gyémánt ruhával diszitett mesebeli óriások, óriáskisasszonyok sorakoztak egymás mellett. Az egész megfagyott fehér világban valami csodálatos,. megkapó varázs kerengett.

A kavargó hópelyhek, mintha mindannyian pajzán kis szellemek volnának, akik a széllel versengve futnak, játszadoznak a magasban, hogy azután elfáradva lepihenjenek a földre.

Lacika azonban ma mindebből nem vett észre semmit sem. Máskor ugy el-elnézegette utjában a hegyóriásokat, ugy el tudott merengeni a pajkos széllel futkosó hópelyhek szeszélyes, kavargó játékán. Ma nem hallotta még a csizmái alatt csikorgó hó ropogását sem; nem figyelt a szél suhogására, amely pedig máskor annyi hősies, fantasztikus mesét hozott számára messze rengetegből. Fejét lehajtva ment előre, anélkül, hogy látta volna hová lép; gépiesen rakta lábait az érintetlen, töretlen hóba. Nem érezte arcán a hópelyhek hideg csókját, nem látott, nem figyelt most maga körül semmit sem.

Ma magával foglalkozott! Öröme volt. Nagy öröme! Ma érkezett meg látogatóba Pestről Bandi Bácsi. Hozott neki egy pár nikkelezett korcsolyát és egy sipot, Ilusnak meg egy szép babát. Micsoda drága ajándék!

Ma ő lesz a nap hőse! Hogyan fogják a fiuk irigyelni fényes, görbeorru korcsolyáját. Hogyan fogja őket elhagyni a fényes jégen. Csak ugy cikázik ide-oda közöttük. Hátha majd előveszi nyakáról a sípot! Akkor néznek csak nagyot, ha meglátják a ragyogó, hófehér, mesterien faragott csont sípot. Bandi Bácsi azt mondta, hogy Afrikában készült, elefántcsontból! Ilyet nem láttak még a fiuk! Ilyen csak nagy vezéreknek van. Nem, még azoknak sincs ilyen! Ilyen csak a mesebeli óriásoknak volt, akik, ha belefujtak, ezer meg ezer szellem jelent meg egy szempillantás alatt.

Hogyan fog majd gyönyörködni, amikor belefu s a fiuk meghallják éles, metsző, szinte parancsoló hangját és látja arcukon a titkos vágyakozást, irigységet a síp után.

Hogy' megijeszti majd vele Nagyapót is! Még senki sem látta. Ő sem. Ma reggel bementek szánon a szomszéd faluba s csak estefelé jönnek haza. Még nem is tudják, hogy itt van Bandi Bácsi s mit hozott nekik.

Lacika jobban örült a sípnak, mint a korcsolyának. Hiszen a korcsolya is jó, de a sípot azt nemcsak télen lehet használni, hanem mindig. Szabadcsapatot fog alakitani. Olyat, mint ..... mint..... igen, mint Jánosik, vagy Rózsa Sándor. Azonban ő nem fog bántani senkit sem. Elbujnak nyáron a hegyek közé s ha arra jön valaki előhuzza sípját, belefu, a fiuk előrohhanak, egy pillanat alatt körül fogják s amikor az illető könyörögni fog, hogy ne bántsák, ő előjön s mosolyogva mondja: eresszétek szabadon.

Azonban a rossz embereket különösen meglesik s szépen, vagy ha nem enged, akkor szigoru büntetéssel, megintik és nem engedik, hogy gonoszat kövessen el. Ha pedig a hazának lesz szüksége csapatára, önként jelentke-

nak lesz szüksége csapatára, önként jelentkegel.

Hires vezér, nagy ember lesz belőle! Hogyan fog majd Nagyapó örülni, amikor a szebbnél-szebb hireket hallja róla, amikor majd olyan hires ember lesz, mint amilyenekről ő olyan sokat beszélt neki.

A sípot azonban mindig megtartja; ha valamire szüksége lesz, ha hivni akar valakit, mindig ebbe fu bele. Ezt nem adná oda senkinek, semmi kincsért.

Igy szövögette ábrándos terveit, igy szállott kis fantáziájával a messze jövőbe, amikor hirtelen hangos kiáltások visszahozták a jelenbe. Észre sem vette, hogy már a tónál jár, csak amikor a fiuk örömkiáltásokkal siklottak a jégen felé.

Lacika ábrándjainak, terveinek egy része már is valóra vált. A fiuk majd megették szemükkel uj korcsolyáját és amikor a sípot előhuzta, szemök-szájok elállott a csodálkozástól. Milyen áhitattal hallgatták, amikor egymás után belefutott. Azután ők is sorra próbálták s össze-vissza forgatva találgatták rajta a furcsa faragványokat, diszitéseket. Hej, mi mindent nem igértek neki érte! De ő nem adta, hanem előterjesztette nagy komolyan teréveit. A fiuk óriási lelkesedéssel fogadtaák s a csapat azonnal megalakult. A kapitány természetesen egyhangu lelkesedéssel Lacika lett.

- - - -

Erősen szürkült már, mire Lacika fáradtan, de boldog örömmel hazaérkezett. A kapu előtti szánnyomról látta, hogy Nagyapóék már itthon vannak. Korcsolyáját bevitte a konyhába, hogy a legkisebb jég is lolvadjon róla. A mint a folyosóra kilépett éppen akkor tartott Nagyapó pipázgatva, lassan befelé, de őt nem vette észre. — Hopp, most megijesztem Nagyapót — szólt Lacika magában s előhuzva sípját teljes erővel belefutt. De alig hallatszott fel a síp metsző, éles hangja a folyosón, amikor már is ijedten kapta ki szájából. Nagyapó a sípszóra megtántorodott, kezéből kiesett a szép tajték pipa s ott feküdt a folyosó kövén szomoruan, két darabban, maga pedig a falhoz támaszkodva sápadtan, kidülledt szemekkel, mozdulatlanul nézett egy láthatatlan pont felé, mig ajkai alig hallhatólag motoyogták: a fütty..... a fütty.....

Lacika sirva könyörgött Nagyapó előtt — Nagyapó ne haragudjál..... én nem akartalak ugy megijeszteni..... én nem akartam olyan nagyot belefuni..... Nagyapó..... Nagyapó..... én nem, nem akartam a pipát eltörni..... Nagyapó ne nézz olyan haragosan..... ne haragudjál Nagyapó..... én inkább sohasem fuvok abba a sípba.....

Nagyapó lassan magához tért. Fölegyenesedett s azután szeméből elmorzsolva egy könnycseppet gyöngéden megsimogatta Lacika könnyes arcát s már mosolyogott is, amikor megszólalt —

— Nem haragszom kis Lacikám. Hiszen te nem tudhattad..... Te nem tehetsz róla.....

— De én ijesztettelek meg Nagyapó.

— Nem..... nem kis fiam. Majd egyszer elmondok neked egy fájó szép mesét..... a sípodat csak tarsd meg, de csak odakünn fujjad... Hát bizony a pipa eltörött, na de majd befogjuk a régi kis cseréppipát.

Lacika szomoruan hajolt le a pipáért s amint még mindig könnyezve nézegette, forgatta a két törött darabját, egyszerre ugy érezte, hogy a pipával együtt sípja is eltörött, ugy érezte, hogy többé már nem tudja szájába venni, nem tudna belefujni. Nem tudja miért, de szabadulni szeretett volna tőle. Lassan kiakasztotta nyakából, nézegette egy darabig s azután összehajtogatva selyem zsinórját hirtelen elhatározással zsebébe csusztatta.

- - - -

Másnap este, amikor Bandi Bácsi visszavonult szobájába egyszerre csak alig hallható kopogás után felnyilt az ajtó s az ajtónyilásban megjelent Lacika. Félénken tette maga után be az ajtót s bátortalan léptekkel jött előbb.

— Na mi az öcskös?

Lacika lesütött fejjel, alig érthetően felelte:

— Nagyon fontos dologról akarok veled beszélni Bandi Bácsi.

— Ejnye bizony olyan fontoskodó arcot vágsz, mintha élet-halál kérdésről lenne szó! Hát csak ki vele bátran!

Lacika összeszedte magát.

— Ne haragudjál Bandi Bácsi, de én a sípot .....amit hoztál..... eladtam.

— Isten élesse az uj gazdáját! Csak annyi baj legyen. Legalább máskor nem töröm a fejemet, hogy mit is vegyek az én kedves unokaöcsémnek. Minek? Hiszen ugyis eladja!

— Nem is kell nekem Bandi Bácsi semmi sem, csak még egyet kérek. — Ezzel előhuzott valamit a zsebéből. — Itt van a pénz, amiért eladtam, itt van az is, amit a malacból, a perselymalacból kivettünk Ilussal, mert ő is ideadta, amije volt.

— Hát aztán mit csináljak én ezzel a tenger pénzzel?

Lacika elpityeredett.

— Én tegnap..... eltörtem..... a Nagyapó tajtékpipáját..... vegyél érte Bandi Bácsi egy szép pipát Pesten..... Nagyapónak.....

Bandi Bácsi ránézett melegen Lacikára s azután derekasan megveregette a válát.

— Na öcskös itt a kezem, rázd meg becsületesen. Mától kezdve nem csókolsz kezet, ma ember lettél. Megkaptad a pipát s átadhatod Nagyapónak..... Tudod mit? Két hét mulva karácsony lesz s akkor ujra eljövök, meghozom a pipát is s azután szépen beviszed titkon a Nagyapó szobájába s majd meglátod, hogy' megörül neki.

Lacika arca sugárzott a boldogságtól, de azért mégis megjelent egy kis aggódás arcán.

— De becsület szavadra nem árulod el Bandi Bácsi, még anyuskáknak sem. Ilus már becsület szavát adta.

— Jól van öcskös csak feküdjél le nyugodtan.

\- - - -

Megjött a várva várt karácsony szent napja. Lacika soha olyan türelmetlenül nem várta a csengő hangját, mint éppen most. Mikor végre jelt adott szinte rohanva ment befelé, szegény Ilus nem tudta követni. Talán annyira kiváncsi volt Lacika a kis Jézus karácsonyfájára? Nem. Ma nem a karácsonyfa, nem is az ajándékok érdekelték. Szeretett volna tulleni az egész estélyen. . . . . .

A kis Jézus pedig még sohasem hozott ilyen szép nagy karácsonyfát. A gyertyák lángjai, a csillagszórók száz meg száz sziporkázó csillaga, az ezüst, arany diszek, a lebegő szárnyas angyalok csodálatosan elbüvölő varázskört képeztek a fa körül, ugyhogy nemcsak Ilus, de Lacika is néma, szent komolysággal állott meg néhány lépésre a karácsonyfa előtt. De csak néhány pillanatra. Azután szórakozottan nézegette a gazdag diszeket, ajándékokat s akkor lélekzett fel örömmel, a mikor Nagyapó halkan rezgő hangján megkezdte a szent karácsonyi éneket: Krisztus Urunk áldott születésén..... azután ájtatos imája után elővette a bibliát s elovasta belőle a kis Jézus születésének csodálatos történetét. Nagyapó ezután mindig vissza szokott vonulni a szobájába. Máskor Lacika ugy tartóztatta, hogy maradjon még velük, játszék velük de ilyenkor sohasem engedett. A karácsonyestét szobájban töltötte egyedül. Most azonban Lacika szerette volna, ha Nagyapó minél hamarább elköszönne s menne szobájába.

Lacika pipája ugyanis már a nagyapó szobájában volt régen becsempészte még délután az asztalára s ráirta szép kövér nagy betükkel: "Nagyapónak karácsonyi ajándékul Lacika és Ilus."

Valóban Nagyapó most is elköszönt szépen és csendesen megindult szobájába. Lacika még egy ideig nézegette, forgatta ajándékait de azután intve Ilusnak észrevétlenül, halkan kiosontak a szobából Nagyapó után.

Az ajtó előtt megállottak lábujjhegyen csendesen, azután Lacika lehajolt a kulcslyuk fölé s benézett. Ilus türelmetlen kiváncsisággal suttogva kérdezte:

— Mit látsz? . . . Mit csinál Nagyapó?

Lacika felegyenesedett, fejét szomoruan csüggesztette le, nem válaszolt. Ilus miután hiába várt feleletre szintén lehajolt s benézett, de azonnal visszakapta szőke kis fejét.

— Nagyapó kezében ott a pipa és sir . . .

— Igen sir — sóhajtott Lacika. Látod ugy-e mondtam, hogy add el a babát te is, akkor több pénzünk lett volna s szebb pipát vehetett volna Bandi Bácsi. Azért sir Nagyapó bizonyára, hogy a régi pipát sajnálja.

A két testvér tanácstalanul, szomoruan állt dogált az ajtó előtt. Végre Ilus suttogása törte meg a csendet.

— Hátha nem is azért sir! Gyere menjünk be . . . hiszen nem haragudhat meg, ha vigasztaljuk . . .

Lacika csendesen bólintott s halkan benyomta a kilincset. A másik percben már ott állott Lacika és Ilus Nagyapó háta mögött aki az asztalra hajolva csendesen zokogott.

Lacika gyengéden megérintve félve szólalt meg.

— Nagyapó ne sirj . . . én azt hittem örülni fogsz a pipának . . . s a sirástól elfulladva nem tudott többet szólani. Ilusnak kék ártatlan szeméből szintén lecsordult két hatalmas könnycsepp.

Nagyapó pedig szinte szégyenkezve kapta fel fejét, igy meglepetve a két kis unokától, de azután könnyei alól csupa öröm, boldogság sugárzott, amikor megsimogatta a Lacika lehajtott buksi fejét.

— Hát ti igy megleptetek engem? No ne sirjatok kis bolondok, hiszen én nem szomorkodom. Tanuljátok meg, hogy az emberek vagy akkor sirnak, ha bánatuk van, vagy ha tiszta nagy örömük van. Én pedig most nagyon örülök, hogy ilyen kis unokám van, mint te — s gyengéden vonta magához Lacikát, aki azonban közbevágott.

— Nemcsak én, Ilus is. . .

— Mind a kettőtöket egyformán szeretlek. Gyere ide te is kis Szöszi, hadd csókoljalak meg benneteket, az én két kis drága unokámat.

Miután örömtől sugárzó arccal össze-viszszacsókolta a két kis drága fejet és mosolygó kipirult arcot,megszólalt.

— Most pedig hozd csak ide Lacikám a pipaszárat, hadd teszem belé ebbe a szép uj pipába, hadd szentelem itt fel nyomban előttetek.

Lacika boldogan sietett a pipaszárral s néma gyönyörüséggel nézte hogy' csattantja fel Nagyapó a fényes kupakot, hogyan köti oda a zöld selyem zsinórral a pipaszárhoz, azután hogyan nyeli a pipa öblös gyomra a szép barna dohányt, majd elcsattan a gyujtó, az első szippantás s száll fölfelé az első ezüst füstkarika. Ó, milyen mélyet szippantott Lacika is erős illatból!

— Most azután üljetek le ide mellém, hajtsátok a térdemre fejeteket s figyeljetek szépen, elmondok nektek egy szép, szomoru igaz mesét.

Lacika és Ilus boldog, türelmes várakozással foglaltak helyet Nagyapó lábainál, aki egy pár pillanatig némán nézett a felfelé szálló bodor füstkarikába s azután csendesen elkezdte a mesét.

— Beszélni fogok nektek arról, akit sohasem láttatok, de aki ha élne éppen ugy szeretne titeket, mint ahogyan én . . . beszélni fogok a ti drága jó Nagyanyátokról.

A két testvér egyszerre vágott közbe.

— Mi ismerjük őt Nagyapó! Hiszen Anyus annyit beszélt róla.

Majd Ilus folytatta.

— Ott van a képe Anyus ágya fölött. Esténként el-elnézegetjük s amikor leborulunk imádkozni nemcsak Anyusért, Apusért, meg érted imádkozunk Nagyapó, hanem róla is megemlékezünk.

Nagyapó szemében ismét megjelent a boldogság egy fényes könnycseppje s megsimogatta ujra a két kis szőke fejet.

—Igen mesél róla s elmondta néktek, hogy őt elhivta a jó Isten nagyon régen s most ott van a mennyországban. De hogyan ment el azt nem tudjátok, azt mondom most el néktek, figyeljetek.

Amikor még alig volt a ti Anyustok akkora, mint te kis Ilonkám, egyszer egy éppen ilyen hideg karácsonyi éjjel hirtelen nagyon rosszullett Nagyanyátok. Akkor még nem volt orvos a faluban, csak a nagyobb helyeken, meg városokban. Télen azután sokszor hónapokig sem jöhettek a hegyek közé, mert a hó elzárta az utat. Nálunk sem volt orvos s szegény Nagyanyátok ott feküdt halotthalványan, néma fájdalommal, nem tudtam rajta segiteni s nem tudott senki sem, hiába futkostam ide-oda. Végre rászántam magamat az utolsóra. Gondosan bundába takargattam s feltettem a szánra és egyedül hajtva, ahogy csak tudtam ugy siettem karácsony szent éjszakáján az orvoshoz, be a városba. Éppen ilyen hideg, szeles idő volt, mint most. A csillagok ragyogtak s mivel a hó nem esett, az ut tisztán fénylett, ugy hogy a lovak minden akadály nélkül vágtattak a kemény fagyos havon. Ki is jutottunk a faluból s éppen az Ördög szakadékhoz értünk, amikor a csendes, néma éjszakában egy éles, metsző, velőtrázó fütty hangzott fel s a másik pillanatban a lovak meghorkantak; puskás vad alakok, mintha a föld alól tüntek volna elő, megragadták a lovak zabolját s mire kezemet felemeltem volna, már le is fogtak, összekötöztek, bundámat lehuzták rólam s miután pénzemet megtalálták otthagytak a fagyos uton.

Az egész pár pillanatig tartott. Zsiványok voltak, értették mesterségöket. Szerencsére nem nagyon kötöztek meg. A laza kötelek közül csakhamar kiszabadultam. Első volt Nagyanyátok. Ott feküdt szépen, mint mikor elindultunk . . . Volt zsiványbecsületük, a nőt nem bántották. Örültem, hogy ilyen könnyen szabadultam. Mit bántam a pénzt, csak azt a néhány percet sajnáltam. Bátoritólag, megnyugtatólag szólottam Nagyanyátokhoz s föléhajoltam . . . tudtam, hogy felelni nem tud, hiszen már otthon sem beszélt . . . de most egyszerre csak éreztem, hogy nem is fog többet beszélni, hogy arról az arcról keményebb fagy néz reám, mint a havas utról, mert az a fagy soha többé fel nem enged . . . Tőle soha többé feleletet nem kaptam . . . az ő lelke akkor már messzejárt . . . Hogy az ijedtség, a betegség volt-e oka halálának, azt csak a jó Isten tudja . . . De akaratán meg kellett nyugodni . .

Nagyapó elhallgatott. Ilus és Lacika arcán lassan peregtek lefelé a könnyek. Végre Lacika elfojtott hangon kérdezte.

— Nagyapó és kik voltak azok az emberek?

— A Fizinkó emberei fiacskám . . . Másnap eljött hozzám. Visszahozta a pénzt. Hiszen ő nem tudta, hogy én voltam az, hiszen ő nekem hálával tartozott, mert sokat segitettem, amig becsületes ember volt. Visszahozta a pénzt, miután a lelkem boldogságát elrabolta örökre.

Lacika lángoló arccal pattant föl.

— Ugy-e átadtad a csendőröknek?

— Nem én kis fiam . . . Sirva csókolta kezemet . . . ott zokogott ,hogy tegyek vele, amit akarok. Miért vettem volna el életét? Hiszen azzal a másik ugysem támadott volna fel sohasem . . . És Fizinkó azután becsületes ember lett ujra . . . eltünt innen, nem bántott többé senkit sem.

A fájó seb lassanként begyógyult. Anyustokban volt minden reményem, minden boldogságom. A rémes karácsony éjszaka azonban borzalmas emlékét visszahagyta lelkemben örökre. A velőkig ható éles fütty sokszor felhangzott még, ha egyedül voltam. Álmaimból sokszor felriasztott, hogy átéljem a mult minden borzalmát, minden fájdalmát.

Ezt a füttyött hallottam a te sipodból is... Most már ugy-e tudod, miért ijedt ugy meg Nagyapó?

— Én nem fütyülök többé Nagyapó. A sipot már el is adtam. Nem leszek csapatkapitány sem. Ott hagytam a fiukat. Én inkább csendőr leszek Nagyapó. Nem játszom rablósdit!

— Ugyan, ugyan kis bohó, hiszen játszani szabad, az nem komoly dolog.

— Nem, én nem játszom többé Nagyapó!

— Na jól van, jól, hanem most szépen imádkozzunk s azután feküdjetek le, hiszen már késő:e jár az idő, pihenjetek.

Ilus és Lacika összetéve kezeiket áhitatosan mondották el esti imájukat, imádkozva szüleikért, Nagyapóért s a Nagyanyó mennyországi boldogságáért. Azután szépen kezet csókoltak Nagyapónak s csendes jóéjszakát kivánva elindultak kifelé.

Lacika kinyitotta az ajtót. Ebben a pillanatban a folyosó nyitott ajtaján keresztül metsző, süvitő hangon, mint valami éles sip hangja, csapott be a hideg, fagyos szél. Lacika és Ilus önkéntelenül összerezzentek s hátrafordulva Nagyapóra néztek, aki ott állott az asztalnál sápadtan . . . szemei zavarosan néztek a nyitott ajtón keresztül a hideg éjszakába s azután ajkán hörögve röppent ki a kérdés:

— Lacika . . . hallottátok? . . . A fütty! — még akart szólni valamit, de azután hirtelen a szivéhez kapott s lassan visszarogyott az öreg karosszékbe.

Lacika és Ilus szorongó érzéssel futottak oda s a sirástól fuldokló hangon szólitgatták.

— Nagyapó! . . . Nagyapó! . . .

De Nagyapó nem felelt többé, csak a szél süvitett tovább fagyosan, érzéketlenül a karácsonyi szent éjszakában . . .

AZ ÁRVAHÁZI ALAP SZÁMADÁSA

1927 NOVEMBER HÓ ELSŐTŐL
1928 NOVEMBER HÓ ELSŐIG.

ÖSSZEÁLLITOTTA:
KALASSAY SÁNDOR,
ÁRVAATYA.

VITÁRIUS BÉLA

ORVOSI MÜKÖTSZERÉSZ SPECIALISTA

299 EAST 86th STREET, NEW YORK, N. Y.

ÉS

217 WASHINGTON ST., HOBOKEN, N. J.

Készit mérték után, jótállással, kizárólag elsőrendü minőségü sérvkötőt, haskötőt, gummiharisnyát, gummi haskötő füzőt, ortopédiai támgépeket, lud talpbetétet és minden ebbe a szakmába vágó munkát.

Több mint 28 esztendei gyakorlati müvezetői minőségben Európa és Amerika legelső speciálistáinál, ugymint. --- Budapest, Bécs, Berlin, Frankfurt a|M, Leipzig, Brüsszel, Starssburg i|E., Bern, Genf, Zürich és New York a garancia. Lelkiismeretes és szakszerü felvilágositás és kiszolgálás.

Keressen fel személyesen vagy levélben ezen a cimen:

VITÁRIUS BÉLA

299 EAST 86th STREET, NEW YORK, N. Y.

vagy

217 WASHINGTON ST., HOBOKEN, N. J.

New Yorki telefon: LENOX 3869. Hobokeni telefon: HOBOKEN 1940

A NOVEMBERI HAVI SZÁMADÁS.

James H. Marker, 6 malacért	48.00
Kálmán János gyermektartás	25.00
Mrs. Guleny Róza gyermektartás	30.00
Rozgonyi József gyermektartás	25.45
Mrs. Szücs Róza Chicago, Ill.	20.00
Vajda Bertalan Scranton, Pa.	2.00
Gary Völgyi Női Egylet, Gary, W. Va.	25.00
Dobos Gábor, gyermektartás	14.00
Penna Trust Co. gyermektartás	12.50
Németh Teréz, Cleveland, O.	1.00
Vida Erzsike Cleveland, O.	1.00
Kish Teréz, Cleveland, O.	1.00
Vida Erzsike, Redordo Beach, Calif.	1.00
Vida Lilike, Redordo Beach, Calif.	1.00
Szarvas Pál, baromfiért	45.15
Simkó Géza, gyermektartás	45.00
Simkó Géza ruhára	5.00
Alex. Adv. Agency, hirdetés	10.00
Özv. Buczkó Andrásné, Mt. Carmel, Pa.	5.00
Dr. Buczkó András, Mt. Carmel, Pa.	5.00
Buczkó János, Mt. Carmel, Pa.	5.00
Buczkó Juliska, Mt. Carmel, Pa.	5.00
Somogyi Mariska. Lorain, O.	1.00
Somogyi Böske, Lorain, O.	1.00
Bábó András, Lorain, O.	1.00
Mitró András, Lorain, O.	1.00
Istenes András, Lorain, O.	—.50
Bedecs András, Lorain, O.	1.00
Balogh András, Lorain, O.	—.50
Perselypénz, Lorain, O.	—.85
Balogh István, gyermektartás	50.00
Imre Gerzson, gyermektartás	25.00
Bitai János, Escotawpa, Ala.	2.00
Dobos Gábor, gyermektartás	14.00
Papp József, gyermektartás	20.00
Chas. A. Sandor Lancaster, Pa.	10.00
Horváth Magdolna gyermektartás	45.00
Rev. Bartus Sándor, naptárért	5.00
Vajda András, Scranton, Pa.	2.00
Egyesületi Járulék október	1005.20
Ref. Egylet, Pittsburgh, Pa.	16.65
Rev. Varga Lajos, baromfiért	4.30
György József, Nanty Glo, Pa.	5.00
Jakab János, gyermektartás	25.00
Nagy Józsefné, gyermektartás	36.00
Ref. Egyház, Pocahontas, W. Va.	13.91
Ref. Női Egylet, Pocahontas, W. Va.	10.00
I. Magyar B. S. E. Pocahontas, W. Va.	10.00
Szijgyártó Istvánné gy. Pocahontas, W. Va.	17.50
V. E. 23 fiók, Pocahontas, W. Va.	5.00
Vida Antal, Cleveland, O.	1.00
Gáll József, gyermektartás	30.00
Union Baking Co. Pittsburgh, Pa.	1.70
Szarvas Pál, baromfiért	61.51
V. B. S. Egylet, 43-ik fiókja, Brownsville, Pa.	20.00
Római Katholikus Egyház, Brownsville, Pa.	15.00
Római Kath. Oltár Egylet, Brownsville, Pa.	15.00
Ref. B. S. Egylet Brownsville, Pa.	15.00
Önképző Egylet, Brownsville, Pa.	10.00
Ref. Női Egylet, Brownsville, Pa.	10.00
Leisenringi Munkás Segély Egylet,	5.00
Munkás B. S. Szövetség Brownsville, Pa.	5.00
Özv. Béres Jánosné, Brownsville, Pa.	10.00
Csurilla István, Brownsville, Pa.	5.00
Kovács István, Brownsville, Pa.	5.00
Kotán István, Brownsville, Pa.	5.00
Laca József, Brownsville, Pa.	5.00
Lovász Imre, Brownsville, Pa.	5.00
Ignátz Mihály, Brownsville, Pa.	5.00
Szabó András, Brownsville, Pa.	5.00
Béres István, Brownsville, Pa.	5.00
Molnár István, Brownsville, Pa.	5.00
Ádám István, Brownsville, Pa.	2.00
Szathmáry Lajos, Brownsville, Pa.	2.00
Özv. Béres Jánosné, Brownsville, Pa.	2.00
Köteles András, Brownsville, Pa.	2.00
Csáki József, Brownsville, Pa.	2.00
Husz Sándor, Brownsville, Pa.	2.00
Antal Péter, Brownsville, Pa.	2.00
Szabó Dániel, Brownsville, Pa.	2.00
Hanusák Mihály, Brownsville, Pa.	2.00
Varga István, Brownsville, Pa.	2.00
G. Kars János, Brownsville, Pa.	2.00
Hidi Sándor, Brownsville, Pa.	2.00
Tóth Imre, Brownsville, Pa.	2.00
Ezed Sándor, Brownsville, Pa.	2.00
Ulman József, Brownsville, Pa.	2.00
Balogh Péter, Brownsville, Pa.	2.00
Bodnár András, Brownsville, Pa.	1.50
Tamas János, Brownsville, Pa.	1.50
Borsodi János, Brownsville, Pa.	1.00
Fehér Ferenc, Brownsville, Pa.	1.00
Bodnár Mihály, Brownsville, Pa.	1.00
Bolló István, Brownsville, Pa.	1.00
Jobbágy János, Brownsville, Pa.	1.00
Béres József, Brownsvile, Pa.	1.00
Balázs Ferencz, Brownsville, Pa.	1.00
Balogh István, Brownsville, Pa.	1.00
Szakal István, Brownsville, Pa.	1.00
Mészáros Sándor, Brownsville, Pa.	1.00
Fodor András, Brownsville, Pa.	1.00
Gáll József, Brownsville, Pa.	1.00
Ádám Ferenc, Brownsville, Pa.	1.00
Orosz János, Brownsville, Pa.	1.00
Szanyi János, Brownsville, Pa.	1.00
Rozgonyi József, Brownsville, Pa.	1.00
Náhory Sándor, Brownsville, Pa.	1.00
Pataky István, Brownsville, Pa.	1.00
Borsodi István, Brownsville, Pa.	1.00
Köteles István, Brownsville, Pa.	1.00
Ignácz Mihály, Brownsville, Pa.	1.00
Ignáczné, Brownsville, Pa.	1.00
Hegedüs Ignác, Brownsville, Pa.	1.00
Molnár István, Brownsville, Pa.	100.
Megela György, Brownsville, Pa.	1.00
Varga Béla, Brownsville, Pa.	1.00
Benke János, Brownsville, Pa.	1.00
Fejes Sándor, Brownsville, Pa.	1.00
Szilágyi András, Brownsville, Pa.	1.00
Várady István, Brownsville, Pa.	1.00

Király Jánosné, Brownsville, Pa.	1.00	Ruszkovics György, Brownsville, Pa.	1.00
Szabó Kelemen, Brownsville, Pa.	1.00	Kerekes Károly, Brownsville, Pa.	1.00
Maronics János, Brownsville, Pa.	1.00	Bajusz József, Brownsville, Pa.	1.00
Bus Gábor, Brownsvile, Pa.	1.00	Béres Mihály, Brownsville, Pa.	1.00
Szabados István, Brownsville, Pa.	1.00	Biháry András, Brownsville, Pa.	—.50
Osvárt Imre, Brownsville, Pa.	1.00	Bökönyi Jánosné, Brownsville, Pa.	—.50
Szarka Gyula, Brownsville, Pa.	1.00	Beé Ferenc, Brownsville, Pa.	—.50
Szarka Ferencz, Brownsville, Pa.	1.00	Géczi Andor, Brownsville, Pa.	—.50
Sötér Gyula, Brownsville, Pa.	1.00	Egyed Sándor, Brownsville, Pa.	—.50
Mató István, Brownsville, Pa.	1.00	Varga István, Brownsville, Pa.	—.50
Zachar Dániel, Brownsville, Pa.	1.00	Köteles András, Brownsville, Pa.	—.50
Szabados István, Brownsville, Pa.	1.00	Hamcsák Mihály, Brownsville, Pa.	—.50
Gáll András, Brownsville, Pa.	1.00	Hamcsák Mihályné, Brownsville, Pa.	—.50
P Tóth József, Brownsville, Pa.	1.00	Szabó Kelemenné, Brownsville, Pa.	—.50
Pál Kovács Lajos, Brownsville, Pa.	1.00	Debrádi József, Brownsville, Pa.	—.50
Teper József, Brownsville, Pa.	1.00	Dudás András, Brownsville, Pa.	—.50
Ferenczi János, Brownsville, Pa.	1.00	Vaskó János, Brownsville, Pa.	—.50
Benke János, Brownsville, Pa.	1.00	Varga György, Brownsville, Pa.	—.50
Tomol Andrásné Brownsville, Pa.	1.00	Szabados József, Brownsville, Pa.	—.50
Moskocsky Béla, Brownsville, Pa.	1.00	Horváth Imre, Brownsville, Pa.	—.50
Jakab István, Brownsville, Pa.	1.00	Orondó István, Brownsville, Pa.	—.50
Fanycsaszky János, Brownsville, Pa.	1.00	Szölössy Tamás, Brownsville, Pa.	—.50
Geletay Imre, Brownsville, Pa.	1.00	Horváth György, Brownsville, Pa.	—.50
Csaki József, Brownsville, Pa.	1.00	Juszkó Sándor, Brownsville, Pa.	—.50
Emődy András, Brownsville, Pa.	1.00	Kán Imre, Brownsville, Pa.	—.50
Cash Market Brownsvile, Pa.	1.00	Vangó Imre, Brownsville, Pa.	—.50
Rőczey István, Brownsville, Pa.	1.00	Kovács István, Brownsville, Pa.	—.50
Katkó István, Brownsville, Pa.	1.00	Lebovics Náthán, Brownsville, Pa.	—.50
Varga József, Brownsville, Pa.	1.00	Lipták Mihály, Brownsville, Pa.	—.50
Baksi István, Brownsville, Pa.	1.00	Tóth József, Brownsville, Pa.	—.50

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS
EGYESÜLET FŐORVOSA

Dr. Rosenberg Emanuel

CLEVELAND, OHIO.

Hivatalos órák:
DÉLUTÁN 1---3-ig ESTE 6---8-ig.

Moravecz Henrikné, Brownsville, Pa.	—.50
Molnár József, Brownsville, Pa.	—.50
Ulmán, Gyula, Brownsville, Pa.	—.50
Kisebb adományok, Brownsville, Pa.	1.85
Perselypénz, Brownsville, Pa.	17.55
Ref. Női Egylet, Daisytown, Pa.	50.00
Rev. Kerekes Béla, naptárért	14.00
Mozár János, gyermektartás	24.00
Fogler Imréné St. Loouis, Mo.	1.75
Rev. Kardos József, St. Louis, Mo.	1.00
Horváth Sándor, St. Louis, Mo.	1.00
Katona Miklós, St. Louis, Mo.	1.00
Arhét Sándor, St. Louis, Mo.	1.00
Özv. Posáz Mihályné, St. Louis, Mo.	1.00
Zilahi Istvánné, St. Louis, Mo.	1.00
Nyikos Dezső, St. Louis, Mo.	1.00
Pocsik Lajosné, St. Louis, Mo.	1.00
Bakos Elek, St. Louis, Mo.	1.00
Megyessy István, St. Louis,Mo.	1.00
Homoky János, St. Louis, Mo.	1.00
Oskocs Hedvig, St. Louis, Mo.	1.00
Metzger Istvánné, St. Louis, Mo.	1.00
Tarjenyi Elek, St. Louis, Mo.	1.00
Papp Sámuel, St. Louis, Mo.	—.50
Lénárt János, St. Louis, Mo.	—.50
Papp Károlyné, St. Louis, Mo.	—.50
Pente Demeter, St. Louis, Mo.	—.50
Bodogh László, St. Louis, Mo.	—.50
Nagy Jánosné, St. Louis, Mo.	—.50
Mrs. Pohály, St. Louis, Mo.	—.25
Homoky Antalné, St. Louis, Mo.	1.00
Rev. Tibor Tóth Beaver Falls, Pa.	5.00
Kovács Imre, Monaca, Pa.	5.00
Hornyák Mihály, Beaver Falls, Pa.	2.00
Kaszonyi Mihály, Beaver Falls, Pa.	1.00
Balogh Emma, Beaver Falls, Pa.	1.00
Takó Imre, Beaver Falls, Pa.	1.00
Kusztos János, Beaver Falls, Pa.	1.00
Kovács József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Kaszonyi Dániel, Beaver Falls, Pa.	1.00
Demeter József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Demeter Józsefné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Simon József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Balázs Imréné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Lőrincz Istvánné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Molnár Károly, Beaver Falls, Pa.	1.00
Józsa János, Beaver Falls, Pa.	1.00
Kolumbán Vilmos, Beaver Falls, Pa.	1.00
Becze Lajos, Beaver Falls, Pa.	1.00
Szabó Istvánné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Hornyák Mihályné, Beaver Falls, Pa.	—.50
Kilián Imréné, Beaver Falls, Pa.	—.50
Ortó Andrásné, Beaver Falls, Pa.	—.50
Malacsics Sándor, Beaver Falls, Pa.	—.50
Orosz Sándor, Beaver Falls, Pa.	—.50
Ref. Női Egylet, Springdale, Pa.	25.00
Szarvas Pál, boramfiért	24.30
Stimec István, gyermektartás	60.00
Serfőző Mihály, gyermektartás	20.00
Gedeon Erzsike, Redondo Beach, Calif.	1.00
Papp Edward, Redondo Beach, Calif.	1.00

A LEGOLCSÓBB
BEVÁSÁRLÁSI HELY
JOHNSTOWN, PA.

és
vidékén
a

BERNEY BROTHERS
NAGYÁRUHÁZA

Szövött és rőfös áruk,
férfi és gyermekruhák
ágylepedők,
párnahajak,
gyapjuteritők,
és cérnák.

Kis kereskedők
itt vásárolhatnak
a legolcsóbban

606--608 RAILROAD ST.,
JOHNSTOWN, PA.

Az árvaháznak
a szállitója.

Papp Emma, Redondo Beach, Calif.	1.00
Horváth Sándorné, vajért	4.00
Halász Mihály, tartásdij	25.00
Szopó József tartásdij	25.00
Összesen	2363.72

KIADÁSOK NOVEMBERBEN.

Utalvány és checkszám	Kinek és miért fizettünk	Összeg
361.	Westmorland Grocery Co. élelmiszer	170.15
362.	Latrobe Grocery Co., élelmiszer	122.59
363.	Tony Rubino, élelmiszer	13.65
364.	L. H. Parke Co., élelmiszer	34.10
365.	Pittsburgh Provision, élelmiszer	79.38
366.	Z. Klebán Produce Co. élelmiszer	53.00
367.	Valley Ice Co., jégért	4.50
368.	H. J. Lang Shoe Co., ruhanemü	135.15
369.	Lartrobe Laundry, mosásért	27.95
370.	Kaufmann Dept. Store, ruhanemü	14.50
371.	Kalassay Sárika, okt. fizetése	85.00
372.	Tóth Mihály okt. fizetése	70.00
373.	Szalay Józsefné, okt. fizetése	45.00
374.	Horváth Sándorné, okt. fizetése	35.00
375.	Stried János, okt. fizetése	50.00
376.	Szücs Gábor, okt. fizetése	50.00
377.	Kusztos Árpádné, okt. fizetése	30.00
378.	Baksa Lajos, okt. fizetése	25.00
379.	J. H. Phillips, berendezés	134.08
380.	L. H. Smith, berendezés	22.90
381.	F. O. Fowler, plumber munka	237.28
382.	L. A. Darr, épitkezés	50.98
383.	D. A. Geeting, épitkezés	99.45
384.	Ralph E. Knox, szénért	12.00
385.	Wilpen Taxi Co., szállitás, utiköltség	82.10
386.	Expert Printing Co., nyomtatvány	27.25
387.	Robert E. Taylor, kovács munka	38.15
388.	J. D. McDowell, kovács munka	28.40
389.	A. J. Roddy, cséplésért	55.50
390.	C. A. McLune, biztositás	113.00
391.	L. G. Carns, vegyes dolgok	109.75
392.	Kalassay Sándor, folyó kiadások	260.45
393.	Gyülési költség	12.40
394.	H. E. Vance, kenyérért	118.40
395.	Expert Printing Co., II. rész naptárra	250.00
Összeg		2,707.12

ZÁRLAT.

Maradvány november 4-én	**412.16**
Bevétel november hónapban	**2363.72**
Összesen	**2775.88**
Kiadás volt novemberben	**2707.12**
Maradvány lesz	**68.76**

A BANK ZÁRLATA.

Banki maradvány	956.23

Vissza nem jött checkek a következők:

359.	Ralph E. Knox	18.00	
367.	Valley Ice Co.	4.50	
375.	Streid János	60.00	
377.	Kusztos Árpádné	30.00	
378.	Baksa Lajos	25.00	
381.	F. O. Fowler	237.28	
382.	L. W. Darr Co.	50.98	
383.	D. E. Geeting	99.45	
384.	Ralph E. Knox	12.00	
387.	Robert Taylor	38.15	
388.	J. D. McDowell	28.40	
389.	Rody	55.50	
391.	Carns	109.75	
394.	H. E. Vance	118.46	
Összesen		887.47	887.47
Maradvány, mint egyenleg			68.76

Tartozásainkban semmiféle változás nem történt.

A BEVÉTELEK CSOPORTOSITÁSA.

1. Egyesülettől járulék	1,005.20
2. Gyermektartásból	488.00
3. Öregek otthonából	50.00
4. Ruháért	5.00
5. Naptárra	19.00
6. Farmból készpénz	183.26
7. Adományokból	613.26
Összesen	2,363.72

FOLYÓ KIADÁSOK NOVEMBERBEN.

1. Villanyért	34.53
2. Gázért	28.80
3. Telefonért	22.50
4. Pósta költség	17.08
5. Szállitási költség	1.27
6. Biztositás	23.90
7. Halért	10.55
8. Cipő javitás	18.50
9. Buzáért	36.25
10. Utiköltség	21.28
11. Vegyesek	6.25
12. Kamat	10.00
13. Cselédbér	19.92
19. Ligonier Hotel	16.50
Összesen	267.33

A FARM HOZADÉKA NOVEMBERBEN.

1. Tej 2840 quart	227.20
2. 35 tucat tojás	17.50
3. Egy tehén leölve	80.00
4. 12 kacsa leölve	12.00
5. Egy disznó leölve	41.00
6. Készpénz	183.26
Összesen	560.46

A DECEMBER HAVI SZÁMADÁS.

Rozgonyi József, gyermektartás	25.45
Kálmán János, gyermektartás	25.00
Kálmán János, adomány	1.00
Dobos Gábor, gyermektartás	14.00
Seitner Zsigmond, Flint, Mich.	5.00
Bokor János, Flint, Mich.	5.00
Nagy Józsefné, gyermektartás	18.00
Zitkó Gusztáv, Donora, Pa.	2.00
Juhász Pál, Donora, Pa.	1.00
Szabó Mihály, Donora, Pa.	1.00
Pető János, Donora, Pa.	—.50
Zartkó Gusztáv, Donora, Pa.	—.50
Hubay József, Donora, Pa.	—.50
Ficzák Pál, Donora, Pa.	—.50
Tóth Ferencz, Donora, Pa.	—.50
Szeitkó Pál, Donora, Pa.	—.50
Harvey George, Donora, Pa.	—.50
Zahorcsák János, Donora, Pa.	—.50
Kisebb adományok, Donora, Pa.	1.00
Magyar Presb. Vas. Iskola, Cleveland, O.	5.00
Bükk Péter, baromfiért	26.70
Fiók Albert, baromfiért	27.45
Karai Mihályné, malacért	7.20
Geszti Imre, Cleveland, O.	2.00
Németh Zoltán, Philipsburg, Pa.	1.00
Princz Lőrincz, Philipsburg, Pa.	1.00
Demkó András, gyermektartás	25.00
Rev. Bartus Sándor, naptárért	10.00
Simkó Géza, gyermektartás	45.00
Szarvas Pál, baromfiért	23.58
Rev. Melegh Gyula, malacért	4.90
Lorántffy Zs. Egylet, Columbus, O.	15.00
Torna István, Cleveland, O.	1.00
Gáll József, gyermektartás	30.00
Penna Trust Co. gyermektartás	12.50
Erdey János, gyermektartás	25.00
Nagy bizottság, Brownsville, Pa.	164.40
Munkás B. S. Szövetség, East Pittsburgh, Pa.	25.00
Franyó Mihályné, Dorothy, N. J.	3.00
Siket Sándor, Majestic, Ky.	1.00
Leho János, Majestic, Ky.	1.00
Török Ferenc, Cleveland, O.	1.00
Kosa Ede, Uyesses, Pa.	2.00
Freud Ignácz, Johnstown, Pa.	5.00
Balogh István, gyermektartás	25.00
Balogh István, Nemasolin, Pa.	5.00
Beregi József, Albany, La.	2.00
Dr. Babák, hirdetésért	10.00
Mihály Zoltán, Glenfield, N. J.	5.00
Papp József, gyermektartás	20.00
Papp Ferencz, Maidsville, W. Va.	2.00
V.S.E. 23-ik fiók, Pocahontas, Va.	14.50
V.S.E. 127-ik fiók, Joliet, Ill.	20.00
Csépke Balázs, naptárért	12.50
Ref. Ifjusági Kör, Roebling, N. J.	10.00
Kassay Károly, Cleveland, O.	5.00
Bella Vincze, Cleveland, O.	1.00
Szilvási Erzsike, Cleveland, O.	1.00
Simon Franciska, Cleveland, O.	1.00

Telephone:
Ligonier 187-R 33

The Wilpen Taxi Co.

HA
LIGONIERBE JÖN.
és automobilra van
szüksége, hivja fel a

WILPEN TAXI CO.-t

és a legjobb
szolgálatban
részesül

Az árvaházi gyermekeket ez a társulat szállitotta a hosszu kirándulásokra

Tulajdonos:

ANTONIO PICCADIO

WILPEN, PA.

Tomsa Anna, Cleveland, O.	1.00
Tomsa Paula, Cleveland, O.	1.00
Csapó Mariska, Cleveland, O.	1.00
Mács Ica, Cleveland, O.	1.00
Kassay Vilma, Cleveland, O.	100
Fonó József, Cleveland, O.	—.50
Ver. S. E. 163-ik fiók, McKees Rocks, Pa.	10.00
Angi Károly, gyermektartás	90.00
Ref. Egyház, Carteret, N. J.	30.00
Kovács Lajos, Carteret, N. J.	5.00
Varga Károlyné, Carteret, N. J.	1.00
Dókus Istvánné, Carteret, N. J.	1.00
Nagy András, Carteret, N. J.	1.00
Kocsi János, Carteret, N. J.	1.00
Biri Balázsné, Carteret, N. J.	1.00
Milak Gedeon, Carteret, N. J.	1.00
Sohajda Bertalan, Carteret, N. J.	1.00
Csaki Károly, Carteret, N. J.	1.00
Slinsky Istvánné, Carteret, N. J.	1.00
Malon Adámné, Woodbridge, N. J.	1.00
Lorántffy Zs. Nőegylet, Toledo, O.	86.75
Ref. Női Egylet, Toledo, O.	50.00
B. Tóth János, Toledo, O.	1.00
Kozma Zsigmond, Toledo, O.	1.00
Vadas Károly, Toledo, O.	1.00
Bacsó Pál, Toledo, O.	1.00
Kaduk János, Toledo, O.	1.00
Marta József ,Toledo, O.	1.00
Szilagyi József, Toledo, O.	1.00
Szabó Gergely, Toledo, O.	1.00
Ákos János, Toledo, O.	1.00
Kondi Juliska, Toledo, O.	1.00
Kozma Lajos, Toledo, O.	—.50
Varga József, Toledo, O.	—.50
Fábián Denes, Toledo, O.	—.50
Virág József, Toledo, O.	—.50
Kovács R. István, Toedo, O.	—.50
Szanthó Lajos, Toedo, O.	—.50
Vas István, Toledo, O.	—.50
Pocsik János, Toledo, O.	—.50
Papp Imre, Toledo, O.	—.50
Mrs. Beker, Toledo, O.	—.50
Gáll Józsefné, Toledo, O.	—.50
Percel Imre, Toledo, O.	—.50
Pásztor Mihály, Toledo, O.	—.50
Nagy Imre, Toledo, O.	—.50
Dorogi Józsefné, Toledo, O.	—.50
Gulyás Ferenc, Toledo, O.	—.50
Kovács János, Toledo, O.	—.50
Lackó István, Toledo, O.	—.50
Horváth István, Toledo, O.	—.50
Katona János, Toledo, O.	—.50
Mrs. G. Bocsik, Toledo, O.	—.50
Boda János, Toledo, O.	—.50
Tóth Lőrinczné, Toledo, O.	—.50
Perlaki Ferenc, Toledo, O.	—.50
Legezi Péter, Toledo, O.	—.50
Nanasz Tituszné, Toledo, O.	—.50
Bakos Gyula, Toledo, O.	—.50
Polyaczkó Pál, Toledo, O.	—.50
Sipos István, Toledo, O.	—.50

THE LIGONIER
PHARMACY

JOHN LLOYD MOONLY, PH. G.

tulajdonos

LIGONIER, PA.

Az árvaház
patikája.

Telephone: 57-J.

A legnagyobb és legjobban berendezett mészárszék Ligonierben Pa.-ban.

W. H. NICELY & CO.
MÉSZÁRSZÉKE

Saját vágóhidja van s ott a legjobb marhát, disznót, juhot vágják mindenkor.

Husnemüi mindig frissek.

LIGONIER, PA.

Az Árvaház szállitója.

Kozma Zs.-né és B. Tóth J. gy. kiseb adomány	7.40
Andó János, Toledo, O.	5.00
Mr. Fred Reed, Toledo, O.	5.00
Andó Lajos, Toledo, O.	1.00
Petrida Mihály, Toledo, O.	1.00
Harsanyi Istvánné, Toledo, O.	1.00
Monoky István, Toledo, O.	1.00
Gáspár Vincze, Toledo, O.	1.00
Tóth István, Toledo, O.	1.00
Juhász Józsefné, Toledo, O.	1.00
TóthJózsef, Toledo, O.	1.00
Balogh Lajos, Toledo, O.	1.00
Kiss Mihályné, Toledo, O.	1.00
Kardos Imréné, Toledo, O.	1.00
Bán László, Toledo, O.	1.00
Potócky József, Toledo, O.	1.00
Demeter Lajos, Toledo, O.	1.00
Mrs. G. Szemán, Toledo, O.	—.75
Lacza Mihály, Toledo, O.	—.50
Nagy István, Toledo, O.	—.50
Nagy István, Toledo, O.	—.50
Jakab András, Toledo, O.	—.50
Izsó Bálint, Toledo, O.	—.50
Szombathy Andrásné, Toledo, O.	—.50
Kocsis Lajos, Toledo, O.	—.50
Tóth András, Toledo, O.	—.50
Torda György, Toledo, O.	—.50
Myer Vilmos, Toledo, O.	—.50
Szemerszky Ferenc, Toledo, O.	—.50
Mészáros János, Toledo, O.	—.50
Drótár István, Toledo, O.	—.50
Matyi Lajos, Toledo, O.	—.50
Lőrinc András, Toledo, O.	—.50
Tóth István, Toldo, O.	—.50
Mrs. Jurcsik, Toledo, O.	—.50
Gál Istvánné, Toledo, O.	—.50
Percel I-né és Kocsis A-né gy. kisebb adom.	4.85
Weizer Zsigmond, Toedo, O.	1.00
Árvay Zsigmond, Toledo, O.	1.00
Ifj. Demeter Istvánné, Toledo, O.	—.50
Zám János, Toledo, O.	—.50
Lengyel József, Toledo, O.	—.50
Kocsis András, Toledo, O.	—.50
Sztupák Péter, Toledo, O.	—.50
Ifj. Deter Istvánné gy. kisebb adományok	—.50
Berecz János, Toledo, O.	1.00
Demeter József, Toledo, O.	1.00
Horváth Istvánné, Toledo, Q	—.50
Guzi József, Toledo, O.	—.50
Farkas János, Toledo, O.	—.50
G. Tóth Istvánné, Toledo, O.	—.50
Özv. Szabó Albertné, Toledo, O.	—.50
Tóth Alelné, Toledo, O.	—.50
T. Horváth István, Toledo, O.	—.50
Harsanyi I-né és Bitay J-né gy. kisebb adom.	—.35
Kovács Bertalan, Toledo, O.	1.00
Bodnár Károly, Toledo, O.	—.50
Kavasanszky Istvánné, Toledo, O.	—.50
Doktor András, Toledo, O.	—.50
Tóth Sándor, Toledo, O.	—.50
Csehi István, Toledo, O.	—.50

L. B. WELLER

VASKERESKEDÉSE

LIGONIER, PENNA.

Minden e szakmába vágó tárgyakat raktáron tart.

Radio, Victrola, fegyverek, töltények, torna és játékszerek fürdő ruhák.

Ha Ligonierben vakációzik keressen fel bennünket a "Squaren".

A LEGNAGYOBB VEGYES KERESKEDÉS LIGONIERBAN AZ

L. A. WEAVER ÉS FIA

KERESKEDÉSE

Az árvaháznak egyik szállitója.

LIGONIER, PA.

Takács L-né és Mészáros I-né gy. kisebb adom...	1.00
Hirzel Brothers, Toledo, O.	2.00
Gál István, Toledo, O.	1.00
Fülöp János, Toledo, O.	1.00
S. Filyó, Toledo, O.	1.00
Nagy Lajosné, Toledo, O.	1.00
Kőles István, Toledo, O.	1.00
Repanyosky Károlyné, Toledo, O.	—.50
Demkó Mária, Toledo, O.	—.50
Mrs. Szecskó, Toledo, O.	—.50
Erdelyi Albert, Toledo, O.	—.50
Urbányi István, Toledo, O.	—.50
Gyurcsik István, Toledo, O.	—.50
Repászky Károlyné gy. kisebb adományok	8.75
Szekely Pál, Toledo, O.	2.00
Pusztai János, Toledo, O.	1.00
Szabó Antal, Toledo, O.	1.00
Szóradi Sándor, Toledo, O.	—.50
Radóczy István, Toledo, O.	—.50
Németh Antal, Toledo, O.	—.50
Győry Ferenc, Toledo, O.	—.50
Cziper Ádám, Toledo, O.	—.50
Vincze András, Toledo, O.	—.50
Jarosi János, Toledo, O.	—.50
Verboshy István, Toledo, O.	—.50
Hetman József, Toledo, O.	—.50
Győry Ádám, Toledo, O.	—.50
Nagy János, Toledo, O.	—.50
Jandó István, Toledo, O.	—.50
Szanthó András, Toledo, O.	—.50
Joó János, Toledo, O.	—.50
Radóczy Pál, Toledo, O.	—.50
Mrs. Betegh, Toledo, O.	—.50
Tamás András, Toledo, O.	—.50
Visi Mihály, Toledo, O.	—.50
Hetman Ferenc, Toledo, O.	—.50
Vincze A-né és Birtok M-né gy. kisebb adom...	3.25
E. Szabó Istvánné, Toledo, O.	1.00
Csobodi Jánosné, Toledo, O.	1.00
Eperjessy Károlyné, Toledo, O.	1.00
Balázs Imre, Toledo, O.	1.00
Tarcali István, Toledo, O.	1.00
Kovács Endre, Toledo, O.	1.00
F. Krusovszky, Toledo, O.	1.00
Borus József, Toledo, O.	1.00
Boldog Bálint, Toledo, O.	1.00
Mészáros Erzsébet, Toledo, O.	1.00
Szombati Jánosné, Toledo, O.	—.50
Hubay Lajos, Toledo, O.	—.50
Novák István, Toledo, O.	—.50
Keller András, Toledo, O.	—.50
Fortuna János, Toledo, O.	—.50
Materni János, Toledo, O.	—.50
Szabó Endre, Toledo, O.	—.50
Doszpoly István, Toledo, O.	—.50
Matány József, Toledo, O.	—.50
Mrs. Füressy, Toledo, O.	—.50
Máriás János, Toledo, O.	—.50
Lukács József, Toledo, O.	—.50
Szemán András, Toledo, O.	—.50
Csobadi J-né és Szabó I-né gy. kisebb ado.	5.65

A legnagyobb
és legolcsóbb
RUHAKERESKEDÉS
Ligonierban a

BEN. KLIENE

RUHA ÉS RŐFÖSÁRU
ÜZLETE

Az árvaháznak egyik
szállitója.

LIGONIER, PA.

F. O. FOWLER

VASKERESKEDÉSE ÉS
BÁDOGOS MÜHELYE

220 Main Stereet,

LIGONIER, PA.

Az árvaháznál a szükséges
javitásokat végzi.

Mészáros József, Toledo, O.	1.00
Ifj. Nyitray Pál, Toledo, O.	1.00
Farkas Mihály, Toledo, O.	1.00
Csontos István, Toledo, O.	1.00
Mihalkó József, Toledo, O.	1.00
Névtelen Toledo, O.	1.00
Veres József, Toledo, O.	1.00
Id. Nagy József, Toledo, O.	1.00
Domokos Gergely, Toledo, O.	—.50
Mrs. Zemnisky, Toledo, O.	—.50
Nagy Jánosné, Toledo, O.	—.50
Lakatos Sándor, Toledo, O.	—.50
Barta Lajos, Toledo, O.	—.50
Szemán Ede, Toledo, O.	—.50
Mestellér János, Toledo, O.	—.50
Molnár József, Toledo, O.	—.50
Sbunyó Ferenc, Toledo, O.	—.50
Darmó István, Toledo, O.	—.50
Kalász János, Toledo, O.	—.50
Jakab József, Toledo, O.	—.50
Becker János, Toledo, O.	—.50
Kovács József, Toledo, O.	—.50
Pető Pál, Toledo, O.	—.50
Falucskay András, Toledo, O.	—.50
Gyurkó György, Toledo, O.	—.50
Horváth János, Toledo, O.	—.50
Mészáros I-né és Nyitray P-né,gy. kisebb adom.	4.10
Algesz György, Toledo, O.	3.00
Kralik Mihály, Toledo, O.	2.00
Szalkovics Gyula, Toledo, O.	2.00
Varga János, Toledo, O.	1.00
Bitacek Ferenc, Toledo, O.	1.00
Balogh M-né, Toledo, O.	1.00
Frank András, Toledo, O.	1.00
Kish Jánosné, Toledo, O.	1.00
Snyir István, Toledo, O.	1.00
Virág János, Toledo, O.	1.00
Rácz József, Toedo, O.	1.00
Orosz János, Toledo, O.	1.00
Maroda János, Toledo, O.	1.00
Pacskó János, Toledo, O.	1.00
Stefán Andrásné, Toledo, O.	1.00
Bellencs Demeter, Toledo, O.	1.00
Bertók Gyula, Toledo, O.	1.00
Mrs. Fábián, Toledo, O.	1.00
Névtelen, Toledo, O.	1.00
Béres Józsefné, Toledo, O.	1.00
Mrs. Kohány, Toledo, O.	1.00
Mrs. Nagy, Toledo, O.	1.00
Mrs. E. H. Voegel, Toledo, O.	1.00
Takács György, Toledo, O.	1.00
Humpry Borthers, Toledo, O.	1.00
Varga János, Toledo, O.	1.00
Tamás Sámuel, Toledo, O.	1.00
Myer Béla, Toledo, O.	1.00
Myer Pál, Toledo, O.	1.00
Kardos Dániel, Toledo, O.	1.00
Virág József, Toledo, O.	—.50
Nyitray Pál, Toledo, O.	—.50
Leczik József, Toledo, O.	—.50

ALAPITTATOTT 1903 ÉVBEN.

B. TRILECZ BANKER

Magyar bankár és állami közjegyző

Canonsburg és vidékére egyedüli törvényesen kinevezett ügynöke a létező hajóstársulatoknak, u. m.: Bremen, Hamburg, Antwerpen, Rotterdam, Havre, Liverpool, Trieszt.

PÉNZT KÜLD a világ minden részébe, gyorsan biztosan napi árfolyam szerint.

OKIRATOK hitelesitését mint állami közjegyző szakszerüen elintézi és azt a konzul által felülhitelesiti.

BÁRMELY ÜGYBEN FORDULJANAK BIZALOMMAL HOZZÁM.

TANÁCS INGYEN! TANÁCS INGYEN!

Ez a bank Pennsylvánia állam törvényei szerint engedélyezett bank.

KÉRJEN BORITÉKOT ÉS ÁRJEGYZÉKET.

B. TRILECZ BANKER

CANONSBURG, PENNSYLVANIA.

Kanócz János, Toledo, O.	—.50	Szabó János, Toledo, O.	1.00
Kertész István, Toledo, O.	—.50	Molnár Imre, Toledo, O.	1.00
Legeza Sándor, Toledo, O.	—.50	Lőrincz József, Toledo, O.	1.00
Danyi József, Toledo, O.	—.50	Antal Mihály, Toledo, O.	1.00
N Varga István, Toledo, O.	—.50	Sipos Józsefné, Toledo, O.	1.00
Bertók Gy-né és Bellencs D-né,gy. kisebb adom.	1.65	Orosz Mihály, Toledo, O.	1.00
Molnár István, Toledo, O.	5.00	Varga István, Toledo O.	1.00
Kigyossy István, Toledo, O.	4.00	Maruzsán Simon, Toledo, O.	—.50
Mrs. G. Farkas, Toledo, O.	3.00	Rácz László, Toledo, O.	—.50
Kosztyu Károly, Toledo, O.	2.00	Csizmár Mihály, Toledo, O	—.50
Peckó György, Toledo, O.	2.00	Kukta Gyula, Toledo, O.	—.50
Szalkovics Jenö, Toledo, O.	2.00	Gottfried János, Toledo, O.	—.50
Simon P. Gyula, Toledo, O.	2.00	Ignác Imre, Toledo, O.	—.50
Valent Ferenc, Toledo, O.	2.00	Dancsák György, Toledo, O.	—.50
Popovics János, Toledo, O.	2.00	Ország János, Toledo, O.	—.50
Kupecs János, Toledo, O.	1.50	Kofuk Sándor, Toledo, O.	—.50
Takács Lajos, Toledo, O.	1.00	Petró János, Toledo, O.	—.50
Nagy Károly, Toledo, O.	1.00	Mrs. Murányi, Toledo, O.	—.50
Damkó György, Toledo, O.	1.00	Kovács József, Toledo, O.	—.50
Kosztyu Ferenc, Toledo, O.	1.00	Jakcsi János, Toledo, O.	—.50
Barta Gábor, Toledo, O.	1.00	Csorba József, Toledo, O.	—.50
Galambos Pálné, Toledo, O.	1.00	Bányai Istvánné, Toledo, O.	—.50
Várkoly Bertalan, Toledo, O.	1.00	Molnár András, Toledo, O.	—.50
Mezö József, Toledo, O.	1.00	Takács János, Toledo, O.	1.00
Névtelen, Toledo, O.	1.00	Molnár I-né és Takács J-né gy. kisebbb adom.	4.50
Dr. A. D. Toledo, O.	1.00	Az Egyesület által adott kölcsön 1 része,	5000.00
Orosz István, Toledo, O.	1.00	Kovács Ferenc gy. Philadelphia, Pa.	10.00
Alexo István, Toledo, O.	1.00	Ref. Egyház, Elyria, Ohio.	60.00
Kolibár Imre, Toledo, O.	1.00	Lorántffy Zs. Női egylet, Elyria, O.	10.00
Dankó András, Toledo, O.	1.00	Vasárnapi Iskola, Elyria, O.	2.00

Legerősebb bank Canonsburgban

A CITIZENS TRUST CO.

CANONSBURG, PENNSYLVANIA.

PÉNZÁLLOMÁNY KÖZEL 3 MILLIÓ DOLLÁR.

A canonsburgi és vidéki magyarság
szives pártfogását kéri

Theo. S. Straub,
elnök.

Jno T. McNary,
alelnök.

Edw. R. Smith,
segédtitkár és pénztárnok.

E. Q. Johnson,
pénztárnok és titkár.

Ifj. Szabó Imre és cs. Elyria, O.	1.35
Szanyi Lajos, Elyria, O.	1.00
Id. Tamaska János, Elyria, O.	1.00
Baksa Gyula, Elyria, O.	1.00
Szabó Sándor, Elyria, O.	1.00
Pandy Sándor, Elyria, O.	1.00
Varga Gyuláné, Elyria, O.	1.00
Balázs Bertalanné, Elyria, O.	—.50
V. S. E. 107-fiók, Elyria, O.	25.00
Perselypénz, Elyria, O.	23.15
Ref. Egyesület 149-fiók Tonawanda, N. Y.	25.00
Jakab János, gyermektartás	25.00
Mrs. Rose Gulenyi, gyermektartás	30.00
Goda Györgyné, Winter Haven, Florida.	1.00
Abary József, Zerba, Pa.	3.00
Békényi Károlyné, Flemington, N. J.	5.00
Balabás Józsefné, Flemington, N. J.	4.00
Mrs. Leslie Mike, Flemington, N. J.	1.00
Mészáros Ferenc, Manville, N. J.	2.00
Kardos Mihály, Toms Creek, Va.	2.00
Gergő János, Toms Creek, Va.	2.00
Császár Károly, Toms Creek, Va.	1.00
Veny Béla, Toms Creek, Va.	1.00
Sitkó János, Toms Creek, Va.	1.00
Brindza László, Toms Creek, Va.	—.50
Gergő Imre, Toms Creek, Va.	—.25
Ferkó István, Maidsville, W. Va.	1.00
Ferkó Istvánné, Madsville, W. Va.	1.00
Ferkó Margit, Maidsville, W. Va.	1.00
Greczkó György, Maidsville, W. Va.	1.00
Simon Mihály, Maidsville, W. Va.	1.00
Balogh István, Throop, Pa.	1.00
Balogh György, Throop, Pa.	1.00
Ref. Egyház, Throop, Pa.	3.00
Megela György, Brownsville. Pa.	3.00
Biró József, Bridgeport, Conn.	1.00
Büti Mihály, Lorain, O.	1.00
Ifj. Cseh István, Lorain, O.	1.00
Pandi Ferenc, Lorain, O.	1.00
Istenes István, Lorain, O.	1.00
Lőczi Jánosné, Lorain, O.	—.50
Kiss Lajos, Lorain, O.	—.50
Fulaytár Sándorné, Lorain, O.	—.50
Kacsur Józsefné, Lorain, O.	—.50
Magyar Társaskör, McKeesport, Pa.	25.00
Czomba Károlyné, Carteret N. J.	1.00
Horváth Gáborné, gyermektartás	25.00
Orosz K. János, Himlerville, Ky.	2.00
Magyar Női Segélyegylet, Cleveland, O.	25.00
Özv. Töltéssy Pálné, New York, N. Y.	1.00
Özv. Kováchy N. Istvánné, Cleveland, O.	5.00
Körtléy József, Chicago, Ill.	1.00
Balla Mihály, New Hall, W. Va.	1.00
Szarvas Pál, baromfiért	45.02
Szarvas Pál gyüjtése	7.50
Pritula Család, Carteret, N. J.	2.00
Lovas István, St. Johns, Mich.	2.00
Popa Simon, Granite City, Ill.	5.00
Kozer János, Granite City, Ill.	1.00
Szőke József, Granite City, Ill.	1.00

The Old Phoenix National Bank

MEDINA, OHIO.

Alapittatott 1857

ALAPTŐKE ÉS TARTALÉKALAP:

KÉT ÉS FÉL MILLIÓ DOLLÁR.

Az Egyesült Államok kormányának ellenőrzése alatt müködik.

A FEDERAL RESERVE BANK TAGJA.

A medinai magyarság bizalommal fordulhat e bankba, amely Árvaházunkat is pártoló szeretetébe fogadta.

Tóth Ferenc, Granite City, Ill.	1.00
Makay János, Granite City, Ill.	1.00
Erős József, Granite City, Ill.	—.50
Németh Ferenc, Granite City, Ill.	—.50
Szepessy István, Granite City, Ill.	—.50
Turóczy János és neje, Cleveland, O.	5.00
Fodor Sándor, Himlerville, Ky.	5.00
Jóczik Istvánné, South Norwalk, Conn.	2.50
Kecskés Andrásné, South Norwalk, Conn.	2.50
Balázs Jánosné, South Norwalk, Conn.	3.00
Nagy Antalné, South Norwalk, Conn.	1.00
Nagy M. Istvánné, Soth Norwalk, Conn.	1.00
Nt. Dókus Gáborné, South Norwalk, Conn.	1.00
Orosz Mihályné, South Norwalk, Conn.	—.50
Sárosi Istvánné, South Norwalk, Conn.	—.50
Kisebb adományok, South Norwalk, Conn.	2.50
Tóth Ferenc, Granite City, Ill.	—.50
Molnár István gyermektartás	20.00
Pokol Áron és cs. Detroit, Mich.	5.00
Molnár Dániel, Bridgeport, Conn.	1.00
V. S. E. 226-fiók, McKeesport, Pa.	10.00
Ref. Női Egylet, Vintondale, Pa.	10.00
Molnár István, Toledo, O.	5.00
Lorántffy Zs. Egylet, Fairfield, Conn.	10.00
Ref. Női Egylet, Chicago Burnside, Ill.	25.00
Mozár János, gyermektartás	24.00
Mozár János, Boston, Mass.	5.00
Ref. Férfi és Női Kör Perth Amboy, N. J.	45.31
Szabó Jánosné, Perth Amboy, N. J.	2.00
Csizi Andrásné, Perth Amboy, N. J.	2.00
Misák Albert, Perth Amboy, N. J.	2.00
Kiss András, Perth Amboy, N. J.	2.00
Abaffy Aurel, Perth Amboy, N. J.	2.00
Ősz Balázs, Perth Amboy, N. J.	2.00
Illés Balázs, Perth Amboy, N. J.	2.00
Tóth Ferenczné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Ifj. Pirigyi István, Perth Amboy, N. J.	1.00
Király István, Perth Amboy, N. J.	1.00
Koncsol István, Perth Amboy, N. J.	1.00
Marosi Károly, Perth Amboy, N. J.	1.00
Szentmiklóssy József, Perth Amboy, N. J.	1.00
Nagy Józsefné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Kézi Vilma, Perth Amboy, N. J.	1.00
Kovács Ferenc, Perth Amboy, N. J.	1.00
Szentmiklóssy Józsefné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Szabó Pál, Perth Amboy, N. J	1.00
Pirigyi András, Perth Amboy, N. J.	1.00
Liska Bertalan, Perth Amboy, N. J.	1.00
Stefán Péter, Perth Amboy, N. J.	1.00
Krupa Lajosné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Uraz Lajosné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Szabad Margit, Perth Amboy, N. J.	1.00
Papp József, Perth Amboy, N. J.	1.00
Andricsák Józsefné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Ujlaky Gábor, Perth Amboy, N. J.	1.00
Balabás Ferenc, Perth Amboy, N. J.	1.00
Szathmáry Zsigmondné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Salamon Lajosné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Horkay Lajos, Perth Amboy, N. J.	1.00
Juhász György, Perth Amboy, N. J.	1.00

Alapittatott 1885-ben.

Hazelwood Office Phone: BELL 1124 HAZEL.

H. O. HORNBERGER

REAL ESTATE COMPANY

4737--2nd AVENUE, HAZELWOOD, PENNA.

Nyitva szombat este 7---9 óráig.

Házakat elad törlesztésre. Fizetendő 200 dollár készpénz.
A fennmaradt összeg a HAVI HÁZBÉRREL fizetendő.

Farmok olcsó törlesztésre kaphatók.

Czető Lajosné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Orosz Károlyné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Horváth Lajos, Perth Amboy, N. J.	1.00
Király István, Perth Amboy, N. J.	1.00
Takács Dezsőné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Kövér Sándor koszoru váltság	10.00
Ref. Férfi és Női kör, koszoru váltság	10.00
Ref. Iskola növendéke, koszoru váltság	5.20
Bodnár István, koszoru váltság	5.00
Pollók Sándor, koszoru váltság	5.00
Nánássy Kálmán, koszoru váltság	5.00
Hegedüs Kálmán, koszoru váltság	5.00
Deák Lajos, koszoru váltság	5.00
Katz Sámuel, koszoru váltság	5.00
Baczkay József, koszoru váltság	5.00
Kiss Lajos, koszoru váltság	5.00
Horkay Lajos, koszoru váttság	5.00
Kmaczi János, koszoru váltság	5.00
Velikan Demeter, koszoru váltság	5.00
Dr. Fényes Lajos, koszoru váltság	5.00
Dr. Nánássy Lajos, koszoru váltság	5.00
Eger Sándor, koszoru váltság	5.00
Papp István, koszoru váltság	2.00
Szántay Zoltán, koszoru váltság	1.00
Szántay Béla, koszoru váltság	1.00
Özv. Berey Miklósné, koszoru váltság	1.00
Novák Feri és Laci, koszoru váltság	1.00
Kalassay Sándorné, Ligonier, Pa.	10.00
Özv. Szalay Józsefné, Ligonier, Pa.	5.00
Szopó József, Ligonier, Pa.	2.00
Janiga József, United, Pa.	5.00
Id. Suba Ferenc, United, Pa.	2.00
Nagy Károly, United, Pa.	2.50
Kerekes Andrásné, United, Pa.	—.50
Petus János, United, Pa.	2.00
Ádám Péterné, United, Pa.	2.00
Özv. Csörgő Andrásné, United, Pa.	1.00
Lengyel János, United, Pa.	5.00
Jesó János, United, Pa.	3.00
Tóth János, United, Pa.	2.00
Balogh János, United, Pa.	1.00
Perselypénz, United, Pa.	1.36
Janiga Józsefné, szentjegyekért	2.00
Köteles János, Detroit, Mich.	1.00
Ref. Női Egylet, Rankin, Pa.	5.00
Vida Antal, Redondo Beach, Cal.	1.25
Csamfordy Károly, Redondo Beach, Cal.	1.25
Gedeon János, Redondo Beach, Cal.	1.25
Papp István, Redondo Beach, Cal.	1.25
Hody Mariska, Cleveland, O.	1.00
Vida Antal, Cleveland, O.	1.00
Estu András, Pittsburgh, Pa.	2.00
Tripoli Sándorné, Bridgeport, Conn.	1.00
Magyar otthon, Springdale, Pa.	25.00
Gacsályi Sándor, Springdale, Pa.	3.00
Losoncy Károly, Springdale, Pa.	3.00
Harry Lámpás, Springdale, Pa.	1.00
C. Crider, Springdale, Pa.	1.00
I. Miller, Springdale, Pa.	1.00
Dan Clowes, Springdale, Pa.	1.00

Telephone: 50

FRANK J. ULLRICH

TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

A magyarok között Trentonban már több mint negyedszázad óta végzi pontosan a temetéseket.

Hivatal: 47 Fountain Avenue.

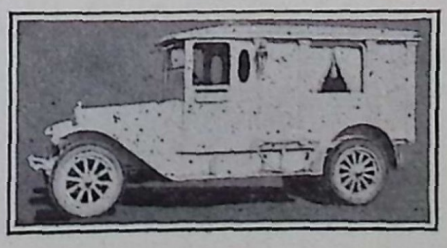

Három blockkal feljebb a trentoni csata emlékszobornál.

Autók bárminő alkalomra bérelhetők.

TRENTON, NEW JERSEY.

F. A. Farrel, Springdale, Pa.	—.50
C. E. Osterling, Springdale, Pa.	1.00
Czapkó Pál, Springdale, Pa.	1.00
Lengyel Sándor, Springdale, Pa.	1.00
Vanczak Ferenc, Springdale, Pa.	—.50
E. D. Reptimia, Springdale, Pa.	—.50
W. W. Remaley, Springdale, Pa.	—.50
O. E. Weiss, Springdale, Pa.	—.50
I. Burkmann, Springdale, Pa.	—.50
Torkay János, Springdale, Pa.	—.50
Bakos Lajos, Springdale, Pa.	—.50
Báthory Sándor, Springdale, Pa.	—.50
Sztak Sándor, Springdale, Pa.	—.25
John W. Remaley, Springdale, Pa.	—.50
Szentmiklóssy Pál, Perth Amboy, N. J.	1.00
Papp József, ruhára	15.00
Papp József, Cleveland, O.	4.00
Szabó József, Cleveland, O.	1.00
Munkás B. S. 72-ik osztály, Stone, Ky.	5.00
Bodor József, Himlerville, Ky.	3.00
Gyarmat Istvánné, Himlerville, Ky.	2.00
Szabó Róza, Himlerville, Ky.	1.00
Bódi Gézáné, Yatesboro, Pa.	1.00
Kovács Amália, Trenton, N. J.	5.00
Somogyi Pálné, Lorain, Ohio	2.00
Vitárius Gyula, New York, N. Y.	5.00
Kovács Imre, Bridgeport, Conn.	2.00
Kovács János, Vintondale, Pa.	1.00
Papp János, Vintondale, Pa.	1 00
Torma Margit, Vintondale, Pa.	1.00
Farkas Istvánné, Vintondale, Pa.	1 00
Horváth János, Vintondale, Pa.	1.00
Magyar József, Vintondale, Pa.	1.00
Kós János, Vintondale, Pa.	—.50
Szobonya János, Vintondale, Pa.	—.50
Bakos János, Vintondale, Pa.	—.50
Varga János, Vintondale, Pa.	—.50
Kisebb adományok, Vintondale, Pa.	—.50
Belteky Sándor, Cleveland, O.	10.00
Csiszár Gyula, Homestead, Pa.	2.00
Özv. Virág Julianna, Rankin, Pa.	2.00
Balázs Lajos, Toledo, O.	2.00
Magyar anyák köre, Pittsburgh, Pa.	5.00
Egyesületi járulék novemberről	702.00
Szarvas Pál, baromfiért	9.10
Balla János, Dayton, O.	1.00
Kosztrub József, Homestead, Pa.	2.00
Varga Ferenc, Homestead, Pa.	2.00
Gerzson Imre, New Hall, W. Va.	1.00
Szász András, New Hall, W. Va.	1.00
Lukács András, New Hall, W. Va.	1.00
Blaskó János, New Hall, W. Va.	1.00
Walent Béla New Hall, W. Va.	1.00
Kulcsár András, New Hall, W. Va.	2.00
Tóbiás János, New Hall, W. Va.	1.00
Dalai Mihály, New Hall, W. Va.	1.00
Szivák András, New Hall, W. Va.	1.00
Németh József, New Hall, W. Va.	1.00
Kulcsár Tamás, New Hall, W. Va.	—.50
Kisebb adományok, New Hall, W. Va.	—.35
Ref. Női Egylet, Conneaut, Ohio.	10.00
Varga Márton, Rankin, Pa.	1.00
Szászi Albert, Philipsburg, N. J.	1.00
Matusz Miklós, Johnstown, Pa.	1.00
Csanyi András, Roebling, N. J.	2.00
Mudrány János, Pittsburgh, Pa.	1.00
Kovács Pál, Cassandra, Pa.	1.00
Első Ref. Egyház, Cleveland, O.	120.00
Halász Mihály, tartásdij	25.00
Szopó József, tartásdij	25.00
Választott malacokért	35.00
Összesen	8122.55

KIADÁSOK.

Utalvány és checkszám	Kinek és miért fizettünk	Összeg
396.	H. E. Vance kenyérszámla	99.65
397.	Latrobe Grocery élelmiszer	92.60
398.	Westmoreland Grocery élelmiszer	111.65
399.	Pittsburgh Provision élelmiszer	120.45
400.	H. J Lang ruhanemü	13.00
401.	Benn Kleine ruhanemü	144.80
402.	Kalassay Sárika fizetés	85.00
403.	Tóth Mihály fizetés	70.00
404.	Szalay Józsefné, fizetés	45.00
405.	Horváth Sándorné, fizetés	35.00
406.	Stried János, fizetés	60.00
407.	Kusztus Árpádné, fizetés	30.00
408.	Kalerd Laboratories gyógyszer	22.50
409.	Ligonier Pharmacy gyógyszer	4.50
410.	L. H. Smith, felszerelés	8.80
411.	Demmler and Schenck, felszerelés	3.20
412.	J. H. Philips, felszerelés	13.20
413.	W. F. Tittle felszerelés	74.60
414.	L. W. Darr and Co. épitkezés	31.00
415.	Browns Electric Shop épitkezés	54.20
416.	Wilpen Taxi Co. utiköltség	60.80
417.	Reformátusok Lapja, könyv	15.00
418.	Ed. Grombach, szijgyártó	31.80
419.	Ralph Rhoades, cséplésért	58.20
420.	F. J. Springer a siló megtöltése	36.00
421.	Bossart kovács és kerékgyártó	53.10
422.	Walter A. Sailing vegyes	4.10
423.	I. H. Hoffer, takarmány	149.20
424.	Virgil V. Gaskin vegyes	7.00
425.	Kalassay Sándor folyó kiadások	267.30
426.	Expert Printing Co. 3-ik rész	250.00
427.	W. H. Loury házbér	48.00
428.	Charles H. Shoup házbér	75.00
429.	Kövér Sándor gyülési költség	12.40
430.	Latrobe Laundry mosás	39.30
431.	William McClintock házvételbe	1,200.00
432.	C. M. McClune, állatokért	150.00
433.	Dr. Pólya László előleg	160.00
	Összesen	3,737.10

ZÁRLAT.

Maradvány november 4	68.76
Bevétel decemberben	8122.52
Összesen	8191.28
Kiadás volt decemberben	3737.06
Maradvány	4452.22

A BANK ZÁRLATA.

Maradvány január 3-ikán			4,710.22
Vissza nem jött checkek:			
375. Stried János		60.00	
377. Kusztos Árpádné		30.00	
378. Baksa Lajos		25.00	
406. Stried János		60.00	
407. Kusztos Árpádné		30.00	
417. Ref. Lapja		15.00	
420. F. G. Springer		36.00	
Összesen		256.00	256.00
Maradvány			4,454.22

TARTOZÁSAINK.

1. A Mellville féle váltó	500.00
2. National Bank of Ligonier váltója	1000.00
3. C. B. Jamison váltója	300.00
4. C. W. Overcash váltója	593.50
5. National Bank of Ligonier 2 váltója	1500.00
6. Pocahontasi alapitvány	200.00
7. Betáblázott kölcsön a farmon	12500.00
8. Betáblázott kölcsön az uj házon	1000.00
Összesen	17593.50

FOLYÓ KIADÁSOK.

1. Villanyért	38.66
2. Gázért	28.80
3. Telefonért	13.00
4. Mosóasszonyoknak	27.50
5. Postaköltség	48.39
6. Szállitási dijak	6.09
7. Kések, ollók	8.15
8. Számológép javitása	6.55
9. Almáért	6.50
10. Utiköltség	35.07
11. Biztositás	23.75
12. Mr. Wiesner számlája	30.00
13. Vizadó	5.45
14. Moziba a gyermekeknek	3.75
Összesen	271.72

A FARM HOZADÉKA.

1. 2108 quart tej	168.64
2. 52 tucat tojás	26.00
3. Egy tehén leölve	60.00
4. Egy disznó leölve	30.00
5. Egy borju leölve	15.00
6. 14 tyuk leölve	14.00
7. tiz kacsa leölve	10.00
8. Készpénz a farmból	176.90
Összesen	500.54

A LEGRÉGIBB
TEMETKEZÉSI
VÁLLALKOZÓ

DETROITBAN (MICH.)

BICZÓ
FERENC

OKLEVELES
BALZSAMOZÓ

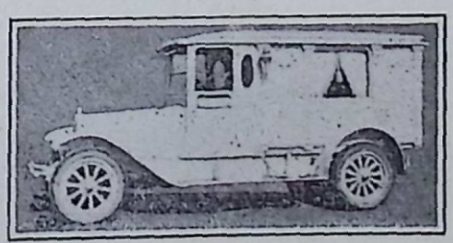

8027 W. JEFFERSON AVE.

Elvállal temetéseket
a legegyszerübbtől
a legfényesebbig.

ÁRAI
a legjutányosabbak

Tel. CEDAR 0175

II. Korinthus: 9:7. I. Thessalonika: 3:13

Az amerikai magyarságnak és különösen az Amerikai Magyar Református Egyesületnek

EGY CLEVELANDI BARÁTJA:

szivből kívánja, hogy a Magyar Református Árvaház hatalmas lépésekkel haladjon előre a magyar árvák nehéz, de Istennek tetsző gondozásában.

Máté ev.: 18:5. Lukács ev.: 9:48.

A JANUÁR HAVI SZÁMADÁS.

Rozgonyi József, gyermektartás	25.45.
Rozgonyi József, adomány	3.00
Kálmán János, gyermektartás	25.00
Kálmán János, adomány	5.00
Pfiffner Aurel, Los Angeles, Cal.	5.50
Rev. Dezső János, naptárért	5.00
Rev. Horváth Sámuel, naptárért	50.00
Dr. Herczegh József, naptárért	37.50
Petro Lajos, Homestead, Pa.	5.00
Péntek György, Homestead, Pa.	2.00
Kovács József, Homestead, Pa.	2.00
Lovas Ferenc, Homestead, Pa.	2.00
Fodor János, Homestead, Pa.	1.00
Engel Józsefné, Homestead, Pa.	1.00
Jakab Juliska, West Brownsville, Pa.	1.00
Gáll József, Coatesville, Pa.	5.00
Kovács József, naptárért	—.50
Kozora János, Pittsburgh, Pa.	2.00
Simkó Géza, gyermektartás	45.00
Rev. Kovács Károly, naptárért	5.00
Ref. Templom S. Nőegylet, W. Cleveland, O.	25.00
Erdélyi György és Neje, Lorain, O.	2.00
Németh János, Lorain, O.	1.00
Ferenczi Bertalan, Lorain, O.	1.00
Kallos Elek, Lorain, O.	1.00
Horváth József, Lorain, O.	1.00
Korka András, Lorain, O.	1.00
Murvay Józsefné, Lorain, O.	1.00
Cseh János, Lorain, O.	1.00
Antal Sándor, Lorain, O.	1.00
Papp Lukácsné, Lorain, O.	1.00
Tóth Ferencné, Lorain, O.	1.00
Pandy Lajos, Lorain, O.	1.00
Kakkó István, Lorain, O.	1.00
Id. Pandy István, Lorain, O.	1.00
Sarka Pál, Lorain, O.	1.00
Kovács József, Lorain, O.	1.00
R. Porkoláb Károly, Lorain, O.	1.00
B. Pandy Lajos, Lorain, O.	1.00
Szakál Lajos, Lorain, O.	1.00
Csik István, Lorain, O	1.00
Kovács Ferenc, Lorain, O.	1.00
Horkay Lajos, Lorain, O.	1.00
Kacsó István, Lorain, O.	1.00
Gulyás Lajos, Lorain, O.	1.00
Henczi Imre, Lorain, O.	—.50
Jagos Péterné, Lorain, O.	—.50
Id. Csonka István, Lorain, O.	—.50
Pásztor Lajos, Lorain, O.	—.50
Molnár Pál, Lorain, O.	—.50
Simkó Géza, Cleveland, O.	1.00
Bahus Sándor gy. Sabraton, W. Va.	2.50
National Bank, Ligonier, Pa.	30.00
Benn Kline, Ligonier, Pa.	10.00
L. B. Weller, Ligonier, Pa.	10.00
Jótékony célu Nőegylet, Trenton, N. J.	10.00
Rev. Dókus Sándor, naptárért	12.50
Nagy Bálint, Wassar, Mich.	10.00
Himler State Bank, Himlerville, Ky.	25.00
Ordody Sándor, Himlerville, Ky.	5.00
Papp Miklós, Cleveland, O.	7.00
Szabó Sándor, naptárért	8.00
Mulquesney Bros. Painsville, O.	7.00
Szabó Papp, S. Bend, Ind.	10.00
Drenka János, naptárért	2.50
Citizens S. & L. Co., Fairport, Harbor, O.	10.00
Samu György, Sharon, Pa.	5.00
Penna Trust Co. gyermektartás	12.50
Árvaházi Persely, Vintondale, Pa.	20.26
Benkő Ambrus Co. Chicago, Ill.	10.00
Nagy Lajosné, gyermektartás	22.00
Tóbiás János, Fairport Harbor, O.	5.00
Robert Henessy, Buffalo, N. Y.	15.00
Biczó Ferenc, Detroit, Mich.	20.00
Tóth State Bank, South Bend, Ind.	10.00
Badó Sándor, naptárért	2.50
L. W. Darr, Ligonier, Pa.	15.00
Nagy Pál, South River, N. J.	2.00
F. O. Fowler, Ligonier, Pa.	10.00
Pulchen Buckles, South Bend, Ind.	8.00
Vasárnapi Iskola, South Bend, Ind.	25.00
Keresztury Károlynál, gy. South Bend, Ind.	27.00
Sokoly János, Bayonne, N. J.	1.00
Sirilo Motor Co., Akron, O.	10.00
Vécsey Margit, Pittsburgh, Pa.	2.00
Nagy István, Bridgeville, Pa.	1.00
Özv. Hornyák Jánosné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Szekeres István, Pittsburgh, Pa.	1.00
Perselypénz, Pittsburgh, Pa.	4.00
Rev. Varga Lajos, malacért	5.25
Bessenyődy Gáspár, Akron, O.	10.00
Union National Bank, New Brighton, Pa.	10.00
Lehoczky Vilmos, gyermektartás	10.00
Dr. Pillion Ethel, Lorain, O.	7.00
Vitárius Béla, New York, N. Y.	25.00
Old Phoenix National Bank, Medina, O.	15.00
Mrs. Rose Guley, gyermektartás	30.00
Eperjessy István, Johnstown, Pa.	10.00
Ref. Női Egylet, Cartret, N. J.	10.00
East Chicago Tire Shop,	6.00
Pecsők Pál, Cleveland, O.	20.00
Németh Péter, South Bend, Ind.	10.00
Baum Herman, Himlerville, Ky,	2.00
Percel Imre, naptárért	5.00
Kovács Mihály, Detroit, Mich.	8.00
L. A. Weaver & Son. Ligonier, Pa.	10.00
Miller János, Flint, Mich.	10.00
Terkely János, East Chicago, Ind.	10.00
Fisher & Owen, Pittsburgh, Pa.	15.00
Oláh Mihály, Pittsburgh, Pa.	2.00
Kövér Sándor, naptárért	5.00
David W. Raymond, South Norwalk, Conn.	10.00
Budai András, Detroit, Mich.	7.00
Papp József, gyermektartás	20.00
Berney Brothers, Johnstown, Pa.	15.00
Batiz Lajos, Akron, O.	1.00
Keresztury Károly, South Bend, Ind.	8.00
Boros Géza, Detroit, Mich.	10.00
Calumet Trust Co., East Chicago, Ind.	10.00
Kolocky József, Whiterbe, N. Y.	2.00
Vasárnapi Iskola, Perth Amboy, N. J.	5.00

Herickes József, Perth Amboy, N. J.	3.00
Kántor Bertalan, Perth Amboy, N. J.	2.00
Jeney Péter, Perth Amboy, N. J.	2.00
Özv. Matusz Pálné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Özv. Dakó Ferenczné, Perth Amboy,, N. J.	1.00
Czok Mihályné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Doktor György, Perth Amboy, N. J.	1.00
Koncsol István, Perth Amboy, N. J.	1.00
Petro Ferenczné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Vámos Andrásné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Özv. Simon Anndrásné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Fekete István, Perth Amboy, N. J.	1.00
Czima Istvánné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Czima Erzsébet, Perth Amboy, N. J.	1.00
Sebeczki Sándorné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Névtelen, Perth Amboy, N. J.	1.00
Miskolczi Sándorné, Perth Amboy, N. J.	1.00
Andricsák István, Perth Amboy, N. J.	—.50
Veress Anna, Perth Amboy, N. J.	—.50
Tóth Lajos, Koszoru váltság	5.00
R. U. Koszoru váltság	3.00
Balogh Ferenc, Koszoru váltság	1.00
Rácz István, Holden, W. Va.	10.00
Szabó Mózes, Lorain, O.	1.00
Papp István, Dayton, O.	2.00
Dr. Balas Béla, Brownsville, Pa.	20.00
Domonkos János, Bridgeport, Conn.	2.00
South Norwalk Trust Co.	10.00
First National Bank, Ligonier, Pa.	30.00
Verhovay Segélyegylet, Pittsburgh, Pa.	50.00
Vascak G. József, Yungstown, O.	15.00
Citizens Trust Co. Canonsburg, Pa.	15.00
Szukics Imre, gyermektartás	30.00
Rev. Fekete András, naptárért	—.23
Ref. Közmüvelődési Kör, Cleveland, O.	10.00
Szabó János, naptárért	2.50
Oleska János, Gary, Ind.	10.00
Eagle Furniture, Co. South Bend,	10.00
Title Trust Guarantee Co. Johnstown, Pa.	15.00
Reichlin Reity Scanlon Co. Lorain, O.	10.00
Gedeon Erzsike, Cleveland, O.	1.00
Papp Emma, Cleveland, O.	1.00
Papp Edward, Cleveland, O.	1.00
Ifj. Boldizsár Ferenc, Cleveland, O.	7.00
United Banking and Trut Co. Cleveland, O.	20.00
South Bend Banking Works, South Bend,	6.00
Balogh Géza, Braddock, Pa.	5.00
Max Alder Co. South Bend, Ind.	10.00
Indiana Furniture Co. South Bend, Ind.	8.00
Cimbalmos Testvérek East Chicago, Ind.	10.00
Koren Pál, Himlerville, Ky.	1.00
Lasky Sándor, Lorain, O.	10.00
Hazelwood Saving & Trust Co. Pittsburgh, Pa.	30.00
First National Bank, South Bend, Ind.	20.00
Frank Ulrich, Trenton, N. J.	15.00
Mihalkovitz Izidor, Elizabeth, N. J.	5.00
Kaufmann Dpt. Store, Pittsburgh, Pa.	50.00
Szabó János, Pittsburgh, Pa.	5.00
Monongahela Trust Co. Homestead, Pa.	20.00
Hunter Edmundson, McKeesport, Pa.	15.00
A. J. Kucko, Akron, O.	7.00

Telefon: 633 Bell

HORNICK PÁL

MAGYAR
VASKERESKEDÉSE

Automobil felszerelések.
Daoló gépek és lemezek.
Festék és olaj - raktára.

316 BROAD STREET,

JOHNSTOWN, PA.

Telefon: Bell 315.

EPERJESSY ISTVÁN

MAGYAR BANKÁR
HAJÓ ÜGYNÖK
KÖZJEGYZŐ

Pennsylvania állam
ellenőrzése alatt.

HONFITÁRSAINK
forduljanak hozzá bizalommal

319 Broad Street,
JOHNSTOWN, PA.

Burnside Coal, Co. Chicago, Ill.	25.00
Bocskay Gyuláné, Himlerville, Ky.	1.00
Szemán Mihályné, Himlerville, Ky.	1.00
Novák Pál, Himlerville, Ky.	1.00
H. O. Hornberger, Pittsburgh, Pa.	12.50
State Bank, East Chicago, Ind.	10.00
Flint Sausage Work, Flint, Mich.	20.00
Felson Trading Co. Chicago, Ill.	10.00
Szappanos Lajos, Chicago, Ill.	10.00
Gáll József, gyermektartás	30.00
J. L. Moonly Ligonier, Pa.	10.00
Browns Electric Shop, Ligonier, Pa.	10.00
Hadnagy Ferenc, naptárért	2.50
A. D. Campbell, Baver Falls, Pa.	15.00
Szepessi Béla, Homestead, Pa.	10.00
Dr. Lővinger Ernő, Chicago, Ill.	8.00
Szarvas Pál, baromfiért	20.60
Jakab János, gyermektartás	25.00
Klósz Ferenc, naptárért	2.50
Törös Mihály, naptárért	5.00
Miller Dániel, Grand Valley, Col.	2.00
Fodor Pál, Cleveland, O.	10.00
Ref. Egyház, Youngstown, O.	11.00
Berák Pál, Chicago, Ill.	6.00
Crystal Pharmacy, Johnstown, Pa.	8.00
Dr. Loser Alfred, Lorain, O.	7.00
Lengyel L. János, naptárért	2.50
Barna János, South Bend, Ind.	6.50
Lőrinc András, Pricedale, Pa.	1.00
Ref. Ifj. Kör, Buffalo, N. Y.	5.00
Ref. Egylet, Pittsburgh, Pa.	150.00
Dr. Cyprus István, Cleveland, O.	10.00
Mozar János, gyermektartás	24.00
Ref. Egyház, Canton, O.	32.62
Dr. Rosenberg Emanuel, Cleveland, O.	20.00
Duquesne Trust Co. Duquesne, Pa.	30.00
Rev. Csontos Béla, naptárért	22.50
United States National Bank, Johnstown, Pa.	30.00
Stephenson Benkő Co. Chicago, Ill.	20.00
First National Bank, McKeesport, Pa.	30.00
Hornick Pál, Johnstown, Pa.	10.00
Kalapács Mózes, Carbon, Canada	2.00
Kemény Ferenc, Scranton, Pa.	2.00
Vajda Istvánné, Scranton, Pa.	2.00
Munkás B. S. Szövetség, Farmington, W. Va.	12.00
B. Tusai Mihály, Pittsburgh, Pa.	10.00
Papp Károly, naptárért	2.50
Papp Károly, Bucyrus, O.	1.50
Kresz Dániel, Flint, Mich.	10.00
Mudrány János, naptárért	1.00
Egyesületi járulék,	748.40
Kövér Sándor, képekért	2.00
Balla Györgyné, naptárért	1.00
Bai János naptárért	2.50
Marinák János, naptárért	—.50
Bükk Péter, baromfiért	5.37
Fiók Albert, baromfiért	6.98
Monoky István, telephonért	—.50
Morfis Dairy Co. Indiana Harbor, Ind.	10.00
Ref. Egyház, Woodbridge, N. J.	25.00
Benkő Barasó, South Bend, Ind.	6.00

THE UNITED BANK
AND
TRUST COMPANY

A WEST SIDE
LEGNAGYOBB
BANKPALOTÁJA

A magyarok közkedvelt pénzintézete

Küldje a pénzét az ó-hazába a UNITED BANK által.

Hajójegyek minden hajó vonalra és a társas-utazásokra kaphatók.

Utlevelet és vizumot beszerez és minden szükséges iratot kiállit.

TANÁCSOT SZIVESEN AD

THE UNITED BANK
AND
TRUST COMPANY

Corner West 25th Street, and Lorain Avenue, CLEVELAND, OHIO.

Kertész János, Flint, Mich.	5.00
Szücs Gáborné, Flint, Mich.	5.00
Berkesi Ferenczné, Flint, Mich.	5.00
Simon Lajos, Flint, Mich.	2.00
Feke Ferenc, Flint, Mich.	2.00
Köteles István, Flint, Mich.	2.00
D. G. Dobos, Flint, Mich.	2.00
Jakab János, Flint, Mich.	2.00
Biró János, Flint, Mich.	2.00
Simon István, Flint, Mich.	1.00
Pásztor András, Flint, Mich.	1.00
Madarász Imre, Flint, Mich.	1.00
L. Szabó Bertalan, Flint, Mich.	1.00
Almássy Lajos, Flint, Mich.	1.00
Megyesi György, Flint, Mich.	1.00
Cseh József, Flint, Mich.	1.00
Nagy Gyula, Flint, Mich.	1.00
Sztankó János, Flint, Mich.	1.00
Pócs György, Flint, Mich.	1.00
Csörgő János, Flint, Mich.	1.00
Sohajda Ferencz, Flint, Mich.	1.00
Jancsó Péter, Flint, Mich.	1.00
Gyerzsenyi János, Flint, Mich.	1.00
Mihalik József, Flint, Mich.	1.00
Tóth Ferenc, Flint, Mich.	1.00
Gáspár Gyula, Flint, Mich.	1.00
Puskás András, Flint, Mich.	1.00
Mráz József, Flint, Mich.	1.00
Csiki István, Flint, Mich.	1.00
Takács Ferenc, Flint, Mich.	1.00
Takács Ferencné, Flint, Mich.	1.00
Szabó Bertalan, Flint, Mich.	1.00
Kántor János, Flint, Mich.	1.00
Kosik Dániel, Flint, Mich.	1.00
Verebi József, Flint, Mich.	1.00
Csendes József, Flint, Mich.	1.00
Jeszenszky Erzsébet, Flint, Mich.	1.00
Erős Németh József, Flint, Mich.	1.00
Tóth Albert, Flint, Mich.	1.00
Pál József, Flint, Mich.	1.00
Ternancky József, Flint, Mich.	1.00
Szabó József, Flint, Mich.	1.00
Józsa János, Flint, Mich.	1.00
Jalsvirsky István, Flint, Mich.	1.00
Novák György, Flint, Mich.	1.00
Szathmáry György, Flint, Mich.	1.00
Kovács Mátyás, Flint, Mich.	1.00
Csirke Ferenc, Flint, Mich.	1.00
Kolet József, Flint, Mich.	1.00
Illés Zsigmond, Flint, Mich.	1.00
Máté Sándor, Flint, Mich.	1.00
Demeter István, Flint, Mich.	1.00
Limkán Ferenc, Flint, Mich.	1.00
Dr. Csaky Antal, Flint, Mich.	1.00
Kálmán József, Flint, Mich.	1.00
Kardos József, Flint, Mich.	1.00
Palágyi János, Flint, Mich.	1.00
Nagy István, Flint, Mich.	1.00
Járai Imre, Flint, Mich.	1.00
Sütő István, Flint, Mich.	1.00
Simon Györgyné, Flint, Mich.	1.00

COMPLIMENTS
OF
THE SOUTH NORWALK
TRUST COMPANY
SOUTH NORWALK
Connecticut

Telefon a hivatalban
és a lakásban
DAVID W. RAYMOND
TEMETÉSRENDEZŐ
A legjutányosabb árakat
számitja.
Kápolna: 27 Washington St.
Lakás: 6 Washington St.
South Norwalk, Conn.
New Yorkban: Hornthal
és Coval együtt
579 LEXINGTON AVENUE

Dr. Altwer József, Flint, Mich.	1.00
Sterf Lajosné, Flint, Mich.	1.00
Vince Istvánné, Flint, Mich.	1.00
Lillich János, Flint, Mich.	1.00
Horváth Lajosné, Flint, Mich.	1.00
Hoffman Co. Flint, Mich.	1.00
Eli Buncic, Flint, Mich.	1.00
Borka Lajos, Flint, Mich.	1.00
Ölbei János, Flint, Mich.	1.00
Dobos Lajos, Flint, Mich.	1.00
Györkös Ferenc, Flint, Mich.	1.00
Gokán József, Flint, Mich.	1.00
Elias György, Flint, Mich.	1.00
Zsoldos Károly, Flint, Mich.	1.00
Kész Sándor, Flint, Mich.	1.00
Szokozay György, Flint, Mich.	1.00
Td. Radácsy Sándor, Flint, Mich.	1.00
Sánta József, Flint, Mich.	—.50
L. Duska, Flint, Mich.	—.50
Nagy József, Flint, Mich.	—.50
Smajda József, Flint, Mich.	—.50
Frank Mitkovitcs, Flint, Mich.	—.50
Soo István, Flint, Mich.	—.50
Takács József, Flint, Mich.	—.50
Tóth Lajos, Flint, Mich.	—.50
Kovács József, Flint, Mich.	—.50
Kazinci András, Flint, Mich.	—.50
John Hootman, Flint, Mich.	—.50
Gános Mici, Flint, Mich.	—.50
Pásztor István, Flint, Mich.	—.50
J. W. Jávor, Flint, Mich.	—.50
Takács József, Flint, Mich.	—.50
Kovács István, Flint, Mich.	—.50
Kömives Géza, Flint, Mich.	—.50
Tóth János, Flint, Mich.	—.50
Marci Imre, Flint, Mich.	1.00
Sifter József, Filnt, Mich.	—.50
B. Kovács István, Flint, Mich.	1.00
Szepsi Zoltán, Flint, Mich.	1.00
Molnár Mihály, Flint, Mich.	—.50
Pesti Pál, Flint, Mich.	—.50
Orosz Aladár, Flint, Mich.	—.50
Bányai Jánosné, Flint, Mich.	—.50
Mr. Albert, Flint, Mich.	—.50
Kocsis Albert, Flint, Mich.	—.50
Pilinyi András, Flint, Mich.	—.50
Mrs. Kormos, Flint, Mich.	—.50
Török Sándor, Flint, Mich.	—.50
Szarvas József, Flint, Mich.	—.50
Vasas Mihály, Flint, Mich.	—.50
Kaló József, Flint, Mich.	—.50
Lovas József, Flint, Mich.	—.50
Varga János, Flint, Mich.	—.50
Kiss Sándor, Flint, Mich.	—.50
Joe Szothner, Flint, Mich.	—.50
Dankó János, Flint, Mich.	—.50
Varga Dezső, Flint, Mich.	—.50
Varga Árpád, Flint, Mich.	—.50
Gulancsik János, Flint, Mich.	—.50
Józsa Kálmán, Flint, Mich.	—.50
Boldovics Sándor, Flint, Mich.	—.50

AZ
ÁRVAHÁZI KÉPEKET
A LATROBEI, PA.

CRESCENT STUDIÓ
KÉSZITETTE.

Szivesen ajánljuk a Latrobe környéki magyarság figyelmébe.

Az árvagyermekek
igen kedvelt embere

WALTER A. SALING

ICE CREAM,
SZÓDA, CUKOR
EMLÉKTÁRGYAK

Ha keresztül utazik
Ligonieren, látogassa
meg a Squaren

Bajtás Mihály, Flint, Mich.	—.50
Molnár András, Flint, Mich.	—.50
Fox Furniture Co., Flint, Mich.	—.50
G. D. Papp, Flint, Mich.	—.50
Lovás János, Flint, Mich.	—.50
Gáncsos Lajos, Flint, Mich.	—.50
Mrs. Kovalcsik, Flint, Mich.	—.50
Darázs Ede, Flint, Mich.	—.50
Megyesi András, Flint, Mich.	—.50
Mészáros Sándor, Flint, Mich.	—.50
Török György, Flint, Mich.	—.50
M. Doggendorf, Flint, Mich.	—.50
Jávor János, Flint, Mich.	—.50
Petrik József, Flint, Mich.	—.50
Tóth György, Flint, Mich.	—.50
Róth Ernő, Flint, Mich.	—.50
Bus István, Flint, Mich.	—.50
Mrs. Geczi, Flint, Mich.	—.50
Kisebb adományok, Flint, Mich.	7.50
Fiók Albert, Pittsburgh, Pa.	5.00
Bandré György, Bridgeport, Conn.	10.00
Rev. Csutoros Elek, Columbus, O.	10.00
Kövér Sándor, Johnstown, Pa.	20.00
Rev. Tóth Sándor, Lancaster,	15.00
Molnár István, Toledo, O.	60.00
Rev. Borsos István, Morgantown, W. Va.	15.00
Monoky István, Cleveland, O.	15.00
Turfa Sándor, Donora, Pa.	10.00
Rev. Nánássy Lajos, Perth Amboy, N. J.	20.00
Rev. Szeghy János, Springdale, Pa.	5.00
Kováchy M. György, Cleveland, O.	10.00
Köteles István, Bridgeport, Conn.	15.00
Rev. Hankó Gyula, Chicago, Ill.	5.00
Rev. Horváth Sámuel, Homestead, Pa.	10.00
Rev. Komjáthy Ernő, Bridgeport, Conn.	10.00
Rev. Takaró Géza, New York, N. Y.	5.00
Rev. Sebestyén Endre, Duquesne, Pa.	10.00
Rev. Melegh Gyula, McKeesport, Pa.	5.00
Szopó József, tartásdijba	25.00
Összesen	**3453.66**

KIADÁSOK.

1. H. E. Vance, kenyérszámla	107.17
2. National Buscuit Co., kenyérszámla	10.60
3. Latrobe Grocery, élelmiszer	13.15
4. Greensburg Produce, élelmiszer	77.80
5. Kalassay Sárika, fizetés	85.00
6. Tóth Mihály, fiztés	70.00
7. Szalay Józsefné, fizetés	45.00
8. Horváth Sándorné, fizetés	35.00
9. Stried János, fizetés	60.00
10. Kusztos Árpádné, fizetés	30.00
11. Kaufmann Dept. Store, ruhanemü	90.98
12. Jacob Peterson, ruhanemü	56.25
13. Latrobe Laundry, mosás	28.95
14. Ralph E. Knox szénért	72.00
15. D. J. B. Johnson, orvosi szolgálat	47.00
16. L. A. Weaver, ruhanemü	60.15

Kölcsönök clevelandi házakra 1-ső és 2-ik betáblázásra.

MORTGAGE-okat veszek

PÉNZKJLDÉS A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE.

Mindennemü közjegyzői és hazai ügyeket elintézek.

Házak, automobilok és butorok tüzbiztositása.

PECSŐK PÁL

2780 EAST 79th STREET, CLEVELAND, OHIO

Phone: Randolph 7722.

17. L. W. Darr, felszerelés	20.61
18 Browns Electric Co. felszerelés	14.90
19. Ligonier Pharmacy, gyógyszer	9.99
20. H. O. Hornberger biztositás	84.75
21. McCloy Co., iroda felszerelés	31.33
22. Rev. Ujlaky Ferenc, könyvekért	18.85
23. Rev. Bogár Lajos, könyvekért	30.00
24. Expert Printing Co., naptár IV. rész	250.00
25. Szabadság, hirdetés	15.00
26. Harry C. Blank, javitás	7.50
27. S. N. Sweeney, javitás	6.75
28. Wilpen Taxi, utiköltség	43.55
29. R. E. Bossart, kovács munka	18.25
30. Robert E. Taylor, kovács, szijgyártó	17.69
31. Ligonier Valley R. R. utcsinálás	43.19
32. Ed. Grombach, szijgyártó	27.12
33. Kalassay Sándor, folyókiadások	280.82
34. L. B. Weller, felszerelés	335.79
35 Amerikai Magyar Népszava, hirdetés	7.80
36. W. H. Nicely, husszámla	310.77
37. Gyülési költség	14.06
38 National Bank of Ligonier, törlesztés	500.00
39. National Bank of Ligonier, törlesztés	300.00
Összesen	3,277.77

ZÁRLAT 1928 FEBRUÁR 31-én.

Maradvány volt jan. 3-án.	4,454.22
Bevétel januárban	3,453.66
Összesen	7,907.88
Kiadás volt januárban	3,277.77
Maradvány	4,630.11

A BANK ZÁRLATA.

Maradvány a bankban		4,737.80
Vissza nem jött checkek:		
9. Stried János,	60.00	
10. Kusztus Árpádné,	30.00	
30. Robert E. Taylor	17.69	
Összesen	107.69	107.69
Maradvány a bankban		4,630.11

TARTOZÁSAINK.

1. A Mellville féle váltó	500.00
2. National Bank of Ligonier váltója	500.00
3. C. B. Jamison váltója	300.00
4. C. W. Overcash váltója	293.50
5. National Bank of Ligonier, II. váltója	1,500.00
6. Pocahontasi Alapitvány	200.00
7. Betáblázott kölcsön az uj házra	1,000.00
8. Betáblázott kölcsön a farmon	12,500.00
Összesen	16,793.50

FOLYÓ KIADÁSOK JANUÁRAN.

1. Gázért	36.60
2. Villanyért	42.72
3. Telefonért	10.66
4. Pósta	14.67
5. Szállitásért	1.00
6. Egyesületi biztositás	32.15
7. Utiköltségek	55.00
8. Állatok	53.74
9. Kamat 500 dollárra	10.00
10. Dr. Pólyának hirdetés után	58.81
11. Irógép javitásért	17.50
12. Vegyes kiadások	15.35
Összesen	348.20

A FARM HOZADÉKA JANUÁRBAN.

1. 1736 quart tej	138.88
2. 74 tucat tojás	37.00
3. Egy tehén leölve	57.20
4. Két disznó leölve	52.70
5. Egy borju leölve	20.00
6. 12 kacsa leölve	12.00
7. 10 tyuk leölve	10.00
8. Készpénz	38.20
Összesen	375.98

FEBRUÁR HAVI SZÁMADÁS.

Kálmán János gyermektartás	25.00
Kálmán János, McKeesport, Pa.	1.00
Novák János, gyermektartás	20.00
Csengő András, Fairport Harbor, O.	5.00
Balázsi András, naptárért	2.50
Rev. Laky Zsigmond, naptárért	30.00
Szarvas Pál, baromfiért	13.10
Rev. Hady Albert, naptárért	5.00
Ref. Egyház, Los Angeles, Cal.	27.00
Rozgonyi József, gyermektartás	25.60
Farmers National Bank, Pittsburgh, Pa.	15.00
Varga Vilmos, Ellwood City, Pa.	1.00
Turfa Sándor, Donora, Pa.	3.00
Nagy István, Donora, Pa.	1.00
Nagy Elek, Donora, Pa.	1.00
Csider András, Donora, Pa.	1.00
Lucskai András, Donora, Pa.	1.00
Juhász Pál, Donora, Pa.	—.50
Debronkai István, Donora, Pa.	—.50
Debronkai Istvánné, Donora, Pa.	—.50
Pikor Gyula, Donora, Pa.	—.50
Balogh Dániel, Donora, Pa.	—.50
Kisebb adományok, Donora, Pa.	—.50
Wilpen Taxi Co., Wilpen, Pa.	15.00
Emery József, naptárért	2.50
Penna Trust Co., gyermektartás	12.50
Domik Pál, naptárért	2.50
Rev. Harsányi Andor, naptárért	14.00
Szendri András, Easton, Pa.	5.00
Geo. Edwards. Pittsburgh, Pa.	7.50
Lorántffy Zs. egylet, Middletown. O.	15.00
Rev. Ujlaky Ferenc, naptárért	12.90
Szukics Imre. gyermektartás	30.00
Bardi János. naptárért	12.95
Gállay Géza, naptárért	1.50
Kocsis István, naptárért	5.50
Varga Ethel, tartásdij	75.00
Varga Árpád, tartásdij	75.00
Lancaster Trust Co., Lancaster, Pa.	30.00
Rev. Murányi János, naptárért	5.00
Szabó János, gyermektartás	20.00
Mrs. Gulény Róza, gyermektartás	30.00
Hederváry János, naptárért	2.50
Baths of Aretheusa, Mt. Clemens, Mich.	15.00
Papp József, gyermektartás	20.00
Rev. Szabó Antal, naptárért	2.50
Jakab János, naptárért	5.00
Nagy József, naptárért	5.00
Gál József, gyermektartás	30.00
Rev. Kovács Béla, naptárért	5.00
Csizmadia János, naptárért	2.50
Czapp József, naptárért	5.00
Balogh János, naptárért	2.50
Balogh János, Ammoore, W. Va.	1.50
Gál József, Ammoore, W. Va.	1.00
Rev. Bötty János, naptárért	12.50
Basty Lajos, Lackawanna, N. Y.	1.00
Lengyel János, Akron, O.	5.00

Nincs rosszabb a fogfájásnál,

s nincs áldottabb kéz, mint amelyik a fogfájás gyötrelmét megszünteti! --- Fogfájás esetében keresse fel:

Dr. MAJOROS JÁNOS

MAGYAR FOGORVOST

Nincsen olyan ága a fogászatnak, amelyet teljes tudással s odaadással el ne végezne.

A Moreland Szinház épületben, 11814 Buckeye Road,
CLEVELAND, OHIO.

Dr. Petrass Andor, South Bend, Ind.	10.00
Váradi G. Árpád, Detroit, Mich.	10.00
Puritan Brick Co., Detroit, Mich.	15.00
Kondor Sándorné, naptárért	2.50
Daragó Testvérek, Akron, O.	20.00
Füzy A. Vilmos, East Chicago, Ind.	5.00
Dr. Novák Péter, Cleveland, O.	10.00
Karácsony Kántálás, Dayton, O.	25.00
Kállay József, Dayton, O.	1.00
Kállay József, Dayton, O.	1.00
Sipos Imre, Dayton, O.	1.00
K. Kovács János, Dayton, O.	1.00
Özv. Berki Mihályné, Dayton, O.	1.00
Silai Ilonka, Dayton, O.	1.00
Silai Béla, Dayton, O.	1.00
Hámos János, Dayton, O.	1.00
Henos József, Dayton, O.	1.00
A. R. Ruthledge, Detroit, Mich.	15.00
Vajda Imréné, Clarksburg, W. Va.	2.00
Vajda Sándor, Clarksburg, W. Va.	1.00
Vajda Mariska, Clarksburg, W. Va.	1.00
Torjak Antal, Clarksburg, W. Va.	1.00
Torják György, Clarksburg, W. Va.	1.00
Balogh János, Clarksburg, W. Va.	1.00
Balogh Sándor, Clarksburg, W. Va.	1.00
Kiss Antal, Clarksburg, W. Va.	1.00
Kertész János, Clarksburg, W. Va.	1.00
Pekár Etel, Clarksburg, W. Va.	1.00
Vanyi Károly, Clarksburg, W. Va.	1.00
Suschanz Györgyné, Clarksburg, W. Va.	—.50
Gajdos Pál, Clarksburg, W. Va.	—.50
Kenusz János, Clarksburgh, W. Va.	—.50
Gáll József, Clarksburg, W. Va.	—.50
Kuszti Józsefné, Clarksburg, W. Va.	—.50
Doka Ferenc, Clarksburg, W. Va.	—.50
Gerber Antal, Clarksburg, W. Va.	—.50
Mészáros József, Clarksburg, W. Va.	—.50
Kisebb adományok, Clarksburg, W. Va.	—.75
Jakab János, gyermektartás	25.00
Palágyi Erzsébet, Elyria, Ohio.	1.00
Nagy Lajosné, gyermektartás	36.00
Török János, naptárért	1.00
Kusztos Árpádné, naptárért	—.50
Pálóczi István, naptárért	5.00
Frank D. Nunn, Cleveland, Ohio.	10.00
Trilecz Béla, Canonsburg, Pa.	15.00
Dr. Váradi Arthur, naptárért	15.00
Mihók András naptárért	1.50
Molnár István, gyermektartás	15.00
Pataki János, naptárért	5.00
Mozár János, gyermektartás	24.00
Ref. Egyház, East Chicago, Ind.	60.00
Ref. Női Egylet, East Chicago, Ind.	60.00
Leffler János, naptárért	5.50
Rev. Urbán Endre, naptárért	25.00
Kalerd Laboratories, Pittsburgh, Pa.	12.50
Erdey János, gyermektartás	25.00
Vereb József, naptárért	2.50
Papp Irénke, Martins-Creek, N .J.	3.00
Kiss Ambrus és neje, Himlerville, Ky.	15.00

Telefonok: AUTOMATIC 40235.

East Youngstowni irodában

Bell: STRUTHERS 50186.

A lakásban: AUTOMATIC 40235.

45 Washington Street

AUTOMATIC: 777841.

VASCÁK G. JÓZSEF

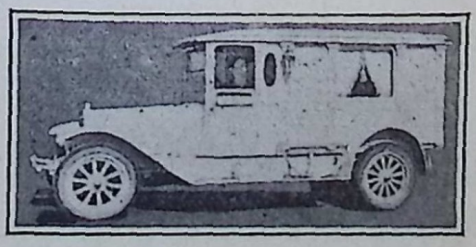

Az egyedüli MAGYAR

TEMETÉSRENDEZŐ

Youngstown, Ohioban.

Szomoru helyzetben vigasztalás a fontos.

Nálam előzékeny kiszolgálásban részesül.

238 E. BOARDMAN ST., YOUNGSTOWN, OHIO.

Automobil és ambulance szolgálat.

Balogh István, gyermektartás	25.00
Ref. Női Egylet, East St. Louis, Ill.	5.00
Dormik Pál, Dunmore, Pa.	5.00
Balla József, Dalton, Pa.	5.00
Kiss József, Scranton, Pa.	3.00
Perselypénz, Scranton, Pa.	2.30
Perselypénz, Kingston	12.69
Adomány és persely, Mt. Carmel,	24.68
Tóth András, Paxinos, Pa.	10.00
Tóth Andrásné, Paxinos, Pa.	10.00
Perselypénz, Trauger, Pa.	13.30
Kalassay Sándorné, Ligonier, Pa.	2.50
Kalassay Sárika, Ligonier, Pa.	2.50
Kalassay Vilma, Ligonier, Pa.	2.50
Bucs Józsefné, gyermektartás	25.00
Szopo József, tartásdij	25.00
Összesen	1343.27

KIADÁSOK.

40.	Latrobe Grocery, élelmiszer	161.40
41.	Westmorland Grocery, élelmiszer	49.38
42.	Pittsburgh Provision Co., élelmiszer	55.40
43.	Greensburg Produce élelmiszer	33.65
44.	L. H. Parke Co., élelmiszer	38.50
45.	Frank and Seder, ruhanemü	67.56
46.	Kalassay Sárika fizetés jan.	85.00
47.	Tóth Mihály, fizetése	70.00
48.	Szalay Józsefné, fizetése	45.00
49.	Horváth Sándorné, fizetése	35.00
50.	Stried János, fizetése 6	60.00
51.	Kusztos Árpádné, fizetése	30.00
52.	Tóth Lajos, fizetése	30.00
53.	Ralph E. Knox, szénért	32.40
54.	Latrobe Laundry, mosás	26.08
55.	Jakab Peterson, ruhanemü	30.55
56.	Kalerd Lab. gyógyszer	18.25
57.	Burney Bros. felszerelés	215.28
58.	Penna Needle Art Co., kézimunka	19.54
59.	Swank Hardware, felszerelés	66.66
60.	L. E. Darr and Co., épitkezés	44.20
61.	C. W. Ankey épitkezés	21.50
62.	J. R. Bitner, festés	144.50
63.	National Bank of Ligonier, törlesztés	300.00
64.	Alex Melville, kamat	375.00
65.	Wilpen Taxi Co., Utiköltség	27.80
66.	Geo. Edwards, tüz biztositás	67.80
67.	Ligonier Flouring Mill, takarmány	199.55
68.	Edwin Schroeder, felszerelés	55.30
69.	J. W. McDowell, kovács munka	68.55
70.	Kalassay Sándor, folyó kiadások	348.20
71.	John J. Smith, 2 tehénért	100.00
72.	Expert Printing Co., naptárra	250.00
73.	H. E. Vance, kenyér	107.38
74.	Geo. W. Deeds Estate, vételár	500.00
75.	Gyülési költség	12.40
Összesen		**3,791.83**

ZÁRLAT.

1. Maradvány január hónapról	4,630.11
2. Bevétel februárban	1,343.27
Összes bevétel	5,973.38
Kiadás februárban	3,791.83
Lesz tehát a maradvány	2,181.55

A BANK ZÁRLATA.

Maradvány a bankban március 2-án		2,303.95
Vissza nem jött checkek:		
50-ik számu Sried János	60.00	
51-ik számu Kusztos Árpádné	30.00	
53-ik számu Ralph E. Knox	32.40	
Összesen	122.40	122.40
Maradvány a bankban		2,181.55

TARTOZÁSAINK.

1. A Mellville féle váltó	500.00
2 A Ligonier Nat. Bank váltója	500.00
3. C. W. Overcash váltója	293.50
4. A National Bank of Ligonier váltója	1,500.00
5. A pocahontasi alapitvány	200.00
6. Betáblázott kölcsön a házon	1,000.00
7. Betáblázott kölcsön a farmon	12,500.00
Összesen	16,493.50

FOLYÓ KIADÁSOK FEBRUÁR HAVÁBAN.

1. Gázért	53.98
2. Villanyért	39.28
3. Telefonért	10.73
4. Posta költség	8.12
5. Express költség	2.41
6. Biztositás	32.22
7. Állatok	125.30
8. Utiköltség számla	47.62
9. Kamatok	40.00
10. Kéménycsinálás	29.00
11. Cipő reperálás	13.40
12. Vegyesek	8.90
Összesen	410.96

A FARM HOZADÉKA.

1. Tej, 2380 quart	190.40
2. Tojás 158 és fél tucat	63.40
3. Öt sertés leölve, 1348 font	138.40
4. Egy tehén leölve	45.00
5. Készpénz	13.10
Összesen	450.30

MÁRCIUSI SZÁMADÁS.

Lorántffy Zs. Női Egylet, Trenton, N. J.	25.00
Bacsó János, naptárért	2.50
Pongrácz Ferenc, Akron, O.	5.00
Simkó Géza, gyermektartás	45.00
Csik István, Lorain, O.	7.00
Özv. Kiss Jánosné, Cleveland, O.	10.00
Mrs. Czudár Róza, naptárért	2.50
Hody Sándor, naptárért	2.50
Schmid György, naptárért	2.50
Verba Sándor, naptárért	5.00
Nagy István, Newark, N. J.	2.50
Ref. Egyház, McKeesport, Pa.	125.74
Breda Gyula, McKeesport, Pa.	10.00
Tamassy András, MceKesport, Pa.	2.00
Jakab Károly, McKeesport, Pa.	1.00
Czimerman Józef, McKeesport, Pa.	1.00
Hatvani Lukács, McKeesport, Pa.	1.00
Rev. Szabó Antal, naptárért	6.00
Rev. Kovács D. Mihály, naptárért	12.50
Mulik Sándor, naptárért	1.00
Simkó Géza, ruhára	20.00
Rozgonyi József, gyermektartás	25.00
F. S. Supercinsky, Gary, Ind.	10.00
Péter József, naptárért	5.00
Szarvas Pál, boromfiért	20.00
Egyesületi járulék januárra	650.70
Németh Teréz, Cleveland, O.	1.00
Vida Antal, Cleveland, O.	1.00
Rev. Szabó András, naptárért	20.00
Ref. Egyház, Scranton, Pa.	25.00
Novitnik János, naptárért	2.50
Özv. Kvaszny Jánosné, Martins Ferfry, O.	2.00
Hoffer Robert, Detroit, Mich.	10.00
Rev. Csutoros Elek, naptárért	25.00
Kőmives János, naptárért	5.00
Mrs. Smith, malacokért	60.00
Varga Árpád, tartásdij	15.00
Varga Ethelka, tartásdij	15.00
Penna Trust Co. tartásdij	12.50
Demeter Gusztáv, naptárért	2.50
Rev. Urbán József, naptárért	22.00
Kiss Emil, New York, N. Y.	10.00
Indiana Harbor Pure Ice Co.	6.00
Papp Kálmán, Flint, Mich.	5.00
Charles Gross, Cleveland, O.	10.00
Imre Gerson, gyermektartás	50.00
Crescent Studio, Latrobe, Pa.	10.00
Kurusz János, naptárért	2.50
Tóbiás József, naptárért	2.50
Rev. Vécsey Jenő, naptárért	5.00
Munkás B. S. Szövetség, East Pgh., Pa.	25.00
Stearn Market, Logan, W. Va.	7.00
Szabó Balázs, naptárért	3.00
Magyar Sámuel, naptárért	5.00
Papp József, gyermektartás	20.00
Gáll József, gyermektartás	30.00
Jakab János, gyermektartás	25.00
Bucs Józsefné, gyermektartás	50.00

The Farmers National Bank

Mi szivesen ajánljuk fel ennek a banknak szolgálatait.

Ha megtakaritott pénzét kamatoztatni akarja, hozza csak hozzánk.

Ha kiadásait checkkel akarja fizetni: egy folyó számlát nyisson nálunk.

Ha értékpapirjait s értékes tárgyait biztos helyre akarja helyezni: váltson nálunk safe deposit boxot.

The Farmers National Bank

LEECHBURG, PA.

Soltész Bálint, naptárért	5.00
Réti Sándor, naptárért	2.50
Réti Sándor, Barrackville, W. Va.	1.00
Mrs. Gulényi Róza, gyermektartás	30.00
Szukics Imre, gyermektartás	30.00
Rev. Kardos József, naptárért	12.50
Ronyec István, Punxsustawney, Pa.	1.00
Köteles Lajos, naptárért	5.00
Bonya János, naptárért	5.00
Gyebnar János, naptárért	6.50
Kosztyi Ferenc, naptárért	4.00
Rev. Harsányi Sándor, naptárért	5.00
Rev. Virág István, naptárért	5.00
Varga Menyhért, Kalamazoo, Mich.	1.00
Kozora János, Kalamazoo, Mich.	1.00
Özv. Mátyis Jánosné, Kalamazoo, Mich.	—.50
Mozár János, gyermektartás	24.00
Rev. Vincze Károly, naptárért	21.00
Rev. Ludman Sándor, naptárért	25.00
Réthy Bálint, naptárért	1.50
Pásztor István, naptárért	12.50
Kosa Edward, Ulyess, Pa.	1.00
Urbán József, naptárért	5.00
Fekete Mihályné, Congo, Ohio.	1.00
Rev. Csontos Béla, naptárért	1.50
Bacsó Pál, naptárért	5.00
Horváth Magdalona, gyermektartás	39.00
Rev. Papp Károly, New Brunswick, N. J.	27.00
Balogh István, gyermektartás	25.00
Brenkács János, Cleveland, O.	10.00
Rev. Bakay Árpád, naptárért	12.50
Özv. Nagy Jánosné, gyermektartás	25.00
Rev. Dókus Gábor, naptárért	37.50
Rev. Bogár Lajos, naptárért	15.50
Szántó János, naptárért	3.50
Papp József, ruhára,	20.00
Bartha Zsigmond, naptárért	3.50
Balogh Boldizsár, naptárért	3.50
Kovács Ferenc, naptárért	1.50
Kovács Ferenc, New Brighton, N. J.	5.00
Rev. Csépke István ,naptárért	5.00
Lovas Bertalan, naptárért	5.00
Dr. Papp Géza, naptárért	5.00
Rev. Bodor Dániel, naptárért	9.00
Palágyi Gyula, naptárért	1.00
Egyesületi járulék februárra	703.70
Kish Miklós, naptárért	12.50
Rev. Tegze László, naptárért	12.50
Ref. Egyház, Passaic, N. J.	25.00
Géczi Jánosné, Passaic, N. J.	1.00
Pandi Ferenc, Passaic, N. J.	—.50
Bodnár Miklós, Lackawanna, N. Y.	5.00
Mózes Péterné, Lackawanna, N. Y.	2.00
Pililon Péter, Lackawanna, N. Y.	5.00
Bodnár Gáborné, Lackawanna, N. Y.	2.00
Tapasztó Gábor, Lackawanna, N. Y.	2.00
Király Jánosné, Lackawanna, N. Y.	1.00
Sipos József, Lackawanna, N. Y.	1.00
Gál Lászlóné, Lackawanna, N. Y.	1.00
Oláh Ferenc, Lackawanna, N. Y.	1.00
Miklós Gábor, Lackawanna, N. Y.	1.00

A ligonieri ÁRVAHÁZ
a tettre váltott magyar
szándék amerikai
alkotása.

BENKŐ AMBRUS & CO.

**Mészárszéke és füszer-
kereskedése.**

Elsőrendü, friss élelmiszerek.
Szives magyar kiszolgálás.

Telephone:
South Chicago, 0586

8458 MACKINAW AVE.,
SOUTH CHICAGO, ILL.

CHICAGOI
MAGYAR ORVOS

Dr. LŐWINGER ERNŐ

magyar orvos és sebész az összes orvosi tudományok tudora

Uj cime:
435 WEST NORTH AVE.,
a Hudson Ave. sarkán,
CHICAGO, ILL.

Rendel:
délelőtt 11-től 1-ig,
este 7-től 8-ig.
Vasárnap délelőtt 11-12-ig.

Sipos Miklós, Lackawanna, N. Y.	1.00
Perselypénz, Lackawanna, N. Y.	4.25
Szitner János, McKeesport, Pa.	5.00
Bóné Károly, McKeesport, Pa.	2.00
Rev. Varga Lajos, Pittsburgh, Pa.	2.00
Borsos József, Debreczen	10.00
W. H. Nicely, szarvas marháért	235.00
W. H. Nicely, hirdetésért	10.00
Szopo József, tartásdij	25.00
Márciusi havi bevétel	3024.49

A BEVÉTELEK CSOPORTOSITÁSA.

1. Egyesületi járulék	1,354.20
2. Az öregek otthonából	25.00
3. Gyermektartásból	421.50
4. Naptárból	479.00
5. Farmból	315.00
6. Ruhára	40.00
7. Adományok	389.79
Összesen	3,024.49

KIADÁSOK MÁRCIUSBAN.

76. Latrobe Grocery, élelmiszer	197.22
77. Greensburgh Produce, élelmiszer	79.30
78. Pittsburgh Privision Co.	20.86
79. Gimbel Bros. ruhanemü	117.76
80. Benn Kleine, ruhanemü	103.29
81. Jacob Peterson, ruhanemü	34.80
82. Kalassay Sárika, fizetés	85.00
83. Tóth Mihály, fizetés	70.00
84. Szalay Józsefné, fizetés	45.00
85. Horváth Sándorné, fizetés	35.00
86. Stried János, fizetés	60.00
87. Kusztus Árpádné, fizetés	30.00
88. Tóth Lajos, fizetés	30.00
89. Ralph E. Knox, szénért	22.80
90. Latrobe Laundry, mosás	32.37
91. Ligonier Pharmacy, gyógyszer	6.80
92. L. W. Darr Co. épitkezés	76.84
93. L. E. Welty, festék	194.77
94. J. R. Bitner, festés	163.20
95. Browns Electric, villanyszerelés	136.32
96. J. H. Phillips, felszerelés	32.63
97. L. H. Smith Co. felszerelés	93.37
98. Demler and Schenck, felszerelés	9.00
99. L. A. Weaver Co. felszerelés	72.35
100. Kaufmann Dept. Store felszerelés	52.78
101. Chas. Shoup, biztositás	25.60
102. Winifred Henderson, adó	61.01
103. L. B. Weller, felszerelés	151.55
104. J. H. Hoffer, takarmány	91.86
105. Robert Taylor, kovács munka	12.03
106. Walter Sailing, vegyes	8.00
107. Expert Printing Co. naptárért	250.00
108. Kalassay Sándor, folyókiadások	410.96
109. Nowag Insurance, bondért	13.00
110. L. W. Loury, házbér	36.00

Telephone: 6020 Bidwell

Robert E. Hennessy

TEMETÉSRENDEZŐ
ÉS BALZSAMOZÓ

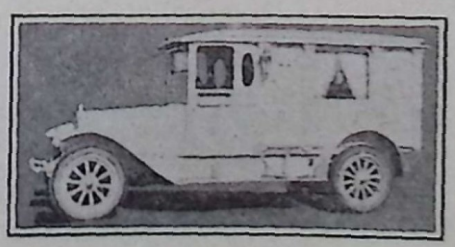

Női alkalmazottak NŐI halottakhoz.

2070 NIAGARA STREET, BUFFALO, N. Y.

Alfred H. Tucker, társ.

111. Gyülési költség	12.40
112. C. B. Jamison, a farmi termésért	468.00
Összesen	3,341.87

ZÁRLAT.

Maradvány februárban	2,181.55
Bevétel márciusban	3,024.49
Összesen	5,206.04
Kiadás márciusban	3,341.87
Maradvány	1,864.17

A BANK ZÁRLATA.

Maradvány a bankban		2,027.21
Vissza nem jött checkek:		
86. Stried János	60.00	
87. Kusztus Árpádné	30.00	
102. Winifred Henderson	61.01	
104. Robert Taylor	12.03	
Összesen	163.04	163.04
Maradvány		1,864.17

Tartozásainkban ebben a hónapban nem állott be semmiféle változás.

FOLYÓ KIADÁSOK MÁRCIUSBAN.

1. Villanyért	44.84
2. Gázért	44.40
3. Telefonért	10.74
4. Póstaköltség	26.44
5. Express költség	10.55
6. 200 darab csirke	28.00
7. Gyümölcs fákért	23.28
8. Alec McKleveen surcsinálás	38.68
9. John Béni surcsinálás	44.63
10. Cselédbér	10.00
11. Utiköltség	104.80
Összesen	386.36

A FARM HOZADÉKA MÁRCIUSBAN.

1. 2976 quart tej	229.08
2 194 tucat tojás	58.20
3. Négy disznó leölve 896 font	89.60
4 Készpénz	315.00
Összesen	691.88

Telephone: Main 848

NÉMETH PÉTER

Magyar Temetésrendező

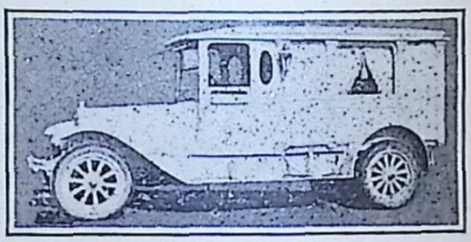

A legjutányosabb árakat számitja.

Cor. So. Chapin Street
West Washington Ave.
SOUTH BEND, INDIANA.

TÓTH STATE BANK

Cor. Kemble and Indiana Aves
SOUTH BEND, INDIANA.

BIZTOS - PONTOS - ERŐS

Igazgatók:

Lassu Ferenc, Kovács J.József,
Baumgarner János,
Tóth János, Drobny Theofil,
Michalick Ferdinánd,
Rokop András.

ÁPRILIS HAVI SZÁMADÁS.

Ref. Egyház, Himlerville, Ky.	50.00
Lányi József, Himlerville, Ky.	1.00
Koren Pál, Himlerville, Ky.	1.00
Daróczy Sándor, Himlerville, Ky.	1.00
Nagy János, Himlerville, Ky.	1.00
Debri József, Himlerville, Ky.	1.00
Orosz K. Jánosné, Himlerville, Ky.	1.00
Bodor Józsefné, Himlerville, Ky.	1.00
Tárkányi Gáborné, Himlerville, Ky.	1.00
Kláz Sándorné, Himlerville, Ky.	1.00
Molnár Gábor, Himlerville, Ky.	1.00
Bocskay Gyula, Himlerville, Ky.	1.00
Molnár Gáborné, Himlervile, Ky.	1.00
Fodor Sándor, Himlerville, Ky.	1.00
Himody Mihály, Himlerville, Ky.	1.00
A. L. Tóth, Himlerville, Ky.	4.00
Domokos Mózes, Himlerville, Ky.	2.00
Orosz K. János, Himlerville, Ky.	2.00
Fodor Sándor, Himlerville, Ky.	1.50
Mrs. Ladányi, Himlerville, Ky.	—.50
Pinter Vincze, Himlerville, Ky.	—.50
Menyhért Lajos, Himlerville, Ky.	—.50
Perselypénz, Himlerville, Ky.	7.34
Expert Printing Co. naptárért	15.00
Szalkay Lajos, naptárért	5.30
Madarassy Pál, naptárért	2.50
Vajda Istvánné, Scranton, Pa.	5.00
Czető Istvánné, Palmer, Pa.	5.00
Bell Dept. Store, Logan, W. Va.	10.00
Danyi István, Daisytown, Pa.	5.00
Rozgonyi József, gyermektartás	25.00
Rozgonyi József, ruhára	40.00
Ref. Egylet, Nanty Glo, Pa.	5.00
Danka István, naptárért	5.00
Szentpali Mihály, naptárért	4.00
Pozsgay Imre, naptárért	5.00
Juhász Györgyné, Chicago, Ill.	1.00
Özv. Buczkó Andrásné, Mt. Carmel, Pa.	5.00
Győry István, naptárért	2.50
Bányi István, naptárért	5.00
Mrs. Rose Gulény, gyermektartás	30.00
Szabó János, gyermektartás	30.00
Emery Mihály, naptárért	2.50
Penna Trust Co. gyermektartás	12.50
Kálmán János, gyermektartás	25.00
Walter Saling, Ligonier, Pa.	10.00
Malusz Miklós, Johnstown, Pa.	1.00
Ács Lajosné, Richmond, Ind.	8.00
Török Imre, naptárért	2.00
Mészáros Ferencné, Pittsburgh, Pa.	10.00
Kalassay Sándorné, Ligonier, Pa.	5.00
Kalassay Sárika, Ligonier, Pa.	5.00
Tóth Mihály, Ligonier, Pa.	5.00
Kalassay Babi, Ligonier, Pa.	2.50
Janiga József és cs. United, Pa.	5.00
Nagy Károly és cs. United, Pa.	3.00
Ifj. Szopó József, United, Pa.	2.00
Id. Suba Ferenc, United, Pa.	2.00

The First National Bank
Union Trust Company
First & Trust Company

of

SOUTH BEND, INDIANA.

Ez a bank csoport arra törekszik, hogy a banküzlet minden ágában a legtökéletesebb szolgálatot nyujtsa.

BIZTOSITÁSI OSZTÁLYUNK ÉS UTAZÁSI IRODÁNK SZINTÉN SZOLGÁLATÁRA ÁLL MAGYAR POLGÁRTÁRSAINKNAK.

Lengyel L. János, Trauger, Pa.	2.00
Jesó János, Trauger, Pa.	2.00
Petus János és neje, Calumet, Pa.	2.00
Szabó Andrásné, Trauger, Pa.	1.00
Özv. Csörgő Andrásné, Calumet, Pa.	1.00
Gerő Péter, Bessemer, Pa.	1.00
Kiss János, naptárért	2.50
Papp Emma, Redondo Beach, Cal.	1.00
Istenes András, Lorain, O.	2.00
Balogh János, Lorain, O.	1.00
Nyiri Pál, Lorain, O	1.00
Csik István, Lorain, O.	1.00
Jeszbrensky Ferenc, Lorain, O.	1.00
Szakál Lajosné, Lorain, O.	1.00
Bedecs András, Lorain, O.	—.50
Perselypénz, Lorain, O.	1.17
Gál József, gyermektartás	30.00
Patkó Gábor, naptárért	12.50
Patkó Gábor és neje, Scranton, Pa.	13.50
Sipos Bertalanné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Sasuk Miklósné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Fagulya András, Tonawanda, N. Y.	1.00
Papp József, gyermektartás	20.00
A Ref. Egyesület kölcsöne,	20000.00
Mészáros Ferencné, tojásért	3.00
Mrs. J. Smith, malacokért	42.00
Megyesi József, Cleveland, O.	1.00
Csont Zsuzsánna, Cleveland, O.	1.00
Radóczy József, naptárért	3.00
Ref. Egyház, Pittsburgh, Pa.	4.15
Gégus Bros. Detroit, Mich.	10.00
Nagy Jánosné, gyermektartás	29.00
Indiana Theater, South Bend, Ind.	8.00
West Side Electric Co. South Bend, Ind.	8.00
Szántó János, naptárért	—.50
Rev. Kovács Andor, naptárért	12.00
Kállay Bros. Painsville, O.	45.00
Szabó Motors Sales, Hammond, Ind.	10.00
Bucs Józsefné, gyermektartás	25.00
Balogh István, gyermektartás	25.00
Dr. Palkock János, E. Chicago, Ill.	5.00
Munkás B. S. Szövetség, E. Pittsburgh, Pa.	25.00
Szabó János, naptárért	10.00
Novák János, gyermektartás	15.00
Rev. Hamborszky Gyula, naptárért	5.00
Molnár István, gyermektartás	10.00
James E. Petrő, Cleveland, O.	10.00
Rev. Szabó László, naptárért	5.00
Tóth Lajos, South Bend, Ind.	6.00
Rev. Varga Lajos, naptárért	20.00
Tudja János, Trenton, N. J.	5.00
Nagy Bertalan, naptárért	2.50
Németh János, naptárért	5.00
Jakab János, gyermektartás	25.00
Gyenes Lidia, naptárért	1.50
Barta János, Garfield, N. J.	5.00
Rev. Kerekes Béla, naptárért	3.00
Erdély János, gyermektartás	25.00
Kovács István, naptárért	2.50
Balázs Menyhért, naptárért	5.00
Dancs Mihály, napárért	5.00

Dr. FODOR S. GYULA

MAGYAR
FOGORVOS

- - - -

107 SOUTH
WILLIAM
STREET.

South Bend, Ind.

- - - -

TELEPHONE: 3---2723

TÓTH STATE BANK

Cor. Kemble & Indiana Aves.

SOUTH BEND,
INDIANA.

BIZTOS - PONTOS - ERŐS

Igazgatók:

Lassu Ferenc,
Kovács J. József,
Molnár István, Tóth György,
Drobny Theofil
Michalick Ferdinánd
Rokop András.

Rev. Kruchio Antal, naptárért	12.50
Nagy János, gyermektartás	90.00
Mozár János, gyermektartás	24.00
Sohajda János Albert, naptárért	3.00
Kovács János, naptárért	2.50
Győrfy Lajos, naptárért	2.50
Vajda Andrásné, Scranton, Pa.	2.00
Deák Lajos, naptárért	5.00
Garanyi János, naptárért	3.00
Barna István, naptárért	6.00
Verba Sándor, letett pénz	300.00
Tóth Ferenc, naptárért	2.50
I. M. Smith, állatokért	292.00
Kuthy Gergely, naptárért	2.50
S. A. Ambrose, Ligonier, Pa.	2.00
McCurdy Bros. Ligonier, Pa.	2.00
Fodor Sándor, Cleveland, O.	7.00
Binder Arthur, Lorain, O.	10.00
Gersenyi Péter, Cleveland, O.	20.00
Fancsali Imre, Cleveland, O.	10.00

KIADÁSOK ÁPRILISBAN.

Az utalvány és checkszám	Kinek és miért	Összeg
113.	H. E. Vance, kenyérszámla	100.85
114.	Latrobe Grocery C. élelmiszer	89.07
115.	Greensburg Produce C. élelmiszer	46.50
116.	Westmoreland Grocery Co. élelmiszer	46.97
117.	Pittsburgh Provision Co. élelmiszer	32.15
118.	Kalassay Sárika, fizetése	85.00
119.	Tóth Mihály, fizetése	70.00
120.	Szalay Józsefné fizetése	50.00
121.	Horváth Sándorné fizetése	40.00
122.	Stried János fizetése	60.00
123.	Kusztos Árpádné fizetése	30.00
124.	Tóth Lajos fizetése	30.00
125.	Nagy Miklós fizetése	50.00
126.	Ralph E. Knox, szénért	42.00
127.	Latrobe Laundry Co. mosás	29.99
128.	Ligonier Pharmacy, gyógyszerért	6.20
129.	L. W. Darr Co. épitkezés	39.45
130.	L. C. Welty, festékért	41.85
131.	J. R. Bitner, festékért	167.45
132.	Ligoneir Water Works, vizadó	15.40
133.	Expert Printing Co. naptárért	250.00
134.	Rev. Ujlaky Ferenc, bibliáért	12.75
135.	W. E. McAtee, szénért	135.00
136.	W. H. Nicely, juhokért	104.00
137.	R. E. Bossart, kovács munka	16.95
138.	J. W. McDowell, kerékgyártó munka	20.07
139.	Kalassay Sándor, folyókiadások	386.36
140.	Komjathy Ernő fizetése	125.00
141.	Porzsolt Ernő, gyülési költség	4.00
142.	A. K. Bell ,házvétel	5,500.00
143.	Alex Mellville, törlesztés	5,500.00
144.	Wiliam McClintock, házvétel	1,000.00
145.	George W. Deeds Estate házhely	1,000.00
	Összesen	15,127.86

Az árvák gondozása
és nevelése a testvéri
szeretet legfontosabb
kötelessége.

Dr PETRÁSS ANDOR

ORVOS és SEBÉSZ

Telephone:
iroda: 2---5846
lakás: 2---5008

Chapin State Bank Bldg.

SOUTH BEND
INDIANA.

Phone: 2---5910

EAGLE FURNITURE COMPANY

MOLNÁR ISTVÁN
butorkereskedő

316 S. Chapin Street

SOUTH BEND
INDIANA.

Fiók üzlet:

241 S. Chapin Street.

Teljes lakás-berendezések.
Butorok gazdag választékban.
Régi butorait becseréljük.

ZÁRLAT.

1. Maradvány március hónapról	1,864.17
2. Bevételek áprilisban	21,708.56
Összesen	23,572.73
Kiadások	15,127.86
Maradvány	8,444.87

A BANK ZÁRLATA.

Maradvány a bankban május 1-én	10,019.65
Visszanem jött checkek értéke	1,574.78
Maradvány tehát	8,444.87

FOLYÓ KIADÁSOK.

1.	Villanyért	45.95
2.	Gázért	63.78
3.	Telefonért	14.58
4.	Pósta költség	7.52
5.	Express költség	28.30
6.	Biztositás	35.37
7.	Mosó asszonynak	32.50
8.	Cselédbér	12.50
9.	Utiköltség	7.80
10.	Ruhanemü	57.90
11.	200 kis kacsa	56.30
12.	Egy munkás a surnál	14.87
	Összesen	377.37

A FARM HOZADÉKA.

1	2880 quart tej	230.40
2	188 tucat tojás	65.80
3	Két disznó leölve	61.00
4	Egy tehán leölve	65.00
5.	Készpénz	337.00
	Összesen	759.20

TARTOZÁSAINK.

1.	A Mellville féle váltó	500.00
2.	National Bank of Ligonier váltó	500.00
3.	C. W. Overcash váltója	293.50
4.	National Bank váltója	1,500.00
5.	Pocahontasi alapitvány	200.00
6.	Betáblázott kölcsön	7,000.00
	Összesen	10,093.50
	Az Egyesület befektetett pénze	65,000.00

Telephone: 2---2072

ZAHORÁN MIHÁLY

MAGYAR
TEMETKEZÉSI INTÉZETE

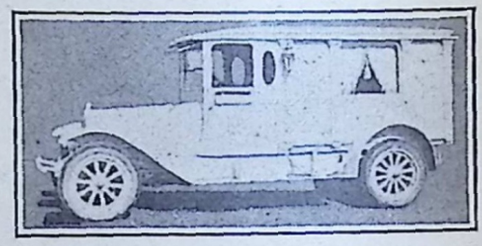

1830 KEMBLE AVE.,
SOUTH BEND
INDIANA.

A ligonieri ÁRVAHÁZBAN felnevelkedett nemzedék a vándormagyarok emlékét sohasem felejti el.

BARNA JÁNOS
MÉSZÁRSZÉKE ÉS FÜSZERÜZLETE

1633 So. Chapin Street,
South Bend, Indiana.

A ligonieri ÁRVAHÁZ az amerikai magyarság közös birtoka.

TÓTH M. LAJOS
INGATLAN FORGALMI IRODÁJA.
Phone: 2—1815
1604 Prairie Ave.,
South Bend, Indiana.
JELZÁLOG-KÖLCSÖNÖK, BIZTOSITÁS
Elad, vesz és cserél házat, telket és birtokot. Jutányos áron vállal s végez minden épitkezést.

MÁJUS HAVI SZÁMADÁS.

Ref. Egyház, Vintondale, Pa.	42.21
Ref. Női Egylet, Vintondale, Pa.	15.00
Csidér András, naptárért	2.50
Daróczy András, naptárért	2.50
Rozgonyi József, gyermektartás	25.00
Jacskó János, naptárért	10.50
Nagy Miklós, Ligonier, Pa.	2.00
Egyesületi járulék márciusra	882.90
Gerlach Józsefné, Cleveland, O.	2.00
Nagy Jánosné, gyermektartás	27.00
Hlobéczy András, Rankin, Pa.	5.00
Parti Pál, Rankin, Pa.	2.00
Penna Trust Co., gyermektartás	12.50
Papp József, gyermektartás	20.00
Szabó János, gyermektartás	30.00
Varga Sámuel, naptárért	2.50
Rev. Szeghy János, naptárért	12.50
John Murphy, naptárért	5.00
Rev. Kovács Ferenc, naptárért	12.50
Szukics Imre, gyermektartás	30.00
Gáll József, gyermektartás	30.00
Stanton Barnhart Co., Johnstown, Pa.	30.00
Mrs. Roza Gulényi, gyermektartás	30.00
Varga Árpád gyermektartás	30.00
Varga Etel, gyermektartás	30.00
Rev. Nagy Emil, naptárért	5.00
Rev. Komjáthy Ernő, naptárért	42.50
Ref. Egyház, Bridgeport, Conn.	30.00
Veres Mihály, Detroit, Mich.	5.00
Özv. Katkó Ferencné, Detroit, Mich.	3.00
Ifj. Mészáros Istvánné, Detroit, Mich.	2.00
Juhász Antal, Detroit, Mich.	2.00
Horváth Lajos, Detroit, Mich.	2.00
Ágni István, Detroit, Mich.	2.00
Id. Csontos János, Detroit, Mich.	1.00
Kádár Bálintné, Detroit, Mich.	1.00
Pokol Áron, Detroit Mich.	1.00
Özv. Dózsa Istvánné, Detroit, Mich.	1.00
Lábán Józsefné, Detroit, Mich.	1.00
Varga István, Detroit, Mich.	1.00
Balogh Károly, Detroit, Mich.	1.00
Bajnai Károly, Detroit Mich.	1.00
Nagy József, Detroit, Mich.	1.00
Béjczy Sándor, Detroit, Mich.	1.00
Hudák József Detroit, Mich.	1.00
Erdősy Lajosné, Detroit, Mich.	1.00
Hudák Józsefné, Detroit, Mich.	1.00
Kovács József, Detroit, Mich.	1.00
Pecsei Sándorné, Detroit, Mich.	1.00
Gyenese Ferenc, Detroit, Mich.	1.00
Kiss Sándor, Detroit, Mich.	1.00
Lepoca Imre, Detroit, Mich.	1.00
Bays Mária, Detroit, Mich.	1.00
Balogh András Detroit, Mich.	1.00
Poprik Károly, Detroit Mich.	1.00
Dallos Mihály, Detroit, Mich.	1.00
Simon Lajosné, Detroit, Mich.	1.00
Nagy Klára Detroit, Mich.	1.00
Bihari Károly, Detroit, Mich.	1.00

A szeretet az árvák között nem ismer külömbséget.

SZABÓ SÁNDOR

FESTŐ és DISZITŐ

703 W. Indiana Avenue,
South Bend, Indiana.

Phone: 2---5957

WEST SIDE ELECETRIC CO.

317 So. Chapin Street,
South Bend, Indiana.

JÁMBOR és KING
tulajdonosok.

Villany-vezeték és felszerelés.
R á d i ó k.

Telephone: 2---5270

PULSCHEN & BUCKLES

üvegháza és virágkereskedése

319 N. Lafayette Blvd.
South Bend, Indiana.

Élő virágok nagy választékban
Szolnoky István, üzletvezető.

Ilonczai Juliska, Detroit, Mich.	1.00
Szabó Ferencné Detroit, Mich.	1.00
Kajcso Lujza, Detroit, Mich.	1.00
Székely Imre, Detroit, Mich.	1.00
Tóth Mihály, Detroit, Mich.	1.00
Ócsai Gáspárné, Detroit, Mich.	1.00
Pecsenye József, Detroit, Mich.	1.00
Recsei Sándor, Detroit, Mich.	1.00
Kállai Antal, Detroit, Mich.	1.00
Mesz Károly, Detroit, Mich.	1.00
Kádár Sándor Detroit, Mich.	1.00
Makó András, Detroit, Mich.	1.00
Mrs. Demkó, Detroit, Mich.	1.00
Kanyo Béla, Detroit, Mich.	1.00
Varga Miklós, Detroit, Mich.	1.00
Tóth Ferenc, Detroit, Mich.	1.00
Baginka Mihály, Detroit, Mich.	1.00
Shamu Dániel, Detroit, Mich.	1.00
Pecsenye István, Detroit, Mich.	1.00
Bodnár Pálné, Detroit, Mich.	1.00
Pesti Ferenc, Detroit, Mich.	1.00
Erdei János, Detroit, Mich.	1.00
Varga József, Detroit, Mich.	2.00
Rákay József, Detroit, Mich.	—.50
Hoffer Lajosné, Detroit, Mich.	—.50
Mrs. V. Horváth, Detroit, Mich.	—.50
Molnár Károly, Detroit, Mich.	—.50
Bodnár Antal, Detroit, Mich.	—.50
Gáll Márton Detroit, Mich.	—.50
Soltész Ferencné, Detroit, Mich.	2.00
Kisebb adományok, Detroit, Mich.	8.57
Vasárnapi Iskola, Detroit, Mich.	4.72
Ref. Női Egylet, Detroit, Mich.	12.34
Rev. Tóth Mihály naptárért	35.00
Fiók Albert, Pittsburgh, Pa.	5.00
Székely Gusztáv, Pittsburgh, Pa.	5.00
Özv. Jászai Istvánné, Pittsburgh, Pa.	5.00
Gáll József és cs. Pittsburgh, Pa.	5.00
Nagy István és neje, Pittsburgh, Pa.	5.00
Aranyos József, Pittsburgh, Pa.	2.00
Vida Miklós, Pittsburgh, Pa.	2.00
Téglássy Pál, Pittsburgh, Pa.	2.00
Olasz Józsefné, Pittsburgh, Pa.	2.00
Tóth András, Pittsburgh, Pa.	1.00
B. Tóth Mihályné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Kovács József, Pittsburgh, Pa.	1.00
Özv. Vécsey Istvánné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Takó Juliska, Pittsburgh, Pa.	1.00
Anda Istvánné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Berta Miklósné, Pittsburgh, Pa.	1.00
P. Tóth Andrásné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Balogh Jenő, Pittsburgh, Pa.	1.00
Id. Szabó Józsefné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Szalkay Sándorné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Balogh Jenőné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Id. Papp István, Pittsburgh, Pa.	1.00
Árvay Mariska, Pittsburgh, Pa.	1.00
M. Nagy Lajos, Pittsburgh, Pa.	1.00
Géczi Mihály, Pittsburgh, Pa.	1.00
Vobrács János, Pittsburgh, Pa.	1.00
Ifj. Tóth István, Pittsburgh, Pa.	1.00

A magyar testvéri szeretet fővárosa Amerikában Ligonier.

KERESZTURY KÁROLY

MÉSZÁRSZÉKE

1501 Linden Avenue,
South Bend, Indiana.

SANDOCK

BUTORKERESKEDÉSE

a legnagyobb és legolcsóbb South Bendben.

1217-19, 21 W. Washington
South Bend, Indiana.

A ligonieri Árvaház a magyar testvéri szeretet amerikai kincstára

BOKOR IMRE

mészárszéke és füszerüzlete

Phone: 3---0429

725-727 W. Indiana Avenue,
South Bend, Indiana.

Apjok András, Pittsburgh, Pa.	1.00
Dorkó Gergely, Pittsburgh, Pa.	1.00
Simon János, Pittsburgh, Pa.	1.00
Szalkay Károly, Pittsburgh, Pa.	1.00
H. Gönczy András, Pittsburgh, Pa.	1.00
Szalkay Sándor, Pittsburgh, Pa.	1.00
Id. Estu Jánosné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Smauzer Györgyné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Özv. Tóth Józsefné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Özv. Balla Györgyné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Hibó Jánosné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Andrási Károly Pittsburgh, Pa.	1.00
Bodák András, Pittsburgh, Pa.	1.00
Molnár Istvánné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Sági Lajos, Pittsburgh, Pa.	1.00
Sági István, Pittsburgh, Pa.	1.00
V. Petro József, Pittsburgh, Pa.	1.00
T. Kovács György, Pittsburgh, Pa.	1.00
Jósvai Mihály Pittsburgh, Pa.	1.00
Smauzer György, Pittsburgh, Pa.	1.00
Mérey Józsefné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Hering Józsefné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Oláh Mihályné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Olasz Józsefné Pittsburgh, Pa.	1.00
Péter Albertné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Fogarassl Mariska, Pittsburgh, Pa.	1.00
Gáll István, Pittsburgh, Pa.	1.00
Kiss András, Pittsburgh, Pa.	1.00
Id. Andre Mihály Pittsburgh Pa.	1.00
Tury Józsefné Pittsburgh Pa.	1.00
Id. Kozora Jánosné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Ifj. Kozora Jánosné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Barati József, Pittsburgh, Pa.	1.00
Kövessy József Pittsburgh,	1.00
Ifj. Tusay Mihály, Pittsburgh, Pa.	1.00
Takó Mihályné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Szakál Sándor, Pittsburgh, Pa.	1.00
Sági Istvánné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Szabó Jánosné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Szegő Istvánné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Vezendy Imréné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Nagy Ferenc, Pittsburgh, Pa.	1.00
Pál Lajos, Pittsburgh, Pa.	1.00
Spisák Józsefné, Pittsburgh, Pa.	1.00
D. Tusay György, Pittsburgh, Pa.	1.00
Spisák József, Pittsburgh, Pa.	1.00
Olasz Boriska, Pittsburgh, Pa.	1.00
Varga Boriska, Pittsburgh, Pa.	1.00
Papp Juliska Pittsburgh, Pa.	1.00
Tóth Lajos, Pittsburgh, Pa.	1.00
V. Petró József, Pittsburgh, Pa.	1.00
Elek Lajos, Pittsburgh, Pa.	1.00
Kacsó Mihály, Pittsburgh, Pa.	1.00
Szabó László, Pittsburgh, Pa.	1.00
D. Tusay János, Pittsburgh, Pa.	1.00
Konyha Jánosné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Tóth Mihály, Pittsburgh, Pa.	1.00
Kozák Lajosné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Özv. Radácsy Istvánné, Pittsburgh, Pa.	1.00
Béres Lajos, Pittsburgh, Pa.	1.00
Kovács Mihályné, Pittsburgh, Pa.	1.00

A LIGONIERI ÁRVAHÁZ

az amerikai magyar testvérszeretet legbeszédesebb bizonysága.

DARAGÓ TESTVÉREK

MÉSZÁRSZÉKE ÉS FÜSZERÜZLETE

482 SOUTH-EAST STREET,

AKRON, OHIO.

Előzékeny magyar kiszolgálás.

A legjutányosabb árakat számitjuk.

Kupec Jánosné, Pittsburgh, Pa.	2.00
Orosz József, Pittsburgh, Pa.	2.00
Szente Lajosné, Pittsburgh, Pa.	2.00
Veres Józsefné, Pittsburgh, Pa.	2.00
Fiók Albertné, Pittsburgh, Pa.	2.00
Tóth Katalin, Pittsburgh, Pa.	—.50
Nógrády Józsefné, Pittsburgh, Pa.	—.50
Péter Margit, Pittsburgh, Pa.	—.50
Marják Mária, Pittsburgh, Pa.	—.50
Kelemen Pálné, Pittsburgh, Pa.	—.50
Ifj. Fiók Albert, Pittsburgh, Pa.	—.50
Szilassy Vilma, Pittsburgh, Pa.	—.50
Soltész Sándor, Pittsburgh, Pa.	—.50
Gubás Imre, Pittsburgh, Pa.	1.00
Nagy Lajos, Pittsburgh, Pa.	1.00
Kisebb adományok, Pittsburgh, Pa.	9.88
Édes italokból, Pittsburgh, Pa.	2.38
Rev. Varga Lajos, naptárért	4.00
Molnár István, gyermektartás	10.00
Nyugati Egyházmegye	100.00
Union Trust Co. Cleveland, O.	25.00
Rev. Boros Jenő naptárért	16.50
Szabó János gyermektartás	80.00
Nagy Jánosné, Mt. Clair, N. J.	3.00
Kálmán János, gyermektartás	25.00
Balázs Menyhért, Massena, N. Y.	25.00
Bokor Imre, South Bend, Ind.	6.00
Jakab János, gyermektartás	25.00
Bardi József, naptárért	13.00
Magyar Dalárda, E. Pittsburgh, Pa.	38.00
Vitális Boldizsár, E. Pittsburgh, Pa.	10.00
Weisz Sándor, E. Pittsburgh, Pa.	5.00
Antal Pál, E. Pittsburgh, Pa.	2.00
Parti Pál, E. Pittsburgh, Pa.	2.00
Szenty József, E. Pittsburgh, Pa.	2.00
Orosz János, E. Pittsburgh Pa.	1.00
Szabó Lajos, E. Pittsburgh, Pa.	1.00
Kocsis Pál, E. Pittsburgh, Pa.	1.00
Hagara István, Pittsburgh, Pa.	1.00
Demkó István, E. Pittsburgh, Pa.	1.00
Tóth Zsigmond, E. Pittsburgh, Pa.	1.00
Tóth Zsigmondné, E. Pittsburgh, Pa.	1.00
Hagara Istvánné, E. Pittsburgh, Pa.	1.00
Mrs. J. Pualis, E. Pittsburgh, Pa.	—.50
Martha András, E. Pittsburgh, Pa.	—.50
Martha Andrásné, E. Pittsburgh, Pa.	—.50
Mrs. Wachulák, E. Pittsburgh, Pa.	—.50
Kisebb adományok, E. Pittsburgh, Pa.	4.65
Egyesületi járulék áprilisra	677.10
Fábián Mihály, Farrel, Pa.	12.50
Mrs. M. Vida, Cleveland, O.	1.00
Vida Antal, Cleveland, O.	1.00
Pálmer Mihály, naptárért	8.50
Bucs Józsefné gyermektartás	25.00
L. A. Kane, apa állat használatáért	4.00
Laczkó András, Cleveland, O.	1.00
Buzi Ferencné, Cleveland, O.	1.00
Buzi Ferencné, gyermektartás	20.00
Ref. Egyesület 35 osztály, Detroit, Mich.	32.18
Krejci Pharmacy, Cleveland, O.	10.00
Palágyi Annuska, Elyria, O.	5.00

A MAGYAROK
kedvelt bevásárlási helye
AKRONBAN

BESSENYŐDI GÁSPÁR

MÉSZÁRSZÉKE ÉS
FÜSZERÜZLETE

748 MIAMI STREET,
AKRON, OHIO.

Itt pénz takarithat meg.

EGYETLEN MAGYAR AUTOMOBIL
KÉPVISELET AKRONBAN.

Phone: Main 6877

SIRILO MOTOR SALES CO.

HUDSON ÉS ESSEX AUTÓK
KÉPVISELETE ÉS RAKTÁRA

113 IRA AVENUE,
AKRON, OHIO

HUDSON ÉS ESSEX GÉPKOCSIKHOZ
MINDENFÉLE ALKATRÉSZEK.
JAVITÁSOK ÉS GARAGE.

SIRILO FERENC,
tulajdonos.

SZAUER GÁBOR,
üzletvezető

Morris Marks, rongyért	2.36
Vajda Istvánné, Scranton, Pa.	2.00
Id. Szopó József, Ligonier, Pa.	2.00
Nagy Miklós, Ligonier, Pa.	2.00
Tóth Lajos, Ligonier, Pa.	1.00
Mozar János, gyermektartás	24.00
Kalassay Sándorné, Ligonier, Pa.	5.00
Szalay Józsefné, Ligonier, Pa.	5.00
Kalassay Sárika, Ligonier, Pa.	2.50
Kalassay Vilma, Ligonier, Pa.	2.50
Janiga József, United, Pa.	5.00
Nagy Károly, United, Pa.	5.00
Id. Suba Ferenc, United, Pa.	2.00
Ifj. Suba Ferenc, United, Pa.	1.00
Ifj. Szopó József, United, Pa.	1.00
Petus János, Calumet, Pa.	1.00
Petus Jánosné, Calumet, Pa.	1.00
Csörgő Andrásné, Calumet, Pa.	1.00
Ádám Péterné, Calumet, Pa.	1.00
Bánóczy József, Derry, Pa.	3.00
Nagy Sándor, Leechburg, Pa.	1.00
Nagy Sándorné, Leechburg, Pa.	1.00
Jesó János, Trauger, Pa.	1.00
Perselypénz, Trauger, Pa.	2.67
Apa állat használatáért	6.00
Összesen	2927.98

KIADÁSOK MÁJUS HÓBAN.

Utalvány és checkszám	Kinek és miért fizettünk?	Összeg
146.	H. E. Vance, kenyért	201.67
147.	Latrobe Grocery, élelmiszer	166.19
148.	Pittsburgh Prorvision, élelmiszer	24.82
149.	Greensburg Produce Co,, élelmiszer	40.13
150.	L. A. Weaver, felszerelés	22.20
151.	Frank and Seder, ruhanemü	146.99
152.	Berney Brothers, ruhanemü	47.36
153.	Kalassay Sárika, áprilisi fizetés	85.00
154.	Tóth Mihály, áprilisi fizetés	70.00
155.	Szalay Józsefné, áprilisi fizetés	50.00
156.	Horváth Sándorné, áprilisi fizetés	45.00
157.	Stried János, áprilisi fizetés	60.00
158.	Kusztus Árpádné, áprilisi fizetés	30.00
159.	Tóth Lajos áprilisi fizetés	30.00
160.	Nagy Miklós, áprilisi fizetés	50.00
161.	Szilady Mihály,, áprilisi fizetés	34.86
162.	Tóth István, áprilisi fizetés	26.00
163.	Ralph E. Knox, szénért	25.20
164.	Latrobe Laundry, mosásért	28.86
165.	Ligonier Pharmacy, gyógyszerért	6.25
166.	L. W. Darr and Co., épitkezés	21.11
167.	Browns Electric Shop. felszerelés	15.78
168.	J. R. Bitner, festésért	94.77
169.	F. O. Fowler, épitkezés	268.48
170.	Harry Tosh, adó	284.94
171.	The Holmes Seed Co., vetőmag	155.75
172.	Kállay Bros. vetőmag	97.30
173.	A. Lamantia, vetni való krumpli	105.00
174.	Walter A. Schell, vetőmag	71.25
175.	Wilpen Taxi Co., utiköltség	140.30

A magyar
REFORMÁTUSOK
hatalmas
szeretetintézményének
további fejlődést
és
sikeres munkálkodást
kiván

GARYBŐL
AZ ACÉL-
VÁROSBÓL

Egy segitésre
mindig készen álló
jóbarát.

176.	Expert Printing Co., utolsó részlet ..	66.13
177.	Robert E. Taylor, kovácsmunka	23.63
178.	D. A. Fulton and Co., papirozás	22.10
179.	C. A. Fresh, takarmány	123.00
180.	Kalassay Sándor, folyó kiadások	377.36
181.	Komjáthy Ernő, májusi fizetése	125.00
182.	Komjáthy Ernő, költözködésre	93.33
183.	Komjáthy Ernő, fizetés előleg	600.00
184.	Gyülési költség	16.00
185.	Ligonier Flouring Mills, takarmány ..	158.40
186.	National Bank of Ligonier, törlesztés	500.00
187.	National Bank of Ligonier, törlesztés	293.50
188.	Kalassay Sándornak visszatérités számla szerint	267.94
	Összesen	5,107.20

ZÁRLAT.

Maradvány április hóról	8,444.87
Bevétel május hóban	2,927.98
Összesen	11,372.85
Kiadás volt május hóban	..5,107.20
Maradvány	6,265.65

A BANK ZÁRLATA.

Maradvány a bankban		7,032.98
Vissza nem fizetett checkek:		
McAtee, 135. sz.	135.00	
Ralph Knox, 163 sz.	25.20	
F. O. Fowler, 169 sz.	268.48	
Kállay Bros. 172. sz.	97.30	
Schell Br. 174 sz.	71.25	
D. M. Fulton, 178 sz.	22.10	
C. A. Fresh, 179. sz.	123.00	
Összesen	742.33	742.33
Maradvány a bankban		6,290.65

Ez 65 dollár többletet mutat a pénztárnok javára. A különbség onnan származik, hogy az összegezésnél a számadó 25 dollárral többet ütött le a számoló gépen.

TARTOZÁSAINK.

1.	A Mellville féle váltó	500.00
2.	A National Bank of Ligonier váltója.....	1,500.00
3.	Pocahontasi alapitvány	200.00
4.	Verba Sándor letett pénze	300.00
5.	Betáblázott kölcsön	7,000.00
6.	Az Egyesület kölcsöne	65.000.00
	Összesen	74,500.00

FOLYÓ KIADÁSOK MÁJUS HÓNAPBAN.

1.	Villanyért	35.86
2.	Gázért	39.60
3.	Telefonért	18.35
4.	Posta költség	5.20
5.	Szállitási dijak	5.85
6.	Biztositás	35.37
7.	Uti költség	7.50
8	Vegyes kiadások	65.31
	Összesen	213.04

A FARM HOZADÉKA.

1.	4340 quart tej	347.20
2.	178 tucat tojás	62.30
3.	Egy tehén 790 font leölve	79.00
4.	Egy disznó 350 font leölve, ...	35.00
5.	20 darab tyuk leölve	20.00
	Összesen	543.50

Telephone: Gary 7447

OLESKA FUNERAL HOME

Pontos és szakavatott TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, melynek tulajdonosa a magyarországi származásu ember.

1231 Madison St., Gary.

FIÓK ÜZLET:

140th and Elm Streets.,

E. Chicago - Indiana Harbor

Telephone: INDIANA-HARBOR 938-939.

A gyász sötét órájában forduljon bizalommal hozzánk.

Ha gyermekeid

árvaságra jutnának, milyen sorsot kivánnál nekik? Az utcát, az elzüllést, az istentelenséget, vagy meleg otthont, a keresztyén, vallásos nevelést? Ligonieri Árvaházunk ezt az utóbbit adja meg száz magyar gyermeknek.

JUNIUS HAVI SZÁMADÁS.

Hlobécy Andrásné, Swissvale, Pa.	40.00
Rev. Sebestyén Endre, naptárért	12.50
Rev. Hámory Lajos, naptárért	12.50
Rev. Takaró Géza, naptárért	12.50
Grofcsik Viktorné, New York, N. Y.	5.00
Szakács Sándor,, New York, N. Y.	2.00
Szabó Istvánné, New York, N. Y.	1.00
Séra Jánosné, New York, N. Y.	1.00
Kis Erzsébet, New York, N. Y.	—.50
Özv. Béni Józsefné, New York, N. Y.	—.50
Mrs. Vass, New York, N. Y.	—.50
Lócsák Mihályné, New York, N .Y.	—.50
Szabó Istvánné, New York, N. Y.	—.50
Mrs. Gensinger, New York, N. Y.	—.50
Rev. Krisik Alajos, naptárért	12.50
Rozgonyi József, gyermektartás	25.60
Kis Margit, New York, N. Y.	—.50
Butler Trust Co., gyermektartás	30.00
Mulatságból, Vintondale, Pa.	8.00
Rákóczy Egylet, Vintondale, Pa.	4.00
Leisenringi Egylettől, Vintondale, Pa.	7.00
Rev. Szathmary Bertalan, naptárért	5.00
Papp József, gyermektartás	20.00
Rev. Melegh Gyula, naptárért	17.50
Lengyel L. János, naptárért	1.00
V. S. B. E. 61 osztály, Vintondale, Pa.	15.00
Lám Pál, Buffalo, N. Y.	5.00
Rev. Dienes Barna, naptárért	33.50
Rev. Basho Béla, naptárért	5.00
Adományok, Massena, N. Y.	55.50
Sipos János, Massena, N. Y.	20.00
Ref. Egyház, Caldwell, N. J.	10.00
Rev. Bertók Béla, naptárért	10.00
Mrs. Gulény Róza, gyermektartás	30.00
Penna Trust Co. gyermektartás	12.50
Dankó András, gyermektartás	40.00
Paluscsák János, gyermektartás	100.00
Serfőző Mihály, gyermektartás	50.00
Munkás B. S. Egylet, East Pittsburgh, Pa.	25.00
Makacs János, nyári iskola,	17.50
Özv. Végh Györgyné, nyári iskola,	17.50
Özv. Végh Györgyné, Johnstown, Pa.	5.00
Dakos József, nyári iskola	40.00
Kovács András, nyári iskola	20.00
Két malacért	7.00
Szeghy B. János, nyári iskola,	17.50
Hegedüs Sándor, nyári iskola	17.50
Gacsalyi Sándor, nyári iskola	35.00
Papp József, ruhára	15.00
Három malacért	10.50
Vajért	—.50
Barkay István, Ellwood City, Pa.	10.00
Hat malacért	18.00
Hat tyukért	6.00
Tury Ferencné, Martins Creek, Pa.	5.00
Kálmán János, gyermektartás	25.00
Konzulátus, Cleveland, O.	—.55
Négy malacért	12.00
Csőke József, Kent, Ohio.	10.00

Gary történetében a magyar tehetség és szorgalom nagyszerü szerepre vállalkozott.

S. A. FELE PACKING CO.

Elsőrendü husok és füszerek gazdag választékban.

Phone: 2---1327
1631 BROADWAY
GARY, INDIANA.

FILE SÁNDOR, tulajdonos

Lakása:
1364 Jackson St.,
Phone: Gary 4581-M.
Gary, Indiana.

TELEPHONE: GARY 2—2629
HÁZNÁL: 2—2749.

F. S. SUPERCZYNSKI

TEMETÉS-RENDEZŐ
ÉS BALZSAMOZÓ

1425 Madison St.,
G A R Y,
INDIANA.

Kegyeletes, szép temetés
méltányos áron.

A magyarság régi;
kipróbált barátja.

Koczán Károly, South Bend, Ind.	8.00
Fábián József, naptárért	5.00
Rev. Takaró Géza, naptárért	1.00
Rev. Mircse Sándor, naptárért	5.00
Serfőző Mihály, gyermektartás	20.00
Novák János, gyermektartás	15.00
Özv. Horváth Gáborné, gyermektarás	20.00
Bucs Józsefné, gyermektartás	25.00
Laskai Sándorné, Lorain, O.	1.00
Gáll József, gyermektartás	30.00
Varga József, nyári iskola,	70.00
Szép Károlyné, naptárért	12.50
Jakab János, gyermektartás	25.00
Jakab János, ruhára	10.00
Id. Viktor János, Budapest,	2.00
Vajért	1.50
Egyesületi járulék májusban	765.00
59 osztály, naptárért	2.50
Korchnay János, nyári iskola	40.00
Gacsályi Sándor, Springdale, Pa.	5.00
Nagy Lajosné, gyermektartás	18.00
Székely Ferenc és neje, Farrel, Pa.	10.00
Özv. Szabó Ferencné, Farrel, Pa.	5.00
Fülöp József és neje, Farrel, Pa.	2.00
Farkas János és neje, Farrel, Pa.	2.00
Tóth Sándor, Farrel, Pa.	1.00
Szilágyi Mihály, Farrel, Pa.	1.00
Fonagy János, Farrel, Pa.	1.00
Dorkó Gyula, Farrel, Pa.	1.00
Házi Demeter, Farrel, Pa.	1.00
Csomor Albert, Farrel, Pa.	1.00
Tóth Jánosné, Farrel, Pa.	1.00
Bordi Sándorné, Farrel, Pa.	1.00
Bajki Károly, Farrel, Pa.	1.00
Vas Dénes, Farrel, Pa.	1.00
Sipos Istvánné, Farrel, Pa.	1.00
Géczi Kálmán, Farrel, Pa.	1.00
Kovács János, Farrel, Pa.	1.00
Asztalos Pál, Farrel, Pa.	1.00
Szathmary József, Farrel, Pa.	1.00
Orbán Mózes, Farrel, Pa.	1.00
Bordy Ferencéné, Farrel, Pa.	1.00
Gergely Sándorné, Farrel, Pa.	1.00
Szánthó Jánosné, Farrel, Pa.	1.00
Tóth János, Farrel, Pa.	1.00
Szabó János, Farrel, Pa.	1.00
Szabó Jánosné, Farrel, Pa.	1.00
Guthy Györgyné, Farrel, Pa.	1.00
Kish Imréné, Farrel, Pa.	1.00
Baba Jánosné, Farrel, Pa	1.00
Molnár József, Farrel, Pa.	1.00
Tóti János, Farrel, Pa.	1.00
Tisza Pál, Farrel, Pa.	1.00
Szakács Györgyné, Farrel, Pa.	1.00
Mentő Károly, Farrel, Pa.	1.00
Molnár Lidia, Farrel, Pa.	1.00
Héthy Ilona, Farrel, Pa.	1.00
Jerémiás Jánosné, Farrel, Pa.	—.50
Molnár Lidia, Farrel, Pa.	—.50
Perselypénz, Farrel, Pa.	14.71

A Nyárfák Hegyén ékeskedő
MAGYAR ÁRVAHÁZ a
testvéri szeretet közös birtoka.

TRIMMEL JÁNOS

MÉSZÁROS ÉS
FÜSZERKERESKEDŐ

3522 Pennsylvania Avenue,

INDIANA HARBOR,
I N D I A N A.

Elsőrendü portéka.
Barátságos kiszolgálás.

BROADWAY AUTO SALES, Inc.

2005-07 Broadway,

INDIANA HARBOR,
I N D I A N A.

PHONE 930

East Chicago, Indiana
524-526 Chicago, Ave.

AUTÓK és TRUCKOK.

A CHEVROLET
AUTOMOBILNAK
nincs párja a világon.

Kish Imréné és Kinda Györgyné gyüjtése:

Rev. Vécsey Jenő, Farrel, Pa.	5.00
Dul Péter, Farrel, Pa.	1.50
Szabó Ferencné, Farrel, Pa.	1.00
Kurpé Miklós, Farrel, Pa.	1.00
Asztalos Pálné, Farrel, Pa.	1.00
Guthy Eszter, Farrel, Pa.	1.00
Hidey Lajosné, Farrel, Pa.	1.00
Gál Gergely, Farrel, Pa.	1.00
Jerémiás Jánosné, Farrel, Pa.	1.00
Özv. Pál Sándorné, Farrel, Pa.	1.00
Szántó Istvánné, Farrel, Pa.	1.00
Szabó Julianna, Farrel, Pa.	1.00
Végh János, Farrel, Pa.	1.00
Szigethy Andrásné, Farrel, Pa.	1.00
Forró Andrásné, Farrel, Pa.	1.00
Székely Ferenc, Farrel, Pa.	1.00
Fábián Mihályné, Farrel, Pa.	1.00
Dorkó Károlyné, Farrel, Pa.	1.00
Demeter Agnes, Farrel, Pa.	—.50
Fónagy János, Farrel, Pa.	—.50
Szakács Józsefné, Farrel, Pa.	—.50
Ivancza Józsefné, Farrel, Pa.	—.50
Mrs. Rozsa, Farrel, Pa.	—.50
Knocz Mihályné, Farrel, Pa.	—.50
Mrs. Pandur, Farrel, Pa.	—.50
Lakatos Zsigmond, Farrel, Pa.	—.50
Székely Jánosné, Farrel, Pa.	—.50
Mrs. Molnár, Farrel, Pa.	—.50
Boldizsár Mózesné, Farrel, Pa.	—.50
Durutya Miklósné, Farrel, Pa.	—.50
Dul Péter, Farrel, Pa.	—.50
Shamu Györgyné, Farrel, Pa.	—.50
Nagy Józsefné, Farrel, Pa.	—.50
Kiss Kálmánné, Farrel, Pa.	—.50
Csomer Albert, Farrel, Pa.	—.50
Kisebb adományok, Farrel, Pa.	2.50

Biró Andrásné és Horváth Mihályné gyüjtése:

Máthe Jánosné, Farrel, Pa.	1.00
Tisza Pál, Farrel ,Pa.	1.00
Nagy Károly, Farrel, Pa.	1.00
Dankovics Sándor, Farrel, Pa.	1.00
Gábor Józsefné, Farrel, Pa.	1.00
Krizsán Mihályné, Farrel, Pa.	1.00
Gergely András, Farrel, Pa.	1.00
Semperger Istvánné, Farrel, Pa.	1.00
Csongrádi Ferenc, Farrel, Pa.	1.00
Wajki Farkas, Farrel, Pa.	1.00
Bori Andrásné, Farrel, Pa.	1.00
Horváth Mihályné, Farrel, Pa.	1.00
Szabó Bálintné, Farrel, Pa.	1.00
Károsi Lajos, Farrel, Pa.	—.50
Lukács Józsefné, Farrel, Pa.	—.50
Linzebold Jakab, Farrel, Pa.	—.50
Tóth Zsigmondné, Farrel, Pa.	—.50
Kántor Mihály, Farrel, Pa.	—.50
Karikás Pál, Farrel, Pa.	—.50
Tóth János, Farrel, Pa.	—.25

S. Szilágyi Mihályné gyüjtése:

Molnár Józsefné, Farrel, Pa.	1.00
Erős Andrásné, Farrel, Pa.	1.00

J. EVANSON

ZÖLDSÉG és GYÜMÖLCS
NAGYKERESKEDÉS

A termés ideje alatt
MINDENFÉLE SZŐLŐ
láda és tonna számra.

Phone: I. H. 1102-M

3505-7 Guthrie Street,

A LIGONIERI ÁRVAHÁZ
a tettre váltott magyar akarat
amerikai fészke.

TWIN CITY COAL CO.

KISH ISTVÁN
tulajdonos.

Kitünő SZÉN jutányos
á r o n házhoz szállitva.

PHONE:

Office: I. H. 1086.
Residence: I. H. 363-R.

Block and Washington Sts.
INDIANA HARBOR,
I N D I A N A.

Héthy Dénesné, Farrel, Pa.	1.00
Takács Imréné, Farrel, Pa.	1.00
Lehoty András, Farrel, Pa.	—.75
Fülöp Sándorné, Farrel, Pa.	—.50
Baka Józsefné, Farrel, Pa.	—.25
Házi Demeterné, Farrel, Pa.	2.00
Palágyi Miklós, Erie, Pa.	5.00
Kish Gábor, Erie, Pa.	2.00
Tóth István, Erie, Pa.	2.00
Özv. Abaházy Andrásné, Erie, Pa.	2.00
Sütő Ferenc, Erie, Pa.	1.00
Sütő Ferencné, Erie, Pa.	1.00
Németh Mihály, Erie, Pa.	1.00
Bálint András, Erie, Pa.	1.00
Özv. Krajnyák Józsefné, Erie, Pa.	1.00
Tóth Istvánné, Erie, Pa.	1.00
Czap Istvánné, Eire, Pa.	1.00
Turos Sándor, Erie, Pa.	1.00
Török István, Erie, Pa.	1.00
Magyar Gusztáv, Erie, Pa.	1.00
Kovács Ferenc, Erie, Pa.	1.00
Kovács Ferencné, Erie, Pa.	1.00
Dusik Istvánné, Erie, Pa.	1.00
Magyar Gusztávné, Erie, Pa	1.00
Balázs Anna, Erie, Pa.	1.00
Barta Józsefné, Erie, Pa.	—.50
Tóth István, Erie, Pa.	—.50
Ticko Margit, Erie, Pa.	—.50
Majorcsakné, Erie, Pa.	—.50
Cziglerné, Erie, Pa.	—.50
Tokárné, Erie, Pa.	—.50
Zsigmondné, Erie, Pa.	—.50
Özv. Krajnyák Józefné gyüjtése	10.00
Kisebb adományok, Erie, Pa.	2.05
Perselypénz, Erie, Pa.	5.54
Zám Pál, West Buffalo, N. Y.	10.00
Csombók János, West Buffalo, N. Y.	6.00
Ref. Női Egylet, West Buffalo, N. Y.	5.00
Bethlen Gábor B. S. Egylet, W. Buffalo, N. Y.	5.00
Vasárnapi Iskola, West Buffalo, N. Y.	5.00
Kovács Gusztáv, West Buffalo, N. Y.	5.00
Özv. Kulcsár Jánosné, West Buffalo, N. Y.	5.00
Vajay Miklós, West Buffalo, N. Y.	5.00
Rev. Urbán Endre, West Buffalo, N. Y.	3.00
Elek Beniámin, West Buffalo, N. Y.	3.00
Sipos Bertalan, West Buffalo, N. Y.	2.00
Gáspár Erzsébet, West Buffalo, N. Y.	2.00
Csontos András, West Buffalo, N .Y.	2.00
Kozeny Jánosné, West Buffalo, N. Y.	2.00
Sándor Mihályné, West Buffalo, N. Y.	2.00
Tóth Lajosné, West Buffalo, N. Y.	2.00
Kőlből Jánosné, West Buffalo, N. Y.	2.00
Vaszily János, West Buffalo, N. Y.	1.00
Molnár Jánosné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Fazekas Istvánné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Tóth Gyuláné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Farkas Pálné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Farkas Andrásné, West Bufalo, N. Y.	1.00
Sipos Gusztáv, West Buffalo, N. Y.	1.00
Balla Ferenc, West Buffalo, N. Y.	1.00
Kovács Kálmán, West Buffalo, N. Y.	1.00

TELEPHONE: I. H. 1607.

A tettre váltott magyar akaratnak családi fészke a LIGONIERI ÁRVAHÁZ.

MIHALOVICH IMRE

SZÁLLODA TULAJDONOS

- - - -

Szobák jutányos áron mindig kaphatók.

- - - -

3411 Pennsylvania Avenue,

INDIANA HARBOR,

I N D I A N A.

KOVÁCS ÁRPÁD

KÉZI MUNKA ÜZLETE

3734 Main Street,

INDIANA HARBOR,

I N D I A N A.

Mrs. JULIA MANN

VIRÁGÜZLETE

Lakodalmakra, születésnapokra és temetésekre. ajánlja dusan felszerelt virágüzletét.

Telephone: 1055

3719 MAIN STREET,

INDIANA-HARBOR, IND.

Molnár Kálmán, West Buffalo, N. Y.	1.00
Filó János, West Buffalo, N. Y.	1.00
Nagy János, West Buffalo, N. Y.	1.00
Monus Balázs, West Buffalo, N. Y.	1.00
Bányacskay István, West Buffalo, N. Y.	1.00
Tóth Lajosné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Szabó Lőrincné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Szombathy János, West Buffalo, N. Y.	1.00
Horváth Imréné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Kovács Róza, West Buffalo, N. Y.	1.00
Koncz Sándorné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Jadloczy István, West Buffalo, N. Y.	1.00
Torna József, West Buffalo, N. Y.	1.00
Juhász Istvánné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Somogyi János, West Buffalo, N. Y.	1.00
Oláh József, West Buffalo, N. Y.	1.00
Oláh Józsefné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Balogh Gyuláné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Demes Ferencné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Kaduk István, West Buffalo, N. Y.	1.00
Gotsnikl Károly, West Buffalo, N. Y.	1.00
Nagy Jánosné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Varga Sándorné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Varga Sándor, West Buffalo, N. Y.	1.00
Balla Ferencné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Zugó Istvánné, West Buffalo, N. Y.	1.00
Kish Ferenc, West Buffalo, N. Y.	—.50
Kish Ferencné, West Buffalo, N. Y.	—.50
Árvaházi estélyen, West Buffalo, N. Y.	51.25
Perselypénz, West Buffalo, N. Y.	13.57
Holecskó István, Tonawanda, N. Y.	1.00
Galambos Sándor, Tonawanda, N. Y.	1.00
Keresztury Mariska, Tonawanda, N. Y.	1.00
Dajka Kálmánné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Sipos Lajosné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Nagy Jánosné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Fagalya Andrásné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Ifj. Holecskó István, Tonawanda, N. Y.	1.00
Paroszki Szava, Tonawanda, N. Y.	1.00
Markovics Ferencné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Kiss Sándor, Tonawanda, N. Y.	1.00
Klein Károly, Tonawanda, N. Y.	5.00
Névtelen adomány, Tonawanda, N. Y.	17.24
Árvaházi estélyen, Tonawanda, N. Y.	31.68
Major Jánosné és Borsos Gáborné gyüjtése:	
Major Jánosné, Tonawanda, N. Y.	2.00
Keresztury Mariska, Tonawanda, N. Y.	2.00
Borsos Gáborné, Tonawanda, N. Y	2.00
Bagdi Zoltán, Tonawanda, N. Y.	1.50
Miliczki Józsefné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Ambruskó Barnáné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Parószki Szaváné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Ambruskó Józsefné, Tonawanda, N. Y.	1.00
László Jánosné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Gáll Andrásné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Vitális Géza, Tonawanda, N. Y.	1.00
Markovics Ferencné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Sipos Bertalan, Tonawanda, N. Y.	1.00
Krizán Ferencné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Vinnai Gyuláné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Sütő Istvánné, Tonawanda, N. Y.	1.00

BUKOVICH JÁNOS

MAGYAR OTTHONA

és

BILLIÁRD TERME.

3521 Main Street,
Indiana Harbor, Indiana.

A magyar ÁRVAHÁZBAN a szeretet órája méri a munkát.

TRIMMEL IMRE

3715 PENNSYLVANIA AVE., INDIANA HARBOR. INDIANA

UJ és HASZNÁLT ÓRÁK, ÉKSZEREK KIVÉTELES OLCSÓ ÁRON.

Mindenféle óra-javitás jótállás mellett.

A fejlődés mai csoda korszakában is a szeretet a leghatalmasabb erő.

SZABÓ MOTOR SALES

SZABÓ GYÖRGY
tulajdonos

930 Calumet Avenue,

HAMMOND, INDIANA.

Phone: 1060-1061

A HUPMOBIL képviselete és gazdag raktára.

Molnár Pál, Tonawanda, N. Y.	1.00
Meyer Sebestyénné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Fineki Jánosné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Kiss Miklósné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Horváth Istvánné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Oszku Istvánné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Bereki Györgyné, Tonawanda, N. Y.	2.00
Emri Józsefné, Tonawanda, N. Y.	—.65
Porge Sándorné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Alberiter Mátyásné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Pápai Jánosné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Szurmovics Mátyásné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Alberiter Mihály, Tonawanda, N. Y.	—.50
Asztalos Józsefné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Asztalos Pálné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Kovács János, Tonawanda, N. Y.	—.50
Mrs. Bors, Tonawanda, N. Y.	—.50
Tóth Gusztávné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Asztalos Istvánné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Koncs Mihályné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Kisebb adományok, Tonawanda, N. Y.	1.00

Özv. Bereki Józsefné és Juhász Lajosné gyüjtése

S. Varga Józsefné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Laskai Kálmánné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Rab Lajosné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Tóth Menyhért, Tonawanda, N. Y.	1.00
Iski Ferencné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Sachuck Mihályné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Barabás Józsefné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Nagy Jánosné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Juhász Lajosné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Varga Bálint, Tonawanda, N. Y.	1.00
Balogh Józsefné, Tonawanda, N. Y.	1.00
Kiss Sándor, Tonawanda, N. Y.	1.00
Kassai Károlyné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Ifj. Kish Sándor, Tonawanda, N. Y.	—.50
Zeher Andrásné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Borkó Lajos, Tonawanda, N. Y.	—.50
Özv. Sipos Istvánné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Galambos Sándorné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Harai János, Tonawanda, N. Y.	—.50
Gombos Péterné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Laskai Ferencné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Sipos Lajosné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Juhász Andrásné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Fagulya Andrásné, Tonawanda, N. Y.	—.50
Jadlocki József, Tonawanda, N. Y.	—.50
Halász Beni, Tonawanda, N. Y.	—.50
Kisebb adományok, Tonawanda, N. Y.	—.75
Hetey Pál, Lackawanna, N. Y.	13.20
Pillion Péter, Lackawanna, N. Y.	6.00
Bodnár Gábor, Lackawanna, N. Y.	5.00
Basty Lajos, Lackawanna, N. Y.	5.00
Czibak Gábor, Lackawanna, N. Y.	2.00
Hetey Pálné, Lackawanna, N. Y.	2.00
Fazekas Béla, Lackawanna, N. Y.	2.50
Czibák Gábor,	2.00
Mózes Lajosné, Lackawanna, N. Y.	2.00
Zám Pálné, Lackawanna, N. Y.	2.00
Rev. Böty János, Lackawanna, N. Y.	2.00
Kiss Jánosné, Lackawanna, N. Y.	1.00

Telephone: 1084

MORFIS DAIRY CO.
Tejkereskedő
3626 Euclid Ave.,
Indiana Harbor, Indiana.

INDIANA HARBOR
PURE ICE & COAL CO.
Phone: I. H. 165.
3509 Guthire Street,
Indiana Harbor, Indiana
Szenet házhoz szállit
telefon rendelésre is.

Az amerikai magyarságnak
sok sikert kiván az
ÁRVAHÁZ
fenntartásához

SEIFER BUTORKERESKEDÉSE

615-617 Chicago Avenue,

EAST CHICAGO,
INDIANA.

Tolnay Istvánné, Lackawanna, N. Y.	1.00
Pásztor Istvánné, Lackawanna, N. Y.	1.00
Hobor János, Lackawanna, N. Y.	1.00
Zám Róza, Lackawanna, N. Y.	1.00
Tóbiás Péterné, Lackawanna, N. Y.	1.00
Sipos Miklósné, Lackawanna, N. Y.	1.00
Özv. Kajoza Jánosné, Lackawanna, N. Y.	1.00
Id. Bus Ferencné, Lackawanna, N. Y.	1.00
Id. Bus Ferenc, Lackawanna ,N. Y	1.00
Bus Olga, Lackawanna, N. Y.	1.00
Nyeső Ferenc, Lackawanna, N. Y.	1.00
Kovács József, Lackawanna, N. Y.	1.00
Hetey Etel, Lackawanna, N. Y.	1.00
Kusnyér József, Lackawanna, N. Y.	1.00
Kusnyér Józsefné, Lackawanna, N. Y.	1.00
Sipos József, Lackawanna, N. Y.	2.50
Hetey Mildred, Lackawanna, N. Y.	—.60
Sági Irén, Lackawanna, N. Y.	—.50
Perselypénz, Lackawanna, N. Y.	1.90
Megyessi János, Conneaut, O.	5.00
Fodor János, Conneaut, O.	2.00
Büki József, Conneaut, O.	2.00
Id. Palágyi Miklós, Conneaut, O.	2.00
Fülöp Menyhért, Conneaut, O.	1.50
Kovács József, Conneaut, O.	1.00
Norman Clark, Conneaut, O.	1.00
Czompoly János, Conneaut, O.	1.00
Nagy József, Conneaut, O.	1.00
László Sándor, Conneaut, O.	1.00
Dudás Sándor, Conneaut, O.	1.00
Horváth István, Conneaut, O.	1.00
Horváth Istvánné, Conneaut, O.	1.00
Farkas János, Conneaut, O.	1.00
Özv. Krajnyák Józsefné, Conneaut, O.	1.00
Tóbiás Zsigmond, Conneaut, O.	1.00
Kacsó István, Conneaut, O.	1.00
Kosztyu István, Conneaut, O.	1.00
Szabó András, Conneaut, O.	1.00
Pápai Sándor, Conneaut, O.	1.00
Kovács István, Conneaut, O.	1.00
Beregszászy István, Conneaut, O.	1.00
Jesó János, Conneaut, O.	1.00
Literai József, Conneaut, O.	1.00
Koi Miklós, Conneaut, O.	1.00
Horváth Ferencné, Conneaut, O.	1.00
Simon Sándor, Conneaut, O.	1.00
Oláh János, Conneaut, O.	1.00
Eszterhay Károlyné, Conneaut, O.	1.00
Eszterhay Pauline, Conneaut, O.	1.00
Szabó Pálné, Conneaut, O.	—.50
Özv. Takács Mihályné, Conneaut, O.	—.50
Ifj. Palágyi Miklósné, Conneaut, O.	—.50
Mrs. H. Clarke, Conneaut, O.	—.50
Özv. Kovács Ferencné, Conneaut, O.	—.50
Szabó Ferenc, Conneaut, O.	1.00
Berta Ferenc, Conneaut, O.	1.00
Kisebb adományok, Conneaut, O.	5.75
Semeter Gyula, Ashtabula, O.	5.00
Cserni Andor, Ashtabula, O.	5.00
Rev. Krivulka Károly, Ashtabula, O.	2.00
Palágyi Gyula, Ashtabula, O.	2.00

FIRST CALUMET
TRUST & SAVINGS BANK

Tőke és felesleg
$250,000.00

WALTER J. RILEY,
elnök.

EAST CHICAGO,
INDIANA.

Minden tekintetben a
magyarság rendelkezésére áll

A ligonieri ÁRVAHÁZ
a magyar testvéri szeretet
közös birtoka

TENKELY JÁNOS

SZÉN, FA ÉS
TAKARMÁNY
KERESKEDŐ

Chicago and McCook Aves.

EAST CHICAGO,
INDIANA.

Özv. Tóbiás Ferencné, Ashtabula, O.	2.00
Hety Gusztávné, Ashtabula, O.	2.00
Pásztor Mihályné, Ashtabula, O.	2.00
Tóbiás Andrásné, Ashtabula, O.	1.00
Tóbiás Györgyné, Ashtabula, O.	1.00
Filip Jenő, Ashtabula, O.	1.00
Hety Ferenc, Ashtabula, O.	1.00
Kovács János, Ashtabula, O.	1.00
Török Zsigmond, Ashtabula, O.	1.00
More Lajos, Ashtabula, O.	1.00
Vincze Ferenc, Ashtabula, O.	1.00
Hety Jenő, Ashtabula, O.	1.00
Ifj. Fodor Józsefné, Ashtabula, O.	1.00
Ifj. Katocs Ferencné, Ashtabula, O.	1.00
Hincsek Jánosné, Ashtabula, O.	1.00
László László, Ashtabula, O.	1.00
Takács Jánosné, Ashtabula, O.	1.00
Visznyai János, Ashtabula, O.	1.00
Kuhn Lajosné, Ashtabula, O.	1.00
Kiss Ferencné, Ashtabula, O.	1.00
Krivulka Róbert, Ashtabula, O.	1.00
Id. Katócs Ferencné, Ashtabula, O.	1.00
Olexa Mihályné, Ashtabula, O.	1.00
Visznyai Ferencné, Ashtabula, O.	1.00
Helmeci Miklósné, Ashtabula, O.	—.50
Kish Pál, Ashtabula, O.	—.50
Perselypénz, Ashtabula, O.	3.00
Horváth Péter, Ashtabula, O.	2.00
Gegény Györgyné, Ashtabula, O.	2.00
Rev. Krivulka naptárért	12.50
Rev. Krisik Alajos, Fairport Harbor, O.	3.00
Pisák Jánosné, Fairport Harbor, O.	2.00
Trenyi Ferenc, Fairport Harbor, O.	2.00
Tóbiás János, Fairport Harbor, O.	2.00
Gyüre József, Fairport Harbor, O.	1.00
Gyüre Józsefné, Fairport Harbor, O.	1.00
Matyi András, Fairport, Harbor, O.	1.00
Matyi Vilmos, Fairport Harbor, O.	1.00
id. Tóth Istvánné, Fairport Harbor, O.	1.00
Gáll István, Fairport Harbor, O.	1.00
Bihary János, Fairport Harbor, O.	1.00
L. Matyi János, Fairport Harbor, O.	1.00
Szabó Ambrus, Fairport Harbor, O.	1.00
Szabó Dániel, Fairport Harbor, O.	1.00
Ifj. Popley Miklós, Fairport Harbor, O.	1.00
Szilágyi Elek, Fairport Harbor, O.	1.00
Id. Kanocs János, Fairport Harbor, O.	1.00
Eszterhay Matild, Fairport Harbor, O.	1.00
Béres Andrásné, Fairport Harbor, O.	1.00
Jonás Jánosné, Fairport Harbor, O.	1.00
Krisik Alajosné, Fairport Harbor, O.	1.00
Kassay Józsefné, Fairport Harbor, O.	1.00
Sztropkai Etelka, Fairport Harbor, O	1.00
Jóba Istvánné, Fairport Harbor, O.	1.00
Jóba Péterné, Fairport Harbor, O.	1.00
Matyi Jánosné, Fairport Harbor, O.	1.00
Szabó Ambrusné, Fairport Harbor, O.	1.00
Szukay Beni, Fairport Harbor, O.	1.00
Mate Vilma, Fairport Harbor, O.	1.00
Mrs. Szabó Helen, Fairport Harbor, O.	1.00
Molnár András, Fairport Harbor, O.	1.00

Telephone: East Chicago 271

C. Wm. HUBER

TEMETÉSRENDEZŐ

907 CHICAGO AVE.,
EAST CHICAGO,
I N D I A N A.

Szakértelemmel és jóra kész akarattal áll a magyarság rendelezésére az életnek legszomorubb óráiban.

Az amerikai magyarság Ligonierban megmutatta, hogy ha akar, tud is cselekedni.

YERGA A ÁKOS

VÁGÓHIDJA és NAGYBANI MÉSZÁRSZÉKE

Friss marha, disznó és ürü hus.
Sonka, szalonna és zsir.

Phone: Hammond 2789.

So. Forsyth és Michigan Ave.

P. O. B. 1111.

EAST CHICAGO,
I N D I A N A.

Závori Miklós, Fairport Harbor, O.	1.00
László Kálmán, Fairport Harbor, O.	1.00
Lieraty Sándor, Fairport Harbor, O.	1.00
Tokár Andrásné, Fairport Harbor, O.	1.00
Ondo Jánosné, Fairport Harbor, O.	1.00
Veres Károlyné, Fairport Harbor, O.	1.00
Bálint András, Fairport Harbor, O.	1.00
Lőrincz László, Fairport Harbor, O.	1.00
Rácz Istvánné, Fairport Harbor, O.	1.00
Papp Gyula, Fairport Harbor, O.	1.00
Mrs. Kamerjan, Fairport Harbor, O.	—.50
Eszterhay Antalné, Fairport Harbor, O.	—.50
Gyüre János, Fairport Harbor, O.	—.50
Papp Sándorné, Fairport Harbor, O.	—.50
Szabó Lászlóné, Fairport Harbor, O.	—.50
Tarr Istvánné, Fairport Harbor, O.	—.50
Hada Ferenc, Fairport Harbor, O.	—.50
Rigó Józsefné, Fairport Harbor, O.	—.50
Kassay Mihályné, Fairport Harbor, O.	—.50
Ifj. Tóth Istvánné, Fairport Harbor, O.	—.50
Tokár József, Fairport Harbor, O.	—.50
Lipovics János, Fairport Harbor, O.	—.50
Rigó András, Fairport Harbor, O.	—.50
Tar István, Fairport Harbor, O.	—.50
Névtelen adomány, Fairport Harbor, O.	12.00
Belese Mihályné, Alliance, O.	1.50
Nyárday József, Alliance, O.	1.00
Nyárday Józsefné, Alliance, O.	1.00
Özv. Molnár Józsefné, Alliance, O.	1.00
Palósi Ferenc, Alliance, O.	1.00
özv. Roslay Gyuláné, Alliance, O.	1.00
Győrfy Lajos, Alliance, O.	1.00
Dénes Ferencné, Alliance, O.	1.00
Özv. Pataky Józsefné, Alliance, O.	1.00
Kovarfi János, Alliance, O.	1.00
Szakács István, Alliance, O.	1.00
Huszti Jánosné, Alliance, O	1.00
Süközdi Albert, Alliance, O.	—.50
J. Miklós, Alliance, O.	—.50
Szolga János, Alliance, O.	—.50
Kozma János, Alliance, O.	—.50
Mrs. Trombitás, Alliance, O.	—.50
Szász Károlyné, Alliance, O.	—.50
Ifj. Pataki Józsefné, Alliance, O.	—.50
Özv. Szanikó Istvánné, Alliance, O.	—.50
D. Nagy Jánosné, Alliance, O.	—.50
Miklós Sándor, Alliance, O.	—.50
Luks Györgyné, Alliance, O.	—.75
Kisebb adományok, Alliance, O.	3.40
Ref. Ifjusági Kör, Niles, Ohio	10.00
Sorban József, Niles, Ohio	5.00
Kiss Károlyné, Niles, Ohio	2.00
Péter József, Niles, Ohio	2.00
Simó Péter, Niles, Ohio	1.00
Varga István, Niles, Ohio	1.00
Móricz Albert, Niles, Ohio	1.00
Kiss Eszter, Niles, Ohio	1.00
Nagy Gyuláné, Niles, Ohio	1.00
Kuhos József, Niles, Ohio.	1.00
Kuhoz József, Niles, Ohio	1.00
Kun Mihály, Niles, Ohio	1.00
Sorban Józsefné, Niles, Ohio	1.00
Kovács Józsefné, Niles, Ohio	1.00
Homonás Józsefné, Niles Ohio	1.00
Márton Györgyné, Niles, Ohio	1.00
Péter Györgyné, Niles, Ohio	1.00
Buh János, Niles, Ohio	1.00
Németh Gyula, Niles, Ohio	1.00
Gyöngyössi Dániel, Niles, Ohio	1.00
Kiss József, Niles, Ohio	1.00
Mikos Lajosné, Niles, Ohio	1.00
Péter Sándor, Niles, Ohio	1.00
Moldvai István, Niles, Ohio	1.00
Gercus Károly, Niles, Ohio	1.00
Sohajda István, Niles, Ohio	1.00
Boda Andrásné, Niles, Ohio	1.00
Grasz Jánosné, Niles, Ohio	1.00
Szavo Jánosné, Niles, Ohio	1.00
Fülöp Istvánné, Niles, Ohio	1.00
Dicskó László, Niles, Ohio	1.00
Buh Jánosné, Niles, Ohio	1.00
Klezsa Ferencné, Niles, Ohio	1.00
Vaszka Mihályné, Niles, Ohio	1.00
Kiss Sándor, Niles, Ohio	1.00
Fenyő Istvánné, Niles, Ohio	1.00
Mikó Lajos, Niles, Ohio	1.00
Sohajda Istvánné, Niles, Ohio	1.00
Erdőssi Gizella, Niles, Ohio	1.00
Derczo Jánosné, Niles, Ohio	—.50
Gyöngyössi Dánielné, Niles, Ohio	—.50

Az amerikai magyarság a testvéri összetartás várát Ligonierben épitette fel.

FÜZY A. VILMOS

ÜGYVÉD, VOLT VÁROS BIRÓ.

Telephone: E. C. 511-J—511-M.

530 Chicago Avenue,
East Chicago, Indiana.

A magyarság Ligonierban bebizonyitotta, hogy igazi magyar

EAST CHICAGO TIRE & REPAIR SHOP

NESTOR és KATKÓ
tulajdonosok.

SEIBERLING and KELLY SPRINFIELD TIRES. VULCANIZING. JAVITÁS.

Phone: E. Chicago 127

518 W. CHICAGO AVENUE,
EAST CHICAGO, INDIANA.

Belényi Antal, Niles, Ohio	—.50	Kuszt Pál, Cleveland, Ohio	—.50
Fülöp András, Niles, Ohio	—.50	Csire Károly, Cleveland, Ohio	—.50
Hallok Jánosné, Niles, Ohio	—.50	Csire Károlyné, Cleveland, Ohio	—.75
Kalyikás Péterné, Niles, Ohio	—.50	Szekeres Andrásné, Cleveland, Ohio	—.50
Tóth Erzsébet, Niles, Ohio	—.50	Lucskai Miklós, Cleveland, Ohio	—.50
Fülöp Zsófia, Niles, Ohio	—.50	Szigethy István, Cleveland, Ohio	—.50
Klezsam Ferencné, Niles, Ohio	1.00	Badics Balázs, Cleveland, Ohio	—.50
Névtelen adományok, Niles, Ohio	3.70	Névtelen adományok, Cleveland, Ohio	5.00
Perselypénz, Niles, Ohio	4.80	Perselypénz, Cleveland, Ohio	6.11
Bárta István, Cleveland, Ohio	2.00	D. Nagy János, Alliance, Ohio	5.00
Tóth Katalin, Cleveland, Ohio	1.25	Lorántffy Zsuzsánna Egy. Beaver Falls, Pa.	25.00
Okodos József, Cleveland, Ohio	1.00	Simon József és neje, Beaver Falls, Pa.	3.00
B. Papp Lajos, Cleveland, Ohio	1.00	Tako Imre, Beaver Falls, Pa.	2.00
Szekeres Gergely, Cleveland, Ohio	1.00	Sándor Ferenc, Beaver Falls, Pa.	2.00
Kovács Istvánné, Cleveland, Ohio	1.00	Kolumbán Imre, Beaver Falls, Pa.	2.00
Mrs. Gulényi Róza, Cleveland, Ohio	1.00	Markó Márton, Beaver Falls, Pa.	2.00
Pásztor Andrásné, Cleveland, Ohio	1.00	Kusztos János, Beaver Falls, Pa.	2.00
Pásztor Andrásné, Cleveland, Ohio	1.00	Hornyák Mihály, Beaver Falls, Pa.	2.00
Hegyes Ferencné, Cleveland, Ohio	1.00	Lázár Imre, Beaver Falls, Pa.	1.00
Galambos Róza, Cleveland, Ohio	1.00	Lőrincz Istvánné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Fodor Sándor, Cleveland, Ohio	1.00	Kovács Ferenc, Beaver Falls, Pa.	1.00
Bene Margit, Cleveland, Ohio	1.00	Fehér Béla, Beaver Falls, Pa.	1.00
Komjáthy Istvánné, Cleveland, Ohio	1.00	Demeter József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Vitéz János, Cleveland, Ohio	1.00	Kovács Sándor, Beaver Falls, Pa.	1.00
özv. Demok Istvánné, Cleveland, Ohio	—.50	Id. Tóth Tiborné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Nagy Sándor, Cleveland, Ohio	—.50	Józsa János, Beaver Falls, Pa.	1.00
özv. Szaniszló Istvánné, Cleveland, Ohio	—.50	Bodnár József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Isterss Lina, Cleveland, Ohio	—.50	Vesztróczi József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Tóth Bertalanné, Cleveland, Ohio	—.50	Lakatos A., Beaver Falls, Pa.	1.00
Komjáthy Jolán, Cleveland, Ohio	—.50	Józsa Jánosné, Beaver Falls, Pa.	1.00

A ligonieri Árvaház fundamentuma: a magyar erkölcs.

Telephones: South Chicago, 0675---0676

STEVENSON-BENKŐ CO.

FŰSZER-NAGYKERESKEDÉS

9138-40 BALTIMORE AVENUE,

SOUTH CHICAGO, ILLINOIS.

Reliance védjegyes Holland Hering.

"Belmore", Anvil és Summit védjegyes tiszta élelmiszerek.

ELSŐRENDŰ ÁRUK---GAZDAG VÁLASZTÉK.

Kolumbán Sándor, Beaver Falls, Pa.	1.00
Vesztróczi Józsefné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Székely Zsigáné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Killian Imréné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Varga Gábor, Beaver Falls, Pa.	1.00
Szathmáry Pál, Beaver Falls, Pa.	1.00
Nánássy Józsefné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Bálint Józsefné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Barabás József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Sándor József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Kovács Kálmán, Beaver Falls, Pa.	1.00
Szathmáry Pálné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Lőrincz István, Beaver Falls, Pa.	1.00
Stefán József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Fehér Béláné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Dobossy Jánosné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Molnár Károly, Beaver Falls, Pa.	1.00
Varga Jánosné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Demeter Józsefné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Varoner Józsefné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Mrs. Wachter, Beaver Falls, Pa.	1.00
Németh Sándorné, Beaver FaFlls, Pa.	1.00
Molnár Jánosné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Molnár János, Beaver Falls, Pa.	1.00
Rev. Tóth Tibor, Beaver Falls, Pa.	1.80
Lázár Dénes és neje, Beaver Falls, Pa.	2.00
Lőrincz Mózesné, Beaver Falls, Pa.	—.55
Németh Andrásné, Beaver Falls, Pa.	—.50
Bálint Vilma, Beaver Falls, Pa.	—.50
Vaszil Józsefné, Beaver Falls, Pa.	—.50
Sándor Zsuzsika, Beaver Falls, Pa.	—.50
Kovács Sándorné, Beaver Falls, Pa.	—.50
Hornyák Mihály gyüjtése:	
Szász Márton, Beaver Falls, Pa.	2.00
Hornyák Mihály, Bearver Falls, Pa.	2.00
Takó Imre, Beaver Falls, Pa.	1.00
özv. Kovács Istvánné, Beaver Falls, Pa.	1.00
özv. Csekó Áronné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Frantz Boronitz, Beaver Falls, Pa.	1.00
Andrew Adams, Beaver Falls, Pa.	1.00
Kovács Ferenc, Beaver Falls, Pa.	1.00
Blaho Istvánné, Beaver Falls, Pa.	1.00
Nagy János, Beaver Falls, Pa.	1.00
Puskás Sándor, Beaver Falls, Pa.	1.00
Köteles István, Beaver Falls, Pa.	1.00
Vigóczky János, Beaver Falls, Pa.	1.00
Peter Szmitár, Beaver Falls, Pa.	—.75
Molnár Károly, Beaver Falls, Pa.	—.50
Loszocs József, Beaver Falls, Pa.	—.50
Szabó Mihály, Beaver Falls, Pa.	—.50
Ifj. Szabó Mihály, Beaver Falls, Pa.	—.50
Fehér Ignác, Beaver Falls, Pa.	—.50
Belle Imre, Beaver Falls, Pa.	—.50
Székely Zsigmond, Beaver Falls, Pa.	—.50
Kovács István, Beaver Falls, Pa.	—.50
Kiss István, Beaver Falls, Pa.	—.50
Kisebb adományok, Beaver Falls, Pa.	2.35
Józsa Irma gyüjtése:	
Dénes Mózes, Beaver Falls, Pa.	1.00
Józsa János, Beaver Falls, Pa.	—.50

A legrégibb és legjobban felszerelt temetkezési intézet Beaver Fallsban, Pennsylvánia s környékén

A. D. CAMPBELL

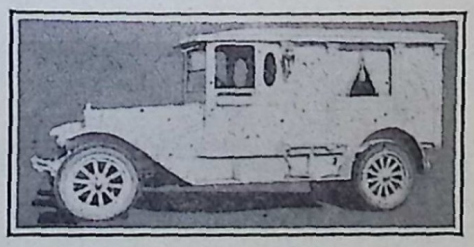

TEMETKEZÉSI INTÉZETE

Beaver Falls, Pennsylvania.

AMBULANCE SZOLGÁLAT

Ennek az intézetnek virágkereskedése is van. Itt virágokat bárminő alkalomra a legolcsóbban lehet beszerezni.

Automobilok keresztelőkre és lakodalmakra. kikölcsönöztetnek.

Akáczos Sámuel, Beaver Falls, Pa.	—.50
Dénes Géza, Beaver Falls, Pa.	—.50
Kolumbán Imre, Beaver Falls, Pa.	—.50
Lázár Dénes, Beaver Falls, Pa.	—.50
Demeter János, Beaver Falls, Pa.	—.50
Antal Károly, Beaver Falls, Pa.	—.50
Orbán Lőrincz, Beaver Falls, Pa.	—.50
Bardocz Lajos, Beaver Falls, Pa.	—.50
Kisebb adományok, Beaver Falls, Pa.	2.85
A harmadik gyüjtőiven:	
Demeter József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Sándor Ferenc, Beaver Falls, Pa.	1.00
Sándor József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Fehér Béla, Beaver Falls, Pa.	1.00
Kolumbán Sándor Beaver Falls, Pa.	1.00
Stefán József, Beaver Falls, Pa.	1.00
Lázár Lajos, Beaver Falls, Pa.	1.00
Mrs. Gross, Beaver Falls, Pa.	—.50
Mrs. Kovács, Beaver Falls, Pa.	—.50
Kisebb adományok, Beaver Falls, Pa.	1.00
Vasárnapi Iskola, Beaver Falls, Pa.	1.85
Ref. Ifjusági Kör, Beaver Falls, Pa.	10.00
Perselypénz, Beaver Falls, Pa.	12.65
Td. Azary Jánosné, Dayton, Ohio	25.00
Gyapjuért	65.36
	$3,066.01

JUNIUS HÓBAN KIADÁSOK.

Utalvány és checkszám.	Kinek és miért fizetünk?	
189.	H.E. Vance, kenyérért	100.28
190.	Latrobe Grocery Co., élelmiszer	180.97
191.	Pittsburgh Provision, élelmiszer	46.79
192	W.N. Nicely Co., élelmiszer	51.52
193	Kaufmann Dept. Store, ruhanemű	11.53
194.	Kalassay Sárika, májusi fizetés	85.00
195.	Tóth Mihály, májusi fizetés	70.00
196.	Szalay Józsefné, májusi fizetés	50.00
197.	Horváth Sándorné, májusi fizetés	40.00
198.	Stried János, májusi fizetés	60.00
199.	Kusztos Árpádné, májusi fizetés	30.00
200.	Tóth Lajos, májusi fizetés	30.00
201.	Nagy Miklós, májusi fizetés	50.00
202.	Szilady Mihály, májusi fizetés	50.00
203.	Tóth István, májusi fizetés	40.00
204.	Latrobe Laundry Co., mosásért	35.21
205.	J. W. Updegraff, fogorvosi szolgálat	20.75
206.	Demmler and Schenck, felszerelés	91.53
207.	L. H. Smith Co., élelmiszer	99.00
208.	S. H. Sweeney, élelmiszer	157.20
209.	L. W. Darr, épitkezés	548.62
210.	D. A. Geeting, épitkezés	118.95
211.	J. R. Bittner, festés	158.10
212.	The Holmes Seed Co., vetőmag	155.00
213.	A. B. Myers, mütrágya	150.00
214.	Wilpen Taxi Co., utiköltség	240.15
215.	J. W. McDowell, kovácsmunka	41.15
216.	J. H. Hoffer, száraz takarmány	151.70
217.	Ed. Grombach, szijgyártó	44.00
218.	Kalassay Sándor, folyókiadás	213.04
219.	Komjáthy Ernő, fizetés	125.00
220.	Gyülési költség	8.80
221.	W. C. McAtee, szénáért	229.16
222.	Harry B. Ash, szénáért	69.40
223.	Rendkivüli gyülés, költség	16.00
	Összesen	3,568.85

ZÁRLAT.

Maradvány junius 3-ikán	6,265.65
Bevétel Juniusban	3,066.01
Összesen	9,331.66
Kiadás junius hónapban	3,568.85
Lesz a maradvány	5,762.81
Hozzáadva a cancelled checket	135.00
A valódi maradvány	5,897.81

A BANK ZÁRLATA.

Maradvány a bankban julius 3-ikán	6,153.34
Vissza nem jött checkek értéke	255.53
Maradvány a bankban	5,897.81

Tartozásainkban a hónap folyamán nem állott be semmiféle változás.

BELL TELEPHONE: MAIN 2553.

LENGYEL SÁNDOR

ÉKSZER, ÓRA és ZENEMÜKERESKEDÉSE

Mindenféle arany és ezüst ékszerek. — Hangszerek és órák. — A Columbia danológépek és lemezek főraktára.

Vidéki megrendeléseket pontosan szállit.

308 SOUTH MAIN ST., AKRON, OHIO.

A Megváltó Gyógyszertár

197 East-South Street

Akron, Ohio.

FAY VILMOS

Akronban az egyedüli magyar gyógyszerész gyógyszertára.

ORVOSI RENDELÉSEKET SZAKAVATOTTAN KÉSZIT.

FOLYÓ KIADÁSOK.

1.	Villanyért	32.11
2.	Gázért	35.60
3.	Telephone	15.51
4.	Posta költség	2.54
5.	Biztositás	36.37
6.	Kamat $1500 után	30.00
7.	Egy tehénért	135.00
8.	Vegyesek	16.95
9.	Express	1.35
10.	Komjáthy Ernőnek utikölt. számla sz.	50.50
11.	Homesteadba Jubileumra	3.60
12.	Költség a nagyuton	24.55
13.	Előleg Wilpen Taxinek	30.00
	Összesen	414.08

A FARM HOZADÉKA JUNIUSBAN.

1.	4200 quart tej	336.00
2.	80 tucat tojás	28.00
3.	Egy tehén leölve	80.00
4.	Egy disznó leölve	30.00
5.	Készpénz	120.00
	Összesen	594.86

JULIUS HAVI SZÁMADÁS.

Kálmán János, McKeesport, Pa.	25.00
Rev. Csontos Béla, Vintondale, Pa.	5.00
Rev. Bartos Sándor, naptárért	10.00
Rozgonyi József, gyermektartás	25.00
Rozgonyi József, Westville, Ill.	3.00
Butler Co. Trust Co. gyermektartás	30.00
Reder Sándor, Beaver Falls, Pa.	1.00
Ifj. Molnár István, Toledo, Ohio.	5.00
Nagy István, Donora, Pa.	2.00
Barta Lajos, Pottstown, Pa.	3.00
Nagy Elek, Donora, Pa.	1.00
Braun István, Monessen, Pa.	2.00
Safo Gyula, Monessen, Pa.	1.00
Szabó Kelemen, Monessen, Pa.	2.00
Smith Lajos és neje, Monessen, Pa.	5.00
Balogh Imre, Donora, Pa.	2.00
Visnyanszky János, Donora, Pa.	3.00
Csider Györgyné, Donora, Pa.	2.00
Szabó Kelemenné, Monessen, Pa.	2.00
Göröndy Mihályné, Donora, Pa.	1.00
Miller János, Monessen, Pa.	1.00
Béres Miklós, Monessen, Pa.	5.00
Turfa Sándor, Donora, Pa.	2.00
Nagy Elekné, Donora, Pa.	1.00
Bucs Józsefné, Mansville, N. J.	3.00
Kántor András, Bridgeport, Conn.	5.00
Kövér Sándor, Johnstown, Pa.	10.00
Komáromi Erzsébet, Toledo, Ohio	1.00
Szabó Erzsike, Toledo, Ohio.	1.00
Balázs Erzsébet, Toledo, Ohio	2.00
Dozspoly Ilona, Toledo, Ohio	1.00
Dozspoly Erzsébet, Toledo, Ohio	1.00
Pető Idus, Toledo, Ohio	1.00
Czimerman József, McKeesport, Pa.	1.00
Bakos Bálint, McKeesport, Pa.	1.00
Bakos Bálintné, McKeesport, Pa.	1.00
Tóth Juliska, McKeesport, Pa.	5.00
Őrő Bernát és neje, McKeesport, Pa.	5.00
Domokos Jánosné, Bridgeport, Conn.	5.00
Kántor Béla, Bridgeport, Conn.	3.00
Kálmán János, McKeesport, Pa.	2.00
Serfőző Mihály, McKeesport, Pa.	1.00
Akos Vilmos, Toledo, Ohio	1.00
Vámosy János, McKeesport, Pa.	2.00
Cs. Nagy Sándor, McKeesport, Pa.	2.00
Bóné Gábor, McKeesport, Pa.	2.00
Balogh Mózes, McKeesport, Pa.	2.00
Rev. Böszörményi István, Bridgeport, Conn.	5.00
Matyi András, Homestead, Pa.	5.00
Özv. Popély Mihályné, Duquesne, Pa.	2.00
Névtelen adomány, Duquesne, Pa.	1.40
Vegyesekből, Duquesne, Pa.	21.55
Rev. Borsy Kerekes György, Youngstown, O.	5.00
Neményi Miklós, Youngstown, Ohio.	5.00
Rev. Varga Lajos, Pittsburgh, Pa.	2.00
Rev. Bogár Lajos, Toledo, Ohio.	5.00
Özv. Harsányi Istvánné, Toledo, Ohio	5.00
Molnár István, Toledo, Ohio	20.00
Ref. Női Egylet, Windber, Pa.	5.00
Szabó Sándor, Windber, Pa.	1.00
László Gyula, Windber, Pa.	1.00

PONGRÁCZ STUDIO

702 South Main St.,
Akron, Ohio.

Itt készülnek Akronban a legszebb és leghivebb fényképek.

PEOPLES BOTTLING CO.

880 Grant Street.
AKRON, OHIO.

Telephone: Main 6298.

Bellak Sándor, Windber, Pa.	1.00
Perselypénz, Windber, Pa.	20.62
Rev. Murányi János, gyermektartás	20.00
Rev. Melegh Gyula, baromfiért	2.00
Ref. B. S. Egylet, Columbus, Ohio	25.00
Penna Trust Co., gyermektartás	12.50
Erdélyi János, gyermektartás	37.50
Balogh István, gyermektartás	25.00
Női Liga, Pittsburgh, Pa. baromfiért	37.50
Papp József, gyermektartás	20.00
Ref. Egyház, Crescent, Ohio	25.00
V S. E. 303, Washington Park, Ill.	25.50
Farkas Lajos, naptárért	2.50
Ujváry Ede, Buffalo, N. Y.	5.00
Rev. Murányi János, Buffalo, N. Y.	5.00
Mrs. B. Kolath, Buffalo, N. Y.	2.00
Hudák András, Buffalo, N. Y.	2.00
Mr. Róka, Buffalo, N. Y.	2.00
Gáspár István, Buffalo, N. Y.	1.00
Nagy Sándor, Buffalo, N. Y.	1.00
Bányász András, Buffalo, N. Y.	1.00
Mihók Györgyné, Buffalo, N. Y.	1.00
Gede András, Buffalo, N. Y.	1.00
Federko András, Bufalo, N. Y.	1.00
Eperjessy Lajosné, Buffalo, N. Y.	1.00
Bodornaky György, Buffalo, N. Y.	1.00
Vitéz János, Buffalo, N. Y.	1.00
Mihók András, Buffalo, N. Y.	1.00
Bődy János, Buffalo, N. Y.	1.00
Balla György, Buffalo, N. Y.	1.00
K. Gedra András, Buffalo, N. Y.	1.00
Karap János, Buffalo, N. Y.	1.00
Kurucz János, Buffalo, N. Y.	1.00
Kurucz Jánosné, Buffalo, N. Y.	1.00
Balla István, Buffalo, N. Y.	1.00
Id. Gedra János, Buffalo, N. Y.	1.00
Németh Ferenc, Buffalo, N. Y.	1.00
Mihók György, Buffalo, N. Y.	1.00
Hudák István, Buffalo, N. Y.	—.50
Özv. Petrecsek Györgyné, Buffalo, N. Y.	—.50
Gedre Imre, Buffalo, N. Y.	1.00
Bus Ferenc, Buffalo, N. Y.	1.00
Özv. Vaszilné, Buffalo, N. Y.	1.00
Bődi Andrásné, Buffalo, N. Y.	1.00
Petruska Mihály, Buffalo, N. Y.	1.00
Kisebb adományok, Buffalo, N. Y.	—.90
Barath István, Depew, N. Y.	1.00
Palonay György, Depew, N. Y.	1.00
Bandy András, Depew, N. Y.	1.00
Haller György, Depew, N. Y.	1.00
Kiss Péter, Depew, N. Y.	1.00
Koczka Józsefné, Depew, N. Y.	—.50
Lavicsa József, Depew, N. Y.	—.50
Köhény Béla, Depew, N. Y.	—.50
Fehér János, Depew, N. Y.	—.50
Dibaczi Miklós, Depew, N. Y.	—.50
Szankó János, Depew, N. Y.	2.00
Rindák András, Depew, N. Y.	2.00
Kisebb adományok, Depew, N. Y.	1.70
Lorántffy Zs. Egylet, Buffalo, N. Y.	9.00
Sorsolásból, Buffalo, N. Y.	15.00

Telephonok:

Bell: 1069-R. **City: 6102.**

Dr. BABÁK E. MÁRTON

LEVÉLILEG
NEM GYÓGYIT.

123 BROAD STREET,
Johnstown, Pennsylvania.

RENDELŐ ÓRÁK:

Reggel 10-ig
Délután .....1—3-ig
Este .....6—9-ig

TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ ÉS BALZSAMOZÓ

MARTIN BARETINCIC
(UNEDRTAKER)

324 BROAD STREET,
Jonhstown, Pennsylvania.

Temetéseket a legolcsóbban és legdiszesebben rendez. — Ha keresztelésre vagy lakodalomra KOCSIT vagy AUTOMOBILT akar, forduljon hozzám és a legutányosabb ár mellett pontos kiszolgálásban fog részesülni.

AZ ÜZLETHELYISÉG NYITVA ÉJJEL ÉS NAPPAL.

Perselypénz, Buffalo, N. Y.	9.54
Árvaházi estén, Buffalo, N. Y.	23.60
Molnár István, gyermektartás	15.00
Rev. Krizsik Alajos, gyermektartás	15.00
Soltész János, Windber, Pa.	5.00
Martha Ferenc, Windber, Pa.	5.00
Balogh K. Gábor, Windber, Pa.	3.00
Balogh K. Gáborné, Windber, Pa.	2.00
Barna István, Windber, Pa.	2.00
Balogh Ferenc, Windber, Pa.	2.00
Czima Gergely, Windber, Pa.	1.00
Katona József, Windber, Pa.	1.00
Wizi Lajos, Windber, Pa.	1.00
Lőrincz László, Widber, Pa.	1.00
Juhász Antal, Windber, Pa.	1.00
Tóth Pál, Windber, Pa.	1.00
Szádvai János, Windber, Pa.	1.00
László Károlyné, Windber, Pa.	1.00
Lőrinc Lászlóné, Windber, Pa.	1.00
Peter Picadio, Windber, Pa.	1.00
Onodi Jánosné, Windber, Pa.	1.00
Trezsi Istvánné, Windber, Pa.	1.00
Szenczi György, Windber, Pa.	1.00
Barna József, Windber, Pa.	1.00
Wizi Lajosné, Windber, Pa.	1.00
Tóth Jánosné, Windber, Pa.	1.00
Sos Istvánné, Windber, Pa.	1.00
Hubér József, Windber, Pa.	1.00
Hegedüs Bertalan, Windber, Pa.	1.00
Muzsai András, Windber, Pa.	1.00
Györfy Pál, Windber, Pa.	1.00
Fekésházy Béla, Windber, Pa.	1.00
Vig. J. Windber, Pa.	1.00
Barna Istvánné, Windber, Pa.	1.00
Nyeste Ignátz, Windber, Pa.	1.00
Domokos Mihály, Windber, Pa.	1.00
Borbély Menyhért, Windber, Pa.	1.00
Barna Józsefné, Windber, Pa.	1.00
Demeter György, Windber, Pa.	1.00
Warga László, Windber, Pa.	1.00
Trézsi István, Windber, Pa.	1.00
László Gyula, Windber, Pa.	1.00
Papp István, Windber, Pa.	1.00
Ifj. Repka János, Windber, Pa.	1.00
Kankola András, Windber, Pa.	1.00
Id. Repka János, Windber, Pa.	1.00
Babus Béla, Windber, Pa.	1.00
Sütő János, Windber, Pa.	1.00
László Károly, Windber, Pa.	1.00
Lepedő Jánosné, Windber, Pa.	1.00
Ráki Zsuga, Windber, Pa.	1.00
Nyeste Ignatzné, Windber, Pa.	1.00
Orosz Sándor, Windber, Pa.	1.00
Stelusk József, Windber, Pa.	1.00
Alexander András, Windber, Pa.	1.00
Névtelen, Windber, Pa.	—.50
Kánkula Béláné, Windber, Pa.	—.50
Tarr Ferenc, Windber, Pa.	—.50
Lőrinc Irén, Windber, Pa.	—.50
Maruscsák János, Windber, Pa.	—.50
Kiss Péterné, Windber, Pa.	—.50

Miért szenved, ha megszabadulhat a fájdalomtól?

HA FÁJ A FOGA SIESSEN

Dr. NOVÁK PÉTER

FOGORVOS RENDELŐJÉBE

881 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO.

Dr. KNÜSLI N. PÉTER

MAGYAR ORVOS

a clevelandi Ref. If. --- Női valamint a Rákóczi Bs. Egylet 43-ik osztályának orvosa.

RENDEL:

délután .....2—3-ig
és este .....6—8-ig.
Szerdán este zárva.

11814 BUCKEYE ROAD
MORELAND THEATRE BLDG.

CLEVELAND, OHIO.

Kovács János, Windber, Pa.	—.50
Baksa István, Windber, Pa.	—.50
Bugelcki István, Windber, Pa.	—.50
Garay Bertalan, Windber, Pa.	—.50
Csizma Györgyné, Windber, Pa.	—.50
Morvay János, Windber, Pa.	—.50
Rubis Imre, Windber, Pa.	—.50
Stanchik János, Windber, Pa	—.50
Berta Mihály, Windber, Pa.	—.50
Molnár József, Windber, Pa.	—.50
Bertel István, Windber, Pa.	—.50
Kankula Sándor, Windber, Pa.	—.50
Máté Gyula, Windber, Pa.	—.50
Sváb Pál, Windber, Pa.	—.50
Kalugyer Mihályné, Windber, Pa.	—.50
Lahurák József, Windber, Pa.	—.50
Szenczi Györgyné, Windber, Pa.	—.50
Balogh András, Windber, Pa.	—.50
Oreszkó József, Windber, Pa.	—.50
Hegedüs Mihály, Windber, Pa.	—.50
Kosztyu János, Windber, Pa.	—.50
Kisebb adományok, Windber, Pa.	1.25
Közebédről, Windber, Pa.	79.75
Rev. Melegh Gyula, baromfiért	1.20
Rev. Szeghy János, baromfiért	1.40
Végh Györgyné, gyermektartás	20.00
Bartók Pál, gyermektartás	17.50
Gacsályi Sándor, gyermektartás	35.00
Mrs. Gulényi Róza, gyermektartás	30.00
Gáll József, gyermektartás	30.00
Rev. Tóth Sándor, naptárért	5.00
Rev. Hankó Gyula, naptárért	12.50
Jakab János, gyermektartás	25.00
Janiga József, United, Pa.	3.00
Ifj. Szopo József, United, Pa.	1.00
Id. Suba Ferenc, United, Pa.	1.00
Ifj. Suba Ferenc, United, Pa.	1.00
Özv. Csörgő Andrásné, Calumet, Pa.	—.50
Ádám Péterné, Calumet, Pa.	—.50
Petus János, Calumet, Pa.	1.00
Jesó János, Trauger, Pa.	1.00
Perselypénz, Trauger, Pa.	1.23
Özv. Bucz Józsefné, gyermektartás	25.00
László József, Akron, Ohio	6.00
Tarnóczy Árpád, Akron, Ohio	5.00
Cselle Kálmán, Akron, Ohio	3.00
Mező István, Akron, Ohio	2.00
Herjsics Mihály, Akron, Ohio	2.00
Husár Ferenc, Akron, Ohio	2.00
Batiz Lajos, Akron, Ohio	2.00
Jobbágy Lajos, Akron, Ohio	2.00
Szabó József, Akron, Ohio	2.00
Pető János, Akron, Ohio	2.00
Soós Lajos, Akron, Ohio	2.00
Dombai István, Akron, Ohio	2.00
Fésüs Ferenc, Akron, Ohio	2.00
György Győzőné, Akron, Ohio	1.00
Gyimóti Sándor, Akron, Ohio	1.00
Horváth Irén, Akron, Ohio	1.00
Oláh Imre, Akron, Ohio	1.00
Pánczél József, Akron, Ohio	1.00

Telephone: Harvard 1836

CLEVELANDBAN A WEST SIDEON
A LEGKERESETTEBB

MAGYAR FOGORVOS

Dr. CYPRUS ISTVÁN

Lorain Street Bank épületében

a LORAIN STREET és
Fulton Road szögletén.

CLEVELAND, OHIO.

Ha gyöngéd, szakavatott orvoslást kiván, mikor a FOGA FÁJ, őt keresse fel.

Nélkülözhetetlen
minden házban

A KREJCI-FÉLE VALÓDI

FEHÉRKERESZT
SÓSBORSZESZ

Egyedüli készitője:

KREJCI FEHÉRKERESZT
GYÓGYSZERTÁRA

WEST 26-IK UTCA és LORAIN AVE.
SARKÁN, CLEVELAND, OHIO.

Ferenczy Lajos, Akron, Ohio	1.00
Gacsályi Lajos, Akron, Ohio	1.00
Helmeczi Ferenc, Akron, Ohio	1.00
Kertész István, Akron, Ohio	1.00
Mihályik István, Akron, Ohio	1.00
Tóth István, Akron, Ohio	1.00
Pánczél Erzsike, Akron, Ohio	1.00
Németh István, Akron, Ohio	1.00
Sápper György, Akron, Ohio	1.00
Budai Mihályné, Akron, Ohio	1.00
Németh József, Akron, Ohio	1.00
Németh Gyula, Akron, Ohio	1.00
Salamon Miklós, Akron, Ohio	1.00
Fülöp József, Akron, Ohio	1.00
Bessenyődy Gáspár, Akron, Ohio	1.00
Imre József, Akron, Ohio	1.00
Nagy Anna, Akron, Ohio	1.00
Soós Ferenc, Akron, Ohio	1.00
Kővágó Jánosné, Akron, Ohio	1.00
Salamon Miklósné, Akron, Ohio	1.00
Finta József, Akron, Ohio	1.00
Koma Péterné, Akron, Ohio	1.00
Nagy Ferenc, Akron, Ohio	1.00
Rózsa Berta, Akron, Ohio	1.00
Mészáros Bertalan, Akron, Ohio	1.00
Katona István, Akron, Ohio	1.00
Zsibai Gábor, Akron, Ohio	1.00
László János, Akron, Ohio	1.00
Nagy Pálné, Akron, Ohio	1.00
Zsibai Gáborné, Akron, Ohio	1.00
Recski László, Akron, Ohio	1.00
Simon Jánosné, Akron, Ohio	1.00
Németh Andrásné, Akron, Ohio	1.00
Hunyadi János, Akron, Ohio	1.00
Pánczél Józsefné, Akron, Ohio	1.00
Katona Istvánné, Akron, Ohio	1.00
László Jánosné, Akron, Ohio	1.00
Kővágó Mária, Akron, Ohio	1.00
Takács Béla, Akron, Ohio	1.00
Tóth Istvánné, Akron, Ohio	1.00
Tóth József, Akron, Ohio	1.00
Németh Ilona, Akron, Ohio	1.00
Bertalan János, Akron, Ohio	1.00
Bodosi Vilmosné, Akron, Ohio	1.00
Lőrincz Lajosné, Akron, Ohio	1.00
Tudja János, Akron, Ohio	1.00
Tamás József, Akron, Ohio	1.00
Hili Gyuláné, Akron, Ohio	1.00
Bodossy Lajosné, Akron, Ohio	1.00
Takács Béláné, Akron, Ohio	1.00
Demeter Lajos, Akron, Ohio	—.75
Eidenbrodi József, Akron, Ohio	—.50
Mrs. Meidlinger, Akron, Ohio	—.50
Mrs. Pfeiffer, Akron, Ohio	—.50
Molnár Jánosné, Akron, Ohio	—.50
Mrs. Bajcsi, Akron, Ohio	—.50
Mező Anna, Akron, Ohio	—.50
Tudja Jánosné, Akron, Ohio	—.50
Galambos Györgyné, Akron, Ohio	—.50
Koma Irén, Akron, Ohio	—.50
M. Szabó, Akron, Ohio	—.50

Bell Phone: **387 HAZEL**

GEO. EDWARDS

NYILVÁNOS
KÖZJEGYZŐ

TÜZ ÉS ABLAKÜVEG BIZTOSITÁS.
INGATLANOK VÉTELE és ELADÁSA.

5037 SECOND AVENUE,
PITTSBURGH, PA.

Az

AKRONI MAGYAR HIRLAP

nemcsak az akroni magyarságnak, hanem a közös magyar eszméknek bátor szószólója.

Szerkeszti:

TARNÓCZY ÁRPÁD

Vajda József, Akron, Ohio	—.50
Piga Jenőné, Akron, Ohio	—.50
Eidenbrod Józsefné, Akron, Ohio	—.50
Mr. Broun, Akron, Ohio	—.50
Pőrincz Pálné, Akron, Ohio	—.50
Miss Stinger, Akron, Ohio	—.50
Kisebb adományok, Akron, Ohio	—.50
Pfeiffer Károlyné, Akron, Ohio	—.50
Kézi munka, Akron, Ohio	18.70
Egyesületi járulék juniusra	698.30
Varga József, gyermektartás	70.00
Ref. B. S. Egylet, Homestead, Pa.	60.00
Vincze Géza, Homestead, Pa.	5.00
Rev. Horváth Sámuel, Homestead, Pa.	5.00
Aszmongya Lászlóné, Homestead, Pa.	5.00
P. Varga István, Homestead, Pa.	5.00
Bölcsházy János, Homestead, Pa.	3.00
Mikó Imre, Homestead, Pa.	2.00
Matyi András, Homestead, Pa.	2.00
Rigó János, Homestead, Pa.	2.00
Somogyi György, Homestead, Pa.	2.00
Özv. Balla Imréné, Homestead, Pa.	1.00
Hornyák Mihály, Homestead, Pa.	1.00
Fodor János, Homestead, Pa.	1.00
Jurcsó István, Homestead, Pa.	1.00
Séga András, Homestead, Pa.	1.00
Brevák Istvánné, Homestead, Pa.	1.00
Bábás Bálint, Homestead, Pa.	1.00
Kállay Pál, Homestead, Pa.	1.00
Molnár Mihály, Homestead, Pa.	1.00
Id. Kosztrub András, Homestead, Pa.	1.00
Toboz István, Homestead, Pa.	1.00
Özv. Miller Józsefné, Homestead, Pa.	1.00
Tóth János, Homestead, Pa	1.00
Özv. Géczy Dánielné, Homestead, Pa.	1.00
Vályik György, Homestead, Pa.	1.00
Ifj. Séga Mihály, Homestead, Pa.	1.00
Id. Varga István, Homestead, Pa.	1.00
B. Nagy István, Homestead, Pa.	1.00
Furda János, Homestead, Pa.	1.00
Ifj. Bulykó János, Homestead, Pa.	1.00
Móré Mihály, Homestead, Pa.	1.00
Balogh Károly, Homestead, Pa.	1.00
Hudák András, Homestead, Pa.	1.00
Uhrinyák István, Homestead, Pa.	1.00
Tudja Mihály, Homestead, Pa.	1.00
Kohányi János, Homestead, Pa.	1.00
Czombos Lajos, Homestead, Pa.	1.00
Győry József, Homestead, Pa.	1.00
Kiss József, Homestead, Pa.	1.00
Tóth Zsigmond, Homestead, Pa.	1.00
Belénszky Péter, Homestead, Pa.	1.00
Sedlák András, Homestead, Pa.	1.00
Horosz István, Homestead, Pa.	1.00
Gazdag Sándor, Homestead, Pa.	1.00
Medve György, Homestead, Pa.	1.00
Ladányi Gábor, Homestead, Pa.	1.00
Dóczy József, Homestead, Pa.	1.00
Popély József, Homestead, Pa.	1.00
Pócs András, Homestead, Pa.	1.00

Monongahela Trust Co.

8-ik és AMIGHTY UTCÁK SARKÁN, Homestead, Pa.

MINDENKINEK SAJÁT ÉRDEKE

MONOGAHELA TRUST COMPANY BANK-HOZ

világosan azt javasolja, hogy pénzügyeinek lebonyolításával forduljon teljes bizalommal a
azért, mivel az ERŐS ÁLLAMI BANK nem spekulál hontársainak reábizott pénzével, ügyfeleit nem szédelgi hanem szorosan az ÁLLAMI BANKTÖRVÉNY keretén belül müködik és MINDENKIT BECSÜLETTEL KISZOLGÁL.

ÖSSZES VAGYON TÖBB MINT 10 MILLIÓ DOLLÁR

Bankbetétekre. négy százalék kamat.

Pénzküldés. Hajójegy eladás. Közjegyzőség.

J. BÁNÓ, üzletvezető, állami közjegyző.

Papczun Mihály, Homestead, Pa.	1.00	Fábián Imre, Canton, Ohio	1.00
Polyák Mihályné, Homestead, Pa.	—.50	Ferencz István, Canton, Ohio	1.00
Dobos István, Homestead, Pa.	—.50	Fraisz Mihályné, Canton, Ohio	1.00
Csiszár György, Homestead, Pa.	—.50	Fritz Jánosné, Canton, Ohio	1.00
B. Szabó Sándor, Homestead, Pa.	—.50	Gábor Ferenczné, Canton, Ohio	1.00
Ifj. Nagy Ferenc, Homestead, Pa.	—.50	Illés Istvánné, Canton, Ohio	1.00
Perselypénz, Homestead, Pa.	43.00	Izsák Györgyné, Canton, Ohio	1.00
Kálmán István, Canton, Ohio	5.00	Józsa Sándor, Canton, Ohio	1.00
Konya Sándor, Canton, Ohio	3.00	Kádas János, Canton, Ohio	1.00
Iszlai Györgyné, Canton, Ohio	3.00	Kántor Péterné, Canton, Ohio	1.00
Szántó János, Canton, Ohio	2.05	Kertész József, Canton, Ohio	1.00
Kocsis György, Canton, Ohio	2.00	Keszeg P. Imre, Canton, Ohio	1.00
Öreg János, Canton, Ohio	2.00	Keszeg Ferenc, Canton, Ohio	1.00
Recsi Antalné, Canton, Ohio	2.00	Keszeg János, Canton, Ohio	1.00
Szabó József, Canton, Ohio	2.00	Kiss Jánosné, Canton, Ohio	1.00
Szentszőrözi András, Canton, Ohio	2.00	Kiskó Imréné, Canton, Ohio	1.00
Varga György, Canton, Ohio	2.00	Kapan Jánosné, Canton, Ohio	1.00
Bolló János, Canton, Ohio	1.25	Kovács István, Canton, Ohio	1.00
Szabó László Canton, Ohio	1.50	Kovács Jánosné, Canton, Ohio	1.00
Antal János, Canton, Ohio	1.00	Kovács József, Canton, Ohio	1.00
Bartos József, Canton, Ohio	1.00	Kristoff Mihály, Canton, Ohio	1.00
Bartos Józsefné, Canton, Ohio	1.00	Kulesai András, Canton, Ohio	1.00
Bényi István, Canton, Ohio	1.00	Kulitz György, Canton, Ohio	1.00
Bihary Ferenc, Canton, Ohio	1.00	Melnik Ferenc, Canton, Ohio	1.00
Csüg Mihályné, Canton, Ohio	1.00	Nagy Gyula, Canton, Ohio	1.00
Degi József, Canton, Ohio	1.00	Nemes Kálmán, Canton, Ohio	1.00
Rev. Dókus Gábor, Canton, Ohio	1.00	Németh Ferenc, Canton, Ohio	1.00
Dókus Gáborné, Canton, Ohio	1.00	Németh Imre, Canton, Ohio	1.00
Dombora János, Canton, Ohio	1.00	Pallai D. Mihály, Canton, Ohio	1.00
Durzanics Mátyás, Canton, Ohio	1.00	Pálosi Istvánné, Canton, Ohio	1.00

Temetésrendező és balzsamozó

FISHER & OWEN

101--103 HAZELWOOD AVE., PITTSBURGH, PA.

Temetések rendezését mindenkor a legolcsóbb áron vállaja el.

Kocsikat és automobilokat kölcsönöz lakodalmakra, keresztelésekre.

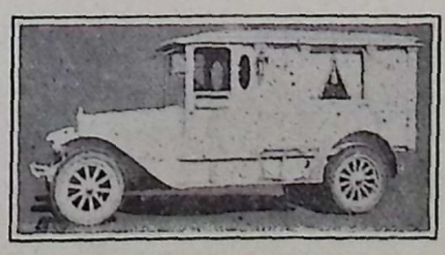

HIVHATJÁK AKÁR NAPPAL, AKÁR ÉJJEL.

Telefon a hivatalban: 1165 HAZEL.

Lakása: Ugyanabban az épületben.

Princ Jánosné, Canton, Ohio	1.00
Reiss Antal, Canton, Ohio	1.00
Reshi István, Canton, Ohio	1.00
Ságh József, Canton, Ohio	1.00
Svál Erzsébet, Canton, Ohio	1.00
Szabó András, Canton, Ohio	1.00
Szabó Lászlóné, Canton, Ohio	1.00
Szakács István, Canton, Ohio	1.00
Szász János, Canton, Ohio	1.00
Székely György, Canton, Ohio	1.00
Székely Józsefné, Canton, Ohio	1.00
Szekeres Ferenc, Canton, Ohio	1.00
Szekeres János, Canton, Ohio	1.00
Szenszinszi János, Canton, Ohio	1.00
Tóth Andrásné, Canton, Ohio	1.00
Tóth Jánosné, Canton, Ohio	1.00
Vas József, Canton, Ohio	1.00
Veber István, Canton, Ohio	1.00
Vecsei Tivadar, Canton, Ohio	1.00
Vecsei Tivadarné, Canton, Ohio	1.00
Végh György, Canton, Ohio	1.00
Zajacs Lajos, Canton, Ohio	1.00
Zajacs Lajosné, Canton, Ohio	1.00
Marton Sándor, Canton, Ohio	—.75
Bertalan Ferenc, Canton, Ohio	—.50
Gyalog József, Canton, Ohio	—.50
Nagy György, Canton, Ohio	—.50
Németh Elek, Canton, Ohio	—.50
Ozsvarth István, Canton, Ohio	—.50
Tövissi Bálint, Canton, Ohio	—.50
Végh Ferencné, Canton, Ohio	—.50
Névtelen adományok, Canton, Ohioi	27.38
Perselypénz, Canton, Ohio	4.75
Martha Ferenc, gyermektartás	17.50
Kalassay Sándorné, baromfiért	30.00
A farmon eladott dolgokért	1384.00
Összesen	3673.17

TELEPHONE:

Cedar 384 és Cedar 2382

A szomoruságban és vigasztaló, ha kedves halottainkat magyar temetésrendező ravatalozza fel és ugy ugy végzi a temetést, hogy a gyászolók meg ne botránkozzanak.

JAKAB ISTVÁN ÉS FIA

MAGYAR TEMETÉSRENDEZŐ

8923 BUCKEYE ROAD

ÉS

11713 BUCKEYE ROAD

CLEVELAND, OHIO.

Telephone: Cedar 0704

CSIZMADIA P. JÁNOS

MAGYAR ÜGYVÉD

8815 BUCKEYE ROAD

Bank épület.

Lakása: 3028 BECKET ROAD

CLEVELAND, OHIO.

Akkor szép a magyar élet,
Ha tettel mond szent beszédet.
Hogy ne legyen magyar árva:
Áldásunk az ÁRVAHÁZRA.

B. TUSAI MIHÁLY

74 VESPUCIUS ST.,

PITTSBURGH, PA.

KIADÁSOK.

Utalvány és cseckszám	Kinek és miért fizettünk	Összeg
2224.	H. E. Vance, kenyérszámla	102.35
2225.	Westmoreland Grocery, élelmiszer	170.00
2226.	Pittsburgh Provision, élelmiszer	18.61
2227.	L. H. Parke, élelmiszer	36.00
2228.	Greensburg Produce, élelmiszer	55.06
2229.	Benn Klein, ruhanemü	97.68
2230.	Kalassay Sárika, jun. fizetés	85.00
2231.	Tóth Mihály, jun. fizetés	70.00
2232.	Szalay Józsefné, jun. fizetés	50.00
2233.	Horváth Sándorné, jun. fizetés	45.00
2234.	Stried János, jun. fizetés	60.00
2235.	Szilády Mihály, jun. fizetés	68.26
2236.	Nagy Miklós, jun. fizetés	50.00
2237.	Tóth István, jun. fizetés	40.00
2238.	Tóth Lajos, jun. fizetés	30.00
2239.	Kusztus Eszter, jun. fizetés	30.00
2240.	Komjáthy Ernő, jun. fizetés	125.00
2241.	Latrobe Laundry, mosás	24.30
2242.	Dr. J. B. Johnston, orvos	42.00
2243.	Ligonier Pharmacy, gyógyszer	6.60
2244.	Valley Ice Co. jégért	14.35
2245.	L. H. Smith, felszerelés	11.50
2246.	L. B. Weller, festék	308.94
2247.	L. W. Darr, épitkezés	92.20
2248.	D. A. Geeting, ácsmunkás	125.45
2249.	J. R. Bitner, festésért	123.25
2250.	Browns Electric Co., villany szerelés	27.49
2251.	Wilpen Taxi Co. utiköltség	464.20
2252.	Expert Printing Co., nyomtatványok	206.00
2253.	C. W. Overcash, munkás biztositás	81.00
2254.	C. M. McClune, tüz biztositás	94.80
2255.	C. M. Shoup, tüz biztositás	22.40
2256.	R. E. Bossart, kovács munka	9.15
2257.	Walter Schell, vetőmag	16.39
2258.	Ligonier Flouring Mills, takarmány	223.25
2259.	Walter A. Saling, vegyes	8.61
2260.	C. M. Shoup, házvétel	2,000.00
2261.	Kalassay Sándor, folyó kiadások	414.08
2262.	Gyülési költség	12.40
2263.	First Nat. Bank, törlesztés	500.00
	Összesen	5,961.32

ZÁRLAT.

Maradvány juniusról	5,897.81
Bevétel Juliusban	3,673.17
Összes bevétel	9,570.98
Kiadás juliusban	5,961.32
Maradvány	3,609.66
Levonva egy megóvatolt cseck	113.24
A tényleges maradvány	3,496.42

Anna M. Klein
Paul C. Klein

JOLDERSMA ÉS KLEIN

TEMETKEZÉSI
INTÉZETE

EAST LOWELL
és
HENRIETTA ST.,
KALAMAZOO, MICH.

Telephone: 8922

Telephone:
Bell Melrose 0250 - 0251

FRANK G. NUNN SON & CO.

TEMETKEZÉSI
VÁLLALKOZÓ,
BALZSAMOZÓ.

Magyar alkalmazott:
NAGY LAJOS

Automobile szolgálat.
Előzékeny kiszolgálás.

3924 LORAIN AVENUE.
A Turn Hallal szemben.

A BANK ZÁRLATA.

Maradvány a bankban		3,776.12
Vissza nem jött cseckek:		
213. A. B. Myers	150.00	
231. Tóth Mihály	70.00	
236. Nagy Miklós	50.00	
256. Bossart	9.15	
Összesen	279.15	279.15
Tényleges maradvány		3,496.97
Többlet a bankban		.30

TARTOZÁSAINK.

1. A National Bank of Ligonier	1,500.00
2. A Pocahontasi Alapitvány	200.00
3. Verba Sándor kölcsöne	300.00
4. L. B. Weller váltója	300.00
5. Betáblázott kölcsön a farmon	7,000.00
Összesen	9,300.00
Az Egyesület befektetése	65,000.00
Összesen	74,300.00

FOLYÓ KIADÁSOK.

1. Villanyért	27.06
2. Gázért	29.40
3. Telefonért	12.04
4. Posta	21.22
5. Express	2.93
6. Gyermekek bitositása	14.20
7. Felnőttek biztositása	15.82
8. Egy disznóért	22.50
9. Blackberriért	10.00
10. Mozgófénykép	9.95
11. Mosóasszonynak	32.50
12. Vegyes dolgok számla szerint	23.90
13. Szénáért pótlás	13.69
Összesen	235.21

A FARM HOZADÉKA.

1 4340 quart tejért	356.20
2. 85 tucat tojás	35.00
3. Egy disznó leölve	27.00
4. Két juh leölve	20.00
5. Készpénz	1,456.10
Összesen	1,894.30

SZEKERESS
FÉNYKÉPÉSZ

3252 LORAIN AVENUE,
CLEVELAND, OHIO.

ARCKÉPEK érethü tökéletes kivitelben.

CSOPORTKÉPEK müvészi összeállitásban.

FELVÉTELEK ugy napos, mint borus időben.

SZERETETTEL KÖSZÖNTI AZ ÁRVAHÁZAT

FODOR PÁL

Ingatlan
Forgalmi
Irodája.

3308 LORAIN AVE.,
CLEVELAND, O.

AUGUSZTUS HAVI SZÁMADÁS.

Szopó József, tartásdijba	3000.00
Kálmán János, gyermektartás	25.00
Serfőző Mihály, gyermektartás	20.00
Rozgonyi József, gyermektartás	25.60
Novák János, gyermektartás	20.00
Penna Trust Co., gyermektartás	12.50
Angi Károly, gyermektartás	30.00
Szukics Imre, gyermektartás	25.00
Mrs. Buzi, gyermektartás	20.00
Mrs. Buzi, Cleveland, Ohio	1.00
Kupinczás Mátyásné, Homestead, Pa.	5.00
Rev. Sámuel Horváth, Homestead, Pa.	5.00
Kövér Sándor, templomra	10.00
Gacsályi Sándor, templomra	5.00
Gacsalyi Sándor, könyvért	3.75
Rev. Vasváry Ödön, naptárért	35.00
Dakos József, gyermektartás	40.00
Dakos Józsefné, templomra	5.00
Kovács András, gyermektartás	17.50
Kovács Andrásné, templomra	2.50
Józsa Károly, naptárért	12.50
Demeter László, naptárért	5.00
Barna Józsefné, templomra	2.00
Ref. Egyház, Joliet, Ill.	30.00
Mészáros Sándor, Joliet, Ill.	1.00
Bárdi Péter, Joliet, Ill.	1.00
Bárdi Péterné, Joliet, Ill.	1.00
Butka János, Joliet, Ill.	1.00
Szabados Bálint, Joliet, Ill.	1.00
Kozma László, Joliet, Ill.	1.00
Bárdi József, Joliet, Ill.	1.00
Kocsis Emma, Joliet, Ill.	—.50
Marjai László, Joliet, Ill.	—.50
Kisebb adományok, Joliet, Ill.	1.25
Rozgonyi József, ruhára	20.00
Gulény Róza, gyermektartás	30.00
Ref. B. S. Egyesület, Pgh. Pa.	50.00
Vida Erzsike, Cleveland, Ohio	1.00
Hody Mariska, Cleveland, Ohio	1.00
Özv. Illés Józsefné, templomra	1.00
Özv. Benne G. Andrásné, templomra	5.00
Fisher Gyula, Duquesne, Pa.	5.00
Miklós Ferenc, Duquesne, Pa.	5.00
Kozák Jánosné, Duquesne, Pa.	2.00
Gergely János, Duquesne, Pa.	2.00
Benedek István, Duquesne, Pa.	1.50
Csokuly Istvánné, Duquesne, Pa.	1.50
Germuska Józsefné, Duquesne, Pa.	1.00
Kovács János, Duquesne, Pa.	1.00
Pinkács József, Duquesne, Pa.	1.00
Özv. Kiss Istvánné, Duquesne, Pa.	1.00
Pinkács János, Duquesne, Pa.	1.00
Greso István, Duquesne, Pa.	1.00
Mitrik Andrásné, Duquesne, Pa.	1.00
Fisher Sándorné, Duquesne, Pa.	1.00
Szuhár Anna, Duquesne, Pa.	1.00
Melik András, Duquesne, Pa.	1.00
Melik Anndrásné, Duquesne, Pa.	1.00
Vörösmarty Dániel, Duquesne, Pa.	1.00

MAGYAR
KOLBÁSZGYÁR
DETROITBAN

KISS ÉS FIA

SAJÁT VÁGÓHIDON VÁGOTT FRISS HUS, KITÜNÖEN FELSZERELT KOLBÁSZGYÁR. MINDENFÉLE HUS, KOLBÁSZ, SZALONNA ÉS SONKA KAPHATÓ ÁLLANDÓAN.

Olcsó és pontos kiszolgálás.

8031 W. JEFFERSON AVE.,
DETROIT, MICHIGAN.

Szalonnát, kolbászt háziasan készitve vidékre is küldök. Tessék megpróbálni.

A Szeretet és az Áldozatkészség Ligonierban magyar módra cselekszik Amerikáért.

LASZLO'S CIGAR STORE

Dohány-áru és szivar kereskedés nagyban és kicsiben.

7912 W. JEFFERSON AVE.,
DETROIT, MICHIGAN.

Amerikában nemcsak a dohány-ipar, de a dohány-áru kezelése is müvészet.

Vásárolja nálam szivar, dohány, cigaretta és mindenféle dohányzási cikkeit.

Importált és belföldi szivarok, Francia és olasz Briar pipák, B. B. B. Calabash és tajtékpipák. Szivar- és cigaretta-szipkák nagy választékban. Különösen ajánlom importált borotváimat. Minden borotváért jótállok, a meg nem felelőt ujjal kicserélem.

Ezenkivül Gilette, Ever Ready, Gem, Auto-Strop és Durham Duplex borotvák, pamacsok és szijjak. Tötltötollak s mindenféle irószerek. Ujságok és magazinok. — Hirdetéseket az összes detroiti lapokba itt kell feladni.

Vörösmarty Kálmán, Duquesne, Pa.	1.00
Vörös Jánosné, Duquesne, Pa.	1.00
Czapp Ferencné, Duquesne, Pa.	1.00
Lajos Mihályné, Duquesne, Pa.	1.00
Diószegi István, Duquesne, Pa.	1.00
Stiliha István, Duquesne, Pa.	1.00
Repka Zsuzsanna, Duquesne, Pa.	1.00
Szabó István, Duquesne, Pa.	1.00
Dakos Józsefné, Duquesne, Pa.	1.00
Kovács Andrásné, Duquesne, Pa.	1.00
Özv. Popely Mihályné, Duquesne, Pa.	1.00
Kovács András, Duquesne, Pa.	1.00
Miskolczi Imréné, Duquesne, Pa.	1.00
Dobos Ferencné, Duquesne, Pa.	1.00
Dakos József, Duquesne, Pa.	1.00
Paulik Mihályné, Duquesne, Pa.	1.00
Martinkó Istvánné, Duquesne, Pa.	1.00
Palágyi János, Duquesne, Pa.	1.00
Bodnár István, Duquesne, Pa.	1.00
Szemán István, Duquesne, Pa.	1.00
Sápos Menyhért, Duquesne, Pa.	1.00
Fülöp Gyuláné, Duquesne, Pa.	1.00
Oláh Józsefné, Duquesne, Pa.	1.00
Rákosi Mihály, Duquesne, Pa.	1.00
Szalay Ferenc, Duquesne, Pa.	1.00
Martin István, Duquesne, Pa.	1.00
Viszlay Bálint, Duquesne, Pa.	1.00
Papp Ferenc, Duquesne, Pa.	1.00
Szegedy József, Duquesne, Pa.	1.00
Csatlós János, Duquesne, Pa.	1.00
Lajos Mihály, Duquesne, Pa.	1.00
Bartfay János, Duquesne, Pa.	1.00
Özv. Revák Ferencné, Duquesne, Pa	1.00
Jaczkó Mártha, Duquesne, Pa.	1,00
Horváth Sándor, Duquesne, Pa.	1.00
Perhács András, Duquesne, Pa.	1.00
Kosztyu Ferenc, Duquesne, Pa.	1.00
Laszkó János, Duquesne, Pa.	1.00
Fábián József, Duquesne, Pa.	1.00
Drótár János, Duquesne, Pa.	1.00
Kocsis István, Duquesne, Pa.	1.00
Szalkó József, Duquesne, Pa.	1.00
Mrs. Angyal, Duquesne, Pa.	1.00
Mrs. Conney, Duquesne, Pa.	1.00
Kiss Istvánné, Duquesne, Pa.	1.00
Diószeghy János, Duquesne, Pa.	1.00
Koncz Andrásné, Duquesne, Pa.	1.00
Jeney Lajosné, Duquesne, Pa.	1.00
Dudás Mihály, Duquesne, Pa.	1.00
Tóth Juliska, Duquesne, Pa.	1.00
Csokuly Péterné, Duquesne, Pa.	1.00
Varga János, Duquesne, Pa.	1.00
Szabó Istvánné, Duquesne, Pa.	—.50
Dakos Ilona, Duquesne, Pa.	—.50
Rozgonyi Jnáos, Duquesne, Pa.	—.50
Polák Ferenc, Duquesne, Pa.	—.50
Özv. Gyenes Béniné, Duquesne, Pa.	—.50
Tóth Julianna, Duquesne, Pa.	—.50
Kató István, Duquesne, Pa.	—.50
Gajdos Jánosné, Duquesne, Pa.	—.50
Rinkács Istvánné, Duquesne, Pa.	—.50

Phone: Cedar 1184

GEGUS TESTVÉREK

VASÁRU és FESTÉK KERESKEDÉSE

8013 W. Jefferson Avenue, DETROIT, MICH.

Épitkezési vasáruk. Mindenféle kések és borotvák. Konyhai edények. Lakásberendezési tárgyak, Horton mosógépek.

Congoleum szőnyegek.

Elsőminőségü festékek gazdag raktára és legolcsóbb beszerzési forrása.

FELDMAN J. FELDMAN M.

THE BATHS OF ARETHUSA

VILÁGHIRÜ GYÓGYFÜRDŐ
ELSŐRANGU SZÁLLODA

Mount Clemens, Michigan.

FELDMAN TESTVÉREK

MAGYAR TULAJDONOSOK.

MOUNT CLEMENS legkitünőbb hatásu gyógyforása, a Rheuma minden válfajának, a bőr és májbajoknak, a kimerültségnek gyógyitásában bámulatos eredményeket ér el. — GYÓGY-fürdőnk elsőrendü szállodával van összekötve.

Leirást bárhová szivesen küldünk.

Magyar lelevekre magyarul válaszolunk.

Ráti Mihály, Duquesne, Pa.	—.50	Kálmán János, McKeseport, Pa.	1.00
Kissné, Duquesne, Pa.	—.50	Őrő Bernát, McKeesport, Pa.	1.00
Findrik András, Duquesne, Pa.	—.50	Bertók Ferencné, McKeesport, Pa.	1.00
Lőrincz Imréné, Duquesne, Pa.	—.50	Cs. Nagy Sándorné, McKeesport, Pa.	1.00
Kiss Lajosné, Duquesne, Pa.	—.50	Nyilas Gáborné, McKeesport, Pa.	1.00
Sajgó Sándor, Duquesne, Pa.	—.50	Boné Gáborné, McKeesport, Pa.	1.00
Balázs Miklós, Duquesne, Pa.	—.50	Márton Istvánné, McKeesport, Pa.	1.00
Mrs. Polák, Duquesne, Pa.	—.50	Czető István, McKeesport, Pa.	1.00
Kiss István, Duquesne, Pa.	—.50	Bakos Bálint, McKeesport, Pa.	1.00
Illés István, Duquesne, Pa.	—.50	B. Tóth Mihályné, McKeesport, Pa.	1.00
Kálmán János, Duquesne, Pa.	—.50	Gere Mihály, McKeesport, Pa.	1.00
Szabó István, Duquesne, Pa.	—.50	Marton János, McKeesport, Pa.	1.00
Orosz József, Duquesne, Pa.	—.50	Tóth Béla, McKeesport, Pa.	1.00
Czapp Ferenc, Duquesne, Pa.	—.50	Murvay Sándor, McKeesport, Pa.	1.00
Ötvös Gyula, Duquesne, Pa.	—.50	Őrő Bernátné, McKeesport, Pa.	1.00
Kató Miklós, Duquesne, Pa.	—.50	Koczán Mihály, McKeesport, Pa.	1.00
Jócska Vilmos, Duquesne, Pa.	—.50	Miss L. Stuhl, McKeesport, Pa.	1.00
Farkas Károly, Duquesne, Pa.	—.60	Jávor János, McKeesport, Pa.	1.00
Névtelen és kisebb adományok Duquesne, Pa.	31.61	Herbert Stuhl, McKeesport, Pa.	1.00
Virágnapon befolyt, Duquesne, Pa.	117.17	Mrs. Mary Stuhl McKeesport, Pa.	1.00
Molnár Jenő, McKeesport, Pa.	2.00	Koczán Mihályné, McKeesport, Pa.	1.00
Derza János, McKeesport, Pa.	2.00	Tóth János, McKeesport, Pa.	1.00
Kegye Sándor, McKeesport, Pa.	1.00	Bertók János, McKeesport, Pa.	1.00
Maron Jánosné, McKeesport, Pa.	1.00	Serfőző Mihály, McKeesport, Pa.	1.00
Debreczeni Ferenc, McKeesport, Pa.	1.00	Tóth Béláné, McKeesport, Pa.	1.00
Dobos Jolán, McKeesport, Pa.	1.00	Bóné Bernát, McKeesport, Pa.	1.00
Czimmerman János, McKeesport, Pa.	1.00	Pál Jenő, McKeesport, Pa.	1.00
Sárkány Lászlóné, McKeesport, Pa.	1.00	Özv. Ilacsik Sándorné, McKeesport, Pa.	1.00
Ésik Beniámin, McKeesport, Pa.	1.00	Vámossy János, McKeesport, Pa.	—.50
Dobos Sándorné, McKeesport, Pa.	1.00	Papp Ferenc, McKeesport, Pa.	—.50

A nehéz munka az idegzetét fárasztja!

AZ EREDETI ROYAL SÓSBORSZESZ

az egyedüli szer, mely a fáradt és kimeritett idegzetet felfrissiti és uj életet és munkakedvet ad a használónak, ha a testét néhányszor bedörzsöli.

HA AZT AKARJÁK,

hogy holmi kotyvalékkal be ne csapódjanak, vigyázni kell arra ,hogy az üvegen a ROYAL név rajta legyen. Ha a ROYAL név nincs az üvegen, akkor ne fogadja el, mert az hamisitvány. Ha az eredeti ROYAL SÓSBORSZESZ ott helyben nem volna kapható, akkor rendelje meg postán.

Egy nagy üveg ára ..... 90 cent
Hat üveg ..... 4.50 cent

ROYAL MFG. COMPANY

DUQUESNE, PENNSYLVANIA.

KERESKEDŐK, ÜGYNÖKÖK IRJANAK BE KEDVEZMÉNYES ÁRAKART.

B. Biberle, McKeesport, Pa.	—.50
Bertók Jánosné, McKeesport, Pa.	—.50
Majoros József, McKeesport, Pa.	—.50
Majoros Józsefné, McKeesport, Pa.	—.50
Szabó Ferenc, McKeesport, Pa.	—.50
Pál Jenőné, templomra	5.00
Névtelen adományok	12.50
Papp József, gyermektartás	20.00
Papp József, templomra	5.00
Gáll József, gyermektartás	30.00
Gáll József, templomra	2.00
Majoros Ferenc, gyermektartás	200.00
Majoros Ferenc, ruhára	50.00
Rezes Mihályné, Duquesne, Pa.	1.00
Ráti Mihályné, Duquesne, Pa.	1.00
Kardos Bálintné, Duquesne, Pa.	1.00
Névtelen, Duquesne, Pa.	1.11
Horváth Rózika, Ligonier, Pa.	20.00
Mártha Mariska, Windber, Pa.	10.00
Kalassay Sárika, Ligonier, Pa.	2.50
Kalassay Margit, Ligonier, Pa.	2.50
Szopó József, Ligonier, Pa.	2.00
Németh Róza, Ligonier, Pa.	1.00
Tóth Róza, Ligonier, Pa.	1.00
Kövér Sándor, Johnstown, Pa.	5.00
Kövér János, Johnstown, Pa.	1.00
Ifj. Kövér Sándor, Johnstown, Pa.	1.00
Kövér Lajos, Johnstown, Pa.	1.00
Morhács János, Johnstown, Pa.	1.00
Weigh Sándor, Johnstown, Pa.	1.00
Weigh Györgyné, Johnstown, Pa.	1.00
Martha Ferencné, Windber, Pa.	1.00
Janiga Józsefné, United, Pa.	3.00
Petus János, Calumet, Pa.	2.00
Jeso János, Trauger, Pa.	2.00
Nagy Károly, United, Pa.	2.00
Szopó József, United, Pa.	1.00
Ifj. Suba Ferenc, United, Pa.	1.00
Id. Suba Ferenc, United, Pa.	1.00
Özv. Csörgő Andrásné, United, Pa.	1.00
Bányai Jánosné, Uniontown, Pa.	2.00
Serfőző Mihály, McKeesport, Pa.	1.00
Janiga József, United, Pa.	1.00
Szopó József, United, Pa.	1.00
Nagy Károly, United, Pa.	1.00
Id. Suba Ferenc, United, Pa.	1.00
Ifj. Suba Ferenc, United, Pa.	1.00
Szalár Ferenc, United, Pa.	1.00
Özv. Csörgő Andrásné, United, Ua.	—.50
Ádám Péterné, United, Pa.	—.50
Bartók Andrásné, gyermektartás	10.00
Mohács János, templomra	5.00
Weigh Györgyné, templomra	10.00
Weigh Györgyné, gyermektartás	6.00
Flór József, Windber, Pa.	1.00
Martha Ferenc, gyermektartás	8.75
Márth Ferenc, templomra	10.00
Kiss István	10.00
Kiss István, gyermektartás	1.00
Rev. Komjáthy Ernőné, Ligonier, Pa.	2.00

Geo. L. Edmundson, Frank S. Striffer, Edgar I. Striffer

Hunter-Edmundson-Striffler Co.

TEMETKEZÉSI INTÉZET

FIGYELMES, PONTOS---OLCSÓ KISZOLGÁLÁS.

Automobilok bármilyen alkalomra kaphatók.

TELEPHONE 6191.

600 MARKET ST., McKEESPORT, PA.

Perselypénz, Trauger, Pa.	1.85
Szarvas Restaurant, baromfiért	18.93
Horváth Sámuelné, baromfiért	2.30
Csizmadia János, zöldségért	—.90
Jurcsó István, zöldségért	—.60
Warga Lajosné, baromfiért	1.70
Weres Józsefné, baromfiért	1.40
Mészáros Ferencné, baromfiért	4.00
Özv. Bucs Józsefné, gyermektartás	25.00
Farkas János, templomra	10.00
Duszea István, templomra	5.00
Warga József Brownsville, Pa.	1.00
Ádám József, Brownsville, Pa.	—:50
Bodnár Ferenc, Brownsville, Pa.	—.50
Tatár István, Brownsville, Pa.	—.50
Lobonczy János, Brownsville, Pa.	—.50
Oláh János, Brownsville, Pa.	—.50
Csáki József, Brownsville, Pa.	—:50
Munkás B. S. Sz. 480. O.	4.55
Ref. Egyház, Erie, Pa.	27.88
Ferenczi Bertalan, Lorain, O.	1.00
Szarka Balázs, Lorain, O.	1.00
Abaházy József, Lorain, O.	1.00
Németh János, Lorain, O.	1.00
Kacsó István, Lorain, O.	1.00
Béres Mihály, Lorain, O.	1.00
Kósa Sándor, Lorain, O.	1.00
Farkas Sándor, Lorain, O.	1.00
Kallós Elek, Lorain, O.	1.00
Istenes András, Lorain, O.	1.00
Szadai János, Lorain, O.	—.50
Gál József, Lorain, O.	—.50
Tóth János, Lorain, O.	—.50
Koleszár Márton, Lorain, O.	—.50
Oláh János, Lorain, O.	—.50
Boka Vilmos, Lorain, O.	—.50
Cseh János, Lorain, O.	—.50
Bedecs András, Lorain, O.	—.50
Pásztor János, Lorain, O.	—.50
Perselypénz, Lorain, O.	—.93
Stimec István, gyermektartás	60.00
Özv. Horváth Gáborné, ruhára	20.00
Szarvas Restaurant, baromfiért	17.35
Olasz Józsefné, baromfiért	5.00
Horváth Sámuelné, baromfiért	2.45
Csizmadia János, baromfiért	2.95
Jakab János, gyermektartás	25.00
Hody Mariska, Cleveland, O.	1.00
Vida Antal, Cleveland, O.	1.00
Gábor István, templomra	5.00
Özv. Biró Mártonné, Youngstown, O.	10.00
Hámory V. Gusztáv, Youngstown, O.	7.00
Mészáros Ferencné, baromfiért	4.40
Id .Tóth István, Youngstown, O.	5.00
Rester János, Youngstown, O.	3.00
Tóth Imre, Youngstown, O.	2.00
Szabó István, Youngstown, O.	2.00
Illés Andrásné, Youngstown ,O.	2.00
Kukoly Károly, Youngstown, O.	1.00
Balogh Balázs, Youngstown, O.	1.00
Id. Molnár István, Youngstown, O.	1.00

MAKLÁRI LAJOS

HALL
TULAJDONOS

SOUTH RIVER,
NEW JERSEY.

W. A. RUCKI

TEMETÉS-
RENDEZŐ.

30 Ferry Street,
South River, N. J.

TONY SPITALERI

BUTORÜZLETE.

18-20 Ferry Street,
South River,
New Jersey.

Székely János, Youngstown, O.	1.00	Jakab István, Youngstown, O.	1.00
Lutherán Sándor, Youngstown, O.	1.00	Marton Béla, Youngstown, O.	1.00
Ráthi János, Youngstown, O.	1.00	Horváth József, Youngstown, O.	1.00
Ifj. Menyhért Jánosné, Youngstown, O.	1.00	Király Istvánné, Youngstown, O.	1.00
Markó Györgyné, Youngstown, O.	1.00	Csernay Lajos, Youngstown, O.	1.00
Világi Mihályné, Youngstown, O.	1.00	Johán J., Youngstown, O.	1.00
Sebők Gábor, Youngstown, O.	1.00	Szanyi János, Youngstown, O.	1.00
Kallós Család, Youngstown, O.	1.00	Balogh János, Youngstown, O.	1.00
Kuthy Mariska, Youngstown, O.	1.00	Mrs. Zsirka, Youngstown, O.	1.00
Id. Jakubéy János, Youngstown, O.	1.00	Kanócz István, Youngstown, O.	1.00
Török József, Youngstown, O.	1.00	Dudás Imre, Yungstown, O.	1.00
Marton Gyuláné, Youngstown, O.	1.00	Kiss Sámuelné, Youngstown, O.	1.00
Miglécz Ferencz, Youngstown, O.	1.00	István Gy., Youngstown, O.	1.00
Kuthy Sándor, Youngstown, O.	1.00	Lajler Lydia, Youngstown, O.	1.00
Kulcsár János, Youngstown, O.	1.00	Csatlós Gáspár, Youngstown, O.	1.00
Fodor Lujza, Youngstown, O.	1.00	Kaposi András, Youngstown, O.	1.00
Fehér Lajos, Youngstown ,O.	1.00	Katkó Jánosné, Youngstown, O.	1.00
Király Juliska, Youngstown, O.	1.00	Papay László, Youngstown, Ohio	1.00
Németh Sándor, Youngstown, O.	1.00	Szabó Ferenc, Youngstown, O.	1.00
Kalapos István, Youngstown, O.	1.00	Sebők Gizella, Youngstown, O.	1.00
Marton Gyula, Youngstown, O.	1.00	Lutherán Jánosné, Youngstown, O.	1.00
Lefler Károlyné, Youngstown, O.	1.00	Vikete Józsefné, Youngstown, O.	1.00
Kovács József, Youngstown, O.	1.00	Lutherán Andrásné, Youngstown, O.	1.00
Debrinszky Andrásné, Youngstown, O.	1.00	Eperjessy József, Youngstownu, O.	1.00
Juhász Péter, Youngstown, O.	1.00	Őrős Juhász József, Youngstown, O.	1.00
Ricz János, Youngstown ,O.	1.00	Komáromy Mihály, Youngstown, O.	1.00
Erdélyi Andrásné, Youngstown, O.	1.00	Béres István, Youngstown, O.	1.00
Hajdu Józsefné, Youngstown, O.	1.00	Ráthi Jánosné, Youngstown, O.	1.00
Halász Istvánné, Youngstown, O.	1.00	Kolláth Lajos, Youngstown, O.	1.00
Kopasz János, Youngstown, O.	1.00	György Tamás, Youngstown, O.	1.00

TELEPHONE: 4237 vagy 9415-T.

TÓTH ISTVÁN

FÜSZER ÜZLETÉBEN
ÉS MÉSZÁRSZÉKÉBEN

CSAKIS ELSŐRANGU FRISS ÉS FÜSTÖLT HUSOK ÉS EGYÉBFÉLE HÁZTARTÁSI CIKKEK VANNAK RAKTÁRON.
SZARVAS MARHÁKAT, BORJUKAT, DISZNÓKAT,
:: APRÓ MARHÁKAT VESZ ÉS ELAD. ::

Előzékeny kiszolgálás.

TÓTH ISTVÁN

MÉSZÁROS ÉS HENTS

620 STEEL STREET, YOUNGSTOWN, OHIO

Karakó Menyhért, Youngstown, O.	1.00
Karakó Menyhértné, Youngstown, O.	1.00
Varga István, Youngstown, O.	1.00
Csete Sándorné, Youngstown, O.	1.00
Pallay Andrásné, Youngstown ,O.	1.00
Károsi Pál, Yougnstown, O.	1.00
Csépke Balázs, Youngstown, O.	1.00
Csépke Balázsné, Youngstown, O.	1.00
Szanyó Jánosné, Youngstown, O.	1.00
Téglás Gyula, Youngstown, O.	1.00
Csatlós Miklós, Youngstown, O.	—.50
Balogh Balázsné, Youngstown, O.	—.50
Siska Mathild, Youngstown, O.	—.50
Bükkös Mariska, Youngstown, O.	—.50
Bükkös György, Youngstown, O.	—.50
Szakács Béla, Youngstown, O.	—.50
Homenik Gábor, Youngstown, O.	—:50
Eperjessy Józsefné, Youngstown, O.	—.50
Szakács Lajos, Youngstown, O.	—.50
Szabó József, Youngstown, O.	—.50
Ráthi János, Youngstown, O.	—.50
B. Balogh Ferenc, Youngstown, O.	—.50
D. Barth Istvánné, Youngstown, O.	—.50
György Tamásné, Youngstown, O.	—.50
Varga Istvánné, Youngstown, O.	—.50
Király Istvánné, Youngstown, O.	—.50
Mezey Lajosné, Youngstown, O.	—.50
B. Balogh Ferencné, Youngstown, O	—.50
Karosi Pál, Youngstown, O.	—.50
Juhász Józsefné, Youngstown, O.	—.50
Monik Viktorné, Youngstown, O.	—.50
Szabó Józsefné, Youngstown, O.	—.50
Téglás Jolánka, Youngstown, O.	—.50
Epler Jánosné, Youngstown, O.	—.50
Sebők Etus, Youngstown, O.	—.50
Károsi Pálné, Youngstown, O.	—.50
Marinkó Erzsébet, Youngstown, O.	—.50
Béres Miklósné, Youngstown, O.	—.50
Rák Ferenc, Youngstown, O.	—.50
Király Ilonka, Youngstown, O.	—.50
Polák Ferencné, Youngstown, O.	—.50
Kovács András, Youngstown, O.	—.50
Kun Zsuzsika, Youngstown, O.	—.50
Juhász Juliska, Youngstonw, O.	—.50
Ráti Jánosné, Youngstown, O.	—.50
Bükkös Istvánné, Youngstown, O.	—.50
Bükkös István, Youngstown, O.	—.50
Buzás Lajosné, Youngstown, O.	—.50
Téglás Gyuláné, Youngstown, O.	—.50
Perselypénz és kisebb adományok	36.00
Id. Viktor János, Budapest	2.00
Özv. Kovách M. Istvánné templomra	10.00
Összesen	$4677.03

Az Amerikai Magyar Református Egyesületnek van gyermekosztálya is. Tagja-e már az Ön gyermeke ennek az osztálynak?

IFJU LESKÓ JÁNOS

TEMETKEZŐ
ÉS
BALZSAMOZÓ

328 HANCOCK AVE.,

BRIDGEPORT,
CONNECTICUT

SAM GEWÜRTZ

LADIES and GENTS'
CUSTOM TAILOR
MAGYAR SZABÓ.

1398 STATE STREET,
Bridgeport,
Connecticut.

NOBLE 3310---3

KIADÁSOK AUGUSZTUSBAN.

Utalvány és checkszám	Kinek és miért	összeg
264.	H. E. Vance, kenyér	104.14
265.	Westmoreland Grocery, élelmiszer	58.04
266.	Latrobe Grocery	176.46
267.	Greensburg Produce	68.14
268.	Pittsburgh Provision	114.45
269.	Smith Market	21.99
270.	Berney Brothers, ruhanemü	94.17
271.	Citizens Wholesale, élelmezés	95.96
272.	L. A. Weaver, ruhanemü	138.90
273.	Frank and Seder	26.50
274.	Kalassay Sárika, juliusi fizetése	85.00
275.	Tóth Mihály, juliusi fizetése	70.00
276.	Szalay Józsefné, juliusi fizetése	50.00
277.	Horváth Sándorné, juliusi fizetése	45.00
278.	Stried János, juliusi fizetése	60.00
279.	Nagy Miklós, juliusi fizetése	50.00
280.	Tóth István, juliusi fizetése	40.00
281.	Kusztus Árpádné, juliusi fizetése	30.00
282.	Tóth Lajos, juliusi fizetése	30.00
283.	Latrobe Laundry, mosásért	28.96
284.	Komjáthy Ernő, augusztusi fizetése	125.00
285.	Valley Ice Co., jégért	31.10
286.	Pgh. Fire-Exting Co., tüzoltószer	18.00
287.	D. H. Robb, villanyszerelés	25.49
288.	L. W. Darr, épitkezés	158.32
289.	L. W. Darr, felszerelés	18.99
290.	D. A. Geeting, ácsmunkás	139.75
291.	George Hargett	46.15
292.	J. R. Bitner, festö	162.35
293.	Ed. Grombach, autó szerelés	124.65
294.	Ligonier Borough, water-works-vizadó	12.20
295.	J. W. McDowell, kovács	47.00
296.	Wilpen Taxi Co. utikölség	161.45
297.	Walter Saling, vegyes	28.20
298.	Virgil V. Gaskin, ambulance	14.00
299.	Ligonier Bottling Works, édesitalért	8.95
300.	H. Lavin Phillips, krumpli-por	45.00
301.	Alex Melville, kamat	265.00
302.	Kalassay Sándor, folyó kiadás	235.21
303.	Gyülési költség	14.30
304.	Folyó kiadások augusztusban	245.93
	Összesen	3,314.75

ZÁRLAT.

Maradvány Juliusról	3,496.42
Bevétel Augusztusban	4,677.03
Összesen	8,173.45
Kiadás volt augusztusban	3,314.75
Maradvány	4,858.70

A BANK ZÁRLATA.

Maradvány a bankban	5,028.95
Vissza nem jött checkek	170.00
Maradvány a bankban	4,858.95

25 centtel több a zárlatban levő maradványnál.

A FARM HOZADÉKA.

1.	4340 quart tej, á 8c.	347.20
2.	62 tucat tojás	31.00
3.	Egy tehén leölve 1200 font	120.00
4.	Készpénz	61.93
	Összesen	560.13

FOLYÓ KIADÁSOK.

1.	Villanyért	27.68
2.	Gázért	21.00
3.	Telefonért	13.86
4.	Levelezés	3.18
5.	Szállitás	2.02
6.	Öregek biztositása	19.82
7.	Gyermekek biztositása	14.20
8.	Utiköltségre	40.98
9.	Ruha	16.09
10.	Cipők	52.10
11.	Szénért	24.00
12.	Iskola padokért	11.00
	Összesen	245.93

Az Amerikai Magyar Ref. Árvaháznak szivélyes üdvözletét küldi

BREINER SÁMUEL

butorkereskedő

336 HANCOCK AVENUE
BRIDGEPORT, CONN.

A BOROS-FÉLE

HANGSZERKERESKEDÉS

AZ EGYEDÜLI CONNECTICUT ÁLLAMBAN, AHOL MINDENFÉLE ZENEI DOLOG A LEGJUTÁNYOSABBAN KAPHATÓ.

PHONE, NOBLE 1717.

1370 State Street,
Bridgeport, Conn.

SZEPTEMBER HAVI SZÁMADÁS.

Kálmán János, gyermektartás	25.00
Kálmán János, McKeesport, Pa.	1.00
Mrs. Pal, gyermektartás	20.00
Türk József, templomra	5.00
Rozgonyi József, gyermetkartás	25.45
Vajda Andrásné, Scranton, Pa.	2.00
Erdey János, ruhára	30.00
Soltész Ferencné, baromfiért	25.05
Egyesületi járulék Juliusra	713.00
Önképző és B. S. Nőegylet, Allegheny, Pa.	75.00
Rev. Murányi János, gyermektartás	20.00
Rev. Krisik Alajos, gyermektartás	25.00
Magyar Iskola, Buffalo, N. Y.	10.00
Köteles István, templomra	10.00
Szarvas Restaurant, baromfiért	12.14
Angi Károly, gyermektartás	30.00
Penna Trust Co., gyermektartás	12.50
Gulényi Róza, gyermektartás	30.00
Engel Józsefné, templomra	2.00
Vajkó Lajosné, templomra	2.00
Molnár István, tmeplomra	10.00
Papp Emma, Redondo Beach, Cal.	1.00
Gedeon Erzsike, Redondo Beach, Cal.	1.00
Vajda István, Scranton, Pa.	4.00
Gáll József, gyermektartás	30.00
Papp József, gyermektartás	20.00
Verhovay S. E. 23-ik fiókja, Pocahontas, Va.	5.00
Szilágyi Pál, Bridgeport, Conn.	5.00
Janiga József és neje, templomra	50.00
Szarvas Restaurant, baromfiért	18.69
Sipos Jánosné, Homestead, Pa.	1.00
Tóth Jánosné, Homestead, Pa.	2.00
Jakab Károly és neje, templomra	5.00
Ref. Egyház és Nőegylet, McKeesport, Pa.	50.00
Pataki János, templomra	1.00
Pataki Jánosné, templomra	1.00
File Sándor, naptár	10.00
File Sándor, templomra	1.00
Buch Józsefné, gyermektartás	25.00
Verba Sándor, templomra	5.00
Varga József, gyermektartás	60.00
Munkás B. S. 80-ik fiókja, Bretz, W. Va.	10.00
Rákóczy B. S. E. 26-ik f,. Bernardsville, N.J.	5.00
Id. Zsoldos János, Homestead, Pa.	2.00
Rákóczy B. S. E. 230. fiókja, New York, N. Y.	5.00
Olcsváry Mihály, New York, N. Y.	2.00
Rákóczy B. S. E. 45-ik fiókja, Leechburg, Pa.	5.00
Egyesületi járulék Augusztusra	723.30
Jakab János, gyermektartás	25.00
Imre Gerzson, gyermektartás	75.00
Munkás B. S. E. 10. Osztálya, Erie, Pa.	6.40
Verhovay S. Egylet évi járulék	500.00
Munkás B. S. E. 38-ik fiókja, Homestetad, Pa.	2.00
Rákóczy B. S. E. 49-ik fiókja, Akron, O.	5.00
Sola Ernő, Akron, O.	1.00
Szőlössy János, Akron, O.	1.00
Pernke József, Akron, O.	—.50
Kisebb adományok, Akron, O.	3.30
Lórántffy Zs. Egylet, Pittsburgh, Pa.	30.00

FRANK POLKE & SON

UNDERTAKERS

Residence:
409 HANCOCK AVE.

Office:
773 STATE STREET,
BRIDGEPORT, CONN.

Telephone:
BARNUM 1590

THE NORTH END COAL COMPANY

elnök-igazgató:
HORN ERNŐ

400 LINDLEY STREET,
BRIDGEPORT, CONN.

Telefonszám:
"BARNUM" 2225

Damkó András, gyermektartás	12.00
Pánczel Józsefné, templomra	4.00
Református Nőiegylet, Bridgeport, Conn.	50.00
Özv. Hegyi Lajosné, Lorain, O.	5.00
Kalassay Lajos, Lorain, O.	5.00
Pataky György, Lorain, O.	5.00
Csehi István, Lorain, O.	2.00
Pándy Lajos, Lorain, O.	2.00
Oláh Imre, Lorain, O.	2.00
Csutorás Andrásné, Lorain, O.	2.00
Koleszár Márton, Lorain, O.	2.00
Torna János, Lorain, O.	2.00
Lőrincz János, Lorain, O.	2.00
Ferenczi Bertalan, Lorain, O.	2.00
Antal Sándor, Lorain, O.	2.00
Nánássy János, Lorain, O.	2.00
Korka András, Lorain, O.	2.00
Baka Vilmos, Lorain, O.	2.00
Kósa Sándor, Lorain, O.	1.00
Nagy István, Lorain, O.	1.00
Istenes András, Lorain, O.	1.00
Szarka Balázsné, Lorain, O.	1.00
Koleszár Máron, Lorain, O.	1.00
Kopasz Istvánné, Lorain, O.	1.00
Tóth Imre, Lorain, O.	1.00
Nagy Ferenczné, Lorain, O.	1.00
Virág András, Lorain, O.	1.00
Kiss Mihály, Lorain, O.	1.00
Özv. Nánássy Józsefn, Lorain, O.	1.00
Bakó Ferenc, Lorain, O.	1.00
Pokol Árpádné, Lorain, O.	1.00
Kovács Ferenczné, Lorain, O.	1.00
Szalonai Ilonka, Lorain, O.	1.00
Kallos Elek, Lorain, O.	1.00
Molnár Pál, Lorain, O.	1.00
Katócs Andrásné, Lorain, O.	1.00
Bucsi Benőné, Lorain, O.	1.00
Erdey György, Lorain, O.	1.00
Büti András, Lorain, O.	1.00
Nagy Andrásné, Lorain, O.	1.00
Tiser Juliska, Lorain, O.	1.00
Moger Dánielné, Lorain, O.	1.00
Csutorás Margit, Lorain, O.	1.00
Major Péterné, Lorain, O.	1.00
Albert Antal, Lorain, O.	1.00
Papp János, Lorain, O.	1.00
Terhes János, Lorain, O.	1.00
Cseh János, Lorain, O.	1.00
Cseh Isván, Lorain, O.	1.00
Kacsó István, Lorain, O.	1.00
Jesztrebi Ferenc, Lorain, O.	1.00
Balogh Béla, Lorain, O.	1.00
Németh János, Lorain, O.	1.00
Kovác s Józsefné, Lorain, O.	1.00
Id. Pandi István, Lorain, O.	1.00
Loczi Jánosné, Lorain, O.	1.00
Arnóczy András, Lorain, O.	1.00
Kun Lajos, Lorain, O.	1.00
Megyessy Miklós, Lorain, O.	1.00
Szakál Lajos, Lorain, O.	1.00
Ifj. Cseh István, Lorain, O.	1.00

TOLEDOBAN

KIGYÓSSY ISTVÁN

EGYEDÜLI
MAGYAR
TEMETÉS
RENDEZŐ

2001 CONSAUL STREET,
Toledo, Ohio.

Ambulance szolgálat

Dr. CSEMA IMRE
151 SOMERSET ST.,
NEW BRUNSWICK,
NEW JERSEY.
Budapesten végzett sebész-orvos.

SZENVED-E ÖN?
Fejfájásban, hülésben, köszvényben? — A **Honeydew Orvosság** megszünteti. Tegyen próbát, rendeljen egy dobozzal a
HOENEYDEW OSTYÁKBÓL. Ára $1.00.
Szintén kaphatók: Diana Sósborszesz, hazai giliszta cukor, tüdő balzsam, Mária fluid, vas bor és más házi orvosságok. Mi elküldjük önnek postafordultával. Meg lesz vele elégedve.

BODI MAGYAR PATIKA
120 FRENCH STREET,
NEW BRUNSWICK, N. J.

Kalló Károly, Lorain, O.	1.00
Kerekes Jánosné, Lorain, O.	1.00
Sorsolásból, Lorain, O.	10.00
Belépti jegyből, Lorain, O.	73.30
Perselypénzből, Lorain, O.	26.73
Kupinczai Jánosné, emplomra	10.00
Mr. Csury, templomra	3.00
Mrs. Csury, emplomra	10.00
Rev. Muraközy Gyula, Kecskemét	1.00
Rev. Varga Lajos, Pittsburgh, Pa.	1.00
Rev . Szabó István, Daisytown, Pa.	1.00
Szarvas Restaurant, baromfiért	16.00
Mészáros Ferencné, baromfiért	2.30
Szalay Józsefné, ruháért	18.75
Összesen	$3105.41

Pörsenéseket, sebeket, bőrbajokat (eczema).... sikeresen gyógyit a jól ismert

SALVINE

bőrkenőcs

Ára: $1.00.

Posta utján is rendelhető s irhat magyarul.

Stromberg's Pharmacy

South River, N. J.

Vegyen Fur Coat-ot a

HÁDA TESTVÉREKTŐL

megbizható szőrme üzlet

Nagy raktárunkból tetszése szerint választhatja SZŐRME kabátját.

Javitás
Átalakitás
Tisztitás
Fényesités.

8110 COTTAGE GROVE AVE.,

CHICAGO, ILL.

TELEFON SEWART 2532.

Modern elraktározás.

Kiadások szeptemberben.

Utalvány és check szám	Kinek és miért?	Összeg
305	H. E. Vance, kenyérszámla	112.40
306.	Latrobe Grocery, élelmiszer	44.58
307.	Westmoreland Grocery, élelmiszer	216.39
308.	Greensburg Produce, élelmiszer	51.36
309.	L. H. Parke Co., élelmiszer	28.00
310.	Pittsburgh Provision, élelmiszer	135.89
311.	Berney Brothers, ruhanemü	60.88
312.	Robert Martin, ruhanemü	40.25
313.	Komjáthy Ernő, szeptemberi fizetése	125.00
314.	Kalassay Sárika, augusztusi fizetése	85.00
315.	Tóth Mihály, augusztusi fizetése	70.00
316.	Szalay Józsefné, augusztusi fizetése	50.00
317.	Horváth Sándorné, augusztusi fizetése	45.00
318.	Stried János, teljes fizetése	88.00
319.	Nagy Miklós, augusztusi fizetése	50.00
320.	Tóth István, augusztusi fizetése	40.00
321.	Kusztus Árpádné, augusztusi fizetése	30.00
322.	Tóth Lajos, augusztusi fizetése	30.00
323.	Latrobe Laundry, mosásért	33.36
324.	Ralph E. Knox, szénért	10.80
325.	Valley Ice Co., jégért	26.60
326.	Harry Tosh, iskola adó	195.30
327.	William McClintock, kamat	25.00
328.	Chas. Shoup, biztositás	49.30
329.	Ligonier Pharmacy, gyógyszer	16.05
330.	Demmler and Schenck, felszerelés	9.72
331.	Gimbel Brothers, felszerelés	45.36
332.	S. W. Sweeney, felszerelés	157.27
333.	L. W. Darr and Co., épitkezés	1,184.92
334.	D. A. Geeting, ácsmunkás	146.90
335.	George Hargnett, ácsmunkás	141.05
336.	John Murphy, kömives	42.00
337.	G. H. Roob, Villanyos munka	16.54
338.	J. R. Bitner, festés	84.00
339.	F. O. Fowler, plumber munka	228.41
340.	Wilpen Taxi, utiköltség	28.00
341.	Edgar Murray, rovarpor	13.75
342.	Chamberlain Haber, rovarpor	24.45
343.	R. E. Bossart, kovácsmunka	5.25
344.	Robert E. Taylor, kovácsmunka	5.40
345.	Frank Glassner, szénáért	172.85
346.	F. R. Gettemy, szénáért	51.30
347.	I. W. Richards, szénáért és tehénért	220.00
348.	J. H. Hoffer, takarmány	163.00
349.	Gyülési költség	8.80
350.	Ref. Egyesület, kamat	650.00
351.	Harry Tosh, iskola adó	16.80
	Összesen	5,074.10

ZÁRLAT.

Maradvány augusztusról	4,858.70	
Bevétel szeptemberben	3,105.41	
Összesen	7,964.11	
Kiadás volt	5,074.10	
Maradvány	2,890.01	
Maradvány a bankban		3,555.76
Vissza nem jött checkek:		
324. Ralph E. Knox	10.80	
343. R. E. Bossart	5.25	
350. Ref. Egyesület	650.00	
Összesen	666.05	666.05
Maradvány a bankban		2,889.71

Hiány 30 cent.

Tartozásainkban szeptemberben nem történt semmi változás.

FOLYÓ KIADÁSOK SZEPTEMBERBEN.

1	Villanyért	25.84
2.	Gázért	16.39
3.	Telefonért	19.20
4.	Levelezés	14.47
5.	Express	8.90
6.	Vegyes	27.75
7.	Utiköltség	82.42
8.	Biztositás	35.01
	Összesen	239.76

A FARM HOZADÉKA SZEPTEMBERBEN.

1.	4340 quart tetj	336.00
2.	40 tucat tojás	20.00
3.	Két juh leölve	30.00
4.	10 kacsa leölve	20.00
5	Készpénz	84.18
	Összesen	490.18

Ha gyógyszerre, illatszerre, frissitőkre van szüksége, forduljon bizalommal hozzánk.

ROZYNEK'S PHARMACY

The Prescription Store

S. A. ROZYNEK, R. Ph. tulajdonos.

9257 COTTAGE GROVE AVENUE,

CHICAGO, ILLINOIS

Tel. Chesterfield 0366.

OKTÓBER HAVI SZÁMADÁS.

Rozgonyi József, gyermektartás	25.60
Kálmán János, gyermektartás	25.00
Kálmán János, templomra	25.00
Kálvin János Egylet, Elyria, O.	70.00
Templom Segélyző Női Egylet, Elyria, O.	25.00
Ref. Egyház, Elyria, Ohio	60.00
Ifj. Szabó Imre, Elyria, O.	20.00
Vasárnapi Iskola, Elyria, O.	5.00
V. S. Egylet 170-ik fiókaj Elyria, O.	15.00
Varga Vilmos, Elyria, Ohio	5.00
Fidel János, Elyria, O.	3.00
Lippai András, Elyria, O.	2.00
Vida József és Szoboszlay Gyula gyüjtése	
Szoboszlay Gyula, Elyria, O.	2.00
Ifj. Vida József, Elyria, O.	1.00
Beregszászy János, Elyria, O.	1.00
Fazekas Pál, Elyria, O.	1.00
Botos László, Elyria, O.	1.00
Árva Menyhért, Elyria, O.	1.00
Fonyi János, Elyria, O.	1.00
Rácz Gyula, Elyria, O.	1.00
Özv. Palágyi Jánosné, Elyria, O.	1.00
Palágyi Mihályné, Elyria, O.	1.00
Tamaskó János, Elyria, O.	1.50
Botos Sándor, Elyria, O.	1.25
Bakos Gyula, Elyria, O.	—.50
Baksa Sándor, Elyria, O.	—.50
Fazekas Lászlóné ,Elyria, O.	—.50
Czompoly István, Elyria, O.	—.50
Szoszovics József, Elyria, O.	—.50
Kisebb adományok, Elyria, O.	2.35
Balázs Bertalan gyüjtése	
Ignéczi Ferenc, Elyria, O.	2.00
Balázs Bertalan, Elyria, O.	1.00
Id. Fazekas Sándor, Elyria, O.	1.00
Varga Gyula, Elyria, O.	1.00
Pandi Sándor, Elyria, O.	1.00
Balázs D. Lajos, Elyria, O.	—.50
Polgár Gyula, Elyria, O.	—.50
Fidel János gyüjtése	
Nagy Sándorné, Elyria, O.	2.00
Fidel János, Elyria, O.	2.00
Balázs Teréz, Elyria, O.	1.00
Vári Gáspár, Elyria, O.	1.00
Opra György, Elyria, O.	1.00
Barati József, Elyria, O.	1.00
Mitli Imréné. Elyria, O.	1.00
Balázs József, Elyria, O.	1.00
Beregszászy József, Elyria, O.	1.00
Kovács János, Elyria, O.	5.00
Takács János, Elyria, O.	—.50
Nagy Károly, Elyria, O.	—.50
Takács Jánosné, Elyria, O.	—.50
Bagó Sándor, Elyria, O.	—.50
Gordon György, Elyria, O.	—.25
Apai Ferenc gyüjtése	
Apai Ferenc, Elyria, O.	1.00
Mikó Sándor, Elyria, O.	1.00
Özv. Pandi Györgyné, Elyria, O.	1.00
Ifj. Szabó Imre, Elyria, O.	1.00

Pénzes Feren, Elyria, O.	1.00
Lékó István, Elyria, O.	—.50
Balázs András, Elyria, O.	—.50
Gyöngyössy Elek, Elyria, O	—.50
Erdőháti Lukács, Elyria, O.	—.50
Lengyel István, Elyria, O.	—.50
Csucsányi Sándor, Elyria, O.	—.50
Balázs Gáspár, Elyria, O.	—.50
Kisebb adományok	1.75
Böszörményi Ferenc gyüjtése	
Apai Gusztáv, Elyria, O.	2.00
Rebák András, Elyria, O.	2.00
Beregszászy József, Elyria, O.	2.00
B Szabó Sándor, Elyria, O.	2.00
Pandi Albert, Elyria, O.	2.00
Fidel János, Elyria, O.	2.00
Papp Mihály, Elyria, O.	1.00
Özv. Báthori Gáborné, Elyria, O.	1.00
Szakál János, Elyria, O.	1.00
Özv. Papp Viktorné, Elyria, O.	1.00
Palágyi István, Elyria, O.	1.00
Szücs István, Elyria, O.	1.00
Bucsai Lajos, Elyria, O.	1.00
Orosz István, Elyria, O.	—.50
Varga József, Elyria, O.	—.50
Kotár Sándor, Elyria, O.	—.50
Görbics György, Elyria, O.	—.50
Báthory Zsigmond, Elyria, O.	—.50
Vas Sándor, Elyria, O.	—.50
Tomori János, Elyria, O.	—.50
Trimmel András, Elyria, O.	—.50
Kisebb adományok, Elyria, O.	1.25
Jakab Ferenc és neje, Elyria, O.	5.00
Kocsordi Varga Gyula, Elyria, O.	5.00
Palágyi János és családja	3.00
Gindle György, Elyria, O.	1.00
Özv. Gerus Istvánné, Elyria, O.	1.00
Kósa Ferencné, Elyria, O.	1.00
P. Botos Sándor, Elyria, O.	1.00
Fonyi János, Elyria, O.	1.00
Pénzes Ferecné, Elyria, O.	1.00
Orosz István, Elyria, O.	1.00
Mészáros Albert, Elyria, O.	1.00
Figula György, Elyria, O.	1.00
Skirletz János, Elyria, O.	1.00
Barra Etuska, Elyria, O.	1.00
Mészáros István, Elyria, O.	1.00
Pandi Sándor, Elyria, O.	1.00
Gindle György, Elyria, O.	—.50
Perselypénz, Elyria, O.	13.45
Sorsolásból, Elyria, O.	57.70
Jegyekből, Elyria, O.	18.60
Penna Trust Co. gyermektartás	12.50
Rákóczi Egylet 19-ik O. N. Brunswick, N. J.	5.00
Ref. Egyesület 160. O. Coriapolis, Pa.	5.00
Rákóczi Egylet 61. O. Roseton, N. Y.	5.50
Rákóczi Egylet tisztviselői, Bridgeport, Conn.	8.20
Rev. Daróczy Mátyás, Pocahontas, Va. naptárért.	10.00
Ref. Egyház, Pocahontas, Va.	5.00

Hajójegyek a világ bármely kikötőjébe és bármely hajóra

Ohazai ügyek, gyors, pontos és szakszerü elintézése, valamint házak, autók biztositása.

Régi bizalommal irodám iránt, forduljanak hozzám azok, akik a

Kvótatörvény kedvezményei alapján az Amerikába való bebocsátásra jogosultak.

Akármilyen ügyes, bajos dolgába, házvétel, házeladás, farmok vételénél és eladásánál, mortgage szerzésnél, készséggel állok rendelkezésre.

Irodám közismerten becsülettel és tisztességgel szolgálja ki ügyfeleit minden ügyben, igy PÉNZKÜLDÉS is. Posta vagy kábel utján való küldés.

HORKAY J. LAJOS

Hajójegy-, Pénzküldő-, Real Estate és Biztositási Irodája.

313 MAPLE STREET, Telefón: 1837. PERTH AMBOY, N. J.

(Szemben a postával.)

Kovács Péter, Pocahontas, Va.	1.00
Id. Kovács Pál, Pocahontas, Va.	1.00
Csobai István, Pocahontas, Va.	1.00
Özv. Fejti Pálné, Pocahontas, Va.	1.00
Id. Erdélyi József, Pocahontas, Va.	—.50
Buga József, Pocahontas, Va.	—.50
Özv. Bucs Józsefné gyüjtése, Manville, N. J.	
Cserepes Józsefné, Manville, N. J.	2.00
Bucs Józsefné, Manville, N. J.	2.00
Köteles Lajos, Manville, N. J.	1.00
Kopcsó Lajos, Manville, N. J.	1.00
Köteles Lajosné, Manville, N. J.	1.00
Kish Mihály, Manville, N. J.	1.00
Grill János, Manville, N. J.	1.00
Buczkóvsky Walter, Manville, N. J.	1.00
Kardos István, Manville, N. J.	1.00
Bellák Kálmán, Manville, N. J.	1.00
Hegedüs Lajos, Manville, N. J.	1.00
Bodi Dániel, Manville, N. J.	1.00
Mrs. Spanyol, Manville, N. J.	1.00
Lukács János, Manville, N. J.	1.00
Petro J., Manvilel, N. J.	1.00
Ifj. Lucza János, Manville, N. J.	1.00
Rubi Antalné, Manville, N. J.	1.00
Kelemen István, Manville, N. J.	1.00
Veber Gyula, Manville, N. J.	1.00
Galambos Károly, Manville, N. J.	—.50
Kójli Sándor, Manville, N. J.	—.50
Bálint István, Manville, N. J.	—.50
Sipos Mihályné, Manville, N. J.	—.50
Csonka András, Manville, N. J.	—.50
Budai András, Manville, N. J.	—.50
Tóbiás Ferenc, Manville, N. J.	—.50
Ur Ferenc, Manville, N. J.	—.50
Kántor Mihályné, Manville, N. J.	—.50
Mrs. Petrick, Manville, N. J.	—.50
Ruby Lajos, Manville, N. J.	—.50
Kish Károly, Manville, N. J.	—.50
Kisebb adományok, Manville, N. J.	3.15
D. Nagy János, gyermektartás	90.00
D. Nagy János, templomra	25.00
D. Nagy János, ruhára	10.00
Lórántffy Zs. Egylet, Youngstown, O.	5.00
Első Magyar B. S. E. Derby, Conn.	5.00
Betegsegélyző Sz. 14. O., Trauger, Pa.	25.00
Mojsza Péter, Detroit, Mich.	1.00
Nagy József, Detroit, Mich.	1.00
Józsa János, Detroit, Mich.	1.00
Eöri Pál, Detroit, Mich.	1.00
Balogh Károly, Detroit, Mich.	—.50
Szopó Ferenc, Detroit, Mich.	—.50
Kirma András, Detroit, Mich.	—.50
Lukács István, Detroit, Mich.	—.50
Kisebb adományok, Detroit, Mich.	—.50
Verhovay Egylet 61. fiókja	10.00
Török Imre, Myers, N. Y.	2.00
Mrs. Gulényi Róza gyermektartás	30.00
Gáll József, gyermektartás	30.00
V. B .S. Egylet 43. fiókja, Brownsville, Pa.	25.00
Szarvas Restaurant, baromfiért	38.75

Amboy Furniture House

AMACZI JÁNOS, tulajdonos.

271 SMITH STREET, PERTH AMBOY, N. J.

PERTH AMBOY ÉS KÖRNYÉKÉNEK EGYEDÜLI MAGYAR BUTORKERESKEDÉSE

Üzletünkben, amely egyike az állam legnagyobb és legszebb butorkereskekedésének, mindenféle BUTOR és SZŐNYEG nagy választékban, mérsékelt

HA MÉG IDÁIG NEM VOLT VÁSÁRLÓNK, LÁTOGASSA MEG BUTORÜZLETÜNKET ÉS TEGYEN PRÓBÁT.

Leisenringi M. M. S. Egylet, New Salem, Pa.....	5.00	Hriszko György, Calumet, Pa.	—.50
Papp József, gyermektartás	20.00	László Viktor, Calumet, Pa.	—.50
Rákóczi Egylet 560. Detroit, Mich.	6.00	Jesó János, Calumet, Pa.	—.50
Rákóczi Egylet 28. O. Brooklyn, N. Y.	6.00	Kisebb adományok, Calumet, Pa.	—.50
Ref. Egyházi Egylet, Pittsburgh, Pa.	25.00	Rev. Szeghy B. János, Springdale, Pa.	5.00
W. B. S. Egylet 68. O. Bridgeport, Conn.	5.00	Rev. Csöntos Béla, Vintondale, Pa.	1.00
Első Magyar B. S. E. Bridgeport, Conn.	5.00	Bacsó Pálné, Toledo, O.	5.00
Bandré Györgyné, Bridgeport, Conn.	5.00	V. B. S. E. 214. fiókja Flint, Mich.	5.00
Toásó Pál, Bridgeport, Conn.	1.00	Tóth András Flint, Mich.	1.00
Munkás B. S. Szövetség, East Pgh, Pa.	25.00	Olbei János, Flint, Mich.	1.00
Özv. Csörgő Andrásné, Calumet, Pa.	1.00	Makonyi József, Flint, Mich.	1.00
Ádám Péterné,Calumet, Pa.	1.00	Krempli János, Flint, Mich.	—.50
Petrus János, Calumet, Pa.	1.00	Illés Gábor, Flint, Mich.	—.50
J. R. Bingamen, Calumet, Pa.	1.00	Gáncsos Péter, Flint, Mich.	—.50
Nagy Pál, Calumet, Pa.	1.00	Babincsák Pál, Flint, Mich.	—.50
Varga Lajos, alumet, Pa.	1.00	Kisebb adományok, Flint, Mich.	3.51
Homonnai János, Calumet, Pa.	1.00	Boros István, Flint, Mich.	—.50
O. L. Thompson, Calumet, Pa.	1.00	Verhovay S. Egylet 70. fiókja Newark, N. J.	4.00
Palkó János, Smoks, Pa.	1.00	Bencze János, Newark, N. J.	—.50
Kovács András, Smoks, Pa.	1.00	Soós József, Newark, N. J.	—.50
Vajó András, Smokc, Pa.	1.00	Fazekas János, Newark, N. J.	—.50
Molnár Imre ,Smoks, Pa.	1.00	Gyüre Lajos, Newark, N. J.	—.50
Szabó Andrásné, Smoks, Pa.	1.00	Rudnai István, Newark, N. J.	—.50
Nagy Károly, United, Pa.	2.00	Torma Károly, Newark, N. J.	—.50
Juhász János, Calumet, Pa.	—.50	Rozsonyi János, Newark, N. J.	—.50
Bányán Mihály, Calumet, Pa.	—.50	Kisebb adományok, Newark, N. J.	—.50
Pataki János, Calumet, Pa.	—.50	V. B. S. E. 32. fiókja, Gary, W. Va.	3.00
Bajusz József, Calumet, Pa.	—.50	Leisenringi M. M. B. S. E. 29-ik O. Berwick, Pa.	1.50
Petrovics András, Calumet, Pa.	—.50	Gedeon Erzsike, Cleveland, O.	1.00
Lesinszky Ferenc, Calumet, Pa.	—.50		

THOS. M. THOMPSON JOHN A. ZIMMERMAN

Thompson & Zimmerman

AUTOMBILOK MINDEN ALKALOMRA.

Kápolnánk szükség esetén dijtalanul áll a magyarság rendelkezésére.

JUTÁNYOS KISZOLGÁLÁS.

9104 COTTAGE GROVE AVENUE
CHICAGO, - - - ILLINOIS.

TELEFON: CHESTERFIELD 0089

Berza Lina, Cleveland, O.	1.00
Ref. Egyházi Egylet, Brownsville, Pa.	10.00
Jakab János, gyermektartás	25.00
Göbölös János gyüjtése	4.12
Kocsis Miklósné, Daisytown, Pa.	10.00
Ref. Egyesület O. Monaville, W. Va.	25.00
Lengyel Istvánné, Barnesboro, Pa.	1.00
Rev. Vincze Károly, Carteret, N. J.	1.00
Kovács Lajos, Carteret, N. J.	1.00
Kecskés András, Carteret, N. J.	1.00
Kocsi János, Carteret, N. J.	1.00
Sohajda Albert, Carteret, N. J.	1.00
Terjek Károly Carteret, N. J.	1.00
Ifj. Bertha András, Carteret, N. J.	1.00
Slinszky Istvánné, Carteret, N. J.	1.00
Yuronka Györgyné, Carteret, N. J.	1.00
Dancs László, Carteret, N. J.	1.00
Ádám István gyüjtése Daisytown, Pa.	
Adam István, Daisytown, Pa.	1.00
Medve István, Daisytown, Pa.	1.00
Illár Gyula, Daisytown, Pa.	1.00
Demeter Bálint, Daisytown, Pa.	1.00
Haluska Péter, Daisytown, Pa.	1.00
Balogh Sándor, Daisytown, Pa.	1.00
Bodnár Mihály, Daisytown, Pa.	—.50
Bajza Jánosné, Daisytown, Pa.	—.50
Illár Sándor ,Daisytown, Pa.	—.50
Bodnár Lajos, Daisytown, Pa.	—.50
Szilágyi Dániel, Daisytown, Pa.	—.50
Kisebb adományok, Daisytown, Pa.	2.45
Központi Betegsegélyző pénztár New York	10.00
V. B. S. Egylet, Conneaut	5.00
Ref. Férfi és Női Egylet ,Chichago-Burnside	25.00
Ulrich János és neje, Cleveland, O.	5.00
Teleky László és neje Cleveland, O.	5.00
Kish Sándor, Jersey City, N. J.	1.00
Kish Ferenc, Jersey City, N. J.	1.00
Kelemen Sándor, Jersey City, N. J.	—.50
Kisebb adományok, Jersey City, N. J.	—.50
Rákóczi Egylet 28. O. Jersey City, N. J.	2.00
Gallay Géza, Jersey City, N. J.	1.00
Molnár Ferenc, Jersey City, N. J.	1.00
Balázs Ferenc, Jersey City, N. J.	1.00
Erdey János, gyermektartás	37.50
Gáll József, ruhára	40.00
Bóczán János, Whitsett, Pa.	1.00
Tóth István, Whitsett, Pa.	1.00
Gyüre Péter, Whitsett, Pa.	1.00
Juhász Péter, Whitsett, Pa.	1.00
Tóth Péter, Whitsett, Pa.	1.00
Petyák Mihály, Whitsett, Pa.	1.00
Varga András, Whitsett, Pa.	1.00
Kiss Miklós és cs. Middletown, O.	5.00
Kuni István, Middletown, O.	2.00
Botos István, Middletown, O.	1.00
Lakatos Ágnes, Middletown, O.	1.00
Erdősi Dániel, Middletown, O.	1.00
Szabó Gábor, Middletown, O.	1.00
Elek József, Middletown, O.	1.00
Török János, Middletown, O.	1.00

VASÁRUK ZÁRAK

SZEPESY JÁNOS

MAGYAR VASKERESKEDÉSE

910 COTTAGE GROVE AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

KONYHA ESZKÖZÖK SZERSZÁMOK

Phone Chesterfield 4723

Juhász József és neje Middletown, O.	1.00	Dr. Fodor Gyula, South Bend, Ind.	1.00
Rácz Gábor és neje, Middletown, O.	1.00	Gressó Ferenc, South Bend, Ind.	1.00
Kovács József, Middletown, O.	—.50	Gáll Imre, South Bend, Ind.	1.00
Szentesi József, Middletown, O.	—.50	Homoky Károlyné, South Bend, Ind.	1.00
Gönde Pál és cs. Middletown, O.	5.00	Hirschler Károlyné, South Bend, Ind.	1.00
Egyesületi illeték, Szeptemberről	748.40	Józsa János, South Bend, Ind.	1.00
Bucs Józsefné, gyermektartás	25.00	Józsa Imre, South Bend, Ind.	1.00
Bucs Józsefné, ruhára	20.00	Kolonics János, South Bend, Ind.	1.00
Ref. Egyházi Anyaegylet, Pittsburgh, Pa.	25.00	Kormos András, South Bend, Ind.	1.00
Keresztury Károly és cs. South-Bend, Ind.	5.00	Kovács József, South Bend, Ind.	1.00
Györgyi Sándor és cs. South- Bend, Ind.	5.00	Keresztury András, South Bend, Ind.	1.00
Id. Bokor Sándor, South Bend, Ind.	2.00	Özv. Kecskeméthy Jánosné, South Bend, Ind.	1.00
Buti Sándor, South Bend, Ind.	2.00	Lázár Bálint ,South Bend, Ind.	1.00
Gáll András, South Bend, Ind.	2.00	Molnár József, South Bend, Ind.	1.00
Péter Dániel, South Bend, Ind.	2.00	Özv. Mejkel Gyuláné, South Bend, Ind.	1.00
Kovács István, South Bend, Ind.	1.50	Major Istvánné, South Bend,, Ind.	1.00
Tóth Pál, South Bend, Ind.	1.25	Marton János, South Bend, Ind.	1.00
Barna János, South Bend, Ind.	1.00	Özv. Madarassy Istvánné, South Bend, Ind.	1.00
Buti József, South Bend, Ind.	1.00	Máté Pál, South Bend, Ind.	1.00
Ifj. Bokor Sándor, South Bend, Ind.	1.00	Nagy Lajos, South Bend, Ind.	1.00
Barassó Julia, South Bend, Ind.	1.00	Pacsay János, South Bend, Ind.	1.00
Barna Jánosné, South Bend, Ind.	1.00	Prohászka Antal, South Bend, Ind.	1.00
Bánfy Oszkárné, South Bend, Ind.	1.00	Robway József, South Bend, Ind.	1.00
Breza Mihályné, South Bend, Ind.	1.00	Szabó Bálint, South Bend, Ind.	1.00
Bujdosó Mihály, South Bend, Ind.	1.00	Szabó András, South Bend, Ind.	1.00
Bokor Imre, South Bend, Ind.	1.00	Szücs Jánosné, South Bend, Ind.	1.00
Csillik Balázs, South Bend, Ind.	1.00	Szabó István, South Bend, Ind.	1.00
Özv. Kury Andrásné, South Bend, Ind.	1.00	Szolnoky István, South Bend, Ind.	1.00
Csillag József, South Bend, Ind.	1.00	Sinkovics Lajos, South Bend, Ind.	1.00
Forizs Mihály, South Bend, Ind.	1.00	Szolnoky András, South eBnd, Ind.	1.00

PÁRTOLD MAGYAR A MAGYART!

A chesterfieldi magyarság legkedveltebb divatáru üzlete, ruha és cipő kereskedése.

I. WAGNER

1018 EAST 93rd STREET,
CHICAGO, ILLINOIS

Olcsó árak. --- Szivélyes kiszolgálás.

Telefon Chesterfield 2601

IDE GYERE MAGYAR... TESTVÉR!

Tóth Györgyné, South Bend, Ind.	1.00
Id. Pecze András, South Bend, Ind.	—.50
Hartam Andrásné, South eBnd, Ind.	—.50
Vasárnapi Iskola, South Bend, Ind.	5.50
Perselypénz, South Bend, Ind.	26.75
Woodman Circle Kossuth Női O. Bridgeport, Conn.	2.00
Kőtény Károly, Belefonte, Pa.	5.00
Magyar Női Klub, Gary, Ind.	5.00
Domáth Imre, Gary, Ind.	5.00
Perselypénz, Gary, Ind.	11.00
Tóth Istvénná, Indiana Harbar, Ind.	7.00
Szilágyi Lászlóné, Indiana Harbor, Ind.	5.00
Tóth István, Indiana Harbor, Ind.	3.00
Özv. Dózsa Károlyné, Inriana Harbor, Ind.	2.00
Simon János, Indiana Harbor, Ind.	2.00
Székely Dénes, Indiana Harbor, Ind.	2.00
Turóczy György, Indiana Harbor, Ind.	2.00
Kovács János, Indiana Harbor, Ind.	2.00
Nt. Virág István, Indiana Harbor, Ind	1.50
Marton Sándor, Indiana Harbor, Ind.	1.00
Sándor Zsigmondné, Indiana Harbor, Ind.	1.00
Varga Pál, Indiana Harbor, Ind.	1.00
Benkó Ferenc és cs., South Chicago, Ill.	50.00
Benkő Ambrus, S. Chicago, Ill.	5.00
Fegyverneky Imre, S. Chicago, Ill.	5.00
Bánfy Károly, S. Chicago, Ill.	2.00
Füzy Sámuelné, S. Chicago, Ill.	1.00
Szidik Mihályné, S. Chicago, Ill.	1.00
Szidik Mariska, S. Chicago, Ill.	1.00
Szidik Mihály, S. Chicago, Ill.	1.00
Varga Imre, S. Chicago, Ill.	1.00
Varga Mihály, S. Chicago, Ill.	1.00
Kozora Mihályné, S. Chicago, Ill.	1.00
Gál Lajos, S. Chicago, Ill.	1.00
Deák Menyhértné, S. Chicago, Ill.	1.00
Kozora János, S. Chicago, Ill.	1.00
Nagy Lajos, S. Chicago, Ill.	1.00
Barta András, S. Chicago, Ill.	1.00
Józsa Károlyné, S. Chicago, Ill.	1.00
Garay Ilona, S. Chicago, Ill.	1.00
Szücs János, S. Chicago, Ill.	—.50
Perselypénz, S. Chicago, Ill.	14.50
Popovics András, Kalamozoo, Mich .	10.00
Varga Menyhért, Kalamazoo, Mich.	2.00
Perselypénz, Kalamazoo, Mich.	11.05
Imre Gerson, Berwin, W. Va.	2.00
Kulcsár András, Berwind, W. Pa.	2.00
Diviják József, Berwind, W. Va.	2.00
Petyi Sándor, Berwind, W. Va.	1.00
Török Gábor, Berwind, W. Va.	1.00
Török Bertalan, Berwind, W. Va.	1.00
Kántor András, Berwind, W. Va.	1.00
Sivik András, Berwind, W .Va.	1.00
Katzen Izidor, Berwind, W. Va.	1.00
Bak Zsigmond, Berwind, W. Va.	1.25
Sivák Ilona, Berwind, W. Va.	—.50
Kálmán László, Berwind, W .Va.	—.50
Biró János, Berwind, W. Va.	—.50
Kisebb adományok, Berwind, W. Va.	—.75
Ref. B. S. Egylet, Barton, O.	25.00

C. De Haan A. De Haan
John C. Finn

FINN & COMPANY

REAL ESTATE --- LOANS
INSURANCE

HOME OF
CHESTERFIELD SAVINGS
LOAN ASSOCIATION

9348 Cottage Grove Avenue
Chicago, Illinois

Phone Chesterfield 0011

PHONE CHESTERFIELD 0280

Élő plánták és vágott virágok
legnagyobb választékban

CHESTERFIELD FLORIST

A MAGYARSÁG
KEDVELT
VIRÁGÁRUSA

MEGRENDELÉSEKET
HÁZHOZ SZÁLLITUNK.

9214 Cottage Grove Avenue
Chicago, Illinois.

E. C. DALLOZ.

Ref. Egyesület 209. O., Palmerton, Pa.	6.50
Janniga Józsefné gyüjtése, United, Pa.	
Ifjj. Szopó József, United, Pa.	5.00
L. B. Fisher, United, Pa.	2.00
Blanche Fisher, United, Pa.	1.00
S. B. Fisher, United, Pa.	1.00
Ifjj. Suba Ferenc, United, Pa.	1.00
Dooktor Painter, United, Pa.	1.00
Miliháls György, United, Pa.	—.60
Paaul Javnyicky, United, Pa.	—.50
Barajuszik Mihály,United, Pa.	—.50
Magyar Antal, United, Pa.	—.50
Boogár István, United, Pa.	—.50
Bään József, United, Pa.	—.50
Kiisebb adományok	10.00
Ref. Női Egylet, Vintondale, Pa.	40.00
V. B. S. Egylet 180-ik fiókja, Zelienople, Pa.	5.00
Pepp Emma, Rodondo Beach, Cal.	1.00
Vida Antal, Rodondo Beach, Cal	1.00
Magyar Polgári Kör, Bridgeport, Conn.	10.00
Németh István, Chicago, Burnside, Ill.	5.00
Szabó Károly, East Chicago, Ind.	10.00
Mrs. Gulényi Róza, West Cleveland, Ohio.	6.00
Dr. Endrey László, West Cleveland, Ohio	5.00
Gogány József és neje, West Cleveland, Ohio	5.00
Ibbos István és neje, West Cleveland, Ohio	5.00
Dr. Kovács József, West Cleveland, Ohio	5.00
Molnár József, West Cleveland, Ohio	5.00
Pozsmik István, West Cleveland, Ohio	5.00
Tomsa Vilmos és családja, West, Cleveland, O.	5.00
Nt. Vasváry Ödönné, West Cleveland, Ohio	5.00
Bene Józsefné, West Cleveland, Ohio	5.00
Csaki Sándor, West Cleveland, Ohio	3.00
Roszevak Vincéné, West Cleveland, Ohio	3.00
Özv. Szanisló Jánosné, West Cleveland, Ohio	3.00
Szathmáry Gáborné, West Cleveland, Ohio	2.75
Beath József, West Cleveland, Ohio	2.00
Boda Ferencné, West Cleveland, Ohio	2.00
Boszlay András, West Cleveland, Ohio	2.00
Csengei Sándor, West Cleveland, Ohio	2.00
Demeter Ferenc, West Cleveland, Ohio	2.00
Dezső Sándor, West Cleveland, Ohio	2.00
Fodó József, West Cleveland, Ohio	2.00
Geregár József, West Cleveland, Ohio	2.00
Herczeg Károly, West Cleveland, Ohio	2.00
Hidi Péter, West Cleveland, Ohio	2.00
Hokwart András, West Cleveland, Ohio	2.00
Özv. Illés Józsefné, West Cleveland, Ohio	2.00
Király Imre, West Cleveland, Ohio	2.00
Kovács Károly, West Cleveland, Ohio	2.00
Lakatos József, West Cleveland, Ohio	2.00
Martonfy Pál, West Cleveland, Ohio	2.00
Máthé Lajos, West Cleveland, Ohio	2.00
Novotny István, West Cleveland, Ohio	2.00
Osváth Ferenc, West Cleveland, Ohio	2.00
Slezia Dániel, West Cleveland, Ohio	2.00
Ifj. Somogyi Pál, West Cleveland, Ohio	2.00
Ifj. Szabó Bertalan, West Cleveland, Ohio	2.00
Szabó Endre, West Cleveland, Ohio	2.00
Száraz Lajos, West Cleveland, Ohio	2.00
Szilágyi József, West Cleveland, Ohio	2.00

TELEPHONE: 1669 CHESTERFIELD

A BURNSIDEON

AZ EGYIK LEGRÉGIBB ÉS LEGNAGYOBB MAGYAR ÜZLETE A

NÉMETH ISTVÁN

Mészárszéke, füszer és csemege üzlete.

9301 EVANS AVENUE

Az övé az a

Mozgó fénykép szinház is,

amely a

9304 Cottage Grove Aven

van és a magyarság nemes szórakozásáról gondoskodik. — — — Telefon: Chesterfield 0061

"MAGYARSÁG"

nyomdája legjobban felszerelt magyar nyomda Nyugatpennsylvániában. Csinosan és izlésesen kiállitott nyomtatványai önönmagukat dicsérik.

"MAGYARSÁG"

HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE $1.50

Fizessen elő még ma.

117 FLOWERS AVENUE,

Hazelwood Sta.

PITTSBURGH, PA.

Tamás Julia, West Cleveland, Ohio 2.00
Tatár István, West Cleveland, Ohio 2.00
Tóth József, West Cleveland, Ohio 2.00
Tóth Pál, West Cleveland, Ohio 2.00
Varga András, West Cleveland, Ohio 2.00
Vida Miklósné, West Cleveland, Ohio 2.00
Zsiros János, West Cleveland, Ohio 2.00
Almássy János, West Cleveland, Ohio 1.50
Özv. Kenter Istvánné, West Cleveland, Ohio 1.25
Barcsi Imréné, West Cleveland, Ohio 1.00
Barcsi István, West Cleveland, Ohio. 1.00
Bella Imre, West Cleveland, Ohio 1.00
Berey Józsefné, West Cleveland, Ohio 1.00
Boda Etel, West Cleveland, Ohio 1.00
Czakó András, West Cleveland, Ohio 1.00
Debróvszky Gábor, West Cleveland, Ohio 1.00
Diens Pálné, West Cleveland, Ohio 1.00
Eszrényi János, West Cleveland, Ohio 1.00
Fábián Elsie, West Cleveland, Ohio 1.00
Fábry Jánosné, West Cleveland, Ohio 1.00
Özv. Fedák Andrásné, West Cleveland, Ohio 1.00
Fedák Ernő, West Cleveland, Ohio 1.00
Fésüs Jánosné, West Cleveland, Ohio 1.00
Fodor József, West Cleveland, Ohio 1.00
Gorta Mártonné, West Cleveland, Ohio 1.00
Hadi János, West Cleveland, Ohio 1.00
Jakobi Gyula, West Cleveland, Ohio 1.00
Jeney Gyula, West Cleveland, Ohio 1.00
Jolsvay Lajosné, West Cleveland, Ohio 1.00
Kassay Istvánné, West Cleveland, Ohio 1.00
Keszeg János, West Cleveland, Ohio 1.00
Kiss András, West Cleveland, Ohio 1.00
Kocsis Gábor, West Cleveland, Ohio 1.00
Konrád Lajosné, West Cleveland, Ohio 1.00
Kovács Sándorné, West Cleveland, Ohio 1.00
Kozma Dezső, West Cleveland, Ohio 1.00
Kőrösy Jánosné, West Cleveland, Ohio 1.00
Lacza Jánosné, West Cleveland, Ohio 1.00
Lenkey Sándorné, West Cleveland, Ohio 1.00
Magyar Ferencné, West Cleveland, Ohio 1.00
Mészáros Helen, West Cleveland, Ohio 1.00
Mihály B. West Cleveland, Ohio 1.00
Mikó Józsefné, West Cleveland, Ohio 1.00
Molnár Istvánné, West Cleveland, Ohio 1.00
Nagy Gedeon, West Cleveland, Ohio 1.00
Nagy József, West Cleveland, Ohio 1.00
Mrs. Nagy, West Cleveland, Ohio 1.00
Névtelen, West Cleveland, Ohio 1.00
Özv. Orbán Jánosné, West Cleveland, Ohio 1.00
Ormandy Jánosné, West Cleveland, Ohio 1.00
Páskuly Ferenc, West Cleveland, Ohio 1.00
Répásy György, West Cleveland, Ohio 1.00
Sándor Zsigmond, West Cleveland, Ohio 1.00
Simon Andrásné, West Cleveland, Ohio 1.00
Szanyi Jánosné, West Cleveland, Ohio 1.00
Ifj. Szaszák István, West Cleveland, Ohio 1.00
Székely István, West Cleveland, Ohio 1.00
Tóth Helen, West Cleveland, Ohio 1.00
Tóth Kálmán, West Cleveland, Ohio 1.00
Török Miklós, West Cleveland, Ohio 1.00

LORAIN & W. 44th STREET, CLEVELAND, OHIO

GERZSENYI PATIKA

Ó-hazai és amerikai gyógyszerek, illat és pipere cikkek raktára.

KÖHÖGÉS, FEJFÁJÁS, GYOMOR-RONTÁS ellen gyorsan és biztosan ható orvosságok

HŰLÉS, REUMÁS BETEGSÉGEK, ELERŐTLENEDÉS, NŐI ÉS FÉRFI LETÖRTSÉG LÁBIZZADÁS, BŐR-KEMÉNYEDÉS ELLENI SZEREK.

Finom arcbőrt, puhakezet a GERZSENYI KRÉM-től nyerhet. - - - - - - - - - - Postai szállitás.

GERZSENYI PATIKA

LORAIN & W. 44th STREET, CLEVELAND, OHIO

Török Zsófia, West Cleveland, Ohio	1.00
Varga István, West Cleveland, Ohio	1.00
Walter Ödön, West Cleveland, Ohio	1.00
Normandy Lajos, West Cleveland, Ohio	—.60
Barath Imre, West Cleveland, Ohio	—.50
Fodrizs Jolan, West Cleveland, Ohio	—.50
Mrs. Halmen, West Cleveland, Ohio	—.50
Kiss Gyula, West Cleveland, Ohio	—.50
Kuhn Sarolta, West Cleveland, Ohio	—.50
Mitró Erzsike, West Cleveland, Ohio	—.50
Scholl Ádám, Wset Celevand, Ohio.	—.50
Mrs. Taredo, West Cleveland, Ohio	—.50
Rev. Vasváry Ödön, gyermektartás	50.00
Perselypénz, West Clevenad, Ohio	65.90
Warga József, gyermektartás	60.00
Szalay Józsefné, ruháért	31.50
Szarvas Restaurant, baromfiért	19.00
Eladott marhákért	192.00
AA juliusban megóvatolt check értéke	113.24
Összesen:	3,237.77

BIRÓ PÉTER

NEW BRUNSWICKON A LEGRÉGIBB ÉS A LEGMEGBIZHATÓBB PÉNZKÜLDÉSI ÉS HAJÓJEGY IRODÁJA.

Farmok, házak vétele és eladása.

83 French Street, New Brunswick, N. J.

HA HÁZAT VAGY TELKET AKAR VENNI, VAGY CSERÉLNI, FORDULJON BIZALOMMAL HONFITÁRSUNKHOZ

KASSAY KÁROLY

9241 COTTGAE GROVE AVE., CHICAGO, ILL.

Telephone Chesterfield 0019

Tegyetek jól mindenekkel, kiváltképen a mi hitünk cselédeivel.

KIADÁSOK OKTÓBERBEN.

Utalvány és checkszám	Kinek és miért fizettünk?	Összeg
352.	H. E. Vance, kenyérszámla	104.04
353.	Latrobe Grocery, élelmiszer	144.67
354.	Pittsburgh Provision, kenyérszámla	168.24
355.	L. H. Parke Co., kenyérszámla	40.70
356.	Greensburgh Produce élelmiszer	107.84
357.	Kaufmann Dept. Store, ruhanemü	114.23
358.	L. A. Weaver and Son, ruhanemü	63.44
359.	Frank and Seder, ruhanemü	35.69
360.	Komjáthy Ernő, okt. fizetése	125.00
361.	Kalassay Sárika, szept. fizetése	85.00
362.	Tóth Mihály, szept. fizetése	70.00
363.	Szalay Józsefné, szept. fizetése	50.00
364.	Horváth . Sándorné, szept. fizetése	45.00
365.	Nagy Miklós, szept. fizetése	50.00
366.	Kusztus Árpádné, szept. fizetése	30.00
367.	Tóth Lajos, szept. fizetése	30.00
368.	Valley Ice Co., jégért	19.60
369.	Latrobe Laundry, mosásért	26.28
370.	L. H. Smith Co., felszerelés	25.29
371.	C. M. McClune, felszerelés	200.20
372.	L. W. Darr Co., épitési anyag	560.60
373.	George Hargnett, ácsmunka	140.40
374.	D. A. Geeting, ácsmunka	140.40
375.	J. R. Bitner, festő	47.60
376.	West Penn Appliance Co., villanyszer.	220.00
377.	Ligonier Boro Water Works, vizadó	17.40
378.	Expert Printing Co., I. Rész. naptára	250.00
379.	Wilpen Taxi Co., utiköltség	217.75
380.	Walter Shell, vetőmag	67.50
381.	C. M. McClune, szénáért	34.50
382.	Ligonier Flouring Mills, takarmány	154.00
383.	J. C. Myers, fürdő bérlet	50.00
384.	Kalassay Sándor, folyókiadások	239.76
385.	Gyülési költség	14.00
386.	Expert Printing Co., nyomtatvány	44.00
	Összesen	3,733.13

ZÁRLAT OKTÓBERBEN.

1. Maradvány szeptemberről	2,890.01
2. Bevétel októberben	3,237.77
Összesen	6,127.78
Kiadás Októberben	3,733.13
Maradvány	2,394.65

A BANKZÁRLATA NOVEMBER 5-ÉN.

A bankban van	2,461.65
Vissza nem jött checkek	67.40
Maradvány a bankban	2,394.45

TARTOZÁSAINK.

1.	A National Bank of Ligonier váltója	1,500.00
2.	A pocahontasi alapitvány	200.00
3.	Verba Sándor letett pénze	300.00
4.	L. B. Veller váltója	300.00
5.	Betáblázott kölcsön	7,000.00
6.	Az Egyesület befektetett pénze	65.000.00
	Összesen	74,300.00

FOLYÓ KIADÁSOK.

1.	Gázért	25.14
2.	Villanyért	39.84
3.	Telefonért	15.48
4.	Posta költség	14.41
5.	Szállitási dijak	21.94
6.	Biztositás	31.40
7.	Utikölség	191.50
8.	Linoleum	50.00
9.	Iskolaadó	10.92
10.	Vegyes kiadások	21.67
	Összesen	421.67

A FARM HOZADÉKA.

1.	2728 quart tej	272.80
2.	30 tucat tojás	15.00
3.	Egy tehén leölve	87.50
4.	Két juh leölve	25.00
5.	Készpénz	249.75
	Összesen	650.55

9136-38 COTTAGE GROVE AVE.
Phone Chesterfield 0380

7444 COTTAGE GROVE AVE.
Phone Chesterfield 4875

966 EAST 93rd STREET
Phone Chesterfield 0358

1192 S. MILLIGAN AVE.

FELSEN TRADING CO.

GROCERY
and
MEAT MARKET
Choice high grade
Groceries and Meats

MINDIG ELKERÜLHETŐ A BAJ, HA IDEJÉBEN HALLGATUNK A JÓ TANÁCSRA

Évek óta intjük az amerikai magyarságot, hogy megtakaritott pénzünek ott a helye, ahol megértik szavát, megértik szükségletét, nem akadékoskodnak, ha pénzüket ki akarják venni és a kamatokat negyedévenként csatolják a tőkéhez, ugy, hogy már a kamatok is kamatozhassanak.

Mi mindezen feltételeknek megfelelünk. Helyezze el betétjét Ön is Bankházunkban.

ahol már közeli 30 év óta kezelik az amerikai magyarság nagy részének betétjét mindenki legnagyobb megelégedésére.

Pénzküldés
dollárban és idegen pénznemben, póstán és sürgönyileg.

Hajójegyek
eladása az összes társulatok hajóira, eredeti árak mellett.

Óhazai közjegyzői ügyek szakszerü elintézése.

KISS EMIL
BANKHÁZA
Fourth Avenue --- at 9th St.
New York

Árvaházi élmények.

Irta: **KOMJÁTHY ERNŐ**, s. árvaatya.

1928 április elején foglaltam el állásomat az Árvaházban. Igy alig egy félévet töltöttem még csak el az uj "field"-en, az uj munkamezőn. Valami bőséges tapasztalatokkal ezért nem is csikedhetem ma még. Főleg nem olyanokkal, amelyekkel talán érdemes volna szélesebb körben is foglalkozni. Bele kell előbb az árvaházi életbe is szokni, tanulni, mielőtt az ember sok mindent megértene és leszürődött tapasztalati igazságokról adva számot. Ehhez az időm még rövid volt. Hisz, lehet mondani, eddig még csak "greenhorn" voltam itt. Az uj helyzet, az uj viszonyok azonban uj élményekkel is járnak. Ilyenekben volt már részem. Hadd mondok el egy-két érdekesebbet, melyekből az ártatlan gyermeki lélek kedvessége is kiérzik.

\- - -

Alig pár héttel az idejövetelem után a külső farma kellett kimenni, amely 7—8 mértföldre fekszik tőlünk (azóta a tulajdonosa már eladta a farmot s nekünk ki kellett a bérletből jönni). Élelmet és egyébb rendelkezéseket vittünk ki az ott lakók részére s egy nagyobb fiut segitő munkásnak.

A már félvállra ereszkedő, "elegáns" farmer kocsin, a födeles "buggy"-n utaztunk, eléggé összeszorulva, hárman (én, a kocsis és a nagyobb fiu.) Eléje a "Dan" nevü öreg paripánk volt fogva, mellyel bajosan lehetne ugyan már lóversenyen résztvenni, de épen azért igen alkalmas állat árvaházi lónak. Bolondul szelid és lassu paripa, nem kell tőle félteni még a gyerekeket se.

Körülbelül 2-3 óráig tartott az utunk odáig. Csodálatos egyhanguságggal és lassuságggal mult az idő. Szinte végtelennek tetszett a különben elég rövid ut, a mai gyors automobil korszakhoz viszonyitva. Mindamellett is az utazást még ugy talán soha nem élveztem, mint ezt.

A "Dani-ló" — mint én magyarosan elkereszteltem utközben (de ne tessék összetéveszteni az operett-figurákkal, a balkáni "Daniló" hercegekkel) — az idegekre menő lassuságggal ballagott a téglázott országuton. Őt nem látszott érdekelni semmi más, mint egy-egy füves part-részlet az ut mentén. Végtelen nyugalmából csak akkor zökkent ki, ha néha oda kaphatott egy-egy ilyen utmenti fü-csomóhoz. Mivel pedig a viz-tócsák felé is igen kacsingatott, alkalmi helyen megitattuk, gondolván, hogy felfrissülve majd gyorsabban kocog talán a cél felé.

"Dani-ló" paripánkat azonban nem hozta ki semmi az ő nyugalmából, még az a kis biztatás sem, amit a nagyobb "Greeny"-től kapott, aki a gyeplőszárral igazgatta. Én ezalatt roppantul élveztem a helyzetet, nemcsak a nekem szokatlan volta miatt, hanem azért is, mert eszembe jutott az egész életem folyása és szinte átéltem ujból az egész gyermek koromat, amikor a jó csendes falusi élményeim között nem utolsó helyen állt, ha a szénás-szekér tetején vagy a gabonás zsákokon végig nyujtózva, a Jánosa Ferenc bácsival — aki fuvarosunk volt (Isten nyugossza békében) — a pápai heti vásárokra be-bekocoghattam az ő egyfogatosán.

Ráértem és jól is esett igy a multat végig élnem utközben. Attól tartottam azonban, hogy az elmélázóan "gyors" utazásunk folytán világossal már nem tudunk majd visszajönni a farmról s végre is igy szóltam az én kedves "Greeny" barátomhoz (akit egyébbként a becsületes nevén Kálmán Eleknek hivnak):

— Mond csak te "Greeny", nem tud ez a "Dani-ló" jobban kocogni?

"Greeny" barátom meghökkenve nézett rám, majd rántott egyet a gyeplőn s a "Daniló" kissé gyorsabb ütembe kezdett. Kis emelkedés következett azonban s igy hamarosan visszaesett az előbbi, pokolian nyugalmas tempójába s abból a "Greeny" barátom minden jóakaratu biztatása sem tudta kilenditeni. Ekkor hirtelen felém fordulva, emigyen kezdett bölcselkedni az én "Greeny"-m:

— Tetszik tudni tiszteletes bácsi, tud ez a "Danyi" futni, csak nem akar.

— Veszem észre, feleltem lakonikus nyugalommal. Aztán mikor szokott futkosni?

— Hát majd hazafelé. Meg tetszik látni, hogyan tud futni, — vágta ki rá "Greeny" barátom.

— Aztán miért, te? kérdeztem tőle csodálkozva.

— Hát.... mer' éhes lesz, — dobta a szót az én "Greeny-m nagy bölcsen, majd kis vártatva nagy sunyin ezt is hozzá tette: — Meg én is!....

Pompásat kacagtam "Greeny" barátom nem is olyan elvetni való életfilozófiáján és kíváncsian néztem a vissza-utunk elé. A kocsist és lovát egyformán figyeltem. Tényleg mindakettő jobban igyekezett, sőt mikor az utolsó dombról lekerültünk a völgybe, a "Dani-ló" ugy neki lendült, hogy egész hazáig szép ütemesen trappolt s alig egy óra alatt már az alsó farmon voltunk.

Azóta is eltünődöm affelett, hogy a hegyről lefelé jövet adta-e meg a lendületet a mi drága, jó, szelid, öreg "Dani-ló"-nknak vagy tényleg éhes volt?! No, meg a "Greeny" barátom is?!.... S ezért siettek haza!?....

Ez a "Greeny" különben egy igen érdekes 16 éves fiu, sőt most már értékes is kezd lenni, mert a farmi munkákban is segédkezik, ha nem is mindig valami nagy ambicióval. Róla hallottam az alábbi jellemző kedves esetet, ami két évvel ezelőtt történt.

Árvaatya társam beteg volt s feküdt. Igy a szokásos esti áhitat is elmaradt s ki volt adva a rendelet, hogy csendnek kell lenni az egész "Home"-ban. "Greeny" volt az első, aki a parancsnak engedelmeskedve, visszavonult a felső lakosztályába, hova kis idő mulva a többiek is összegyültek. — "Greeny" rendelkezése folytán körben letelepült a kis sereg (8-10 gyermek, a nagyobb) s a legnagyobb komolysággal, kezében bibliát tartva, igy szólt hozzájuk:

— Apuka (az árvaatyát szólitják igy a gyermekek) beteg, istentisztelet nem volt, most imádkozzunk s kezdett ilyen formán magától imádkozni az ő kissé furcsa hanghordozásán:

"Mi Atyánk, jó Istenünk!..... Köszönjük neked, hogy ma is vacsorát adtál nekünk..... Kérünk adjál vacsorát majd holnap is..... Apukát pedig gyógyitsd meg mielőbb..... Amen"

Ilyen tónusban folyt le a rövid imádság, de a legnagyobb komolysággal, szinte nagyokat is megszégyenitő őszinte áhitattal. — Majd kiadta a további rendelkezést ilyetén formán:

— Mivel én vagyok a legnagyobb és a legrosszabb, hát azt mondom, hogy csend legyen és mindenki feküdjön le. —

Apuka meggyógyult. Az ima szivből fakadt s ugy mondják, hogy azelőtt se, azóta se volt nagyobb csend a "Home"-ban, mint akkor ban.aek'?— ato
este. Különösen a felső, fiu-lakosztályokban.

\- - -

Ez is jóizü doog volt. — A gyermekeink vasárnap délelőtt lejárnak mindig a városi angol templomba vasárnapi iskolába. — Igen helyesen lett ez igy bevezetve, mert ezáltal tartjuk fen a kontaktust a várossal, ahol csak mi vagyunk magyarok. — Ha nem volna református az intézményünk, nem tudom, hogy befogadna-e, megtürne-e bennünket itt ez a különben igen kedves, igazi kis amerikai város. A gyermekeinken keresztül azonban igen szép összhangban élünk a városbeliekkel. — A mi lapdázó csoportjaink nem egyszer kelnek párviadalra a lenti, városi gyeerkekkel, sőt legutóbb 9:16-ra verték őket a "hunky-boys"-ok.

Mikor a vasárnapi iskolából visszajönnek, a "Home"-ban van rendes istentisztelet az összes személyzet és gyermeksereg részére. (A most befejezés előtt álló templomunk nagy segitségünkre szolgál majd évégből.) Délután rendszerint C. E. ifjusági munka folyik a nagyobbak között, este pedig mi tanitjuk le a vasárnapi iskolai leckét magyarul.

Egyik vasárnap én voltam épen a soros pap s mikor láttam, hogy jönnek már vissza a vasárnapi iskolából gyermekeink, alant fekvő kis hajlékomból elindultam én is a tetőre, a "Home"-ba, hogy elvégezzem a rendes istentiszteletet. — Utközben a nagyobbaktól kérdezgettem meg, hogy mi volt a vasárnapi iskolai leckéjük. — Majd amikor egy kisebb csoport érkezett mellém, őket fogtam elő. Mózesről szólt a lecke tárgya. — Több kérdést intéztem hozzájuk s végül egy ilyen kérdést tettem fel a mellettem lévő Kalapács Gyurihoz:

— No, meg tudod-e mondani, Gyuri, mi történt Mózessel?

Az egyik kis fiu épen akkor ért oda s mit sem tudva az előzményekről, nagy hirtelen közbe vágott:

— Kanadában van.

Még a lélekzetem is elakadt ijedtemben a határozott kijelentésre s nagy kérdőjellé válva szinte haragosan kiáltottam feléje:

— Kicsoda, te?

— Hát a Kalapács Mózes, Gyurinak a bátyja, — felelte nagy nyugalommal.

Általános jóizü kacagás váltotta fel a pillanatnyi nagy csendet. — Én pedig igy tudtam meg, hogy Mózes csakugyan Kanadában él, akit azonban a becsületes nevén Kalapács Mózesnek hivnak. És azt is, hogy a Gyuri gyereknek bátyja is van. Isten tartsa meg erőben, egészségben — Kanadában!

- - -

Ez is kedves és a gyermekekre igen jellemző eset lehetett. — Árvaatya legkisebb gyermekének, akit különben csak "Karli"-nak becéz mindenki, — volt egy kedvenc, igen szép kis kakasa a baromfi udvarban. — Hogy, hogy nem, a kedvenc kis állat beadta a kulcsot egy reggelre. — Lehet, hogy a nagy szeretet ölte meg. —

A gyermeksereg fényes temetést rendezett a részére. Egy "baksziba" helyezve s mezei vadvirágokkal beszórva, kis kocsin vitték ki az alkalmi temető helyre. — A gyermekhad illő komolysággal, páros-menetben követte a halott vivő kis kocsit. — Akadt még pap is közöttük. —

A tett szinhelyén szépen elhantolták a kis kakast, a kis sirhalmot pedig ujból behintették mezei virággal és fejfaként egy keresztet tüztek le rá. — Majd a jól végzett munka után szétszóródott a meghatott gyermeksereg.

Kis vártatva az egyik lányka került el a sirdombhoz s elbámulva a látottakon, de leginkább a kereszten, hitetlenkedve szaladt vissza a "Home"-ba s ártatlan gyermeki szivvel igy szó az ott lévő társaihoz:

— Nem is tudtam, hogy a "Bendi" (ez volt a kis kakas neve) katholikus volt..... Kereszt van a sirján.....

- - -

Vannak persze szomoruan megható élmények is az árvák között. — meglátogattak a gyermekeink. — Feleségemmel együtt nagyon örültünk a látogatásnak. — Az egyik kis velünk lakó fiu, látva a nagy örömünket, egyszer csak megszólalt nagy komolyan s ilyen formán kezdett beszélni:

— Milyen jó a tiszteletes bácsiéknak..... Mikor a mamám még élt, nekünk is volt a ház előtt sok virágunk..... Vasárnap mindig kimentünk..... Aztán ugy örültünk, mint a tiszteletes bácsiék..... Milyen jó is, akinek édes anyja van..... Ugy szeretném, ha én is el mehetnék a mamához és örülhetnék neki.....

A gyermeki sziv ilyen öntudatlan megnyilatkozására egy könnyet morzsoltam szét a szememben s önkéntelenül is magamhoz öleltem a kis árvát.....

- - -

Elég is ennyi az élményekből. — A gyermeki lelkek érdekes jellemzésére, no meg az Árvaházunk belső lelki életének ismertetése végett irtam meg ezeket. — Igy vegye a nyájas olvasó is. —

Mint előre jeleztem, hasznosabb tapasztalati igazságokról ma még nem beszélhetek. — Ilyenekkel még nem igen rendelkezhetem. — Pár hónap nem elég ahhoz, hogy az ember nagy kérdéseket a gyakorlati oldaláról is teljesen kiismerjen. — A hibás, főként rosszakaratu kritika pedig csak felültességre vall és megrontója lehet a legszentebb ügynek is.

Annyi bizonyos, hogy az Árvaház egyike az amerikai magyarság legszebb és elgáldásosabb intézményeinek. — Hét éves története folytonos fejlődést mutat s azokat dicséri, akik eleitől az Árvaház élén állanak és hüséggel, odaadással szolgálják az árvák ügyét. — Egyenesen bün volna, ha a magyarság ezt a szép és éldásos intézményét magára hagyná. — S főleg a református magyarságnak nem lehet szentebb feladata, mint ennek a fentartása, minden téren való felkarolása. A jogos kritikát az Árvaház mindenkor elbirja, de a kicsinyes és rosszakaratu külső kritizálgatások csak felületességet árulnak el. — Komoly elbirálásra az ilyenek nem számithatnak. — Itt a segitő szeretetre, a tettekben nyilvánuló jócselekedetekre van szükség, nem pdig a kákán is csomót kereső akadékoskodásokra!.....

Tájékoztatás az 1929-ik évről.

Az 1929-ik esztendő 365 napból áll.

Az 1929-ik esztendőben az uralkodó bolygó a Hold.

Az 1929-ik esztendő a zsidók 5690-ik esztendeje, a zsidók uj esztendeje 1929. okt. 4.

Az 1929-ik esztendő a japán időszámitás szerint a 2589-ik esztendő.

Az 1929-ik esztendő a mohamedánok időszámitása szerint az 1348-ik esztendő.

Az 1929-ik esztendő az Egyesült Államok megalakulásának a 154-ik esztendeje.

NAP ÉS HOLD FOGYATKOZÁSOK.

Ebben az évben nem lesz hold fogyatkozás.

Nap fogyatkozás lesz kettő és pedig:

1. Teljes nap fogyatkozás, május 9-ikén. Az Egyesült Államokban nem látható.

2. Gyürüs nap fogyatkozás, november 1-én. Az Egyesült Államokban nem látható.

A NAP RENDSZERÉNEK CSOPORTJA.

1. Központi test a NAP. 2. Főbolygók: a MERKUR, közel 8 millió métföldnyire a Naptól, 88 napból áll az éve. 3. VÉNUSZ, 15 millió mértföldnyire a naptól, mintegy 225 napból áll az éve. 4. FÖLD, 20 millió mértföldnyire a naptól. 5. MARS, 32 millió mértföldnyire a naptól. Egy éve 687 napból áll. 6. JUPITER, 107 millió mértföldnyire a naptól, majdnem 12 év alatt teszi meg a nap körüli utját. 7 .SZATURNUSZ, 194 mértföldnyire a naptól, 29 év és 116 nap alatt fordul meg egyszer a nap körül. 8. URANUSZ, 396 és fél millió mértföldnyire a naptól, 84 év és 7 nap alatt fordul meg egyszer a nap körül. 9. NEPTUN, 216 millió mértföldnyire a Naptól. Körutját 164 év és 216 nap alatt teszi meg, vagyis ott ennyi ideig tart egy egy esztendő.

A főbolygókon kivül vannak még mellékbolygók, vagyis holdak: a Földnek van 1, Marsnak 2, Jupiternek 3, Szaturnusznak 10, Uranusznak 4, Neptunnak 1 holdja van.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK TÖRVÉNYES ÜNNEPEI:

Január 1. Ujév, Massachusetts, Mississippi és New Hampshire kivételével az összes államokban és districtben törvényes ünnep.

Január 3. A new orleansi csata évfordulója Louisianna államban.

Január 9. Lee születése. Törvényes ünnep a déli államokban.

Február 12. Lincoln születése. Törvényes ünnep Connecticut, Illinois, Minnesota, New York, Pennsylvanit, North Dakota és Washington államokban.

A legjobb tyukszem és szemölcs irtószer.

Kapható: KALERD LABORATORIES

500--504 North Craig Street Pittsburgh, Pa.

Február 22. Weshington születése. Missouri állam kivételével az összes államokban törvényes ünnep.

Március 2. Texas állam függetlensége, csak Texasban.

Április 6. Az Egyesült Államokhoz való csatlakozás (Coonfederation) emléke Louisianna államban.

Április 19. Hazafiak emléke Massachusettsben.

Április 26. A Confederation emléke Alabama, Floridda és Georgia államokban.

Május 2-ik péntekjén a Confederatio emléke Tennesseeeben.

Május 10. A Confederatio emléke North és South Carolinában.

Május 10. A mecklenburgi függetlenségi nyilatkozat aláírásának emléke North Carolinában.

Május 30. Memorial Day az összes államokban és territoriumoában, Alabama, Arkansas, Flroida, Georgiia, Louisiana, Mississippi, New Mexico, North és Scouth Carolina, Texas és Virginia államok kivételével.

Junius 3. Jefferson Davis születése Floridában és Geeorgiában.

Julius 4. A függetlenségi nyilatkozat aláírásának emléknapja az egész Egyesült Államokban.

Julius 24. A pioneerek emléke Utahban.

Augusztus 16. A benningtoni csata emléke Vermontban.

Szeptember első hétfője Labor Day. A munka napja az összes államokban, kivéve Arizona, Arkansas, Louisiana, Mississippi, Nevada, New Mexico, North Carolina, North Dakota, Oklahoma és Vermont államokat. Wyomingban megtartják, de nem hivatalos ünnep.

November 25. Labor Day az orleansi kerületben, Louisianában.

November utolsó csütörtökje hálaadás napja az elnök külön parancsára. Mindenütt megtartják még akkor is, ha egyébként nem hivatalos ünnep.

December 25. Karácsony. Az összes államokban hivatalos ünnep.

Szombat délután hivatalos munkaszünet: New York, New Jersey, North Carolina, Pennsylvania, Maryland, Tennessee, Virginia, Louisiana és Deyaware államokban. Louisiana és Missouri államokban a 100,000 lakoson felüli, Ohioban az 50,000 lakoson felüli városokban.

NEVEZETES KORSZAKOK ÉS KORSZÁMITÁSOK.

a 7527-ik a görög egyház korszámitása szerint.
az 5690-ik a zsidók korszámitása szerint.
a 2193-ik a jeruzsálemi első templom felépitése óta.
az 1829-ik Krisztus Urunk születése óta.
az 1896-ik Krisztus halála óta.
az 1868-ik a zsidók szétszórása óta .
az 1617-ik a keresztények üldözése első betiltása óta.
az 1348-ik Mohamed menekülése óta.
az 1034-ik a magyarok első megjelenése óta a mai Magyarországban.
a 935-ik Géza vezér megkeresztelése óta.

HOGYAN LEHET BOLDOG KARÁCSONYRA?

Ha szeretteinek AJÁNDÉKOT adhat.
Ajándékot csak pénzért lehet vásárolni.
A karácsonyra való pénz megtakaritását
célozza a mi

"CHRISTMAS SAVINGS CLUBUNK"

Lépjen be ebbe Ön is!

Title Trust & Guarantee Co.

JOHNSTOWN, PENNSYLVANIA.

a 920-ik I. István megkoronázása óta.
a 929-ik Magyarországnak az európai független államok közé való besoroztatása óta.
az 544-ik Nagy Lajos magyar király halála óta.
a 464-ik Hunyadi János nándorfehérvári nagy győzelme óta.
a 489-ik a könyvnyomtatás feltalálása óta.
a 490-ik Korvin Mátyás király magyar trónra jutása óta.
a 448-ik Luther Márton születése óta.
a 436-ik Amerika feltalálása óta.
az 512-ik a reformáció kezdete óta.
a 312-ik Zrinyi Miklós hősies halála óta.
a 323-ik a bécsi békekötés óta.
a 207-ik a Nikolsburgi békekötés óta.
a 250-ik Bethlen Gábor halála óta.
a 283-ik a linci békekötés óta.
a 243-ik az eperjesi vértörvényszék felállitása óta.
a 222-ik Szavoyai Jenő győzelme óta Zentán.
a 230-ik a szatmári békekötés óta.
a 148-ik II. József türelmi rendelete óta.
a 126-ik a gőzhajó használata óta.
a 123-ik a vasuti mozdony első kisérlete óta.
a 15-ik a világháboru kitörése óta.
a 11-ik a világháboru fegyverszünetének megkötése óta.

I. EGYETEMES PROTESTÁNS EMLÉKNAPOK.

1483. November 10. Luther Márton születése (Eisleben.)
1497. február 14. Melanchton Fülöp születése (Bret
1488. január 1. Zwingli Ulrik születése (Wildhaus,) ten)
1509. julius 10. Kálvin János születése (Noyon.)
1517. október 31. Luther Márton kifüggeszti 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára.
1518. augusztus 7. A pápa Luthert igazolás végett Rómába idézi.
1519. junius 27, — julius 16. A lipcsei hitvita.
1520. december 10. Luther nyilvánosan elégeti az átok bullát.
1521. április 17. Luther Márton hitvallása a wormsi birodalmi gyülés előtt.
1521. május 4.—1522 március 3. Luther Wartburgban. Bibliafordításnak előkészitése.
1525. Zwingli kiadja az "igaz és hamis vallás magyarázata" cimü munkáját.
1529. Az evangelikus rendek ünnepélyes tiltakozása (protestatio) a speieri gyülés vallás határozata ellen.
1529. október 1. A marburgi értekezlet (colloquium.)
1530. december 22. A prot. rendnek Schmalkaldenben fegyveres védelemről tanácskoznak.
1531. március 29. A prot. fejedelmek és városok szövetségre lépnek Schmalkaldenben.
1531. október 11. Zwingli halála. Kappeli ütközet.
1532. julius 23. A nürnbergi vallásbéke.
1536. Kálvin János "A keresztyén vallás rendszere" cimü munkájának a megjelenése.
1537. szeptember 5. Kálvin János megkezdi a müködését Genfben.
1538. Kálvin Jánost és Farel Vilmost Genf számüzi.
1540. október 20. A genfi tanács Kálvint visszahivja
1541. szeptember 1. Kálvin visszatérése Genfbe.
1546. február 18. Luther Márton halála.
1549. A zürichi egyezmény (Consensus Tigorinus) feltünteti a Genf (Kálvin) és Zürich (Zwingli) tanai közötti ellentétet.
1555. szeptember 25. Az augsburgi vallásbéke kihirdetése. (
1559. junius 5. Kálvin János a genfi akadémiát megnyitja.
1563. A heidelbergi káté kiadása.
1564. május 27. Kálvin János halála.
1572. augusztus 23—24. A Bertalan éj. Párizsi vérnász.

CENTRAL PHARMACY

9224 Cottage Grove Ave.
CHICAGO ILL.

Telefon Chesterfield 0030

Jöjjön hozzánk a receptjével s mi pontosan és gyorsan elkészitjük gyógyszerét.

A MAGYAROK RÉGI GYÓGYSZERTÁRA.

Ice cream és szódák.

BRENNER BROTHERS
DRY GOODS STORE
9235 COTTGAE GROVE AVE.,
CHICAGO, ILL.

Mindennemü férfi és női ruhák, cipők, rőfös és divat áruk nagy raktára.

BUTOR ÁRUHÁZ
Telefon Chesterfield 0061.

1598. április 13. A nantesi Edictum megjelenése.
1605 november 5. Az angol pápai pártnak vakmerő terve (a lőporösszeesküvés) napfényre kerül.
1629. március 6. Az Edictum Restitutions megjelenése.
1632. november 6. A lutzeni csata. Gusztáv Adolf halála.
1648. október 24. A Wesfaliai béke.
1731. október 31. A salzburgi reformátusok kiüzetését elrendelő parancs megjelenése.
1773. julius 21. A jezsuita rend eltörlése.
1788. julius 9. Frigyes Vilmos vallásrendeletnek megjelenése.
1817. október 31. A német reformátusok és ágostaiak frigyrelépése (unioja.)

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK ELNÖKEI.

1. George Washington	1789—1797
2. John Adams	1797—1797
3. Thomas Jefferson	1801—1809
4. James Madison	1801—1809
5. James Monroe	1817—1825
6. John Quincy Adams	1825—1829
7. Andrew Jackson	1829—1837
8. Martin Van Buren	1937—1841
9. William H. Harrison	1841
10. John Tyler	1841—1845
11. James Knox Polk	1845—1849
12. Zachary Taylor	1849x1850
13. Millard Fillmore	1850—1853
14. Franklin Pierce	1853—1857
15. James Buchanan	1857—1861
16. Abraham Lincoln	1861—1865
17. Andrew Johnson	1865—1869
18. Ulysses S. Grant	1869—1877
19. Rutherford B. Hayes	1877—1881
20. James A. Garfield	1881
21. Chester A. Arthur	1881—1885
22. Grover Cleveland	1885—1889
23. Benjamin Harrison	1889—1893
24. Grover Cleveland	1893—1897
25. William McKinley	1897—1901
26. Theodore Roosevelt	1901—1909
27. William Howard Taft	1909—1913
28. Woodrow Wilson	1913—1921
29. Warren G. Harding	1921—1923
30. Calvin Coolidge	1923—1929
31. Herbert Hoover	1929—

TÖRTÉNELMI NEVEZETESSÉGÜ ÉVEK AMERIKÁBAN.

1492. Columbus felfedezte Amerikát.
1620. A függetlenségi háboru kezdete.
1776. A függetlenség kinyilatkoztatása.
1783. Békekötés Angliával.
1789. Washington elnökké választása.
1807. Fulton elnökké választása.
1926. Az első vasut megépült Amerikában.
1835. A táviró feltalálása.
1861. A polgárháboru kitörése.
1863. A rabszolgák hivatalos felszabaditása.
1865. A polgárháboru vége.
1917. Háboru kezdete Németországgal és Ausztriával.
1918. Fegyverszünet a központi hatalmakkal.
1921. Békekötés a központi hatalmakkal.
1924. A Dawes-féle egyezmény.
1925. A locarnoi egyezmény.

MAGYARORSZÁGI PROTESTÁNS EGYHÁZAK.

1523. A budai országgyülés törvényei a lutheránusok ellen.
1525. A rákosi országgyülés törvényei a lutheránusok ellen.
1531. Dévai Biró Mátyás reformátor első fellépése.
1535. Ozarai Imre hitvitázó munkájának megjelenése.
1527. Melanchton levélben üdvözli Nádasdy Tamást az ujszigeti iskola alapitása alkalmából.
1541. Erdősi uj testamentom-forditásának megjelenése.
1545. A protestánsok az erdődi zsinaton megvetik egyházi szervezeteik alapjait.
1557. junius. A tordai gyülés biztositja az erdélyiek szabad vallásgyakorlatát.
1562. A tarcali zsinat elfogadja Géza hitvallását és az iskolák számára Kálvin kátéját.
1567. február. A debreceni zsinat. A Brevis Conf. pastorum elfogadása, a II. Helv. Hitv. aláirása.
1568. A gyulafehérvári hitviták.
1569. A nagyváradi hitviták.
1570. A csengeri zsinat elfogadja a csengeri hitvallást "Confessia pastorum Eclesiae I. Chr. Exhibita in Csenger."
1572. Mélius Péter halála.
1576. augusztus 16—17. A hercegszőlősi zsinat.
1590. Károlyi Gábor kiadja bibliaforditását.
1605. Bocskay István felkelése.
1606. junius 23. A bécsi béke aláirása.
1606. december 29. Bocskay István halála.
1607. Szenczi Molnár kiadja a zsoltárforditását, "Magyar versekbe formálva, francia nótákra szabva."
1610. március 28—30. A zsolnai zsinat.
1613. október 23. Bethlen Gábort a kolozsvári országgyülés fejedelemmé választja.
1619. szeptember 3. Bethlen Gábor hadaival megindul Ferdinánd ellen.
1619. október 14. Bethlen Gábor bevonul Pozsonyba.
1620. május 30. Bethlen megnyitja a besztercebányai országgyülést.
1620. augusztus 25. A rendek Bethlen Gábort királlyá kiáltják.
1621. december 31. A nikolsburgi béke aláirása.
1626. március 2. Bethlen házasságra lép Brandenburgi Katalinnal.
1629. december 15. Bethlen Gábor halála.
1644. I. Rákóczy György felkelése.
1645. december 15. A linczi béke megkötése.
1657. II. Rákóczi György szövetsége Károly Gusztáv svéd királlyal.
1664. augusztus 1. A szentgothardi csata.
1671. A bécsi és bécsujhelyi kivégzések.
1673. szeptember 25. A pozsonyi judicium delegatum megnyitása.

1674. március 5. A protestáns lelkészek, tanitók törvényszék elé idéztetnek.
1676. Dr. Ruyter Mihály a gályarabokat megszabaditja.
1678. Tököly Imre felkelése.
1681. A soproni országgyülés.
1691. április 2. Az Explanatio Leopoldina (a soproni t.-cikk magyarázata) megjelenik.
1707. április. A rózsahegyi zsinat.
1721. március 15. A pesti "mixti commissio" (vegyes vallásügyi bizottság) üléseinek megnyitása.
1731. március 31. A Carolina Resolutio kiadása.
1790. január 6. A budai országgyülés megnyitása, melyen az 1791. 20:1. t.-cikk, 17. pontja a protestáns egyházak jogait biztositja.
1791. sztepember 1 október 13. A budai református zsinat.
1833. január 9. Elhangzott Beőthy Ödön inditványa a vallásszabadság biztositása érdekében.
1848. Az országgyülés megalkotja a XX-ik törvénycikket, mely a bevett vallások tökéletes és teljes egyenlőségét és viszonosságát kimondja.
1869. május 15. A pátens név alatt ismert császári parancs visszavonása.
1849. A polgári anyakönyvek vezetésére vonatkozó törvény (33. t.-c.) megalkotása.
1895. A szabad vallásgyakorlat biztositása. (42.t.-cikk.)

HÓKIRÁLYNÉ.

Irta: Gróf BETHLEN MARGIT.

Messze, fent északon van Hókirályné birodalma. Néha, ritkán, kibontja hosszu fehér szárnyait és repül, lassan, kuszva a jeges légban, idegen országok fölé. Szárnyának minden csapásánál ezernyi ezer hópehely hull alá, szállanak, gomolyognak lassan, szüntelenül.....

Országának szivét nem látta senki soha.

Nincsen ottan más, csak csönd és puha fehérség. Ott él és álmodik Hókirályné.

Megtörtént egyszer, hogy két fiju, fölfegyverkezve lánglelkének egész erejével, melyet nagyobbnak hitt még Hókirályné szelid hatalmánál is, elindult országát meghóditani.

Még át sem lépték birodalma határát, már száz futár sereglett trónjának zsámolya körül. Kékes zöld szárnyu jégmadarak süvölvte hasitották a léget, hogy megvigyék a hirt. Bugdácsoló pinguinok serege, cammogó jegesmedvék, emberszemü fókák, mind leborulva előtte, könyörögtek: — mentsél meg! Ne engedd ide az embert, az ellenséget!

Hó királyné felemelkedett fekhelyéről. Magas volt, fehér és halvány. És mosolygott: ne féljetek, — szólt halkan, miközben kibontott szárnyáról lassan hullani kezdtek a hópelyhek.

A két ifju sok napja vándorolt már, nem riasztotta őket fáradtság, veszély. Mikor először léptek át Hókirályné országának határát, megszoritották egymás kezét: csak együtt és diadallal térünk meg!

És az első pihenőnél előttünk állt Hókirályné .

— Térjetek vissza! Ott kint az élet: itt a halál és örök némaság — szólt szeliden. Az ifjak nem feleltek, csak megrázták fejüket s folytatták utjukat. Hókirályné felemelkedett a magasba s hosszu, fehér szárnyait kibontva, követte őket. Lassan, halkan, szüntelenül szállottak a hópelyhek. Még sokszor megjelent előttünk Hókirályné, de már nem szólt, csak némán intett dél felé. Az ifjak elfordították fejüket és haladtak tovább, mind lassabban, kinosabban, a mindig hulló, soha meg nem szünő puha fehérségbe.

És egy nap az egyik ifju leroskadt és társára emelve szemét szólt: én elhagylak! Térj vissza, ez a halál országa; — és szeme lezárult örökre.

A másik karjába vette és elvitte oda, hol nagy átlátszó jégtömbök torlódtak rakásra. Lefektette a puha hába és körülötte és fölötte halomra rakta a jégdarabokat, ugy hogy átlátszó, zöld üveg koporsóban aludta utolsó álmát. És mind több és több jégtömböt rakott feléje magasabbra ,még magasabbra, mig végre fényes, ezer szinben játszó jéggula meredt az égbe. Az ifju utoljára nézett társa halovány arcába: — visszajövök és megtalállak. Ne félj, nem maradsz egyedül — és elindult az uton vissza, amelyen jött.

A sir fölött lassan, halkan, szüntelenül szállottak, hullottak a hópelyhek. Mielőtt az ifju elérte az ország határát, az ezer szinben játszó jéggula helyén fehér, fehér, egyforma hómező terült el.

Hókirályné álmodik tovább.....

Az elmult 23 év alatt

számtalanszor ismételtük, hogy

HA ÓHAZÁBA akar utazni, vagy rokonait óhajtja Amerikába hozatni?

HA BÁRMIFÉLE közjegyzői okiratra s azzal kapcsolatban konzulátusi hitelesitésre van szüksége?

HA PÉNZT akar a világ bármely részébe küldeni, vagy bárhonnan idehozatni?

HA..HÁZAT, lottot, üzletet vagy farmát akar eladni vagy venni?

HA HÁZÁT, butorát vagy autóját óhajtja tüz vagy baleset ellen bebiztositani?

Csak forduljon teljes bizalommal a legrégibb kipórbált és megbizható céghez, ahol nemcsak gyors és pontos, de ugyanakkor becsületes és méltányos kiszolgálásban is részesül.

CSIPŐ LAJOS

477 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.

AZ AMERIKAI MAGYAR
REFORMÁTUS ÁRVAHÁZRA
ISTEN ÁLDÁSÁT KÉRI

Egy jó barát.

Az Amerikai Magyar Református Egyházak s Lelkészek Cimjegyzéke

Ez idő szerint a következő csoportokra van széttagolva a református magyarság.

1. A Reformed Church in the U. S.-hez tartozó gyülekezetek.
2. A Presbyterian Church in the U. S.-hez tartozó gyülekezetek.
3. A Független Magyar Ref. Egyházat alkotó gyülekezetek.
4. A Protestáns Episkopális Egyházhoz tartozó gyülekezetek.
5. A Reformed Church in America nevü egyházhoz tartozó gyülekezetek.
6. A Southern Presbyterian Egyházhoz tartozó gyülekezetek.

A REFORMED CHURCH IN THE U. S.-HEZ TARTOZÓ GYÜLEKEZETEK.

A nyugati magyar református egyházmegye tisztikara.

Egyházmegyei elnök: Boros Jenő, chicago-burnsidei lelkész, 652 East 92nd Street, Chicago, Ill.

Egyházmegyei titkár: Üresedésben.

Egyházmegyei jegyző: Ifj. Kalassay Sándor elyriai lelkész, 119 West River Street, Elyria, Ohio.

Egyházmegyei pénztárnok: Pecsök Pál, a clevelandi első egyház gondnoka, 2782 East 79th Street, Cleveland, Ohio.

Egyházmegyei ügyész: Kováchy M. Andor, 637 Society for Saving Bank Bldg., Cleveland, Ohio.

Egyházak, lelkészek, tanitók a nyugati egyházmegyében.

1. Akron egyház. Bakay Árpád lelkész, 807 Coburn Street, Akron, Ohio.

2. Ashtabula egyház. Krivulka Károly lelkész, 115 Sibley Street, Ashtabula, Ohio.

3. Buffalo-East sidei egyház. Murányi János lelkész, 1940 Clinton Street, Buffalo, N. Y.

4. Buffalo-West sidei egyház. Urbán Endre lelkész, 696 Tonawanda Street, Buffalo, N. Y.

5. Chicago-Burnside. Boros Jenő lelkész, 652 East 92nd Street, Chicago, Ill.

Chicago-Southside. Garay Gerő lelkész, 8506 Burley Street, Chicago, Illinois.

7. Chicago-Westside. Hankó M. Gyula lelkész, 4323 West Carol Ave., Chicago, Ill.

8. Clevelandi Első Egyház. Dr. Herczegh József lelkész, 2854 East 79th Street, Cleveland, Ohio. Tanitók: Bernáth Árpád és Király Imre, 2845 East 79th Street, Cleveland, O. Leányegyház Medina, Ohio.

9. Cleveland-Westside. Vasváry Ödön lelkész, 1946 West 32-nd Street, Cleveland, Ohio.

10. Columbus egyház. Csutoros Elek lelkész, 365 Woodrow Ave., Columbus, Ohio.

11. Conneaut-Erie egyház. Dókus Sándor lelkész, Harbor Street, Conneaut, Ohio.

12. Dayton egyház. Azary János lelkész, 626 Blaine Street, Dayton, O. Tanitónő: Tóth Zsuzsika. Leányegyház: Middletown, O.

13. Drakes-Congoi egyház: Üresedésben.

14. Elyriai egyház. Ifj. Kalassay Sándor lelkész, 119 West River Street, Elyria, Ohio.

15. Fairport-Harbori egyház. Krisik Alajos lelkész, 607 Plum Street, Fairport-Harbor, Ohio.

16. Flinti egyház. Korocz Géza lelkész 1144 Campua Ave., Flint, Mich.

17. Gary egyház. Kovács Mihály lelkész, 1354 Jackson Street, Gary Ind. Leányegyház: Indiana-Harbor, Ind.

18. Detroiti egyház. Tóth Mihály lelkész, 8016 Wanderbilt Ave., Detroit, Mich. Segédlelkész: Kalabányi István. Tanitónő: Özv. Daróczy Pálné.

19. Jolieti egyház. Józsa Béniámin lelkész, 608 Elmwood Street, Joliet, Ill.

20. Kalamazooi egyház. Fekete András lelkész, 801 Mill Street, Kalamazoo, Mich.

21. Kearsargei egyház. Üresedésben.

22. Loraini egyház. Csontos Béla lelkész. Kovács Katalin, tanitónő, 3036 Globe Ave., Lorain, Ohio.

23. Milwaukee egyház. Szeghy B. János lelkész, 303 Court Street, Milwaukee, Wis.

24. Racinei egyház. Radácsi Sándor lelkész, Racine, Wis.

25. Tonawandai egyház. Kovács Károly lelkész. 43 Cleveland Street, Tonawanda, N. Y.

A nyugati egyházban van tehát 25 anyaegyház, 3 leányegyház, 23 lelkész. Két segédlelkész. Egy tanitó és két tanitónő.

Nyugalmazott lelkész: Virág István, Indiana-Harbor, Indiana.

A középegyházmegye tisztikara.

Egyházmegyei elnök: Horváth Sámuel homesteadi lelkész, a Reformátusok Lapjának szerkesztője, 416 Tenth Ave., Homestead, Pa.

Egyházmegyei jegyző és titkár: Üresedésben.

Egyházmegyei pénztárnok: Varga Lajos pittsburghi lelkész, 221 Johnston Ave., Pittsburgh, Pa.

Egyházak, lelkészek és tanitók a középegyházmegyében.

1. Duquesnei Egyház. Beszolgálja Melegh Gyula, mckeesporti lelkész.

2. Homesteadi egyház. Horváth Sámuel lelkész, 416 15th Ave., Homestead, Pa. Tanitónő: Oláh Juliska. Leányegyház Rankin, Pa.

3. Johnstowni egyház. Porzsolt Ernő lelkész, 824 Chestnut Street, Johnstown, Pa.

4. Logan-Etheli egyház. Bertók Béla lelkész, P. O. B. 53, Logan, W. Va.

5. McKeesporti egyház. Melegh Gyula lelkész, 134 Eighth Ave.,McKeesport, Pa. Tanitónő: Bogár Anna. Leányegyház: Monongahela, Pa.

6. Pittsburghi egyház. Varga Lajos lelkész, 221 Johnston Ave., Pittsburgh, Pa. Tanitó: Veres József, 2119 Johnston Ave., Pittsburgh, Pa. Leányegyház: Zelienople.

7. Pocahontasi egyház. Daróczy Mátyás lelkész, P. O. B. 425 Pocahontas, Va. Leányegyház: Gary, W. Va.

8. Springdalei egyház. Üresedésben.

9. Uniontown-Morgantowni Egyház. Borsos István lelkész, 537 Richwood Street, Morgantown, W. Va. Ebbe a körzetbe több szórvány és leányegyház tartozik.

10. Vintondalei egyház. Üresedésben. Leányegyház: Barnesboro, Pa.

11. Windberi egyház. Kerekes Béla lelkész, 404 Somerset Street, Windber, Pa. Leányegyház, Portage, Pa.

Ebben az egyházmegyében van 10 leányegyház. Egy társegyház. Hat szervezett leányegyház, több szórvány és szervezés alatt álló leányegyház. A lelkészek száma 9, mert ide tartozik Kalassay Sándor árvaatya is. Tanitó van egy, tanitónő pedig kettő.

Papnövendék: Tóth Béla. A diakonisszaképzőben: Tóth Róza.

A keleti egyházmegye tisztikara.

Egyházmegyei elnök: Dr. Takaró Géza, new yorki lelkész, 344 East 69th Street, New York, N. Y.

Egyházmegyei jegyző: Böszörményi István, bridgeporti lelkész, 641 Huncock Ave., Bridgeport, Conn.

Egyházmegyei titkár: Péter Antal new yorki segéd-lelkész, 344 East 69th Street, New York, N. Y.

Egyház megyei pénztárnok: Komjáthy Ernő segéd-árvaatya, Drawer P. Ligonier, Pa.

ROBERT MARTIN

FÉRFI ÉS FIU RUHA

és

CIPŐ KERESKEDÉSE

LIGONIER,

Pennsylvania

—

Az árvaháznak

egyik szálllitója.

FRANK G. HOUPT

PLUMBER

Az árvaháznak

egyik munkása.

—

LIGONIER,

Pennsylvania

Egyházak, lelkészek és tanitók a keleti egyházmegyében.

1. **Bethlehemi egyház.** Nagy Emil lelkész, 526—4th Street, Bethlehem, Pa.

2. **Bridgeport State Streeti egyház.** Böszörményi István lelkész, 641 Hancock Ave., Bridgeport, Coon. Tanitó: Monoky István.

3. **New Yorki első egyház.** Dr. Takaró Géza lelkész, Péter Antal segédlelkész, 344 East 69th Street, New York, N. Y.

4. **New Haven—Shelton—Torringtoni körlelkészség:** Lelkész: Keresztessy Imre, 146 Humphrey Street, New Haven, Conn. Posta cim: Box 674, New Haven, Conn.

5. **Passaci egyház.** Tegze László lelkész, 220 Fourth Street, Passaic, N. J.

6. **Phoenixvillei egyház.** Kováchy Kálmán lelkész, 503 Main Street, Phoenixville, Pa.

7. **South norwalki egyház.** Id. Dókus Gábor, 21 Lexington Ave., South Norwalk, Conn.

8. **Trentoni egyház.** Beszolgálja Rász Győző. 352 Adeline Street, Trenton, N. J.

9. **Wallingfordi egyház.** Kovács Béla lelkész, P. O. B. 136, Wallingford, Conn.

10. **Woodbridgei egyház.** Kovács Ferenc tanár, 455 Franklin Strret, Bloomfield, N. J.

11. **Mount-Carmeli egyház.** Beszolgálja Gulyás Károly.

Ebben az egyházmegyében van 11 egyház, 11 lelkész, mert ide tartozik Dr. Tóth Sándor magyar tanár is, akinek lakása 218 Pearl Street, Lancaster, Pa. és Komjáthy Ernő, segéd-árvaatya, Drawer P, Ligonier, Pa. Egy segéd-lelkész.

Papnövendék: Kecskeméthy József.

A REFORMED CHURCHNÉL.

levő gyülekezetek közül a következők angol nyelvü egyházmegyéhez tartoznak.

1. **Bridgeporti első egyház.** Ludman Sándor lelkész, Várkonyi Miklós segéd-lelkész, 227 Pine Street, Bridgeport, Conn.

2. **East Chicagoi egyház.** Mircse Sándor lelkész, 4822 Kennedy Street, East Chicago, Ind.

Leányegyház: Whiting, Ind.

3. **Fairfieldi egyház.** Urbán József lelkész, 399 Kingshighway, Bridgeport, Conn.

4. **Toledoi egyház.** Ujlaky Ferenc, lelkész, 1946 Bakewell Street, Toledo, Ohio. Tanitó, Boldog Bálint és tanitónő: özv. Harsányi Istvánné.

5. **Los Angelesi egyház.** Hady Albert lelkész, 658 E. 45th Street, Los Angeles, California.

6. **San Franciscoi egyház.** Szabó Antal lelkész, 200 38th Ave., Oakland, California.

CALLONE ANDRÁS

REAL ESTATE

és

INSURANCE

IRODÁJA

Házak, házhelyek, farmok vétele és eladása.

613½ E. 4th Street,

BETHLEHEM, PA.

EAST END PHARMACY

MAGYAR PATIKA

D B. CSENTERICZ,

PHARMACIST

843 East 4th Street,

BETHLEHEM, PA.

Az angolnyelvü egyházmegyékben tehát hat gyülekezet és ugyannyi lelkész tartozik. Ebben a kapcsolatban van egy segéd-lelkész, egy tanitó és egy tanitónő.

A diakonissza képzőben: Molnár Boriska, Molnár Juliska, Tarcali Irénke.

A Reformed Church in the U. S. kötelékében van tehát:

1.	Anya és társegyház	50
2.	Leányegyház	10
3.	A lelkészek száma	50
4.	A segédlelkészek száma	4
5.	Tanitók és tanitónők száma	9
6.	Papnövendék van	2
7.	Diakonissza képzőben: leány	4

A PRESBYTERIÁNUS EGYHÁZ

fennhatósága alá tartozó egyházak és lelkészek.

1. NEW JERSEY ÁLLAMBAN.

1. **Alpha-Philipsburgi egyház.** Lelkész: Szabó András. P. O. B. 233. Alpha, N. J.

2. **Caldwelli egyház.** Beszolgálja Kecskeméthy József. New Brunswick, N. J.

3. **Elizabeth-Bayonnei egyház.** Lelkész: Szathmáry Bertalan, Box 92. Station A. Elizabeth, N. J.

4. **Jersey-City-i egyház.** Lelkész: Simkó József.

5. **New -Brunswicki egyház.** Lelkész: Papp Károly, 22 Schuyler Street, Ney-Brunswick, N. J.

6. **Newarki egyház.** Lelkész: Mahcsics József, 579 South 12th St., Uewark, N. J.

8. **Whartoni egyház.** Lelkész: Dezső János, Wharton, N. J.

8. **Roeblingi egyház.** Lelkész: Nagy Ferenc, Roebling, N. J.

2. NEW YORK ÁLLAMBAN.

9. **Lackawannai egyház.** Lelkész: Bőtty János, Lackawanna, N. Y.

10. **New York-Harlemi egyház.** Lelkész: Harsányi László, 540 W. 122nd S., New York, N. Y. Templom East 116th Street. Tanitónő Bodnár Irénke.

11. **Yonkersi egyház.** Lelkész: Harsányi Sándor, 262 McKean Ave., Yonkers, N. Y.

3. PENNSYLVANIA ÁLLAMBAN.

12. **Beaverfallsi egyház.** Lelkész: Tóth Tibor, 101 Third Ave., Beaverfalls, Pa.

13. **Coatesvillei egyház.** Beszolgálja: Dr. Tóth Sándor magyar tanár 218 Pearl St., Lancaster Pa.

14. **Brownsvillei egyház.** Lelkész Dienes Barna, 305 Spring Ht. Brownsville, Pa. Leányegyházak Pricedale, Star Junction, Masontown, Pa.

15. **Daisytown-Vestaburgi egyház.** Szabó István 731 Ridge Ave. Pittsburgh, Pa.

16. **Canonsburg-Pittocki egyház.** Beszolgálja: Harsányi Andor.

Vásároljon autó zsirt, gazolint és olajat a HANTINGTON FILLING STATION- nél.

Tulajdonos:

SZALÓKI PÁL

Teljes garancia mindenért!

A legjobb gas és gépolaj.

Elsőrendü kiszolgálás.

Külömböző édes italok cukorkák és dohány-féle

Cor. Hawk és Brunswick Ave.
PHILLIPSBURG.

Egyedüli

MAGYAR SZŐRME ÜZLET

Eastonban, Pa.

167 Northompton St.

Tulajdonos:

KÓJI ISTVÁN

Szőrme kabátok, boák, stb. nagyválasztékban és rendelésre.

17. **Farreli egyház.** Lelkész: Vécsey Jenő, 144 North Darr St., Farrel, Pa. Leányegyház: Mercer, Pa.

18. **Kingstoni egyház.** Lelkész: Pazár Miklós, 4 Bauman Street, Kingston, Pa.

19. **Leechburgi egyház.** Lelkész: Kovács Andor 145 Third Street, Leechburg, Pa. Leányegyház: Homer City, Rossiter, Pa.

20. **Philadelphiai egyház.** Lelkész: Pompl Rudolf, 1233 North Franklin Street, Philadelphia, Pa.

21. **Scranton-Thcopi egyház.** Lelkész: Kovács József, 413 George Street, Throop, Pa.

22. **Ellwood City-i egyház.** Lelkész: Harsányi Andor, P .O. B. 1003. Ellwood City, Pa. Leányegyház: Butler, Pa.

4. OHIO ÁLLAMBAN.

23. **Alliance-i egyház.** Lelkész: Kruchio Antal, 615 Waugh Street, Alliance, O.

24. **Cantoni egyház. Lelkész:** ifj. Dókus Gábor 2113 14th St., Canton, O.

25. **Crescent-Martinsferry-i egyház.** Lelkész: Dr. Várady Arthur, 602 North Fifth Street, Martinsferry, Ohio.

26. **Clevelandi egyház.** Lelkészi állás üresedésben.

27. **Nilesi egyház.** Lelkész: Csépke István, 2nd St. Niles, Ohio.

28. **Youngstowni egyház.** Lelkész: Laky Zsigmond, 737 Mahoning Street, Youngstown, O.

5. ILLINOIS ÁLLAMBAN.

29. **East St. Louisi egyház.** Lelkész: Kardos József 1131 Trendley Ave., East St. Louis, Ill.

30. **Aurora-Elgini egyház.** Kovács D. Mihály 436 Main Street, Aurora, Ill.

6. INDIANA ÁLLAMBAN.

31. **South Bendi egyház.** Bodor Dániel, 1504 North Washington Street, South Bend, Ind.

Tanárok Dikovics János és Kovács Ferenc.

A Presbyteriánus egyház fenhatósága alá tartozik: 31 gyülekezet, hat leányegyház, több szórvány. Egy diakonissza. A lelkészek száma 31. Tanitónő egy.

A Független Amerikai Magyar Református Egyház.

Főesperes: Sebestyén Endre duquesnei lelkész.

Főgondnok: Bodnár István.

Főjegyző: Vincze Károly cartereti lelkész.

A keleti egyházmegye.

Esperes: Dr. Nánássy Lajos perth amboyi lelkész.

Gondnok: Péntek Miklós, Trenton, N. J.

Lelkészi jegyző: Vincze Károly cartereti lelkész.

Világi jegyző: Kardos József, New York, N. Y.

Pénztárnok: Dudás János, Cliffside, N. J.

Phone 2258
MADDEN EDGAR
MAGYAR TEMETKEZŐ
748 E. 4th Street,
Bethlehem, Penna.

CORRECT SHOP MILLINERY
125 E. 3rd Street,
Bethlehem, Penna.
Tulajdonos:
J. HARTMAN
Divatos női kalapok.

ÉJJEL NAPPAL
szolgálatára áll önnek a
ZELKO'S TAXI
Phone 678
601 Evans Street,
Bethlehem, Penna.

MOLNÁR GYÖRGY
GGÓGYSZER,
hazai aranynemü kereskedő
Real Estate közvetitő.
25 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ ÜZLETE, GARANCIA A MEGBIZHATGSÁGA.
1035 E. 3rd Street,
Bethlehem, Penna.

1. **Perth Amboyi egyház.** Lelkész: Dr. Nánássy Lajos P. O. B. 303, Perth Amboy, N. J. Leányegyház: Dunelle, N. J. Flemington, N. J.

2. **Cartereti egyház.** Lelkész: Vincze Károly 175 Pershing Street, Carteret, N. J.

3. **New Yorki egyház.** Lelkész: Tukacs György, 206-208 East 11th Street, New York. Leányegyház: Cliffside-Shady-Side, N. Y.

4. **Philadelphiai egyház.** Lelkész: Gulyás András. 1332 North Sixth Street, Philadelphia, Pa.

5. **Scrantoni egyház.** Lelkész: Hamborszky Gyula, 1069 Meade Ave. Scranton, Pa.

6. **Trentoni egyház.** Lelkész: Béky Zoltán, 180 Home Ave., Trenton, N. J.

A nyugati egyházmegye.

Esperes: Borsy-Kerekes György, youngstowni lelkész.

Gondnok: Szendrey István, Leechburg, Pa.

Lelkészi jegyző: Daróczy Sándor, mckeesporti lelkész.

Világi jegyző: Szalkó József, Duquesne, Pa.

Pénztárnok: Koós Lajos, McKeesport, Pa .

---

1. **Duquesnei egyház.** Lelkész: Sebestyén Endre, P O. B. 326, Duquesne, Pa.

2. **McKeesporti egyház.** Lelkész: Daróczy Sándor, 709 Mullberry Street, McKeesport, Pa.

3. **Donorai egyház.** Lelkész: Marton Sándor, 325 First Street, Donora, Pa.

4. **Leechburgi egyház.** Lelkész: Fazekas Lajos, P. O. B. Leechburg, Pa.

5. **Youngstowni egyház.** Lelkész: Borsy-Kerekes György, Mahoning Ave., Youngstown, O.

6. **Fairporti egyház.** Szervezés alatt.

7. **Detroiti egyház.** Lelkész: Dr. Bötykös Béla, 8028 Thaddeus Street, Detroit, Mich.

8. **Rapid-Cityi egyház. Lelkész: Gerenday László,** Rapid City, South Dakota.

BENCSETZ JÓZSEF
Magyar szóda üzlete.
ALPHA, N. J.
Kis és nagybani rendeléseit gyorsan szállitja.

A Reformed Church in America fennhatósága alatt a következő egyházak és lelkészek állanak.

1. **Manvillei egyház.** Üresedésben.

2. **New Brunswicki egyház.** Lelkész: Kósa András. 10 Division Street, New Brunswick, N. J.

3. **South Riveri egyház.** Lelkész: Babinszky András, South River, N. J.

4. **Peekskilli egyház.** Lelkész: Hámory S. Lajos, 207 Washington Street, Peekskill, N. Y.

A South Presbyterian egyházhoz tartozó egyházak.

1. **Árpádhoni egyház.** Lelkész: Bartus Sándor, Hammond, Louisianna.

2. **Nortoni egyház.** Lelkész: Csutoros Béniámin. Norton, Va.

A Protestáns Episkopális Egyházzal társult egyházak és lelkészek.

1. **Franklin Furnacei egyház.** Lelkész: Szabó László, P. O. B. Franklin, N. J.

2. **Lynchi egyház.** Lelkész: Dr. Papp Géza, P. O. B 282 Lynch, Kentucky.

3. **Kreishervillei egyház, N. Y.** Tóth Kálmán.

Az összes egyházak és lelkészek száma 1928-ban.

1. A Reformed Church in the U. S.-nél 50 anyaegyház, 10 leányegyház, 50 lelkész, négy segéd-lelkész, 4 féhrfi tanitó, 5 nőtanitó. Papnövendék 2. Diaknissza képzőben: 4 leány növendék.

2. Presbyterian Church in U. S.-nél:31 egyház, 31 lelkész, két tanár, egy tanitónő.

3. A független egyházmegyénél: 14 egyház s 13 lelkész.

4. Az episkopális egyháznál: 3 gyülekezet, 3 lelkész.

5. Reformed Church in America fennhatósága alatt: 4 gyülekezet, három lelkész.

6. A Southern Presbyterian egyháznál: 2 gyülekezet és két lelkész.

Összesen van tehát: 109 anyaegyház, több leányegyház, szórvány.

Ezeket a helyeket 100 lelkész szolgálja. A lelkészek mellett négy segédlelkész munkálkodik.

A gyermekneveléssel minden egyházban foglalkoznak. A magyar tanitók és tanitónők száma 13. Felsőbb iskolában, akadémián, collegeben és theol. három rendes tanár tanit s egy lelkész pedig órákat ad a magyar tanulóknak.

Hatalmas erő! Vajha a reánk bizottakban mindenkor hivek lehetnénk hogy sem embereknek, sem istenek reménysége meg ne csalatkoznék mi bennünk!

A Független Magyar Ref. Egyház uj lelkészei.

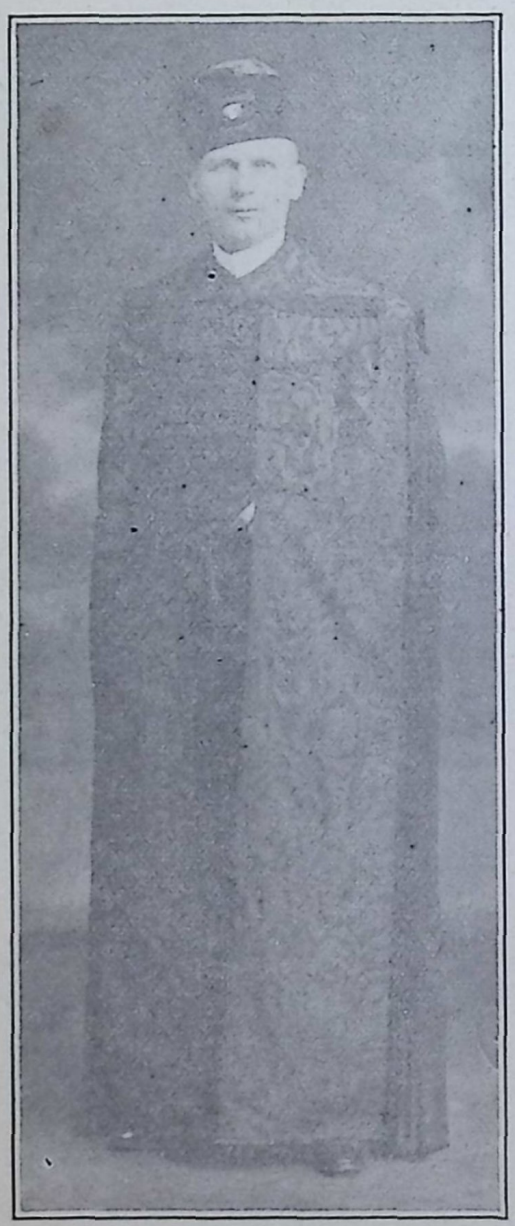

Dr. Bötykös Béla 1926 december 24-én érkezett Amerikába. Első állomáshelye a leechburgi egyházban volt, amely őt meghivta. Másfél évi nagy eredményekben gazdag szolgálat után, a detroiti egyház lelkészéül hivatott meg, s lelkészi állásába 1928 nov. 18-án iktattatott be. Dr. Bötykös, ki 1896-ban született a Zemplén megyei Perbenyiken, előbb jogi tanulmányokkal foglalkozott a Debreczeni Gróf Tisza István Tudományegyetemen. Jogi tanulmányai végeztével azonban nem ment jogi pályára, hanem, mivel már gyerekkorában vonzódott a lelkészi pályára, elvégezte ugyancsak a Debreczeni Egyetemen a theológiai tanulmányokat is. Segédlelkészi pályáját 1922 január 10-én kezdte Debreczenben, hol a belső gyülekezeti élet egyik leglelkesebb munkásának Uray Sándor lelkésznek volt segédlelkésze és hüséges munkatársa 2 esztendeig, aki mellett különösen a belmissió terén értékes tapasztalatokat gyüjtött. Debrecenből Gégény szabolcsmegyei községbe helyeztetett át segédlelkésznek, hol a Tiszántuli Egyházkerület egyik nagynevü adminisztrátora Vas Mihály lelkész oldalán müködött 3 esztendeig s ott mind az egyházi adminisztráció, mind belmissziói munka, és különösen az ifjuság nevelése terén szerzett bő tapasztalatokat.

Résztvett a világháboruban, mint a volt miskolci 10. honvéd ezred géppuskás tisztje. A háboru kitörésétől annak végéig 37 hónapot töltött különböző frontokan s e küzdelmeiben egy sebet és kilenc kitüntetést szerzett a magyar név dicsőségére.

Marton Sándor 1927 junius 27-én érkezett ki feleségével együtt, mint a donorai egyházhözség meghivott lelkésze. Kiérkezésekor rövid ideig a lelkész nélküli new yorki egyházat gondozta, s donorai állását aug. hó 21-én foglalta el, ahol azóta is, gyülekezete osztatlan szeretetétől övezve munkálkodik.

Marton Sándor a donorai egyházközség lelkésze született 1891 február 3-án a Szabolcs megyei Nyirmihálydi községben, hol édes atyja szintén lelkész volt. Közép és felsőbb iskoláit a debreczeni főiskolában végezte. Ott nyert 1910-ben érettségi bizonyitványt, majd 1916-ban lelkészi oklevelet. 1914 julius 2.-tól, a kápláni vizsga letétele előtt 2 hónappal, főtiszteletü Dr. Baltazár Dezső püspök ur Nagykállóba nagytiszteletü id. Görömbei Péter esperes ur mellé exmittálta segédlelkésznek, honnan áldásos egyházi és különösen, a háboru kezdetén, a hadi kórházak közadakozásból történő ellátása körül kifejtett buzgó munkál-

Marton Sándor és **neje.**

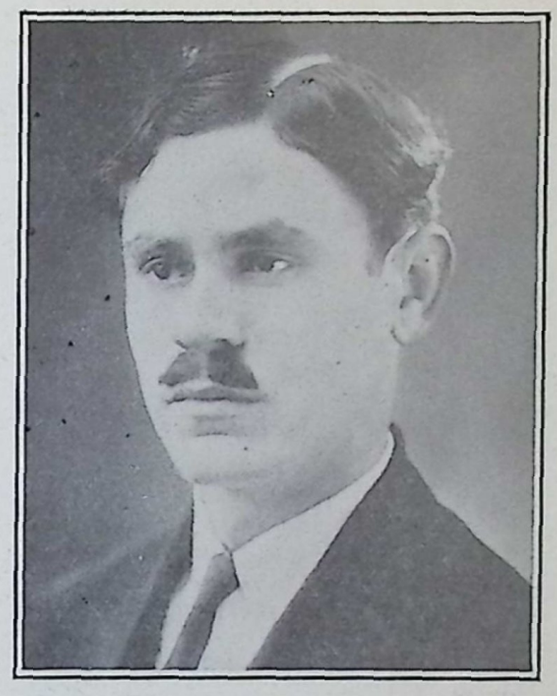

Béky Zoltán trentoni lelkész.

kodása után 1916 február 15.-én, nagytiszteletü Szele György lelkész ur meghivására, az ő oldala mellé, Debrecenbe ment segédlelkésznek. Itt 9 esztendőn át a sok oldalu lelkészi tteendők ellátása mellett, nagy odaadással buzgólkodott a különféle felekezeti és állami iskolákban, sőt az 1924|25. iskolai évben a református tanitónőképző intézet I.-III. osztályaiban is, a hittantanitásban s a növendékek vallás erkölcsi nevelésben.

1925 augusztus 25.-én a Pest megyei Cseppel község református egyház tagjainak egyhangu meghivására, a 3500 lelkes, legnagyobb részt gyári munkásokból álló, gyülekezet lelki gondozásra vállalkozik, amely állást főtisztelletü Dr. Ravasz László püspök ur kinevezésére november 15.-én hivatalosan el is foglalt. Itt munkálkodott aztán ugy felettes hatóságainak, mint kiváltképen a gyülekezet tagjainak a legteljesebb megelégedésére mintegy másfél esztendeig.

Béky Zoltánt a F. A. M. R. E. tanulmányainak folytatására hozatta ki a new brunswicki theológiára. Theológiai tanulmányai végzése mellett lelkészi szolgálatot teljesitett előbb New Yorkban, majd Philadelphiában, mint segédlelkész, majd 1928 julius elsejétől a trentoni egyházközségben szolgál, mint megválasztott lelkész. Béky Zoltán született 1903 junius 21-én az abauj-megyei Hernádszentandráson, régi nemesi családból. Tanulmányait Sárospatakon végezte, ahol mint az iskola lekiválóbb tanulója vezető szerepet töltött be a főiskolai ifjuság életében. Lelkészi szolgálatra 1927 junius 31-én bocsáttatott ki a sárospataki főiskola által. A F. A. M. R. E. trentoni egyházközségben folytatott munkája máris hatalmas eredményeket hozott elő.

Daróczy Sándor, aki négy évi lelkészi szolgálat után visszatért az óhazába 1927 junius végén, a mckeesporti egyházközség meghivására ujra amerikai szolgálatba állott. Daróczy Sándor 1899 október 28-án született Püspökladányban, Hajdu megyében. Tanulmányait Debrecenben végezte s később a princetoni főiskolán töltött egy évet, mint ösztöndijas postgraduate student, ahol megszerezte a "Master of Theology" tanulmányi fokozatot. Daróczy Sándor rendkivül eredményes egyházszervezői munkát végzett New Yorkban és Cliffside-Shadysiden, mindkét helyen egyházalapitással téve nevét emlékezetessé. Egy éves mckeesporti papsága alatt sokat tett ennek az egyházközségnek megerősitésére és a lerakott alapokon való továbbfejlesztésére.

Tukacs György, aki 1927 október 14-én érkezett Amerikába a new yorki egyházközség meghivására, 1901. augusztus hó 15-én szüle-

Daróczy Sándor mckeesporti lelkész.

Tukacs György new yorki lelkész.

tett a szatmármegyei Mérk községben. Édesapja itt lelkészkedett 20 éven át. Tanulmányait a máramarosszigeti ref. liceumban, majd a hajdúböszörményi Kávineumban végezte. Theologiai tanulmányainak folytatására Debreczenbe ment. Itt négy éven keresztül első tanulója volt a nagy Kollégiumnak. Ugyszólván minden évben kapott ösztöndijat. A Rockefeller alapitvány magyarországi részének is ő lett az élvezője. Tudományos törekvéseit azzal honorálta a Kollégium, hogy 1925-ben megválasztotta kollégiumi esküdtfelügyelőnek. Ugyanekkor debreczeni segédlelkész is lett. 1926-ban a Kollégium Felsőoktatási tanácsa főiskolai széniornak választotta egyhangulag. Elnöke lett a Hittanszaki Önképző Társaságnak s Főszerkesztője a magyarországi theologus ifjuság hivatalos lapjának a "Közlönynek."

Széniori évének befejezése után a püspök ur Hajdunánásra helyezte át helyettes lelkésznek. Itt épen ekkor folytak a lelkészválasztási küzdelmek. Innen jött Amerikába.

Fazekas Lajos leechburgi lelkész 1928 október 4-én érkezett Amerikába s lelkészi állásába 1928 november 11-én iktattatott be nagy ünnepélyességgel. Fazekas Lajos a bihar-megyei Csatáron született. A theológiát Pápán végezte s ugyanott nyert lelkészi oklevelet 1915-ben. Tanulmányait külföldön: Belfastban (Irország), Edinburghban (Skócia) fejezte be s előbb adászteveli lelkipásztor, majd budapesti vallástanár volt. Irodalmi munkásságot is kifejtett, résztvett a nagy angol igehirdető: Robertson egyházi beszédeinek magyarra való átültetésében, amelyek hat kötetben jelentek meg. Az uj lelkipásztorral kijött családja is. Felesége a pesterzsébeti református egyház hitoktatója volt s ugyanott a nők között bibliaolvasókört is vezetett és résztvett az egyház más munkáiban is, főleg a leányok közötti munkában. Ezenkivül titkára volt a magyar református lelkésznék országos szövetségének.

Gulyás András szintén mint a F. A. M. R. E. által tanulmányai folytatására kihozatott lelkész érkezett Amerikába, 1928 október 22-én. Gulyás András Tiszaszalkán (Beregmegye), a jelenlegi szomoru cseh határszéli kis faluban született, honnan elemi iskolai tanulmányai befejeztével a debreczeni ősi református kollégiumba iratkozott. Itt csak az első gimnáziumot végezhette az 1917-18 iskolai évben, mert a román megszállások és atyjának szükös anyagi helyzete miatt nem folytathatta a gimnáziumot. Otthon maradt, hogy folytassa apja foglalkozását. Gáspár József még akkor izr. helybeli földbirtokos magához vette és négy kis fia korrepetálása és egyéb házimunkák végzése fejében elvégeztette vele a hi-

ányzó hét gimnáziumot (1920-24-ig) a budapesti Verbőczy István főgimnáziumban. Ezután a maga erejében bizva, oda hagyta nevelő szülőit és a debreczeni Tisza István Tudományegyetemre iratkozott theologusnak. Itt is házitanitásból tartotta fenn magát, hogy bevégezhesse tanulmányait. A sokat próbált ifjut most az uj hazába küldte a debreczeni ref. theológia, hogy elsajátitsa az angol nyelvet és tanulmányait öregbitse. Ez azonban neki nem elég; szeretné e mellett minden tehetségét arra forditani, hogy a philadelphiai független magyar református egyházi életet uj életre keltse.

A Sátánnak csak ott van fejedelemsége a föld felett, ahol zürzavar támad.

A ligonieri ÁRVAHÁZÉRT nem beszélni, de cselekedni kell mindnyájunknak.

HÁMORY GUSZTÁV
Terminal Building
YOUNGSTOWN, O.

A ligonieri ÁRVAHÁZ gondoskodik arról, hogy nagy AMERIKÁBAN ne legyen MAGYAR ÁRVA.

YOUNGSTOWN DRUG CO.

AZ EGYETLEN MAGYAR PATIKA YOUNGSTOWNBAN és KÖRNYÉKÉN

Recepteket pontosan elkészitünk. Óhazai különlegességek óriási választékban. — Bőséges raktár minden patikai szerben és tárgyban.

ÉBER FERENC,
tulajdonos.

Fábián Mihály és Boday János
építkezési vállalkozók
ingatlan forgalmi irodája.
312 Dollar Title and Trust Bldg.
Telephone : SHARON 2583.
SHARON, PA.

Mi vagyunk az egyetlen kontraktorok, akik fa-, tégla- és kőházakat a **Dollar Title Company** utján épitünk.

TELKEK ÉS FARMOK
NAGY VÁLASZTÉKBAN.

Magyar levelekre magyarul válaszolunk. Forduljon hozzánk teljes bizalommal.

Cimünk:

FABIAN & BODAY
REAL ESTATE & CONTRACTORS
312 Dollar Title and Trust Building.
SHARON, PA.

Az Amerikai Magyar Református Lelkész Egyesület megalakulásáról szóló JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett az Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület alakuló gyülésén, a new yorki Első Magyar Ref. Egyház templomában, 1928. évi Március hó 14-én.

Jelen voltak:

A Reformed Church in the U. S. kebelébe tartozó lelkészek közül: id. Kalassay Sándor árvaatya, Dr. Tóth Sándor lancasteri magyar tanár, Boros Jenő chicago-burn sidei lelkész, Melegh Gyula mckeesporti lelkész, Hankó M. Gyula chicago-west sidei lelkész, Takaró Géza new yorki lelkész, Péter Antal new yorki s. lelkész, Urbán József fairfieldi lelkész, Azary János daytoni lelkész, Horváth Sámuel homesteadi lelkész, Várkonyi Miklós bridgeporti s. lelkész, Komjáthy Ernő bridgeporti lelkész, Kovács Ferenc woodbridgei lelkész, Murányi János buffaloi lelkész, Bogár Lajos toledoi lelkész, Varga Lajos pittsburghi lelkész, Dr. Herczegh József cleveland east sidei lelkész, Csontos Béla vintondalei lelkész, Tegze László passaici lelkész, Kovács Béla wallingfordi lelkész, összesen 22 lelkész.

A Presbyterian Church in U. S. A. kebelébe tartozó lelkészek közül: Dikovics János bloomfieldi magyar tanár, Pazár Miklós kingstoni lelkész, Bodor Dániel south bendi lelkész, Harsányi László new yorki lelkész, Malacsics József newarki lelkész, Szabó András alphai lelkész, Bötty János lackawannai lelkész, Laky Zsigmond youngstowni lelkész, Papp Károly new brunswicki lelkész, összesen 9 lelkész.

A Reformed Church of the U. S. kebelébe tartozó lelkészek közül: Kósa András new brunswicki lelkész, Babinszky András south riveri lelkész, összesen 2 lelkész.

A Canadában müködő lelkészek közül: Kovács Ferenc ontarioi utazó lelkész, Balassa Zsigmond winnipegi lelkész, Csutoros István wellandi lelkész, összesen 3 lelkész.

Az Amerikai Független Magyar Ref. Egyház kebelébe tartozó lelkészek közül: Vincze Károly cartereti lelkész, Marton Sándor donorai lelkész, Tukacs György new yorki lelkész, Dr. Bötykös Béla leechburgi lelkész, Daróczy Sándor mckeesporti lelkész, Borsy Kerekes György youngstowni lelkész, összesen 6 lelkész.

A **Protestáns Episcopális** egyház kebelében müködő lelkészek közül: Tóth Kálmán kreishervillei lelkész, összesen 1 lelkész.

A teljesen független életet élő lelkészek közül: Korocz Géza trentoni lelkész, összesen 1 lelkész.

Jelen volt tehát összesen 44 lelkész, mint az alakuló gyülés rendes tagja.

Mint vendégek jelen voltak: Török Imre, kisujszállási esperes-lelkész, vitéz Komáromy János lovasberényi lelkész, Gaál István törökszentmiklósi lelkész, Dr. Chas. E. Schaeffer a Reformed Church in the U. S. Belmissziói Bizottságának titkára, Dr. Fismer, a bloomfieldi theologia tanára, Apostol János princetoni hittanhallgató, Tóth Béla, Hunyadi László, Keresztessy Imre lancasteri hittanhallgatók, Filep Emil new yorki, Roth Mihály bridgeporti, Petrőcz Sándor bridgeporti, Kiss István alphai, Veress Barna alphai, Németh Lajos south bendi egyháztagok, Kövér Sándor johnstowni egyháztag, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület elnöke, Molnár István toledoi egyháztag, az A. M. R. E. titkára, összesen tehát 16 vendég.

1. sz. Az Amerikai Magyar Református Egyesület alakuló gyülését alkalmi Istentisztelet előzte meg, amelyen az előkészitő bizottság fölkérésére

imádkozott Boros Jenő lelkész, bibliát olvasott Laky Zsigmond lelkész.

2. sz. id. Kalassay Sándor az előkészitő bizottság felkérésére, mint korelnök, üdvözli az összegyült lelkészeket és vendégeket. Röviden ismerteti a Lelkészegyesület megalakitá-

A south norwalki egyházban konfirmált ifjak.

Nyári magyar iskola Torringtonban, Conn.

sára vonatkozó eddigi kisérleteket s örömének adva kifejezést afelett, hogy a gondolat ismét fölmerült,

a gyülést lelkes szavakkal megnyitja.

3. sz. A megjelent vendégek közül Török Imre esperes-lelkész a Magyarországi Református Egyház nevében, Dr. Chas. E. Schaeffer a Reformed Church in the U. S. nevében, Dr. Fhismer a Presbyterian Church is the U. S. of A. nevében, Molnár István az Amerikai Magyar Ref. Egyesület nevében üdvözlik a megjelenteket, mindannyian buzditva a Lelkészegyesület megalakitására.

Az elhangzott fölszólalásokat az alakuló gyülés köszönettel veszi tudomásul.

4. sz. Id. Kalassay Sándor fölkéri Bogár Lajos toledoi lelkészt, mint az előkészitő bizottság elnökét, hogy terjessze elő az előkészitő bizottság javaslatait.

Bogár Lajos lelkész jelenti, hogy az 1927 évi November hó 27-én McKeesporton tartott evangelizáló összejövetelek alkalmával, az 1928. évi január hó 11-én Pittsburghban, a Reformed Church is the U. S. három magyar egyházmegyéjének végrehajtó bizottságai s a magyar Presbyterian egyházak és lelkészek hivatalos konferenciájának képviselői által tartott gyülésen, végül pedig az 1928. évi Január hó 22-én Detroitban, az ottani uj templom fölszentelése alkalmával tartott lelkészértekezleteken ismételt megbeszélés tárgyát képezte a Lelkészegyesület megalakitásának gondolata. Ez utóbbi konferencia egy előkészitő bizottságot is küldött ki, amelynek tagjai voltak Bogár Lajos lelkész elnöklete alatt Dikovics János tanár, Laky Zsigmond, Kovács Ferenc, Horváth Sámuel, Varga Lajos, Melegh Gyula lelkészek. Ugyanakkor kimondotta, hogy az előkészitő bizottság az Egyesült Államokban és Canadában müködő magyar ref. lelkészeket a mai napra alakuló gyülésre hivja össze a new yorki Első Magyar Ref. Egyház templomába s a gyülésre készitsen megfelelő javaslatokat.

Az előkészitő bizottság feladatának eleget tett. Mielőtt azonban a határozati javaslatokat beterjesztené, jelenti, hogy a Presbyterian Church részéről Dr. Shriver és Mr. Sommerndike legnagyobb sajnálatukra nem jelenhetnek meg ezen a gyülésen, mert jóval előbb egy más gyülésre igérték jelenlétüket. Táviratban vagy levélben bejelentették csatlakozásukat.

A Reformed Church in the U. S. lelkészei közül: Ujlaky Ferenc loraini lelkész, Virág István kalamazooi lelkész, Vasváry Ödön cleveland west sidei lelkész, Krisik Alajos fairporti lelkész, Urbán Endre buffaloi lelkész, Ludman Sándor bridgeporti lelkész, Borsos István utazó lelkész,id. Dókus Gábor south norwalki lelkész, Kovácsy Kálmán phoenixvillei lelkész, Kovács Károly tonnawandai lyelkész, ifj. Kalassay Sándor elyriai lelkész, Dókus Sándor conneauti lelkész, ifj. Tóth Sándor racinei lelkész, Kerekes Béla windberi lelkész, Bertók Béla logani lelkész, Fekete András drakes-congoi lelkész, Hady Albert los angelesi lelkész, összesen 17 lelkész.

A Presbyterian Church in U. S. A. lelkészei közül: Kruchio Antal alliancei lelkész, ifj. Dókus Gábor cantoni lelkész, Csáktornyai István chicagoi lelkész, Dr. Várady Arthur martinsferryi lelkész, Dezső János whartoni lelkész, Tóth Tibor beaver fallsi lelkész, összesen 6 lelkész.

A canadai lelkésztársak közül: Molnár Jenő windsori lelkész.

Levélben vagy táviratban üdvözölték az alakuló gyülést Dr. Nánássy Lajos perth amboyi és Dr. Páhy József detroiti független lelkészek.

E bejelentések és azok tudomásulvétele után a maga teljes egészében felolvassa az előkészitő bizottságnak a Lelkészegyesület megalakulására és szervezetére vonatkozó határozati javaslatait.

A határozati javaslatok felolvasása után elnök a gyülést délután fél 2 óráig felfüggeszti.

Déli szünet után.

5. sz. Elnök a gyülést délután fél kettőkor folytatólagosan megnyitja.

Az East Buffaloban konfirmált ifjak.

A sheltoni első nyári iskola.

6. sz. Vincze Károly lelkész jelenti, hogy Sebestyén Endre lelkész esperes betegsége miatt, dr. Nánássy Lajos lelkész elfoglaltsága miatt nem jelenhettek meg a gyülésen.

Tudomásul szolgál.

7. sz. A Lelkészegyesület megalakulására vonatkozó határozati javaslatot az alakuló gyülés, bőséges megvitatás után, a következőkben teszi magáévá:

"Az amerikai Egyesült Államokban működő magyar református gyülekezetek lelkészei, noha egyházaik történelmi alakulásának és kifejlődésének következtében különböző kálvini denominációkban igyekeznek betölteni magasztos hivatásukat, alázatos lélekkel ismerik meg, hogy tulajdonképen mindnyájan azonosok hitünk Fejedelmének, az Ur Jézus Krisztusnak szolgálatában, Isten országának terjesztésében és abban a szent érzelemben, a mely őket, mint egyéneket, az Egyesült Államok iránti őszinte hüség és hódolat mellett ős-hazájukhoz, Magyarországhoz és abban az anyaegyházhoz, a magyarországi Református egyházhoz füzi.

Töredelmes lélekkel ismerik meg továbbá, hogy amidőn a multban külső elhelyezkedésük árnyalatai, különbségei szerint és azoknak hibás felfogásai miatt áldatlan testvérharcokba bocsátkoztak, ezzel nem szolgálták sem az Isten országának, sem gyülekezeteik lelki épülésének s legkevésbbé magyarságunk javát. Bünbánattól megkeseredett szivvel látják be, hogy páratlanul uj viszonyok közé kerülve, életkörülményeik nehézsége és egyházi közéletük bonyolult kialakulása mindeddig végzetesen megakadályozta helyes értelemre jutásukat, pedig e gyarlóságuk messze vetette őket Idvezitőnk végső rendelkezésétől, aki azt akarta, hogy ők mindnyájan egyek legyenek, mint az Atya a Jézusban és Jézus az Atyában, hogy ők is egyek legyenek Jézusban és az Atyában. Nem mindenütt és nem teljesen veszett el ugyan az első emberöltő sem, de el kell ismerniök, hogy itt-ott elért eredményeik kétségtelenül nagyobbak lettek volna, ha minden munkájukban az egymás kölcsönös megértése, megbecsülése és annak az igazságnak tudata vezette volna őket, hogy mindnyájan egyek a hitben, fajban, nyelvben, történelmi multban és jövőben egyaránt.

Éppen azért, a szomoru jelennél egy jobb jövőben vetett reménységgel készek vállalkozni a hittestvéri közösség mindig hatalmasabban megmutatkozó feladataira. E készségüknek nyilvános megbizonyitása és a jobb jövendő megalapozása érdekében, az Isten és egymás iránti szeretet jegyében, az 1928 évi Március hó 14-én New Yorkban, az ottani Első Magyar Ref. Egyház templomában tartott országos gyülésükön kimondják, hogy

megalakitják az **Amerikai Magyar Református Lelkészegyesületet,** amelyneg tagja lehet az Egyesült Államok területén, vagy Canadában működő minden olyan magyar református lelkész, bármely kálvini denominációhoz tartozzék is, aki az Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület alapgondolatát és fentebb kifejezett inditó okait magára nézve is elismeri és azok alapján elkötelezi magát arra, hogy a jövőben egymást megértve, szeretve, megbecsülve és értékelve igyekszik kölcsönösen munkálkodni a mindnyájunkkal közös célok elérésében, Krisztus Urunk hivebb követésében.

Az igy megalakult Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület (röviditett néven: AMREL) megalakulásának percében.

a) Isten iránti mélységes hálával emlékezünk meg arról az országról, amely nekünk és gyülekezeteinknek, uj hazát adott s amely ország részeltetett bennünket mindazokban a jogokban és kiváltságokban, amelyeknek birtoka az Egyesült Államok pogárságát a világ összes nemzeteinek élére állitotta. Benső öröm tölt el mindnyájunkat, mindőn ünnepélyesen vallást teszünk az uj haza iránti hüségünk mellett. Szivünkből óhajtjuk, hogy a mi munkánk is növelje uj hazánk nagyságát s öregbitse Isten nevének dicsőségét.

b) Szivünkben ugyanilyen szeretettel és soha el nem muló kegyelettel emlékezünk meg a nehéz kálváriát járó szülő-hazáról is, melynek képét lelkünkből sem élet, sem halál, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következendők soha ki

A bethlehemi egyháztanács.

nem törölhetik. Meg nem szünő imával ostromoljuk az egek urát, jó Atyánkat, hogy vessen végett Magyarország mostani sulyos megrpóbáltatásának s adjon őseink honának a réginél is nagyobb dicsőséget, tegye a négy folyam és hármas bérc hazáját igazi Isten országává.

c) Mélységes hálával köszöntjük a Reformed Church in the U. S., a Presbyterian Church in U. S. A., a Reformed Church of the U. S., a Southern Presbyterian Church és a United Church of Canada név alatt müködő kálvini közegyházakat, amelyek gyermek-korukat élő gyülekezeteinknek annak idején hittestvéri szeretettel jöttek támogatásukra s azok közül ma is sokat tartanak segitő karjainkban, teljes mértékben értékelve és méltányolva azokat a lelki kincseket, a melyeket szent örökség gyanánt hoztunk ősi hazánkból magunkkal. Azokat a kötelékeket, amelyek bennünket történelmi fejlődésünk rendjében az amerikai hittestvéreinkhez füznek, a jövőben is ápolni, fejleszteni törekszünk, tudván azt, hogy e törekvésünk és az amerikai hittestvéreinkkel való közösségünk ott áll az egy akol és egy pásztor krisztusi elvének szolgálatában s egyébként is hatalmas erőforrást jelent nemcsak gyülekezeteink számára, de még ezer sebből vérző magyarországi református anyaszentegyházunk külföldi viszonylatainak érdekében is.

Az AMREL szeretettel köszönti és fogadja kebelébe az Amerikai Független Magyar Ref. Egyház lelkészeit is abban az imádságos feltevésben, hogy a hittestvéri szeretet, egymás megbecsülése és az együttmunkálkodás lelke hozzánk hasonlóan heviti őket is.

d) Fiui szeretettel köszöntjük anyaegyházunkat is, a magyarországi Református Egyházat, amelyhez bennünket soha el nem szakitható lelki kötelékek füznek. Nehéz sorsát, gyászát, fádalmát, sebeit szivünkön hordozzuk s imádkozó lélekkel állunk mellette egy szebb jövendő édes reményében. Boldog hálaadással figyeljük csodálatos ébredését s várva-várjuk, hogy annak hatása kiáradjon a mi lelki életünkre is. Éppen azért az anyaegyházzunkkal való lelki közösségünk egyik legdrágább kincsét képezi jelenünk s mindnyájan buzgón óhajtjuk, hogy ez a lelki közösség a jövendőben még mélyebb és még bensőbb legyen, hogy ez az ame. magyar reformátusság, melyet hitünk szerint Istennek jóságos akarata és különös gondviselése vezérelt e földre, legyen igy eszköz és összekötő kapocs az Édes Anya és a Nevelő Anya, a magyarországi és az amerikai református közegyházak között, mindnyájunk javára, Istennek dicsőségére.

e) Isten iránti örökös hálával teszünk boldog bizonyságot arról a mezőben elrejtett drága kincsről, amit az Ur a mi magyar református népünk lelkébe ültetett el az Ő ingyen való kegyelméből, teremtői jókedvéből. Bizony, az Urban dicsekszünk akkor, amikor a mi népünkkel dicsekszünk. Ezzel a törhetetlen hithü, nagy kitartásu és az anyaszentegyházért ma is minden áldozatra kész néppel, mely oly sokszor volt jobb nálunk, pásztorainál. Isten kegyelme reánk bizta ezt a sokat szenvedett társtalan népet. Mélyen érezzük a szent felelősséget, mely e drága kincsnek megőrzésében, fényének ragyogtatásában, értékeinek hasznositásában a mi vállainkra nehezedik és éppen azért is óhajtunk egyesülni egymással, hogy annak a feladatnak is jobban megfelelhessünk. Ha mindennél nagyobb kiváltság volt magyar reformátusnak születnünk, mindennél nagyobb kötelesség magyar reformátusok pásztorának lennünk.

f) Ujjongó örömmel szemléljük az evangelizációs szellemnek az egész világ keresztyénségén végigvonuló térhóditását és ugy érezzük, hogy ebben benne zug, mint a sebesen zugó szélnek zendülése, az Isten lelkének kitöltése. Az evangelizációs megmozdulások nyomán mindenfelé hatalmas lelki ébredés fakad fel, nem mint uj reformáció, hanem mint uj, áldott pünkösd és ebben a minden szép reménységet felfakasztó világtavaszban mindenfelé csodálatosan megelevenednek a kiszáradt csontok és ujra életnek vize csörgedezik a kiapadt kutfőkből. Természetszerüleg különösen nagy hálát érezünk a magyarországi reformátusok ébredésének láttán és bizakodunk és reménykedünk, hogy

tőlük hozzánk is átszármazik ez a megelevenitő lélek.

g) Miután mindezek mélyen meggyőztek bennünket afelől, hogy a reánk váró nagy feladatokat egymástól távol álló, vagy éppen egymással szemben álló csoportokra szakadva nem oldhatjuk meg, sőt még csak nem is munkálhatjuk, holott egységes munkával és közös erővel sokkal többre mehetünk: ezért egyesületünk Lelkészegyesületünkben és ennek nevében most már bizalommal fordulunk a különböző amerikai magyar református egyházmegyékhez, konferenciákhoz és minden hasonló jellegü egyházi testülethez, azt kérve, hogy:

a. serkensék és buzditsák lelkész-jellegü tagjaikat az AMREL sorába leendő belépésre, hogy igy ezt a lelkészi testületet a tökéletességnek minél magasabb fokára emelhessük, mert az csakis ugy lehet tényleges összekötő kapocs mindnyájunk között, ha annak kivétel nélkül minden amerikai magyar református lelkész tagjává lesz.

b. Fogadják szeretettel és bizalommal azokat az esetleges javaslatokat és kezdeményezéseket, amelyeket az evangelizációs mozgalmak, továbbá nyári-, évközi- és vasárnapi iskolai munkánk, konfirmációi oktatásunk, ifjusági köreink, nőegyleteink és egyéb közintézményeink munkájának egységes irányitására és tovább fejlesztésére tenni szándékozunk.

c. Hozzanak hivatalos határozatokat arra nézve, hogy az AMREL megalakulását helyeslőleg veszik tudomásul, valamint arról is, hogy azok az interdenominációnális, tehát, mindegyik felekezetünkre tartozó kérdések, amelyek bennünket, magyar reformátusokat, közösen érintenek, vagy közöttünk a jövőben felmerülhetnek, az AMREL választott bizottságának tárgyalási alapjául és anyagául szolgálhassanak, már amennyiben ilyen tárgyalásra vagy esetleges közvetitésre az AMREL bizottságát bármelyik oldalról is fölkérnék. Az egyházi közigazgatási hatóságokhoz intézett ezen kérésünk nem akar hatásköri tullépés lenni, amennyiben az AMREL nem akarhatja és hiába is akarná magának tulajdonitani azt a jogot, hogy vitás kérdéseknél döntő birósag gyanánt szerepelhessen. Mindazonáltal ugy érezzük, hogy saját egyházi életünkben a rokonszenves, testvéries közbelépés sok visszásságnak vehetné elejét.

HATÁROZAT.

Az Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület (AMREL) a fenti határozati javaslatot a maga egészében elfogadja, saját megalakulását kimondja és jelen határozatait hódolatteljes üdvözlete mellett megküldi a Reformed Church in the U. ., a Presbyterian Church in America, a Reformed Church in America és a Southern Presbyterian Church belmissziói bizottságainak, továbbá a Magyarországi Református Egyház egyetemes konventjének és az Amerikában müködő magyar református egyházmegyéknek és szervezett egyházi testületeknek, tehát a kebelükbe tartozó egyházközségeknek és ezek lelkészeinek is, mindnyájuk erkölcsi támogatását és erre szóló rokonszenves határozatát kérve.

8. sz. Az Amerikai Magyar Református Lelkész egyesület megalakulásának kimondása után elnök fölhivja a jelenlevő lelkészeket, hogy a szétosztott jelentkezési lapok utján jelentsék be belépésüket. A jelen levő lelkészek közül belépésüket bejelentik:

A Reformed Church in the U. S. kebelébe tartozó lelkészek közül: Csontos Béla, Kovács Ferenc, Bogár Lajos, Dr. Tóth Sándor, id. Kalassay Sándor, Varga Lajos, Azary János, Tóth Mihály, Melegh Gyula, Murányi János, Hankó M. Gyula, Horváth Sámuel, Várkonyi Miklós, Kovács Béla, Péter Antal, Komjáthy Ernő, Dr. Takaró Géza, Boros Jenő, Böszörményi István lelkészek. A jegyzőkönyv 4. száma szerint belépésüket már előzetesen bejelentették: Ujlaky Ferenc, Virág István, Vasváry Ödön, Krisik Alajos, Urbán Endre, Ludman Sándor, Borsos István, Kovácsy Kálmán,

Kovács Károly, ifj. Kalassay Sándor, Dókus Sándor, ifj. Tóth Sándor, Kerekes Béla, Bertók Béla, Fekete András, Hady Albert és id. Dókus Gábor lelkészek. A Reformed Church in the U. S. kebeléből tehát 36 lelkész.

A Presbyterian Church in U. S. A. kebelébe tartozó lelkészek közül: Papp Károly, Bodor Dániel, Malacsics József, Laky Zsigmond, Dikovics János, Bőtty János, Szabó András, Pazár Miklós, Harsányi László lelkészek. A jegyzőkönyv 4. száma szerint belépésüket már előzetesen bejelentették: Kruchio Antal, ifj. Dókus Gábor, Csáktornyai István, Dr. Várady Arthur, Dezső János, Tóth Tibor lelkészek. A Presbyterian Church in U. S. A. kebeléből tehát 15 lelkész.

A Reformed Church in America kebeléből: Babinszky András, Kósa András lelkészek, összesen 2 lelkész.

A canadai lelkészek közül a jegyzőkönyv 4. száma szerint előre bejelentve Molnár Jenő, összesen 1 lelkész.

Az előzetesen, vagy a gyülés folyamán tett belépési nyilatkozatok szerint tehát az AMREL 56 lelkészszel alakul meg.

9. sz. Bogár Lajos előterjeszti az AMREL alapszabály tervezetét, amelyet a gyülés a következő formában fogad el:

AZ AMREL SZERVEZETI SZABÁLYZATA.

"Együtt és egy akarattal." (Csel. II:1.)

"Szeretettel egymásnak szolgáljatok." (Gal. V:13.)

1. Az egyesület neve: "Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület." Röviditve: AMREL.

2. Az egyesület célja: az amerikai magyar ref. lelkészeket, tekintet nélkül arra, hogy melyik kálvini irányu denominációhoz tartoznak, egy testületben egyesiteni, közöttük a kartársi jó viszonyt és testvéri összetartozás érzését ápolni, évenként legalább egyszer a Lelkészegyesületi közgyülésen a közös feladatokra rámutatni és azok gyorsabb megvalósitásáért lehetőleg egységes eljárást biztositani, az egy házi és vallásos élet tovább fejlesztésóre a tagok kölcsönös segitségét igénybe venni, — a magyar egyházi munkára az amerikai egyházak rokonszenves figyelmét egyre fokozódó mértékben ráterelni, — a Magyarországi Református Egyházzal a lelki közösséget ébren tartani, — általában véve foglalkozni minden dologgal, ami az Evangelium szerint megreformált amerikai magyar egyházakat Isten kezében még hathatósabb eszközzé teheti az Ő dicsőséges országának terjesztésében.

3. Tagok felvétele. Az AMREL rendes tagja lehet minden magyar lelkész, ki a presbiteri rendszert követő és református hitvallási alapon álló bármelyik amerikai (Egyesült Államokbeli és Kanadai) egyház kötelékébe tartozik, akik magukat az AMREL céljaival azonositják vagy azt legalább is tiszteletben tartják s elkötelezik magukat a tagokkal és a tagok által képviselt egyházakkal szemben az egymás megbecsülésén és szeretetén alapuló együttmüködésre .

4. Tagsági dij: évenként 5 dollár, mely előre fizetendő.

5. Az AMREL tisztviselői: az elnök, alelnök, ügyvezető titkár, pénztárnok. A tisztikar egyszersmint az AMREL Végrehajtó Bizottsága, mely az ügyeket közgyüléstől-közgyülésig intézi.

6. Az elnök az AMREL gyüléseit vezeti s a tanácskozások jó rendje fölött őrködik.

7. Az alelnök az elnököt helyettesiti, amikor erre szükség van.

8. Az ügyvezető titkár foganatositja a hozott határozatokat, végzi az AMREL levelezéseit. Az AMREL-t illető minden kérelem, javaslat vagy bármely megkeresés hozzá küldendő be.

9. A jegyző vezeti az AMREL gyüléseinek jegyzőkönyvét.

10. A pénztáros kezeli az AMREL pénzeit. Bevételeiről és kiadásairól jelentést tesz a Végrehajtó Bizottságnak és közgyülésnek.

11. Az AMREL olyan és annyi bizottságot alakithat, ahányra és amilyenre a kitüzött célok érdekében szüksége van. Állandó bizottságokat csak a közgyülés választhat, ellenben ideiglenes bizottságokat a közgyü-

lésig kinevezhet a Végrehajtó Bizottság. Ilyen bizottságok lehetnek: iratterjesztési, evangelizáló, missziói, hazai segélyeket és országos kollektálásokat intéző, tisztviselőket jelölő, számvevő, stb. bizottságok.

12. A bizottsági elnökök vezetik a bizottsági gyüléseket és tesznek jelentést munkájukról az ügyvezető titkárnak és a közgyülésnek.

14. Ha az AMREL tagjainak száma 12-nél kevesebbre apadna le, feloszlik s ebben az esetben összes vagyona a ligonieri magyar református árvaháznak adandó át.

13, A tisztviselők hivatali ideje közgyülléstől-közgyülésig terjed.

10. sz. Tekintettel az idő előrehaladottságára,

elnök a gyülést felfüggeszti s azt Március 15-én délelőtt 10 órára folytatólagosan összehivja.

1928 Március 15.

11. sz. Elnök a gyülést alkalmi imával megnyitja s szives szavakban köszönti Gaál István törökszentmiklósi és vitéz Komáromy János lovasberényi lelkészeket, akik az AMREL mai gyülésén, mint vendégek vannak jelen.

12. sz. Elnök javasolja, hogy az AMREL üdvözlő táviratban keresse föl Lord Lothermert, aki Magyarország igazainak védelmében oly nagyszerü munkát folytat.

A javaslatot a közgyülés egyhangu lelkesedéssel elfogadja.

13. sz. Az AMERL diszelnökeivé, védnökeivé és tisztviselőivé megválasztattak a következők:

Diszelnökök:

Dr. Baltazár Dezső, a Tiszántuli Ref. Egyházkerület püspöke.
Dr. Révész Kálmán, a Tiszáninneni ref. Egyházkerület püspöke.
Dr. Ravasz László, a Dunamelléki Ref. Egyházkerület püspöke.
Dr. Antal Géza a Dunántuli Rer. Egyházkerület püspöke.
Dr. Chas. E. Schaeffer, a Reformed Church in the U. S. Belmissziói titkára.
Dr. Shriver, a Presbyterian Church in U. S. Misszió bizottságának elnöke.

Védnökök:

Kövér Sándor biró, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület elnöke.
Molnár István, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület titkára.
Kováchy M. György, a clevelandi east sidei ref. egyház tiszteletbeli gondnoka.
Hornyák András, a pittsburghi magyar ref. egyház tiszteletbeli főgondnoka.

Elnök: Kalassay Sándor árvaatya.
Alelnök: Dikovics János tanár.
Jegyző: Laky Zsigmond lelkész.
Ügyvezető titkár: Bogár Lajos lelkész.
Pénztárnok: Boros Jenő lelkész.

14. sz. Az AMREL kifejtendő müködésének vezetésére és irányitására megválasztattak a következő bizottságok:

Evangelizáló bizottság:

Laky Zsigmond
Dr. Herczegh József
Takaró Géza.

15. sz. Az AMREL egyhangu lelkesedéssel kimondja, hogy

a new yorki Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyén részt veszen s azon teljes papi diszben jelennek meg tagjai. Egyben megbizza Dr. Takaró Géza new yorki lelkészt, hogy az amerikai magyar ref. egyházak közös koszoruját a szobor talapzatán helyezze el.

16. sz. Elnök javasolja, hogy Török Imre, Gál István és vitéz Komáromy János magyarországi lelkészeknek, valamint a többi vendégeknek a gyülésen való megjelenésükért köszönet mondassék.

A javaslat elfogadtatik.

17. sz. Elnök jelenti, hogy Hajdu András greens farmi lakos, aki neki régi személyes

ismerőse, a Lelkészegyesület céljaira 100 dollára ajánlott fel.

A jelentés örvendetes tudomásul szolgál s a közgyülés a nemes ajánlatáért Hajdu András testvérünknek jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

18. sz. Bogár Lajos jelenti, hogy id. Viktor János lelkész a Vasárnapi Iskolák világkongresszusára Amerikába jön s az utjával kapcsolatban egyházaink körében evangelizáló előadásokat óhajtana tartani.

Id. Viktor János jövetelét az AMREL nagy örömmel fogadja s kitüzött célját az Evangelizáló Bizottság figyelmébe ajánlja.

19. sz. Hankó M. Gyula lelkész javaslatára közgyülésünk hálás köszönetet mond a new yorki Első Magyar Ref. Egyháznak azért a szives vendég-látásért, a mellyel az alakuló gyülés tagjait saját körében fogadta.

20. sz. Több tárgy nem lévén,

az Amerikai Magyar Ref. Lelkészegyesület alakuló gyülése id. Kalassay Sándor elnök buzgó imájával s közénekkel véget ért.

Kmft.

Jegyzette:

Varga Lajos lelkész,
az alakuló gyülés jegyzője.

A LIGONIERI ÁRVAHÁZ az amerikai magyarság homlokára köt buza-koszorut.

ÓHEGYI JÁNOS
KERESKEDŐ
175 Greenfield Ave.,
Pittsburgh, Pa.

Az amerikai magyarság LIGONIERBAN igazán nagyot és szépet cselekedett.

CSŐKE JÓZSEF

A Chrysler, Buick, Pontiac, Oakland és Chevrolet automobilok képviselete.

GARÁZS — MINDENFÉLE AUTOMOBIL — JAVITÁS.

KENT, PA.
Indiana County.

Boldog karácsonyi ünnepeket és áldástosztó ujesztendőt kiván a magyarságnak

BALOGH ISTVÁN

Szálloda-tulajdonos

PHILADELPHIA ST.,
INDIANA, PA.

Az Amerikai Magyar Református Lelkész Egyesület Evangelizáló mozgalma 1928-ban.

Muraközy Gyula kecskeméti lelkész és családja.

Az Urnak 1928-ik esztendeje sok tekintetben emlékezetes lesz az amerikai magyarok életében. Ebben az évben sok kiemelkedő esemény történt. Általános magyar szempontból természetesen a New Yorkban felállitott Kossuth szobor felavatása a legkiemelkedőbb. Ezzel a feledhetetlenül szép ünneppel kapcsolatban a szülő hazából közénk jött sok kedves vendég látogatása nagyobb magyar lakta városokban.

Kossuth Lajos szobrának felavatási ünnepélyével össze esik az Amerikai Magyar Református Lelkészek Egyesületének a megalakitása. A szoboravatásra összegyülekezett lelkészek alkalomszerünek találták az időt arra, hogy egy nagy gyülést tartsanak, hogy ezen a gyülésen nagy fontosságu, sokat jelentő terveket alaposan megtárgyaljanak s ha lehetséges, az Amerikába vándorolt s itt letelepedett magyar reformátusok lelkipásztorait egy táborba csoportositsák, szervezzék.

Sokan lehetetlennek tartották e terv megvalósitását. Hiszen régebben többször tettek kisérletet ilyen lelkész egyesület megalakitására. Ezek a kisérletek csak kisérletek maradtak. A szervezkedések nem lettek állandó jellegüek. Dacára a kétségeskedéseknek, a lelkészek összegyülekeztek s az egy napig tartó gyülésezésnek az eredménye az lett, hogy a lelkészek többsége alapos tárgyalás és megvitatás után kimondotta, hogy szervezkedik s a szervezkedés nevéül az Amerikai Magyar Református Lelkész Egyesületet választották.

A megalakulás napján a kiküldött bizottság alkotmányt készitett s azt az egybegyült lelkészek hozzá szólása s egyes részek módositása után az alakuló gyülés elfogadta. A jelölő bizottság ajánlatára különböző bizottságok választattak ki. Ezek között kiválasztotta a gyülés az evangelizáló bizottságot is. Ennek a bizottságnak kötelességévé tette a gyülés az evangelizálás gondolatát gyülekezeteinkben

megkedveltetni, evangelizáló istentiszteletek tartását szorgalmazni s ha lehetséges volna egy nagy országos evangelizáló mozgalmat szervezni. Elfogadhatónak találta a gyülés azt a javaslatot, hogy Magyarországból, szeretett szülőhazánkból hivjon meg a bizottság egy olyan kiváló lelkipásztort, aki meghivásunkat elfogadná s ez a meghivott lelkipásztor mint az Amerikai Magyar Református Lelkész Egyesület hivatalos evangelistája meglátogatná mindazokat a gyülekezeteket, amelyek alkalmasnak találnák az ő látogatását és evangelizáló munkálkodását.

Amikor e nagyszerü tervnek a megvalósulásáról először beszélgetni kezdtünk, ugy beszéltünk róla, mint egy szép, kivánatos álomról. Alig volt a lelkészi karban olyan pap, aki megvalósithatónak tartotta volna ezt a tervet. Még kevésbbé mertünk volna arra gondolni, hogy ez a terv ilyen hamar megvalósuljon. De mindenek lehetségesek azoknak, akik hisznek. Mi hittük, hogy lehetséges és hitünk megvalósult.

Amikor már eljutottunk a meghivandó evangelista kiválasztásához, nem csak egy lelkészre gondoltunk. Többre. Az ismertebb nevüekre gondoltunk, nagyon természetesen. De akikre gondoltunk, körülményeik miatt nem fogadhatták el a meghivást ebben az esztendőben.

Csak kevesen voltak közöttünk olyanok, akik Muraközy Gyulát személyesen ismerték volna. Neve nem volt egészen ismeretlen. De a mi amerikai egyházi életünkben nem volt alkalmunk vele találkozni. Egyház politikával nem foglalkozott, soha arra nem törekedett, hogy neve mindenütt ismert legyen. Megelégedett azzal, hogy gyülekezetében a kecskeméti református egyházban szorgalmasan hirdesse az evangeliumot. Vasárnapi iskola, ifjusági munka, nők közötti munkálkodás nagy részben Muraközy Gyula nevéhez füződik Kecskeméten. De nem csak Kecskemét reformátussága érezte Muraközy Gyula evangeliumi lelkületének jótékony hatását. Magyarország különböző részeiben tartott többféle konferenciák vezetői nagy örömmel jelentették, hogy sikerült Muraközy Gyulát megnyerni előadóul.

A választás eredménye az lett, amikor sorra vettük azokat, akiket szerettünk volna megnyerni a hozzánk való jövetelre, hogy meghivtuk Muraközy Gyulát. Muraközy Gyula nem habozott, a meghivást elfogadta. Megérkezése a Református Lelkész Egyesület intéző titkárának, a megboldogult Bogár Lajosnak betegsége majd bekövetkezett megrenditő halála miatt késedelmet szenvedett. Már ugy volt, hogy legalább ez esztendőben fel kell hagyni az evangelizálás gondolatával. De már annyira megért a kivánság sok lelkipásztor lelkében, hogy minden nehézség dacára kivánatosnak tartották a terv keresztül vitelét.

Muraközy Gyula szeptember 17-én kötött ki New Yorkban. Az olasz Saturnia hajóval érkezett, mert más hajóra a rendelkezésére álló rövid időn belül nem kapott helyet. A kikötőben e sorok irója fogadta a Lelkész Egyesület és az evangelizáló bizottság nevében.

Az első állomás Philadelphia volt. Itt Muraközy Gyula meglátogatta Dr. Charles E. Schaeffer missiói főtitkár urat. Dr. Schaeffer a legnagyobb szivélyességgel fogadta Muraközy Gyulát s nagy érdeklődéssel hallgatta az evangelizáló ut terveit. Philadelphiában még meglátogatta a Diakonissza képző intézetet.

Philadelphiából Lancasterbe ment. Ott Dr. Tóth Sándor magyar tanár fogadta meleg baráti szeretettel. Megismerkedett itt Muraközy Gyula Dr. Richardssal, a magyarok meleg szivü tudós barátjával s több előkelő amerikai tanárral. Beszédet tartott a magyar diákok összejövetelén.

Muraközy amerikai tartózkodása ez időtől kezdve valóságos vándorlás volt. Nincs helyünk arra, hogy minden állomásról külön irhassunk jelentést, bár igazán érdemes volna. Sorba veszem azokat a helyeket, amelyeket meglátogatott.

Coatesvillen volt Szeptember 21-én. Pittsburgban 23, 24 és 25-én. Leechburgban 26 és 27-én. Springdalen 28-án. Youngstown O.-ban Szeptember 30-án, December 1, és 2-ikán. Cantonban, (Q.) 4 és 5-ikén, Alliancen 6-án. Clevelandban az Első Egyházban (E. 79-ik utca) 7, 8, 9 és 10-ikén volt. A Presbyteriánus Egyházban (Uj negyed) 11, 12 és 13-án. Vasárnap

14-én délelőtt a clevelandi Első Egyházban, délután pedig a Presbyteriánus Egyházban volt. Hétfőn átment Fairport Harborra s ott töltött két napot, 15 és 16-ikát. Ashtabulában volt 17-én. Onnan Lorainba ment át s ott volt 18, 19, 20 és 21-én. Ez utóbbi nap csak délelőtt, mert délután átment Elyriába s ott volt még 22 és 23-án. Toledoba ment a következő négy napra, 24, 25, 26 és 27-re. Vasárnap 28-án csak délelőtt volt, a toledoi egyházban, amikor az őszi hálaadás alkalmával az Urvacsora szent jegyeit kiosztotta a hiveknek. Ugyanaznap este már Detroitban volt s ott maradt 29, 30 és 31-én.

November hónapban már nem tölthetett annyi időt egy-egy helyen, mert a meghivások oly sürüen jöttek, hogy vagy vissza kellett volna utasitani több meghivást vagy pedig meg kellett röviditeni az egy-egy helyen való tartózkodás idejét. Az utóbbit ajánlották többen. November hónapban a következő sorrendben utazott: 1-én Kalamazzoo, Mich. 2-ika South Bend, Ind., 3-ika Chicago, Ill. South Side, 4-ike délelőtt Chicago, Burnside, délután West Side, 5ike East Chicago, Ind., 6-ika Aurrora, Ill., 7-ike Milwaukee, Wisc., 8-ika Daytton, O., 9-én Akron, O., 10-én Lackawanna, N. Y., 11-én délelőtt Buffalo, N. Y. West Side, délután Buffalo East Side, 13-án Tonawanda, 14-én Conneaut, 15-én Vintondale, 16-án Windber, 17 és 18-ikán Rankin és Homestead, 19-én Pittsburgh, 20-án Martinsferry, O., 21-én Uniontown, Pa., 22-én Daistown, Pa. 23-án Beaverfalls, Pa., 24 és 25-én McKeesport, Duquesne és Monongahela, 27-én South River, 28-án New Brunswick, N. J. (Somerset St.), 29-én délelőtt New Brunswick, (Bayard Sta.) este Alpha, N. J., 30-án South Norwalk, Conn.

December hónapban már csak négy szolgálati napja volt, de mind a négy gazdag volt munkálkodásban. 1-én Bridgeporton volt a State Streeti egyházban, másnap szintén ebben az egyházban délelőtt, délután már a fairfieldi gyülekezetben este pedig a Pine Streeti templomban. 3-án napközben a keleti Feformátus egyházmegye gyülésén volt jelen, este a Pine Streeti templomban prédikált Bridgeporton. Kedden 4-én napközben Bloomfielden volt az ottani lelkész képző főiskola magyar növendékeit látogatta meg, este pedig Whartonba ment.

Összesen 50 gyülekezetben tartott evangelizáló istentiszteleteket. Némelyik gyülekezetben az istentiszteleteken kivül különböző csoportok előtt is tartott előadásokat, beszédeket.

Muraközy utjával kapcsolatban több lelkészi konferenciát is tartottak körzetenkint. Ilyen lelkészi konferenciák voltak Clevelandban, Chicagoban, Buffaloban, Homesteadon, Bloomfielden és Passaicon. Minden alkalommal a körzetben lakó lelkészek majdnem teljes száma jelent meg. Érdekes, fontos, aktuális kérdéseket vitattak meg a konferenciákon megjelenő lelkészek, mint az amerikai és magyarországi reformátusok közötti állandó kapcsolatok létesitése, diákcsere, egyházirodalmi téren kölcsönös tevékenykedés, az evangelizáló mozgalom jelentősége, értéke és jövője stb.

Muraközy Gyula December 5-én szállt a hajóra. A Cunard Line Aquitania hajója vitte őt vissza szerettei körébe. Otthon családja, népes gyülekezete, az egyházi életben munkatársai nagy szeretettel várták. Mi Amerikában maradt hittestvérei áldás kivánásával bocsátottuk el.

Muraközy Gyula kisérte haza körünkből a Lelkész Egyesület áldott emlékü intéző titkárának, Bogár Lajosnak kedves feleségét, Nt. Bogár Lajosnét és három kis árváját, kicsiny leánykákat. Imádságunk kisérte utukon az eltávozókat.

Muraközy Gyula evangelizálni jött körünkbe. A Lelkész Egyesület nem csalódott a választásban, mert Muraközy Gyula nem csakhogy megvalósitotta az ő munkásságához füzött reményeket, hanem jóval felül multa. A kitüzött célokat fáradhatatlan igyekezettel, kiváló tudással, hihetetlen eredménynyel szolgálta.

Az evangelizálás gondolata nem uj keletü az amerikai magyar református egyházak körében. Már a régebbi időkben történtek kisebb-nagyobb kisérletek gyülekezeti evangelizálás céljából. A jelentősebb együttes igyekezett a Bethesda Kör szervezése volt. Ennek megcsendesedése után egyes körzti csopor-

tok tartottak evangelizáló istentiszteleteket. A legmerészebb lépést a Lelkészegyesület tette, amikor üres pénztárral, csak a lelkészek és gyülekezetek jóindulatába vetett hittel az óhazából hozatott evangelista lelkészt.

Hogy anyagilag mi lesz az eredmény, azt e sorok irásakor nem lehet megállapitani, mert minden egyháztól nem érkeztek be a jelentések. Annyit közölhetünk, hogy minden kiadást eddig fedezhettünk s a valószinüség szerint egy kis fölösleg is marad. Az anyagi kérdés tehát különös gondot nem okoz.

Hogy az erkölcsi, lelki eredmény milyen arányu, azt csak később fogjuk látni. Hiszen a magvetés nem azonnal hozza meg a gyümölcsöt. Ki tudja, hogy mennyire áldotta meg a jóságos Isten Muraközy Gyula és a Lelkész Egyesület közös igyekezetét? Annyi bizonyos, hogy lelkészek és gyülekezetek nagy igyekezettel és szeretettel készültek az evangelizáló Istentiszteletekre s hogy a legtöbb helyről már most is örvendetes jelentések érkeznek. Evangelizáló istentiszteleteken nemcsak a templomba járni szokott arcokat látták, hanem sok-sok idegen arcot. Ki tudja hány lelket ébresztett fel kedves evangelistánk azok között, akik talán kiváncsiságból mentek csak az istentiszteletre, de megragadta őket az evangelium tanitásának szépsége, üdvösséget adó ereje s megujulva, ujjászülve Isten országának hasznos munkás tagjaivá lettek.

Hogy az evangelizálásra szükség van, azt senki nem tagadja. Jézus szavai napjainkban épen ugy alkalomszerüek, mint voltak akkor, amikor mondotta: "Emeljétek fel szemeiteket, és lássátok meg a tájékokat, hogy már fehérek az aratásra." (János 4:35.) Ha imádkozó lélekkel szolgáljuk Mesterünket s az ő anyaszentegyházának terjedését lelkünk kivánja, kell hogy ezt cselekedetekkel is bizonyitsuk. "Igyekezzél, hogy az Isten előtt becsületesen megállj, mint olyan munkás, aki szégyent nem vall, aki helyesen hasogatja az igazságnak beszédét." (2 Tim. 2:15.) Az evangelizálásra nagy szükség van. Alkalmat ad ez hitünk megerősitésére, de alkalmat ad arra is, hogy hitünkről mások előtt vallást tegyünk. "Mert nem szégyenlem a Krisztus evangyéliumát; mert Istennek hatalma az minden hivő üdvösségére." (Róm. 1:16.)

Az evangelizáló istentiszteleteken, az evangelizálással kapcsolatos összejöveteleken sok keresztyén lélek imádkozott egymással, egymásért. Imádkoztak gyülekezeteinkért, a lelkipásztorokért, szülőhazánkért, nemzetünkért. Hisszük, hogy Isten meghallgatja imánkat, megáldja igyekezetünket. Szent a meggyőződésünk, hogy az Irás szavai igazak "Ismét mondom néktek, hogyha ketten közületek egy akaraton lesznek a földön minden dolog felől, amit csak kérnek, megadja nékik az én mennyei Atyám." (Máté 18:19.)

Laky Zsigmond,

az Amerikai Magyar Ref. Lelkész Egyesület jegyzője és az evangelizáló bizottság elnöke.

A magyar testvéri szeretet fővárosa
Amerikában - - - LIGONIER
LECZKÉSY ERAZMUS
HUS-CSARNOKA
AVE. B. No. 3.
West Side Market Cleveland, Ohio

A ligonieri Árvaház a legszebb magyar birtok Amerikában.
BALOG JÓZSEF
TÖRVÉNYES BROKER, KÖZJEGYZŐ
INGATLAN FORGALMI IRODÁJA.
Farmok, házak és telkek vétele, eladása és becserélése.

A Független Magyar Ref. Egyházak

1. Carteret, N. J. Az 1927-ik év lekiemelkedőbb eseménye a régi fatorony lebontása és uj téglatorony épitése volt. Ami ennek a munkának a költségét illeti, az felülmult minden addigi munkát: a telekvásárlást, a templomépitést és a paróchia épitését egyaránt. Ez a munka ugyanis egymaga 13,630 dollárba és az általa szükségessé váló javitásokkal és beruházásokkal együtt több, mint 15 ezer dollárba került. De ma elmondhatjuk, hogy van szép templomunk. Uj tornyunk valóban templomos kinézést és méltóságot kölcsönzött templomunknak, amely ma egyike Carteret legszebb templomának és az amerikai magyar református templomok között is bizonyára nem az utolsó. Ebből az épitkezésből kifolyólag ezeknek a soroknak az irásakor még 7 ezer dollár adósságunk van, amit kb. 5 év alatt számitunk letörleszteni.

1928 jubileumi éve volt egyházközségünknek. Gyülekezetünk szervezésének 25 éves jubileumát szeptember 9-ikén ünnepeltük megfelelő keretek között. Sokan csak a 25 éves jubileumról szóló hirlapi tudósitások olvasásakor eszméltek rá arra, hogy a cartereti egyházközség egyike a legrégibb amerikai magyar egyházaknak. De mivel Carteret eddig roppant nagy csendben és elvonultságban élte a maga életét, erről a tényről nem is csoda, hogy kevesen tudtak. A jubileum alkalmából egy emlékkönyvet adott ki az egyházközség, amelyben gyülekezetünk 25 éves története és mostani állapota hü és tárgyilagos ismertetést nyer.

Ami a lelkiekben való gyarapodást és az egyházi élet fejlődését illeti, az utolsó két év alatt is fejlődött a gyülekezet. Az Uriszentvacsorával való élés különösen szép növekedést mutatott és ezen a téren még további fejlődést is várunk. Főképen ennek a munkálására alakitottuk meg 1927 őszén a Konfirmáltak Egyesületét, amelyet hasonló alakulatok követtek a többi testvér független egyházközségekben is. Javulást mutat a gyülekezet az egyháznak tisztább és szentebb módon való fenntartása tekintetében is, jóllehet ez a gyülekezet sohasem volt "mulatozó" gyülekezet, A gyermekek nevelésének és oktatásának ügye az elmult két év alatt is hüséges gonddal kezeltetett. Rendes időben megvoltak szombati, vasárnapi, nyári és konfirmációi oktatásaink. Sőt ez év tavaszán még egy cserkészcsapatot is szerveztünk. Ifjuságunk tömöritésére is ujra meg ujra kisérletet tettünk, habár ebbeli törekvéseinket kevés siker koronázta. Jelenleg egy téli időszakon át működő ifjusági énekkarunk van csupán és van egy kis ifju sereg, amely egyéb tekintetben is mindenkor kész az egyház javának szolgálatára. Uj ifjuságot várunk az évről-évre konfirmáltakból. Férfi és Nőegyleteink végzik a maguk munkájukat. Az utóbbi különösen kitett magáért az elmult két év alatt. 1927-ben 100 dollárt adott az épülő toronyra (a Fef. Férfiegylet is), ugyancsak 1927 őszén 130 dollárért egy uj ezüst urvacsorai készletet rendelt az ó-hazából az egyház számára, 1928-ban, a jubileumra pedig 275 dollárért szőnyeget vásárolt a templomba. 1928 május 30-ikán pedig vendégül látta az első amerikai magyar református női konferenciát, amelyen mintegy 150 nő vett részt.

Mindezeket az eredményeket Isten iránt való háládatossággal tárjuk a világ elé, és nincsen egyéb vágyunk, mint az, hogy a szellemi és anyagi megerősödésnek, valamint a jó hirnévnek és tisztességnek azon az utján, amelyen elinditott bennünket az Isten: tovább is járhassunk örömmel és tiszta szivvel. (V. K.)

2. Cliffside-Shadyside. Az egyház, mint a new yorki egyház társegyháza Daróczy Sándor lelkész szervezése mellett alakult meg. A hivek komoly odaadással láttak hozzá egyházuk kiépitéséhez ugy, hogy a folytonos fejlődés szép jeleivel találkozunk évről évre. Az 1928-ik esztendő fokozatos fejlődés ideje az egyház életében ugy, hogy épen e sorok irásakor a gyülekezet templomvételre készül. A mindössze öt éves egyház a következő vagyonnal rendelkezik: Három telek, 3200 dollár értékben. 1200 dollár közpénztári és 4100 dollár templomalapi pénzvagyon, ami össze-

sen 8500 dollárt tesz ki. Talán mire e sorok napvilágot látnak, a cliffside-shadysidei hivek is saját templomukban dicsérik az Urat.

3. Dunellen. Itteni egyházunk 1928 elején alakult meg, mint a perth-amboyi egyház társegyháza. A hivek száma nem lévén valami nagy, természetszerüleg az egyház életéből nagyobb jelentőségü eseményekről nem számolhatunk be. Az egyház kiszolgálását a perth amboyi egyház lelkésze végzi s minden hónapban egy rendes istentisztelet tartatik.

4. Flemington. A dunelleni egyházhoz hasonlóan, mint a perth amboyi egyház társegyháza alakult meg s annak kiszolgálása alatt áll. Az istentiszteleteket is a perth amboyi lelkész végzi, havonta egy rendes és az ünnepeken ünnepalkalmi istentiszteletekkel.

5. New York. Amikor new yorki egyházról adunk hirt, lehetetlenség, hogy meg ne emlékezzünk arról az alapozó munkáról, amit Nt. Daróczy Sándor, jelenleg mckeesporti, Pa. lelkész végzett a gyülekezetben. Felkutatni egy világvárosban a magyar családokat, bevonni őket az egyház gondjainak körébe, évtizedek óta lelkileg teljesen elhanyagolt emberekbe annyi öntudatot önteni, hogy egyházat épitsenek és tartsanak fenn: ezek mind olyan tények, amelyeknek elismerése elől sem nekünk, sem az utánunk következendőknek nem szabad kitérni.

1927. évben már állott a new yorki és cliffsidei egyház. Már a megerősödés utján tartott. Tagjainak hihetetlen erőfeszitése és hüsége szebb jövővel kecsegtette a hiveket New Yorkban a templom vételekor felvett kölcsönök lassan-lassan rendeződni kezdenek. A bevételek ebben az évben fedezik először a kibiztos siker reménye kezd feltünedezni, amibiztos siker reménye kezd feltünedezni, amikor sulyos megpróbáltatás alá jut ujra a két egyházközség.

Daróczy Sándor lelkész családi körülményei miatt ugy határozott, hogy végérvényesen elhagyja a gyülekezetet. Minden terve az volt, hogy haza megy s otthon vállal lelkészi állást, hogy magában élő édesapját támogathassa. Ezt a tervet hamar tett is követte. Julius első napjaiban családjával hajóra száll s a new-yorkiak őszinte sajnálkozása között haza utazik.

A new yorki gyülekezet igy épen abban az időben maradt árva, amikor a legnagyobb szüksége lett volna lelkipásztorra. A hivek gondozása azonban mégsem szenvedett hiányt. Nánássy Lajos, Vincze Károly lelkészek jártak át istentiszteleteket tartani, majd, amikor Marton Sándor lelkész kiérkezett az óhazából, ő vette át az egyház vezetését. Dicséretes munkával tartotta össze a hiveket. Sajnos nem maradhatott sokáig itt, mert ő nem New Yorkba, hanem Donorára hivatott ki lelkészül. Igy ujabb lelkészváltozás következett. Béky Zoltán segédlelkész ekkor érkezett ki amerikai tanulmányutjára. Ő vette át nagy ambicióval az egyházak vezetését s teljesitette mindaddig, mig az óhazából az uj lelkész ki nem érkezett.

Ujabban a new yorki egyház a fejlődés utján van. Terheinek törlesztését programmszerüen végzi. A templombajárók száma megötszöröződött s az adakozás is állandóan emelkedő tendenciát mutat. A gyermekek oktatása, az ifjuság gondozása folyamatban van. A lelkész és a gyülekezet közti viszony ideálisan jó. A támadások tüzétől megedzett egyháztagok hüsége példás. A hitbuzgóság terén is örvendetes haladást látunk.

6. Perth Amboy. A perth amboyi református egyház a mult év szeptember 4-én ünnepelte alapitásának 25 éves fordulóját. Az egyházközség Presbyteriánus fenhatóság alatt szerveztetett, első lelkészei dr. Kacziány Géza és Kozma József voltak. Az utóbbi paposkodása idején, 1905-ben az egyház a konventi fenhatóság alá ment át. Ez által a lépésével addig szerzett vagyonát elveszitette és a munkát teljesen előlről kellett kezdeni. Még 1905-ben felépült az első fatemplom. 1908-ban Nánássy Lajost választották meg lelkészszé. A perth amboyi egyháznak ma 63,000 dollárba kerülő uj temploma, paróchiája, három iskolája és temetője van. Az egyházi vagyon értéke 139,300 dollár, amellyel szemben 23,500 dollár adósság áll fent. Lélekszám 1393, ebből 861 konfirmált egyháztag, 532 pedig 12 éven aluli. Az egyház átlagos évi tiszta bevétele 12,000 dollárt tesz ki. A perth amboyi egyházban tanitónő mü-

A duquesnei egyházban konfirmált ifjak.

A detroiti egyháztanács.

ködik, aki a gyermekeket (számuk a mult nyáron 353 volt) mindennap részesiti magyar és ref. vallásos oktatásban.

A perth amboyi egyház tagjait komoly vallásosság jellemzi. Szeretik az Isten házának gyakorlását, az Ur asztalához, amely Perth Amboyban gyakrabban van megteritve, mint a többi amerikai ref. egyházközségekben, példaadó szép számmal járulnak és az urvacsora kiszolgáltatása alatt az egész gyülekezet bent marad a templomban. Vegyes házasságkötés alkalmával a ref. félnek saját egyháza szolgálatát kell igénybe venni és összes születendő gyermekeit a ref. egyház tanitásában kell nevelnie, ellenkező esetben az egyháztagok sorából töröltetik. Egyházhoz tartozni nem akarók és az Ur asztala vendégségét elhanyagolók egyházi szertartást temetés alkalmával nem kapnak.

A 25 éves jubileumi ünnepség fényes keretek között ment végbe. Reggel fél kilenckor uri szent vacsora volt, amelyben, dacára a zuhogó esőnek, 80 hivő részesült. Fél tizenegykor ment végbe az ünnepi istentisztelet, amelyen a Független Egyház papjai szolgáltak. A déli bankett alkalmával Dorsey polgármester, Larson állami szenátor, kormányzójelölt, Hoffman washingtoni kongressman, Lyon biró, a Y. M. C. A. amerikai nemzeti tanácsának elnöke, Sebestyén Endre főesperes, Kovács Károly alapitó tag és Vass Károly főgondnok voltak a hivatalos szónokok.

A jubileum óta a következő eseményekről számolhatunk be: Októberben ujjá szerveződött a Női Kör, amelynek célja a ligonieri árvaház, a helyi szegények és az egyház segélyezése. Dicsérendő munkát végeztek a nők, amikor egy szükségbe nlevő családot 447 dollárral és ezen felül ruhával és élelmi cikkel segélyeztek. Az ujjá szervezett Női Kör élén, amelytől az árvaház is sokat vár, a következő tisztviselők állanak: elnök Nánássy Lajosné, alelnök Ur Bertalanné, pénztáros Bereczki Miklósné, jegyző Eger Sándorné, titkár Arday Lászlóné, ellenőrök Nánássy Kálmánné és Kovács Istvánné Sherman Streetről). Lelkiekben az egyház papja szolgálja ki a Kört.
dött és megkezdte áldásos tevékenységét.

A Férfi Kör októberben szintén megerősö-

Célja az egyház és árvaház segélyezése és tagjainak az egyházias és vallásos szellemben való mélyitése előadások tartása által.

A Konfirmáltak Köre alapszabályai értelmében vallásos iratokat nyomtat és a tervbe vett sorozatból az első szám már meg is jelent.

Az énekkar nemcsak minden vasárnapon emeli két énekszámmal az istentisztelet szépségét, hanem lépéseket tett alap létesitésére, amiből a központi iskolát óhajtják kibőviteni.

November 11-én a perth amboyi ref. egyházban tartatott meg a keleti egyházmegyébe tartozó egyházak számára az első ifjusági konferencia, amelynek előadói Vincze Károly, Tukacs György, Béky Zoltán lelkipásztorok, Theodore Floyd Bayles new brunswicki ref. theologiai tanár, Abaffy Aurélné tanitónő és Szentmiklósy Pál, a helyi Konfirmáltak Körének elnöke voltak. A konferencián 189 ifju és több mint száz felnőtt vett részt.

7. Philadelphia, Pa. A Philadelphiában élő magyar reformátusok 1909 február 15-én alakultak egyházzá a Tiszteletes Bereczky László phönixvillei lelkész elnöklete mellett tartott közgyülésen. Már ekkor kimondották, hogy az óhazabeli magyar Egyházhoz kivánnak tartozni. Eleinte a phönixvillei anyaegyház fiókegyháza volt és beszolgáló lelkészek látták el a templomi szolgálatot. (Borsos István utazó lelkész, Vajó Sándor trentoni N. J. lelkész.)

1912-ben a Tiszteletes Szabó László utazó lelkész elnöklete mellett tartott közgyülésen anyaegyházzá lett és első rendes lelkészül meghivták Tiszteletes Kovácsi Miklós István wallingfordi lelkészt.

Ekkor kezdett a philadelphiai egyháznak hajnalodni. A buzgó lelkipásztor egész családjával hozzálátott a kis egyházban az egészséges vérkeringést meginditani. Kiterjeszti figyelmét az ifjuságra. Énekkart, vasárnapi és nyári iskolát létesit, ünnepélyeket rendez, kollektál mindenfelé. Fáradozását siker koronázta: 1914 aug. 16-án már az ujonnan épült szép templomban hirdeti az Isten igéjét.

Jött a világháboru. A konvent nem gondoskodott kellőképen a lelkészről és nagy családjával nem tudott megélni Philadelphiában, fájó szivvel bár — eltávozott.

Az ő utódai: Dr. Schode Gyula (1921-ben);

A mckeesporti egyházban konfirmált ifjak.

A trentoni egyházban konfirmált ifjak.

Murányi János (1922-24.) már nem tudták előbbre vinni az egyházat. Küzdöttek a viszonyokkal. Utóbb eladták a templomot, hogy alkalmasabb helyen, a magyarság központjában vegyenek telket az ujnak.

Murányi János után ismét beszolgáló lelkészek látják el időnkint a hiveket Isten igéjével. Legutóbb Tiszt. Béky Zoltán trentoni lelkész volt a beszolgáló lelkész, 1928 nov. 1-től pedig Tiszt. Gulyás András, aki Philadelphiában folytatja tanulmányait.

A hivek minden tehetségükkel azon vannak, hogy egyházukat a virágzás utjára juttassák. Az isténtiszteleteket szép számban látogatják s az Urvacsorával teljes számban élnek. Nagy és elismerésre méltó munkásságot fejt ki az egyház munkájában a Thabita Nőiegylet.

Hozzon az uj esztendő áldást, kegyelmet és békességet Istentől az egyházra!

8. Scranton, Pa. A scrantoni egyház, öreg lelkészének, Hamborszky Gyulának gondja és pátrónuskodása alatt végzi csenden és jó rendben a maga munkáját. Van szép kis temploma mellette parokhiával az egyik oldalon, mig a másik oldalon egy egyházi célokra felajánlott értékes épülettel. Az egyház igazgatását a következő tagokból álló tanács végzi: Főgondnok Némethy József, gondnok Hudacskó Elek, jegyző Sándorházy Sz. Zsigmond, pénztáros Hámborszky Géza, egyháztanácsosok Batári Mihály, Fodor József, K. Bóér Sándor, Varga Mihály, Lestyanszky Mihály. Egyházfi Hudák György. Tanitónő H. Jávor Jozefina. Az összes egyházi épületek a Kossuth Avenuen vannak. Ez évben három gyermeket kereszteltek és négy ifjut megkonfirmáltak.

9. Trenton, N. J. A Trentoni Független Magyar Református Egyház csaknem a legrégibb és legnagyobb az amerikai magyar ref. egyházak között. Ezelőtt harmincnégy évvel alakult. Templomát ezelőtt harminc évvel épitette, amelynek fennállását egy nagy szabásu harminc éves jubileumi ünnep keretében ebben az évben ünnepelte meg. A multja, mint minden amerikai magyar egyházé küzdelmes és megpróbáltatásokkal teljes volt. Annyi a különbség csak, hogy a küzdelmek és a megpróbáltatások között ez az egyház megállott. Megmaradt mindig függetlennek és mindig a maga erejéből tartotta fenn magát, küzdelmek és áldozatok árán. Azért virágzik és ékeskedik, ma, mert ereje a küzdelmekben próbáltatott meg.

Függetlenségét még szilárdabbá és erősebbé tette akkor, amikor 1928 julius 18-án a Független Amerikai Magyar Ref. Egyház kebelébe lépett. Lélekszáma ma körülbelül 1200 lehet. Tagsági dijat fizető család az egyház kebelében: 400.

Vagyoni állapota kitesz négy évvel ezelőtti becslés szerint több mint száz ezer dollárt. Ingatlanjai: templom, parochia, iskola harangozói lakással. Egy bérház és egy telek. Adósság 5000 dollár.

Ujabban ennek az évnek az életét a lelkiekben és anyagiakban való nagyszerü haladás jellemzi. Az anyagi fejlődést élénken megvilágitja az a tény, hogy az uj lelkész lelkészkedésének első négy hónapjában az egyház tiszta bevételei meghaladták a megelőző, 1927-ik évi összes tiszta bevételét. Az utóbbi időkben alakult ujra meg a Lorántffy Zsuzsánna Nőiegylet és Ifjusági Egylet. Mindkettőnek ma már több mint száz tagja van s erőteljes munkásságukkal nagy támaszai az egyháznak. Két hónappal ezelőtt alakittatott meg a Zenekar, az Ifjusági Énekkar és a Leányegylet, mindenik lelkész vezetése alatt.

10. Detroit. A detroiti egyház lelkészi állását 1926 dec. 11-én dr. Páhy József foglalta el, aki, amint jeleztük, a gömör-tornai egyházmegye engedélyével jött ki amerikai tanulmányutra s a Független Egyházban való szolgálatra. Másfél évig gondozta a detroiti egyházat s bár ezalatt az idő alatt semmi rendkivüli jelentőségü dolog nem történt az egyház életében, a haladás és erősödés jelei nem hiányoznak. Az egyházban Nőiegylet, Ifjusági Kör munkálkodik. Szombati és vasárnapi iskolázás folyik. Az edósságok törlesztetnek. 1928 márciusában több mint 1300 dollár folyik be adósságtörlesztésre. Dr. Páhy augusztusban hazamegy s helyére Dr. Bötykös Béla hivatik meg, aki aug. 5-én foglalta el állását. Dr. Bötykös kipróbált tudása, buzgalma, energiája uj korszakot nyit meg az egyház életében. Uj lendületnek indul az egyházi élet minden ága. Egyre nagyobb gyülekezetek keresik

fel a templomot vasárnaponként. A munka a gyermekek, ifjak és felnőttek körében intenzivvé tétetik. Ez év nov. 18-án lelkészének beiktatását ünnepelte meg az egyház impozáns keretek között. Az istentiszteleten 237 hivő vett részt s a szent szolgálatokat öt lelkész végeze.

11. Donora, Pa. A donorai Független Magyar Református Egyház már 25 éves multra tekinthet vissza. Egy régebbi feljegyzés szerint "e helyen, Donorán lakó protestáns hivek már 1903-tól kezdve több-kevesebb lelki gondozásban részesülnek." Az eredményesebb egyházi élet kezdete azonban az 1918 május 26-án felszentelt templomhoz füződik.

Maga a város, Donora is, mindössze 30 éve áll fenn. De e rövid idő alatt, valóban amerikai léptekkel haladt a fejlődés terén. A város alapitása az American Steel Wire Co.-nak tulajdonitható, amely Társaság itt nagy szög gyárat alapitott. A kinálkozó munka alkalom aztán tömegesen vonzotta ide a munkások százait. A szög gyár mellett alakultak más gyárak, ami viszont még több embernek a letelepedését jelentette. Ugy hogy ma közel 20 ezer lakossal bir városunk, kik között magyarok körülbelül 200-300-an lehetnek.

E maroknyi magyarság aztán igyekezett megteremteni ugy egyházi, mint közmüvelődési téren maga között az egységet. Észrevették, hogy ha nem tömörülnek, nem szervezkednek, szétszóratnak, vagy felszivódnak s rövid idő mulva nem marad meg belőlük semmi.

Az akkor itt lakó magyarság között számarány tekintetében, talán legkevesebben voltak a református magyarok; és ma, egyházuk, egyházi életük megteremtésével, a magyarság életében egyedül ők viszik a vezető szerepet.

A donorai magyar református egyház megszületése a már előbb emlitett 1903-ik esztendő decemberében megtartott első istentisztelet alkalmával történt. Ez istentisztelet Cseh János magyar testvérünk rendezte és az akkori pittsburghi lelkész, jelenleg ligonieri árvaatya, nagytiszteletü Kalassay Sándor lelkész tartotta meg.

Ettől kezdve, a kilencszázas években ugyan még csak évenként kétszer-háromszor, de már a közel jövőben, minden hónapban tartattak istentiszteletek szintén nt. Kalassay Sándor lelkész által. Az istentisztelet helyéül előbb az angol presbyterián, később a Szent János lutheránus egyház templomai szolgáltak, amig végre az isteni gondviselés e kicsiny számu, de nagy áldozatra kész egyházat eljuttatta arra, hogy 1928-ban a saját templomába vonulhatott be.

A jegyzőkönyvek s pénztári napló tanusága szerint, igazán bámulatra és a legnagyobb elismerésre méltó az az igyekezet, buzgalom, az Ur háza megépitése iránt érzett áldozatkészség hiveink részéről, amely ami szép gyülekezetünk, sőt mégegyszer ily nagy gyülekezet igényeit is teljes mértékben kielégithető templomunkat — szinte semmiből — megteremtette. Az 1914-ik esztendőben egyházunknak alig volt még 100 dollár bevétele, de már az ezt követő négy esztendő össz bevételi tétele 6157 dollárt és 80 centet jelez.

Hosszu lapokat venne igénybe azon buzgó hivek neveinek felsorolása, kik fáradtságot nem ismerve, időt, áldozatot nem sajnálva előmozditották, hogy templomunk Isten nagy nevének dicsőségére és a magyar akarás, a magyar teremtő erő fényes tanubizonyságára, itt már tizedik esztendeje fent áll. Mégis hadd emlitsük meg egyházunk legelső vezetőinek neveit. Jegyzőkönyvünk tanusága szerint ezek a következők: gondnok volt id. Pokol János, jegyző Magyar Sámuel, pénztárnok Turfa Sándor, egyháztanácsosok Bőcsi István és Nagy Elek.

Egyházunk lelkészi szolgálatait ellátták a következő lelkészek. A legelső beszolgáló lelkész volt Kalassay Sándor, akkori pittsburghi lelkész, ki ez uttörő munkát 1903-tól egész 1928 decemberéig végezte. Őt felváltotta Vasváry Ödön, akkori springdalei lelkész és folytatta 1921 junius hó végéig. Utána a lelkészi szolgálatok végzése végett egyházunk elöljárói Sebestyén Endre duquesnei lelkészhez fordultak kérésükkel, aki kérelmüket meghallgatva, vállalta az istentiszteletek végzését.

Sebestyén Endre, jelenleg egyházkerületünk főesperese, csaknem öt esztendeig szolgálta ki egyházunkat. Az ő áldásos munkálkodásának volt aztán eredménye az a megerősödés, amely már lehetővé tette az önálló és rendes lelkész

beállitását. Ami 1926 junius 6-án meg is történt, az óhazából kihozatott Novák Lajos lelkész személyével. Az ő itteni munkálkodása alig nyolc hónapra terjedt, kit aztán a lelkészi szolgálatban — hat hónapi megszakitással — követett, a szintén az óhazából kihozatott Marton Sándor lelkész, aki 1927 augusztus 15-én elfoglalva állását, a gyülekezettel karöltve, szép egyetértésben és nagy buzgósággal hasogatják a mennyei vetés alá a lelkek ugarát.

Egyházunk munkálkodása szép csendben, de Isten kegyelméből, eredményesen folyik. Ugy szólva minden hónap meghozza a maga áldásait lelkiekben s egyházunk részére anyagiakban is. Csakis az ilyen, egyedül Isten dicsőségét és magyar érdekeket szolgáló, áldozatos munkának lehet eredménye az, hogy a mindössze 153 lelket számláló kis gyülekezet, alig tiz éves önfeláldozó munka után, teljesen adósságmentes templommal, iskolával, rendes lelkészséggel biró önfentartó egyházzá erősödjék. Munkálkodásunk látható szervei a tisztviselőkből és 12 tanácsosból álló presbyterium mellett a Nőegylet, az Ifjusági Egyesület és a Konfirmáltak Köre (ez utóbbiról fénykép felvételt is közlünk), melyek mind bizonyos zálogok s biztató igéretek egy még szebb jövő kiépithetésének.

12. Duquesne, Pa. A duquesnei egyház méltán megérdemli, hogy a F. A. M. R. E. anyaegyházközségének neveztessék. Ez a megalakulása óta önfenntartó egyház a missziói szellem megtestesüléseként tündöklik közegyházunk életében. Az 1926-ik esztendőt egy nagy áldozathozatallal kezdi meg. Lelkipásztorát átengedi egy félévre a lelkésznélkül maradt s igy veszedelemmel fenyegetett detroiti egyháznak. Hat teljes hónapon át a mckeesporti lelkész szolgálja be az egyházat. Lelkészének szolgálatait ujra és ujra nélkülözni kénytelen, mert az egyre növekvő egyházmegye egyre fokozottabb mértékben veszi igénybe esperesének munkerejét és idejét. 1927 augusztusában a többi független egyházakkal együtt nagy ünneplésben részesiti lelkészét, akinek az ünneplés mellett három havi vakációt ad s hogy azt az óhazában tölthesse el a költségekről is gondoskodik. Dacára az igy előidézett nehéz helyzetnek, az egyház életében a munka nem akad fenn. Munkálkodik egyháztanácsa, nöiegylete, vasárnapi iskolája, ifjusági köre. A templomot és iskolát, valamint a parokhiát uj fütőkészülékekkel látják el. Kifestik 1927-ben a parokhiát, 1928-ban a templomot. Az egyházmegye egyházkerületté alakulása, két uj esperes választása feloldja az egyház lelkészét a közegyházi teendők terhének jókora részétől s igy munkájából több jut a gyülekezetnek. Ez év őszén évközi iskola állittatott be. Kedden, csütörtökön délután, szombaton reggel és délután részesülnek tanitásban a gyermekek teljesen ingyenesen, mert az iskola fenntartásával járó költségeket az egyház fedezi. A fiuk számára boy scout csapat szerveztetett, mig az ifjak basketball csapatot alakitottak. Az ifjusági kör munkája is intenzivebb lett. A vasárnapi iskolába átlagban száz gyermek jár fel minden vasárnap. Ennek a küzdő és áldozó egyháznak az életéből nem hiányoznak azonban a bajok és gondok sem. Ezeket is elhordozza azonban s jó reménységgel néz mindig a jövendő felé.

13. Fairport. A fairporti független egyház 1928 julius hó 22-én alakult meg, miután 31 egyháztag irásban kérte fel a F. A. M. R. E. esperesét arra, hogy az egyház megszervezésére segitséget nyujtson. Az alakuló gyülés kimondva az egyház megalakitását, megválasztotta az előljárókat, megszabta a tagsági dijakat, intézkedett az egyház ideiglenes lelkészi kiszolgálásáról. Kevéssel azután buzgó nőtestvérek munkája nyomán megszervezetett a vasárnapi iskola, amelynek tanitói közt két amerikai középiskolai tanitónő is munkálkodik. Nőiegylet és énekkar alakul s ezeknek vezetői is a gyülekezeti tagok közül kerülnek ki. Rövid idő alatt szép közpénztári vagyon gyül össze. Az egyházat ezidőszerint a youngstowni egyház lelkésze szolgálja ki, de remélhetőleg a közel jövőben felállittatik a rendes lelkészi állás is. Az istentiszteleteket átlagban 70-75 egyháztag gyakorolja.

14. Leechburg. A F. A. M. R. E. egyik legkisebb anyaegyháza. Lélekszáma mindössze 128. Ez a számban ugyan kicsiny gyülekezet hatalmas leki erőről tett tanuságot két és fél

éves fennállása alatt. Gyönyörü egyházi vagyont szerzett, amely alacsony értékelés mellett is megér 25 ezer dollárt. A teher 14 ezer dollár. 1927 évi tiszta bevétele 4647 dollár és 60 cent. Az egyháztagok nagy buzgósággal munkálkodnak az egyház felvirágoztatására. Nagyok és kicsinyek egymással versenyezve épitgetik az Ur hajlékát. Van női egylet, ifjusági kör, szombati iskola, vasárnapi iskola, ifjusági zenekar. Ez évben az egyháztagok kifestették az egyházi épületet. Az egyház saját terhei hordozása mellett a testvérsegités áldozásában is szép tanuságot tesz magáról. Akkor, amikor a new yorki egyház sulyos gondokkal küzdött a leechburgi hivek 500 dollár kamatmentes kölcsönnel siettek segitségére. Uj lelkésze, tiszt. Fazekas Lajos munkájától sokat vár a gyülekezet s hisszük, hogy a leechburgi egyház élete a jövőben is a virágzás, épülés, jó tanuságtevés jegyében fog tündökölni.

15. McKeesport. A Független Amerikai Magyar Református Egyház mckeesporti gyülekezet életének két legutóbbi évéről adnak az alábbi sorok az olvasónak a dolog természetéből kifolyólag töredékes képet. A két utóbbi év u. n. nagy eseményekben nem bővölködik: zajtalan, de céltudatos munkák azok, amelyeknek eredményeiről itt beszámolás történik.

Az egyház életében 1927 folyamán a legfontosabb esemény az volt, hogy Borsy-Kerekes György lelkész, aki a gyülekezetet két és fél éven át vezette s akinek nevéhez mostani szép uj templomának felépitése is tüződik, október 23-án meghivás által a youngstowni gyülekezet vezetését vette át. Helyére 1927 november 6-án Daróczy Sándor volt new yorki lelkész választatott meg.

Az istentiszteletek 1927 folyamán is minden alkalommal megtartattak, ezeknek látogatottsága átlag 160. Az Ur asztala hatszor volt megteritve, amelyre a szent jegyeket minden alkalommal tagok adományozták. Urvacsorájával élt 288 férfi és 274 nő, összesen 562.

Az egyház népmozgalmi adatai 1927-ben a következők: lélekszám 473. Keresztelés volt 18 (13 fiu és 5 leány). Temetés 6 (5 fi és 1 nő). Konfirmáltatott 18 (8 fiu és 10 leány). Nyári iskolába járt 98 gyermek, szombati iskolába 54, vasárnapi iskolába 63.

Az egyháztagok áldozatkészsége kielégitő. Az egyház 1927 évi tiszta bevétele $7076.92, amelyből adósság törlesztésre ment $2558.19.

Az egyházat segélyző Nőegylet 1927-ben is dicséretre méltó munkát végzett. Tisztviselői voltak 1927-ben Baksa Andrásné elnök, Gavallér Ignácné alelnök, Papp Sándorné pénztárnok, Vaszil Miklósné ellenőr, Diószegi Balázsné titkár, Almássy Józsefné jegyző, Tóth Ferencné konyhafelügyelő. Az év folyamán különféle összejöveteleket, azonkivül egy bazárt rendezett a legszebb eredménnyel. 1927 évi bevétele $1844.70, amelyből egyházat $1217.90 készpénzzel segitette s azonkivül templomi szőnyegre és egyébre 300 dollárt költött.

A Nőegylet tisztikara a következőképen választatott meg: Tóth Ferencné, elnök. Nagy Balázsné alelnök, Diószegi Balázsné titkár, T. Nagy Sándorné pénztárnok, Vaszil Miklósné ellenőr. Szakács Antalné jegyző. Konyhafelügyelő Siti Mihályné.

A Nőegylet 1928 évi munkálkodása nagyobb sikerü az 1927 évinél. E sorok irásakor egyházat már $1415.50 segitette, ezenkivül lelkésznek 115 dollár értékben papi diszruhát szerzett be, villany porszivó gépet, könyvszekrényt stb. vásárolt.

Az egyháznak van szép vasárnapi iskolája, Konfirmáltak Köre és ifjusági egyesülete.

Az egyház életében az 1928, év legfontosabb eseménye a templom előtti járda, kerités elkészitése és az iroda és iskola kifestése. Pusztán csak az ezekhez szükséges anyag 300 dollárba került, amely összegnek jórészét a tagok önként adták össze. Ugyancsak a tagok, — férfiak, nők — végezték dicséretre méltó buzgalommal a munkálatokat is.

Másik, közegyházunk életében nagy fontosságu esemény volt az egyháztanács Alkotmánymódositó javaslata, amely a trentoni, szept. 4-én tartott gyülésen elfogadásra találva, ez által kiépült a F. A. M. R. E. első egyházkerülete két egyházmegyével.

16. Rapid City, S. D. A messze nyugat e pontján Dr. Gerenday László fáradozásai

nyomán alakult meg az egyház, amely az ott letelepedett magyar farmer családok gondozását végzi. Az egyház 1928 ápr. 29-én alakult meg. Előljárósága a következő: gondnok Balogh Mihály, pénztáros Szánthó József, jegyző Molnár Zsigmond. Első istentiszteletüket a gondnok házában tartották, később pedig a caputai farmer templomot használták. A messze nyugat e kis egyháza a magyar református hit szövétnekét olyan helyen gyujtotta fel, ahol sok elszórt hivünk él, akiknek számára nagy áldás az hogy hitük gyakorlására egyház alakittatott.. Legyen áldott a munka, amely bensejéből kiárad!

Youngstown, Ohio. 1926. évben alakult egyház, mely alapitásának első évében Dr. Gerenday László lelkész pásztorkodása alatt parókiát és egy másik kisebb házat, továbbá azok mellett templomhelyet vásárolt, még ugyanazon évben hozzákezdett a templomépitéshez is. 1926-ban el is készült a templom basementje s azóta az szolgál istentiszteleti helyül s annak hátsó helyiségei pedig az egyház társadalmi munka és iskolázás céljait szolgálják.

1927 májusában Dr. Gerenday lelkész állásáról lemondott s a gyülekezet egyhangu bizalma Borsy-Kerekes György akkori mckeesporti lelkészt hivta az egyház élére. A meghivott lelkész 1927 októberben foglalta el állását, melybe a következő hónapban ünnepélyesen beigtattatott.

Az uj lelkész vezetése mellett erős reorganizáló munka indult meg, mely főképen arra irányult, hogy az egyház fegyelmet erősebbé tegye s a hitéletet kiépitse, valamint az ifjusági és iskolai munkát rendszeresitse.

Ezen a téren egy esztendő alatt igen szép eredmény mutatkozik. Az egyház külső és belső rendjének jelei szemmelláthatók. A templomlátogatók száma lényegesen emelkedett és állandósult. Nőegylet alakulva havonta gyüléseket tart, melyet rövid istentisztelet előz meg biblia-magyarázattal az evangélium egy-egy női alakjáról. Mint vallásos alapon álló társulás, természetesen főgondjának az egyház segélyezését s a karitativ munkát tekinti. Ami az egyház segélyezését illeti, 1928 évben, e sorok irásáig a Nőegylet templomalapra több mint nyolcszáz dollárt adományozott, ezenkivül lelkészét megajándékozta egy 150 dollár értékü papi diszruhával, kb. 100 dollár értékben hozzájárult a parókia felszereléséhez, minden beteg tagjának virággal kedveskedett s egyénenként munkával segitette azokat, akik betegségük miatt háztartási munkájukban akadályozva voltak.

Ifjusági Egyletünk, a nagyobb ifjuságot foglalva magában, főként magyar Önképző munkával foglalkozik. Ez a munka Amerikában nagyon nehéz és sok tapintatot igényel. Eredményei a magyar és református öntudat erősödésében találhatók, de vannak olyan külső látható és hallható eredményei is, melyek boldog dicselkedését képezhetik a vezető-lelkésznek. Hogy csak egyet emlitsünk, ifjuságunknak nem egy olyan tagja van, aki magyarul irni és olvasni s helyesen beszélni, felnőtt korában az Ifjusági Egylet révén tanult meg.

A 13-16 év közötti serdülők külön egyletben, a Konfirmáltak egyletében találják meg értelmi nivójuknak megfelelő foglalkoztatásukat. Hetenkint egyszer jönnek össze s minden összejövetelük énekkel, imádsággal, rövid bibliamagyarázattal kezdődik, 1928-ban a vallásos tovább képzésen kivül olvasták az Amerikai Magyarság Történetét és esténkint különböző olvasmányokat és cikkeket. Igen nagy fordittatik arra, hogy serdülő ifjuságunk lelkébe mélyen belevéssük a magyar fajhoz való tartozandóságuk tudatát.

Kisebb gyermekeink számára évközben minden szombaton tartunk ingyenes magyar oktatást, a nyári két hónap alatt pedig a lelkész és feleségének vezetése mellett mindennapos magyar iskolát, 1928-ban nyári iskolánkba, melyet a város két különböző részén tartottunk, több mint 80 gyermek járt fel pontosan és végezte el a rá kiszabott munkát. Istentiszteleteinken mindig ők is résztvesznek s azon igen sok esetben külön karénekeket énekelnek. Perselyüket külön kezelik s gyüjtik arra a célra, hogy ha majd a templom teljesen felépül, annak iskola be-

rendezéséhez ők is hozzá tudjanak járulni.

Az egyház anyagi ügyeit 24 tagu egyháztanács intézi, mely minden hónapban rendes és sürgős esetekben rendkivüli ülésekre jön össze. Az egyháztanács tagjai kerületi beosztás szerint végzik az egyháztagsági dijjak összegyüjtését havonta.

Ami a gyülekezet áldozatkészségét illeti, arra vonatkozólag elég legyen azt megemliteni, hogy tekintettel az egyház kezdő voltára s azokra a nagy célokra, melyeknek megvalósitását maga elé tüzte, az évi közgyülés a rendes tagsági dijat évi 25 dollárban állapitotta meg s ezenkivül 1928-ban minden család 100, minden vegyes család vagy magános 50 dollár külön templomalapot fizet be. E sorok irásakor még évi zárlatunk és pontos kimutatásunk nincs, de annyit közölhetünk, hogy az egyház tiz havi bevétele meghaladta a 10,000.00 dollárt. És ebben az összegben, sem idegenektől kollektált könyöradomány, se semmiféle idegen felekezet segélye nincs, mivel Egyházunk elvei szerint ilyent nem kérünk és nem is fogadunk el.

Az egyháztagságot szigoru feltételekhez kötöttük. Nálunk egyháztagszámba csak az megy, aki nemcsak anyagi kötelezettségének tesz eleget, de az istentiszteleteket látogatja s az Uri szent vacsorával is él. Igy számitva, e sorok irásakor, egyházunknak van 153 rendes tagja, a konfirmáltak száma meghaladja a 300-at, a lélekszám 550 körül van. A szaporodás állandó folyamat a születések, házasságok, egyházon kivül élők, uj letelepülők s más felekezetektől való áttérések révén.

Nem mondjuk azt, hogy egyházközségünknél már minden rendben van, de azt reméljük, hogy a következő évben már teljesen kiépitjük belső egyházi életünket olyanra, hogy az dicsekedése lehessen minden jó magyar reformátusnak.

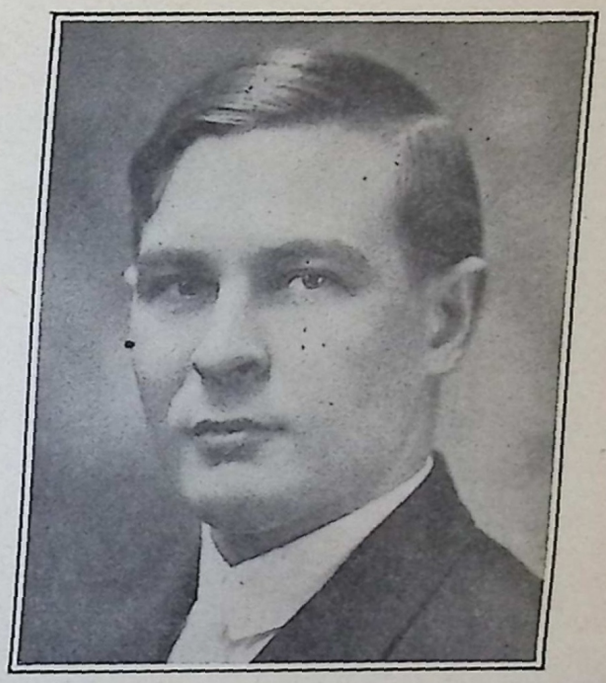

NAGY BÉLA.

Született 1904 március 3-án Tiszolczon, (Gömör m.) Elemi iskoláit itt végezte. 1915 őszén a Hódmezővásárhelyi Ev. Református Főgimnáziumba iratkozott be s itt is fejezte be középiskolai tanulmányait, miután 1924-ben érettségi vizsgálatot tett. Időközben, 1919-ben, szüleivel együtt kénytelen volt elhagyni szülőfaluját, amelyet a csehek szállottak meg. Tizennégy hónapig volt vagonlakó, mint menekült. A zavaros, hányatott állapotok között egy évig nem tudta folytatni tanulmányait. 1924. őszén azután a Debreczeni M. Kir. Tisza István Tudományegyetem Hittudományi Karának rendes hallgatója lett. 1926-ban alapvizsgája után a tanári kar méltónak találta amerikai tanulmányutra. Igy került ez évben az Ohio Synod of the Reformed Church in U. S. tanulmány-alapján Daytonba, Ohio, a Central Theological Seminary-be. 1928 május 3-án graduált, megszerezvén a papi diplomát és a Bachelor of Divinity fokozatot. Május 15-én Cincinnatiban, O. az amerikai Reformed Church Southwest Ohio Classis-sze előtt lelkészi vizsgát tett s igy május 20-án Daytonban, a Memorial Reformed Churchben az amerikai egyházi törvények értelmében rendes lelkésszé szentelték.

Most Princetonban N. J. folytat postgraduate tanulmányt a Presbyterian Seminaryban. 1929 őszén tér vissza Magyarországba.

Jelentés az Árvaháznak munkálkodásáról.

A magyar nyelvben alig van olyan szomoru szó, mint ez: **árva.**

Az árvaság a gyermeknek az életében a legszomorubb állapot, amelyet lehet enyhiteni, de nem lehet egészen megszüntetni.

Az árvaság enyhitésével az egyes keresztyén felekezetek s maga az állam, vagy az államnak egyes alkotó részei szinte a keresztyénség megalakulásától s elterjedésétől fogva foglalkozik. El se lehet azt képzelni, hogy a keresztyénség akármelyik korszakában is megfeledkezett volna az árván maradt gyermekek gondozásáról — s ne törekedett volna arra, hogy ezeknek a gondját felvegye s kezökbe adja azokat a fegyvereket, amelyekkel az életnek a nagy harcát megharcolhatják.

Egészen bizonyos az, hogy nagyon korán alapitottak olyan intézeteket, amelyeknek az volt a hivatása, hogy az árvákat felszereljék s előkészitsék az életre.

Az is kétségtelen, hogy ezek az intézetek nem mindenütt és nem mindenkor voltak ugy vezetve, hogy minden jogos igényt ki tudtak volna elégiteni. Ez az oka annak, hogy ez a szó **Árvaház** — szintén egyike lett azoknak a szavaknak, amelyekre a legnagyobb szomorusággal gondolunk. Bizonyos, hogy még ma is vannak itt Amerikában is olyan intézetek, amelyekben az ugynevezett falanx rendszer uralkodik, ahol a gyermekek tömeg gondozásban részesülnek, de az is kétségtelen, hogy már az árvaházak berendezésében, az árvák nevelésében egészen más szempontok az iránnyadók, mint csak egy évszázaddal ezelőtt.

Ma az árvák gondozásában az egyéniség a fő irányadó elv. Ez a pedagógiának is az irányitó gondolata. Amint nincsen két egyforma falevél, két egyforma virág, épen ugy nincs két teljesen egyforma gyermek. Minden falevél egy külön falevél, minden virág egy külön virág — s minden gyermek egy külön egyén. Az egyén akár testének, akár lelkének az állapotát nézzük különböző ajándékkal van megáldva. Egyik tiz talentumot, a másik ötöt, a harmadik pedig egy talentumot kapott. Mindenik gyermeket a neki adatott talentumok szerint kell kezelni, ugy testileg, mint lelkileg.

Ez a szempont uralkodik a mi intézetünk vezetésében is. Sajnos, hogy a mi szükös anyagi viszonyaink között ezt az elvet minden vonalon, a maga egészében nem lehet teljesen keresztül vinni, de ebben az irányban igyekezünk haladni s el akarjuk érni mindazt, amit elérhetünk.

Ebben az irányban az elmult évben Egyesületünk nagy gyülésének a határozata szerint, három irányban is nagy lépést tettünk előre.

Az első lépés volt a segéd árvaatyai állás betöltése egyenesen azzal a célzattal, hogy az állás betöltője, mint a felesége igyekeznek beleszokni a munkának a vezetésébe s a gyermekek nevelésében olyan segédkezet nyujtsanak, amely legalább egy részben megvalósitja az egyéni nevelésnek a célját.

Az egyéni nevelés alapja a gyermek lelkének a megismerése. A gyermeket nem ismerhetem meg, ha tőle távol élek, vele csak ideig-óráig törődöm — a gyermeket, mint egyént csak akkor ismerem meg, **ha a gyermekkel együtt élek.**

Ez a gondolat képezi az alapját az árvaházak ujabb berendezésének. Ma sehol nem épitenek nagy dormitóriumokat, ahol egy csapat gyermek aludjon, hanem családi házakat épitenek, amelyekben 10—15 gyermeket helyeznek el egy családapának és anyának a felügyelete alatt. Ma már sok helyen családokat alkalmaznak egy-egy ilyen kis családnak a gondozására.

A második lépés nálunk is az volt, hogy az év folyamán **négy házat vásároltunk meg,** egyenesen azzal a céllal, hogy ennek az elvnek megfelelőleg igyekezzünk berendezkedni.

A négy ház közül kettőt teljesen be is rendeztünk s az egyikben a megválasztott segédárvaatya **Komjáthy Ernő** lakott tiz gyermekkel, a másikban pedig, miután a

Angi Feri

Angi György

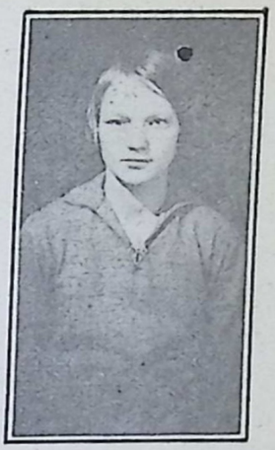

Angi Mária

Balogh Pista

Bucs Anna

Bucs József

Bucs Helen

Bucs Julia

Bucs Róza

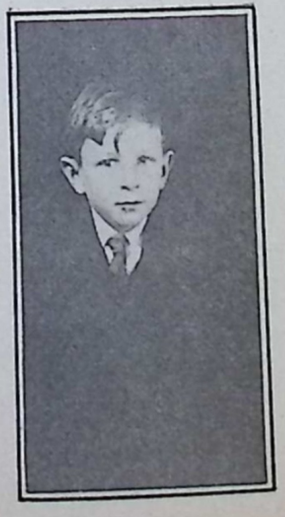

Bucs Pál

Buza Béla

Csohány Margit

külső farmot, ahol részben gazdálkodtunk, a tulajdonosa időközben eladta, a gondozásunkban álló öregrendü testvérek használatára adtuk át.

A terv teljes megvalósitására nincsen meg ugyan minden anyagi eszközünk, de azt részben már is megvalósitottuk s jövendőben arra törekszünk, hogy eleget tegyünk ennek a gyermeknevelési kötelezettségnek.

Természetes, hogy ebben az esetben annyi nevelő és házvezető kell, ahány családot akarunk formálni. Hogy mit tudunk cselekedni, mire leszünk képesek, azt az idő fogja megmutatni. Annyival is inkább várnunk kell, mert az egyik berendezett házunk leégett és most van átépités alatt. Ennek az épitkezésnek a költségeit a tüzbiztositó társulat fizeti.

Mint emlitettem az árvaházi igazgatóság január havi gyülésén **Komjáthy Ernő** bridgeporti lelkészt választotta meg, aki állását a mult év április elsején foglalta el s azóta hiven törekedett arra, hogy a beléje helyezett bizalomnak megfeleljen. Munkaköre a tanitásban való segédkezés mellett, a vallásos gyakorlatok vezetése s aztán a propaganda munkának az irányitása volt. Ez utóbbi célból különösen a keleti egyházakat látogatta meg s munkájának az eredménye nyilvánvalóvá teszi, hogy erre az állásra föltétlenül szükség van.

Propaganda munka nélkül ezen az áldott mezőn nem lehet munkálkodni. Vessünk csak egy szempillantást azokra a hónapokra, amelyeknek a folyamán ebben az irányban nem munkálkodtunk, azonnal meglátjuk, hogy sokkal nagyobb az adakozási kedv akkor, amikor akár egyikünk, akár másikunk kint van a gyülekezetekben.

Különösen nagy hatásu a gyermekekkel folytatott látogatásunk. Nagy fontosságu dolog ez nem csupán azért, mert ezzel a látogatással nyitjuk meg a szivéket, hanem mindenek felett azért, mert állandó érdeklődést támaszt a lelkekben az árvaház iránt. Ebben az évben a következő helyeket látogattuk meg: Detroitot, McKeesportot, Duquesnet, Pittsburghot, Homesteadot, Vintondalet, Windbert, East Pittsburghot, Farrelt, Eriet, East Buffalot, West Buffalot, Lackawannat, Tonnavandát, Conneautot, Ashtabulát, Fairport-Harbort, Youngstownt, Beaverfallsot, Elyriát, Loraint.

E csoportos látogatáson kivül, amelyben 22-en vettünk részt, én, Kalassay Sárika tanitónővel és Német Rózával, a legnagyobb árvaleányunkkal, meglátogattam South Bendet, Garyt, Indiana-Harbort, East Chicagot, Whitingot, South Chicagot, West Chicagot, Chicago Burnsideot, Kalamazoót, Toledot. Ezeken a helyeken is sikerült ugy hintegetni el a magvakat, hogy azok valóban azonnali bőséges gyümölcsöket termettek s igy a legnagyobb reménységgel lehetünk arra nézve is, hogy a gyümölcsérés ideje még ezután fog elkövetkezni.

Komjáthy Ernő a keleten végzett látogatásai alkalmával a következő gyülekezeteket kereste fel: Perth Amboy, Carteret, a new brunswicki két gyülekezetet, South Rivert, Elizabethet, Newarkot, Bethlehemet, Alphát, Phoenixvillét, New Yorkot (69-ik utca), Passaicot, Bridgeportot (State Street), Fairfieldet és Wallingfordot. Igy gyülekezeteink legnagyobb részét meglátogattuk s azokat, amelyeket még nem látogattunk meg közeljövőben fogjuk meglátogatni.

Nagy lelki örömmel teszünk bizonyságot amellett mindnyájan, akik ezekben az utakban résztvettünk, hogy mindenütt a legnagyobb szeretet fogadott s az áldozatkészségnek az oltárán magasan lobogott az Intézet iránt való szeretetnek a lángja. Vajha az áldozatkészség oltárán felszitott tüz soha ne hamvadna le, hanem olyan magasan lobogna, hogy az Intézet a legszélesebb mezőn tudná folytatni a munkáját.

Mert bizony elmondhatjuk, hogy az aratni való gabona ezen a munkamezőn is sok. Sokkal nagyobbak azok az igények, amelyeket a magyarság Intézetünk iránt támaszt, mint a mennyit ki tudunk elégiteni. Nem panaszképen mondom én ezt, hanem azért, hogy minél többen érezzék, hogy még nagyon sok a tennivaló s ebből lehetőleg minden testvérnek ki kell vennie a maga osztályrészét. Minél többen leszünk együtt jóakarattal s munkára készen: annál kevesebb

Csohány Teréz

Csomay Ilonka

Csomay Józsi

Csury Bertalan

Csury Ilonka

Damko András

Dreschán András

Dreschán Margit

Dreschán Miklós

Dicsházy János

Erdey Ferenc

Erlih András

áldozattal végezhetjük a munkát, Istenek dicsőségére.

Ez idő szerint a képeken bemutatott gyermekek vannak bent az intézetben. Rajtuk kivül Szopó József, Halász Mihály, Petrécs András, Csáji Mihály, Csáji János, Jakab János öregedő testvérek az Intézetnek a gondozottjai.

Személyzetünkben a mult évben nem állott be semmiféle változás. A hüséges munkások ebben az évben is végezték a munkát. A farm munkások között egy ideig dolgozott Szilády Mihály Leechburgból, Nagy Miklós Pittsburghból, Stried János Magyarországba óhajtván utazni, felmondott s mint jó munkást Isten áldásainak kérésével bocsátottuk el a hosszu utra.

Egészségi állapotunk az elmult évben — Istennek legyen hála egészen jónak mondható. Isten kiterjesztette reánk áldó kegyelmét s megőrzött mindnyájunkat minden nagyobb betegségtől. A tél folyamán a kisebb gyermekek között kitört ugyan a bárányhimlő, de ezt is sikerült lokalizálnunk, ugyhogy csak azok a gyermekek kapták meg, akik még ezen a betegségen nem mentek át. Két fiu gyermekünk volt sulyosabb beteg. Mindkettőnek a betegsége öröklött baj. Reméljük, hogy ezek a fiuk is teljes egészségben és erőben fognak felnövekedni.

Gyermekeink a tanulásban nagyon szép eredményt mutattakfel ugy a grammar schoolban, mint a High Schoolban. Ez utóbbiban a legjobb bizonyitványt egyik leányáunk **Tóth Róza** kapta, aki mint Vale dictorian bucsuzott el az iskolától. Most Philadelphiában készül arra, hogy egyik vagy másik helyen Krisztusnak hüséges szolgálatával hálálja meg Istennek és embereknek azt, hogy neki ilyen alkalmat adott az életben való érvényesülésre. Ő mellette a High Schoolnak az alsóbb osztályaiban még hárman voltak kiváló tanulók.

Az év folyamán a mellett, hogy megvásároltuk azokat az épületeket, amelyekbe terveink megvalósitása végett szükségünk volt: régebbi épületeinket kifestettük, kipa-

Kalassay Sárika tanitónő.

piroztattuk s a nagy épületet abestos zsindellyel befedettük s felépitettük imaházunkat, vele együtt két tantermünket.

Lehet, hogy lesznek, akik azt mondják, hogy inkább az adósság letörlesztésére forditottuk volna minden gondunkat, mint arra, hogy uj épületeket vegyünk s uj épületet készitessünk. Ám erre én azt válaszolom, hogy ezekben és ezek által sokkal magasabb kamatot fizetünk, mint bárhol fizetnek, mert az értéknek emelkedés nem csak a törlesztést pótolja, hanem elégséges a kamat fizetések leszámitására is. Nekünk addig kell ilyen befektetéseket eszközölnünk, amig teljesen ki nem fejlesztettük ezt az intézetet.

Hogy mennyit fektettünk be és mennyit törlesztettünk, mennyit forditottunk épitkezésre, javitásra, arról a pénzügyi kimutatás ad teljes felvilágositást.

Egyébként is egy intézetnek az életében az anyagiakra vonatkozó kimutatás épen olyan fontos, mint az, amellyel az Intézetnek a belső életét akarjuk kidomboritani.

Intézetünknek a pénzforgalmát a következőkben óhajtom ismertetni.

Bevételeink 1927 November 1-től 1928 November elsőig.

Erlich Erzsi

Erlich István

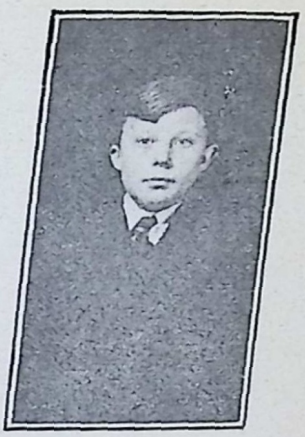

Erlich János

Erlich Mariska

Farkas Julia

Gáll András

Gáll Erzsi

Gáll Berti

Gorondy Róza

Gulenyi Eleanor

Gulenyi Margit

Hanka Sándor

	Bevétel	Kiadás
Maradvány	410.76	—.—
November	2363.72	2707.12
December	8122.52	3737.06
Január	3453.66	3277.77
Február	1343.27	3791.83
Március	3024.49	3341.87
Április	21708.56	15127.86
Május	2927.98	5107.20
Junius	3066.01	3568.85
Julius	3673.17	5961.32
Augusztus	4677.03	3314.75
Szeptember	3105.41	5074.10
Október	3237.77	3733.13
Összesen:	61,114.35	58,742.86

azaz hatvanegyezer száztizennégy dollár és 35 cent.

A kiadások a következők voltak:

1. Befektetés	30,001.39
2. Feltartás	12,436.78
3. Személyzet	6,668.07
4. Farm	8,027.80
5. Vegyes	1,608.82
Összesen:	58,742.86

I. Befektetés.

1. Vételár	16,700.00
2. Épitkezés, javitás	7,033.22
3. Berendezés	1,871.17
4. Törlesztés	2,393.50
5. Kamat	1,395.00
6. Adó	608.50
Összesen:	30,001.39

II. Feltartás.

1. Élelem	5,628.71
2. Ruha	1,903.47
3. Fütés	665.35
4. Világitás	452.64
5. Telefon	173.17
6. Szállitás	81.69
7. Posta	188.28
8. Mosás	454.21
9. Orvos	123.75
10. Gyógyszer	97.14
11. Jég	98.95
12. Biztositás	539.82
13. Uti költség	1,993.60
14. Bérlet	36.00
Összesen:	12,436.78

III. Személyzet, Iroda, Iskola.

1. Személyzet	3779.92
2. Iroda	37.88
3. Nyomda, naptár	2268.38
4. Intéző bizottság gyülése	158.96
5. Tüzbiztositás	344.65
6. Iskola	74.28
Összesen:	6668.07

IV. A farmra forditott kiadások.

1. Személyzet	2130.22
2. Felszerelés	604.23
3. Vetőmag	669.19
4. Mütrágya	195.00
5. Szijgyártó	71.72
6. Kovács	437.52
7. Takarmány	2259.14
8. Állatok	1192.78
9. Farmbérlet	468.00
Összesen:	8027.80

V. Vegyes kiadások.

Vegyes kiadások	1608.79

A bevételben bent van az Egyesület ujabb befektetése 25 ezer dollár és Verba Sándor testvérünk letett pénze 300 dollár. Igy ha a bevételből levonjuk ezt az összeget és a maradványt, azt találjuk, hogy az Intézetnek a rendes bevétele volt a számadás alatti időben 35 ezer 403 dollár és 60 cent.

Legyen Istennek hála a legnehezebb viszonyok között elért eme szép eredményért. Ezek számok a legfényesebb bizonyságai annak, hogy a mi népünknek szive arany, kész áldozni ott, ahol látja, hogy az áldozat a legnemesebb célokat szolgálja.

Horváth József

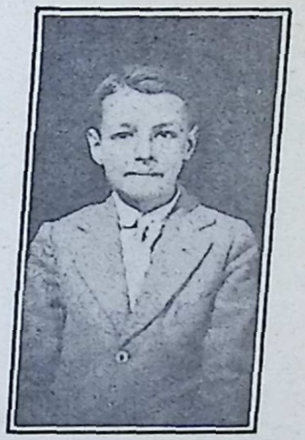

Horváth Gábor

Horváth Sándor

Horváth Gábor

Imre Mariska

Imre Ethel

Jakab Gyula

Jakab János

Kálmán Laczi

Kalassay Károly

Kalassay Margit

Kalapács György

Olvasóink előtt bizonyára ismeretes az, hogy én mindig annak voltam a barátja, hogy okos gazdálkodással igyekezzünk arra, hogy a feltartás költségeit lehető alacsonyra szállitsuk le. Ez okból sürgettem mindig azt, hogy az árvaház saját gazdaságában termelje meg lehetőleg mindazt, amire az élelmezésnél szüksége van. Csak igy, hogy tehenészetünk, tyukászatunk és sertés tenyésztésünk hozzájárul az élelmezéshez, lehetett elérnünk azt, hogy az élelmezésre forditott kiadás dacára a husárak hallatlanul magas voltának ennél a nagy családnál nagyon alacsony. Száz állandó lakost véve alapul — pedig mindig többen vagyunk — 56 dollárra volna tehető az az összeg, amit készpénzben adtunk ki élelmezésre. Természetes, hogy ide kell számitani a farmról felhasznált termékeket is. De még ha ezt az összeget számitásba vesszük is, akkor is olyan képet mutat az ellátásra kifizetett összeg, hogy mindenki megnyugodhat abban, hogy itt semmi el nem vesz és nincsen pazarlás.

Az ellenőrzést s a munkának az irányitását ugyanaz az intéző bizottság végezi, amelyik az Egyesület nagygyülésén erre a célra felajánlotta szolgálatait. Csak annyiban történt változás, hogy Szeghy B. János Milwaukeeba költözvén át, az ő helyére Kovács Andor hivatott be a póttagok közül. Ez a bizottság hónapról-hónapra gyülést tart s minden előforduló ügyben intézkedik, bizonyságául anak, hogy Intézetünk mindnyájunké.

Vajha ezt érezné minden magyar testvérem, hogy igy minden jogos kivánságát teljesithetnénk!

Azzal az óhajtással zárom jelentésemet, hogy Isten áldó kegyelme ihlesse meg testvéreimet — gyujtsa lángra minden szivben az áldozatkészségnek a lángját, hogy elpusztuljon minden közönyösség, felmelegedjék minden sziv, hogy igy letudjunk törölni minden könyet — betudjuk fogadni minden árvát s hajlékot tudjunk adni elhagyatott testvéreinknek.

Isten által, nekünk mindenek lehetségesek. Az Ő kezében van a mi Intézetünk is.

* * *

Az Intézet megalapitásától kezdve, eltekintve a farm megvásárlástól, még soha sem tettünk olyan nagy lépést a fejlődésnek az utján, mint ebben az esztendőben. Azonkivül, hogy négy házat megvásároltunk, felépithettük templomunkat, két tanteremmel kapcsolatban. Magának a templomnak és az iskolának a felépitése és berendezése hatezer dollárba került, de bármilyen szempontból nézem is ezt az épületet: azt a legjobb befektetésnek kell kijelentenem. Anyagilag is jó befektetés, mert 10 ezer dollár értéket képvisel, de erkölcsileg még többet ér, mert gyermekeinket Isten házának a szeretetére neveli. A két tanterem pedig azt a nagy hiányt pótolja, amire Pennsylvánia állam Welfare Departmentje már többször nyomatékosan mutatott reá.

A templom és iskola felszentelése, amint arról hiradással voltunk Hálaadás napján történt meg. Az ünnepély mély nyomokat hagyott nemcsak közelből és távolból megjelenteknek a lelkében, hanem a gyermekeknek a lelkében is.

Az alapkőbe mindazoknak a neveit elhelyezzük, akik a templomépitést szives adományaikkal lehetővé tették. A templom alapkőbe különben az itt következő okmányt helyezzük el.

AZ ÁRVAHÁZI TEMPLOM ALAPKÖVÉBE ELHELYEZETT OKIRAT

KEGYELEM ÉS BÉKESSÉG
AZ OLVASÓNAK!

Az Amerikai Magyar Református Egyesület, amely 1896 Julius 4-ikén alakult Trentonban, New Jersey Államnak a fővárosában, működésének a tizedik évfordulóján, 1906 Október havában tartott gyülésén kimondotta egy Árvaháznak a megalapitását.

Tizenöt esztendőn keresztül részint azok miatt a harcok miatt, amelyek a mi népünk között az egyházi hovatartozandóság miatt dultak, részint pedig a közbejött nagy világégés miatt: az eszmét nem lehetett megvalósitani.

De a mi késik: nem mulik. Az eszmének

Kalapács Róza

Kusztos Árpád

Kusztos Eszter

Kusztos Elvira

Mezer Ethel

Mezer Ferenc

Molnár Boriska

Nagy János

Németh Róza

Novák Árpád

Novák Margit

Papp Géza

a megvalósitása akkor vált lehetségessé, a mikor a Buffaloban tartott gyülésen az Egyesület elhatározta, hogy minden tag minden hónapban öt centet fizessen az árvaházi alapja. Ez a határozat és ennek a végrehajtása tette lehetővé az, hogy 1920-nak a végén már utánna lehetett nézni annak, hogy egy alkalmas helyet keressünk, ahol az Árvaház megkezdhesse munkálkodását.

Ezt a helyet maga Isten mutatta meg nekünk! Nem véletlenségből vagyunk itt Ligonierban, hanem Istennek akaratából.

1920 december havában néztük meg Kövér Sándor egyesületi elnökkel ezt a helyet, ahol most vagyunk s miután a nagy épületet alkalmasnak találtuk egy ilyen Intézetnek a céljaira, az ügyet az első magyar református Kongresszus elébe terjesztettük. Ez a Kongresszhs Pittsburghban 1921 Január havában tartatott meg. Ez a Kongresszus egy bizottságot küldött ki a birtok és a ház megtekintésére s miután ez a bizottság egyhangulag amellett döntött, hogy az alkalmas helyet meg kell vásárolni, 1921 Február havában a Református Egyesületnek a vezértestülete kimondta a nagy háznak, két akernyi területnek és némi berendezésnek a megvásárlását 28 ezer és 750 dollár értékben. Az Árvaház megvétele után az amerikai magyarság felekezeti különbség nélkül odaállott az Intézet mellé, ugy hogy az Árvaházat még ebben az évben Julius negyedikén, az eszmének a kimondása után 15 esztendő mulva, az Egyesület megalapitásának a 25-ik évfordulója alkalmából megnyithattuk és átadhattuk magasztos hivatásának.

A fokozatosan növekedő szükség s az Intézet feltartásának a megkönnyebbitése inditotta a Reformáttus Egyesület vezetőségét és közgyüléseit arra, hogy folytonosan terjeszkedjék és épitkezzék.

1923-ban a nagy gyülés kimondotta a szomszédos, mintegy 98 akernyi földbirtoknak a megvásárlását, 25 ezer dollárért. Azóta a különböző épitkezések, javitások következtében ez az érték nagyon megnövekedett.

1927-ben a nagy gyülés ismét nagy szeretettel foglalkozott az Árvaház ügyeivel s megengedte, hogy azokat a házhelyeket, a melyek még az Árvaház környékén voltak és azokat a házakat, amelyek tulajdonképen beleesnek az árvaházi birtok testébe: az árvaház Intéző bizottsága megvásárolhassa.

Az 1928 Január havában tartott vezértestületi gyülés még tovább ment. Átvette az árvaházi tartozást s igy a leszállitott kamatlábból származó megtakaritás következtében komolyan foglalkozhattunk az Árvaházi Templom felépitésének a gondolatával.

Ezt a gondolatot tulajdonképen egy elárvult, feloszlott amerikai református gyülekezetnek az adománya támasztotta fel.

Ligonierban valamikor szép amerikai református gyülekezet volt. Az ős lakók között sokan voltak németek s ezek kint a városon kivül, szép erdőségben épitettek maguknak templomot. Miután a gyülekezet tagjai később a városba költöztek vagy messze vidékre mentek el, a templom ott állott az erdőségben viharverten, elhagyottan. A gyülekezetnek életben levő három tagja arra gondolt, hogy a templomot átadja az Árvaháznak. Miután ezt a gondolatot tett követte s az adomány levelet a Westmoreland egyházmegye is megerősitette, a régi templomot lebontottuk és ide az Árvaház területére hordtuk át.

Sokféle tervvel foglalkoztunk, hogy a templomot miképen épitsük meg. Végre is azt a tervet választottuk, amelynek eredményeképen itt áll szép templomunk és két megfelelő iskolatermünk.

Ez a terv volt a legmegfelelőbb és leggazdaságosabb. A régi épületnek az anyagát felhasználtuk s miután az épitkezést házilag végeztük, nagyon jutányosan fejeztük be épitkezésünket.

Az épitkezés költségei a következők voltak.

1.	Anyagért	2903.84
2	Az ácsoknak	894.65
3.	Plumber munka és villany szerel.	742.83
4.	Kőmives munka	42.00
5.	Festés	301.66
6.	Plasterozás	489.00
7.	Ablakok	330.00
	Összesen:	5703.98

Paluscsák Jenő

Rozgonyi József

Rozgonyi Gyula

Rozgonyi Helen

Serfőző Irén

Serfőző Róza

Szabó Irén

Szalay József

Szász Mária

Szász Irma

Tóth Gizella

Varga Ágnes

Ha ehez hozzá vesszük még a festésnek, kárpetnek az árát, ugy nyugodtan mondhatjuk, hogy az egész épitkezés és felszerelés hatezer dollárba került.

Isten segedelmével kezdtük s az ő segitségével végeztük be ezt a nagy munkát, Ő állott mellettünk és küldött nekünk segitőtársakat. Ő adott nekünk szerető sziveket, akik lehetővé tették ennek a nagy célnak a megvalósitását.

Segitő társaim közül első helyen **Szopó József** testvérünket kell felemlitenem. Ő ügyelt fel a munkára s maga is odaadással és hüséggel dolgozott. Munkája mellett azzal is segitett, hogy azt a három ezer dollárt amelyet az Intéző bizottság az ő eltartása fejében megállapitott, egy összegben lefizetvén, lehetővé tette, hogy az épitkezés pénzügyi nehézségeit is a legkönnyebben oldjuk meg. Szopó Józsefnek a neve összekapcsolódott ennek a templomnak a történetével.

Az ablakokat és felszerelési tárgyakat a következő testvérek és egyletek voltak szivesek adományozni.

1. A Pittsburghi és Vidéki Magyar Református Segélyző és Egyházi Egylet egy nagy ablakot.

2. A Bridgeporti Első Magyar Református Egyház Nőegylete egy nagy ablakot.

3. A McKeesportti Egyház és Egyletei.

4. A Youngstowni Lórántffy Zsuzsána Egylet.

5. Az Elyriai Nőegylet.

6. Kövér Sándor és családja.

7. Janiga József és neje, Alfréd fiok emlékére.

8. Benkő Ferenc és neje.

9. Szopó József.

A Kathedra az Elyriai Kálvin János Egylet ajándéka.

A Papszéket özv. Horváth Sándorné adományozta.

Az Urasztala Tóth Lajos daytoni egyháztag kezemunkája.

A gyönyörüséges urasztali teritő özv. Szalay Józsefné adománya.

Az urasztali fehér teritőket Kalassay Sárika adományozta.

A lámpákat Vintondalei és Windberi Nőegyletek adományoztak.

A templom padokra is történtek már ajánlatok s remélem, hogy ezek is mind olyan emléktárgyak lesznek, amelyek bizonyságot tesznek a mi testvéreink mellett.

Templom padokat ajánlottak a következők:

Mészáros Ferencné Kalassay Etelka $25.00
Fekésházy Béla és családja 25.00
Tóth Mihály Ligonier, Pa..... 25.00
Molnár Pál és neje Kalassay Vilma 25.00
Özv. Kusztos Árpádné, Ligonier, Pa. 25.00
Molnár István és családja, Toledo, O. 25.00
Kovachy M. György, Cleveland, O. 25.00

Ami a templomépitési alapra befolyt összeget illeti arról a következőt irhatom. A mióta a templomépités gondolatával foglalkoztunk, erre a célra összesen 2067 dollárnyi adomány folyt be eddig az ideig. Igy nyilvánvaló, hogy a feltartási alapból a templomépités céljaira négy ezer dollárt forditottunk. Ezzel az összeggel a templomalap tartozik a feltartási alapnak. Mindenesetre törekedünk kell arra, hogy ezt az összeget a maga egészében összegyüjtsük. Ám ha még nem is tudnánk ezt az összeget a maga egészében összegyüjteni; ugyis azt kell mondanunk, hogy ez a legjobb befektetés, amit valaha csináltunk. Itt érezzük a legjobban, hogy nem csak kenyérrel él az ember, hanem az Istennek minden igéjével is.

Gyermekeinket itt tápláljuk a mennyei kenyérrel!

Gyermekeinket mi nem akarjuk lelki fegyverek nélkül ereszteni ki az életbe.

Körül akarjuk övezni az ő derekaikat igaz lelküséggel.

Fel akarjuk őket öltöztetni az igazságnak a mellvasába!

Lábaikat fel akarjuk saruzni a békességnek az evangyéliumával!

Fel akarjuk velök vétetni a hitnek a paizsát és az idvességnek a sisakját!

Igy akarjuk nekik odaadni azokat a kincseket, amelyeket a rozsda és a moly meg nem emésztenek, a lopók ki nem ásnak és el nem lopnak!

Varga Pál

Varga Ilona

Varga József

Kusztos Árpádné

Tóth Mihály

Szalay Józsefné

Kalassay Sándor, árvaatya, egy a farmon felnevelt négy éves lóval

Ezért a legjobb befektetés ez a templom és a mellette levő két iskola helyiség.

Mindazokra, akik hozzájárulnak, vagy hozzájárultak ennek a templomnak és iskolának a megépitéséhez és feltartásához: Istennek bőséges áldását kérve, Intézetünket Istennek oltalmába és testvéreink folytonos, soha nem lankadó szeretetébe ajánlva, vagyunk az Ur 1928-ik esztendejében, November 29-ikén, Hálaadás napján, az Árvaház munkálkodásának a nyolcadik esztendejében.

Kövér Sándor,
az Amerikai Magyar Református Egyesület elnöke.

Kalssay Sándor,
árvaatya.

Molnár István,
egyesületi titkár.

Kováchy M. György,
számvizsgáló.

Melegh Gyula, Kovács Andor,
intéző bizottsági tagok.

Dienes Barna,
igazgatósági tag.

- - - -

Ime idáig segitett minket az Ur!
Oh, jertek örvendjünk mindnyájan,
Az Urban, mi kősziklánkban!
Dicséréjtek az Istent az Ő szent helyén,
Dicsérjétek az Ő hatalmának boltozatán!
Minden lélek dicsérje az Urat.

Kalassay Sándor,
árvaatya.

KERESZTESY IMRE.

Egyike azoknak az ifjaknak, akik komoly elhatározással, lelki ihlettséggel lépett a lelkészi pályára.

Ároktőn, Borsodmegyében született s szinte gyermek korában került Amerikába, ahol gyárakban próbált elhelyezkedni.

Clevelandban, mint gyári munkás ifju ismerkedett meg Birinyi Lajossal, aki szintén a gyári munka mezejéről ment be felsőbb iskolába. A komoly gondolkozásu ifjut az ügyvéddé lett fiatal ember megszerette s kieszközölte, hogy Keresztesy Imre felvétessék Dubuqueba, ahova abban az időben a magyar ifjak közül többen mentek felsőbb iskolai tanulmányokra.

Dubuqneben tanulmányait egy időre félbe szakitotta s majd amikor Lancasterben megnyilt a magyar tanitás, — Lancasterbe ment s ott fejezte be tanulmányait -928 május havában.

Tanulmányai befejezése után Torrington Shelton és New Haven vidékén lakó testvéreink összegyüjtésével és egyházi szervezéssel bizatott meg s miután ezt a munkát befejezte a keleti egyházmegye lelkésszé szentelte.

Munkálkodása nagy reményekre jogositó.

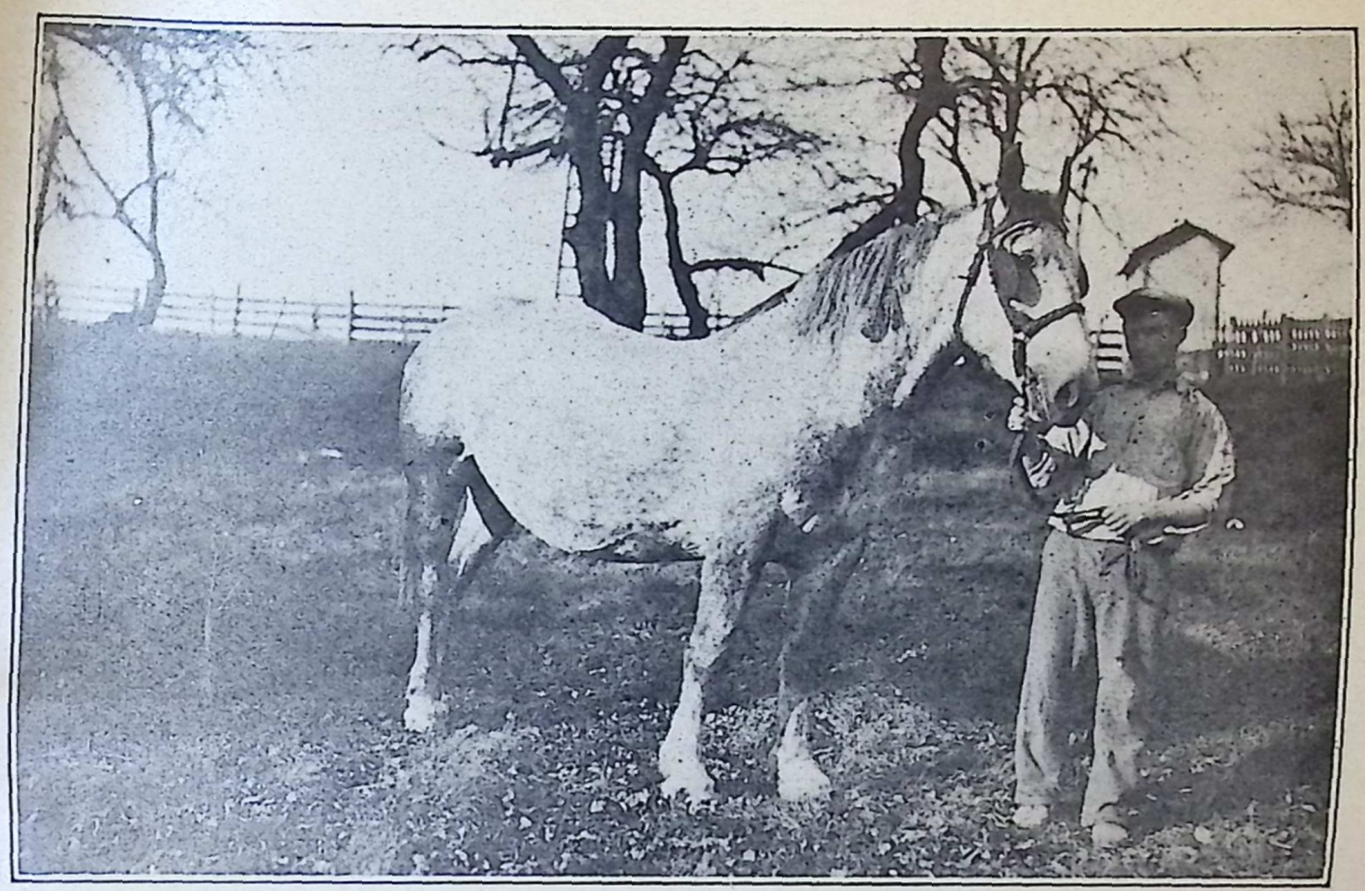

Tóth Lajos, az Árvaházban növekedett ifju, aki most rendes alkalmazott: "Dolly"-val.

Nagy Miklós, a "Prince" lóval.

Az Amerikai Magyar Keresztyén Ifjusági mozgalom.

Az amerikai magyar keresztyén ifjuság drága gyöngye, féltett kincse az amerikai magyarságnak. Féltő gonddal és szeretettel is őrködtek mindenkor és őrködnek ma is az amerikai magyar református egyházak e drága ajándék felett. Igy a köztük való hüséges munkálkodás is nem uj dolog az amerikai magyar református egyházakban. Alig van olyan magyar egyház, ahol valamilyen ifjusági munka ne lett volna a multban és ne volna ma is. A cél azonban sok féle csoportra osztotta az ifjusági munkákat is s bizonyos, hogy az amerikai éreelmben vett keresztyén ifjusági munka kevés helyen volt meg eleinte.

Sokféle ágazata volt és van a magyar református egyházakban is az ifjusági munkának. Igazi, amerikai értelemben vett keresztyén ifjusági munkáról eleinte nem is igen lehetett beszélni. Nem igen volt ifjuság sem, mert nagyobbrészt a felnőttek kerültek ki Amerikába. Ha volt is, kevés volt s más irányu munkát igényelt. Igy lettek aztán az ifjusági körök, dalárdák, önképző körök, melyek célja önmüvelődés, angol tanitás, szórakozás és a hazafias szellem kifejlesztése stb. volt az egyház égisze alatt.

A szószoros értelemben vett keresztyén irányu ifjusági munkáról azonban csak az utóbbi időkben lehet beszélni. Igaz, hogy van kivétel is, mint például a toledói egyház, ahol már hosszu évek óta folyik igen szép keresztyén ifjusági munka. Azt sem lehet elvitatni, hogy sok egyházban szép eredményeket értek el a konfirmándus klubok és más hasonló jellegü ifjusági egyesületek is. De még ez sem volt az igazi helyes irány, mert a cél elérése előtt rendszerint feloszlott vagy átalakult nem egy ilyen club is világias jellegüvé. Értékes és szép keresztyéni munkát végeztek és végeznek a vasárnapi iskolák is. Nagy hiba azonban, hogy nincs egy közös magyar központjuk, ahonnan az irányitást stb. kaphatnák. Nagy hiba az is, hogy a legtöbb magyar vasárnapi iskolába csak 12 éves korukig járnak el a gyermekek.

A nyilvános iskolai vallásos nevelés hiányát persze nem pótolhatja a konfirmáció sem. Szomoruan kell látnunk igen gyakran, hogy a legtöbb gyermeket a hiterősités alkalmával nem bekonfirmáljuk az egyházba, hanem ellenkezőleg: kikonfirmáljuk őket az egyházból. Az itt felnőtt ifjuság a legtöbbször eltünt szem elől a konfirmáció után. Ma azonban már — Istenek hála — egészen más a helyzet.

Nagy lendületet mutat a keresztyén ifjusági munka az amerikai magyar református egyházakban 1926 julius 5-ike óta. Ekkor jöttek össze egy közös megbeszélésre legelőször az amerikai magyar református ifjak Ligonierban, Pa. Öt állam 20 városából küldtek képviselőt a külöféle ifjusági csoportok erre az összejövetelre, melyen megjelent 10 lelkész, egy lelkészjelölt és a Református Egyesület elnöke és titkára is. Ez az összejövetel megujhodást, reformációt jelentett az ott megjelentek számára. Ez volt az első kisérlet arra is, hogy a magyar református keresztyén ifjusági munka belekapcsolódjon a világot átölelő Christian Endeavor Society mozgalomba. A gyülés egy héttagu bizottságot jelölt ki a magyar református keresztyén ifjusági mozgalom irányitására s egy hüséges és kitartó munka után a toledoi és bridgeporti (State St.) Christian Endeavor-eken kivül mintegy harimnc uj Keresztyén Törekvők Társasága alakult az amerikai magyar református egyházakban.

deavor-eken kivül mintegy harminc uj Keresztyén Törekvők Társasága alakult az amerikai magyar református egyházakban.

A második országos konferencia 1927 juliusában Clevelandban, Ohio tartatott meg a "31-st International Christian Endeavor Convention"-al egyidőben. Ezen a gyülésen már harminchárom magyar Christian Endeavor Soc. volt képviselve. És még a World Convention-en is kitüntették a magyar, református ifjakat.

Böszörményi M. István,

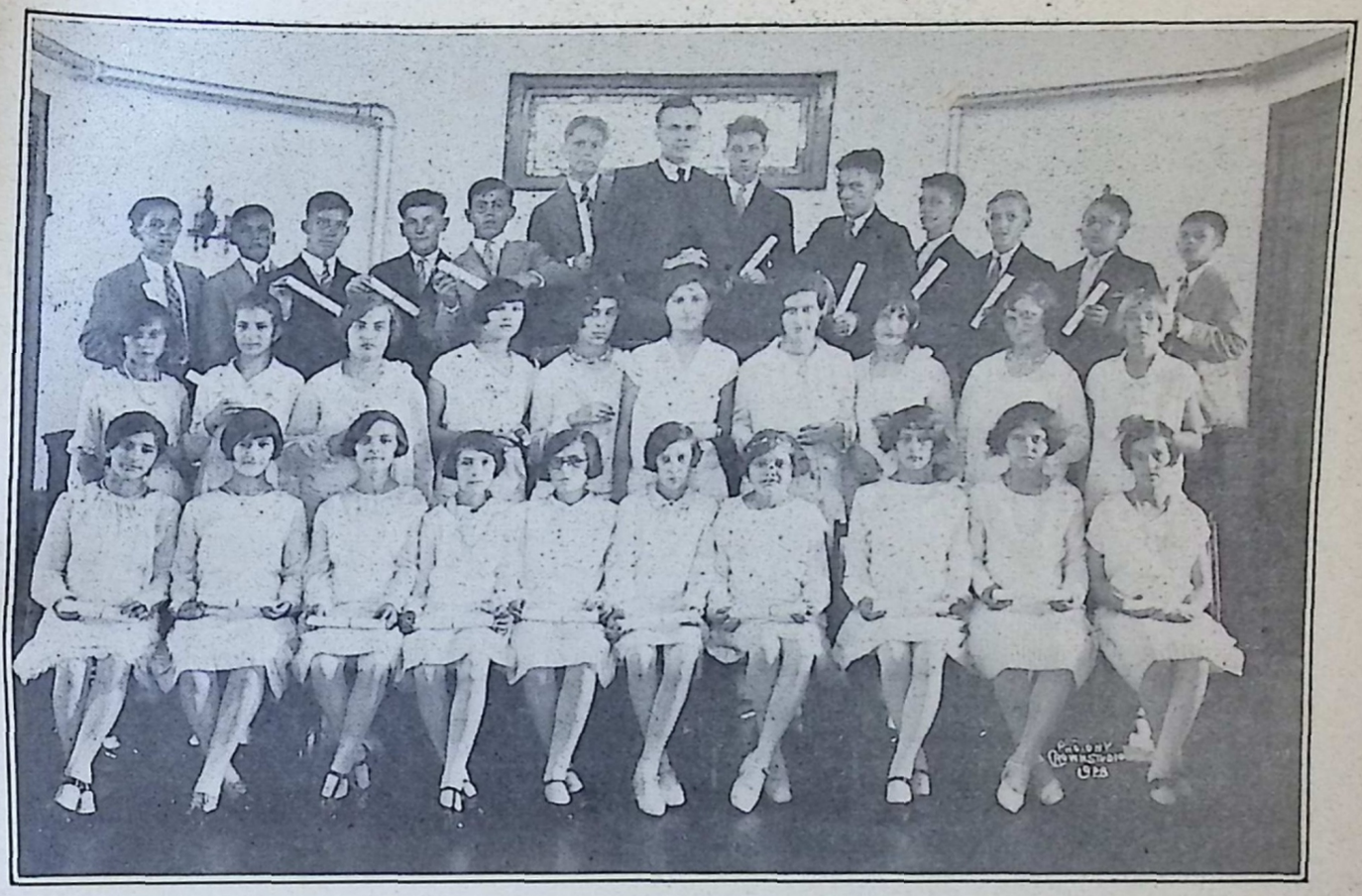

A bridgeporti State streeti egyházban konfirmált ifjak

A harmadik országos C. E. konferencia 1928 julius 5—6-án Homesteadon, Pa. volt. Összesen harmincegy magyar református egyház volt képviselve ezen a konferencián 144 delegátussal. A konferencia főszónokai megboldogult Bogár Lajos toledói lelkész és Dr. C. Sherwood voltak. A két legtávolabbi egyház Bridgeport, (State St.) és So. Norwalk 23, Toledó pedig 15 delegátust küldött a konferenciára.

Áldásos hatással vannak ezek a konferenciák az ifjuságra s általában az egyházak egész életére. Nagy belső lelki átalakulások fakadnak ezek nyomán mindenütt. Az amerikai magyar református ifjuság már megtalálta és kitüzte a célt: "KRISZTUSÉRT ÉS AZ EGYHÁZÉRT" (For Christ and the Church.). De, hogy ezt el is érje, segitségre van szüksége. A segitséget az amerikai református ifjuság adhatja meg a gyülekezetek és a vezetők segitő támogatásával. Várjuk is tőlük, hogy kezet kézbe téve együtt harcoljunk a bün ellen s együtt dolgozzunk a szebb jövőért. Ugy legyen!

AGOCS ISTVÁN
VENDÉGLŐJE
Freemansburgh,
Pennsylvania.

A magyarságnak boldog ünnepeket kiván
KOVÁCH MÁTYÁS
Szálloda-tulajdonos
1100 MADISON AVE.,
PITTSBURGH, PA.

A Homesteadi Konferencia.

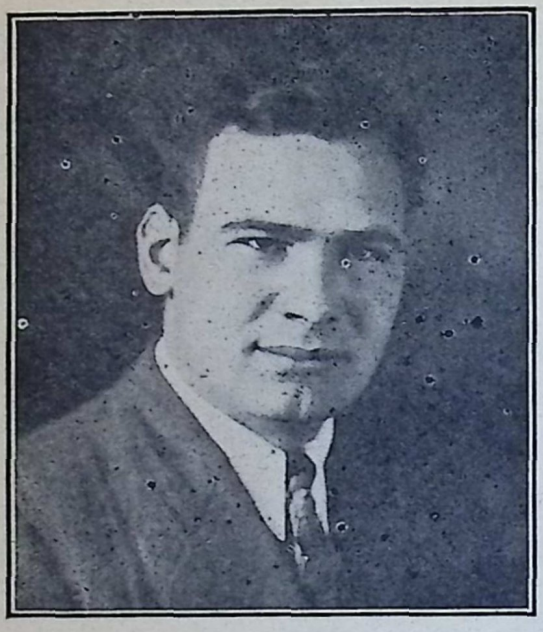

Molnár Pál a C. E. elnöke.

Holding their third annual conference at Homestead, Pa., July 4, 5, and 6, American Hungarian youth again manifested their zeal and love for Christ and the Church. They gathered in the spirit of earnest and serious endeavor. Under the guidance of that spirit the present conference outshone in many respects those held at Cleveland and Ligonier in previous years, when successful experiments disclosed the life and enthusiasm of Hungarian youth.

The main interest of this conference attaches to the resolution of the youth to carry into their respective churches the program of the Christian Endeavor Society. Accordingly, the American Hungarian Chistian Endeavor Union was organized with a constitution and an executive force. The ideal of the union will be to extend its influence and work into those congregations where C. E. work is yet unknown and to hold together those societies which were formed in the past.

About 144 delegates and 22 ministers were present at this gathering, representing 31 Reformed and Presbyterian congregations scattered between Bridgeport, Conn. and Toledo, Ohio. The Largest delegations hailed from Bridgeport and Toledo, where C. E. work has been under splendid way for some time.

The conference gathered at Ligonier, Pa. on the 4-th, where it was the invited guest of the American Hungarian Reformed Orphange. The program of the day was entirely devoted to social activities. In his address of welcome Dr. Alexander Kalassay, the silver-headed nestor of American Hungarian ministers and now the beloved superintendent of the orphange, sketched the repeated efforts of the best to unite Hungarian youth in America, inspiring his audence to lay hold of the excellent opportunities of the present and a complish what was impossible in the past.

The real work of the conference opened on Thursday morning in the auditorium of the Reformed Church of Homestead, Pa., when Paul Molnar of Toledo, president, read his report to the conference. He stressed the difficulties that were encountered during the year by the committee elected at Cleveland last year to formulate plans for a more perfect union but very hopeful terms expressed his faith in the strength of American Hungarian youth. He urged the formulation of such plans of organization as would consolidate the scattered young pople's societies under one banner. His recommendations were the subject of debate from the floor during the entire morning. At the termination of this energetic exchange of ideas a committee was elected to draft a constitution for a Hungarian Christian Endeavor Union.

The afternoon was devoted to group studies and discussions. These were led by the executive committee of the Allegheny County Christian Endeavor Association. These discussions, bringing to light the sum and substance of C. E. work, were both instructive and enlightening. The conference is really indetted to the capable and gracious leaders of C. E. work in Allegheny Co.

A leechuburgi I. Református Nőegylet

During the evening two inspirational talks were given by Rev. Louis Bogar, pastor of the Hungarian Reformed Church of Toledo, and by Mr. Carlton M. Sherwood, Extension Secretary. The former emphasized that the church needs the young people and vice versa. The latter, who readily befriended himself to the hearts of everyone, throw out the challenge to perform the great tasks which confront the modern youth.

On Friday morning the Union was formally declared and the consitution adopted. After numerous committee reports, the following were elected officers for the ensuing year: Mr. Paul M. Molnar, Toledo, O., president; Miss Irene Bodnar, New York City, vice-president; Miss Julia Olah, Homestead, Pa., corresponding secretary; Miss Elizabeth Szucs, S. Norwalk, Conn., recording sec'y; Rev. Alexander Dokus, Conneaut, O., trea's. The Union could not have found a better staff of workers in whose hand to entrust its infancy and future.

During Thursday and Friday the conference was the guest of the C. E. Society of the First Hungarian Reformed Church of Homestead. They provided the meals and entertainment of the delegates and made arrangements for the conference. Their unstinted labor and unrivalled hospitality constitute a beautiful testimony to their real, purposive Christianity. This society is under the leadership of Miss Olah and Rev. Samuel Horvath.

The young people of our Hungarian Reformed congregations are thus looking forward to a prosperous future. There is no reason why good fortune should not attend their new enterprise. Next year's conference will be held at Toledo, O., and another fruitful conference is anticipated.

William Tóth.

Csak csöndesen . . .

Irta: MARÓTHY JENŐ.

— Ugyan hová utazik uraságod?

— Errefelé van egy kis dolgom.

— Besztercebányán?

Besztercebányán is. ,

— Kedves város. Pozsony nagyobb. Kassa büszkébb, Eperjes szilajabb, de kedvességben Besztercebánya az első.

— Lehet. Én nem tudom.

— Ugy van, ha mondom. Vagy hol talál még uraságod várost, ahol minden ember rokona a másiknak. A pék a cukrásznak, a cukrász a hajdunak, a hajdu a polgármesternek és igy tovább a Topolánszky báróig. Egy demokrácia van a világon: a besztercebányai, a többit a nevéért csinálták.

— Uraságod talán besztercebányai?

— Nem én, de laknak ott rokonaim..... Várjunk csak! Nincs rokonságban uraságod Mravcsikékkal?

— Dehogy vagyok.

— Bámulatos! Ugyanaz az orr és szem.

— Micsoda?

— Uraságodnak ugyanolyan szeme és orra van, mint a Mravcsikoknak. Ne tessék ezen csodálkozni. Minden családban van valami jellegzetes vonás. Itt ez, ott az. A Mravcikok nagyorruak és kisszemüek, mint mikor közönséges embert orron szur a méh s a szeme is megdagad tőle.

— De a leghatározottabban állitom, hogy nem rokonaim.

— Talán anyai ágon.

— De kérem, se apai, se anyai ágon.

— Pedig jó cserszlovákok.

— No, no, hiszen nem azért mondom, de amint beléptem a fülkébe s megláttam uraságodat, mindjárt megesküdtem volna rá, hogy valahonnan ismerem.

— Mindjárt kiderül az is. A Mravcsikok a kis szemet a Krahulecektől örökölték. Fogadjunk, hogy uraságod rokonságban van Krahulecékkel.

— Nem találta el uram! Semmi közöm hozzájuk!

— Pedig ezek igazán derék szlovákok.

Nagy Emil, bethlehemi lelkész

— Sok derék szlovák van az ég alatt, aki nekem rokonom, uram.

— Igaz, igaz..... de az ördögbe is..... hát honnan ismerem én uraságodat?

— Erre volnék én is kíváncsi.

— Megvan. A Mravcsik nagyapának Borsos lány volt a felesége, annak pedig Hurtay lány az anyja: innen ered a Mravcikok nagy orra. Uraságod apai vagy anyai ágon Hurtay.

— Hát hiszen, ami azt illeti.....

— Hajoljon közelebb, uraságod..... A Hurtayak testestül-lelkestül magyarok.

— Lehetséges, uram, lehetséges.

— Nem lehetséges, de bizonyos, Én már csak tudom.

— Csak csendesen, uram, mert ilyen helyen a falaknak is..... Hm. Hát ilyenformán.... ön is..... ön is az volna?

— Persze, hogy az vagyok, Nevem Kvacsala.

— Csak csendesen, uram. Nevem: Brhlik.

— Ez nagyszerü. Ismerem a Brhilikokat. Micsoda vér! És micsoda jellem. Igazán örülök, hogy találkoztunk.

— Részemről a szerencse. Én is csak jót hallottam a Kvacsalákról.

— Jól hallotta, uraságod. Mi kenyeres emberek vagyunk mosolygunk, ha rosszul érezzük magunkat s nevetünk, ha a guta kerülget .....De alkudni aztán nem alkuszunk! Azt én, Kvacsala Árpád mondom önnek, hogy mi nem alkuszunk!

— Csak csendesen, uram.... Hiszen mi Brhlikok se a szénapadláson születtünk, de próbáljon valaki eltörni bennünket!..... Különben az én keresztnevem László.

Az is valami, uram, az is valami.

— Ej, hiszen nem azért mondom.....

— De ebadta! én meg azért mondom. Manapság annyit bosszant bennünket a vezetéknevünk, hogy én bizony mindjárt ma eldobnám a magamét, ha lehetne. A magyarok alatt öröm volt Kvacsalának születni, mert mindenki tudta rálunk, hogy azért jó magyarok vagyunk, de a csehek alatt, uram:..... a csehek tótoknak néznek, a magyarok cseheknek, a tótok pedig levegőnek, mert olyan a tót, hogy hallgat, mikor tud valamit.... Higyje el, uram, pokol ma Kvacsalának lenni!

— Csak csendesen, uram!..... Végre mi Brhlikok is megvoltunk a nevünkkel a magyar világban s most mindennap szégyeljük magunkat miatta..... Szerencse, hogy keresztnevet is adnak az embernek s ezt jobban ki lehet választani.

Igaza van, uram, nekünk most a keresztnevekbe kell kapaszkodnunk. Hat gyermekem van, de az egyik Árpád, a másik Csongor, a harmadik Hajnal, a negyedik Etel és igy tovább az istenfáját: Tihamér, Enikő, Csorna, meg még hat tartalékban, mert én keresztelő előtt nem a matrikulát nézem meg, hanem Vörösmartyt: futja az, uram, huszonnégy gyerekre megállás nélkül.

— Pompás! Én bevallom, meg akadtam a hét vezérnél, mert: Ond, Kond, Tas, Huba — ilyen neveket mégse lehet manapság keresztviz alá vinni. Persze, hogy Vörösmartyt kellett volna nekem is megnéznem. De az Isten szerelmére, csendesebben beszélgessünk, mert hátha valami spion ül a szomszéd fülkében.

— Ül, vagy nem ül, ki törődnék azzal, mi-

kor két ilyen egymáshoz való ember találkozik. Ugyan már hová valósi uraságod?

— Zselyi vagyok. De azt bizony most ugy hivják, hogy: Zselovce.

— Hiszen akkor megyebeliek vagyunk: mert én meg nyényei vagyok, azt meg ugy hivják, hogy: Nyanyince.

Ez igazán nagyszerü. Aztán mit csinál Zsélyben uraságod?

— Tanitó vagyok.

— Tanitó? Hiszen nekem is az a foglalkozásom.

— Micsoda? Uraságod is tanitó? Hiszen akkor kollégák vagyunk. No tessék és ezt félórával Besztercebánya előtt kell megtudnunk. Hol az a csirke? Tessék kolléga ur, a feleségem csomagolt néhány rántott csirkét, addig le nem szállunk a vonatról, mig meg nem esszük.

— De bizony ezt a kacsát esszük meg, amit az én feleségem csomagolt, mert én bizony nem cipelem tovább a szentnek se.

— Tessék már ebből a csirkéből!

— De erőszakos ember kollega ur.

—Csak ha van kitől előszakot tanulni.

— No már..... az a ..... kacsa..... csakugyan .....pompás.

— Hát még..... ez a..... csirke.

— Van ott államsegély..... a hol ilyen kövér kacsát vágnak.

— Államsegély?— Az bizony négy év óta nincs. — Elvonták.

— Elvonták? — Hiszen akkor ebben is egyek vagyunk! Ez érdekes..... És hát tulajdonképpen miért utazik kolléga ur Besztercebányára?

— Vizsgázni.

— Hü, a rezedaszáru napraforgáját, sz' én is vizsgázni megyek! Szervusz, testvér! Eb, aki tovább magázódik, mikor ilyen szinhusból becsületes emberre talál! — Szervusz! — No, ennek igazán örülök! Ezt, amint hazaérek, mindjárt elmondom a feleségemnek! — Huzz egyet ebből az üvegből, itt a fejem, hogy nem bánod meg.

— Au, de kutya meleg szive van..... látszik, hogy nem Nyényén termett. De hát csakugyan .....csakugyan viszgázni jössz te is?

— Ha egyszer mondom!

— Csak csendesen, barátocskám, nekem kitünő a fülem s tudom, hogy a felvidéken kihegyezett fülekből van ma a legtöbb. De a te eseted rendkivül érdekel. Hát mondd, te mit csináltál..... te mit követtél el.

— Semmit! — A nyakamra küldték Prágából vászonkötésben Capek összes müveit. — Capek? — csodálkoztam..... Ki az a Capek? — Irtam a könyvkereskedőnek, hogy én nem rendeltem semmiféle Capekot. — Nem is kell azt rendelni, — irta ő vissza, mert Capek müveit a kultuszminiszter rendeli meg hivatalból a szlovák tanitóknak. — Ugy? A kultuzsminiszter. Nos, hát az megteheti. Vigyétek a méhesbe Capekot: jó lesz bele sonkolyt csomagolni..... Erre egy hét mulva megkapom Capek müveit félbörkötésben. — Nem is hederitettem rá, de megjön erre a legujabb Capek diszkiadásban s elsején levonják a három kiadás első részletét a fizetésemből.—Ohó! — Káromkodtam, én nem osztozom semmiféle Capekkel a fizetésemen. Visszaküldtem az éppen maradt példányokat Prágába s ráirtam a számvevőségre, hogy törülje Capekot. Két hét se telt el s nekem ront a tanfelügyelő, hogy Capekot minden csehszlovák tanitónak ismernie kell, egy hónap mulva jelentkezzem Besztercebányán, mert vizsgázni fogok Capekből s ha nem tanultam ki eléggé, elmehetek tehénpásztornak. — Vizsgázni? Capekből? — Szépen vagyunk. Mikor én minden könyvét visszaküldtem Prágába. — Irok lóhalálában a könyvkereskedőnek, hogy hamar azt a Capekot, mert abba fogok elpusztulni. Három hétig váratott a bitang, amig végre megjöttek a könyvek s azóta se éjjelem, se nappalom: Capekkal alszom, vele ébredek, ebéd alatt a vizesüveghez támasztva falom oldalszámra, még a kórusra is felcipelem a temetéseken a bucsuztató versek között morzsolom magamban a "Prevrat" gondolatmenetét, de tette volna háta mögé az Isten a republika valahány Capekjét, mert nekem már csak nem megy a fejembe az olyan költészet, ahol se tartalom, se gondolat, se rim, se ritmus, csak a szavak zörögnek egymáson ,mint zsákban a dió. Pajtás! Ismered te Capekot?

— Ismerem-e? Csak csendesen barátocskám! Én már egyszer meg is buktam belőle.

— Teringettét! Hát mi történik az emberrel, ha megbukik Capekból?

— Semmi különös. Levizsgáztatják még egyszer, csakhogy akkor már nem biznak a tudományában s megküldik neki Szedlacsek, Hurbán és Palacky müveit is.

— És ha azokat is visszaküldi az ember?

— De iszen, aki egyszer Capekből megbukott, nem utasit az többé vissza könyvet, még haz az öregapja elkárhozott lelke küldte is neki a pokolból. Mit gondolsz? Hiszen akkor már felforgató elem vagy: kétannyi adót fizetsz, mint más, nem kapsz családi pótlékot s éjszaka csendőrrel figyeltetik a házadat. — Hagyd el barátom, keresztül mentem én már a cseh irodalom valamennyi kalodáján. Megveszem én már ellenvetés nélkül az egész könyvtárukat s neked is azt ajánlom: fizess és hallgass!

— De hát mi marad akkor az ember fizetéséből?

Csak csendesen barátocskám: — a fizetésünkből bizony nem sok marad, azaz, hogy néha több, máskor kevesebb: az attól függ, hogy hány auktort küldtek egyszerre Prágából.

— No, de hiszen ez türhetetlen állapot!

— Ugyan már miért volna türhetetlen. Sokat elbir az ember kényszerüségből, azután várj csak, mily derék emberekkel fogunk a vizsgán találkozni. Ott lesz a zólyomegyei tanitóság szine-java. Ugy bizony s most már te is közéjük tartozol. Meglátod, barátocskám, milyen jól fogod magad érezni társaságukban. Mert mi összetartunk ám, mint a csapszög: levelezünk egymással, havonként meglátogatjuk egymást s egész életre szóló ba-

Papp Károly, new brunswicki lelkész

rátságot kötünk egymás parolájára. Isten az atyám, de nekem bizony csak azóta vannak igazi barátaim, mióta vizsgázni járok Besztercebányára..... Csak csendesen, barátocskám, — csak csendesen.....

— No, hiszen itt is van már Besztercebánáa.

— Csakugyan. Lám, hogy eltelt az idő..... Hanem, te Árpád, mielőtt leszállnánk..... Hát mondd csakugyan olyan istentelenül nagy orrom van nekem, mint azoknak a Hurtayaknak?

— Ördögöt olyan, de már honnan süsse ki manapság az ember a Mravcsikok szeme s a Hurtayak orra nélkül, hogy ki nyithatja-e a szivét vagy pedig hallgatnia kell, mint a dézsába mártott sündisznónak.

AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLET VEZÉRTESTÜLETE.

Elnök: Kövér Sándor, 413½ Broad St., Johnstown, Pa.

Alelnök: Nánássy Lajos, Box 303, Perth Amboy N. J.

Titkár: Molnár István, 306 Paine Ave., Toledo, Ohio.

Pénztárnok: Nt. Tóth Sándor, 218 Pearl St., Lancaster, Pa.

Ellenőr: Monoky István, Box 3154, Bridgeport, Conn.

Számvizsgálók: Kováchy M. György, 11801 Buckeye Road. Cleveland. O. Köteles István, 72 Waldorf Avenue, Bridgeport, Conn. Turfa Sándor, 867 Thompson St., Donora, Pa.

Árvaatya: Nt. Kalassay Sándor, Orphans Home. Lgonier, Pa.

OSZTÁLYOK.

1. Bridgeport, Conn. osztály. Jegyző: Gyenes Lidia, 374 Pine Ave.
2. Cleveland, O. Jegyző: Bögre András, 7616 Crowell Ave.
3. Fairport Harbor, O. Jegyző: Nt. Krisik Alajos, 607 Plum Street.
4. Sydney, N. S. Canada. Jegyző: Mándli Sándor, 63 Frederick st.
5. Hazleton, Pa. Jegyző: Győrffy Lajos, 48 N. Sheridan St., McAdoo, Pa.
6. Homestead, Pa. Jegyző: Rigó János, 311 East Third Ave.
8. Johnstown, Pa. osztály. Jegyző Pataki János, 114 McConaughy St.
9. Monongahela, Pa. Jegyző: Markkotány István, 466 Francis Ave.
10. Mount Carmel, Pa. osztály. Jegyző Pásztor István, 431 North Market Street.
11. New Castle, Pa. Jegyző: Győry István, 715 East Reynolds St.
12. New York, N. Y. Jegyző: Demeter Gusztáv, 322 East 119th St.
13. Passaic, N. J. Jegyző: Pásztor József, 37 Division Ave., Garfield, N. J.
15. Pittsburgh, Pa. Jegyző: Gáll István, 5018 Blair St.,
16. Pittsburgh, Pa. Jegyző: Veres Józsefné, 221 Johnston Ave.
17. South Bend, Ind. osztály. Jegyző: Madarassy Pál, 418 N. Studebaker St.
18. South Chicago, Ill. Jegyző: Józsa Károly, 2957 East 81st St.
20. Trenton, N. J. Jegyző: Molnár József, 130 Grand Ave.
21. Toledo, O. Jegyző: Bacso Béla, 2455 Caledonia St.
22. Youngstown, O. Jegyző: Nt. Laky Zsigmond, 737 Mahoning Ave.
23. Whitsett, Pa. Jegyző: Verba Sándor, Box 82.
25. Throop, Pa. osztály. Jegyző Balogh Boldizsár, 518 Clark St.
26. Donora, Pa. Jegyző: Nt. Márton Sándor, 151 McKean Ave.
27. Phoenixville, Pa. Jegyző: Demeter J. László, 255 Walnut St.
28. Westmoore, Pa. Jegyző Nt. Pazár Miklós, 4 Bowman St. Kingston, Pa.
30. Dunmore, Pa. Jegyző: Szántó József, 401 Erie St., Throop, Pa.
31. Lorain, Ohio. Jegyző: Kovács Ferenc 3207 Globe Ave.
32. New Brunswick, N. J. Jegyző: Daruka István, 75 Plum St.
33. Newark, N. J. Jegyző: Kiss János, 354 So. Sixth St., Newark, N. J.
35. Detroit, Mich. Jegyző: Tukács Gedeon, 7801 Bacon St.
36. Hubbard, O. Jegyző: Kuthy Gergely, Box 36.
37. Westville, Ill Jegyző Krajnyik József, 124 Illinois Ave.
38. Murray, O. Jegyző: Imri Imre, Box 65.
39. Asthabula, O. Jegyző Visnyai János, 56 Sibley St.
40. Dickson, Pa. Jegyző: Balassa Gábor, 612 Clark St., Throop, Pa.
41. Morrisdale Mines, Pa. Jegyző: Tállyai Ferenc, R. F. D. Box 34., Phillipsburg, Pa.
42. Kearsarge, Mich. Jegyző: Czap József, Box 6.
43. Budapest, Ga. Jegyző: Fekete Lajos, Route 2, Box 118, Tallaposa, Ga.
44. Alpha, N. J. Jegyző: Varga András, Box 312.
45. Elizabeth, N. J. Jegyző: Jakab Mihály, 615 Magnolia Ave.
47. Traveskyn, Pa. Jegyző: Bakó István, Box 353. Cecil, Pa.
48. Allegheny, Pa. Jegyző: Vass József, 221 Belva St. Avalon, Pa.
49. Pocahontas, Va. Jegyző: Stefán Ferenc, Box 429.
50. Buffalo, N. Y. Jegyző: Mihók András, 468 South Ogden St.
52. South Norwalk, Conn. Jegyző: Nt. Dókus Gábor, 21 Lexington Ave.
54. Eleanor, Pa. Jegyző: Ronyecz István, 324 Pine St., Punxsutawney, Penna.
55. Trauger, Pa. Jegyző: Lengyel L. János
56. Oil City, Pa. Jegyző: Tóth Smith W. Ferenc, 4 Wayne St.
59. St. Louis, Mo. Jegyző: Fagyal János, 2829 St. Louis Ave.
60. Windber, Pa. Jegyző: Barna István, 529 Rail Road St.

61. Dayton, O. Jegyző: Maár Imre, 409 Conover St.
62. East Chicago, Ind. Jegyző: Ifj. Palmer Mihály, 4830 Mellville. St. Ave.
63. Bridgeport, Conn. Jegyző: Nt. Böszörményi István, 614 Hancock Ave.
64. Scranton, Pa. Jegyző: Patkó Gábor 333Foster St.
65. Canonsburg, Pa. Jegyző: Rózsás Sándor, 505 Park Ave.
66. Bridgeville, Pa. Jegyző: Kovács József, Woodford, Va.
67. Farrell, Pa. Jegyző: Szabó János, 332 Fruit St.
68. Portage, Pa. Jegyző: Törös Mihály 1021 Gillespie Ave.
69. Columbus, O. Jegyző: Kőmives János, 307 Hinman Ave.
72. Lackawanna, N. Y. Jegyző: Sipos Miklós, 108 Lebanon St.
73. Toledo, O. Jegyző: Perczel Imre, 2315 Caledonia St.
74. Muskegon, Mich. Jegyző: Gyebnár János, 1412 Reynolds St. Muskegon Heights, Mich.
75. Red Jacket, W. Va. Jegyző: Kurucz János, Box 105.
76. Barton, O. Jegyző: Réthy Bálint, Box 106.
78. Vintondale, Pa. Jegyző Kovács János, Box 24
79. Keasbey, N. J. Jegyző: Deák Lajos, 501 Smith St. Perth Amboy, New Jersey.
80. Perth Amboy, N. J. Jegyző: Nt. Nánássy Lajos, Box 303.
81. Wallingford, Conn. Jegyző: Bay János, 77 Meadow St.
82. Springfield, La. Jegyző: Kovács István, Box 11, Albany, La.
83. Whiting, Ind. Jegyző: Gyüre András, 1350 Atchison. Ave.
84. Chicago, Ill. Jegyző: Németh János, 9103 Dobson Ave.
85. Borwnsville, Pa. Jegyző: Szarka Ferenc, Rfd. N. 1., West Brownsville, Pa.
88. Charleroi, Pa. osztály. Jegyző Emri József, 712 Seventh St.
90. Bethlehen, Pa. Pegyző: Nt. Nagy Emil, 526 East Fourth St.
92. Philadelphia, Pa. Jegyző: Daróczy András, 505 Hoffnagle St.
93. Wharton, N. J. Jegyző: Garanyi János, Box 715.
102. Cleveland, O. Jegyző Boszlay András, 2216 West 41st St.
106. East St. Louis, Ill. Jegyző Nt. Kardos József, 1131 Trendley Ave.
112. Medina, O. Jegyző: Soltész Bálint, 542 West Freindship St.
113. Franklin, N. J. Jegyző Hodi Sándor, Box 434.
115. Expedit, P. Jegyző: Klósz Ferenc, Box 122.
116. Collinwood, O. Jegyző Török Ferenc, 16021 Saranc Road, Cleveland, O.
121. New Philadelphia, O. Jegyző: Emery Mihály, 627 W. Second St.
123. Windsor, Ont. Jegyző: Varga Sámuel, 1455 Marenette Ave.
126. Daisytown, Pa. Jegyző: Danyi István, Box 240.
127. Drakes-Congo, O. Jegyző: Urbán József, R. F. D. No. 1, Box 22, Corning, O.
133. Elrama, Pa. Jegyző: Drenka János, Box 81.
134. Glenwood, Pa. Jegyző: Bányai István, 73 Vespucius St., Pittsburgh, Pa.
135. Duquesne, Pa. osztály. Jegyző: Szalkó József, 18 North Fourth St.
136. Poughkeepsie, N. Y. Jegyző: Török József, 41 South Bridge St.
138. St. Paul Minn. Jegyző Hédervári János, 903 Front St.
139. New York Harlem, N. Y. Nt. Harsányi László, 233 East 116 St. New York, N. Y.
140. Canton, O. Jegyző: Szántó János, 2423 Indiana Way, N. E.
144. Chrome, N. J. Jegyző: Sohajda Albert, 26 McKinley Ave. Carteret, N. J.
145. Nesquehoning, Pa. Jegyző Hadnagy Mihály, Box 154.
147. Jessup, Pa. Jegyző: Kovács Mihály, Box 181.
149. Tonawanda, N. Y. Jegyző: Major János, 43 Linwood Ave.
150. Leechburg, Pa. Jegyző: Tamás János, Box 581.
151. Beaver Falls, Pa. Jegyző Kovács Ferenc, 338—13th Ave., New Brighton, Pa.
152. Uniontown, Pa. osztály. Jegyző: Németh József Box 1454.
153. Morgantown, W. Va. Jegyz: Csernock Miklós. Box 336. Pursglove, W. Va.
154. Indiana Harbor, Ind. Jegyző: Préda Mihály, 3929 Grand Bvd.
156. Wyandotte, Mich. Jegyző: Novotnik István, 1715 Third St.
158. Vestaburg, Pa. Jegyző: Szép Károlyné. Box 204.
159. Zeigler, Ill. Jegyző: Nagy Bertalan, 819 Coxspur St.
160. Coraopolis Pa. Jegyző: Buksa János, 621 Fifth Ave.

163 Chicago, Ill. Jegyző: Pozsgay Imre, 1025 North St. Louis Ave.
164. Joliet, Ill. Jegyző: Bárdi József, 511 Henderson Ave.
165. Akron, Ohio. Jegyző: Nt. Bakay Arpád, 860 Coburn St.
167. Adena, Ohio. Jegyző: Ifj. Végh József, R. F. D. No. 1, Box 56.
168. Elyria, O. Jegyző: T. Kalassay Sándor, 119 West River St.
169. Dobra, W. Va. Jegyző: Bodó András, Box 135, Corco, W. Va.
170. sz. osztály Campbell, O. Jegyző: Csépke Balázs, 264 Reed Ave.
171. McKeesport, Pa. Jegyző: Nt. Melegh Gyula, 138 Eighth St.
172. South River, N. J. Jegyző: Fábián József, 17 Leland Ave.
173. Thorpe, W. Va. Jegyző: Radnóczi József, Box 253.
174. Studa, Pa. Jegyző: Szabó János, Box 81.
175. Union City, Conn. Jegyző: Szabó Balázs, Box 47.
176. Gary, Ind. Jegyző: Kardos Károly, 3480 Delaware Ave.
177. Torrington, Conn. Jegyző: Bacsó János, 34 Tracy St.
181. Grand Rapids, Mich. Jegyző Nagy Dániel, 1319 Muskegon Ave.
182. Flint, Mich. Jegyző: Ifj. Simon Lajos, 1232 Massachusetts St.
183. Middletown, O. Jegyző: Kiss Miklós, 1200 Baltimore St.
186. Bucyrus, Ohio. Jegyző: Papp Károly, 132 Songer Ave.
188. Bayonne, N. J. Jegyző: Zóni Gáborné, 99 North St.
189. Poland, Pa. Jegyző: Szabó István, Box 21, Poland Mines, O.
191. Johnston City, Ill. Jegyző: Balogh Péter, Box 518.
192. Rossiter, Pa. Jegyző: Vadászy János, Box 94.
194. Boltz, Pa. Jegyző: Kozma János, Box 15.
195. Valier, Ill osztály. Jegyző: Csizmadia János, Box 18.
197. Springdale, Pa. osztály. Jegyző: Farkas Lajos, 73 Colfax St.
198. Ligonier, Pa. Jegyző: Kalassay Sárika, Box 112.
199. Ethel, W. Va. Jegyző: Tótszegi István, Box 142.
200. Kalamazoo, Mich. Jegyző: Bodnár Pál, 1023 Hays Park Ave.
202. Duquesne, Pa. Jegyző: Kocsis István. 133 South Seventh St.
203. Rankin, Pa. Jegyző: Lovas Bertalan, 4 Mills St., Braddock, Pa.
204. Lynch, Ky. Jegyző: Maruzs Mátyás, Box 423.
205. Clarksburg, W. Va. Jegyző: Balogh János, B. 84, Anmore, W. Va.
206. Capels, W. Va. Jegyző Gallay Géza Capels, W. Va.
207. Hooversville, Pa Jegyző: Veréb József, Box 546
208. Lancaster, Pa. Jegyző Nt Tóth Sándor, 218 Pearl St
209. Palmerton, Pa. Jegyző: Molnár Sándor, Box 305.
210. Ashtabula, O. Jegyző: Tóbiás József, 359 Lake St.
211. Farmington, W. Va. Jegyző: Székely Ferenc, Box 32.
212. Barrackville, W. Va. Jegyző: Réti Sándor, Box 124.
213. Monaville, W. Va. Jegyző Pálóczi István, Box 44.
214. Massena, N. Y. Jegyző Balázs Menyhért, 115 Canal St.
215. Manville, N. J. Jegyző: Ádám János, Box 28.
216. Himlerville, Ky. Jegyző: Kelemen Sándor, Box 84.
217. Luzerne Mines, Pa. osztály. Jegyző: Bónya János, 238 Yellow Creek St., Homer City, Pa.
218. Alliance, Ohio. Jegyző: Nt. Kruchio Antal, 615 Waugh St.
219. Erie, Pa. Jegyző: Nt. Dókus Sándor, 849 Harbor St., Conneaut, O.
220. Leechburg, Pa. osztály. Jegyző: Bartha Zsigmond, Box 884.
221. Zelienople, Pa. Jegyző: Szalkai Lajos, Box 426.
222. Riversville, W. Va. oszt. Jegyző: Kormos Gyula, Box 1109, Fairmont, W. Va.
223. Conneaut, Ohio. Jegyző: Nt. Dókus Sándor, 849 Harbor St.
224. Rowes Run, Pa. Jegyző: Ország Ferenc, Box 93.
225. Buffalo, N. Y. Jegyző: Kovács Gusztáv, 134 Evelyn St.
226. Richeyville, Pa. Jegyző: Ádám Ferenc, Box 167.
227. Warren, Ohio. Jegyző Szabó Bálint, 109 Walnut St.
228. Charleston, N. Y. Jegyző: Nt. Tóth Kálmán, Box 2.
230. Seward, Pa. Jegyző: Kádi János. Box 142.
231. Phillipsburg, N. J. Jegyző: Tóth József, 333 Mercer St.
232. Ellwood City, Pa. Jegyző: Nt. Harsányi Andor, Box 1003.
233. Caretta, W. Va. Jegyző: Takács János, Box 635, Coalwood, W. Va.
234. Caldwell, N. J. Jegyző: Horváth Kálmánné, Box 255, Woodrow Place, Caldwell, N. J.